

บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย
ของพม่า : ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

นายบุญญวัฒน์ จิตประคอง

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง
คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
ปีการศึกษา 2556
ลิขสิทธิ์ของจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

บทคัดย่อและแฟ้มข้อมูลฉบับเต็มของวิทยานิพนธ์ตั้งแต่ปีการศึกษา 2554 ที่ให้บริการในคลังปัญญาจุฬาฯ (CUIR)
เป็นแฟ้มข้อมูลของนิสิตเจ้าของวิทยานิพนธ์ที่ส่งผ่านทางบัณฑิตวิทยาลัย

The abstract and full text of theses from the academic year 2011 in Chulalongkorn University Intellectual Repository (CUIR)
are the thesis authors' files submitted through the Graduate School.

THE ROLE OF CROSS-BORDER ALTERNATIVE MEDIA IN THAILAND IN THE
DEMOCRATIZATION PROCESS OF MYANMAR : A CASE STUDY OF THE
SALWEEN POST JOURNAL AND SALWEEN NEWS ONLINE WEBSITE

Mr. Punyawan Jitprakong

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Arts Program in Government
Department of Government
Faculty of Political Science
Chulalongkorn University
Academic Year 2013
Copyright of Chulalongkorn University

หัวข้อวิทยานิพนธ์

บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย
ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า :
ศึกษากกรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์
สาละวินนิวส์ออนไลน์

โดย

นายบุญญวัฒน์ จิตประคอง

สาขาวิชา

การปกครอง

อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์

คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้มหาวิทยาลัยฉบับนี้เป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญาโทมหาบัณฑิต

.....คณบดีคณะรัฐศาสตร์

(ศาสตราจารย์ ดร.ศุภชัย ยาวะประภาส)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ทับจุมพล)

.....อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์)

.....กรรมการภายนอกมหาวิทยาลัย

(รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์)

บุญญวันต์ จิตประคอง : บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า : ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์. (The role of cross-border alternative media in Thailand in the democratization process of Myanmar : A case study of the Salween Post Journal and Salween News Online Website) อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก : ผศ.ดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์, 308 หน้า.

งานวิจัยฉบับนี้เป็นงานวิจัยเชิงคุณภาพที่มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อ บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่า และบทบาทของสื่อทางเลือกในการต่อสู้ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยพม่า โดยศึกษาวิจัยจากสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ตั้งแต่ปีพุทธศักราช 2553-2555 โดยได้เก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร และภาคสนามโดยวิธีการสัมภาษณ์ และนำมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์เนื้อหา ในเชิงของการตีความ โดยใช้ตารางแจกแจงเป็นเครื่องมือประกอบการวิเคราะห์

ผลการศึกษาพบว่าสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย กรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ได้สะท้อนอุดมการณ์ประชาธิปไตยของผู้ผลิตสื่อที่ต้องการสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ซึ่งในที่นี้คือกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ไทใหญ่ โรฮิงยา และคะฉิ่น เห็นได้จากการสะท้อนให้เห็นประเด็นความรุนแรง ความเลวร้าย ความยุติธรรม และปัญหาเชิงนโยบายในรูปแบบต่างๆที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเหล่านี้ ด้วยเหตุนี้สื่อทั้งสองประเภทจึงกลายมาเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มีบทบาทสำคัญในการสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่า 3 ประการคือ การสร้างพื้นที่ในการสื่อสาร การเป็นปากเสียงในการเรียกร้อง และการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า นอกจากนี้สื่อทั้งสองประเภทยังมีบทบาทในการต่อสู้ทางการเมืองให้กับชนกลุ่มน้อยพม่าในระดับหนึ่ง ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกที่น่าเสนอข้อเท็จจริงเป็นภาษาไทย และอยู่ในห้องสมุดของมหาวิทยาลัยต่างๆ รวมถึงการเป็นสื่อออนไลน์ที่สามารถเข้าถึงได้ง่าย และสะดวก ส่งผลให้สื่อดังกล่าวกลายเป็นสื่อที่ถูกเลือกนำไปศึกษา อ้างอิงในเนื้อหาเอกสารตำรา หนังสือวิชาการ บทความข่าว และสื่ออื่นๆ ดังนั้นจึงมีความสำคัญในฐานะเป็นเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมืองในระดับเล็กๆที่สามารถขยายกว้างออกไปโดยกลุ่มผู้ใช้สื่อ ได้แก่ นักเรียน นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ ผู้สนใจเรื่องพม่า และหน่วยงานองค์กรต่างๆ ที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน

สาขาวิชา.....การปกครอง.....ลายมือชื่อนิสิต.....

ปีการศึกษา.....2556.....ลายมือชื่อ อ.ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์หลัก.....

#5480614224 : MAJOR GOVERNMENT

KEYWORDS : ALTERNATIVE MEDIA / DEMOCRATIZATION / SALWEEN POST JOURNAL / SALWEEN NEWS ONLINE WEBSITE

PUNYAWAN JITPRAKONG : THE ROLE OF CROSS-BORDER ALTERNATIVE MEDIA IN THAILAND IN THE DEMOCRATIZATION PROCESS OF MYANMAR : A CASE STUDY OF THE SALWEEN POST JOURNAL AND SALWEEN NEWS ONLINE WEBSITE. ADVISOR: ASST.PROF.PITCH PONGSAWAT, Ph.D., 308pp.

This research applies qualitative research method aiming to study ideology of media ownership and the role of cross-border alternative media, to communicate about minorities in Myanmar. This media is tool for fighting over political struggle among ethnic minorities in Myanmar's democratization.

The case study of Salween Post journals and Salween News Online website between 2010 and 2012 shows that the cross-border alternative media reflects an ideology of media ownership in establishing justice to Myanmar's ethnic minorities ; i.e. Karen, Taiyai, Rohingya, and Kachin. Both Salween Post journal and Salween News Online website reveal problems and impacts occurring to Myanmar's ethnic minorities such as violence, unfairness, as well as policy problems. Hence, alternative media, Salween Post journal and Salween News Online website noticeably has important roles in communication about minorities in Myanmar in three issues: constructing the area of communication, increasing voice of the voiceless groups, and understanding Myanmar's ethnic minorities' situation. Both alternative media supportively pave way for an involvement of ethnic minorities in political activities especially political struggles in their country. These media are also intended to reach various audiences in Thailand as their publications are in Thai language and their publications are readily available in every university in Thailand. Moreover, their online data is simply accessed. Unsparingly, both Salween Post journal and Salween News Online website become most popular used in studying, referencing in academic documents as well as other media. Predictably, to some certain degree, both Salween Post journal and Salween News Online website have significant roles in tackling political struggle in Myanmar and eventually become substantial foundation for other users such as students, professor, academic, humanitarian organizations, and those who are interested in Myanmar studies

Field of Study : Government Student's Signature

Academic Year : 2013 Advisor's Signature

กิตติกรรมประกาศ

ขอขอบคุณคณาจารย์ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัยทุกท่านที่ได้ให้ความรู้ทางวิชาการด้านรัฐศาสตร์มาตลอดระยะเวลาที่ศึกษาในสถาบันการศึกษาแห่งนี้ วิทยานิพนธ์เล่มนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี เนื่องจากผู้วิจัยได้รับความช่วยเหลืออย่างดียิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.พิชญ์ พงษ์สวัสดิ์ และคณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ได้แก่ ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.นฤมล ทับจุมพล และ รองศาสตราจารย์ ดร.อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ ที่ให้คำปรึกษา และข้อคิดเห็นที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัยชิ้นนี้ด้วยดีเสมอมา รวมทั้งขอขอบคุณเจ้าหน้าที่คณะ/ภาควิชาทุกท่านที่ได้ให้ความเมตตาช่วยเหลือในหลายเรื่องระหว่างที่ผู้วิจัยกำลังศึกษา และทำวิทยานิพนธ์

ขอขอบคุณ คุณวันดี สันติวุฒิมณี อดีตบรรณารักษารวบรวมสารสาละวินโพสต์ และบุคลากรผู้ที่เกี่ยวข้องกับการผลิตสื่อคือ คุณแสงลีน ที่ให้ความอนุเคราะห์เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์แก่ผู้วิจัยเกี่ยวกับมุมมองในด้านต่างๆ จนทำให้ผู้วิจัยได้รับทราบและเข้าใจในทุกด้านที่เกี่ยวข้องกับสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ นอกจากนี้ขอขอบคุณอาจารย์ดุลยภาค ปรีชารัชช นักวิชาการด้านพม่าศึกษา คณะศิลปศาสตร์ (SEAs) ม.ธรรมศาสตร์ที่ได้เสียสละเวลาในการให้ข้อมูลสัมภาษณ์ และให้ความอนุเคราะห์ในด้านต่างๆ ขอขอบคุณ รศ.สุกรี เกษรเกศรา อาจารย์คณะจิตรศิลป์ ม.เชียงใหม่ ที่อำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ โดยเฉพาะเอื้อเฟื้อยานพาหนะขณะเก็บข้อมูลในพื้นที่ จ.เชียงใหม่

ขอขอบคุณทุกท่านกำลังใจจากครอบครัวที่มีให้เสมอมาไม่ว่าจะเป็นพ่อ แม่ และพี่สาวที่คอยให้กำลังใจรับฟังปัญหาตลอดระยะเวลาที่ทำวิทยานิพนธ์กระทั่งสำเร็จในวันนี้ ขอขอบคุณมิตรที่ดี โดยเฉพาะเพื่อนสนิท “ปริญญา” และเพื่อน SEAs8 ม.ธรรมศาสตร์ ได้แก่ “ธัญชนก และอิสยาภรณ์” ฯลฯ ที่คอยให้กำลังใจเสมอ แม้จะเหนื่อยยาก หรือท้อแท้ขนาดไหน เมื่อนำปัญหาต่างๆ เหล่านี้ไปปรึกษาพูดคุยกับเพื่อน พวกเขาเหล่านี้มักเป็นที่พึ่งทางใจที่ดีที่สุด และพร้อมที่จะรับฟังหรือให้คำปรึกษาในการหาทางออกที่ทำให้ผู้วิจัยรู้สึกดีขึ้น ขอขอบคุณมิตรที่ดีที่เกิดขึ้นในระหว่างศึกษา โดยเฉพาะเพื่อนๆป.โทสิงห์ดำทั้ง 7 คนที่ไม่เคยทอดทิ้งกัน มีน้ำใจ ช่วยกันเรียน และให้คำแนะนำ หรือสอนอธิบายในประเด็นด้านต่างๆที่ไม่เข้าใจให้เสมอ หรือแม้กระทั่งช่วงเวลาใกล้สอบที่มักจะรวมกลุ่มกันเพื่ออธิบายในส่วนที่แต่ละคนไม่เข้าใจ สุดท้ายขอขอบคุณตัวเองอย่างมากที่สู้ และพยายามมาจนสำเร็จ แม้ว่าจะเจอกับอุปสรรคขวากหนามมากมายก็ตาม ขอขอบคุณในความอดทน ความขยัน ความพยายาม และความตั้งใจที่ทำให้รู้ว่า “ความสำเร็จมีค่าแค่ไหน!”

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญ.....	ช
บทที่ 1 บทนำ.....	1
ที่มาและความสำคัญของปัญหา.....	1
คำถามในการวิจัย.....	8
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	8
สมมติฐาน.....	9
แนวคิดและทฤษฎี.....	9
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ.....	9
นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย.....	9
บทที่ 2 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	11
แนวคิดสื่อทางเลือก และแนวคิดสื่อภาคประชาชน.....	11
แนวคิดสื่อกับการเมือง และแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง.....	22
แนวคิดการเมืองชาติพันธุ์.....	30
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	33
แผนผังกรอบแนวคิดในการวิจัย.....	45
บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย.....	47
แหล่งที่มาของข้อมูล.....	50
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	57
แนวทางในการศึกษา.....	60

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	60
การนำเสนอข้อมูล.....	61
กระบวนการขั้นตอน และระยะเวลาในการศึกษาวิจัย.....	62
บทที่ 4 ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย และสื่อสารมวลชนในพม่า.....	65
ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า.....	65
ประวัติศาสตร์สื่อสารมวลชนในพม่า.....	79
บทที่ 5 สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย.....	87
พัฒนาการของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน.....	87
ภูมิหลัง และประวัติความเป็นมาเบื้องต้นของผู้ผลิตสื่อ.....	94
รูปแบบการบริหารจัดการ และดำเนินงานภายในองค์กรสาละวินโพสต์.....	98
พัฒนาการ และลักษณะโดยทั่วไปของการผลิตสื่อวารสารสาละวินโพสต์.....	106
หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารและเว็บไซต์ฯ.....	112
ประเด็นเนื้อหาหลักที่นำเสนอผ่านวารสารสาละวินโพสต์.....	114
บทที่ 6 วิเคราะห์เนื้อหาวารสารสาละวินโพสต์.....	119
ภาพรวมประเด็นเนื้อหาหลักจากปกวารสารสาละวินโพสต์ 67 ฉบับ.....	119
วารสารสาละวินโพสต์กับ “อุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อ”	130
วารสารสาละวินโพสต์กับ “บทบาทการสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่า”	143
วารสารสาละวินโพสต์กับ “บทบาทการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า”.....	152
บทที่ 7 วิเคราะห์เนื้อหาเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์.....	159
ภาพรวมเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์.....	159
เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์กับ “อุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อ”	163
เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์กับ “บทบาทการสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่า”.....	186

เว็บไซต์สาระวินนิวส์ออนไลน์กับ “บทบาทการการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่ม ชาติพันธุ์พม่า”	197
บทที่ 8 บทสรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ.....	205
สรุปผลการวิจัย.....	205
อภิปรายผล.....	216
ข้อเสนอแนะ.....	229
รายการอ้างอิง.....	232
ภาคผนวก.....	240
ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์.....	308

สารบัญตาราง

หน้า

ตารางที่ 1	ตารางแสดงปริมาณความถี่ของประเด็น และบริบทที่นำเสนอผ่านสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67.....	120
ตารางที่ 2	ตารางสรุปภาพรวมปริมาณและความถี่ในการนำเสนอโครงเรื่องหลักที่นำเสนอผ่านสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67.....	124
ตารางที่ 3	ตารางสรุปการเปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนทั้งสองประเภท (วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์).....	206

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1	ภาพแสดงองค์ประกอบของสื่อทางเลือก..... 18
ภาพที่ 2	ภาพแสดง Conceptual Framework..... 45
ภาพที่ 3	ภาพประกอบแสดงกรอบระยะเวลาในการศึกษา..... 49
ภาพที่ 4	ภาพสรุปเปรียบเทียบวิธีวิจัย..... 50
ภาพที่ 5	ภาพสนธิสัญญาปางโหลง..... 70
ภาพที่ 6	ภาพแผนที่แสดง 14 เขตการปกครองของพม่า คศ.1962-1987..... 76
ภาพที่ 7	ภาพเว็บไซต์ www.shanland.org สำนักข่าวฉาน..... 92
ภาพที่ 8	ภาพแผนผังแสดงความสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กรสาละวิน..... 97
ภาพที่ 9	ภาพแผนผังแสดงลักษณะของสื่อสาละวินโพสต์ในช่วงแรก (ฉบับที่ 1-7)..... 108
ภาพที่ 10	ภาพวารสารสาละวินโพสต์ในรูปแบบจดหมายข่าวสี่ขาว-ดำ ฉบับที่ 1..... 108
ภาพที่ 11	ภาพแผนผังแสดงลักษณะของสื่อสาละวินโพสต์ในช่วงที่ 2 (ฉบับที่ 8-9)..... 109
ภาพที่ 12	ภาพปกวารสารสาละวินโพสต์ในรูปแบบจดหมายข่าวสี่ดำ-น้ำเงิน (ฉบับที่ 8-9) 109
ภาพที่ 13	ภาพแผนผังแสดงลักษณะของสื่อสาละวินโพสต์ในช่วงที่สาม (ฉบับที่ 10-67)... 111
ภาพที่ 14	ภาพปกวารสารสาละวินโพสต์ในรูปแบบการเขียนเชิงสารคดี..... 113
ภาพที่ 15	ภาพแผนผังแสดงภาพรวมประเด็นเนื้อหาหลักที่นำเสนอผ่านสาละวินโพสต์..... 115
ภาพที่ 16	ภาพแสดงการนำเสนอประเด็นเนื้อหาภายในวารสารสาละวินโพสต์ที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางการเมืองภายในพม่าที่ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน..... 115
ภาพที่ 17	ภาพการนำเสนอประเด็นเนื้อหาคอลัมน์ใหม่ๆ(คอลัมน์ต่างเรื่องมุมมองเดียว).... 118
ภาพที่ 18	ภาพแผนภูมิวงกลมแสดงภาพรวมหมวดหมู่ความถี่ของประเด็นและบริบทที่นำเสนอผ่านภาพหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67..... 124
ภาพที่ 19	ภาพแผนภูมิวงกลมแสดงภาพรวมความถี่ในการนำเสนอโครงเรื่องผ่านภาพหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67..... 129
ภาพที่ 20	ภาพแสดงหน้าแรกของเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์..... 159

บทที่ 1

บทนำ

1.1 ที่มาและความสำคัญของปัญหา

การสื่อสารมีลักษณะเป็นกระบวนการอย่างหนึ่งที่ได้ว่ามีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อกระบวนการเปลี่ยนแปลงทางสังคม อีกทั้งนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์เป็นอย่างมาก ถ้าสังคมไม่ได้รับรู้เรื่องราวข่าวสารเกี่ยวกับการเมือง เศรษฐกิจ หรือเรื่องอื่นๆ สังคมจะดำรงอยู่ไม่ได้อย่างแน่นอน โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อโลกก้าวเข้าสู่ยุคการแพร่กระจายของข่าวสารก็ยิ่งเกิดขึ้นในวงกว้าง และส่งผลกระทบต่อตั้งแต่ระดับบุคคล ซึ่งเป็นหน่วยที่เล็กที่สุดในสังคมไปจนถึงระดับโลก

การรับรู้ข่าวสารผ่านสื่อกับการพัฒนาทางด้านการเมือง หรือความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับการเมืองนั้น นับได้ว่าเป็นสิ่งที่ต้องให้ความสำคัญควบคู่กันไป ซึ่งในการดำเนินการทางการเมือง การปกครองนั้น “การสื่อสาร” ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือทางการเมืองที่สำคัญชนิดหนึ่ง¹ ซึ่งจะเป็นตัวกลางสำคัญที่สามารถทำให้ระบบการเมืองเหล่านั้นมีความมั่นคงแข็งแรงได้ สื่อจะเป็นเครื่องมือสำคัญที่คอยนำเสนอข้อมูลข่าวสารออกไปให้กับประชาชนได้รับรู้ โดยเฉพาะข้อมูลด้านการเมือง² ดังนั้นแล้วบทบาทหน้าที่ที่สำคัญของกระบวนการสื่อสารในฐานะที่เป็นเครื่องมือ หรือสื่อทางการเมืองนั้น จึงเห็นได้ชัดเจนจากบทบาทหน้าที่ในการถ่ายทอดข่าวสาร และความรู้ทางการเมืองผ่านสื่อประเภทต่างๆ โดยเฉพาะสื่อใหม่ที่มีถูกนำมาใช้ในปัจจุบัน ที่สำคัญทุกวันนี้สื่อไม่ได้ทำหน้าที่เพียงนำเสนอข้อมูลข่าวสารทางการเมืองให้กับประชาชนได้รับทราบเท่านั้น หากแต่ยังมีการใช้สื่อเพื่อเผยแพร่ หรือปลูกฝังความคิดความเชื่อทางการเมืองอีกด้วย หรือในทางรัฐศาสตร์เรียกลักษณะดังกล่าวว่าเป็นการครอบงำทางความคิดอีกรูปแบบหนึ่ง³ ซึ่งเป็นความพยายามที่จะใช้สื่อในการชักชวน โน้มน้าวประชาชนให้เข้ามามีส่วนร่วมในกระบวนการทางการเมืองรูปแบบต่างๆ

ลักษณะโดยทั่วไปทางการเมืองการสื่อสารดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวมาเบื้องต้น ล้วนเป็นลักษณะของการสื่อสารที่เป็นไปในทิศทางด้านเดียวเท่านั้น (ปราศจากการตอบโต้ หรือแสดงความคิดเห็นใดๆของ

¹ สมควร กวียะ, การสื่อสารมวลชน บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2539), หน้า 25.

² ยุทธพร อิศรชัย, “อินเทอร์เน็ตกับการเมืองไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 31.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 31-32.

ผู้รับสาร) กระบวนการสื่อสารในลักษณะดังกล่าวจึงมีลักษณะเป็นไปเพื่อการครอบงำ ซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนบางกลุ่มเกิดความไม่พอใจ หรืออาจมีปฏิกริยาในการโต้ตอบเป็นสองลักษณะที่สำคัญ นั่นคือ อย่างแรกเป็นลักษณะของ “การกลัว และพยายามหลีกเลี่ยงที่จะสื่อสาร หรืออีกลักษณะหนึ่งคือ มีความเบื่อหน่าย และเกิดการเมินเฉยที่จะติดตามข่าวสารการเมือง”⁴ ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมที่ปราศจากคุณค่าของความเป็นประชาธิปไตย เป็นสังคมที่ยังไม่ได้เปิดโอกาสให้ประชาชนสามารถใช้สื่อได้อย่างเต็มที่

ในสังคมปัจจุบันที่ดำรงอยู่ท่ามกลางความเจริญก้าวหน้าทางเทคโนโลยีการสื่อสาร ซึ่งเป็นยุคที่ประชาชนสามารถรับรู้ข่าวสารได้มากขึ้นกว่าในอดีตที่ผ่านมา การจะปิดบังข้อเท็จจริงต่างๆ หรือเป็นการสื่อสารด้านเดียวที่ปราศจากการมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หรือปิดกั้นโอกาสในการโต้ตอบจากประชาชนโดยปราศจากการให้ความสำคัญกับผู้รับสารจึงเป็นไปไม่ได้อีกแล้ว กระบวนการสื่อสารแบบสองทางจึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในการสร้างความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นกับผู้ส่งสาร และผู้รับสาร ทิศทางการสื่อสารในลักษณะดังกล่าวจึงกลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญที่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมในด้านต่างๆตามมามากมาย ไม่ว่าจะเป็นด้านสังคม การเมือง ด้านเศรษฐกิจ ด้านชีวิตความเป็นอยู่ รวมไปถึงทัศนคติความคิดเห็นของประชาชนก็มีการเปลี่ยนแปลงไปด้วย อย่างไรก็ตามแม้ว่าสื่อจะมีพัฒนาการก้าวหน้าไปมากเพียงไร ก็ยังมีสื่อมวลชนจำนวนมากที่มีข้อจำกัดในเรื่องเสรีภาพในการนำเสนอข่าวสารของสื่อ ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดที่เกิดขึ้นจากอำนาจของรัฐ หรือข้อจำกัดในการนำเสนอข่าวของสื่อสิ่งพิมพ์ที่อยู่ในอำนาจของนายทุนเจ้าของกิจการก็ตาม จึงทำให้สื่อมวลชนในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถที่จะทำหน้าที่

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 36.

การสื่อสารทางการเมืองในทางรัฐศาสตร์นั้นถือได้ว่า การรับข่าวสารทางการเมืองของบุคคลจะช่วยให้บุคคลได้รับความรู้ และข้อมูลต่างๆ อันมีผลต่อการตัดสินใจในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองได้ ในทางกลับกันการที่บุคคลมีความรู้ในข่าวสารทางการเมืองน้อย ก็จะทำให้กลุ่มคนเหล่านั้นมีท่าทีเฉยชาต่อกระบวนการต่างๆทางการเมืองในทุกรูปแบบ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีของอูบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ นักวิชาการด้านสื่อสารมวลชนที่เห็นว่า ความเข้มแข็งของระบอบประชาธิปไตยนั้นขึ้นอยู่กับความรู้ข้อมูลข่าวสารของผู้รับสาร ยิ่งผู้รับสารมีการรับรู้ข้อมูลข่าวสารกว้างขวาง และลึกซึ้งมากขึ้นเพียงใด การสร้างสรรค์ และตรวจสอบระบอบประชาธิปไตยก็ยิ่งได้มากขึ้นเท่านั้น กระบวนการสื่อสารจะเป็นประชาธิปไตยได้นั้นจึงต้องขึ้นอยู่กับปฏิสัมพันธ์ ความร่วมมือ ความกระตือรือร้นใส่ใจที่จะให้ความสำคัญกับคุณค่าของประชาธิปไตยอย่างแท้จริงของผู้ส่งสาร และผู้รับสาร โดยที่ขาดฝ่ายใดฝ่ายหนึ่งไม่ได้ ดูรายละเอียดในบุญตริกา เจียงเพ็ชร , “พฤติกรรมสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่ของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), หน้า 3.

“สื่อ” ของ “มวลชน” ได้อย่างแท้จริง ซึ่งนั่นหมายความว่า สื่อมวลชนเองก็ไม่สามารถที่จะทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงให้กับประชาชนได้อย่างสมบูรณ์⁵

ดังนั้นท่ามกลางความเจริญทางเทคโนโลยีสารสนเทศในยุคปัจจุบัน ที่เทคโนโลยีทางการสื่อสารได้พัฒนารุดหน้าไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นการเกิดช่องทางสื่อสารใหม่ๆเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะการสื่อสารผ่านเครือข่ายออนไลน์อย่าง “อินเทอร์เน็ต” โดยเฉพาะอย่างยิ่งการเกิดขึ้นมาของเฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ บล็อกต่างๆ และรวมไปถึงสื่อมวลชนประเภทอื่นๆ ไม่ว่าจะเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทต่างๆที่มีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงไป อิทธิพลของสื่อใหม่ๆเหล่านั้นเกิดขึ้นมาเพื่อสร้างบรรยากาศ และสภาพแวดล้อมที่ตื่นตัวทางการเมือง โดยที่สื่อประเภทดังกล่าวจะเป็นเครื่องมือทางการสื่อสารที่สำคัญที่จะมีบทบาทในการส่งเสริมพัฒนาการทางสังคมให้เป็นไปในรูปแบบประชาธิปไตยที่มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะการใช้สื่อใหม่ หรือ New Media ที่หลากหลายมากยิ่งขึ้นนั้นนับได้ว่าเป็นการเปิดพื้นที่ทางสังคมให้ประชาชนสามารถใช้สิทธิและเสรีภาพได้ตามคุณค่าของประชาธิปไตยในการเข้ามามีปฏิสัมพันธ์ทางสังคมเพิ่มมากยิ่งขึ้น ด้วยเหตุนี้การใช้สื่อเพื่อสนทนาแลกเปลี่ยนอยู่ตลอดเวลา ไม่ว่าจะเป็นการใช้ หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในเว็บไซต์ที่เป็นเครือข่ายทางสังคมรูปแบบใหม่ หรือสื่อทางสังคมสมัยใหม่ อาทิ เฟซบุ๊ก ทวิตเตอร์ บล็อก และบรรดาสื่อทางเลือกต่างๆ จึงกลายมาเป็นการสร้างพื้นที่ทางสังคมได้อีกรูปแบบหนึ่ง อันเป็นลักษณะที่สำคัญของการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ที่สอดคล้องกับการดำเนินชีวิตในยุคเทคโนโลยีสารสนเทศท่ามกลางบรรยากาศทางสังคมการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าในอดีตที่ผ่านมา

ลักษณะดังกล่าวจึงแสดงให้เห็นข้อเท็จจริงที่ว่า การสื่อสารทางการเมืองในสังคมยุคปัจจุบัน ประชาชนไม่ได้อยู่ในฐานะเป็นผู้รับสารฝ่ายเดียวอีกต่อไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งการที่ประชาชนสามารถใช้ศักยภาพที่ตนมีในการแสดงออกถึงข้อเรียกร้อง ความต้องการ และความคิดเห็นทางการเมืองต่างๆได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ซึ่งเป็นไปตามสิทธิ และเสรีภาพที่เขาพึงมีในบรรยากาศทางสังคมที่เป็นประชาธิปไตย อันเป็นสังคมเปิดที่ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วม

⁵ ดันแคน แมคคาร์โก, รมย์มาศ โบว์รา, สื่อมวลชนไทยกับการผลักดันนโยบาย (กรุงเทพมหานคร : สถาบันนโยบายศึกษา, 2539), หน้า 42-43.

หน้าที่สำคัญของสื่อมวลชนในสังคมประชาธิปไตย ได้แก่ การที่สื่อต้องเป็นตลาดเสรีทางความคิด โดยที่สื่อต้องเปิดโอกาสให้ทุกคนสามารถเข้าถึงได้, สื่อต้องสะท้อนภาพของสังคมอย่างเที่ยงตรงปราศจากอคติ, สื่อต้องเป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้แก่สังคม คือ คอยเฝ้าดูความผิดปกติที่เกิดขึ้นกับบ้านเมือง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน วิชา อุดมฉันทน์, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาประเทศ (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 164-171.

ในการตัดสินใจ โดยใช้สื่อเป็นเครื่องมือทางการสื่อสาร หรือแสดงความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับการเมืองได้อย่างไม่จำกัด

ตัวอย่างเหตุการณ์ในสังคมยุคปัจจุบันที่สื่อเข้ามามีอิทธิพลสำคัญต่อการดำเนินชีวิตของมนุษย์ อย่างในกรณีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของโลกอาหรับ หรือที่เรียกว่า “อาหรับสปริง (Arab Spring)”⁶ นั้น จะเห็นได้ชัดถึงบทบาทของปัจจัยใหม่ที่ถูกนำมาใช้เป็นอาวุธทางการเมืองในการต่อสู้กับสถาบันการเมืองที่มีอำนาจ โดยปัจจัยใหม่ในที่นี้ก็คือ “สื่อดิจิทัล โดยเฉพาะเฟซบุ๊ก” จนทำให้หลายคนตั้งข้อสังเกตว่า “การปฏิวัติอียิปต์ที่ผ่านมา นั้นถูกขับเคลื่อนโดยใช้เฟซบุ๊กเป็นเครื่องมือ”⁶ ดังนั้นการใช้เทคโนโลยีการสื่อสารสมัยใหม่ หรือ New Media จึงกลายมาเป็นเครื่องมือชุดใหม่ในทางการเมือง สังเกตเห็นได้ชัดเจนจากทุกเหตุการณ์ในการชุมนุม มักจะถูกบันทึกภาพด้วยโทรศัพท์มือถือ และโพสต์ขึ้นบนเฟซบุ๊กอย่างทันท่วงที ทำให้ผู้รับสารสามารถติดตามสถานการณ์ได้อย่างรวดเร็วในแบบ “เวลาจริง (Real Time)”⁷ กรณีตัวอย่างที่ผู้วิจัยยกขึ้นมา นั้นจึงแสดงให้เห็นแล้วว่า สื่อใหม่ หรือ New Media เหล่านี้ นับได้ว่ามีบทบาทสำคัญต่อการเรียกร้องประชาธิปไตย ท่ามกลางบรรยากาศทางสังคมที่ให้ความสำคัญกับสิทธิ และเสรีภาพเหนือสิ่งอื่นใด” ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นได้ชัดว่าปัจจุบัน ประชาชนโดยทั่วไปต่างมีความกระตือรือร้นที่จะเปิดรับข้อมูลข่าวสาร และเริ่มสนใจที่จะวิพากษ์วิจารณ์ปัญหาบ้านเมืองมากยิ่งขึ้น ในด้านสื่อก็มีพัฒนาการไปด้วยเช่นกัน เห็นได้จากการมีรายการแนววิเคราะห์วิจารณ์เหตุการณ์บ้านเมืองเกิดขึ้นมากมายตามสื่อประเภทต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นหนังสือ นิตยสาร วารสาร วิทยุ โทรทัศน์ หรือสื่อออนไลน์ (Internet) ทั่วไป โดยสื่อประเภทเหล่านี้ได้เปิดโอกาสให้ผู้รับสารสามารถมีส่วนร่วมใน

⁶ อาจกล่าวได้ว่าตัวแบบจากการปฏิวัติตูนีเซีย และอียิปต์ในปี 2011 ได้สะท้อนให้เห็นผลที่เกิดขึ้นจากการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลในการต่อสู้ทางการเมือง โดยการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นนั้น นับว่ามีเหตุการณ์ต่างๆเกิดขึ้นตามมา และส่งผลกระทบต่อเหตุการณ์อื่นๆอย่างต่อเนื่องเป็นเสมือน “ลูกโซ่” ซึ่งหากนำเหตุการณ์ที่เป็นการเปลี่ยนแปลงของผู้นำทางการเมืองของโลกอาหรับมาเรียงกันแล้วจะเห็นได้ว่า ระบอบอำนาจนิยมในตูนีเซียสิ้นสุดด้วยการออกนอกประเทศของประธานาธิบดีเบน อาลี ในวันที่ 14 มกราคม 2011 และในวันที่ 11 กุมภาพันธ์ 2011 ระบอบการปกครองของประธานาธิบดีมูบารัคในอียิปต์ก็สิ้นสุดลง ซึ่งผลพวงจากความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นจากตูนีเซีย จนถึงอียิปต์นั้นได้ขยายตัวไปทั่วภูมิภาค และลุกลามไปทั่วโลกอาหรับ

⁶ มติชนออนไลน์, “**สุรชาติ บำรุงสุข** วิเคราะห์การเมืองดิจิทัล [ออนไลน์], 2-8 พฤศจิกายน 2555, แหล่งที่มา http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1351918491&gpid=01&catid=01

⁷ เรื่องเดียวกัน

⁸ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์มองว่าสื่อใหม่ดังกล่าวก็ยังคงมีปัญหาอยู่ เห็นได้จากการที่สื่อเหล่านี้ยังคงจำกัดอยู่กับกลุ่มชนชั้นกลางซึ่งเป็นฐานของสื่อหลักอยู่อย่างเดิม ที่ทำให้พื้นที่ในโลกออนไลน์ ที่ดูเหมือนจะเป็นพื้นที่ใหม่ แต่ก็ไม่ใช่พื้นที่สำหรับคนไม่มีปากไม่มีเสียง หรือ Voice of Voiceless หากแต่เป็นพื้นที่ในการเปิดช่องทางการสื่อสารให้กับคนกลุ่มเดิมที่มีความสามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารอื่นอยู่แล้ว ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจาก อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, “พูดถึงนิวมี่เดีย พูดถึงสิทธิในการสื่อสาร,” ใน สื่อออนไลน์ BORN TO BE DEMOCRACY, ชูวิธ ฤกษ์ศิริสุข, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB, 2554), หน้า 26-34.

การวิพากษ์วิจารณ์ หรือแสดงความคิดเห็นได้ (เห็นได้ชัดจากการเปิดให้ประชาชนสามารถแสดงความคิดเห็นผ่าน SMS, Facebook, Page ต่างๆ ได้อย่างอิสระ) ลักษณะดังกล่าวเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้เกิดการเผยแพร่ข่าวสาร และการแสดงออกในความคิดเห็นทางการเมือง ซึ่งมีได้ถูกจำกัดขอบเขตอยู่เฉพาะในวงแคบอีกต่อไป ความเจริญก้าวหน้าของเทคโนโลยีการสื่อสารจึงเป็นตัวผลักดันทำให้เกิดช่องทางการสื่อสารที่เป็นอิสระมากกว่าในอดีต

สำหรับพัฒนาการระบบสื่อสารมวลชนในพม่า อาจกล่าวได้ว่าเสรีภาพสื่อมวลชนพม่าถูกคุกคามอย่างมาก โดยเฉพาะอย่างยิ่งในยุคที่นายพลเนวินยึดอำนาจปกครองประเทศได้เบ็ดเสร็จในปี 1962 ส่งผลให้การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารผ่านสื่ออยู่ภายใต้การสั่งการของกระทรวงสารสนเทศ ซึ่งเป็นองค์กรที่มีบทบาทสำคัญสูงสุดต่อการควบคุมแนวทางการนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชน ปัจจัยดังกล่าวส่งผลให้สื่อมวลชนพม่าต่างตอบโต้ต่อสถานการณ์คุกคามสื่อของรัฐบาลทหาร อย่างไรก็ตามแม้ว่าสื่อจะพยายามต่อสู้เพื่อเสรีภาพ แต่สื่อก็ไม่สามารถต้านทานกับสถาบันอำนาจที่เหนือกว่าของทหารได้ ดังนั้นแม้ว่าสื่อมวลชนพม่าในยุคนี้จะเซ็นเซอร์ตัวเองเพื่อความอยู่รอดปลอดภัยขององค์กร แต่ก็ยังเกิดการกระทบกระทั่งกับรัฐบาลพม่าอยู่เสมอ ซึ่งในที่สุดรัฐบาลได้ออกกฎหมายเพื่อควบคุมสื่อโดยได้กำหนดให้สำนักพิมพ์ทุกแห่งต้องยื่นคำขอต่อทะเบียนทุกปี ที่สำคัญยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการจดทะเบียนการพิมพ์ (The Press Registration Board) และคณะกรรมการตรวจสอบสิ่งพิมพ์ (The Press Scrutiny Agency) เพื่อกำกับดูแลสื่อโดยอยู่ภายใต้กระทรวงสารสนเทศของพม่าอีกด้วย ซึ่งทำให้เห็นได้ว่าคณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นมาดังกล่าวนั้น ต่อมาจึงกลายมาเป็นต้นแบบในการเซ็นเซอร์สื่อในพม่าที่ดำรงอยู่มายาวนานกว่า 48 ปี⁸ พัฒนาการดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าสื่อพม่าในอดีตต้องอยู่ภายใต้กฎหมายควบคุมของรัฐบาลเผด็จการทหารอย่างเข้มงวด สื่อจึงมีพื้นที่จำกัด และมักได้รับการละเมิดถูกลิดรอนสิทธิและเสรีภาพ และเสี่ยงต่อการถูกจับกุมคุมขังตลอดเวลา ด้วยเหตุนี้นักข่าวพม่าที่ต้องการเสรีภาพในการทำข่าวนั้นมีทางเลือกเดียว นั่นคือ “ต้องทำงานจากนอกประเทศ” ซึ่งเป็นบริบททางสังคมที่ได้รับรองหรือคุ้มครองในด้านสิทธิ และเสรีภาพทางการสื่อสาร ซึ่งรัฐบาลเผด็จการทหารมองว่าสื่อเหล่านี้เป็นศัตรูและเป็นภัยต่อความมั่นคง⁹

⁸ เห็นได้ชัดจากเหตุการณ์ที่รัฐบาลได้สั่งให้ใช้อาวุธปราบปรามนักศึกษามหาวิทยาลัยย่างกุ้งที่ชุมนุมประท้วงอย่างสงบ ซึ่งเป็นเหตุทำให้มีผู้บาดเจ็บล้มตายจำนวนมาก มีหน้าข่าวรัฐยังบังคับให้สื่อสิ่งพิมพ์รายงานตัวเลขผู้บาดเจ็บ หรือเสียชีวิตที่บิดเบือนไปจากความเป็นจริง

⁸ สุภัตรา ภูมิประภาส, สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2556), หน้า 10-11.

⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

อย่างไรก็ตามในปี พ.ศ.2555 ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญของสื่อมวลชนในพม่า เพราะรัฐบาลเต็งเส่งได้ปฏิรูปสื่อผ่านการประกาศยุติการเซ็นเซอร์ต้นฉบับของสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิด^๖ ส่งผลให้ภาพลักษณ์การพัฒนารเมืองประชาธิปไตยในสายตาของคนภายนอกพม่าดีขึ้น หากแต่เมื่อพิจารณาถึงคู่มือจริยธรรมสื่อภายใต้การปกครองของรัฐบาลชุดปัจจุบัน ผ่านองค์กรคณะกรรมการตรวจสอบสื่อสิ่งพิมพ์นั้นพบว่า ยังคงมีข้อหนึ่งที่มีการระบุว่าห้ามวิพากษ์วิจารณ์รัฐหรือเขียน นำเสนอข้อมูลเพื่อส่งเสริม สนับสนุน หรือปลุกปั่นบุคคล และองค์กรใดๆ ให้ต่อต้านรัฐบาล ซึ่งแสดงให้เห็นว่ารัฐบาลพม่ายังไม่ได้เปิดพื้นที่ให้สื่อมวลชนมีเสรีภาพอย่างแท้จริง

ด้วยเหตุนี้ท่ามกลางบรรยากาศทางสังคมพม่าที่เป็นประชาธิปไตย(แบบพม่า)ในปัจจุบัน การเกิดขึ้นมาของ “สื่อทางเลือกข้ามพรมแดน (Cross-border alternative media)” อาจกลายเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ไม่ว่าจะเป็นบทบาทที่สื่อทางเลือกพยายามท้าทาย หรือต่อต้านสื่อกระแสหลักที่ดำเนินงานด้วยความไม่โปร่งใส เพราะสื่อดังกล่าวมักถูกควบคุมจากรัฐบาลพม่า หรืออำนาจของทุนที่เหนือกว่าครอบงำสื่ออื่นๆ ส่งผลให้สื่อกระแสหลักไม่สามารถที่จะนำเสนอเนื้อหาที่เป็นข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้รับทราบ หรือนำเสนอ (แต่ไม่หมด) มีการปิดกั้น ปิดบัง และอ้างความชอบธรรมเพื่อรักษาผลประโยชน์ของตนเอง “สื่อทางเลือกข้ามพรมแดน” จึงมีความสำคัญในเชิงของการเข้ามาเติมเต็ม อุดช่องโหว่ทางการเมืองที่ปราศจากความยุติธรรม เพราะด้วยลักษณะการดำเนินงานของสื่อดังกล่าวมีความเป็นอิสระ ส่งผลให้สื่อสามารถเป็นพื้นที่ทางการสื่อสารของประชาชนกลุ่มต่างๆ ได้มีโอกาสในการแสดงความต้องการ หรือข้อเรียกร้องต่างๆ ออกมาได้ สื่อดังกล่าวจึงถือเป็นสื่อทางเลือกที่สามารถใช้ต่อรองหรือท้าทายกับสังคมกระแสหลัก

ปัจจุบันสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่เกี่ยวข้องกับการเคลื่อนไหวทางสังคมการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ หรือเป็นสื่อกลางในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในประเทศไทยนั้น นับได้ว่ายังมีไม่มากนัก การเกิดขึ้นมาของสื่อที่เรียกว่า “วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” จึงถือเป็นสื่อส่วนน้อยที่สำคัญอย่างมาก ในฐานะเป็นสื่อกลางที่ต้องการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเทศพม่า โดยเฉพาะในมิติของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า รวมถึงประเด็นทางด้าน “สถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมือง” ไม่ว่าจะเป็นเรื่องราวที่เป็น

^๖ ก่อนหน้าที่กระทรวงสารสนเทศจะมีการประกาศยุติการตรวจสอบต้นฉบับสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิดในเดือนสิงหาคม 2555 นั้น รัฐบาลได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงเชิงบวก ไม่ว่าจะเป็นการปล่อยตัวนักข่าวนักเขียนที่ถูกคุมขังอยู่ มีการปล่อยให้นักข่าวเดินทางออกนอกประเทศเซ็นเซอร์สื่อโดยไม่มี การจับกุม และการเชิญตัวแทนสื่อมวลชนทั้งสื่อในประเทศ และสื่อพลัดถิ่นนอกประเทศมาพบปะในบรรยากาศที่ “เป็นมิตร”

^๗ ประกาศยุติการเซ็นเซอร์ต้นฉบับก่อนตีพิมพ์ของสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิด มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 20 สิงหาคม 2555

ประเด็นปัญหา และผลกระทบจากความบกพร่องทางการบริหารของรัฐบาลที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในมิติต่างๆ สื่อดังกล่าวจึงเป็นพื้นที่ในการสื่อสารที่สำคัญ รวมถึงการเป็นปากเสียงในการเรียกร้องให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตกเป็นเหยื่อ ดังนั้นการนำเสนอเนื้อหาของสื่อจึงขึ้นอยู่กับความต้องการสร้างความเป็นธรรมให้กับกลุ่มทางสังคมดังกล่าว

ดังนั้นเพื่อให้สังคมได้ทราบ และเข้าใจถึงข้อเท็จจริง รวมถึงการสร้างความรู้ความเข้าใจที่ดีต่อประเทศเพื่อนบ้าน และกลุ่มชาติพันธุ์อย่างไม่มีอคติ สื่อดังกล่าวจึงเกิดขึ้นมาจากเป้าหมายที่ว่า “ศูนย์ข่าวสาละวินเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ก่อตั้งขึ้นจากนักข่าวไทย มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนไทย และประชาชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศพม่า โดยทำหน้าที่รวบรวม และผลิตข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่าเผยแพร่สู่สังคมไทย”¹⁰ โดยมีวันดีสันติภูมิเมธีเป็นบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ตลอดจนเป็นผู้ก่อตั้งองค์กร หรือผู้ริเริ่มศูนย์ข่าวสาละวิน (แม้ปัจจุบันวารสารสาละวินโพสต์จะปิดตัวลงแล้วก็ตาม แต่เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ก็ยังเคลื่อนไหวในการนำเสนอข่าวสารดังกล่าวสู่ประชาชน) ด้วยเหตุนี้จากที่เกริ่นกล่าวมาจึงเป็นที่มา และปัญหาเบื้องต้นที่นำมาสู่การศึกษาวิจัยเรื่องบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า : ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ โดยงานวิจัยชิ้นนี้จะเน้นศึกษาวิเคราะห์ตัวรูปแบบเนื้อหาในวารสารสาละวินโพสต์ (ช่วงเวลา 2553-2555 ถือเป็นช่วงเวลาที่มีการเปลี่ยนผ่านการปกครองจากระบอบเผด็จการทหารมาสู่ประชาธิปไตยในพม่า) โดยผู้วิจัยจะวิเคราะห์ให้เห็นถึงบทบาทและความสำคัญของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มีความสัมพันธ์กับการเมือง การถ่ายทอดอุดมการณ์ทางการเมืองของผู้ผลิตสื่อที่เห็นได้จากประเด็นในการนำเสนอ รวมถึงบทบาทของสื่อในฐานะเป็นพื้นที่ทางการสื่อสารซึ่งมีความเป็นอิสระในการนำเสนอเนื้อหาเพื่อเป็นปากเสียงเรียกร้องขอความเป็นธรรม หรือนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ต้องการสร้างความเข้าใจในความถูกต้องที่เป็นจริงเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

นอกจากวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์แล้ว สื่อที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางการเมืองพม่าเป็นหลักนั้น ยังมีสื่อของ “สำนักข่าวอิสระอิระวดี, ดีวีบี, และมิสซิม่า” ซึ่งเป็นสื่อที่เน้นการนำเสนอเรื่องราวจากประเทศพม่าโดยไม่ได้จำกัดเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ใดชาติพันธุ์หนึ่งเท่านั้น แต่เป็นการนำเสนอเรื่องราวจากประเทศพม่าในด้านการเมือง สังคม เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องราวการต่อสู้ของกลุ่มชนวนการต่างๆอันเกี่ยวเนื่องกับพม่า และเรื่องราวอันเกี่ยวเนื่องจากการดำเนินนโยบายของรัฐบาลทหาร ซึ่งมีรูปแบบการทำงานในลักษณะของการเป็น “องค์กรข่าว (News Organization)” ที่มีกระบวนการทำงานหาข่าว และนำเสนอข่าว บทความผ่านสื่อของตนเอง ซึ่งลักษณะ หรือรูปแบบการทำงานของสื่อดังกล่าวก็มีลักษณะที่คล้ายคลึงกับกระบวนการทำงานของสื่อสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

¹⁰ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ข้อมูลองค์กรศูนย์ข่าวสาละวิน [ออนไลน์], 24 สิงหาคม 2555, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/>

1.2 คำถามในการวิจัย

1. วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์สะท้อนอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่ออย่างไร
2. วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ แสดงบทบาทเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าอย่างไร ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า
3. วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีบทบาทในการต่อสู้ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยพม่าอย่างไร

1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์
2. เพื่อศึกษาบทบาทการเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในการสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าของวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์
3. เพื่อศึกษาบทบาทในการต่อสู้ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยพม่าในวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

1.4 สมมติฐาน

วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ เป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนหรือเครื่องมือในการต่อสู้ทางการเมืองระหว่างชนกลุ่มน้อยพม่า (ทั้งที่อยู่ในพม่า และประเทศไทย) กับรัฐบาลพม่า เพื่อเรียกร้องความเป็นประชาธิปไตย หรือสร้างความเป็นธรรมในมิติของสิทธิเสรีภาพทางการสื่อสารให้เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ของตนเอง ด้วยการสะท้อนแง่มุมประเด็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยพม่า ผ่านการสื่อสารในประเด็นด้านสิทธิมนุษยชน, สิทธิชุมชน, ด้านการเมือง และนโยบาย, และด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ อัตลักษณ์ทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงเป็นสื่อทางเลือกที่สามารถตอบสนองสิทธิและเสรีภาพในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานที่พึงมีในกลุ่มประชาชนที่

เป็นส่วนน้อยทางสังคม การสื่อสารผ่านสื่อทั้งสองประเภทจึงอาจกลายเป็นช่องทางเลือกที่สำคัญของชนกลุ่มน้อยในการที่จะเผยแพร่ข่าวสาร ความรู้ความคิดเห็นต่างๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดเห็นทางการเมืองออกไปให้สังคมภายนอกได้รับรู้ถึงสิ่งที่เรียกว่า “ความจริง” หรือแม้แต่ให้รัฐบาลได้มีโอกาสรับฟังความต้องการของประชาชนซึ่งเป็นส่วนน้อยทางสังคม

1.5 แนวคิดและทฤษฎี

1. แนวคิดสื่อทางเลือก (Alternative media) และแนวคิดสื่อภาคประชาชน (Civic Media)
 2. แนวคิดสื่อกับการเมือง และแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง (Mass Media and Politics)
 3. แนวคิดการเมืองชาติพันธุ์ (Ethnic Politics)
- [โดยทั้ง 3 แนวคิดถือว่ามีผลต่อการนำมาศึกษาวิจัยในวิทยานิพนธ์ฉบับนี้]

1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. ได้ทราบอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์
2. ได้ทราบบทบาทการเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าของวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์
3. ได้ทราบบทบาทในการต่อสู้ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยพม่าในวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

สื่อทางเลือกข้ามพรมแดน (Cross-border alternative media) หมายถึง สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ที่นำเสนอเรื่องราวต่างๆ ของประเทศพม่า โดยที่องค์กรของสื่อตั้งอยู่ในพื้นที่นอกประเทศบริเวณใกล้พรมแดน ซึ่งในที่นี้คือ สื่อที่ทำงานเพื่อนำเสนอประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า โดยที่สำนักงานข่าว หรือศูนย์ข่าวตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่ของประเทศไทย และอยู่ใกล้พื้นที่พรมแดนระหว่างไทย-พม่า สื่อนี้เป็นสื่อที่ทำงานอยู่บนพื้นฐานของกรอบสิทธิมนุษยชนที่ต้องการสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคเท่าเทียม

กันให้เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่มักถูกระทำลิดรอน หรือล่วงละเมิดสิทธิมนุษยชน อันส่งผลให้เกิดปัญหาและผลกระทบต่างๆตามมาบ่อยครั้ง สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนจึงเกิดขึ้นมาเพื่อเป็นสื่อกลางในการเป็นปากเสียงให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ รวมถึงการสร้างพื้นที่การสื่อสารในการแสดงออกทางความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าให้ผู้รับสารได้ทราบถึงความคับข้องใจที่เป็นปัญหาต่างๆ สื่อจะเป็นพื้นที่ในการถ่ายทอดและสื่อสารด้วยมุ่งหวังให้เกิดกลไกที่เป็นประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และคำนึงถึงพหุสังคมวัฒนธรรมที่มีความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอยู่ในพม่า

ชนกลุ่มน้อย (Minority) หมายถึง กลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่า และในพื้นที่พรมแดนประเทศไทย เป็นกลุ่มทางสังคมที่มีลักษณะเฉพาะเป็นของตนเอง ทั้งอัตลักษณ์หรือความเป็นตัวตนทางชาติพันธุ์ ขนบธรรมเนียมประเพณี และวัฒนธรรมการดำรงอยู่ที่มีความหลากหลาย ซึ่งมีความแตกต่างกับกลุ่มทางสังคมประชากรหลัก (ชาวพม่า) ในประเทศพม่า ชนกลุ่มน้อยในงานวิจัยชิ้นนี้จำกัดเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ถูกกล่าวถึงในสื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในช่วงเวลาระหว่าง พ.ศ.2553-2555 โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์หลักที่ถูกกล่าวถึงในระดับความถี่ที่มากที่สุดคือ “กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง, ไทใหญ่, โรฮิงยา, และคะฉิ่น” ในขณะที่ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นอีกที่ถูกกล่าวถึง อาทิ ชาติพันธุ์มอญ ซึ่งถูกกล่าวถึงในระดับความถี่ที่ต่ำกว่า 4 กลุ่มชาติพันธุ์หลักที่กล่าวมา นอกจากนั้นเป็นการกล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในลักษณะภาพรวมทั่วไป

กระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (Democratization) หมายถึง การเปลี่ยนแปลงระบอบการเมืองการปกครองจากระบบเผด็จการทหาร มาเป็นระบอบประชาธิปไตยในประเทศพม่า ซึ่งเกิดขึ้นมาจากกระบวนการเลือกตั้ง (ครั้งล่าสุด) ในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 โดยรัฐบาลพม่าได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศ และมีการออกกฎหมายการเลือกตั้ง นับเป็นการเลือกตั้งครั้งแรกของพม่าในรอบ 20 ปี อันสอดคล้องกับรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในพม่าที่ได้รับการประกาศใช้ตามผลของการลงประชามติเมื่อเดือนพฤษภาคม พ.ศ.2551 ซึ่งปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าครั้งนี้ถือว่าเป็นผลพวงมาจากแผนพัฒนาประชาธิปไตยเจ็ดขั้นตอน หรือ 7-Step Road Map to Democracy ของรัฐบาลพม่า (เป็นแนวคิดที่เกิดขึ้นในสมัยนายกรัฐมนตรีชิน อุ่นต์ ปี พ.ศ.2546) ปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าครั้งนี้ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพม่าหลากหลายมิติ อาทิ โครงสร้างการเมืองการปกครอง, สิทธิและเสรีภาพของประชาชน, และกระบวนการปรองดองแห่งชาติระหว่างกลุ่มรัฐบาลกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในพม่า เป็นต้น

บทที่ 2

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2.1 กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษา

กรอบแนวคิดที่ใช้ในการศึกษาวิจัยบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า : ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ มีกรอบแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับการศึกษา ที่ผู้วิจัยคิดว่าสามารถนำมาใช้ในการอธิบาย และสนับสนุนการศึกษาวิจัยในครั้งนี้มี 3 แนวคิดที่สำคัญ กล่าวคือ

2.1.1 แนวคิดสื่อทางเลือก (Alternative Media) และแนวคิดสื่อภาคประชาชน (Civic Media)

2.1.2 แนวคิดสื่อกับการเมือง และแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง (Mass Media and Politics)

2.1.3 แนวคิดการเมืองชาติพันธุ์ (Ethnic Politics)

กรอบแนวคิด และแนวการศึกษาทั้ง 3 ประการดังที่กล่าวมานั้นจะเป็นเครื่องมือนำทางพื้นฐานที่ใช้ในการศึกษาบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า โดยพอจะอธิบายได้ดังต่อไปนี้

2.1.1 แนวคิดสื่อทางเลือก (Alternative media)

“สื่อทางเลือก” เป็นสื่อคู่ตรงข้ามที่สวนกระแส และต่อต้านกับสื่อกระแสหลัก* เป็นสื่อแนวระนาบที่มีอิสระ สร้างสรรค์ และเป็นสื่อที่เติมเต็มในส่วนที่สื่อกระแสหลักขาด* มีการสื่อสารสอง

* ในตำราสื่อสารมวลชน และวรรณกรรมทฤษฎีสื่อสารมวลชนรุ่นก่อนสงครามโลกครั้งที่ 2 ไม่ปรากฏว่ามีกรกล่าวถึงสื่อทางเลือกมากนัก แต่มีคำที่ใช้เรียกสื่อที่ต่อต้านอำนาจรัฐ และสื่อที่แสดงความคิดเห็นขัดแย้งกับสื่อส่วนใหญ่ โดยมักถูกเรียกรวมไปกับขบวนการทางการเมือง เช่น หนังสือพิมพ์ฝ่ายซ้าย (Leftist press) หรือเรียกตามสถานะที่ถูกปิดกั้นต้องทำงานอย่างหลบซ่อน เช่น เรียกว่า สื่อใต้ดิน หรือเรียกตามจุดยืนที่ประกาศต่อสาธารณะ เช่น หนังสือพิมพ์ หรือสื่อปฏิวัติ (Revolutionary press/media) หรือเรียกว่า Radical media ในกรณีที่เป็นสื่อที่แตกต่างแปลกแยกจากสื่ออื่นๆมาก ดูเพิ่มเติมใน อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550), หน้า 5-6.

ทาง (Two way Communication) ที่มุ่งสื่อสารเพื่อสร้างความเข้าใจ มีการแบ่งปันแลกเปลี่ยน ความรู้ระหว่างกัน มุ่งหาความหมายร่วมกัน และมุ่งส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม อันมีจุดมุ่งหมาย ที่สำคัญคือ กระบวนการสร้างให้เกิดความเสมอภาค และความเท่าเทียมกัน ซึ่งในที่นี้ผู้ผลิตสื่อ หรือผู้รับสื่อก็สามารถที่จะแลกเปลี่ยนสถานะหรือบทบาทระหว่างกันได้ สิ่งเหล่านี้จะช่วยสร้าง เสริมให้เกิดกระบวนการพัฒนาประชาสังคม โดยประชาสังคมนี้จะเป็นกลไกในการผลักดัน หรือให้ ความสำคัญกับประชาชน (ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มไหน หลากหลายหรือแตกต่าง) ให้กลายมาเป็นตัว หลักในการสื่อสาร หรือเป็นฝ่าย Active เป็นผู้กระทำการ¹ เพราะอย่างที่เราเข้าใจกันโดยทั่วไปแล้วว่า แต่เดิมนั้น กระบวนการสื่อสารระหว่างกันล้วนมีที่มาจากสื่อกระแสหลักกล่าวคือ ผู้ใดสามารถที่จะ ยึดกุมระบบการสื่อสารของสังคมเอาไว้ได้ ผู้นั้นย่อมยึดกุมแนวความคิด ความรู้สึก และการกระทำ ของประชาชนเอาไว้ได้เช่นกัน ด้วยเหตุนี้กลุ่มคนที่ไม่ใช่อำนาจทางการเมือง และเศรษฐกิจ หรือเป็น กลุ่มบุคคลที่มีความแตกต่างจากกลุ่มกระแสหลักไม่ว่าจะด้วยเงื่อนไขใดๆก็ตาม (เพศ หรือความ แตกต่างทางชาติพันธุ์) ย่อมถูกกันออกไปจากการใช้เครื่องมือ หรือเนื้อที่ในบริบทการสื่อสารของ สังคม เห็นได้ชัดเจนจากการที่สังคมได้จำกัดพื้นที่ ปิดกั้น ครอบงำ ผูกขาดการสื่อสาร โดยที่กลุ่ม คนที่มีอำนาจ และทุนมากสามารถที่จะกระทำการใดๆก็ได้ตามความต้องการ สิ่งเหล่านี้จะไม่ เกิดขึ้นในสังคมที่ยึดมั่นในระบบคุณค่าทางสังคมที่เป็นประชาธิปไตยค่อนข้างสูง การจะเป็นสังคม ประชาธิปไตยที่แท้จริงได้นั้น “สิทธิ และเสรีภาพ” เป็นเรื่องสำคัญที่ควรตระหนัก แต่กระนั้นก็ตาม เมื่อใดที่สังคมเกิดภาวะชะงักงัน ประชาธิปไตยไร้เสถียรภาพ หรือเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบ นามธรรมเท่านั้น ซึ่งเป็นลักษณะที่ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำ หรือความไม่เท่าเทียม ที่แห่งนั้นมัก เกิดปรากฏการณ์การลุกขึ้นสู้ หรือต่อต้านต่าง ๆ นานาด้วยรูปแบบหลากหลายชนิด ซึ่งเป็นการ ยืนยันให้เห็นว่า สังคมกำลังถูกระบบคุณค่าอื่นๆเข้ามาแทนที่ “ประชาธิปไตย” ด้วยเหตุนี้ในระบบ การสื่อสารก็เช่นเดียวกัน เมื่อใดก็ตามที่สื่อถูกควบคุม หรือครอบงำโดยอำนาจรัฐ และทุนมากเกินไป

* คำว่า Alternative Media หรือ สื่อทางเลือกนั้น มักเป็นคำที่ถูกกำหนดให้ใช้เรียกครอบคลุมไปตั้งแต่สื่อสิ่งพิมพ์ นับตั้งแต่ นิตยสารพวกฮิปปี นิตยสารเฉพาะด้าน เรื่อยมาจนกระทั่งถึงหนังสือพิมพ์ที่นำเสนอมุมมองในการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองในแง่มุมที่ แตกต่าง หรือแม้แต่นั่งสื่อพิมพ์สำหรับชุมชน หรือท้องถิ่น ดูเพิ่มเติมใน อนันตา นานา, “หนังสือทำมือกับการเป็นสื่อทางเลือก,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต นิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2547), หน้า 14.

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14-15.

กรอบจำกัด ก็จะมีส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์การคัดค้าน หรือต่อต้านจากประชาชน โดยเฉพาะ
 กระทำการเรียกร้อง หรือต่อต้านวิพากษ์วิจารณ์เรื่องเหล่านั้นผ่านการนำเสนอในสื่อทางเลือก

จากที่กล่าวมาเบื้องต้นจึงเห็นได้ว่าคำจำกัดความของสื่อทางเลือกมักจะถูกเปรียบเทียบ
 ในลักษณะคู่ตรงข้ามกับสื่อกระแสหลักอยู่เสมอ ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นว่าการสร้างการสื่อสาร
 ทางเลือกนั้น มีลักษณะที่พิจารณาได้หลายประการ ได้แก่ การมีเป้าหมาย หรือแรงจูงใจที่ไม่ใช่เพื่อ
 การค้า แต่เป็นการส่งเสริมสิทธิมนุษยชน ส่งเสริมคุณค่าทางวัฒนธรรม และการศึกษา, แหล่ง
 เงินทุน โดยส่วนมากนั้นสื่อทางเลือกมักไม่ได้รับเงินสนับสนุนจากภาครัฐและเอกชน หน่วยงาน
 ปกครองท้องถิ่น หรือแม้แต่ค่าโฆษณาจากบริษัท อย่างในกรณีสาละวินโพสต์นั้นก็ได้รับการ
 สนับสนุนเงินทุนจากต่างประเทศคือประเทศสหรัฐอเมริกา (ตั้งแต่ปี พ.ศ.2545), หลักในการบริหาร
 จะมีลักษณะแตกต่างจากการบริหารจัดการองค์กรโดยทั่วไป, วิธีการทำงานในองค์กรก็มีความ
 แตกต่างกัน, สื่อทางเลือกมักวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของสื่อกระแสหลักที่มีความเป็นวิชาชีพ
 โดยมักจะทำให้เครือข่ายกลุ่มบุคคลที่สนใจอาสาสมัครเป็นคนที่ทำงาน กลุ่มคนระดับล่างโดยทั่วไปจึง
 เป็นเจ้าของสื่อดังกล่าว, มุ่งนำเสนอให้ผู้รับสารได้เห็นถึงเนื้อหาสาระที่มีความแตกต่างกันจาก
 เนื้อหาที่พบได้ทั่วไปในสื่อกระแสหลัก ลักษณะเหล่านี้ทำให้ผู้อ่านและผู้ฟังมักจะเข้ามามีบทบาท
 หรือมีส่วนร่วมในการควบคุมสื่อ หรือเปิดโอกาสให้ผู้รับสารเข้ามามีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น
 หรือแสดงความคับข้องใจ หรือความต้องการใดๆได้, ผู้รับสารโดยทั่วไปของสื่อประเภท
 ดังกล่าวถือว่ามีหลากหลายมาก ไม่ว่าจะเป็นคนหนุ่มสาว ผู้หญิง หรือคนในชนบท, และ
 ระดับการแพร่กระจายของสื่อมักมีความหลากหลาย อาจมีทั้งระดับท้องถิ่น ภูมิภาค หรือ
 ระดับชาติ เป็นต้น² ลักษณะของสื่อทางเลือกดังกล่าว จะเห็นได้แล้วว่าทั้งผู้ผลิตสื่อ ผู้คุม ผู้รับสาร
 ล้วนมีความแตกต่างหลากหลาย ไม่ได้มีคุณสมบัติ หรือลักษณะเฉพาะที่ตายตัวเหมือนสื่อกระแส
 หลักโดยทั่วไป เพราะเป็นสื่อที่เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมทางความคิด และเปิดพื้นที่ให้ทุก
 กลุ่ม (จะมีอำนาจ หรือไม่มีอำนาจ) ได้แสดงออกถึงความต้องการที่คับข้องใจ หรือเรื่องใดๆก็ตามที่
 สื่อกระแสหลักมักไม่ให้ความสำคัญ หรือนำเสนอให้สังคมเห็นถึงความเป็นจริง หรือสิ่งที่เรียกว่า

² พิงรอง รามสูต รัตนันท์, สื่อภาคประชาชน (โครงการการปฏิรูประบบสื่อ : การกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตนเอง และสื่อภาคประชาชน (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547), หน้า4-5.

“ข้อเท็จจริง” สื่อดังกล่าวจึงเป็นทางออกที่สำคัญที่ทำให้สังคมตระหนัก และให้ความสำคัญกับรูปแบบ หรือคุณค่าในระบอบประชาธิปไตยเพิ่มมากขึ้น เปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วม การตัดสินใจ หรือการกระทำใดๆก็ตาม ตามระบอบคุณค่าที่ยึดมั่นในประชาธิปไตยที่ค้ำประกันสิทธิและเสรีภาพเป็นที่ตั้ง

นอกจากนี้เมื่อได้อ่านงานเรื่อง สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ได้อ้างงานในหนังสือ Key Concepts in Communication and Cultural Studies เขียนโดย O'Sullivan ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าจะมีความน่าสนใจ เพราะมีส่วนหนึ่งที่ได้ชี้ให้เห็นถึงกรอบคำจำกัดความของคำว่า “สื่อทางเลือก”³ ไว้ว่า “สื่อทางเลือก หมายถึง รูปของสื่อสารมวลชนที่ปฏิเสธ หรือท้าทายอำนาจการเมือง หรือสถาบันอำนาจอย่างเปิดเผย สื่อเหล่านี้ล้วนแต่ต้องการรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในสังคม หรืออย่างน้อยก็ตรวจสอบค่านิยมตามประเพณีของสังคมอย่างวิพากษ์ สื่อทางเลือกถูกเรียกว่าสื่อที่แตกต่างอย่างถอนรากถอนโคน หรือสื่อใต้ดิน และยืนอยู่ในฝ่ายตรงกันข้ามกับสื่อกระแสหลัก โดยเป็นตัวแทนความคิดของลัทธิการเมือง และสังคมที่อยู่นอกกรอบการเมืองของการแสดงฉันทามติ และการโต้แย้งแสดงเหตุผลในระบบรัฐสภา นอกจากนี้สื่อชุมชนก็นับว่าเป็นสื่อทางเลือกประเภทหนึ่ง เพราะมักจะสื่อสารความคิดเห็น และปัญหาของกลุ่มที่มักจะถูกมองข้าม และไม่มีพื้นที่ในสื่อท้องถิ่น และสื่อระดับชาติ สื่อทางเลือกมักประสบปัญหาเรื่องความอยู่รอด เพราะขาดทุนทรัพย์ บริษัทโฆษณาไม่สนใจลงโฆษณา เนื่องจากเนื้อหาเน้นไปที่ประเด็นใดประเด็นหนึ่งเท่านั้น”⁴ ซึ่งลักษณะคำจำกัดความในงานชิ้นนี้ก็ได้แตกต่างจากที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวไปแล้วเบื้องต้น แต่เป็นการช่วยทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจในค่านิยมของสื่อทางเลือกที่มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น และในงานชิ้นสำคัญที่เป็นการศึกษาของ Unesco เรื่อง Alternative Media : Linking Global And Local ก็ได้อธิบายให้เห็นถึงที่มาของสื่อทางเลือกว่ามีอยู่ 3 ประการหลักที่สำคัญ กล่าวคือ ประการแรก สื่อทางเลือกเกิดขึ้นมาจากปรากฏการณ์การเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ หรือ New Social Movement ไม่ว่าจะเป็นการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อย กลุ่มสตรี กลุ่มเคลื่อนไหวทางสิ่งแวดล้อม กลุ่มรณรงค์เพื่อสันติภาพ กลุ่มเรียกร้องสิทธิ ไม่ว่าจะเป็น

³ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550), หน้า 6.

⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6.

“กลุ่มเกย์ หรือเลสเบียน” และกลุ่มเคลื่อนไหวอื่นๆ เป็นต้น ซึ่งการเคลื่อนไหวในรูปแบบดังกล่าวมีลักษณะแตกต่างไปจากการเคลื่อนไหวของกลุ่มกระแสหลัก เพราะกลุ่มกระแสหลักไม่เคยให้ความสำคัญคุ้มครองกับกลุ่มนี้ หรือละเลย เหมินเฉยกับข้อเรียกร้องต่างๆ, *ประการที่สอง* สื่อทางเลือกได้เปิดโอกาสให้เกิดการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้ในประเด็นต่างๆที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน หรือการต่อสู้เรียกร้องในเรื่องต่างๆจากกลุ่มคนรากหญ้า หรือคนที่ไร้อำนาจ การต่อสู้เพื่อพยายามลดช่องว่างความเหลื่อมล้ำระหว่างคนรวยกับคนจน หรือเป็นการต่อรองทางอำนาจ ซึ่งกระบวนการดังกล่าว กลุ่มคนชั้นล่างจะเป็นผู้กระทำการ หรือขับเคลื่อน เคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้อง ในสิ่งที่กลุ่มของตนต้องการ ซึ่งมีลักษณะเป็นการต่อสู้ข้ามชนชั้น, และ*ประการสุดท้าย* การเกิดขึ้นของกลุ่มการเมืองใหม่ ไม่ว่าจะเป็น กลุ่มคนพื้นเมือง, กลุ่มเคลื่อนไหวที่ผิดกฎหมายหรืออยู่นอกระบบ อาทิ กลุ่มที่ต้องการต่อสู้เพื่อแบ่งแยกดินแดนให้เกิดอิสรภาพ หรือเพื่อแยกประเทศออกมาเพื่อก่อตั้งประเทศใหม่ เห็นได้ชัดจากการเคลื่อนไหวของชนกลุ่มน้อยต่างๆในพม่าที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์ค่อนข้างสูง หรือแม้แต่กรณีสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ของประเทศไทย ก็เข้าข่ายลักษณะดังที่เกริ่นกล่าวมา สื่อทางเลือกจึงเป็นเสมือนเวทีในการสื่อสารโต้ตอบ หรือถกเถียงแสดงทรรศนะระหว่างกัน ซึ่งเป็นรากฐานทำให้เกิดการปะทะทางความคิด และนำไปสู่ปรากฏการณ์ต่างๆที่เป็นเครื่องแสดงออกถึงการมีสิทธิของบุคคลในแต่ละคน เพื่อที่จะได้ร่วมกันแก้ไข หรือเติมเต็มให้แก่กันต่อไป ซึ่งโดยรวมแล้วการอธิบายให้เห็นถึงลักษณะของสื่อทางเลือกก็ไม่ได้แตกต่างจากที่เกริ่นกล่าวไปแล้วมากนัก ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า “สื่อทางเลือก” เป็นกระบวนการทัศน์ใหม่ของการสื่อสาร และสื่อสารมวลชน ที่เกิดจากการเปลี่ยนแนวความคิดจากการสื่อสารทางเดียวจากบนลงล่าง มาสู่เรื่องการสื่อสารในแนวราบ (Lateral) และสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Communication) การเปิดให้ประชาชนเข้าถึงสื่อได้โดยตรง และกว้างขวางขึ้น^{*} รวมทั้งการมองประชาชนด้วยมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม แทนที่จะมองว่าเป็นผู้รับที่นิ่งเฉย

* Cees J. Hamelink เรียกสื่อที่มีลักษณะดังกล่าวว่าเป็น “สื่อภาคประชาชน (People's media)” กล่าวคือ เป็นสื่อที่ปราศจากการควบคุม หรือแทรกแซงจากอำนาจทั้งปวง แต่มีจุดมุ่งหมายในการเสริมพลังของภาคประชาชน ซึ่งเป็นการเผชิญหน้าโดยตรงในการลดทอนพลังกับโครงสร้างการครอบงำทางการสื่อสาร เป็นการเลือกหัวข้อที่แตกต่าง ซึ่งมีลักษณะเป็นการบอกเล่าเรื่องราวของตนเอง บอกเล่าความกลัว หรือความฝันในสำนวนวัฒนธรรมของชุมชน ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก สุภิญญา กลางณรงค์, “มาตรา 40 กับวาทกรรมการปฏิรูปสื่อ,” (วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต วารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543), หน้า 16.

(Passive Audience) ก็เปลี่ยนมามองจากอีกมุมว่า ผู้รับคือ พลเมืองซึ่งมีสิทธิและอำนาจในการสื่อสาร เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้กัน มุ่งสร้างความเข้าใจหรือค้นหาความหมายร่วมกัน และมุ่งส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วม เพื่อให้กระบวนการสื่อสารแสดงออกถึงความเสมอภาค และเท่าเทียมกัน ผู้รับสาร และผู้ส่งสารได้สลับบทบาทกัน ซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อการพัฒนาประชาสังคม ทำให้ประชาชนกลายเป็นตัวหลักในการสื่อสารและเป็นฝ่ายกระทำ อันเป็นไปตามสิทธิ และเสรีภาพ ในระบอบคุณค่าที่เป็นประชาธิปไตยจริงๆ⁵ ซึ่งเท่าที่ผ่านมา “สื่อทางเลือก” มักถูกนิยามในชั่วตรงข้ามกับสื่อกระแสหลัก อันเป็นเพราะสื่อกระแสหลักไม่ได้เปิดโอกาสให้เกิดกระบวนการแสดงความคิดเห็น หรือเปิดพื้นที่ให้ประชาชนได้แสดงทรรศนะความคิดที่แตกต่าง ไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์สังคม หรือแสดงทัศนคติที่ไม่เห็นด้วย สื่อทางเลือกจึงเป็นสื่อที่ดำเนินไปในทิศทางที่ตรงข้ามกับสื่อกระแสหลัก แต่ในขณะเดียวกัน ค่านิยมแบบนี้ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ก็กล่าวว่า ยังมีจุดอ่อนที่ไม่เป็นอิสระในตัวเอง สื่อทางเลือกจึงไม่สามารถมีค่านิยมที่สะท้อนอัตลักษณ์ของตนได้⁵ ดังการเปรียบเทียบที่อุบลรัตน์ได้แสดงให้เห็นถึงข้อแตกต่างระหว่างสื่อกระแสหลัก และสื่อทางเลือก⁶

-*สื่อกระแสหลัก* เป็นสื่อที่มีเป้าหมายใหญ่อยู่ที่เรื่องการค้า หรือการลงทุนเป็นประเด็นแรก คือมองทุกสิ่งทุกอย่างเป็นเงินไปเสียหมด มุ่งที่จะแสวงหากำไร หรือผลประโยชน์ที่เกิดจากการประกอบการสูงสุด คือ ทำอย่างไรก็ได้เพื่อให้ได้เงิน โดยละเลยถึงการให้ความสำคัญกับประชาชนผู้รับสาร ดังนั้นเนื้อหาที่สื่อประเภทนี้พยายามนำเสนอให้เห็นก็จะเป็นไปในทิศทางที่สนับสนุนลัทธิบริโภคนิยม ให้ความสำคัญกับกลุ่มทางสังคมที่มีอำนาจมากกว่าประชาชนคนธรรมดา นอกจากนี้เมื่อพิจารณาถึงลักษณะขององค์การในการผลิตสื่อก็จะเห็นได้ว่ามีขนาดค่อนข้างใหญ่ มีรูปแบบการทำงานที่เป็นทางการ (บริษัท) และที่สำคัญกระบวนการทำงานก็จะมีโครงสร้างที่เป็น Top-Down Manage หรือจากบนลงล่าง

⁵ ด้วยเหตุนี้จึงทำให้ประชาชนธรรมดากลายเป็นผู้มีส่วนร่วมโดยตรงในกระบวนการสื่อสาร นั่นหมายความว่าพลเมืองมีการพัฒนามาเป็นผู้ส่งสาร (Communicative Actors) ซึ่งแตกต่างจากแต่เดิม เพราะมักตกอยู่ในสภาพการเป็นผู้รับสารที่ถูกกระทำอยู่เสมอ (Passive Audience) และเป็นกลุ่มเป้าหมายทางการตลาดแต่เพียงอย่างเดียว แนวคิดสื่อทางเลือกนี้จึงเป็นแนวคิดที่ได้ช่วยยกระดับสถานะของกลุ่มประชาชนคนธรรมดาเหล่านี้ให้ก้าวขึ้นมามีส่วนร่วมในการจัดการ หรือสร้างสิ่งต่างๆตามความต้องการ อันเป็นสิทธิและเสรีภาพที่พวกเขาพึงได้รับ

⁵ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550), หน้า 7.

⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

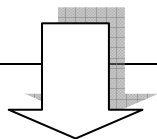
นั่นหมายความว่าสื่อประเภทนี้จะให้ความสำคัญกับผู้มีอำนาจ หรือกลุ่มคนระดับสูงมากกว่าที่จะเปิดโอกาสให้คนระดับล่างได้เข้ามามีส่วนร่วม ลักษณะการทำงานจึงมีความเป็นทางการค่อนข้างสูง อันเป็นเหตุทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างผู้ผลิตสื่อ (ผู้ซึ่งมีอำนาจ หรือกลุ่มทุน) กับผู้รับสาร (ประชาชนธรรมดา) มีความเป็นทางการไปด้วย นั่นคือเป็นการมองคู่ความสัมพันธ์เพียงแค่ผู้ซื้อ กับผู้บริโภคเท่านั้น โดยละเลยมิติด้านอื่นๆที่เป็นส่วนหนึ่งทางสังคม

-*สื่อทางเลือก* เป็นสื่อที่มีลักษณะเป็นสื่อที่ตรงกันข้ามกับสื่อกระแสหลัก นั่นคือ เป็นสื่อที่ไม่ได้มุ่งเน้นแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง หากแต่เป็นการพยายามแสดงให้เห็นถึงความคับข้องใจที่ต้องการจะตั้งคำถาม หรือต่อต้านความเป็นบริโภคนิยม หรือเรื่องใดๆก็ตาม เนื้อหาจึงมีลักษณะที่ขัดแย้ง ที่พยายามต่อต้านความเป็นกระแสหลักที่มีอำนาจทางสังคมอยู่ตลอดเวลา แต่กระนั้นแล้วสื่อดังกล่าวอาจกล่าวได้ว่าเป็นสื่อที่ค่อนข้างเล็ก กระบวนการจัดการองค์กรจึงเป็นไปได้เพียงองค์กรเล็กๆที่ไม่ได้มีความเป็นทางการมาก อาทิ การจัดรูปแบบในลักษณะของสหกรณ์, มูลนิธิ หรือเป็นกลุ่มเล็กๆเท่านั้น สื่อประเภทนี้จะยึดมั่น และมีความหนักแน่นในระบบคุณค่าของประชาธิปไตยค่อนข้างสูง เปิดโอกาสให้ทุกกลุ่มเข้ามามีส่วนร่วมภายในองค์กร ไม่ว่าจะเป็นอาสาสมัคร หรือผู้ที่เป็นมืออาชีพก็ตาม (ให้ความสำคัญกับ Bottom-Up Manage นั่นคือ จากล่างขึ้นบน) ความสัมพันธ์ระหว่างผู้รับสารกับสื่อจึงเป็นไปได้ในลักษณะของการเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วม ความสัมพันธ์จึงอาจเป็นไปได้ในลักษณะของการเป็นเจ้าของ, เป็นสมาชิก, หรือเป็นผู้ผลิต คือ มีความหลากหลายในความสัมพันธ์ที่ไม่จำกัดลักษณะเฉพาะเจาะจง สื่อประเภทนี้ จึงเป็นสื่อที่อิสระจากรัฐ และทุน เป็นอิสระจากวิถีคิด, รูปแบบ, เนื้อหาของสื่อกระแสหลัก กระนั้นลักษณะดังที่เกริ่นกล่าวมาจึงเป็นที่มาของสื่อทางเลือกที่มีความเป็นอิสระ และเป็นทางเลือกให้กับทุกกลุ่มทางสังคมได้เข้ามามีส่วนเกี่ยวข้อง ปราศจากความเป็นทางการ เป็น Independent/Indy Media หรือสื่ออิสระอย่างชัดเจน หรืออาจจะสรุปประเด็นทุกการนิยามที่นำมาอธิบายให้เห็นถึงสื่อทางเลือกที่มีความแตกต่างจากสื่อกระแสหลัก ไม่ว่าจะเป็นด้าน “องค์กร และการจัดตั้ง” และ “กระบวนการผลิต” ซึ่งสามารถสรุปได้ตั้งแผนภาพด้านล่าง ซึ่งพิงรอง รามสูตได้สรุปให้เห็นภาพรวมสั้นๆ และเข้าใจง่ายดังต่อไปนี้

* สรุปบางส่วนมาจากรายงานการวิจัยของสำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย (สกว.) ซึ่งเป็นการศึกษาสื่อภาคประชาชนในมิติต่างๆ โดยเริ่มจากการค้นหาคำนิยามเชิงปฏิบัติการของสื่อของประชาชน โดยในงานวิจัยเล่มนี้จะเป็นการสำรวจให้เห็นถึงมุมมองทางทฤษฎี และประสบการณ์จากประเทศต่างๆเกี่ยวกับสามแนวคิดที่มีความสัมพันธ์ และเหลื่อมซ้อนกัน อาทิ สื่อทางเลือก สื่อชุมชน และสื่อภาคประชาชน โดยทั้งหมดของงานวิจัยจะศึกษาผ่านประเภทของสื่อ ซึ่งประกอบด้วย 4 ประเภทที่สำคัญ คือ สื่อสิ่งพิมพ์ สื่อวิทยุ สื่อ

ภาพที่ 1 ภาพแสดงองค์ประกอบของสื่อทางเลือก

องค์กร และการจัดตั้ง
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ไม่หวังผลกำไร
<ul style="list-style-type: none"> ▪ ไม่ขายผู้รับสารให้กับบริษัทเพื่อเป็นรายได้
<ul style="list-style-type: none"> ▪ เป็นอิสระจากองค์กรทางสังคมอื่นๆ และรัฐ, เป็นเจ้าของโดยประชาชน ไม่ใช่บริษัทขนาดใหญ่

กระบวนการผลิต
<ul style="list-style-type: none"> ● ไม่สนใจการทำงานที่เป็นทางการในลักษณะที่เป็นทางวิชาชีพ แต่อาศัยสมาชิกที่สมัครใจทำ
<ul style="list-style-type: none"> ● เป็นการผลิตร่วมกันที่ผู้รับสารทำหน้าที่เป็นผู้ส่งสารได้เช่นกัน
<ul style="list-style-type: none"> ● นำเสนอเนื้อหาจากเกณฑ์การเลือกที่แตกต่างจากสื่อกระแสหลัก เช่น <ul style="list-style-type: none"> ○ เรื่องต้องห้าม หรือไม่ได้เสนอในสื่อกระแสหลัก ○ ชีวิตประจำวัน หรือเรื่องของคนสามัญ ○ ตอบสนองความต้องการของคนเฉพาะกลุ่ม
<ul style="list-style-type: none"> ● นำเสนอด้วยรูปแบบที่หลากหลาย
<ul style="list-style-type: none"> ● มีเทคนิคการผลิตที่แปลกใหม่ แต่ก็ไม่ได้เน้นการผลิตที่มีขนาดใหญ่
<ul style="list-style-type: none"> ● กระจายสื่อที่ผลิตแล้ว โดยเครือข่าย หรือสายการเผยแพร่ที่ไม่โจ่งแจ้งชัดเจน

แนวคิดสื่อภาคประชาชน (Civic Media)

อาจกล่าวได้ว่า “สื่อภาคประชาชน (Civic Media)”^{*} นั้น เป็นสื่อที่ไม่ได้มีการพึ่งพิงทั้งจากภาครัฐ และภาคเอกชน และที่สำคัญก็ไม่ได้มุ่งแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง ซึ่งจะแตกต่างจากสื่อกระแส

โทรทัศน์ และสื่ออินเทอร์เน็ต แต่การสรุปในส่วนนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งอธิบายลักษณะของกรอบที่เกี่ยวข้องกับสื่อทางเลือกเท่านั้น ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก พิงรอง รามสูต รัตนันท์, สื่อภาคประชาชน (โครงการการปฏิรูประบบสื่อ : การกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตนเอง และสื่อภาคประชาชน (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547), หน้า 8.

^{*} แนวคิดเรื่องสื่อประชาสังคม (Civic Journalism) หรือสื่อภาคประชาชน (Public Journalism) นั้น เกิดจากการที่สื่อดั้งเดิมไม่สามารถที่จะหลีกเลี่ยงข้อจำกัดบางอย่าง อันได้แก่ การอยู่ใต้อิทธิพลทั้งจากองค์กรที่เป็นเจ้าของสื่อ แม้แต่รูปแบบที่คิดว่าเป็นกลาง

หลัก มีจุดมุ่งหมายเพื่อสร้างประโยชน์ให้เกิดขึ้นแก่สาธารณะ มีความหลากหลายไม่ว่าจะเป็นด้านการผลิต หรือเนื้อหาที่มีความหลากหลายมากกว่าสื่อภาครัฐ และเอกชน มุ่งเน้นการนำเสนอให้เห็นเนื้อหาสาระ ไม่ว่าจะป็นข่าว หรือสิ่งที่เป็นสาระประโยชน์มากกว่าเนื้อหาบันเทิง และมุ่งสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในชุมชน ไม่ว่าจะป็นในเรื่องของการเป็นเจ้าของ การกำหนดทิศทางของเนื้อหา การผลิต การแสดงความคิดเห็น การสนับสนุนด้านการเงิน การรวบรวมกำลังคน และทรัพยากร รวมไปถึงการประเมินผล ซึ่งลักษณะโดยทั่วไปของสื่อภาคประชาชนนั้นจะเห็นได้เลยว่ามีลักษณะที่ดำเนินไปในทิศทางที่เหมือนกับสื่อทางเลือกที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวไปในเบื้องต้น นั่นคือการที่สื่อประเภทนี้ต่างก็ให้ความสำคัญกับกลุ่มคนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มคนด้านล่างทางสังคม มีการจัดรูปแบบที่เป็นไปในลักษณะ Bottom-Up Manage (จากล่างขึ้นบน) โดยมีระบบคุณค่าที่เป็น “ประชาธิปไตย” เป็นบรรทัดฐานหลักของการบริหารจัดการ

การศึกษา และค้นคว้าคำนิยาม หรือคำจำกัดความของสื่อภาคประชาชน ในฐานข้อมูลทางวิชาการนั้นพบว่า สื่อภาคประชาชน หรือ Civic Media มีการใช้คำในภาษาอังกฤษอยู่ 2 คำ คือ คำว่า “Civic” และ “Public” ซึ่งในงานวิจัยของพิรงรอง รามสูต รัตนันท์⁷ ได้อธิบายให้เห็นว่า “จริงๆ แล้วการหาคำจำกัดความของสื่อภาคประชาชนอย่างชัดเจนโดยการค้นหาผ่านคำสำคัญ (Keyword) หรือหัวข้อเรื่อง (Subject) ในฐานข้อมูลวารสารทางวิชาการพบว่า “สื่อภาคประชาชน หรือ Civic Media” นั้นไม่ได้ปรากฏเป็นหัวข้อที่มีข้อมูลให้ค้นหาในฐานสื่อประเภทหนึ่ง แต่พบว่า “สื่อภาคประชาชน” ชนิดที่มีข้อมูลให้ค้นหาอย่างแพร่หลาย อาจพบได้จากหนังสือพิมพ์ภาค

ที่สุดก็ยังมีข้อจำกัด ทั้งในเรื่องของความจงรักภักดีขององค์กร และเงื่อนไขทางธุรกิจ ตลอดจนเสรีภาพในการนำเสนอเนื้อหา ซึ่งมักยึดติดกับการนำเสนอเนื้อหาแบบเดิมๆ ยึดติดกับคนบางกลุ่ม โดยเฉพาะภาครัฐเท่านั้น

ในยุคปัจจุบันนั้น สื่อถูกแบ่งออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) สื่อที่ถูกครอบงำด้วยรัฐบาล เช่น การโฆษณาชวนเชื่อต่างๆ โดยสื่อถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือในการสนับสนุนการทำงานของภาครัฐ ในการเผยแพร่แนวคิด และแนวปฏิบัติที่รัฐต้องการในลักษณะสำเร็จรูปไปสู่ประชาชนให้มีการรับรู้ทัศนคติไปในทางที่รัฐต้องการได้ ซึ่งสะท้อนให้เห็นกระบวนการสื่อสารในเชิงอำนาจนิยม และ 2) สื่อถูกครอบงำโดยระบบทุนนิยม นอกจากสื่อกลุ่มนี้จะสนองความต้องการของรัฐแล้ว ยังต้องสนองความต้องการของคนบางกลุ่ม ซึ่งมีอิทธิพลเพื่อแสวงหาผลกำไรทางธุรกิจ ด้วยเหตุจากสภาพปัญหาที่เกิดขึ้นได้นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงแนวคิดของกระบวนการสื่อสารที่มุ่งเน้นให้ประชาชนเป็นศูนย์กลางของการเปลี่ยนแปลง ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก อนุชาติ พวงสำลี, พลเมืองไทย ณ จุดเปลี่ยนศตวรรษ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันการเรือนรู้ และพัฒนาประชาสังคม, 2543), หน้า 165.

⁷ พิรงรอง รามสูต รัตนันท์, สื่อภาคประชาชน “โครงการปฏิรูปสื่อ : การกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตนเอง และสื่อภาคประชาชน” (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547), หน้า 11.

ประชาชน หรือ Civic Journalism* จึงทำให้คำจำกัดความของสื่อประเภทนี้มักถูกเชื่อมโยง หรือมีที่มาจากหนังสือพิมพ์ภาคประชาชน**

เมื่อศึกษาในหนังสือ The Idea of Public Journalism ของ Theodore Lewis Glasser⁸ นั้นได้อธิบายให้เห็นว่า หนังสือพิมพ์ภาคประชาชนนั้น เป็นสิ่งที่เกิดขึ้นจากการผลิตโดยน้ำมือของมนุษย์ มนุษย์สามารถคิดค้นประดิษฐ์สิ่งเหล่านี้ ไม่ว่าจะในรูปแบบ หรือเนื้อหาขึ้นมาได้ด้วยตัวมนุษย์เอง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นจะเห็นได้ว่าในปัจจุบันนี้ นิยาม หรือชื่อเรียกยังคงมีความหลากหลายตามแต่นักคิด หรือนักวิชาการจะบัญญัติ คำจำกัดความลักษณะของสื่อภาคประชาชนจึงไม่ได้มีการกำหนดชื่อเรียกที่มีความแน่นอนตายตัวแต่อย่างใด

นอกจากนี้ในงานวิจัยของพิรงรอง รามสูตยังได้อธิบายให้เห็นอีกว่า “สื่อภาคประชาชน คืออะไรก็ตามที่ไม่ใช่สื่อกระแสหลักที่มีเจ้าของเป็นกลุ่มภาครัฐ หรือกลุ่มภาคเอกชน”⁹ ดังนั้นจึงเห็นได้เลยว่าเมื่อใดก็ตามที่สื่อไม่ถูกควบคุม หรืออยู่ภายใต้การเป็นเจ้าของ ไม่ว่าจะมาจากภาครัฐ หรือ

* ในงาน Exploring the Function of the media in Community Policing ซึ่งเป็นการศึกษาของ Joanne Ziembo-Vogl นั้นได้ให้ทรรศนะว่าหนังสือพิมพ์ภาคประชาชนนั้นไม่ได้มีคำจำกัดความ หรือกรอบนิยามที่ตรงตัว สื่อภาคประชาชนนี้เป็นสื่อที่ให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของภาคประชาชน ต้องการสร้างความเข้มแข็งให้กับภาคประชาชนในการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้ หรือเรียกร้องความเป็นธรรมในประเด็นปัญหาต่างๆที่ภาคประชาชนได้รับผลกระทบ ปัญหาเหล่านี้เป็นปัญหาที่ภาคประชาชนมักได้รับความไม่ยุติธรรม หรือไร้ความชอบธรรมจากการปฏิบัติของกลุ่มบางกลุ่มที่มีอำนาจเหนือกว่า ซึ่งกลุ่มประชาชนจะเป็นกลุ่มสำคัญที่เป็นผู้ชี้แจงให้เห็นถึงปัญหาบางอย่าง มุ่งหวังโดยตรงให้ประชาชนสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมต่างๆ อันเป็นสิทธิที่พวกเขาพึงมี ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก Selected Works, Exploring the Function of the Media in Community Policing [Online] 13 December 2012. Available from : http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=joanne_ziembovgl

** นอกจากนี้ Jay Rosen เป็นนักวิชาการที่พยายามจำกัดความหมายของหนังสือพิมพ์ภาคประชาชน โดยนิยามว่าหนังสือพิมพ์ภาคประชาชนนั้นสามารถที่จะสวมบทบาทหลักในการทำให้ภาคประชาชนเข้มแข็งขึ้น ซึ่งเป็นสื่อที่ส่งเสริมให้เกิดการอภิปรายในระดับสาธารณะ และท้ายที่สุดคือ การทำหน้าที่ซัพพอร์ตความเป็นประชาชน เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่เกิดขึ้นมาเพื่อทำหน้าที่รายงานประเด็นต่างๆที่เป็นเรื่องที่สำคัญที่ผู้รับสารพึงรับรู้ มากกว่าที่จะเป็นการรายงานเนื้อหา หรือรูปแบบที่เป็นทางการ มีความเฉพาะหนังสือพิมพ์ภาคประชาชนจะทำหน้าที่ในการส่งเสริมให้เกิดการแลกเปลี่ยนทางความคิดที่เป็นเรื่องสาธารณะในทุกๆเรื่อง เป็นสื่อที่ได้สร้างกระบวนการทำงานเป็นกลุ่ม เพื่อที่จะหาแนวทางแก้ไขปัญหาร่วมกันต่อไป อันจะก่อให้เกิดการสร้างความเข้มแข็งกับกลุ่มภาคประชาชนต่อไป ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก พิรงรอง รามสูต, ทัศนะนิพนธ์, สื่อภาคประชาชน “โครงการปฏิรูปสื่อ : การกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตนเอง และสื่อภาคประชาชน” (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2547), หน้า11.

⁸ Theodore Lewis Glasser, *The Idea of Public Journalism* (New York : Guilford Press,1999), p.24.

⁹ พิรงรอง รามสูต, ทัศนะนิพนธ์, สื่อภาคประชาชน “โครงการปฏิรูปสื่อ : การกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตนเอง และสื่อภาคประชาชน” (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย,2547), หน้า11.

ภาคเอกชน สื่อเหล่านั้นก็ย่อมเข้าข่ายครอบจำกัดความของสิ่งที่เรียกว่า “สื่อภาคประชาชน” ดังที่ พิงรอง รามสูตได้กล่าวไว้

การเคลื่อนไหวเพื่อให้เกิด “สื่อภาคประชาชน” ในบริบททางการเมืองการปกครองแบบ ประชาธิปไตยนั้น สื่อดังกล่าวต้องสร้าง หรือขับเคลื่อนให้เกิดปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองภาคประชาชน^๙ นั้นหมายความว่าสื่อต้องยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตยอันเป็นคุณค่า พื้นฐานหลักที่มีความสำคัญ โดยที่สื่อนั้นต้องให้ความสำคัญกับการเคลื่อนไหว หรือเปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มประชาชนเพื่อป้องกันการครอบงำที่เกิดจากอำนาจของ ภาครัฐ ลักษณะของการกระทำต้องเป็นการเปลี่ยนถ่ายอำนาจบางส่วนมาให้ประชาชน เพื่อที่ ประชาชนทุกกลุ่มสามารถที่จะเข้ามาจัดการดูแลชีวิตตนเองได้โดยตรง^{๑๐} ซึ่งโดยสรุปอาจกล่าวได้ ว่า “การเมืองภาคประชาชน” เป็นกระบวนการหนึ่งที่เปิดโอกาสให้ประชาชนในฐานะที่เป็นสมาชิก ของสังคมการเมืองเข้าไปเกี่ยวข้องกับกระบวนการของการใช้อำนาจของสมาชิก อันมาจาก จิตสำนึกถึงสิทธิเสรีภาพของตนเอง เพื่อเป็นส่วนหนึ่งในการตัดสินใจในการจัดการตนเอง และ ร่วมกันทำกิจกรรมของชุมชน และสาธารณะให้เกิดความสุขจนเป็นสังคมการเมืองที่ดี

นอกจากนี้อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบันนี้ “อินเทอร์เน็ต” ถือเป็นสื่อใหม่ที่กลายมาเป็น ทางเลือกสำหรับการสื่อสารข้อมูลข่าวสารจากประชาชนสู่สังคม และจากสังคมสู่ประชาชน ซึ่ง เว็บไซต์ต่างๆที่จัดทำขึ้นนั้นล้วนมีเจตนารมณ์ในการขยายพื้นที่การสื่อสารข่าวที่ไม่ได้รับความ สนใจในสื่อกระแสหลัก อันเนื่องมาจากสภาพการณ์ที่องค์กรภาครัฐ และธุรกิจเอกชนมักเป็นผู้ กำหนดข่าวสารที่ประชาชนควรได้รับรู้อยู่ตลอดเวลา ซึ่งทำให้ในบางเรื่องที่น่าสนใจ และเป็น ประโยชน์มักไม่ได้รับการสื่อสารออกไป

^๙ David Mathews ได้ให้ความหมายของ “การเมืองภาคพลเมือง” ในบริบทของประชาสังคมไว้ว่า (1) เป็นปรากฏการณ์ที่อยู่ในอารยสังคม (Civilized Society) และความเป็นพลเมือง (Citizenship) ที่ก่อตัวขึ้นมานาน นับตั้งแต่ยุคต้นของประวัติศาสตร์มนุษยชาติ และ (2) เป็นเรื่องของการเมือง โดยที่ปัจเจกบุคคลหลายคนหลายครอบครัวมีส่วนร่วมในขั้นตอนกระบวนการตัดสินใจ และการลงมือปฏิบัติร่วมกัน นอกจากนี้ David Mathews ยังชี้ให้เห็นว่า การเมืองภาคพลเมืองต้องเริ่มต้นที่กิจกรรมที่เป็นวิถีชีวิตของพลเมืองที่จะทำให้ การดำเนินชีวิตของเขา ในฐานะเจ้าของปัญหาเกิดการก่อรูปขึ้นของความสัมพันธ์ใหม่ เรียกว่า “ความสัมพันธ์สาธารณะ” ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก ณรงค์ บุญสวยขวัญ, การเมืองภาคพลเมือง บทวิเคราะห์แนวคิด และปฏิบัติการท้าทายอำนาจการเมืองในระดับตัวแทน (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552), หน้า 11.

^{๑๐} เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์ ,2548), หน้า 173.

โดยสรุปจากที่กล่าวมาทั้งหมดตามความเข้าใจของผู้วิจัย อาจกล่าวได้ว่า “สื่อภาคประชาชน หรือ Civic Media” นั้น แม้จะไม่สามารถหาคำนิยาม หรือคำจำกัดความที่ตรงตัวไม่ได้ หากแต่ก็เป็นที่เข้าใจว่า สื่อประเภทดังกล่าวนั้นมีลักษณะเป็นช่องทางในการสื่อสาร หรือเป็นการเปิดพื้นที่ที่สำคัญที่บรรดาประชาชนสามารถมีบทบาทในการแสดงออก หรือกระทำการต่างๆ ให้สังคมภายนอกได้รับรู้ เพื่อเปิดโอกาสให้สังคมได้ยอมรับ หรือเข้าใจในสิ่งที่พวกเขาเป็น ซึ่งเป็นการยืนยันให้เห็นถึงตัวตน แม้จะเป็นกลุ่มที่ไม่มีอำนาจใดๆก็ตาม สื่อประเภทนี้จะเป็นตัวกลางทางสังคมที่ประชาชนทุกกลุ่มสามารถรับรู้ได้ถึงปัญหา หรือเงื่อนไขความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งบ่อยครั้งสื่อกระแสหลักมักบิดเบือน หรือปิดบังข้อเท็จจริง โดยที่ไม่ได้มุ่งเน้นในการนำเสนอเนื้อหาที่กลุ่มภาคประชาชนต้องการเรียกร้องให้ออกสู่สาธารณชนเลย สื่อภาคประชาชนจึงถือกำเนิดขึ้นมาเพื่อเป็นเครื่องมือในการสื่อสาร โดยการนำเสนอให้เห็นถึงแง่มุม หรือเนื้อหาต่างๆที่มีความเกี่ยวข้องกับภาคประชาชน หรือเป็นประเด็นปัญหาเฉพาะต่างๆที่มักถูกละเลย เพื่อที่จะให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องได้รับแจ้งหาทางแก้ไขต่อไป ซึ่งในทางหนึ่งสื่อดังกล่าวสามารถที่จะเป็นกระบอกเสียง หรือรองรับการมีตัวตนของกลุ่มภาคประชาชนนั่นเอง ทิศทาง ลักษณะ และคุณค่าในการดำเนินการของสื่อประเภทนี้จึงไม่ได้มีความแตกต่างไปจากสื่อทางเลือกดังที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวไปแล้วในประเด็นแรก

2.1.2 แนวคิดสื่อกับการเมือง และการสื่อสารทางการเมือง (Mass Media and Politics)

การสื่อสารทางการเมืองนั้น* เป็นลักษณะของการถ่ายทอดข่าวสาร หรือการแลกเปลี่ยนข้อมูลข่าวสารทางการเมืองระหว่างรัฐบาล ประชาชน รวมถึงกลุ่มต่างๆในสังคม อาจกล่าวได้ว่าการสื่อสารทางการเมืองถือเสมือนเป็นเครื่องมือที่สำคัญในระบบการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการส่งผ่านข้อเรียกร้อง รวมถึงความคิดเห็นต่างๆที่มีต่อรัฐบาล นโยบาย หรือผลงานของรัฐบาล ผ่านช่องทางทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง ผู้แทนของประชาชน

* พงษ์ทิสสาร ชุมพล ได้เกริ่นกล่าวให้เห็นลักษณะของการสื่อสารทางการเมืองว่า เป็นกระบวนการหนึ่งทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการแลกเปลี่ยนข้อเท็จจริง ทรรศนะ และความคิดเห็น ตลอดจนประสบการณ์ต่างๆในทางการเมืองระหว่างบุคคล การสื่อสารทางการเมืองจึงนับได้ว่าเป็นกระบวนการพิเศษที่ก่อให้เกิดการปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกของสังคมการเมือง และสามารถทำให้ประชาชนสามารถดำรงอยู่ในสังคมการเมืองนั้นได้ ศึกษาเพิ่มเติมได้จาก พงษ์ทิสสาร ชุมพล, ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540), หน้า 181.

รวมถึงสื่อมวลชนไปสู่รัฐบาล และในขณะเดียวกันนั่นเอง รัฐบาลก็มีโอกาสที่จะนำเสนอนโยบาย หรือข่าวสารข้อมูลจากรัฐบาลที่มีต่อประชาชนได้ โดยผ่านช่องทางในการสื่อสาร (Media)

ในสังคมประชาธิปไตยถือได้ว่ารัฐบาล ประชาชน พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ ในสังคมจะมีสิทธิ และเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น เรียกร้อง และแสวงหาข้อมูลข่าวสาร และการสื่อสารทางการเมือง ด้วยเหตุนี้จึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สังคมประชาธิปไตยต้องมีรูปแบบ การสื่อสารในลักษณะ “Two-way Flow” หรือ “การสื่อสารแบบสองทาง” ที่สำคัญต้องมีช่องทางที่ ให้ประชาชนสามารถส่งผ่านในการแสดงความคิดเห็น ข้อเรียกร้อง หรือข้อมูลต่างๆกลับไปยัง รัฐบาลได้ ซึ่งในส่วนนี้จะเห็นได้ชัดเลยว่าจะมีลักษณะที่แตกต่างไปจากระบบการเมืองที่เป็นแบบ เผด็จการ อันเป็นสังคมที่ประชาชนไม่สามารถสื่อสารทางการเมือง หรือแสดงความคิดเห็น ข้อ เรียกร้อง หรือกระทำการใดๆได้เลย เสรีภาพในสังคมดังกล่าวจึงมีความจำกัดเป็นอย่างมาก เพราะ รัฐบาลจะเป็นผู้ควบคุมการสื่อสารของประชาชนในประเทศทั้งหมด ลักษณะดังกล่าวจึงเป็น “การ สื่อสารเพียงด้านเดียว หรือทางเดียว” หรือ “One-way Flow” ซึ่งรัฐบาลจะเป็นผู้ส่งข่าวสารให้ ประชาชนแต่เพียงฝ่ายเดียวเท่านั้น ข้อมูลจึงมีทิศทางที่ดำเนินเป็นแนวตั้ง หรือแนวตั้งนั่นเอง

นอกจากนี้ในปัจจุบันนี้ สังคมโลกได้ก้าวเข้าสู่สังคมโลกาภิวัตน์ อันเป็นสังคมยุคข้อมูล ข่าวสารที่เชื่อมต่อกันอย่างไร้พรมแดน หรือเป็นสังคมในลักษณะของการพึ่งพา “เทคโนโลยี ดิจิตอล” ที่ถือได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญในยุคนี้ โดยเฉพาะการนำอินเทอร์เน็ตเข้ามาใช้เป็น ตัวกลาง หรือเครื่องมือในการเชื่อมต่อสัมพันธ์ระหว่างกัน ซึ่งทำให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว และ ง่ายต่อการติดต่อสื่อสารระหว่างกัน

รูปแบบดังกล่าวถือได้ว่าเป็นลักษณะสำคัญของสิ่งที่เรียกว่า “สื่อใหม่” หรือ “New Media” ที่ผู้ใช้สามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น หรือจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเสรี ซึ่ง ในแง่นี้ก็เปิดโอกาสให้ประชาชนโดยทั่วไปมีอำนาจมากขึ้นในเวทีทางการเมือง และที่สำคัญการแสดงความคิดเห็นผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตนั้นไม่จำเป็นต้องแสดงตัวตน ประชาชน จำนวนมากจึงมักใช้ช่องทางการสื่อสารเหล่านี้ในการแสดงความคิดเห็นต่างๆ ไม่ว่าจะ เป็น ความคิดหรือข้อมูลต่างๆที่เป็นกระแสหลัก หรือจะเป็นข้อมูลที่นอกกระแส หรือทวนกระแสก็ได้

เช่นเดียวกัน ลักษณะดังที่เกริ่นกล่าวนี้จึงเป็นอีกลักษณะหนึ่งที่ทำให้เกิดพื้นที่สาธารณะ อันเป็นปัจจัยสำคัญในการสร้างเสริมคุณลักษณะอันพึงประสงค์ตามครรลองของสังคมประชาธิปไตย

แต่กระนั้นก็ตามอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์¹¹ ได้อธิบายให้เห็นปรากฏการณ์ที่สื่อใหม่ (New Media) หรือที่เราเข้าใจคือ “สื่อออนไลน์ หรืออินเทอร์เน็ต” ว่ายังคงมีปัญหาอยู่ อันเนื่องมาจากประเด็นพื้นที่สาธารณะสำหรับข้อมูลข่าวสาร และการแสดงความคิดเห็นทางการเมืองในสื่อประเภทดังกล่าวนั้น แม้ในทางหนึ่งเป็นการเปิดพื้นที่ใหม่ แสวงหาพื้นที่การสื่อสารใหม่ โดยไม่รื้อสื่อมวลชนกระแสหลักเดิมๆ แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าสื่อใหม่เหล่านั้นจะเข้ามาแทนที่สื่อกระแสหลักขนานแท้ และดั้งเดิมเสียทีเดียว ในแง่ของ “พื้นที่สาธารณะ” นั้นอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ มองว่าการใช้สื่อใหม่ดังกล่าวเหล่านั้น ยังคงเป็นการจำกัดอยู่กับกลุ่มชนชั้นกลาง ซึ่งเป็นฐานของสื่อหลักอยู่อย่างเดิม นั่นหมายความว่า พื้นที่ในโลกออนไลน์ แม้จะเป็นพื้นที่ใหม่ แต่ก็ไม่ใช่พื้นที่สำหรับคนไม่มีปากไม่มีเสียง หรือ Voice of Voiceless หากแต่เป็นพื้นที่ที่สามารถเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้กับคนกลุ่มเดิมที่มีความสามารถเข้าถึงช่องทางการสื่อสารอื่นอยู่แล้ว นอกจากนี้ยังพบว่าประเด็นที่สำคัญอีกประเด็นหนึ่งที่เป็นใจกลางของปัญหาสิทธิเสรีภาพในการสื่อสาร ซึ่งโลกออนไลน์กำลังเปิดพื้นที่ให้ก็คือ สิทธิในการสื่อสาร ซึ่งหมายถึง สิทธิในการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร และสิทธิในการแสดงความคิดเห็น ซึ่งเป็นสิทธิที่แม้ว่ารัฐจะยอมรับในหลักการ เช่น มีบทบัญญัติรับรองไว้ในรัฐธรรมนูญ และมีกฎหมายรองรับด้วย คือ พ.ร.บ. ข้อมูลข่าวสารของทางราชการ หากแต่ในทางปฏิบัติ รัฐไม่ได้เปิดให้มีการใช้สิทธิได้จริงๆ ในหลายเรื่อง

แม้จะมีปัญหาต่างๆ ในแง่ของ New Media ที่อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ได้อธิบายให้เห็น แต่อย่างไรก็ตามกระบวนการสื่อสารกับการเมือง ก็ยังคงเป็นเครื่องมือในการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกับประชาชน ทั้งโดยผ่านแนวทางการชวนเชื่อ หรือทางของมหาชนเพื่อธำรงรักษาระบบการเมืองการปกครอง การสื่อสารกับการเมืองจึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง ถือเป็นเหมือนเป็นกลไกสำคัญ และเป็นตัวเชื่อมโยงองค์ประกอบต่างๆ ในสังคมเข้าด้วยกัน ซึ่งลำดับต่อไป ผู้วิจัยจะขออธิบายโดยแยกออกเป็นประเด็นเพื่อให้เกิดความเข้าใจในรายละเอียดมากขึ้น ดังต่อไปนี้

¹¹ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, “พูดถึงนิวมมีเดีย พูดถึงสิทธิในการสื่อสาร,” ใน สื่อออนไลน์ BORN TO BE DEMOCRACY, ชูวิศ ฤกษ์ศิริสุข, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ: มานนคร : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB, 2554), หน้า 26-34.

แนวคิดสื่อกับการเมืองแบบประชาธิปไตย

อาจกล่าวได้ว่าในปัจจุบัน สื่อมวลชนนั้นมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงสังคมมาสู่รูปแบบประชาธิปไตย สื่อจึงมักถูกคาดหวังให้ต้องทำหน้าที่เพื่อเข้ามารับผิดชอบต่อความต้องการของสังคมยุคใหม่ เมื่อทำการศึกษาพบว่ามโนทัศน์ 2 ท่านที่สำคัญคือ Herman และ McChesney¹² ซึ่งได้จำแนกศักยภาพของสื่อมวลชนในการรับใช้ปัจเจก และรับใช้สังคมออกเป็น 2 ระดับที่สำคัญ กล่าวคือ

1. ในระดับปัจเจก¹³ กล่าวคือ สื่อมวลชนได้ทำหน้าที่เป็นห่วงโซ่ที่เชื่อมโยงปัจเจกเข้ากับสังคมภายนอก จึงเป็นช่องทางที่ทำให้ปัจเจกสามารถติดต่อสื่อสารกับเพื่อนมนุษย์ได้ ซึ่งช่วยให้สมาชิกภายในสังคมสามารถมีความสัมพันธ์กันได้ (โดยทางอ้อม) ซึ่งหากสื่อมวลชนทำหน้าที่ได้สมบูรณ์ ปัจเจกก็จะเกิดความรู้สึกเป็นปึกแผ่นมั่นคง มีความสมานฉันท์ และเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันกับคนอื่น ในทางกลับกันซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่พึงปรารถนา สื่อมวลชนสามารถปฏิบัติหน้าที่ในทางที่สร้างความรู้สึกโดดเดี่ยว ก่อให้เกิดความรู้สึกหวาดกลัวสังคมให้กับปัจเจกได้เช่นกัน นอกจากนี้ในฐานะที่สื่อมวลชนเป็นผู้ใช้สื่อในการสร้างวาทกรรมทางสังคม (Social Discourse) ทุกวันทุกเวลา สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลอย่างสูงในการปลุกเร้า และก่อกระแสความรู้สึกต่างๆ ให้กับคนในสังคม สื่อจึงมีประสิทธิภาพอย่างยิ่งในการกระตุ้นความโกรธ ความเกลียด ความเห็นอกเห็นใจ ความกลัว ความคลั่งไคล้ ความเครียด และอารมณ์ความรู้สึกต่างๆ ผ่านเนื้อหาที่สื่อนำเสนอ ด้วยข้อมูลที่ถูกและผิด สื่อมวลชนกำลังสร้างค่านิยมปลุกฝังความเชื่อ และทัศนคติต่อโลกและต่อชีวิตให้กับคนในสังคม

2. ในระดับการเมือง¹⁴ ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าบทบาทที่สำคัญที่ถือเป็นใจกลางสำคัญของสื่อมวลชนก็คือ การสร้างประชาธิปไตยให้กับสังคม เพราะการเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตย เริ่มเกิดขึ้นพร้อมกับสิ่งที่เรียกว่า “พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)” ซึ่งหมายถึงสถานที่หรือเวทีที่

¹² วิชา อุดมฉันท, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาชาติ (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 158.

¹³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 157-158.

¹⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 158-159.

ประชาชนมาพบกันเพื่ออภิปรายโต้เถียงปัญหาต่างๆที่มีความสำคัญต่อชุมชนที่พวกเขาใช้ชีวิตร่วมกัน ในการอภิปรายโต้เถียงปัญหากันนั้น ข้อมูลข่าวสารต่างๆจะถูกนำมาตีแผ่แลกเปลี่ยนกัน ก่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน และนำมาสู่การตัดสินใจเข้าร่วมกิจกรรมทางการเมืองของสาธารณชนในอันดับต่อไป

แนวความคิดเรื่อง “พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)” ในสังคมประชาธิปไตยยุคใหม่นั้น นับว่ามีความสำคัญอย่างมาก เพราะในสังคมประชาธิปไตยต้องการพลเมืองที่มีความรอบรู้ สามารถตัดสินใจปัญหาทางการเมืองได้ด้วยตัวเอง แต่ในสังคมขนาดใหญ่ และมีลักษณะ สลับซับซ้อนอย่างเช่นทุกวันนี้ การที่พลเมืองทุกคนจะมีส่วนร่วมและตัดสินใจในกิจการทุกอย่าง ด้วยตัวเอง เป็นสิ่งที่ทำไม่ได้ กระบวนการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนจึงจำเป็นต้อง กระทำผ่านตัวแทน หรือที่เรียกว่าผู้แทน ที่พลเมืองเลือกขึ้นมาให้ทำหน้าที่ทางการเมืองแทนพวกเขา ด้วยเหตุนี้สื่อมวลชนจึงมีหน้าที่ต้องเปิดพื้นที่สาธารณะ ใช้พื้นที่สาธารณะเป็นช่องทางให้พลเมืองได้รับข้อมูลความรู้เกี่ยวกับเหตุการณ์ความเป็นไปทางการเมืองทุกอย่างเป็นอย่างดี จากนั้นพลเมืองจึงจะสามารถนำข้อมูลเหล่านั้นไปอภิปรายโต้แย้ง ชั่งน้ำหนัก ตัดสินใจ และลงมือกระทำการทางการเมืองต่อไปตามวิจรรณญาณที่เห็นเหมาะสม

สื่อมวลชนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญที่ถือเสมือนเป็นตัวกลางในการกระตุ้นให้สาธารณชนเข้าร่วมกับกระบวนการทางการเมือง นอกจากนี้ สื่อที่เปิดพื้นที่กว้างขวางให้กับสาธารณะ ยังคงเป็นปัจจัยที่ชี้ขาดความมั่นคงยั่งยืนของประชาธิปไตยที่สื่อได้สร้างให้กับสังคมด้วย ในทางตรงกันข้าม ถ้าหากขาดแคลนพื้นที่สาธารณะ สื่อทำหน้าที่ย่อหย่อนไร้ประสิทธิภาพ ประชาชนก็จะเกิดความไร้เดียงสา และเย็นชาทางการเมือง (Depoliticized) รู้สึกเหมือนถูกโดดเดี่ยวขาดพลัง (Powerless) ต่างคนต่างหาทางออกเฉพาะหน้าให้กับตัวเอง เมื่อนั้นก็จะเปิดทางให้กับประชาชนบางกลุ่มขึ้นมาเป็นผู้นำมวลชน และแย่งชิงอำนาจการตัดสินใจของสังคมไปในที่สุดได้

ปัจจุบันสื่อมวลชน กับกระบวนการเป็นประชาธิปไตย กำลังเป็นเรื่องที่ได้รับความเอาใจใส่อย่างกว้างขวาง ฮาเบอร์มาสจึงถือได้ว่าเป็นผู้จุดประกายเรื่องความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับประชาธิปไตย ซึ่งตามความคิดของฮาเบอร์มาสนั้น พื้นที่สาธารณะจะเกิดประสิทธิผลต่อประชาธิปไตยมากที่สุด จะต้องเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมือง และอิทธิพลทางเศรษฐกิจที่

ครอบงำสังคมอยู่ หากแต่ในทางปฏิบัติ อิสรภาพของสื่ออันเป็นอุดมคติเช่นนั้นหาได้ยาก อาจมีได้บ้างเป็นบางครั้ง แต่ก็รักษาให้ดำรงอยู่อย่างยาวนานไม่ได้ อย่างไรก็ตามสำหรับฮาเบอร์มาสแล้ว ยังคงเรียกร้องให้ผู้มีหน้าที่กำหนดนโยบายสาธารณะ (Public Policy) ทางด้านการสื่อสารต้องพยายามเต็มที่เพื่อทำให้พื้นที่สาธารณะของสื่อเดินไปถึงอิสรภาพอันเป็นเป้าหมายสุดท้ายให้ได้

Herman และ McChesney จึงพยายามยืนยันให้เห็นว่า พื้นที่สาธารณะจะค้ำจุนประชาธิปไตยให้เจริญเติบโตได้ สื่อต้องสามารถแสดงทัศนะทางการเมืองออกมาได้โดยไม่มีข้อจำกัด รัฐจึงต้องมีหน้าที่คุ้มครองพยากรณ์ทุกอย่างเท่าที่จำเป็นให้กับสื่อที่ทำงานให้กับพื้นที่สาธารณะ เพื่อถ่วงดุลไม่ให้เศรษฐกิจ และการเมืองที่ทรงอิทธิพลเข้ามายึดพื้นที่ของสื่อที่เป็นตัวแทนของประชาชนฝ่ายที่เสียเปรียบและด้อยอำนาจในสังคม สำหรับบทบาทหน้าที่ของสื่อเพื่อเสริมสร้างประชาธิปไตย* ผู้วิจัยขออธิบายโดยแบ่งออกเป็นคุณลักษณะสำคัญได้ ดังต่อไปนี้

ประการแรก : สื่อต้องเป็นตลาดเสรีทางความคิด (Free marketplace of ideas) เปิดโอกาสให้ทุกคนเข้าถึงได้ ความคิดเห็นที่ขัดแย้งกันจะต้องนำมาตีแผ่ผ่านสื่อ โดยประกันให้ทุกกลุ่มที่เกี่ยวข้องได้ใช้สื่อเป็นเวทีในการแสดงจุดยืน และทัศนะความเห็นให้ปรากฏแก่สาธารณะ

เมื่อพิจารณาดูความเป็นจริงของสื่อทุกวันนี้ จะพบว่าสื่อกำลังทำสิ่งที่ตรงข้ามกับที่กล่าวมา ซึ่งการทำหน้าที่ของสื่อในลักษณะนี้ Habermas เรียกว่า “*เวทีสาธารณะปลอม (Pseudo-public)*” และ Dahlgren ถึงกับกล่าวว่า ลักษณะดังกล่าวเป็นการบ่อนทำลายประชาธิปไตยโดยพื้นฐาน เพราะสื่อได้ยกพื้นที่ให้กับกลุ่มผู้มีอำนาจทางการเมือง และอำนาจทางเศรษฐกิจให้คนเหล่านี้ใช้เป็นเวทีในการแก้ตัว หรือนำเสนอทัศนะความเห็นฝ่ายตนด้านเดียว สื่อจึงไปเสริมอำนาจให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ ส่วนประชาชนกลับเป็นผู้รับที่ไม่มีส่วนร่วม นานเข้ากลายเป็นความรู้สึกว่า

* Brian McNair ได้กล่าวถึงบทบาทที่พึงประสงค์ หรือความคาดหวังของสังคมที่มีต่อการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในกระบวนการทางการเมืองในสังคมประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ สื่อต้องเสนอข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ในขณะนั้นกำลังเกิดอะไรขึ้นในสังคม อาจกล่าวได้ว่า สื่อมวลชนกำลังทำหน้าที่ในการตรวจตรา (Surveillance) หรือการแจ้งเหตุ (Monitoring), สื่อต้องให้การศึกษาแก่ประชาชนถึงความหมาย และความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น, สื่อต้องมีการนำเสนอประเด็นทางด้านนโยบายเพื่อให้มีการถกเถียงแลกเปลี่ยนทางการเมือง หรือแสดงความคิดเห็นสาธารณะ โดยเฉพาะต้องเปิดโอกาสต่อความคิดเห็นที่แตกต่าง หลากหลาย ซึ่งมีความสำคัญต่อวิถีประชาธิปไตย, สื่อต้องเปิดโอกาสให้เกิดการตรวจสอบรัฐบาล และสถาบันการเมือง เพื่อให้ดำเนินการตามบทบาทหน้าที่ที่ได้รับมอบหมาย, และสื่อต้องเป็นช่องทางในการสนับสนุนความคิดเห็นทางการเมือง เช่น พรรคการเมืองต้องการช่องทางในการนำเสนอนโยบาย หรือโครงการต่างๆ ไปสู่การรับรู้ของประชาชน

ตนเองไม่มีอำนาจในระบบการเมือง สื่อในสังคมประชาธิปไตย หรือสังคมเปิดต้องทำหน้าที่เป็นเวทีในการต่อสู้ทางความคิด และเป็นสื่อกลางในการนำเสนอให้เห็นถึงความแตกต่างของนานาทัศนะอย่างกว้างขวาง

ประการที่สอง สื่อต้องสะท้อนภาพของสังคมอย่างเที่ยงตรงปราศจากอคติ อาจกล่าวได้ว่าสื่อมีศักยภาพที่จะทำให้ผู้รับสารได้เข้าใจความเป็นจริงแห่งชีวิตของสังคมร่วมสมัยในโลกกว้าง สื่อจึงต้องสนใจและให้ความสำคัญกับการนำเสนอเรื่องราวที่มีคุณค่าต่อผู้รับสารด้วยความรับผิดชอบหรือนำเสนอในสิ่งที่มีคุณค่า ที่เป็นประโยชน์ต่อประชาชน สื่อจะต้องหมั่นหามาเสนอ เพราะโดยการเปิดโอกาสให้ได้รับรู้สิ่งเหล่านี้ จึงจะช่วยให้ผู้ชมมองเห็นตัวเองโดยสัมพันธ์กับสังคม ช่วยให้เข้าใจตัวเองและเข้าใจโลกไปพร้อมกันด้วย ด้วยเหตุนี้สื่อที่มีบทบาทค้ำจุนประชาธิปไตยจึงต้องนำเสนอภาพของสังคมร่วมสมัยตามความเป็นจริงอย่างเที่ยงตรง ให้ผู้ชมได้เห็นวิถีชีวิตที่แตกต่างและรู้จักวัฒนธรรมอื่นๆในโลกอย่างถูกต้อง และปราศจากอคติ

ประการที่สาม สื่อต้องเป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้แก่สังคม โดยที่ในสังคมประชาธิปไตย หน้าที่หนึ่งของสื่อมวลชนที่มีคุณค่าอย่างสูง คือ การคอยเฝ้าดูความผิดปกติที่จะเกิดขึ้นกับบ้านเมือง และส่งสัญญาณเตือนภัยให้ประชาชน ผู้ที่จะทำหน้าที่นี้ได้ต้องเป็นสื่อที่เป็นอิสระ ปลอดจากอิทธิพลทางเศรษฐกิจและการเมือง สื่อมวลชนจึงถูกสังคมคาดหวังให้เป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้กับประชาชนเสมอมา สื่อต้องคอยตรวจสอบการทำงาน การทุจริตการประพฤติมิชอบ การกระทำที่มุ่งร้ายต่อสังคม สื่อจะต้องเป็นตัวกลางในการเปิดเผยข้อเท็จจริงให้ประชาชนได้รับรู้ ไม่แต่เพียงเท่านั้น เมื่อประชาชนรับรู้แล้ว และเห็นสมควรว่าจะต้องมีปฏิบัติการบางอย่างต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น สื่อจะต้องเป็นแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือและอ้างอิงให้กับประชาชนได้

กระนั้นอาจเกริ่นกล่าวโดยสรุปจากหน้าที่ของสื่อในสังคมประชาธิปไตยที่กล่าวมาทั้งหมด จะแสดงให้เห็นได้ว่า ความคาดหวังของสังคมต่อสื่อมวลชน ได้วนเวียนอยู่ในเรื่องการทำหน้าที่ให้

* นอกจากนี้ Jame Curran และ Jean Seaton ยังได้นำเสนอบทบาท หน้าที่ของสื่อมวลชนในทางการเมืองว่าอย่างน้อย 3 ประการด้วยกัน กล่าวคือ สื่อมวลชนเป็นเวทีถกแถลงสาธารณะในประเด็นต่างๆ สื่อต้องทำหน้าที่สะท้อนให้เห็นถึงความคิดเห็นของประชาชน และกดดันรัฐบาลให้ปฏิบัติตามสิ่งที่ประชาชนคิด ดังนั้น สื่อมวลชนจึงกลายเป็นสถาบันหนึ่งในสังคมที่เปิดโอกาสให้ปัจเจกชนได้มีพื้นที่สำหรับทำหน้าที่ในการตรวจสอบรัฐบาล, สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่สอน หรือให้ความรู้แก่ประชาชนในด้านต่างๆ ให้ข้อมูลข่าวสารเพื่อประชาชนจะได้ตัดสินใจในการเลือกตั้ง หรือเป็นช่องทางอิสระในการสื่อสารทางการเมืองระหว่างกลุ่มต่างๆที่หลากหลายใน

ข้อมูลข่าวสารที่จำเป็น และถูกต้องแก่ประชาชน สื่อจึงต้องเป็นกระจกสะท้อนแง่คิดความเห็นทางสังคมที่แตกต่างหลากหลายอย่างปราศจากอคติ และที่สำคัญระบอบประชาธิปไตยจะทำหน้าที่ได้อย่างสมบูรณ์นั้นต้องการสื่อมวลชนที่มีความเป็นอิสระ ซึ่งจะเป็นหลักประกันที่สำคัญว่าการทำหน้าที่ของสื่อได้ปราศจากข้อผูกมัดด้วยผลประโยชน์ทางการเมือง และธุรกิจใดๆ สังคมประชาธิปไตยต้องมีสื่อที่ถือผู้รับสารเป็นพลเมือง ไม่ใช่ “ผู้บริโภคร” หรือ “ลูกค้า” อย่างเด็ดขาด สื่อจะต้องปฏิบัติต่อผู้รับสารในฐานะที่เป็นพลเมืองคนหนึ่งของประเทศ การรับสารสื่อมวลชนจึงเป็นทั้ง “สิทธิ” และ “หน้าที่” ไม่ต่างจากสิทธิและหน้าที่ทางการเมืองอื่นๆ ที่พลเมืองคนหนึ่งพึงปฏิบัติต่อประเทศชาติ

ในฐานะพลเมือง เราจึงย่อมมีทัศนคติความเห็นต่อเรื่องราวในสังคมมากมาย พลเมืองต้องการเสรีภาพที่จะวิพากษ์วิจารณ์ อธิบายจุดยืน และความเข้าใจของตนเองต่อทุกเรื่องที่เกี่ยวข้องกับประโยชน์สุขของส่วนรวม นี่คือนิยามสำหรับผู้รับสารในฐานะพลเมือง ซึ่งแตกต่างจากผู้รับสารในฐานะผู้บริโภคร เพราะผู้รับสารในฐานะผู้บริโภครมีความหมายคับแคบ เสรีภาพถูกจำกัดอยู่ในบริบทตลาดทางเศรษฐกิจเท่านั้น ใครมีอำนาจในการซื้อมากก็มีเสรีภาพมาก และได้รับการจัดสรรผลประโยชน์จากสื่อในระบบตลาดตามกำลังซื้อ ผู้รับสารจึงเป็นได้เพียงผู้บริโภคร หรือลูกค้าตามหลักเศรษฐศาสตร์ระบบทุนนิยมเท่านั้น

Tim Congdon¹⁵ ได้กล่าวว่า สังคมเปิด หรือสังคมประชาธิปไตยเป็นสังคมที่ “ปลดปล่อยพลังวิพากษ์ของปัจเจกให้เป็นอิสระ” ดังนั้น ในการสร้างเงื่อนไขสำหรับสังคมประชาธิปไตยให้มีความเข้มแข็ง อย่างน้อยที่สุดโครงสร้างของสื่อมวลชนนั้นต้องเอื้อให้พลเมืองสามารถที่จะเข้าถึงความรู้ และข้อมูลข่าวสารได้อย่างเสรี เพื่อให้ทุกคนเกิดความรับรู้ร่วมกัน และสามารถใช้อำนาจวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเป็นอิสระ โดยมีหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่สุดคือ ให้ทุกคนมีสิทธิในการแสดงความคิดเห็น และให้คุณค่ากับความคิดเห็นของทุกคน คู่กันมากับหลักการนี้ก็คือ ทุกคนมีสิทธิที่จะตอบโต้ เพราะในการตอบโต้ นั้น ทุกคนที่มีส่วนเกี่ยวข้องจะตระหนักได้โดยรวดเร็วว่าเกิด

สังคม, และสื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ในการจุดประเด็น ให้ประชาชนต่อต้านการใช้อำนาจในทางที่ผิดของผู้บริหารประเทศ หรือวิพากษ์วิจารณ์การปฏิบัติงานที่ไม่เหมาะสม หรือไร้ประสิทธิภาพ

¹⁵ วิชา อุตมฉันทน์, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาประเทศ (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 177.

ทัศนคติที่แตกต่างกันมากกว่าหนึ่ง หลักการต่อมาจึงเป็นเรื่องที่ว่าทุกคนมีสิทธิที่จะแสวงหาทัศนะหรือความคิดเห็นได้ไม่จำกัด เพื่อที่จะทำให้เห็นได้ถึงปัญหาที่รอบด้าน หลักการเหล่านี้จึงเป็นหลักการพื้นฐานที่สำคัญที่บรรดาประเทศประชาธิปไตยต้องให้ความเคารพ

2.1.3 แนวคิดการเมืองชาติพันธุ์ (Ethnic Politics)

ตามกรอบแนวคิดของ David Brown เขาได้อธิบาย “กลุ่มชาติพันธุ์” ในฐานะที่เป็นรูปแบบหนึ่งของการรวมกลุ่มที่สมาชิกสามารถแสวงหาผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ และการเมือง และในขณะเดียวกันก็เป็นการสนองตอบความพึงพอใจ เพราะมนุษย์มักจะชอบจำแนก “เรา” และ “เขา” ให้เห็นความแตกต่างอยู่เสมอ และจิตสำนึกทางชาติพันธุ์จะเกิดขึ้นในสภาวะที่มีการสังเกตความแตกต่างทางภาษา ศาสนา วิถีชีวิต และกายภาพด้วยความแตกต่างเหล่านี้ David Brown กล่าวว่าได้กลายเป็นปัจจัยหรือเงื่อนไขในการก่อรูป “ความเป็นพรมแดน” และทำให้เกิดสภาวะ “การเป็นกลุ่มชาติพันธุ์”¹⁶

โดยในประเด็นเรื่อง “ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์” นั้นมักถูกนำไปตีความว่าเป็นส่วนหนึ่งของอุดมการณ์ที่แต่ละคนสามารถใช้แก้ไขปัญหาความรู้สึกไม่ปลอดภัย ซึ่งเกิดจาก “โครงสร้างอำนาจ” ที่ครอบงำหรือควบคุมกำกับอยู่ การวิเคราะห์ตรวจสอบจึงต้องให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์โครงสร้างทางอำนาจรัฐ เพราะรัฐบาลมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรอำนาจในสังคม

ที่สำคัญ David Brown ยังให้ทรรศนะอีกว่า ณ ตอนนี้อย่างไม่มีรัฐใดที่สามารถควบคุมจิตสำนึก และพฤติกรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ได้โดยตรองอย่างสมบูรณ์ และข้อจำกัดในการควบคุมจิตสำนึกชาติพันธุ์โดยรัฐนั้น ก็จะเชื่อมโยงกับสภาวะการณ์ของความเข้มข้น และความอ่อนแอในประเด็นเรื่องจิตสำนึกทางชาติพันธุ์ และลักษณะภาพรวมของรัฐว่าแข็งแกร่ง หรืออ่อนแอ

ลักษณะของจิตสำนึกชาติพันธุ์ที่หลากหลายซึ่งเกิดในรัฐต่าง ๆ นั้น จะมีความสัมพันธ์ หรือเชื่อมโยงกับกระบวนการล่มสลายของโครงสร้างอำนาจเดิม, การจัดการแบบรัฐสมัยใหม่, การต่อสู้

¹⁶ David Brown, *The State and Ethnic Politics in Southeast Asia* (New York : Routledge, 1994), p.13.

* จิวีวรรณได้ให้ความเห็นว่า “ประวัติศาสตร์ และสัญลักษณ์เกี่ยวกับวัฒนธรรม” นั้นไม่เพียงพอต่อการอธิบายกระบวนการรักษากลุ่มชาติพันธุ์ เพราะว่าการกลุ่มชาติพันธุ์จำเป็นต้องมีกลไกทางสังคม ได้แก่ ครอบครัว เครือญาติ ชุมชน และสถาบันทางศาสนาที่จะทำหน้าที่ในการสื่อสารเพื่อสืบทอดลักษณะทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง ดูรายละเอียดเพิ่มเติมที่ จิวีวรรณ ประจวบเหมาะ, ว่าด้วยแนวทางการศึกษาชาติพันธุ์ (กรุงเทพฯมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2547), หน้า 74.

ทางการเมืองของผู้นำ, ความไม่เท่าเทียมกันทางเศรษฐกิจในประเทศ, และโครงสร้างชนชั้นในสังคม โดยที่สภาพแวดล้อมทางการเมืองเหล่านั้นจะเป็นเพียงแคเงื่อนโซ่ที่มาเกี่ยวข้องกับเท่านั้น แต่สิ่งสำคัญที่สุดก็คือ “ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์” ซึ่งเป็นเรื่องของ “อุดมการณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์” โดยที่ประเทศพม่าจะมีลักษณะเป็นสังคมแบบ “Ethnocratic”

แนวคิดพรมแดนชาติพันธุ์ (Ethnic Boundary)

Fredrik Barth¹⁷ กล่าวว่า การจะเข้าใจปรากฏการณ์ทางชาติพันธุ์ได้นั้น จำเป็นอย่างยิ่งต้องพิจารณาความคิด และจิตสำนึกของคนในแต่ละกลุ่มว่า ลักษณะใดในรูปแบบทางวัฒนธรรมที่มีความหมายกับความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ของพวกเขา เพราะกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ อาจจะมีแบบแผนวัฒนธรรมร่วมกันบางอย่างที่เกิดขึ้นมาจากการปรับตัวให้เข้ากับสภาพแวดล้อมที่มีความใกล้เคียงกัน แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นแล้วแต่ละฝ่ายก็ยังมองว่าไม่ใช่พวกเดียวกันอยู่ดี

ข้อเสนอของ Barth ก็คือ ให้เปลี่ยนมุมมองที่จากเดิมมองว่ากลุ่มชาติพันธุ์เป็นหน่วยที่มีวัฒนธรรมร่วมกันให้มามองในแง่ของการเป็น “รูปแบบในการจัดระเบียบทางสังคม” เดียวกัน ซึ่งเมื่อเรามาพิจารณาในแง่นี้ก็พบว่า การที่สมาชิกของกลุ่มเรียกตัวเอง หรือถูกเรียกโดยคนอื่นว่าเป็นใคร หรือเป็นสมาชิกของกลุ่มชาติพันธุ์ใดในกระบวนการปฏิสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน และแม้ว่าลักษณะทางวัฒนธรรมจะยังคงมีความสำคัญอยู่นั้น แต่ความแตกต่างทางชาติพันธุ์ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จะไม่สามารถรวมวัฒนธรรมทั้งหมดได้ ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ในแง่ี้จึงมีลักษณะที่คล้ายกับสถานะทางสังคม เช่น เพศสภาพ ชนชั้น ฯลฯ ซึ่งอาจกลายมาเป็นกระบวนการปฏิสัมพันธ์ที่ทำให้ผู้ปฏิบัติรู้ว่าควรปฏิบัติต่อกันอย่างไร และจะใช้มาตรฐาน และมาตรการใดเป็นหลักการที่ถูกต้องและเหมาะสมในการปฏิบัติต่อกัน¹⁸

Barth จะให้ความสำคัญกับประเด็นเรื่อง “พรมแดนชาติพันธุ์ (Ethnic Boundary)” ซึ่งจุดนี้เองที่สามารถ “แยกเขา และแยกเรา (Exclusion and inclusion)” ออกจากกันได้ โดยอาศัยคุณค่าทางวัฒนธรรมเป็นตัวกลางในการกำหนดความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และแม้ว่ากลุ่มชาติพันธุ์

¹⁷ Fredrik Barth, *Ethnic Groups and Boundaries* (Boston : Little Brown and Company, 1969), p.115.

¹⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 14.

ต่างๆจะมีปฏิสัมพันธ์ข้ามกลุ่มกันไปมา แต่ก็ยังคงรักษาพรมแดนของชาติพันธุ์ไว้ได้ ซึ่งทำให้เห็นถึงความแตกต่างทางชาติพันธุ์นั้นไม่ได้ขึ้นอยู่กับทางชาติปฏิบัติสัมพันธ์ทางสังคม และที่สำคัญลักษณะทางวัฒนธรรมส่วนใหญ่ของประชากรมนุษย์กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งในช่วงเวลาใดเวลาหนึ่งนั้น ไม่จำเป็นต้องถูกกำหนดโดยพรมแดนชาติพันธุ์ เพราะอาจเปลี่ยนแปลงโดยไม่เกี่ยวข้องกับพรมแดนของกลุ่มชาติพันธุ์ก็ได้

งานศึกษาของอวีวอร์ธ¹⁹ ซึ่งได้อ้างข้อสันนิษฐานที่ค้นพบเกี่ยวกับประเด็นพรมแดนชาติพันธุ์ ของเลวายน์ และแคมป์เบลล์ ซึ่งผู้วิจัยเห็นว่าเป็นประเด็นสำคัญต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับมิติในเรื่องพรมแดนชาติพันธุ์ ซึ่งเขาได้สันนิษฐานไว้ดังนี้

- 1) กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีพรมแดนชาติพันธุ์ชัดเจนมักจะเป็นกลุ่มที่มีพัฒนาการ และเสถียรภาพทางการเมืองในระดับสูง เช่น ก่อตัวเป็นรัฐ ส่วนในสังคมไร้รัฐ ความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ และขอบเขตพรมแดนชาติพันธุ์มักจะไม่ชัดเจน เปลี่ยนแปลงไปตามสถานการณ์และผลประโยชน์
- 2) ความชัดเจนในเรื่องพรมแดนชาติพันธุ์ในสังคมที่มีรัฐ หรือมีอำนาจศูนย์กลางเกิดขึ้น เนื่องจากว่ารัฐได้มีกระบวนการเรียกร้องให้ประชากรที่อยู่ในเขตอำนาจต้องเชื่อฟัง และจงรักภักดี เพื่อประโยชน์ในการใช้แรงงาน การเก็บภาษี และการเกณฑ์กำลังพล
- 3) องค์การรัฐได้พัฒนาอุดมการณ์ไปพร้อมๆกับการกำหนดรูปลักษณะทางชาติพันธุ์ซึ่งสามารถที่จะทำให้รัฐบรรลุในความต้องการได้ เช่น การกำหนดชื่อรัฐ อาณาเขต และความเป็นสมาชิกที่มองว่าเป็นเราเป็นพวกเดียวกัน ในขณะที่คนที่ไม่ใช่ก็จะมองว่าเป็นคนอื่นที่แปลกและแตกต่าง ซึ่งอุดมการณ์ทางการเมืองแบบนี้จะเป็นพื้นฐานสำคัญให้กับรัฐ ซึ่งสามารถเรียกร้องให้สมาชิกร่วมมือกันในการกระทำการต่างๆเพื่อรัฐได้
- 4) อุดมการณ์เหล่านี้ ในที่สุดอาจมีอิทธิพลต่อการปฏิสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่อยู่ต่างรัฐกัน ในแง่ที่ทำให้เกิดความห่างเหินกันทางสังคม
- 5) สำหรับประเด็นเรื่อง “รัฐชาติ” ซึ่งมีพื้นฐานมาจากการรวมตัวกันของกลุ่มชาติพันธุ์ หลายกลุ่ม อัตลักษณ์ชาติพันธุ์ และความจงรักภักดีทางชาติพันธุ์จึงอาจจะก่อตัวรวมตัวกันเป็นกลุ่มตามภูมิภาค

¹⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 18.

แนวคิดการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์ (Ethnicity)

การดำรงอยู่ร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์นั้น แต่เดิมจะเป็นการรวมกันในลักษณะของชนเผ่า, หมู่บ้าน, และชุมชน แต่ปัจจุบันนั้นมีความพยายามที่จะรวมทั้งหมดให้กลายมาเป็นส่วนหนึ่งของรัฐสมัยใหม่ และแปลงโฉมมาเป็น “การรวมตัวกันของกลุ่มชาติพันธุ์” หรือ “กลุ่มชาติพันธุ์ที่มีบรรพบุรุษบางอย่างร่วมกัน” เช่น การแต่งกาย สังคมประเพณี สายสัมพันธ์แบบเครือญาติ ฯลฯ ซึ่งสิ่งเหล่านี้จะนำไปสู่การสร้างจิตสำนึกทางชาติพันธุ์ และแสดงออกในการปฏิสัมพันธ์กับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นในระบบสังคมร่วมกัน

แนวคิดของ Cohen ในเรื่องการมีปฏิสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกที่ต่างกลุ่มชาติพันธุ์กันนั้นเกิดขึ้นมาจากการที่แต่ละฝ่ายได้แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่แตกต่างกัน อันเนื่องมาจากบริบทเช่น ลักษณะการเมืองหรือความสัมพันธ์ทางเศรษฐกิจ ไม่ว่าจะเป็นการเน้นความแตกต่างที่ไม่เหมือนกับกลุ่มอื่น, การสื่อสารภายในกลุ่ม, การจัดระเบียบโครงสร้างอำนาจอันชอบธรรม, การพัฒนาอุดมการณ์, การเรียนรู้ทางสังคม²⁰ ซึ่งถ้าหากสมาชิกไม่สามารถจัดระเบียบที่อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ร่วมกันได้ กลไกทางวัฒนธรรมก็จะเข้ามาแทนที่ในการช่วยสร้างความเป็นกลุ่ม

2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

สำหรับงานวิจัย และงานเขียนที่ผู้วิจัยมองว่ามีความเกี่ยวข้อง และสามารถใช้เป็นแนวทางในการศึกษาวิจัยนี้ มีอยู่ด้วยกัน 7 ชิ้น ซึ่งเป็นงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับประเด็นทางด้านสื่อสารมวลชน (วารสารศาสตร์ หรือนิเทศศาสตร์) ที่มีความสัมพันธ์กับทางด้านรัฐศาสตร์ (สื่อกับการเมือง, สื่อกับประชาธิปไตย) อันได้แก่ วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับสื่อทางเลือก, สื่อภาคประชาสังคม (สื่อภาคประชาชน) ฯลฯ ทั้งที่เป็นสื่อสิ่งพิมพ์ (วารสาร, นิตยสาร, หนังสือพิมพ์) และสื่อใหม่ (เครือข่ายสื่อออนไลน์ [เว็บไซต์]) ทั้งที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา และเนื้อหาที่เป็นกรณีศึกษา หรือหน่วยในการวิเคราะห์ โดยผู้วิจัยจะเรียงลำดับงานวรรณกรรมตามหลักความสำคัญ ซึ่งพอจะเรียงเรียง วิเคราะห์ และสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องได้ดังต่อไปนี้

²⁰ เรืองเดียวกัน, หน้า 23.

2.2.1 งานวิจัยชื่อ วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน กับบทบาทสื่อทางเลือกเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทย ของภคินทร์ ภัทรนาวิก²¹

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีการวิจัยเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยบุคคลโดยใช้วิธีการสัมภาษณ์แบบ In-depth interview ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษารูปแบบเนื้อหาการนำเสนอเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าที่อยู่ในประเทศพม่า และประเทศไทยของวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ในฐานะสื่อที่มีคุณลักษณะของสื่อทางเลือก โดยภคินทร์ ภัทรนาวิกได้เก็บข้อมูลเชิงเอกสารจากวารสารสาละวินโพสต์จำนวน 24 ฉบับ (ตั้งแต่ฉบับที่ 13 [16 ก.พ.-31 มี.ค. 2547 – ฉบับที่ 37 (16 ก.พ. – 30 มี.ค. 50)] ซึ่งเป็นฉบับที่ “ถูกผลิตขึ้นมาท่ามกลางสังคมเผด็จการทหารพม่า” ซึ่งเป็นสังคมที่ยังไม่ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยอย่างในปัจจุบัน ซึ่งเป็นจุดเน้นหลักในงานวิจัยของผู้วิจัยชิ้นนี้ โดยกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ภคินทร์ ภัทรนาวิกเลือกนำมาใช้อธิบายล้วนเป็นแนวคิดในด้านสื่อสารมวลชน (วารสารสนเทศ) โดยเฉพาะอย่างยิ่งแนวคิดสื่อทางเลือก, แนวคิดกระบวนการคัดเลือกข่าวสาร, แนวคิดการกำหนดวาระข่าวสารของสื่อ, แนวคิดผู้ส่งสาร, แนวคิดวาทกรรม, และแนวคิดเกี่ยวกับการสร้างภาพตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ของชนกลุ่มน้อย²² ซึ่งแนวคิดส่วนใหญ่ล้วนไม่เกี่ยวข้องกับการศึกษาในเชิงรัฐศาสตร์ที่มุ่งเน้นในทางด้านการเมืองเป็นหลักซึ่งเป็นประเด็นหลักในงานวิจัยชิ้นนี้ นอกจากนี้ในงานวิจัยของภคินทร์ ภัทรนาวิก ยังมีการสัมภาษณ์เชิงลึกบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์คือ “วันดี สันติวุฒิเมธิ” ผู้ซึ่งมีบทบาทหลักในการขับเคลื่อน หรือเคลื่อนไหวสื่อประเภทดังกล่าว ซึ่งเนื้อหาในส่วนนี้ ผู้วิจัยสามารถนำบางส่วนมาใช้ประกอบการวิเคราะห์อธิบายในงานวิจัยชิ้นนี้ได้ อันจะเป็นการช่วยเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในแง่ของสื่อมากขึ้น แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้วิจัยก็จะลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์ด้วยตนเองด้วย เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงประเด็นทางด้านความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับการเมืองการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยในรูปแบบพม่าเป็นหลัก

²¹ ภคินทร์ ภัทรนาวิก, “วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน กับบทบาทของสื่อทางเลือกเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551).

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 10-60.

สำคัญ ซึ่งจะแตกต่างจากงานศึกษาของภคินันท์ที่มุ่งเน้นศึกษาทางด้านสื่อสารมวลชน หรือด้าน นิเทศศาสตร์เป็นหลัก

จากการศึกษางานวิจัยของภคินันท์ ภัทรนาวิกขึ้นนี้ ผลการศึกษาพบว่า “วารสาร และ เว็บไซต์มีรูปแบบเนื้อหาไม่แตกต่างกัน ด้วยการสะท้อนภาพตัวตนของชนกลุ่มน้อยในเชิงบวก เป็น ‘ส่วนหนึ่ง’ ของสังคม และเป็น ‘เหยื่อ’ ‘ผู้ถูกกระทำ’ หรือ ‘ผู้ได้รับผลกระทบ’ ซึ่งแตกต่างจาก สื่อกระแสหลัก สำหรับบทบาทการเป็นสื่อทางเลือกเพื่อเผยแพร่เรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทย ประกอบด้วยการมุ่งสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าเพื่อสร้างความเข้าใจให้กับสังคม และเป็น ปากเสียงเรียกร้องสิทธิแทนชนกลุ่มน้อย แต่เนื่องจากข้อจำกัดหลายประการไม่ว่าจะเป็น ช่องทางการเผยแพร่ไปสู่กลุ่มผู้อ่านที่เป็นเจ้าของปัญหาตัวจริง การเน้นการถ่ายทอดอุดมการณ์ของผู้ผลิตเป็นหลักมากกว่าการเปิดพื้นที่ให้ชนกลุ่มน้อยที่เป็นเจ้าของปัญหาได้สื่อสารด้วยตัวเอง จึง ทำให้สื่อทั้งสองประเภทนี้มีลักษณะของสื่อที่มีเป้าหมายเฉพาะเพื่อการเปลี่ยนแปลงเรื่องสิทธิชนกลุ่มน้อยพม่ามากกว่าสื่อทางเลือกของชนกลุ่มน้อยพม่า”²³

งานวิจัยที่ผู้วิจัยนำมาทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องดังที่เกริ่นกล่าวมานั้น จะมีความแตกต่างจากงานวิจัยของผู้วิจัยตรงที่ผู้วิจัยมุ่งศึกษาในเชิงรัฐศาสตร์ในแง่ของกระบวนการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยในพม่าเป็นหลักสำคัญ รวมถึงเป็นการวิเคราะห์เชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสื่อ และการเมือง ซึ่งจะไม่ได้มุ่งเน้นการศึกษาในเชิงนิเทศศาสตร์อย่างในงานของภคินันท์ ภัทรนาวิก แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นการที่ผู้วิจัยหยิบยกเอางานวิจัยของภคินันท์ ภัทรนาวิก มาเป็นเอกสารประกอบการวิจัย เนื่องจากเป็นงานที่ศึกษาด้านวารสารสนเทศที่เลือกกรณีศึกษา “วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน” มาใช้เป็นหน่วยในการวิเคราะห์เหมือนกับงานวิจัยของผู้วิจัยขึ้นนี้ แม้จะเลือกศึกษาช่วงเวลาที่ยี่สิบปีที่ถูกผลิตออกมาแตกต่างกันก็ตาม รวมถึงการใช้ศาสตร์ทางด้านการวิเคราะห์และการอธิบายคนละด้าน กล่าวคือ ผู้วิจัยมุ่งเน้นวิเคราะห์

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 269-295.

* ภคินันท์ ภัทรนาวิก เลือกศึกษาจำนวน 24 ฉบับ (ตั้งแต่ฉบับที่ 13 [16 ก.พ.-31 มี.ค. 2547 – ฉบับที่ 37 (16 ก.พ. – 30 มี.ค. 50)] ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่พม่ายังอยู่ภายใต้การปกครองแบบเผด็จการทหาร หากแต่ผู้วิจัยจะเลือกศึกษาจำนวน 11 ฉบับ (ตั้งแต่ฉบับที่ 57 [ม.ค.-ก.พ. 2553] – ฉบับที่ 67 [ก.ย.-ต.ค. 2554]) อันเป็นเพราะในช่วงระยะเวลาดังกล่าวเป็นช่วงเวลาที่เกิดการเปลี่ยนผ่านจากระบบเผด็จการทหาร มาสู่ระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบพม่า

อธิบายในทางรัฐศาสตร์ ซึ่งจะแตกต่างกับภักคินันท์ที่เน้นนำหลักการทางด้านนิเทศศาสตร์มาเป็นจุดหลักในการอธิบาย แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็มีความใกล้เคียงกับการศึกษาของผู้วิจัยในครั้งนี้น่ามากที่สุด

2.2.2 งานวิจัยชื่อ “พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่ของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานคร” ของบุญทริกา เจียงเพ็ชร²⁴

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นงานวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีวัตถุประสงค์ “เพื่อศึกษาพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมือง ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ ทัศนคติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งระบบใหม่ ตลอดจนความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรต่างๆ อันได้แก่ พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อต่างๆ ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และลักษณะทางประชากรศาสตร์กับความรู้ ทัศนคติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่”²⁵ และเนื่องจากบุญทริกา ได้ทำการวิจัยในเชิงสำรวจ จึงได้เลือกกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาคือ กลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานครที่มีพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ต จำนวน 260 คน^{*} โดยใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงโดยมีแบบสอบถามแบบตอบด้วยตนเองเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล โดยกรอบแนวคิดทฤษฎีที่บุญทริกาเลือกใช้ล้วนเป็นแนวคิดในทางวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน แต่กระนั้นก็มีบางส่วนที่เลือกนำแนวคิดที่เกี่ยวข้องกับทางด้านรัฐศาสตร์ (การเมือง) เข้ามาใช้ประกอบการวิเคราะห์และอธิบาย อันได้แก่

²⁴ บุญทริกา เจียงเพ็ชร, “พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่ของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานคร,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารศึกษาด้านวารสารศาสตร์ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543).

²⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

* การศึกษาวิจัยของบุญทริกาจึงมีข้อจำกัดบางประการที่เห็นได้ชัดเลยก็คือ บุญทริกาได้เลือกศึกษาเฉพาะกลุ่มประชาชนที่มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่มีพฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตเท่านั้น กระนั้นผลของการศึกษาวิจัยชิ้นนี้โดยหลักการของระเบียบวิธีวิจัยแล้วนั้นไม่สามารถนำมาใช้อ้างอิงให้เป็นข้อสรุปของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครทั้งหมดได้

แนวคิดทฤษฎีเรื่องการสื่อสารและการสื่อสารทางการเมือง, แนวคิดทฤษฎีเรื่องพัฒนาการของเทคโนโลยีการสื่อสารกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคม, แนวคิดทฤษฎีเรื่องการสื่อสารผ่านเครือข่ายอินเทอร์เน็ต และผลกระทบต่อการศึกษาทางการเมือง, แนวคิดเรื่องกระบวนการกลุ่มและการสื่อสารทางการเมือง, แนวคิดเรื่องทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย, และแนวคิดเรื่องการมีส่วนร่วมทางการเมือง เป็นต้น ซึ่งกรอบแนวคิดและทฤษฎีที่บุญทริกาเลือกใช้ดังที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวมาเบื้องต้นนั้น ล้วนมีประโยชน์สำคัญต่อการศึกษาวิจัยในประเด็นที่ผู้วิจัยต้องการศึกษา แม้ว่าลักษณะของเนื้อหา และวิธีการที่ใช้ในการศึกษาจะมีความแตกต่างกันก็ตาม งานของบุญทริกาจึงทำให้ผู้วิจัยเข้าใจในรายละเอียดเกี่ยวกับพฤติกรรมของการสื่อสารทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับการเมือง รวมถึงทำให้ทราบถึงบทบาทของการสื่อสารในทางการเมือง ทั้งสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่ออินเทอร์เน็ตที่มีบทบาทสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งกรอบการศึกษาดังกล่าวสามารถนำมาใช้เป็นตัวช่วยในการศึกษาวิจัยขั้นนี้ได้

2.2.3 งานวิจัยชื่อ “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง

การเมืองไทยผ่านเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม” ของอัญญรัตน์ เอี่ยมเอิบ²⁶

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาถึงรูปแบบการสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองไทยผ่านเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม โดยดูจากลักษณะการสื่อสารทางการเมืองในเว็บว่ามีรูปแบบและวัตถุประสงค์อย่างไร และเอื้ออำนวยในการสื่อสารทางการเมืองอย่างไร โดยงานเขียนชิ้นนี้จะมีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของผู้วิจัยตรงที่เลือกแนวคิดและทฤษฎีในการนำมาใช้วิเคราะห์ใกล้เคียงกัน แต่แตกต่างกันตรงที่ในงานวิจัยของอัญญรัตน์ เอี่ยมเอิบ มุ่งศึกษาที่ “ภาครัฐ (นักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง)” ซึ่งเป็นกลุ่มคนกระแสหลักที่มีบทบาทในการใช้สื่อ หรือควบคุมสื่อ เพื่อสื่อสารทางการเมืองอันเป็นไปตามครรลองของผลประโยชน์ของตน หรือกลุ่มการเมืองนั้นๆ หากแต่การศึกษาของผู้วิจัยจะมุ่งเน้นการวิเคราะห์ และการอธิบายที่ภาคประชาสังคม (ภาคประชาชน) ซึ่งเป็นกลุ่มคนชนชั้นล่างเป็นหลัก

²⁶ อัญญรัตน์ เอี่ยมเอิบ , “การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองไทยผ่านเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553).

สำคัญในการศึกษา จึงทำให้หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of analysis) ของอัญญรัตน์ และของผู้วิจัยมีความแตกต่างกัน หากแต่อัญญรัตน์ได้เลือกใช้กรอบแนวคิดทฤษฎีในการศึกษาที่มีความใกล้เคียงกันกับงานของผู้วิจัย กล่าวคือ อัญญรัตน์ได้เลือกกรอบแนวคิดทฤษฎี อันได้แก่ แนวคิดสื่อใหม่เว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม (Social Networking), แนวคิดการสื่อสารทางการเมือง และการสื่อสารทางการเมืองในยุคดิจิทัล, แนวคิดประชาธิปไตยอิเล็กทรอนิกส์, แนวคิดเรื่องกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง, และแนวคิดพื้นที่สาธารณะ และแนวคิดพื้นที่สาธารณะออนไลน์ ซึ่งทั้งหมดนี้ล้วนมีความสำคัญต่อการศึกษาสื่อใหม่ประเภทเว็บไซต์ หรือสื่อออนไลน์ทางสังคม ซึ่งเป็นอีกหน่วยการวิเคราะห์หนึ่งของผู้วิจัย เพราะผู้วิจัยได้เลือกศึกษาเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน ซึ่งเป็นสื่อใหม่ หรือสื่อออนไลน์เช่นกัน งานของอัญญรัตน์ จึงเป็นตัวอย่างสำคัญที่ช่วยทำให้ผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์เชื่อมโยงเข้ากับแนวคิด และทฤษฎีได้อย่างถูกต้อง และชัดเจนมากยิ่งขึ้น หรืออาจกล่าวอีกนัยได้ว่า งานของอัญญรัตน์สามารถทำให้ผู้วิจัยใช้เครื่องมือในการวิเคราะห์ และอธิบายได้อย่างครอบคลุม ถูกต้อง และชัดเจน

2.2.4 งานวิจัยชื่อ “เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในฐานะสื่อประชาสังคม” ของเจษฎา เชนพิทักษ์ชาติ²⁷

งานวิจัยชิ้นนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของเว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในฐานะสื่อประชาสังคมที่ใช้คุณสมบัติของสื่ออินเทอร์เน็ตในการเสริมพลังผู้ใช้งาน การทำหน้าที่เป็นนายประตู่ข่าวสารในลักษณะของชุมชนออนไลน์ รวมถึงศึกษาผู้ใช้เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในประเด็นการใช้ประโยชน์จากข้อมูลที่ได้รับปัญหา และอุปสรรคในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารบนเว็บไซต์²⁸ โดยที่ผลการวิจัยของเจษฎาแสดงให้เห็นว่าเว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนได้สร้างคุณประโยชน์ต่อผู้ใช้อย่างมากมาในส่วนของ การนำเสนอบทความทางวิชาการที่หาอ่านได้ยาก แต่กระนั้นเว็บไซต์ดังกล่าวก็ยังไม่สามารถทำหน้าที่ของสื่อประชาสังคมอย่างมีประสิทธิภาพได้เท่าที่ควร อันเนื่องมาจากอุปสรรคที่สำคัญในเรื่องของเนื้อหาภาษาที่ใช้ที่มีลักษณะทางวิชาการที่

²⁷ เจษฎา เชนพิทักษ์ชาติ , “เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในฐานะสื่อประชาสังคม,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารจิต สาขาวิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550).

²⁸ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

ยากแก่ความเข้าใจของผู้ใช้ทั่วไป กลุ่มผู้ใช้จึงถูกจำกัดเพียงแค่นักวิชาการ อาจารย์ นักศึกษา และผู้ใช้ที่มีความสนใจอย่างแท้จริง ฯลฯ ซึ่งโดยสรุปผลการวิจัยพบว่าเว็บไซต์นี้ยังไม่สามารถทำหน้าที่ของสื่อประชาสัมพันธ์ได้อย่างเต็มที่อันเนื่องมาจากมีอุปสรรคต่างๆดังที่ได้กล่าวไปเบื้องต้น²⁹

แต่กระนั้นงานวิจัยของเจษฎาก็นับว่าเป็นประโยชน์สำคัญต่อการศึกษาของผู้วิจัย แม้ว่าผลการวิจัยจะมีความคล้ายคลึง หรือไม่เหมือนกันก็ตาม แต่สิ่งสำคัญของงานวิจัยชิ้นนี้ที่มีความเกี่ยวข้องกับงานของผู้วิจัยตรงที่ Unit of Analysis หรือ หน่วยในการวิเคราะห์ หรือกรณีศึกษาทั้งของเจษฎา และของผู้วิจัยมีความคล้ายคลึงกัน เพราะในงานวิจัยส่วนหนึ่งของผู้วิจัยนั้นได้เลือกศึกษาเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ซึ่งเป็นอีกเว็บไซต์หนึ่งที่มีวัตถุประสงค์ รูปแบบการทำงาน หรือลักษณะโดยรวมทั่วไปที่มีความคล้ายคลึง หรือดำเนินไปในทิศทางเดียวกันกับเว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืน เพราะทั้งสองล้วนเป็นสื่อภาคประชาสังคมเหมือนกัน การทำความเข้าใจในงานวิจัยของเจษฎาจึงเป็นประโยชน์สำคัญอย่างยิ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่างในการวิเคราะห์ เพื่อที่การวิเคราะห์ของผู้วิจัยจะได้ครอบคลุมถึงข้อมูลที่เกี่ยวข้องมากที่สุด นอกจากนี้งานวิจัยของเจษฎา แม้จะเป็นงานทางด้านนิเทศศาสตร์ แต่ก็มีบางส่วนที่มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยทางด้านรัฐศาสตร์ เห็นได้จากการที่เจษฎาได้เลือกใช้แนวคิดทฤษฎีทางรัฐศาสตร์ (บางส่วน) มาใช้เป็นกรอบในการวิเคราะห์เนื้อหาซึ่งมีลักษณะคล้ายคลึงกับงานของผู้วิจัย อันได้แก่ การที่เจษฎาเลือกใช้แนวคิด “สื่อประชาสังคม, แนวคิดเรื่องพื้นที่สาธารณะ, แนวคิดเรื่องเศรษฐกิจการเมืองแนววิพากษ์ (การครอบงำ)” ฯลฯ โดยที่แนวคิดดังที่เกริ่นกล่าวมาเป็นเพียงแนวคิดบางส่วนที่สอดคล้องกับการศึกษาทางรัฐศาสตร์ ซึ่งเจษฎาได้เลือกนำมาใช้ในการวิเคราะห์ แต่อย่างไรก็ตามงานวิจัยชิ้นนี้ก็มีลักษณะที่วิเคราะห์ไปในทางรัฐศาสตร์บางประเด็นเท่านั้น เพราะในเนื้อหาโดยรวมก็ยังคงเป็นการให้ความสำคัญกับการวิเคราะห์ในทางนิเทศศาสตร์ หรือด้านสื่อสารมวลชนเสียเป็นส่วนใหญ่ (เห็นได้ชัดจากการมุ่งวิเคราะห์การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต, การผลิตเว็บตามแนวคิดเว็บ 2.0, และการมุ่งอธิบายเว็บมาสเตอร์ในฐานะเป็นผู้เฝ้าประตูข่าวสาร ฯลฯ) แต่กระนั้นการได้อ่านทำความเข้าใจในงานวิจัยของเจษฎานั้น ยิ่งทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงบทบาท และวิธีการดำเนินการของสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะสื่อภาคประชาชนที่มีต่อสังคมมากยิ่งขึ้น รวมไปถึง

²⁹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 111-132.

การใช้สื่อประเภทดังกล่าวมุ่งให้ข้อมูลข่าวสาร หรือวิเคราะห์เกี่ยวกับสังคมการเมือง ยิ่งเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงพฤติกรรมการศึกษาข่าวสารความรู้ทางวิชาการ รวมไปถึงอุปสรรคต่างๆของประชาชนผู้ใช้บริการเว็บไซต์ภาคประชาสังคม ซึ่งทำให้เห็นถึงวิธีการสื่อสาร และกลยุทธ์การใช้สื่อเป็นตัวเสริมพลังให้คนสามารถเพิ่มพูนความรู้ทางวิชาการที่เกี่ยวข้องกับการเมือง สิ่งที่เกี่ยวข้องกันทั้งหมดโดยรวมจึงนับว่าเป็นประโยชน์สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัย

2.2.5 งานวิจัยชื่อ “อินเทอร์เน็ตกับการเมืองไทย” ของยุทธพร อิศรชัย³⁰

งานวิจัยชิ้นนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบว่า การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในการรณรงค์หาเสียงมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจของผู้ลงคะแนนเสียง และการรับรู้ข่าวสารทางการเมืองผ่านสื่ออินเทอร์เน็ตหรือไม่ มีประสิทธิภาพเพียงใด รวมไปถึงมีบทบาทต่อการพัฒนาการเมืองในด้านการมีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างไร ซึ่งวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างที่เกริ่นกล่าวมานั้น ถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการศึกษาของผู้วิจัย เพราะทำให้ทราบว่า การใช้สื่ออินเทอร์เน็ต ผ่านเครือข่ายเว็บไซต์นั้นมีประสิทธิภาพในการนำเสนอเนื้อหาทางการเมืองมากน้อยเพียงใด ซึ่งสามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่งในการวิเคราะห์ถึงเครือข่ายเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสารละวินในด้านการเคลื่อนไหวทางการเมืองได้ แต่กระนั้นงานวิจัยของยุทธพรชิ้นนี้ก็ศึกษาได้เพียงบทบาท ลักษณะ หรือความสำคัญของการใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในฐานะที่เป็นเครื่องมือหนึ่งสำหรับการเคลื่อนไหวทางการเมืองเท่านั้น หากแต่ไม่สามารถนำเนื้อหาที่ยุทธพรวิเคราะห์มาใช้ได้ เพราะเป็นประเด็นที่แตกต่างจากงานของผู้วิจัย งานวิจัยของยุทธพรจึงมีความเกี่ยวข้องกับงานของผู้วิจัยเพียงแค่การใช้ประเภทของสื่อที่เหมือนกันในการพิจารณาถึงประสิทธิภาพในการเคลื่อนไหวทางการเมือง นอกจากนี้งานของยุทธพรเป็นงานทางด้านรัฐศาสตร์ (การปกครอง) โดยเฉพาะ จึงเป็นประโยชน์อย่างมากที่ทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อ และการเมือง (สื่อ ในฐานะเป็นเครื่องมือเคลื่อนไหวทางการเมือง) ซึ่งเป็นแนวคิดหนึ่งที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่งและปรับประยุกต์ใช้กับงานของผู้วิจัยได้ ที่สำคัญผลการวิจัยของยุทธพรส่วนหนึ่งนั้นเป็นการตอบคำถามได้อย่างชัดเจนว่า “การใช้สื่ออินเทอร์เน็ตในทางการเมืองนั้น สามารถช่วยพัฒนาการเมืองในด้านการ

³⁰ ยุทธพร อิศรชัย, “อินเทอร์เน็ตกับการเมืองไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544).

มีส่วนร่วมได้” ซึ่งน่าจะเป็นเครื่องมือนำทางที่ดีที่ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้วิเคราะห์กับงานของผู้วิจัยได้ เพราะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างสื่อ (ไม่เพียงเฉพาะเครือข่ายอินเทอร์เน็ตเท่านั้น) ที่มีความสัมพันธ์ และเกี่ยวข้องกันในการเมือง การศึกษาของงานของยุทธพรจึงเป็นประโยชน์สำคัญอย่างยิ่งที่ทำให้เห็นอีกมิติหนึ่งของการใช้สื่อเป็นเครื่องมือทางการเมืองในสังคมที่ปกครองด้วยระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นระบอบการปกครองที่เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกคนได้มีส่วนร่วมในการแสดงบทบาทของตนทางการเมืองอย่างกว้างขวาง ซึ่งก็สอดคล้องกับลักษณะสังคมพม่าในปัจจุบันที่เป็นประเทศใหม่ที่เพิ่งเปลี่ยนผ่านเข้าสู่การปกครองในรูปแบบประชาธิปไตย (แม้จะเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบพม่าก็ตาม) งานวิจัยของยุทธพรจึงนับว่าเป็นอีกงานหนึ่งที่มีความเกี่ยวข้องกับงานของผู้วิจัย ซึ่งผู้วิจัยได้ยกตัวอย่างดังที่เกริ่นกล่าวมาให้เห็นเบื้องต้น

2.2.6 งานวิจัยชื่อ “บทบาทของโต๊ะข่าวภาคใต้ สถาบันอิสรากับการเป็นสื่อเพื่อสันติภาพ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้” ของวิชญาณี ชูบุญ³¹

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ซึ่งเป็นการศึกษาวิจัยที่ใช้วิธีการวิจัยทั้งเอกสาร (Documentary Research) และการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) โดยใช้วิธีการสัมภาษณ์เพื่อนำข้อมูลมาวิเคราะห์ มีวัตถุประสงค์ที่สำคัญก็คือ มุ่งศึกษาว่าสถาบันอิสราซึ่งเป็นสื่อเพื่อสันติภาพ และในฐานะที่เป็นสื่อทางเลือกนั้นมีบทบาทสำคัญมากน้อยเพียงไรต่อการนำเสนอข่าวสาร หรือข้อเท็จจริงต่อสังคม โดยเฉพาะเมื่อนำมาเปรียบเทียบกับสื่อหนังสือพิมพ์กระแสหลัก³² เพราะในเนื้อหาของงานวิจัยนั้น วิชญาณีได้เน้นย้ำ และชี้ให้เห็นความสำคัญของสื่อกระแสหลักว่าเป็นสื่อที่ไม่สามารถทำหน้าที่ในการสื่อสารสันติภาพได้อย่างเต็มที่ สื่อมวลชนไม่สามารถเป็นกระจกที่สะท้อนภาพความเป็นจริงที่ชัดเจนได้อย่างไร้อคติ และสาระแอบแฝงใดๆ เนื่องจากมีปัจจัยข้อจำกัดต่างๆในการทำงาน เช่น โครงสร้างการถือครองกรรมสิทธิ์โดยภาครัฐ การกำกับดูแล และควบคุมสื่อจากภาครัฐที่ปราศจากการคำนึงถึงสิทธิ

³¹ วิชญาณี ชูบุญ, “บทบาทของโต๊ะข่าวภาคใต้ สถาบันอิสรากับการเป็นสื่อเพื่อสันติภาพ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552).

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 7.

เสรีภาพในการสื่อสาร รวมไปถึงประเพณีในการปฏิบัติทำข่าวนั้น มักให้ความสำคัญกับบุคคลสำคัญมากกว่าประชาชนธรรมดา และปัจจัยสำคัญอีกประการคือ ค่านิยมและอคติส่วนบุคคลของนักข่าวที่ขาดความละเอียดอ่อน และเคารพในความแตกต่างทางสังคม³³ ดังนั้นสื่อสันติภาพ (สถาบันอิสรา) จึงถือกำเนิดขึ้นมา ซึ่งกรณีนี้ก็เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของผู้วิจัยเองที่เลือกศึกษาสื่อทางเลือก (สื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์) ที่มุ่งนำเสนอข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริง และตอกย้ำให้เห็นถึงความเท่าเทียมกันของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอให้เห็นถึงความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าทุกกลุ่ม เพื่อเป็นแนวทางหนึ่งในการยืนยันถึงความมีอยู่ของอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน และมีสิทธิเสรีภาพทั่วไปเหมือนกับประชาชนพม่า สื่อทั้งสองดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นสื่อสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน รวมไปถึงสถาบันอิสรา ซึ่งเป็นงานวิจัยที่ผู้วิจัยเลือกนำมาใช้สำหรับทบทวนวรรณกรรมนั้น จึงเป็นสื่อที่ไม่มีข้อจำกัดใดๆ ในการนำเสนอข่าวสาร เป็นสื่อที่มีจุดยืนในการให้ความสำคัญกับประชาชนอย่างเท่าเทียมกัน และตอกย้ำถึงความเป็นจริงที่เกิดขึ้น ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะมีความแตกต่างจากการนำเสนอของสื่อกระแสหลักโดยทั่วไปที่มักมีข้อจำกัดที่เป็นเงื่อนไขผูกมัด ทำให้การทำหน้าที่ของสื่อในการนำเสนอข่าวสารไม่สามารถกระทำได้อย่างเต็มที่

ด้วยเหตุนี้งานวิจัยของวิทยุวาณีจึงนับว่าเป็นงานวิจัยหนึ่งที่มีความสำคัญ และเกี่ยวข้องกับงานวิจัยของผู้วิจัยเป็นอย่างยิ่ง อันเป็นเพราะการที่หน่วยในการวิเคราะห์ หรือกรณีที่ใช้ศึกษานั้นมีลักษณะที่เหมือนกัน คือ การเป็นสื่อทางเลือกซึ่งมีทิศทาง หรือวัตถุประสงค์ที่ดำเนินไปอย่างคล้ายคลึงกัน แม้จะเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ที่แตกต่างกันก็ตาม นอกจากนี้วิทยุวาณียังเลือกใช้แนวคิด และทฤษฎีบางส่วนที่มีความคล้ายคลึงกับงานวิจัยของผู้วิจัย เช่น แนวคิดสื่อทางเลือก (Alternative Media) และแนวคิดสื่อภาคประชาชน (Public Journalism) ฯลฯ

³³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 2.

* สถาบันอิสรา เป็นสถาบันที่มุ่งผลิตสื่อเพื่อสันติภาพ ซึ่งมีวัตถุประสงค์ที่สำคัญคือ ร่วมสร้างความรู้ความเข้าใจในปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ ให้ประชาชนในประเทศมีทัศนคติที่ต้องเกี่ยวกับการดำรงอยู่ของความหลากหลายทางด้านเชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม พร้อมทั้งมุ่งสร้างความรู้ความเข้าใจกับสื่อมวลชนให้ตระหนักในการนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ได้อย่างถูกต้อง สมดุล รอบด้าน และเป็นธรรม เพื่อพัฒนาศักยภาพของสื่อมวลชนทั้งส่วนกลางและในพื้นที่ สร้างการมีส่วนร่วมและเรียนรู้ในการนำเสนอหนทาง ผลักดัน และเปลี่ยนแปลงด้านนโยบาย และกฎหมายที่จะนำไปสู่สังคมสันติสุขในพื้นที่ และเพื่อให้เป็นเวทีกลางในการแลกเปลี่ยนข่าวสารข้อมูล และนำเสนอความคิดเห็นในการแก้ปัญหาทุกฝ่าย

ทิศทางทวิเคราะห์เนื้อหาบางส่วนจึงดำเนินไปในทิศทางที่น่าจะคล้ายคลึงกัน แม้จะเป็นงานวิจัยทางด้านนิเทศศาสตร์ก็ตาม

2.2.7 งานวิจัยชื่อ “การปรับตัวของสื่อละครเวทีนอกกระแส จากยุคการเคลื่อนไหวทางการเมือง (พ.ศ.2514-6 ตุลาคม พ.ศ. 2519) ถึงยุคการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (หลัง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519-2553)” ของกมลวรรณ บุญโพธิ์แก้ว³⁴

งานวิจัยชิ้นนี้เป็นการศึกษาที่ใช้วิธีการทางประวัติศาสตร์ (Historical Approach) ซึ่งมุ่งวิเคราะห์ที่ตัว “ละคร” ในฐานะที่เป็นสื่อกลางของการสื่อสาร ควบคู่ไปกับการใช้แนวคิดเรื่องการครองอำนาจนำ (Hegemony) และการโต้ตอบการครองอำนาจนำ (Counter Hegemony) ของอันโตนิโอ กรัมสซี พร้อมไปกับการใช้แนวคิดขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคม (Social Movement) งานวิจัยชิ้นนี้นับว่ามีประโยชน์สำคัญอย่างยิ่งสำหรับผู้วิจัยที่สามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่งด้านการนำแนวคิดทฤษฎีมาวิเคราะห์เชื่อมโยงเข้ากับประเด็นกรณีศึกษา เพราะในงานวิจัยชิ้นนี้ล้วนเลือกใช้กรอบการวิเคราะห์ที่เกี่ยวข้องกับทางรัฐศาสตร์เป็นส่วนใหญ่ แม้ว่าหน่วยในการวิเคราะห์หรือประเด็นที่ใช้ในการศึกษาจะมีความแตกต่างกันก็ตาม ที่สำคัญเครื่องมือที่ใช้ในการสื่อสารก็เป็นสื่อทางเลือก หรือสื่อที่เป็นคู่ตรงข้ามกับสื่อหลักเช่นเดียวกัน

โดยมีวัตถุประสงค์หลักๆที่มีความคล้ายคลึงในงานของผู้วิจัย อันได้แก่ “เพื่อแสดงให้เห็นถึงการปรับตัวในการสื่อสารกลุ่มละครเวทีนอกกระแส ที่ใช้สื่อละครเวทีในการถ่ายทอดอุดมการณ์ความคิด ต่อสู้/ต่อรอง ตั้งแต่ช่วงเริ่มต้นการทำงานในยุคการเคลื่อนไหวทางการเมืองมาจนถึงปัจจุบัน” ซึ่งวัตถุประสงค์ข้อนี้เองที่มีความคล้ายคลึงกันกับการศึกษาวิจัยในเรื่องบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย เพราะจะช่วยทำให้ผู้วิจัยสามารถนำมาใช้เป็นตัวอย่งในการวิเคราะห์ เพราะในงานวิจัย ผู้วิจัยก็จะวิเคราะห์ให้เห็นถึงสื่อ (สาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์) ในฐานะที่เป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์ในการถ่ายทอดความคิด หรือต่อสู้/ต่อรอง

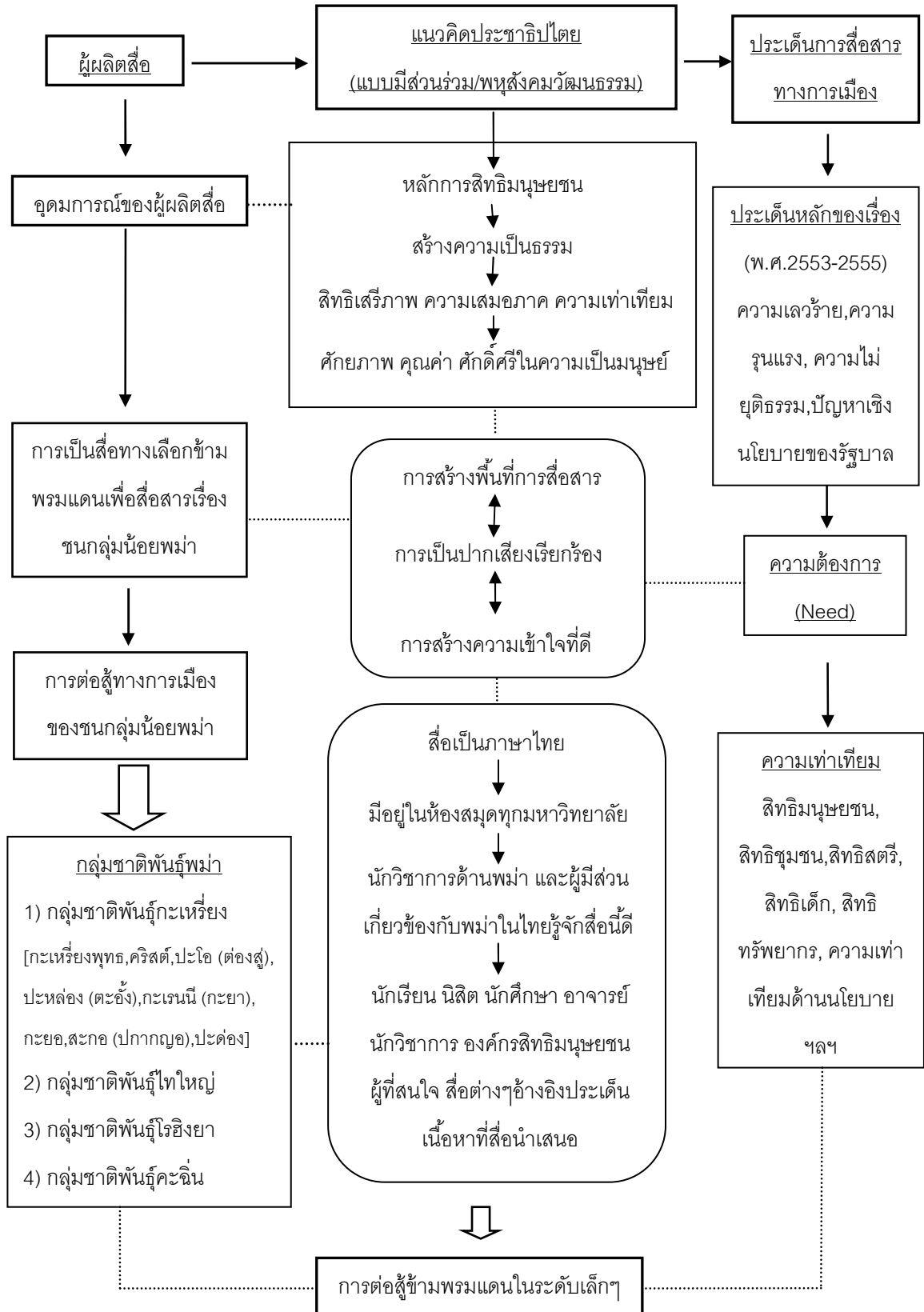
³⁴ กมลวรรณ บุญโพธิ์แก้ว , “การปรับตัวของสื่อละครเวทีนอกกระแส จากยุคการเคลื่อนไหวทางการเมือง (พ.ศ.2514-6 ตุลาคม พ.ศ. 2519) ถึงยุคการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (หลัง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519-2553),” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554).

กับสื่อกระแสหลักที่มีบทบาทและอำนาจเช่นเดียวกันกับงานวิจัยของกมลวรรณ แม้จะมีความแตกต่างใน Unit of Analysis ก็ตาม

จากการศึกษาของกมลวรรณ ผลการศึกษาพบว่า “การเคลื่อนไหวของสื่อละครเวทีนอกกระแสนี้ สำหรับในยุคการเคลื่อนไหวทางการเมืองนั้น ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาของรัฐเผด็จการทหารครองอำนาจ และใช้อำนาจเบ็ดเสร็จดำเนินการบริหารด้วยวิธีการควบคุมชีวิต และความเป็นอยู่ของประชาชนผ่านการใช้กลไกรัฐ และอุดมการณ์ นักศึกษาและปัญญาชนที่ได้รับความรู้จากสถาบันการศึกษาชั้นสูงจึงรวมกันต่อต้านอำนาจ และล้มล้างรัฐดังกล่าวด้วยการใช้สื่อสมัยใหม่ สื่อสาร และถ่ายทอดอุดมการณ์ได้ตอบ โดยมีเป้าหมายเพื่อต่อต้านอุดมการณ์หลักและเคลื่อนไหวทางการเมือง ประชาชนจึงต่างพากันต่อต้านรัฐบาลทหาร และเรียกร้องการเปลี่ยนแปลงไปสู่ความเป็นประชาธิปไตย โดยในเวลาต่อมาซึ่งเป็นยุคการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ที่เป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนแปลงในทางการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม ที่มุ่งไปสู่การเมืองใหม่ และเน้นเรื่องความหลากหลายของอัตลักษณ์ สื่อดังกล่าวจึงมีลักษณะที่น่าเสนอประเด็นเนื้อหาที่หลากหลาย และแตกแขนงไปสู่การสอดคล้องกับกระแสการเปลี่ยนแปลงนั้น มีการเปิดรับแนวคิดเชิงวิชาการกระแสใหม่ (Alternative Paradigm) จึงทำให้พื้นที่ในการเคลื่อนไหวขยายออกไปเพิ่มมากขึ้น สื่อดังกล่าวจึงกลายมาเป็นเครื่องมือในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ และคุณภาพสังคม มุ่งเน้นให้เกิดกระบวนการสื่อสารแบบมีส่วนร่วม สร้างความรู้ ฟูพื้นฐานความเข้าใจเรื่องการเมือง และสังคมแบบใหม่ให้กับผู้รับสาร ซึ่งจะเป็นสื่อกลางที่สามารถนำประชาชนไปสู่การเปลี่ยนแปลงในด้านคุณภาพชีวิตที่ดีกว่าเดิม”³⁵ กระนั้นงานวิจัยชิ้นนี้จึงมีความเกี่ยวข้องกับงานของผู้วิจัยตรงที่สามารถใช้เป็นแบบอย่างในการวิเคราะห์ และอธิบาย โดยใช้กรอบแนวคิดและทฤษฎีที่ไม่แตกต่างกันมากนัก ซึ่งจะช่วยให้งานของผู้วิจัยสามารถวิเคราะห์ไปได้ตามทิศทางของกรอบแนวคิดทฤษฎีที่ถูกต้อง แม้จะมีความแตกต่างกันที่หน่วยในการวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ก็ตาม กล่าวคือ ผู้วิจัยมุ่งศึกษาวารสาร และเว็บไซต์ที่เป็นสื่อทางเลือก ในขณะที่งานของกมลวรรณมุ่งศึกษาที่ละครเวที แต่กระนั้นรูปแบบทิศทาง หรือวัตถุประสงค์ของสื่อดังกล่าวก็มีส่วนคล้ายคลึงกับการศึกษาของผู้วิจัย

³⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 273-302.

ภาพที่ 2 ภาพแสดงแผนผังกรอบแนวคิดในการวิจัย (Conceptual Framework)

จากแผนผังกรอบแนวคิดที่ใช้ในการวิจัยนั้นจึงทำให้เห็นการเชื่อมโยงกันระหว่างคำถามการวิจัย และวัตถุประสงค์ที่ใช้ในการศึกษา ซึ่งพบว่าผู้ผลิตสื่อคือ วนิดิ สันติวุฒิมเมธิ และทีมงานมีอุดมการณ์ในการผลิตสื่อที่สอดคล้องกับแนวคิดประชาธิปไตย ซึ่งเป็นรูปแบบที่อยู่บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มที่มีลักษณะเป็นพหุสังคมวัฒนธรรมในพม่า เห็นได้จากความต้องการในการสื่อสารประเด็นที่เกี่ยวข้องกับความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่ยุติธรรม และปัญหาเชิงนโยบายต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในพม่า โดยผลกระทบต่อผู้ผลิตให้ความสำคัญกับการนำเสนอมากขึ้นให้เห็นถึงความไม่เที่ยงหรือไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ ดังนั้นความต้องการ (Need) ที่สำคัญของผู้ผลิตสื่อจึงอยู่บนพื้นฐานของการเรียกร้องความเท่าเทียมให้เกิดขึ้นกับพหุชาติพันธุ์ในพม่า อาทิ ประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน, สิทธิชุมชน, สิทธิสตรี, สิทธิเด็ก, สิทธิทรัพยากร, ความเท่าเทียมกันทางนโยบาย เป็นต้น

สื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จึงมีคุณลักษณะที่สอดคล้องกับคุณสมบัติของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในแง่ของการเป็นสื่อที่เปิดพื้นที่ทางการสื่อสาร เป็นตัวกลางในการเป็นปากเสียงเรียกร้อง รวมไปถึงการส่งเสริมความเข้าใจที่ดี คุณลักษณะดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดการต่อสู้ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยพม่าในมิติเล็กๆระดับหนึ่งที่ถูกวิพากษ์มองว่ามีความสำคัญในฐานะเป็นสื่อที่นำเสนอเป็นภาษาไทย มีอยู่ในห้องสมุดของทุกมหาวิทยาลัย นักวิชาการด้านพม่า และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับพม่า รวมไปถึงนักเรียน นิสิตนักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ องค์กรด้านสิทธิมนุษยชน และผู้สนใจต่างให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆของสื่อข้ามพรมแดนประเภทนี้ ในฐานะเป็นพื้นที่สำคัญที่สามารถต่อยอด หรือขยายต่อให้เป็นประเด็นที่ใหญ่ขึ้น หรือสร้างการรับรู้ที่กว้างมากขึ้น ส่งผลให้เกิดการต่อสู้ข้ามพรมแดนในประเทศไทยระดับหนึ่งในฐานะเป็นประเทศที่ให้ความคุ้มครองในเรื่องสิทธิเสรีภาพการสื่อสารที่อยู่บนพื้นฐานของกรอบประชาธิปไตยภายใต้รัฐธรรมนูญ นอกจากนี้จากการสำรวจศึกษาประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตนำเสนอผ่านสื่อทั้งสองนั้นกลับพบว่าพหุสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า แม้นัยยะหนึ่งจะให้ความสำคัญโดยนำเสนอในเชิงของการสะท้อนภาพรวมทั้งหมดของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในลักษณะทั่วไป แต่ในอีกนัยยะหนึ่งกลับพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกกล่าวถึงในลักษณะเฉพาะมีเพียง 4 กลุ่มหลักคือกลุ่มกะเหรี่ยง, ไทใหญ่, โรฮิงยา และคะฉิ่นซึ่งถือเป็นข้อค้นพบ

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ในการศึกษาเรื่อง “บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตยของพม่า : ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” นั้น เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research)

โดยที่การวิจัยเชิงคุณภาพในที่นี้ ผู้วิจัยจะใช้วิธีการศึกษา และเครื่องมือในการเก็บข้อมูลที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นการบันทึกจากภาคสนาม ข้อความจากการสัมภาษณ์ การสนทนา รูปภาพ และการบันทึกต่างๆ แต่กระนั้นแล้วเครื่องมือที่สำคัญที่สุดในการเก็บข้อมูลก็คือ “ตัวผู้วิจัย” เอง ที่ต้องนำวิธีการที่หลากหลายเหล่านั้นเข้าไปใช้ในการเก็บข้อมูล และตีความข้อมูล ซึ่งข้อมูลที่ได้อาจมีลักษณะที่แตกต่าง หรือมีความยืดหยุ่น อันเนื่องมาจากการตีความหมายย่อมจะแตกต่างกันไปตามมุมมองของผู้ตีความ ซึ่งเปรียบเสมือนเป็นเลนส์สำหรับส่องดูข้อมูล ด้วยเหตุนี้เพื่อให้ได้ความหมายที่สมบูรณ์ ผู้วิจัยจึงจำเป็นต้องใช้หลายวิธีทั้งในการเก็บข้อมูล และในการตีความข้อมูล¹

การวิจัยเชิงคุณภาพถือได้ว่าเป็นการศึกษาโลกแห่งความเป็นจริงภายใต้สถานการณ์ที่เป็นไปตามธรรมชาติ โดยที่ผู้วิจัยจะต้องไม่เข้าไปจัดการ หรือควบคุมสิ่งที่ตนศึกษา เป็นการวิจัยที่เปิดกว้างที่ต้องดำเนินไปตามหลักตรรกะแบบอุปนัย นั้นหมายความว่าตัวผู้วิจัยเองจะต้องให้ความสำคัญกับการทำความเข้าใจปรากฏการณ์ที่ศึกษาอย่างเป็นองค์รวม โดยจะต้องคำนึงถึงบริบทของสิ่งที่ตนศึกษา โดยอาจเข้าไปติดต่อและมีส่วนร่วมได้โดยตรงกับประชาชนกลุ่มเป้าหมาย ซึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับกรณีเฉพาะที่ผู้วิจัยศึกษา²

สำหรับการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ข้อมูลในการวิจัยเชิงคุณภาพนั้น จะเป็นการนำเอาข้อมูลที่ได้จากการค้นคว้าวิจัยมาจัดการให้เป็นระบบ และหาความหมาย แยกแยะองค์ประกอบ รวมทั้ง

¹ ชาย โพธิ์สิตา, ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2552), หน้า 28.

² เรื่องเดียวกัน, หน้า 58.

เชื่อมโยงและหาความสัมพันธ์ของข้อมูล³ การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจึงเป็นลักษณะของการจำแนก และจัดระบบข้อมูล เพื่อที่จะทำให้เห็นถึงความสัมพันธ์ของปรากฏการณ์ที่ผู้วิจัยศึกษา ซึ่งวิธีการนี้จะทำให้ผู้วิจัยมีการวิเคราะห์ที่เป็นระบบ ซึ่งจะสามารถช่วยทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจในความหลากหลาย และความแตกต่างของข้อมูลที่เก็บรวบรวมมา นอกจากนี้การวิเคราะห์จะช่วยทำให้ผู้วิจัยสามารถหาความสัมพันธ์ของข้อมูล แยกแยะเงื่อนไขเพื่ออธิบายสาเหตุความสัมพันธ์ รวมไปถึงจะช่วยในการอธิบายพัฒนาการ ไม่ว่าจะเป็นการเกิดขึ้น การดำรงอยู่ และการเปลี่ยนแปลงของปรากฏการณ์ที่ศึกษา โดยที่การวิเคราะห์จะเกิดขึ้นบนหลักการเบื้องต้นที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวมาเบื้องต้นนั้นคือ การมองภาพองค์รวม การอธิบายเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมของปรากฏการณ์ ที่สำคัญผู้วิจัยจะนำเอาทฤษฎีความคิดเห็น หรือบทสัมภาษณ์ที่เกิดจากการลงพื้นที่มาใช้สำหรับอธิบายปรากฏการณ์โดยจะให้ความสำคัญกับมุมมองของผู้ให้ข้อมูลเป็นสำคัญ

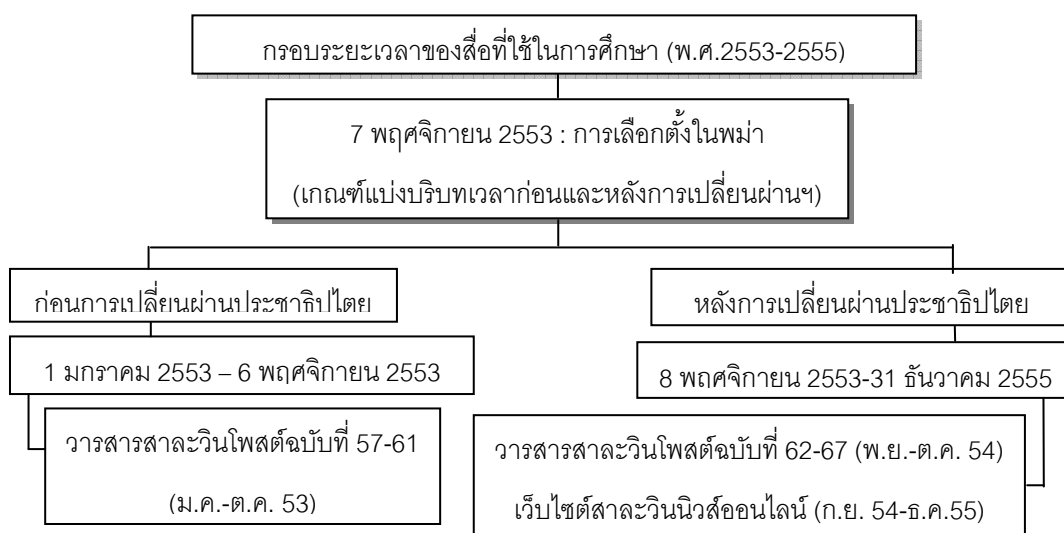
การวิเคราะห์ข้อมูลนั้น ผู้วิจัยจะเลือกใช้วิธีการพรรณนาเชิงวิเคราะห์ (Analytical Description) โดยมุ่งเน้นที่การอธิบาย และวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content Analysis) และวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ซึ่งหลักๆนั้น การพรรณนาเชิงวิเคราะห์จะเป็นการอธิบายข้อมูลซึ่งเป็นข้อค้นพบที่มาจากกรวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content Analysis) ที่มาจากเอกสารเป็นส่วนใหญ่ โดยเป็นการวิจัยเพื่อสำรวจ และศึกษาสภาพความเป็นจริงของเหตุการณ์ทั้งในอดีตและปัจจุบัน ไม่ว่าจะเป็นจากตำรา เอกสาร บทความ สิ่งพิมพ์ รวมทั้งจากฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์ที่ปรากฏเป็นหลักฐาน และมีการเผยแพร่อยู่ในปัจจุบัน เป็นต้น โดยเฉพาะอย่างยิ่งกรณีเฉพาะที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาคือ “สาละวินโพสต์ และเนื้อหาจากเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” โดยเป็นการวิจัยที่มุ่งวิเคราะห์ประเด็น บริบทการนำเสนอเนื้อหา ระบบโครงสร้าง กระบวนการทำงาน เป็นต้น การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ในแง่ของการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) นั้นจะมีประโยชน์อย่างมากที่จะทำให้ผู้วิจัยได้ทราบข้อเท็จจริงในแนวคิดของเนื้อหาสาระที่ปรากฏในเนื้อหาเอกสารต่างๆที่ทำการศึกษาวิเคราะห์ ซึ่งจะทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงจุดเด่นที่เป็นประเด็นหลักสำคัญในการศึกษา นอกจากนี้ผู้วิจัยยังมีวิธีการวิเคราะห์อีกหนึ่งวิธีนั้นคือ การพรรณนาเชิงวิเคราะห์ที่มา

³ ชัยนต์ วรรณะภูติ, คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สายส่งศึกษิตเคดิดไทย, 2537), หน้า 15.

จากการวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ซึ่งบริบทในที่นี้คือ สิ่งที่อยู่รอบๆ หรือสิ่งที่เข้ามาเกี่ยวข้อง ช่วยขยาย หรืออธิบายความเข้าใจให้ชัดเจนยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นเงื่อนไข และสภาพแวดล้อมของปรากฏการณ์ที่ให้ความหมาย อาทิ เงื่อนไขด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ และการเมืองที่เป็นลักษณะเฉพาะของแต่ละสังคม⁴

สำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยจะมุ่งวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ที่พบในวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ โดยจะเลือกศึกษาระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 ซึ่งเป็นช่วงเวลาของการเปลี่ยนผ่านการเมืองการปกครองจากระบบเผด็จการทหารมาสู่ระบอบประชาธิปไตยในพม่า ซึ่งจะแบ่งออกเป็น 2 ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาคือ ช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (1 มกราคม 2553 ถึง 6 พฤศจิกายน 2553) และช่วงหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (8 พฤศจิกายน 2553-31 ธันวาคม 2555) โดยใช้กรอบบริบทเวลาที่เกิดการเลือกตั้งในพม่าวันที่ 7 พฤศจิกายน 2553 เป็นตัวแบ่งเวลาที่ศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ก่อนและหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย ดังภาพสรุป

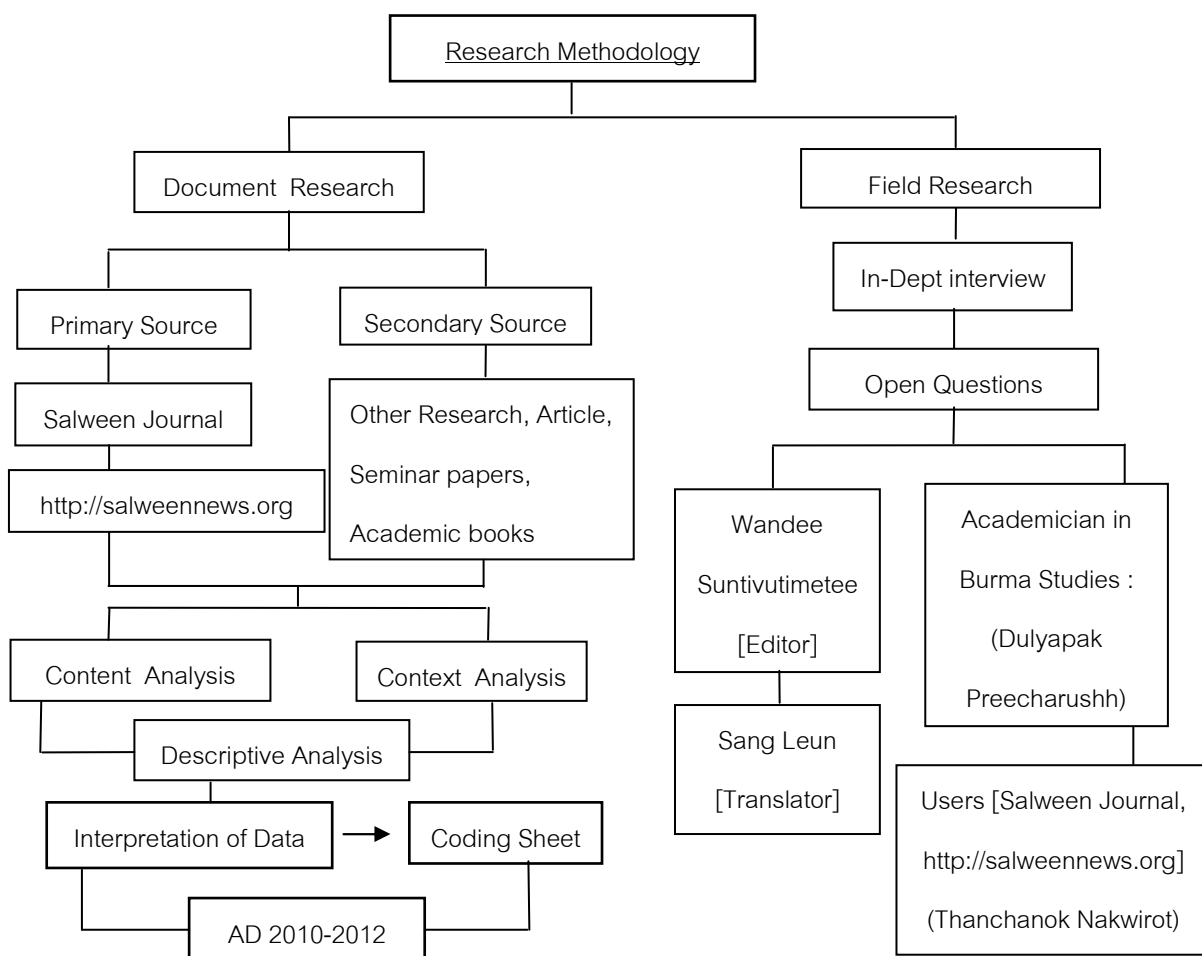
ภาพที่ 3 ภาพประกอบแสดงกรอบระยะเวลาของสื่อที่ใช้ในการศึกษา

⁴ แน่งน้อย ย่านาวารี, การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ [ออนไลน์], 7 มีนาคม 2556, แหล่งที่มา <http://www.thaiblogonline.com/sodpichai.blog?PostID=39655>

สำหรับภาพรวมขั้นตอนระเบียบวิธีวิจัยทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยจะเริ่มจากการอธิบายสรุปภาพรวมโดยใช้แผนภาพ (My Mapping) เป็นตัวอธิบาย และหลังจากนั้นจะอธิบายรายละเอียดของระเบียบวิธีวิจัยอย่างละเอียดเป็นลำดับถัดไป ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 4 ภาพสรุประเบียบวิธีวิจัย

แหล่งที่มาของข้อมูล

1. ข้อมูลเชิงเอกสาร

การรวบรวมเอกสารข้อมูล โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วนหลักที่สำคัญ คือ การเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Document Research) และการเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research) โดยที่ผู้วิจัยขออธิบายในรายละเอียดดังต่อไปนี้

1.1 การเก็บข้อมูลจากการวิจัยเอกสาร (Document Research) ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ส่วนสำคัญ คือ

1.1.1 ข้อมูลขั้นต้นแบบปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งประกอบด้วย การเก็บข้อมูลจากวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ โดยที่ผู้วิจัยจะเน้นที่การวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ที่พบในวารสารสาละวินโพสต์เป็นหลัก และมีการวิเคราะห์ในเนื้อหาบางส่วนในเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ตามกรอบระยะเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553-2555 (ดังที่เกริ่นกล่าวเบื้องต้น) โดยในเบื้องต้นนั้น ผู้วิจัยจะวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content) และบริบท (Context) ผ่านหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ทั้งหมด 67 ฉบับ คือ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม 2545) ถึงฉบับที่ 67 (กันยายน-ตุลาคม 2554) โดยใช้ Coding Sheet หรือตารางแจกแจงเป็นเครื่องมือในการวิจัย (ดังตารางแจกแจงในภาคผนวก) การวิเคราะห์เนื้อหา และบริบทผ่านหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์นั้นจะช่วยทำให้ผู้วิจัยได้เข้าใจกรอบเนื้อหา ประเด็นเนื้อหาหลักที่เป็นภาพรวมทั้งหมด ตั้งแต่ฉบับที่ 1-67 ว่าสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทนี้มุ่งนำเสนอประเด็นหลักที่สำคัญอะไรบ้าง เช่น การเมือง, สถานการณ์ปัจจุบัน, ชนเผ่า (ชนกลุ่มน้อย)/ การต่อสู้ (สงคราม, หรือสิทธิทรัพยากร) เป็นต้น การวิเคราะห์เนื้อหา และบริบทผ่านหน้าปกที่บรรณาธิการต้องการนำเสนอในแต่ละฉบับนั้นจะสามารถเห็นภาพรวมหน้าปกที่ผ่านมามีทั้งหมดว่าให้น้ำหนักกับเรื่องอะไรบ้าง และเรื่องเหล่านั้นมีความหมายอะไร ในห้วงเวลาที่ภาพปกถูกนำเสนอ รวมถึงมีความถี่มากน้อยเพียงไรในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางด้านต่างๆ การวิเคราะห์หน้าปกวารสารสาละวินโพสต์จึงเป็นการวิจัยเบื้องต้นที่สามารถทำให้ผู้วิจัยเห็นถึงพัฒนาการที่เป็นภาพรวมทั้งหมดของเนื้อหาที่นำเสนอผ่านวารสารสาละวินโพสต์ หลังจากการวิเคราะห์เนื้อหา และบริบทผ่านหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ โดยใช้ Coding Sheet เป็นเครื่องมือในการวิจัยแล้วนั้น ขั้นตอนต่อมาผู้วิจัยนั้นจะเลือกศึกษาวารสารสาละวินโพสต์ และเนื้อหาผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ที่อยู่ในกรอบระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนด คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 ซึ่งพอจะอธิบายอย่างละเอียดได้ดังต่อไปนี้

1.1.1.1 รูปแบบเนื้อหาในวารสารสาละวินโพสต์ โดยผู้วิจัยจะทำการศึกษาเนื้อหาหลักที่ปรากฏในวารสารสาละวินโพสต์ ได้แก่ บทความ เนื้อหาข่าว บทสัมภาษณ์ ภาพประกอบ และ

คอลัมน์ต่างๆ โดยในเบื้องต้นผู้วิจัยจะวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content) และบริบท (Context) ผ่านหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ทั้งหมด 67 ฉบับ* คือ ตั้งแต่ฉบับที่ 1 (กรกฎาคม 2545) ถึงฉบับที่ 67 (กันยายน-ตุลาคม 2554) โดยใช้ Coding Sheet หรือตารางแจกแจงเป็นเครื่องมือในการวิจัย (ดังปรากฏในภาคผนวก) ลักษณะดังกล่าวจะช่วยในการจัดระเบียบข้อมูลที่สามารถนำไปใช้ในการวิเคราะห์ของผู้วิจัยได้อย่างเป็นระบบ โดยใน Coding Sheet จะแบ่งออกเป็นรูปปก และการวิเคราะห์รูปภาพที่นำเสนอผ่านปก, ลำดับที่ของฉบับ, ช่วงเวลาที่เผยแพร่, และประเด็นเนื้อหาหลัก บริบทจากหน้าปก ซึ่งจะประกอบด้วยลักษณะของสิ่งพิมพ์, ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก, ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก, ประเด็นเนื้อหาหลักจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก ฯลฯ ซึ่งการวิเคราะห์ Front page และภาพหน้าปกนั้นจะทำให้ผู้วิจัยเข้าใจ และมองเห็นภาพกว้างๆเกี่ยวกับประเด็นเนื้อหาหลัก (Theme) และบริบทที่สำคัญที่สุดของแต่ละเล่มที่ต้องการนำเสนอในแต่ละฉบับ ที่สำคัญเมื่อวิเคราะห์หน้าปกทุกเล่ม จะทำให้ผู้วิจัยได้ทราบถึงความถี่ของประเด็น และบริบทที่นำเสนอผ่านภาพหน้าปก ซึ่งเป็นประเด็นเนื้อหาหลักที่สามารถทำให้ผู้วิจัยเห็นพัฒนาการของเนื้อหาตลอดระยะเวลา 9 ปีที่สื่อประเภทนี้ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อทางเลือกเพื่อสร้างความเข้าใจในแง่มุมต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่า หลังจากนั้นก็จะเน้นพิจารณาถึงรูปแบบเนื้อหาโดยใช้กรอบของระยะเวลาที่พม่าเปลี่ยนผ่านจากระบอบเผด็จการทหาร มาสู่ระบอบประชาธิปไตยในรูปแบบของพม่าเป็นสำคัญ ซึ่งจะอยู่ในช่วงระยะเวลาระหว่างปีพุทธศักราช 2553-2554 โดยในช่วงระยะเวลาดังกล่าวมีการผลิตวารสารสาละวินโพสต์จำนวน 11 ฉบับ คือ ฉบับที่ 57 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2553) ถึงฉบับที่ 67 (กันยายน-ตุลาคม 2554) ซึ่งเป็นฉบับสุดท้าย

1.1.1.2 รูปแบบเนื้อหาในเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์(<http://salween news.org>) โดยจะทำการศึกษาเนื้อหาข่าวสารเฉพาะที่เป็นภาษาไทยในเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ อาทิ คอลัมน์ข่าว, บทความ, รายงาน/เอกสารการวิจัย, English Article, และวิดีโอ ในช่วงระยะเวลา

* ตั้งแต่มีการก่อตั้งสำนักพิมพ์วารสารสาละวินโพสต์ออกมาจำหน่าย จนกระทั่งได้ยุติไปเมื่อเดือนตุลาคม ปี พ.ศ.2554 นั้น มีจำนวนวารสารที่พิมพ์ออกมาทั้งหมด 67 เล่ม (ตั้งแต่เดือนกรกฎาคม พ.ศ.2545 ถึง เดือนตุลาคม พ.ศ.2554) โดยที่มียอดตีพิมพ์ในวารสารสาละวินโพสต์ 2 เดือนต่อ 1 เล่ม

เปลี่ยนผ่านจากระบบเบ็ดเตล็ดการทหาร มาสู่การเป็นประชาธิปไตย (เนื้อหาตั้งแต่ปี 2553-2555) โดยจะไม่รวมลิงค์ภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษที่ลิงค์ไปในภายนอกเว็บไซต์

1.1.2 ข้อมูลชั้นรองแบบทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยใช้วิธีการนำเอกสารต่างๆที่เกี่ยวข้องมาศึกษาค้นคว้าประกอบการอธิบาย อาทิ งานวิจัย รายงานการวิจัย เอกสารการสัมมนา หนังสือวิชาการ และบทความจากวารสารต่างๆ โดยที่การวิเคราะห์จะมีลักษณะเช่นเดียวกับข้อมูลชั้นต้นแบบปฐมภูมิ ซึ่งจะใช้วิธีการวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ที่ปรากฏอยู่ในเอกสารข้อมูลชั้นรองต่างๆ ที่มีความเกี่ยวข้องกับการทำวิจัย

2. ข้อมูลจากบุคคล

การเก็บข้อมูลภาคสนาม (Field Research)

ผู้วิจัยได้แบ่งวิธีการศึกษาโดยวิธีการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-Dept interview) ซึ่งจะใช้คำถามปลายเปิด (Open Question) โดยแบ่งการสัมภาษณ์ออกเป็น 2 ส่วน คือ ส่วนแรกสำหรับผู้ส่งสาร/ผู้ผลิตคือ “วันดี สันติวุฒิเมธี” ซึ่งเป็นบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักในเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ รวมถึงสัมภาษณ์บุคลากรในองค์กรซึ่งเป็นชนกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ที่มาจากพรมแดนระหว่างประเทศไทย และประเทศพม่าคือ แสงสิน ซึ่งมีหน้าที่แปลข่าวภายในองค์กรฯ สำหรับส่วนที่สอง กลุ่มบุคคลผู้เชี่ยวชาญทางด้านวิชาการทางด้านพม่าศึกษาคือ อาจารย์ดุฎยภาค ปรีชารัชช ปัจจุบันเป็นอาจารย์ประจำโครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ สำหรับการเก็บข้อมูลภาคสนามนั้น ผู้วิจัยจะแบ่งประเด็นคำถามออกเป็น 2 ส่วนที่สำคัญ คือ

2.1 ประเด็นคำถามปลายเปิด (Open-Question) ที่ใช้ในการสัมภาษณ์กลุ่มผู้ผลิต (วันดี สันติวุฒิเมธี) ลักษณะคำถามดังกล่าวมีจุดประสงค์เพื่อสอบถามถึงแนวนโยบาย ลักษณะของวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ โดยจะแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ คำถามที่ใช้สำหรับสอบถามบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวิน

นิวส์ออนไลน์ [วันดี สันติวุฒิเมธี และบุคลากรที่ทำงานอยู่ในองค์กรคือ แสงสิ้น (เป็นชาวไทยใหญ่) : ผู้แปลข่าวจากภาษาพม่าเป็นภาษาไทย] ได้แก่

ตัวอย่างคำถามด้านภาพรวมขององค์กร

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีจุดประสงค์อะไรที่เป็นแรงผลักดัน หรือแรงจูงใจที่ทำให้เข้ามาทำงานในฐานะเป็นผู้ขับเคลื่อน หรือเคลื่อนไหวในการนำเสนอประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยพม่า

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีแนวคิด และนโยบายอย่างไร ในการจัดทำเนื้อหาวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คิดว่าวารสารสาละวินโพสต์และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีรูปแบบเนื้อหาอย่างไรที่สะท้อนมิติเรื่องราวชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศพม่า และไทย

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีหลักเกณฑ์อะไรบ้างในการคัดเลือกเนื้อหาข่าวสารที่นำมาเสนอผ่านวารสารฯ และเว็บไซต์ฯ

-ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ผู้ผลิตมีทีมงานในการจัดทำวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มากน้อยเพียงไร จำนวนเท่าไร ปัจจุบันมีกี่คน แต่ละคนมีที่มาอย่างไร มีหลักเกณฑ์อะไรในการคัดเลือกทีมงาน

-ปัจจุบันมีกลุ่มผู้ทำงานในการนำเสนอเนื้อหาต่างๆที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยผ่านเว็บไซต์, Facebook กี่คน แต่ละคนมีที่มาอย่างไรบ้าง เหตุใดกลุ่มบุคคลเหล่านี้ยังคงทำงานให้กับสื่อประเภทนี้อยู่ มีงบประมาณจากที่ใดในการนำมาใช้สนับสนุนงานส่วนนี้

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ได้รับเงินสนับสนุนเป็นงบประมาณในการจัดทำสื่อจากที่ใดบ้าง และมีปริมาณเงินทุนสนับสนุนมากน้อยเพียงไร

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีเป้าหมาย และความคาดหวังในปัจจุบันและอนาคตอย่างไร

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีการเปิดโอกาสให้ชนกลุ่มน้อยพม่าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการผลิตรูปแบบเนื้อหาหรือไม่ หรือมีวิธีการเปิดรับฟังความคิดเห็นที่เกี่ยวข้องกับเรื่องราวที่ชนกลุ่มน้อยต้องการนำเสนอให้สังคมรับรู้ อย่างไรก็ตาม

ตัวอย่างคำถามด้านมุมมองทัศนคติ และความคิดเห็น

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ได้สะท้อนอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่ออย่างไร จุดยืนที่สำคัญของสื่อประเภทนี้คืออะไร

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คิดว่าสื่อประเภทนี้มีบทบาทในการเป็นสื่อทางเลือกเพื่อสื่อสารเรื่องราวชนกลุ่มน้อยพม่าอย่างไรบ้าง เนื้อหาส่วนใหญ่เน้นไปที่ด้านไหน มีทิศทางในการนำเสนอเนื้อหาไปในแนวทางไหน

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คิดว่าภาพรวมของเนื้อหา มีความแตกต่างจากเนื้อหาที่สื่อกระแสหลักนำเสนอมากน้อยเพียงไร

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คิดว่าสื่อประเภทนี้มีประโยชน์ และมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงไร รวมทั้งคาดหวังอะไรจากการทำงานเป็นผู้ผลิตหลัก

-ตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ได้รับผลกระทบอย่างไรบ้างจากรัฐบาลพม่า (ผลกระทบทางบวก, ทางลบ)

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คิดว่าสื่อกระแสหลัก และสื่อทางเลือกอย่างวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีลักษณะในการนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยทั้งที่อยู่ในประเทศพม่า และในฝั่งประเทศไทยแตกต่างกันหรือไม่ อย่างไร และมีทิศทางในการนำเสนอเนื้อหาเป็นไปในแนวทางใด

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ มองบทบาทสื่ออื่นอย่างไรบ้าง

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ คิดว่าเนื้อหาที่นำเสนอออกไปนั้นมีบทบาทมากน้อยเพียงไรในการเพิ่มเติมเสริมประเด็นในส่วนที่สื่อกระแสหลักขาด

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ คิดว่าที่ผ่านมามีอุปสรรค หรือปัญหาอะไรบ้างในการเป็นกลุ่มหลักที่ขับเคลื่อนในการนำเสนอเนื้อหาต่างๆผ่านสื่อประเภทนี้

-สาเหตุใดที่วารสารสาละวินโพสต์ต้องปิดตัวลงที่ฉบับที่ 67 และมีสาเหตุที่มากกว่าเรื่องของงบประมาณในการจัดทำหรือไม่ อะไรบ้าง

-บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ คิดว่าสื่อสิ่งพิมพ์ประเภทวารสารฯ และสื่อเว็บไซต์, Facebook นั้นมีความแตกต่างกันมากน้อยแค่ไหนในแง่ของการนำเสนอข้อมูล

-ตลอดระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมา บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลักเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คิดว่าความเปลี่ยนแปลงในแต่ละยุคมีบทบาทต่อสื่ออย่างไรบ้าง มีการชี้แนะ หรือมีการเปลี่ยนแปลงประเด็น เนื้อหาอย่างไรบ้าง

2.2 ประเด็นคำถามปลายเปิด (Open-Questions) ที่ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มบุคคลที่มีสถานะภาพต่างๆในสังคม โดยใช้วิธีการคัดเลือกตัวอย่างแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Sampling) ได้แก่

1. นักวิชาการทางด้านพม่าศึกษา และเป็นอาจารย์ประจำโครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ดุสิตภาค ปรีชาวัชช)

2. กลุ่มผู้อ่านวารสารสาละวินโพสต์ และผู้เข้าใช้เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ (ธัญชนก นาควิโรจน์) โดยมีตัวอย่างคำถามตัวอย่าง ได้แก่

-ท่านคิดว่าวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีความแตกต่างจากสื่อกระแสหลักหรือไม่ มากน้อยเพียงไร อย่างไรบ้าง

-ท่านคิดว่าวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีประโยชน์อย่างไรบ้างในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยพม่าออกสู่สังคม

-ท่านคิดว่าวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มุ่งนำเสนอประเด็นเนื้อหาอะไรเป็นหลัก และคิดว่าผู้ผลิตสื่อนี้มีวัตถุประสงค์อย่างไร

-ท่านคิดว่าวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีจุดเด่นอะไรบ้าง

-ท่านคิดว่ากลุ่มหลักของผู้อ่านวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คือกลุ่มใด เหตุใดถึงคิดเช่นนั้น

-ท่านคิดว่าวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีจุดประสงค์หลักอะไร

-ท่านคิดว่าวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีลักษณะเป็นสื่อที่ต่อต้านสื่อกระแสหลักในพม่า และมีทิศทางในการนำเสนอเนื้อหาที่ต่อต้านรัฐบาลพม่าหรือไม่ อย่างไร

-ท่านคิดว่าผลกระทบ หรือ Impact ที่สำคัญของสื่อทั้งสองประเภทได้ส่งผลอะไร อย่างไร และกับใคร

ประเด็นเนื้อหาในวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ที่ผู้วิจัยนำมาใช้วิเคราะห์ข้อมูล (Content Analysis)

ในงานวิจัยชิ้นนี้ ผู้วิจัยต้องการศึกษาวิเคราะห์ และตีความเนื้อหาในวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ที่สอดรับ หรือนำเสนอให้เห็นถึงประเด็นหลักสำคัญที่สื่อดังกล่าวต้องการนำเสนอโดยเลือกใช้บริบทเวลาในช่วงการเปลี่ยนผ่านการเมืองการปกครองจากระบบเผด็จการทหารมาสู่ระบอบประชาธิปไตยในพม่า (พ.ศ.2553-2555) เป็นประการหลักสำคัญซึ่งจัดจำแนกได้ดังต่อไปนี้

กระบวนการศึกษาวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content Analysis) ของวารสารสาละวิน โฟสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

ในแง่ของการนำเสนอเนื้อหาทางด้านสังคมการเมืองเป็นหลักสำคัญ ซึ่งจากการสำรวจ และศึกษารูปแบบการนำเสนอเนื้อหาในบริบททางด้านการเมืองการปกครองของวารสารสาละวิน โฟสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เป็นการเบื้องต้นนั้นสามารถอธิบายตามลำดับได้ ดังต่อไปนี้

1. เนื้อหาในบริบททางด้านการเมืองการปกครองของวารสารสาละวินโฟสต์ จากการสำรวจ และศึกษาวารสารสาละวินโฟสต์พบว่า ในวารสารฯแต่ละฉบับจะมีประมาณ 10-15 คอลัมน์ ขึ้นอยู่กับเนื้อหาข่าวสาร หรือเหตุการณ์ในแต่ละช่วงระยะเวลาที่วารสารแต่ละฉบับเกิดขึ้น โดยคอลัมน์ที่สำคัญ และเกี่ยวข้องกับบริบททางด้านการเมืองการปกครองนั้น จากการสำรวจ พบว่ามีลักษณะการนำเสนอประเด็นดังกล่าว โดยหลักๆประมาณ 3-4 คอลัมน์ ต่อฉบับ แต่ทั้งนี้ ทั้งนี้ทุกคอลัมน์ก็ล้วนนำเสนอให้เห็นประเด็นที่เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยจะสอดแทรก ความคิดที่เป็นลักษณะต่อต้านการกระทำที่ไม่เห็นด้วยของรัฐบาลพม่า และในขณะเดียวกันก็ให้ความสำคัญในเรื่องชนกลุ่มน้อย/การต่อสู้ (สงคราม หรือสิทธิทรัพยากร) ฯลฯ

วารสารสาละวินโฟสต์กับกรอบระยะเวลาที่ใช้สำหรับการศึกษา

วารสารสาละวินโฟสต์ที่อยู่ในกรอบระยะเวลาที่ผู้วิจัยกำหนดดังที่เกริ่นกล่าวมา คือ 3 ปี ตั้งแต่ปี พ.ศ.2553-2555 ในช่วงดังกล่าวจะมีวารสารสาละวินโฟสต์จำนวน 11 เล่ม (ตั้งแต่ฉบับที่ 57 [มกราคม- กุมภาพันธ์ 2553] – ฉบับที่ 67 [กันยายน-ตุลาคม 2554]) โดยแบ่งการศึกษา ออกเป็น 2 ช่วงเวลาคือ

1) ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตย (ศึกษาวารสารสาละวินโฟสต์ตั้งแต่ฉบับที่ 57 [มกราคม-กุมภาพันธ์ 2553] ถึง ฉบับที่ 61 [กันยายน-ตุลาคม 2553])

2) ช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตย (ศึกษาวารสารสาละวินโฟสต์ตั้งแต่ฉบับที่ 62 [พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553] ถึงฉบับที่ 67 [กันยายน-ตุลาคม 2554])

จากกรอบระยะเวลาที่ผู้วิจัยได้วางไว้ 3 ปี (พ.ศ.2553-2555) ในส่วนของสื่อประเภทวารสารสาละวินโฟสต์จะมีจำนวนที่อยู่ในกรอบระยะเวลาดังกล่าวทั้งสิ้น 11 เล่ม (ถึงตุลาคม 2554

ซึ่งเป็นวาระการยุติการผลิต) ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาทั้งก่อนและหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย
ในแบบพม่า

2. เนื้อหาในบริบททางด้านการเมืองการปกครองของเว็บไซต์สาธารณะวินิวส์ออนไลน์ จากการสำรวจ และศึกษาเว็บไซต์สาธารณะวินิวส์ออนไลน์พบว่า มีทิศทางในการนำเสนอเนื้อหาเหมือนกันกับวารสารสาธารณะโพสต์ เพียงแต่ว่าในปัจจุบันสื่อประเภทนี้มีความสำคัญในฐานะที่เป็นเครื่องมือหลักในการนำเสนอเนื้อหา หรือข้อมูลเกี่ยวกับการเมืองการปกครองพม่า อันเนื่องมาจากสื่อประเภทวารสารสาธารณะโพสต์ได้ถูกปิดตัวลง ด้วยเหตุจากการขาดงบประมาณหรือทุนในการผลิต เครือข่ายออนไลน์จึงถือกำเนิดขึ้นมาแทนที่วารสารที่ถูกปิดตัวลง แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้ผลิตข่าวผ่านเว็บไซต์ก็ยังคงนำเอาเนื้อหาในวารสารสาธารณะโพสต์ทุกฉบับในอดีตมานำเสนอ หรือถ่ายทอดสารในสื่อออนไลน์ดังกล่าว (แต่ก็มีการตัดเนื้อหาออกไปบ้างบางส่วน) สื่อนี้จะมีประโยชน์สำคัญอย่างยิ่งต่อผู้ที่ไม่มีวารสารฉบับที่ผ่านมาได้เข้าถึงเนื้อหาข้อมูลของผู้ส่งสารได้นำเสนอมาทั้งหมด ซึ่ง New Media เหล่านี้จะช่วยในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับพม่าให้แก่ผู้ใช้บริการ หรือผู้รับสารได้อีกวิธีหนึ่ง โดยคอลัมน์ที่มีลักษณะคล้ายคลึงกับวารสารสาธารณะโพสต์ (แต่ New Media หรือเว็บไซต์มีความหลากหลายในการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับพม่ามากกว่าวารสารฯ) ได้แก่ คอลัมน์ “ข่าว, บทความ, รายงาน/เอกสาร, ENGLISH ARTICLE, วีดีโอ” สื่อประเภทนี้จึงมีความสะดวก ความทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ และมีความหลากหลาย (เนื้อหา, เครื่องมือในการถ่ายทอดสาร, ประชาชนผู้ใช้บริการ ฯลฯ) มากกว่าวารสารสาธารณะโพสต์ แต่กระนั้นก็มีความแตกต่าง ข้อดี และข้อเสียต่างกันไป

เว็บไซต์สาธารณะวินิวส์ออนไลน์กับกรอบระยะเวลาที่ใช้สำหรับการศึกษา

ผู้วิจัยจะทำการศึกษาเนื้อหาข่าวสารเฉพาะที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษในเว็บไซต์สาธารณะวินิวส์ออนไลน์ อาทิ คอลัมน์ข่าว, คอลัมน์บทความ, คอลัมน์รายงาน/เอกสาร, คอลัมน์ English Article, และคอลัมน์วีดีโอ ซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลาหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า (เนื้อหาตั้งแต่เดือนกันยายน 2554 - ธันวาคม 2555) โดยจะไม่รวมถึงภาษาไทย หรือภาษาอังกฤษที่ลิงค์ไปในภายนอกเว็บไซต์

แนวทางในการศึกษา

สำหรับแนวทางในการศึกษา ผู้วิจัยจะเลือกนำเอารูปแบบเนื้อหาทั้งจากวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เพื่อนำมาใช้ในการวิเคราะห์เนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์วาทกรรม (Discourse Analysis) ดังต่อไปนี้

1. การนำเสนอเนื้อหาผ่านวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์
2. รูปแบบเนื้อหา หรือประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงการเรียกร้อง หรือการต่อสู้ทางความคิด เพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงผ่านการปกครองไปสู่ประชาธิปไตย
3. รวบรวมข้อมูลเชิงเอกสารจากการศึกษา รวมทั้งข้อมูลที่ได้รับจากการลงพื้นที่เพื่อสัมภาษณ์บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และบุคลากรที่มีบทบาทและความเกี่ยวข้องในการผลิต หรือนำเสนอสารผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์
4. รวบรวมข้อมูลที่ได้รับจากการสัมภาษณ์ของผู้เชี่ยวชาญจากนักวิชาการทางด้านพม่าศึกษา ตลอดจนกลุ่มผู้อ่านวารสารฯ และผู้ใช้บริการเว็บไซต์ฯ ในฐานะเป็นผู้รับสาร

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยจะเลือกใช้การวิเคราะห์รูปแบบเนื้อหา (Content Analysis) และการวิเคราะห์บริบท (Context Analysis) ที่พบในวารสารสาละวินโพสต์เป็นหลัก และมีการวิเคราะห์ในเนื้อหาบางส่วน ของเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ตามกรอบระยะเวลา ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2553-2555 ซึ่งจะแบ่ง ออกเป็น 2 ช่วงเวลาที่ใช้ในการศึกษาคือ ช่วงก่อนการเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตย (1 มกราคม 2553 ถึง 6 พฤศจิกายน 2553) และช่วงหลังการเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตย (8 พฤศจิกายน 2553-31 ธันวาคม 2555) โดยใช้กรอบบริบทเวลาที่เกิดการเลือกตั้งในพม่าวันที่ 7 พฤศจิกายน 2553 เป็น ตัวแบ่งเวลาที่ศึกษาออกเป็น 2 ส่วน คือ ก่อนและหลังการเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตย สำหรับการ วิเคราะห์ศึกษาในครั้งนี้จะเป็นเชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) ในเชิงของการตีความข้อมูล (Interpretation of Data) โดยใช้ตารางแจกแจง (Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์

การนำเสนอข้อมูล

ในการศึกษาเรื่องบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า : ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ผู้วิจัยจะขอเสนอเป็นบทต่างๆดังนี้

บทที่ 1 บทนำ

- 1.1 ที่มา และความสำคัญของปัญหา
- 1.2 คำถามในการวิจัย
- 1.3 วัตถุประสงค์ของการวิจัย
- 1.4 สมมติฐาน
- 1.5 แนวคิดและทฤษฎี
- 1.6 ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ
- 1.7 นิยามศัพท์ที่ใช้ในการวิจัย

บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

- 2.1 แนวคิดและทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา
 - 2.1.1 แนวคิดสื่อทางเลือก (Alternative media) และแนวคิดสื่อภาคประชาชน (Civic Media)
 - 2.1.2 แนวคิดสื่อกับการเมือง และแนวคิดการสื่อสารทางการเมือง (Mass Media and Politics)
 - 2.1.3. แนวคิดการเมืองชาติพันธุ์ (Ethnic Politics)
- 2.2 งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย

บทที่ 4 ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย และสื่อสารมวลชนในพม่า

บทที่ 5 สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย กรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

บทที่ 6 วิเคราะห์เนื้อหาวารสารสาละวินโพสต์

บทที่ 7 วิเคราะห์เนื้อหาเว็บไซต์สาระวินนิวส์ออนไลน์

บทที่ 8 บทสรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

กระบวนการขั้นตอน และระยะเวลาในการศึกษาวิจัย

ในการทำวิจัยเรื่องบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า : ศึกษากรณีวารสารสาระวินโพสต์ และเว็บไซต์สาระวินนิวส์ออนไลน์ ผู้วิจัยได้จัดระบบกระบวนการทำงาน โดยจัดสรรเวลาในการศึกษาค้นคว้า การลงพื้นที่ภาคสนาม และการวิเคราะห์หรืออธิบายแต่ละบท ตามขั้นตอน และระยะเวลาดังต่อไปนี้

1. การเก็บข้อมูล

1.1 การเก็บข้อมูลเชิงเอกสาร :

-เก็บข้อมูลเอกสารเพื่อสำรวจภาพหน้าปก และประเด็นข้อความหลักจากปกวารสารสาระวินโพสต์ในภาพรวมทั้ง 67 ฉบับ และเก็บข้อมูลสำรวจแบบเจาะลึก 11 ฉบับ (ตั้งแต่ฉบับที่ 57 [มกราคม- กุมภาพันธ์ 2553] – ฉบับที่ 67 [กันยายน-ตุลาคม 2554]) ซึ่งอยู่ในบริบทเวลาที่ผู้วิจัยศึกษา ระหว่างวันที่ 21 มกราคม 2556 – 1 กุมภาพันธ์ 2556 ณ ห้องสมุดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร (ตลิ่งชัน) และห้องสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

-เก็บข้อมูลเอกสารเพิ่มเติมในการสำรวจวารสารสาระวินโพสต์ (ในบางฉบับที่ยังคงขาดคือ ฉบับที่ 1-9 ที่ผลิตในรูปแบบจดหมายข่าว) และเอกสาร งานวิจัยทางวิชาการที่เกี่ยวข้องทางด้านพม่าศึกษา และสื่อสารมวลชน ระหว่างวันที่ 22-26 เมษายน 2553 ณ หอสมุดกลาง, หอสมุดคณะสังคมศาสตร์, และหอสมุดคณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่

-เก็บข้อมูลจากการใช้โปรแกรม News Center เพื่อค้นหาการอ้างอิงประเด็นเนื้อหาบางส่วนจากสื่อประเภทวารสารสาระวินโพสต์ และเว็บไซต์สาระวินนิวส์ออนไลน์ เพื่อนำมาใช้วัดผลกระทบในมิติการนำเสนอของสื่ออื่นๆ วันที่ 24 กรกฎาคม 2553 ณ หอสมุดกลาง สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์ (นิด้า)

1.2 การเก็บข้อมูลเชิงภาคสนาม :

- สัมภาษณ์เชิงลึกแสงลิน (ชาวไทยใหญ่) ซึ่งเป็นบุคลากรในองค์กรสาละวินฯที่มีหน้าที่ในการแปลข่าวจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย โดยใช้สื่ออิเล็กทรอนิกส์ (E-mail) เป็นเครื่องมือในการติดต่อสื่อสาร วันที่ 31 มีนาคม 2556

- สัมภาษณ์เชิงลึกวันดี สันติวุฒิมณี บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และเป็นกลุ่มผู้ผลิตหลัก วันที่ 23 เมษายน 2556 เวลา 13.00-15.00 น. ณ ร้านกาแฟแฮปปี้ฮัท ถนนนิมมานเหมินท์ จังหวัดเชียงใหม่

- สัมภาษณ์เชิงลึกกลุ่มผู้ใช้สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ (ในฐานะเป็นสมาชิกรับวารสารรายเดือน) และเป็นผู้ใช้สื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ คือ ธนย์ชนก นาควิโรจน์ วันที่ 1 มิถุนายน 2556 เวลา 13.00-16.00 น. ณ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่าพระจันทร์)

- สัมภาษณ์เชิงลึกอาจารย์ดุลยภาค ปรีชารัชช นักวิชาการด้านพม่าศึกษา และเป็นอาจารย์โครงการเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ วันที่ 15 สิงหาคม 2556 เวลา 16.30-18.00 น. ณ ห้องประจำอาจารย์ชั้น 7 คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ (ท่าพระจันทร์)

2. การวิเคราะห์ข้อมูล :

สำหรับการวิเคราะห์ข้อมูลนั้นผู้วิจัยได้ทำมาอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่มกราคม – สิงหาคม 2556 โดยขอจัดจำแนกดังต่อไปนี้

- แก่ไข วิเคราะห์และเรียบเรียงในการอธิบายโครงร่างวิทยานิพนธ์ภายหลังการสอบ และแนวคิดทฤษฎีที่ใช้ในการศึกษา รวมถึงบททวนวรรณกรรม มกราคม – กุมภาพันธ์ 2556

- วิเคราะห์หน้าปกและประเด็นเนื้อหาหลักจากวารสารสาละวินโพสต์ โดยใช้ Coding Sheet เป็นเครื่องมือในการวิจัย ระหว่างเดือนมกราคม – กุมภาพันธ์ 2556

- วิเคราะห์เนื้อหาภาพรวมพัฒนาการทั่วไปของสื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์โดยศึกษาค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร และคำสัมภาษณ์ของแสงลิน บุคลากรในองค์กรสาละวินฯ เดือนมีนาคม 2556

-วิเคราะห์บทสัมภาษณ์ของบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และผู้ผลิตหลัก (วันดี สันติวุฒิมณี) ที่ได้จากการลงพื้นที่สัมภาษณ์เพื่อนำมาเขียนอธิบายเพิ่มเติมในบทว่าด้วยภาพรวมทั่วไป (บทที่ 4) เดือนพฤษภาคม 2556

-วิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาที่ได้รับจากการวิเคราะห์หน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ทั้ง 67 ฉบับ และนำมาเขียนเรียบเรียงในบทว่าด้วยภาพรวมเนื้อหาที่นำเสนอผ่านวารสารสาละวินโพสต์ เพื่อให้ทราบประเด็นความถี่ที่ถูกนำเสนอออกมาตลอดระยะเวลา 9 ปี โดยนำมาเขียนเรียบเรียงในเดือนมิถุนายน 2556

-วิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์ระหว่างประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องจากสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ กับบริบทปรากฏการณ์ประชาธิปไตยในพม่า เดือนกรกฎาคม 2556

-วิเคราะห์ผลกระทบ หรือ Impact ของสื่อทั้งสองประเทศใน 2 มิติคือ มิติผู้รับสาร และมิติของสื่ออื่นๆ เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2556

3.การเขียนรายงาน : (มกราคม-สิงหาคม 2556)

-บทที่ 1 บทนำ (ฉบับแก้ไขภายหลังการสอบโครงร่างฯ) เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2556

-บทที่ 2 แนวคิดทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เดือนมกราคม-กุมภาพันธ์ 2556

-บทที่ 3 ระเบียบวิธีวิจัย เดือนมีนาคม 2556

-บทที่ 4 ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย และสื่อสารมวลชนในพม่า
เดือนมีนาคม – กรกฎาคม 2556

-บทที่ 5 สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย กรณีวารสารสาละวินโพสต์ และ
เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2556

-บทที่ 6 วิเคราะห์เนื้อหาวารสารสาละวินโพสต์ เดือนกรกฎาคม – สิงหาคม 2556

-บทที่ 7 วิเคราะห์เนื้อหาเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ เดือนกรกฎาคม – กันยายน 2556

-บทที่ 8 บทสรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ เดือนกันยายน 2556

บทที่ 4

ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย และสื่อสารมวลชนในพม่า

ก่อนที่ผู้วิจัยจะศึกษาอย่างเจาะลึกถึงประเด็นเรื่องบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย ในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า ศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้น ผู้วิจัยขอเกริ่นกล่าวถึงภาพรวมที่เป็นบริบททางด้านประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตย และพัฒนาการสื่อสารมวลชนในพม่าเป็นการเบื้องต้นเสียก่อนในบทนี้ ซึ่งจะช่วยสร้างเสริมให้ผู้วิจัยสามารถเข้าใจบริบทและพัฒนาการทางด้านประชาธิปไตยในพม่าที่เกิดขึ้น อันจะเป็นพื้นฐานสำคัญที่ช่วยนำทางให้ผู้วิจัยสามารถมองเห็นมิติที่เป็นองค์รวมในการเกิดขึ้นของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย

4.1 ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า

ผู้วิจัยจะขอแบ่งการอธิบายประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยออกเป็น 4 ช่วงเวลา คือ ยุคก่อนอาณานิคม, ยุคอาณานิคม, ยุคหลังอาณานิคม และยุคปัจจุบัน โดยแต่ละยุคนั้นก็จะมี ความแตกต่างหลากหลาย ผู้วิจัยจะขอสรุปให้เห็นภาพรวมโดยทั่วไปของพัฒนาการประชาธิปไตยในพม่า ซึ่งจะสรุปให้เห็นถึงจุดเด่นของแต่ละยุคว่ามีลักษณะที่โดดเด่นอย่างไรบ้างตามลำดับช่วงเวลา ดังต่อไปนี้

4.1.1 ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า “ยุคก่อนอาณานิคม”

สำหรับในยุคก่อนอาณานิคมนี้ผู้วิจัยขอเรียกว่า “ยุคราชวงศ์หรือยุคกษัตริย์” ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่ยาวนานหนึ่งพันปีแรกของรัฐในพม่า ซึ่งอยู่ในช่วงระยะเวลาระหว่างการตั้งราชอาณาจักรพุกาม ประมาณ ค.ศ. 1044^{*} ไปจนกระทั่งถึงการล่มสลายของกษัตริย์ราชวงศ์คองบอง^{**} ในปี ค.ศ.1885 ศูนย์กลางของรัฐและการปกครองในช่วงระยะแรกของพม่าจึงอยู่ที่พระมหากษัตริย์ พลเมืองของประเทศพม่าต้องตกอยู่ภายใต้อำนาจของสถาบันพระมหากษัตริย์ที่ทรงเข้มแข็งมีบุญญาธิการ และเมื่อพิจารณาไปถึงถึงลักษณะอำนาจของพระมหากษัตริย์ที่มี

^{*} ประวัติศาสตร์พม่ายุคราชวงศ์เริ่มสถาปนาอย่างเด่นชัดและมั่นคงในสมัยพระเจ้าอโนรามังซอ หรือพระเจ้าอโนรุทแห่งราชวงศ์พุกาม ประมาณปี ค.ศ. 1044

^{**} ประวัติศาสตร์พม่ายุคราชวงศ์จะมาถึงจุดลงที่สมัยพระเจ้าธีบอ หรือพระเจ้าสีป่อ ที่เสียมณฑลเลยีให้กับกองทัพอังกฤษ ประมาณปี ค.ศ. 1885

บทบาทในสังคม อาจกล่าวได้ว่าสถาบันอำนาจของพระมหากษัตริย์แห่งนี้ถือเสมือนเป็นสถาบันผู้ปกครองที่มีอำนาจเบ็ดเสร็จแต่เพียงผู้เดียว จึงอาจสรุปการพัฒนาประชาธิปไตยในยุคนี้ได้ว่ายังคงไม่เกิดขึ้น เพราะระบบการเมืองการปกครองสำหรับประชาชนทั่วไปนั้นจะอิงอยู่กับ “ราชวงศ์หรือองค์พระมหากษัตริย์” ซึ่งถือเสมือนหนึ่งเป็นรัฐของสังคม

ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นได้ว่าในยุคนี้พัฒนาการประชาธิปไตยในพม่ายังไม่เกิดเพราะการปกครองพม่าจะมีรากฐานมาจากสถาบันพระมหากษัตริย์ในลักษณะของการปกครองแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยทรงอยู่บนส่วนยอดของสังคมที่มีประชากรส่วนใหญ่อยู่รวมกันเป็นชุมชนเฉพาะหนึ่งๆ นอกจากนี้ในยุคนี้ยังมีสถาบันทางศาสนาเป็นสถาบันหลักสำคัญ ซึ่งพม่าได้รับอิทธิพลมาจากอินเดีย อันเป็นพื้นที่พรมแดนติดกัน ไม่ว่าจะเป็นศาสนาพราหมณ์ โดยนำมาปรับใช้ให้สอดคล้องกับบริบทของพุทธศาสนา ซึ่งเป็นศาสนาหลักใหญ่สำคัญของชาวพม่า อันได้แก่ความคิดที่มองสถาบันพระมหากษัตริย์เป็นเสมือนหนึ่ง “เทวราชา”, “ธรรมราชา” หรือแม้กระทั่ง “จักรพรรดิราชา” โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดที่มองสถาบันพระมหากษัตริย์เป็น “เทวราชา” นั้น จะเป็นการมองกษัตริย์พม่าว่านอกจากจะเปรียบเสมือนเป็นภาคหนึ่งของพระนารายณ์แล้ว กษัตริย์ยังเป็นภาคหนึ่งของพระโพธิสัตว์ที่จะตรัสรู้เป็นพระพุทธเจ้าในเวลาต่อมาอีกด้วย จะเห็นได้ว่าแนวคิดทางการปกครองของพม่าในยุคนั้นจะยึดสองสถาบันหลักเป็นสำคัญอย่างที่เกริ่นกล่าวไว้ในเบื้องต้นคือ “สถาบันกษัตริย์” และ “สถาบันศาสนา” โดยจะนำทั้งสองสถาบันมาเชื่อมโยงให้มีความสอดคล้องกัน ลักษณะดังกล่าวได้ทำให้อำนาจของพระมหากษัตริย์พม่าสามารถที่จะยืนหยัดได้อย่างมั่นคงด้วยการอาศัยความเชื่อทางศาสนาเข้ามาช่วยสนับสนุน แม้ว่าสถาบันกษัตริย์พม่าจะมีความเชื่อทางศาสนาพราหมณ์เข้ามาเจือปนอยู่ แต่กระนั้นราชการะกิจหลักของกษัตริย์พม่าที่สำคัญอย่างยิ่งเลยก็คือ เป็นองค์อุปถัมภ์ศาสนาพุทธซึ่งเป็นศาสนาหลักสำคัญในหมู่ประชาชนชาวพม่า

ดังนั้นสถาบัน “กษัตริย์” จึงนับว่าเป็นปัจจัยหลักสำคัญต่อการจัดระเบียบการปกครองภายในประเทศพม่ายุคก่อนอาณานิคมให้สามารถอยู่ได้อย่างสงบ การปกครองในช่วงเวลานี้จึงเป็นรูปแบบแนวคิดทางการปกครองใน “ระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์” โดยมีลักษณะเป็นการรวมศูนย์อำนาจเข้ากับศูนย์กลาง พระมหากษัตริย์จะเป็นผู้ที่มีอำนาจสิทธิขาดแต่เพียงผู้เดียวในสังคม

* สันนิษฐานกันว่าพม่านั้นได้รับมาจากมอญ และมอญก็ได้รับมาจากอินเดียอีกต่อหนึ่ง แต่ไม่ว่าจะเป็นพม่า หรือมอญก็ได้นำเอาลักษณะสถาบันกษัตริย์เช่นนี้มาดัดแปลงให้เข้ากับความคิดความเชื่อทางศาสนาของตนอีกครั้งหนึ่ง

4.1.2 ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า “ยุคอาณานิคม”

ในยุคอาณานิคม ซึ่งผู้วิจัยแบ่งเป็นยุคที่ 2 นั้นถือได้ว่าเป็นยุคสำคัญของพม่าที่เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองการปกครอง อันเนื่องมาจากการเข้ามาสถาปนาระบอบอาณานิคมอังกฤษในประเทศพม่า นับตั้งแต่เมื่อก่อเกิดรัฐอาณานิคม^๑ ในประเทศพม่า ปี ค.ศ.1825 เป็นต้นมา จนกระทั่งสิบเอ็ดปีก่อนได้รับเอกราชในปี ค.ศ.1948 นั้น พม่าในสายตาของรัฐบาลจักรวรรดิเป็นเพียงมณฑลหนึ่งที่อยู่ห่างไกลซึ่งถูกผนวกเข้าเป็นส่วนหนึ่งของจักรวรรดิอินเดีย แม้ภายหลังจากการแยกออกจากอินเดียในวันที่ 1 เมษายน ค.ศ.1937 นโยบายและทิศทางทางเศรษฐกิจและความมั่นคงหลักๆของพม่า ก็ได้ก่อรูปขึ้นภายใต้กรอบผลประโยชน์ของรัฐบาล นอกจากนี้ตั้งแต่ปี ค.ศ.1923 เป็นต้นมา ผู้ปกครองอาณานิคมถูกกระตุ้นให้สร้างกลไกอย่างเป็นทางการ เพื่อสนับสนุนการพัฒนาสถาบันการปกครองตัวเองของชาติ ไม่ว่าจะเป็นการอาศัยทรัพยากรจากภายนอก โดยเฉพาะ “กองทัพอังกฤษ-อินเดีย” รัฐอาณานิคมจึงยังคงมีพลานุภาพจนสามารถปราบปรามความไม่พอใจครั้งใหญ่ๆได้อย่างง่ายดาย

ในแง่ของชีวิตประชากรโดยส่วนใหญ่ของพม่า ผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงที่อังกฤษนำเข้ามา นั้น ได้เกิดขึ้นภายหลังจากปี ค.ศ.1886 เมื่อรัฐบาลอาณานิคมได้ถอดกษัตริย์พม่าองค์สุดท้ายออกจากราชบัลลังก์, ยกเลิกกองกำลังทหารชาวพื้นเมือง, เพิกเฉยต่อความแตกต่างทางสังคม และสถานะของพวกเขา, ยกเลิกข้อจำกัดที่กีดขวางการเติบโตทางเศรษฐกิจ และลดบทบาททางสังคมของพุทธศาสนา สิ่งที่อังกฤษนำมาสวมแทนที่องค์หลักเหล่านี้คือ “รัฐที่ตั้งอยู่บนระบบบริหารแบบราชการ ที่มีกองทัพต่างชาติหนุนหลัง และอ้างความชอบธรรมตามแนวคิดด้านความยุติธรรม กฎหมาย และตรรกะทางเศรษฐกิจของทุนนิยมตะวันตก”

รัฐพม่าภายใต้การอุปถัมภ์ของอาณานิคมอังกฤษ จึงเป็นพัฒนาการในลักษณะที่มีการจัดระเบียบ “รัฐแบบใหม่” ที่มีการยึดหลักเหตุผลในการจัดระเบียบสังคมใหม่ทางการเมือง การบริหาร และเศรษฐกิจมากยิ่งขึ้น โดยได้สร้างปัจจัยที่ค่อนข้างซับซ้อนในชีวิตทางการเมืองของพม่า ซึ่งแม้บางด้านจะเป็นสิ่งใหม่ แต่ก็มีคุณลักษณะและแนวคิดสำคัญที่เป็นลักษณะร่วมของรัฐสมัยใหม่ตอนต้น เมื่ออังกฤษเข้ามายึดอาณานิคมในพม่าในยุคนี้แล้วนั้น ระบบแนวคิดทางการเมืองการปกครองพม่าก็ได้เปลี่ยนแปลงไปอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็น การตัดอำนาจของกษัตริย์ออกไป

^๑ ระบบอาณานิคมของตะวันตกในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นระบบที่มุ่งสถาปนาอำนาจที่เชื่อมต่อผลประโยชน์สูงสุดทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมืองให้แก่ชาติมหาอำนาจตะวันตกเหล่านี้เป็นประการสำคัญ ซึ่งหนึ่งในนั้นคืออังกฤษในพม่า อาจถือได้ว่าการปฏิวัติอุตสาหกรรมในยุโรปเป็นแรงผลักดันสำคัญที่มีต่อการมุ่งแสวงหาและสถาปนาอำนาจอาณานิคมลงบนดินแดนต่างๆในภูมิภาคนี้

และนำแนวคิดแบบตะวันตกเข้ามาสวมแทนที่ ซึ่งล้วนแล้วแต่มีอิทธิพลมาจากความคิดในแบบยุโรปสมัยนั้น โดยเฉพาะอย่างยิ่ง การเน้นในเรื่อง “ดินแดน อาณาเขต และพรมแดน” ที่มีความชัดเจน มั่นคง และแน่นอน¹ ตลอดจนแนวคิดในเรื่อง “ระบบการบริหารราชการแบบใหม่”² ที่มีการแบ่งการบริหารออกเป็นกระทรวง ทบวง กรม เป็นฝ่ายต่างๆ แบ่งงานกันทำโดยลดหลั่นกันเป็นชั้นๆ อย่างเป็นรูปธรรมที่ชัดเจน ด้วยเหตุนี้แนวคิด “อาณาเขต-เขตแดน” และ “ระบบการบริหารราชการแบบใหม่” จึงนับว่ามีความสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงรูปโฉมทางการเมืองการปกครองพม่าเป็นอย่างมาก ที่นำพาประเทศพม่าให้ก้าวเข้าสู่สังคมที่เรียกว่า “รัฐสมัยใหม่ (Modern State)”³ อันมีจุดยืนมาจากมุมมองความคิดในแบบตะวันตก โดยเฉพาะอย่างยิ่งความคิดที่เกิดขึ้นมาจากเจ้าอาณานิคมอย่างอังกฤษที่เข้ามาปกครองพม่า ซึ่งอาจกล่าวได้ว่าพัฒนาการทางสังคมซึ่งเกิดขึ้นเพราะวิทยาการ และวัฒนธรรมประเพณีแปลกใหม่ที่น่าเข้ามาโดยอังกฤษนั้นได้ส่งผลให้เกิดผู้นำทางความคิด (Elite) กลุ่มใหม่ๆ ในพม่าที่ถูกหล่อหลอมด้วยความคิดต่างๆ ที่เป็นตะวันตก

¹ การเปลี่ยนแปลงจากรัฐโบราณมาสู่ความเป็น “รัฐสมัยใหม่” ในด้านการกำหนดเส้นเขตแดนถือได้ว่าเป็นไปตามความต้องการของมหาอำนาจตะวันตกโดยเฉพาะอังกฤษที่ต้องการความชัดเจนในอาณาบริเวณหรือเขตแดนของประเทศพม่า เพื่อประโยชน์ในการปกครองดินแดน เนื่องด้วยภายใต้กรอบคิดของรัฐสมัยใหม่ และภายใต้มุมมองของชาวยุโรปนั้น รูปแบบการปกครองในลักษณะของรัฐโบราณดูเหมือนจะไม่ใช่เป็นเหตุเป็นผล หรือไม่ก็อาจก่อให้เกิดความยุ่งยากได้ ชาวตะวันตกโดยเฉพาะอังกฤษจึงคิดว่าอาณาเขตต้องเป็นส่วนของรัฐ ถ้าไม่เป็นของรัฐนี้ก็ถือเป็นของรัฐนั้น ดังนั้นจึงต้องกำหนดอาณาเขตให้ชัดเจนลงไปด้วยเหตุนี้ผลอย่างหนึ่งที่ติดตามชาติตะวันตกเข้ามาในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ก็คือ การสถาปนาอาณาเขตให้ชัดเจน ดูเพิ่มเติมได้จาก บัทสัน, เบนจามิน เอ. อวสานสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสยาม. แปลโดย กาญจน์ ละออศรี, ยุพา ชุมจันทร์ และคณะ. (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543), หน้า. 15.

² ดุลยภาค ปรีชารัชช, ความเข้าใจเรื่องเขตแดนไทย-พม่า (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2554) หน้า 101.

³ นับตั้งแต่ปี ค.ศ. 1824 จนถึงปี ค.ศ. 1862 ของพม่านั้น อย่างเป็นที่ทราบกันโดยทั่วไปว่าพม่าได้ถูกปกครองจากอังกฤษโดยถูกรวมเข้ากับอินเดีย ในช่วงแรกอังกฤษได้นำเอาระบบการบริหารของชาติตนเข้ามาผสมผสานกับรูปแบบเดิมในการบริหารของชาวพม่า แต่ต่อมาก็ได้ยกเลิกการบริหารในแบบฉบับดั้งเดิมของพม่าออกไปทั้งหมด ไม่ว่าจะเป็นระบบกษัตริย์ สภาอุทตโทษ และตำแหน่งต่างๆ ของข้าราชการพม่า และนำเอากฎหมายอินเดียมาใช้ในพม่า อังกฤษได้จัดดำเนินการปกครองแบบใหม่ และได้ประกาศให้ดินแดนเหล่านี้เป็น “British Burma” มีย่างกุ้งเป็นเมืองหลวง นับเป็นการรวมการปกครอง และการบริหารให้เป็นอันหนึ่งอันเดียวกัน และที่สำคัญข้าหลวงใหญ่ของ British Burma นั้นได้จัดหน่วยงานออกเป็นกระทรวง ทบวง กรมต่างๆ ซึ่งเป็นระบบราชการแบบใหม่ที่เกิดขึ้น โดยการบริหารในส่วนของการปกครองที่แบ่งออกเป็นกระทรวง ทบวง และกรมต่างๆ ก็จะมีอังกฤษเป็นผู้บังคับบัญชา ซึ่งลักษณะดังกล่าวจะเป็นการบริหารของรัฐส่วนกลาง อันมีที่ตั้งอยู่ที่เมืองย่างกุ้ง

⁴ รัฐสมัยใหม่ (Modern State) คือ รัฐที่มีอำนาจเหนือดินแดนที่มีอาณาเขตชัดเจน ใช้เขตแดนธรรมชาติเพื่อกำหนดเป็นเขตแดนอำนาจของรัฐ ในขณะที่เดียวกันก็สถาปนาอำนาจการปกครองจากอำนาจที่ศูนย์กลางเหนือพื้นที่หรือดินแดนนั้น นี่เป็นส่วนหนึ่งของความเป็นรัฐสมัยใหม่ และขณะเดียวกันก็เป็นหัวใจสำคัญของความเป็นอาณานิคมในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ในช่วงคริสต์ศตวรรษที่ 19 ด้วยเช่นกัน ศึกษาเพิ่มเติมใน ฉลอง สุนทรวานิชย์. “รัชกาลที่ 5 กับลัทธิอาณานิคมและสยาม”. ใน รัชกาลที่ 5: สยามกับอุษาคเนย์และชมพูทวีป. ชาลววิทย์ เกษตรศิริ และอรอนงค์ ทิพย์พิมล, บรรณาธิการ. (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2547), หน้า 266-279.

มากขึ้น ซึ่งความคิดเหล่านี้เองที่ได้กลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลให้เกิดการเพิ่มพูนประสบการณ์ทางการเมือง จนเป็นชนวนสำคัญที่ทำให้กลุ่มคนเหล่านี้สามารถลุกขึ้นมาท้าทายอำนาจการปกครองของเจ้าอาณานิคมต่างชาติ ซึ่งส่งผลให้เกิด “ขบวนการชาตินิยม” ในการเคลื่อนไหวในเวลาต่อมา ซึ่งนำโดย “นักศึกษา, นักการเมือง, และปัญญาชนรุ่นใหม่หัวรุนแรง” ในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องเอกราช จนได้ประกาศอิสรภาพจากเจ้าอาณานิคมอังกฤษในเวลาต่อมา² ซึ่งช่วงเวลานี้คือจุดเริ่มต้นที่สำคัญของ “เส้นทางประชาธิปไตยในพม่า”

4.1.3 ประวัติศาสตร์การพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า “ยุคหลังอาณานิคม”

จุดเริ่มต้นทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในพม่าซึ่งอยู่ในยุคนี้เริ่มเกิดขึ้นภายหลังจากที่พม่าได้ประกาศเอกราชจากอังกฤษเป็นประเทศอิสระภายใต้อำนาจ “สหภาพพม่า (The Union of Burma)” ในวันที่ 4 มกราคม ค.ศ.1948 ภายใต้อำนาจขององค์กรสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ หรือ AFPFL (Anti Fascist People's Freedom League) * ที่ได้เปลี่ยนบทบาทจากองค์กรลับต่อต้านญี่ปุ่นในสมัยสงครามโลกครั้งที่ 2 มาเป็นแกนนำทางการเมืองในการเจรจาเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษ³ ซึ่งอังกฤษก็ได้ยินยอมให้พม่าจัดตั้งรัฐบาลชั่วคราว โดยกำหนดให้มีการเลือกตั้งสภาร่างรัฐธรรมนูญขึ้นในเดือนเมษายน ค.ศ.1947 ซึ่ง AFPFL ได้ครองเสียงส่วนใหญ่ในสภา และจัดตั้งคณะมนตรีบริหารประเทศเป็นการชั่วคราวจนกว่าจะได้รับเอกราชอย่างเป็นทางการ ในส่วนของการเมืองภายในพม่าที่ได้ดำเนินไปสู่เอกราชนั้น รัฐบาลชั่วคราวได้เป็นแกนนำในการเจรจายุติปัญหาที่ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ โดยการลงนามใน “ข้อตกลงปางโหลง (Panglong)” ** เมื่อวันที่ 12 กุมภาพันธ์ 1947 เพื่อดำเนินการไปสู่การได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์

² พรพิมล ตรีโชติ, “เส้นทางสู่ประชาธิปไตยในพม่า : ยังไม่พ้นพหุนาม,” ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขบวนการเป็นประชาธิปไตย และการเมืองสมัยใหม่, อุกฤษฏ์ บัทยาพันธ์ และพรพิมล ตรีโชติ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 243.

* พรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ (Anti-Fascist People's Freedom League : AFPFL) เป็นพรรคการเมืองผสมของกลุ่มทหาร กลุ่มสังคมนิยมคอมมิวนิสต์ และพรรคการเมืองย่อยอื่นๆ ก่อตั้งขึ้นภายใต้อำนาจของ ออง ซาน (Aung San) ประธานพรรคฯ จนเมื่อ ออง ซาน ถูกลอบสังหารในการประชุมสภาพิจารณาร่างรัฐธรรมนูญ ในวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ. 1947 อู นู (U Nu) รองประธานพรรคฯ จึงได้ขึ้นมาเป็นผู้นำแทน ทั้งนี้พรรค AFPFL มีบทบาทสำคัญในการเป็นแกนนำเรียกร้องเอกราชจากอังกฤษจนสำเร็จในปี 1948

³ ชาญวิทย์ เกษตรศิริ, พม่า : ประวัติศาสตร์และการเมือง, พิมพ์ครั้งที่ 4 (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544), หน้า 73.

** พม่าเรียกประชุมปรึกษาหารือกันระหว่างรัฐบาลพม่า และชนกลุ่มน้อยเพื่อเจรจายุติปัญหาในระหว่างการดำเนินการไปสู่เอกราช โดยข้อตกลงนี้เรียกว่าข้อตกลงปางโหลง (Panglong) เนื้อหาของการเจรจาที่สำคัญเลยก็คือ ข้อเสนอให้กองกำลังและชนกลุ่มน้อยต่างๆ ที่ขัดแย้งกับชาวพม่าแท้เข้ามาอยู่ร่วมกันภายใต้การปกครองของรัฐบาลพม่า เป็นระยะเวลา 10 ปี หากชนกลุ่มน้อยไม่สามารถ

สำหรับ “ข้อตกลงสัญญาปางโหลง (Panglong)” ดังเกริ่นกล่าวนั้นเกิดขึ้นสืบเนื่องมาจากตลอดระยะเวลาที่พม่าอยู่ภายใต้การปกครองจากอาณานิคมอังกฤษ แม้อังกฤษจะให้ความสำคัญในมิติเรื่องสิทธิแก่ชนกลุ่มน้อยพม่าโดยการให้ความสำคัญในเรื่องการปกครองตนเอง และส่งเสริมให้เกิดความเท่าเทียมกัน หากแต่ความต้องการของชนกลุ่มน้อยไม่ได้ต้องการเพียงลักษณะดังกล่าวเท่านั้น เพราะพวกเขาซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆเหล่านั้นไม่ต้องการที่จะอยู่ภายใต้การปกครองของคนอื่นที่มาจากภายนอก ชาวพม่าและชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆจึงต้องการเพียงพื้นที่หรือดินแดนของกลุ่มฯตนเองกลับคืนมา จึงเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสัญญาปางโหลงขึ้นมาในเวลาต่อจากนั้น

ภาพที่ 5 ภาพสนธิสัญญาปางโหลง (ที่มา : วิกิพีเดีย, 2556 : ออนไลน์)

อยู่ร่วมกันได้ รัฐบาลพม่าจะคืนความเป็นอิสระให้แก่ชนกลุ่มน้อยปกครองกันเอง แต่กระนั้นก็ตามภายหลังจากที่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษ องค์การชนกลุ่มน้อยต่างเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเองร่วมกับพม่าในฐานะสหพันธรัฐ (Federal State) โดยมีชนกลุ่มน้อยกะเหรี่ยงเป็นกลุ่มแรกที่ก่อตั้งขบวนการต่อต้านรัฐ ตามมาด้วยชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ดูเพิ่มเติมได้ใน พรพิมล ตริโชติ, “ที่มาของขบวนการการต่อต้านรัฐของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า,” ในรายงานวิจัยอาเซียนในประกาศศัวรรษใหม่, พรพิมล ตริโชติ, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 23. ในขณะที่รัฐบาลพม่าประกาศไม่ยอมรับข้อเสนองของชนกลุ่มน้อยต่างๆ และทั้งสองฝ่ายต่างไม่ยอมรับต่อข้อตกลงปางโหลงที่ได้ตกลงร่วมกัน บวกกับความไม่ไว้วางใจกันมาตั้งแต่สมัยเป็นอาณานิคมของอังกฤษ จึงเป็นชนวนจุดเริ่มต้นของความขัดแย้งระหว่างรัฐบาลทหารพม่า กับชนกลุ่มน้อยที่ยึดเอามาจนถึงปัจจุบัน

โดยในวันที่ 12 กุมภาพันธ์ ค.ศ.1947 นายพลองซานในฐานะเป็นผู้นำในขณะนั้นได้เดินทางไปร่วมประชุมหารือกับเจ้าฟ้าไทใหญ่ ชาวคะฉิ่น และชาวจีน ที่เมืองปางโหลง ตอนกลางของรัฐฉานเพื่อลงนามขอเอกราชจากรัฐบาลอังกฤษ ซึ่งใช้ชื่อสัญญาว่า “ข้อตกลงปางโหลง” เป็นเหตุให้ภายหลังจากนั้นสหภาพพม่าได้ดำเนินการร่างรัฐธรรมนูญร่วมกัน โดยส่วนหนึ่งที่เกิดขึ้นมาจากข้อตกลงปางโหลงดังกล่าวนั้นก็ได้นำมาใช้ในรัฐธรรมนูญฉบับปี ค.ศ.1947 ซึ่งได้กำหนดให้ชนกลุ่มน้อยที่เข้าร่วมประชุมในครั้งนั้นซึ่งได้แก่ ชนกลุ่มน้อยที่มาจากรัฐฉาน, คะยาห์, รัฐคะฉิ่น, และรัฐจีน สามารถที่จะแยกตัวออกเป็นอิสระได้ภายหลังจากการอยู่ร่วมกันภายใต้สหภาพพม่าครบ 10 ปี แต่กระนั้นเมื่อครบกำหนด 10 ปีตามสัญญาปางโหลงคือ ปี ค.ศ.1957 รัฐบาลกลางพม่าซึ่งนำโดยอู๋ นู๋ ไม่ยอมให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่ร่วมลงนามเมื่อ 10 ปีก่อนตามที่ได้ตกลงกันไว้สามารถแยกตัวออกไป หรือได้รับสิทธิปกครองตนเองตามสัญญา นี่จึงกลายมาเป็นชนวนเหตุที่ทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ และรัฐบาลเรื่อยมากระทั่งถึงปัจจุบัน⁴

สำหรับพัฒนาการทางการเมืองพม่าในช่วงเวลาต่อมาภายหลังจากที่พม่าได้รับเอกราชเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น พม่าได้ปกครองประเทศด้วย “ระบอบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภา” ที่มีอังกฤษเป็นแม่แบบ ภายใต้อรัฐธรรมนูญปี 1947 เป็นกฎหมายแม่บทในการปกครองประเทศโดยรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้พม่าเป็น “สาธารณรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตัวเอง มีประธานาธิบดีเป็นประมุข” มีการปกครองระบอบรัฐสภาอันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประชาชนเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปเป็นสมาชิก และมีสภาชนชาติซึ่งเป็นชนชาติต่างๆในพม่า โดยผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของพม่าคือ “เจ้าโช้ยแต๊ก (Sao Shwe Thaik)”⁵ และผู้ดำรงตำแหน่ง

⁴ ระหว่างการประชุมร่างรัฐธรรมนูญวันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1947 นายพลองซาน และนักการเมืองคนสำคัญ 5 ท่านได้ถูกลอบยิงจากคนร้ายจนเสียชีวิต เป็นเหตุให้ความสัมพันธ์ระหว่างรัฐบาลกลางพม่า และชนกลุ่มน้อยเริ่มเปลี่ยนไป เนื่องจากผู้นำพม่าคนใหม่คือ อู๋ นู๋ และเนวินมีทัศนคติและนโยบายต่อชนกลุ่มน้อยแตกต่างจากนายพลองซานอย่างสิ้นเชิง นั้นหมายความว่า นายพลองซานจะให้ความสำคัญในเรื่องของความเท่าเทียมกันและพยายามผลักดันให้ชนกลุ่มน้อยมีสิทธิและเสรีภาพตามกรอบสัญญาที่ได้ตกลงกันไว้ นั่นคือ สามารถแยกประเทศออกจากกันไปปกครองตนเองได้ แต่เมื่ออู๋ นู๋ และเนวินเข้ามาปกครองกลับไม่ต้องการให้ชนกลุ่มน้อยมีสิทธิดังกล่าวตามข้อตกลงร่วมกันที่เป็นความพยายามของนายพลองซาน อันสืบเนื่องมาจากความต้องการทรัพยากรและผลประโยชน์ต่างๆที่อยู่ในพื้นที่ที่กลุ่มชาติพันธุ์อาศัยอยู่เพียงประการหลักสำคัญอย่างเดียวนั้น อังใน วันดี สันติวุฒิมณี, “กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545), หน้า 20.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 19-20.

⁶ เจ้า โช้ย แต๊ก (Sao Shwe Thaik) เป็นเจ้าฟ้าไทใหญ่แห่งเมืองยงหัวย (Yawnghwe) ทั้งนี้ เจ้า โช้ย แต๊ก เป็นการออกเสียงตามภาษาไทย ซึ่งหนังสือบางเล่มอาจออกเสียง ช่วย ได้ ตามภาษาอังกฤษ ดูเพิ่มเติมใน บ้านตุลาไทย, **แนวรบฝั่งตะวันตก เหตุการณ์ไม่เปลี่ยนแปลง-ผลกระทบแห่งสงครามชาติพันธุ์ในพม่า** [ออนไลน์], 6 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://www.thai-october.com/forum/index.php?topic=540.90>

นายกรัฐมนตรีคือ อุนู (*U Nu*) ประธานพรรค AFPFL⁵ ซึ่งมีอำนาจเต็มในการบริหารประเทศ ใน ส่วนของประชาชน รัฐธรรมนูญได้กำหนดให้ประชาชนได้รับการคุ้มครองตามระเบียบกฎหมายของ รัฐ ได้รับสิทธิอย่างเท่าเทียมกันในทุกๆด้าน ได้รับการประกันเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น หรือการชุมนุม รวมไปถึงมีการเลือกตั้งตามวิถีของประชาธิปไตย โดยการเลือกตั้งครั้งแรกจัดในปี 1951 และครั้งที่ 2 จัดตั้งในปี 1956 โดยพรรค AFPFL เป็นพรรคที่ได้ที่นั่งมากที่สุด⁶ เพราะได้รับความนิยมนจากประชาชน และได้จัดตั้งรัฐบาลไปทั้ง 2 ครั้ง ซึ่งสาเหตุสำคัญประการหนึ่งมาจากการ เป็นแกนนำเรียกร้องเอกราชให้กับพม่านั่นเอง

เมื่อวิเคราะห์ถึงรูปแบบพัฒนาการประชาธิปไตย และการเมืองการปกครองพม่า ภายหลัง ระบอบอาณานิคมอังกฤษสิ้นสุดลงนั้น จะเห็นได้ว่าในช่วงระยะเวลาที่ “อุนู” ดำรงตำแหน่ง นายกรัฐมนตรีอยู่นั้น มีลักษณะเด่นที่เป็นเสมือนแรงกดดันซึ่งมาจากกลุ่มชนชาติต่างๆที่ต่าง พยายามหาทางที่จะมีอิสระในการปกครองตนเองมากยิ่งขึ้นอย่างทีกล่าวไปในเบื้องต้นด้วยแนวคิด ทางการปกครองที่ต้องการจัดการให้เป็นแบบ “สหพันธ์” ซึ่งพม่าได้รับมาเมื่อครั้งที่ได้รับเอกราช โดยจัดแบ่งเป็นรัฐให้แก่ภูมิภาคที่เป็นถิ่นที่อยู่ของชาวคะฉิ่น ชาวคะยาห์ และภูมิภาคที่อยู่ตาม พรหมแดนของรัฐฉาน

ลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นได้ว่าในช่วงระหว่างการปกครองในสมัยของ “อุนู” นั้น รัฐบาล ต้องพบกับปัญหาและอุปสรรคมากมาย เช่น ปัญหาความแตกแยกภายในพรรคอันส่งผลให้พรรค ขาดเอกภาพ และอ่อนแอ^{**} ปัญหาความขัดแย้งระหว่างฝ่ายการเมืองกับข้าราชการประจำ ซึ่งได้

⁵ พรรณี ไทยานนท์, “บทบาทของพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของพม่า,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 20-22.

^{*} ในสมัยที่อุนูทำหน้าที่เป็นผู้นำในการบริหารประเทศนั้น จะสังเกตได้ว่าจะมีการกำหนดให้มีผู้แทนประชาชนเข้าไปนั่งอยู่ใน กระบวนการบริหารประเทศ ซึ่งประกอบไปด้วยประธานาธิบดี ผู้ซึ่งเป็นประมุข มีคณะรัฐบาล และมีสภา 2 สภา คือสภาผู้แทนราษฎร หรือสภาล่าง (*Chamber of Deputies*) กับสภาชนชาติ หรือสภาสูง (*Chamber of Nationalities*) โดยมีกฎหมายรัฐธรรมนูญเป็นหลักในการบริหารประเทศ โดยระบบสองสภานี้ ถือได้ว่าเป็นระบบการปกครองประเทศที่มีแหล่งกำเนิดมาจากประเทศอังกฤษ ซึ่งพม่าเอง ก็เป็นประเทศหนึ่งที่เคยตกอยู่ภายใต้การปกครองของเจ้าอาณานิคมอังกฤษ กระนั้นกระบวนการทางความคิดในการบริหารบ้านเมือง ภายหลังจากการได้รับเอกราชอย่างสมบูรณ์จากประเทศอังกฤษ จึงนับว่ามีอิทธิพลอย่างมากต่อการเปลี่ยนแปลงทัศนคติทางความคิด ของผู้นำพม่าในยุคนั้น (อุนู) เป็นอย่างมาก โดยทั่วไปวัตถุประสงค์ของการจัดตั้งระบบสองสภาก็มีขึ้นเพื่อเปิดโอกาสให้มีสภาที่ประกอบ ไปด้วยสมาชิกสภาที่มาจากประชาชนธรรมดาทั่วไป กับสมาชิกสภาที่มีคุณสมบัติเป็นพิเศษบางประการ เช่น ผู้ที่จะเป็นสมาชิกต้องมี อายุสูงกว่าสมาชิกสภาที่มาจากประชาชนทั่วไป หรือเป็นตัวแทนของคนบางกลุ่ม

⁶ ชัยโชค จุลศิริวงศ์, “พม่า : การเมืองการปกครองหลังสิ้นสุดสงครามเย็น,” ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การเมืองการ ปกครองหลังสิ้นสุดสงครามเย็น, สีดา สอนศรี, บรรณาธิการ (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541), หน้า 498.

^{**} รัฐบาลของอุนูนั้นมีลักษณะที่ไร้ประสิทธิภาพในการบริหารปกครองประเทศเป็นอย่างมาก ซึ่งปัจจัยที่ทำให้อำนาจของอุนูมี ความบอบบรุงลงไปในันก็คือ การทำทลายความเป็นผู้นำของเขาที่มึขึ้นในช่วงภายหลัง ค.ศ. 1948 ซึ่งที่ล้าคัญการทำทลายเหล่านั้นก็เกิด ขึ้นมาจากพรรคของเขาเองด้วยเช่นกัน คือ พรรคสันนิบาตอิสลามของประชาชนต่อต้านฟาสซิสต์หรือเอเอฟพีเอฟแอล

ส่งผลให้การปกครอง และการดำเนินงานต่างๆไม่มีประสิทธิภาพ ปัญหาในการสร้างชาติอันเกิดจากการคุกคาม และการจลาจลจากกลุ่มต่างๆทั้งกลุ่มคอมมิวนิสต์ กองทหารจีนก๊กมินตั๋ง และที่สำคัญคือ กองกำลังชนกลุ่มน้อยที่ต่อสู้กับรัฐบาลเพื่อเรียกร้องสิทธิในการปกครองตนเอง (ตามข้อตกลงในสัญญาปางโหลงตั้งที่กล่าวไปแล้วเบื้องต้น) ส่งผลให้ประเทศเกิดความแตกแยก และเกิดสงครามกลางเมือง นอกจากนี้ปัญหาที่สำคัญอีกประการหนึ่งก็คือ ปัญหาด้านเศรษฐกิจที่รัฐบาลไม่สามารถแก้ไขได้ อันเป็นผลมาจากปัญหาต่างๆข้างต้น ซึ่งได้ส่งผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนทั้งประเทศ อุปสรรคและปัญหาที่กล่าวมาล้วนเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้รัฐบาลภายใต้การนำของอู๋นุมีสภาพอ่อนแอ จนกระทั่งไม่สามารถที่จะควบคุมสถานการณ์ได้อีกต่อไป

ความวุ่นวายที่เกิดขึ้นนั้นได้ทำให้นายกรัฐมนตรีอู๋นุประกาศยุบสภาในปี 1958 และหันไปหาความช่วยเหลือจากกองทัพภายใต้การนำของนายพลเนวิน (Ne Vin) ซึ่งขณะนั้นดำรงตำแหน่งเสนาธิการทหารให้เข้ามาแก้ไขสถานการณ์ และทำหน้าที่รัฐบาลรักษาการ (Caretaker Government)⁷ จนกว่าจะมีการจัดการเลือกตั้งทั่วไปขึ้นในปี 1960 ทั้งนี้ระหว่างสมัยของรัฐบาลรักษาการ นายพลเนวินได้ดำเนินการปราบปรามกองกำลังต่อต้านรัฐให้ถอยร่นไปอยู่ในเขตชายแดนจนสามารถจัดระเบียบภายในประเทศได้ ทำให้เหตุการณ์ภายในประเทศสงบลงจนถึงวันคืนอันน่าใจให้กับรัฐบาลพลเรือนโดยการนำของอู๋นุ สังกัดพรรคสันนิบาตสหภาพ (Union League Party) เป็นพรรคใหม่ที่แยกออกมาจากพรรค AFPFL ที่ชนะการเลือกตั้งได้เข้ามาบริหารประเทศอีกครั้ง แต่อย่างไรก็ตามรัฐบาลอู๋นุสมัยที่ 2 (1960-1962) ก็ยังคงประสบปัญหาในการบริหาร เช่นเดิมทั้งปัญหาความแตกแยกภายในพรรค ปัญหาการพัฒนาเศรษฐกิจ และปัญหาชนกลุ่มน้อยที่รุนแรงมากยิ่งขึ้น เมื่ออู๋นุจุดประเด็นให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำชาติ⁸ พร้อมทั้งรัฐบาลจะทำตามข้อเรียกร้องให้ชนกลุ่มน้อยปกครองตนเอง⁹ ซึ่งเป็นเรื่องที่ทหารยอมไม่ได้ที่จะให้มีการแยกดินแดน กระนั้นนายพลเนวินจึงตัดสินใจแก้ไขสถานการณ์โดยการใช้กำลังทหารปฏิวัติยึดอำนาจจากรัฐบาลอู๋นุในวันที่ 2 มีนาคม 1962 ซึ่งช่วงเวลานี้คือจุดเปลี่ยนสำคัญอีกครั้งของประชาธิปไตย

⁷ Maung Maung, *The 1988 Uprising in Burma* (Connecticut :Yale University Southeast Asia Studies, 1999), p.21.

⁸ ในปี ค.ศ.1950 เมื่อประกาศใช้กฎหมายสภาพพุทธศาสนา อู๋นุก็ได้ก่อตั้งหน่วยงานเพื่อส่งเสริม และเผยแพร่พุทธศาสนาซึ่งรัฐให้เงินสนับสนุน การสนับสนุนพุทธศาสนาของอู๋นุในช่วงนั้น ส่วนหนึ่งเป็นโครงการที่กระทำขึ้นเพื่อทำลายในเชิงอุดมการณ์ต่อกลุ่มต่างๆที่อยู่ทางปีกซ้าย และในปี ค.ศ.1954 อู๋นุได้เริ่มให้มีการสอนพุทธศาสนาตามโรงเรียนของรัฐ ทั้งนี้เพื่อเป็นการตอบสนองต่อแรงกดดันจากเหล่าเจ้าอาวาส ต่อมาในปี ค.ศ.1961 อู๋นุได้ให้คำปฏิญาณว่าจะประกาศให้พุทธศาสนาเป็นศาสนาประจำรัฐ ด้วยเหตุนี้ในเวลาต่อมาจึงถูกต่อต้านจากชนกลุ่มน้อยที่ไม่ได้นับถือพระพุทธศาสนา และจากกองทัพ ซึ่งต้องการให้จำกัดศาสนาของรัฐเฉพาะในพื้นที่ส่วนที่เป็นพม่าเท่านั้น

⁹ พรรณี ไทยานนท์, “บทบาทของพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของพม่า,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 108.

ในพม่า เพราะว่าภายหลังจากที่นายพลเนวินสามารถยึดอำนาจได้สำเร็จ ก็ได้เปลี่ยนแปลงการปกครองจากเดิมที่เป็นประชาธิปไตยแบบรัฐสภา มาเป็น “ระบอบสังคมนิยมพม่า”

เมื่อนายพลเนวินได้ทำการรัฐประหาร และ “เปลี่ยนแปลงการปกครองจากประชาธิปไตยมาเป็นสังคมนิยม” ได้สำเร็จนั้นก็ได้แต่งตั้งให้มีทหารเป็นผู้ปกครองและบริหารประเทศภายใต้ “สภาปฏิวัติ” ที่จัดตั้งขึ้น โดยนายพลเนวินได้ดำรงตำแหน่งประธานสภาปฏิวัติ ประมุขของประเทศ และหัวหน้ารัฐบาลที่มีอำนาจเต็มทั้งในด้านการบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ⁹ มีการประกาศยุบรัฐสภา สภาผู้แทนราษฎร และสภาต่างๆที่มีประจำรัฐ พร้อมทั้งได้ประกาศยกเลิกรัฐธรรมนูญปี 1947 และยุบพรรคการเมืองทั้งหมด แต่กระนั้นก็ตามก็ได้มีการจัดตั้งพรรคการเมืองของรัฐบาลขึ้นมาคือ “พรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (The Burma Socialist Programme Party-BSPP)” หรือเรียกอีกชื่อหนึ่งว่า “พรรคแลนซิน (Lanzin Party)” เพื่อเป็นเครื่องมือในการสร้างความชอบธรรมให้กับการปกครอง อีกทั้งต้องการให้พรรค BSPP เป็นองค์กรที่มีฐานทางการเมืองในวงกว้างต่อไป¹⁰ ซึ่งในที่สุดแล้วนั้น พรรค BSPP ก็ได้เป็นพรรคเดียวที่ถูกต้องตามกฎหมาย และมีอำนาจทางการเมืองอย่างมาก

นอกจากนี้แล้วในสมัยรัฐบาลนายพลเนวินมีการประกาศใช้นโยบายสังคมนิยม หรือที่สภาปฏิวัติเรียกว่า “วิถีทางไปสู่ระบบสังคมนิยมของชาวพม่า (Burmese Way to Socialism)”^{*} ทั้งนี้การเลือกเอาคำว่า “สังคมนิยม” มาใช้เพื่ออธิบายแนวทางการดำเนินนโยบายของสภาปฏิวัตินั้นมีเหตุผลหลายประการคือ คณะทหารพม่าไม่พอใจระบบการปกครองแบบประชาธิปไตยในระบอบรัฐสภาที่ได้รับสืบทอดมาจากอังกฤษผู้ซึ่งเป็นเจ้าอาณานิคม และเห็นว่าการปกครองแบบ

⁹ นรนิติ เศรษฐบุตร, “ทหารกับสังคมนิยมในพม่า,” ใน *รายงานวิจัย*. (กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), หน้า 46.

¹⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 36.

* สภาปฏิวัติก็ได้ออกแถลงการณ์ “การนำประเทศไปสู่ระบอบสังคมนิยมตามวิถีทางของพม่า” เพื่อใช้เป็นเครื่องขึ้นนำการดำเนินนโยบายของรัฐบาลว่า “...สภาปฏิวัติแห่งสหภาพพม่า ไม่เชื่อว่ามนุษย์จะได้รับการปลดปล่อยให้เป็นอิสระจากความชั่วร้ายในสังคม ตราบเท่าที่ระบบเศรษฐกิจที่เป็นอันตรายร้ายแรง ยังคงมีอยู่ในรูปของการที่มนุษย์ขูดรีดมนุษย์ด้วยกันเอง และดำรงชีวิตอยู่ด้วยผลกำไรที่ได้มาจากการรีดนาทาเร้นเช่นนั้น สภาฯเชื่อว่าจะมีความเป็นไปได้ก็ต่อเมื่อการขูดรีดมนุษย์โดยมนุษย์จะยุติลง และเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมได้รับการสถาปนาขึ้นบนพื้นฐานของความเป็นอยู่ที่ดีขึ้น จากนั้นแล้วประชาชนทั้งปวง ไม่ว่าจะมีความเชื่อชาติ หรือนับถือศาสนาใดก็จะได้ได้รับการปลดปล่อยจากสิ่งชั่วร้ายในสังคมทั้งปวง พวกเขาจะเป็นอิสระจากความอหิวาต์อันน่ารังเกียจกับเรื่องอาหาร เครื่องนุ่งห่ม และที่พักอาศัย และพ้นจากความไม่สามารถที่จะขัดขืนความชั่วร้าย ทั้งนี้เพราะ กระเพาะที่ว่างเปล่า ย่อมไม่อาจนำมาซึ่งศีลธรรมอันดีงามได้ ดังคำพังเพยของพม่าว่าไว้ ต่อเมื่อนั้น เราจึงจะสามารถบรรลุถึงภาวะการพัฒนาสังคมที่อุดมสมบูรณ์ และประชาชนทั้งปวง จะมีความสุข และมีสุขภาพที่ดีทั้งร่างกาย และจิตใจด้วยยึดมั่นในความเชื่อเช่นนี้ สภาปฏิวัติจึงตั้งใจที่จะก้าวรุดไปอย่างไม่หันเห และคล่องแคล่วร่วมกันไปกับประชาชนแห่งสหภาพพม่า ไปสู่เป้าหมายแห่งระบอบสังคมนิยม...” ดูเพิ่มเติมได้จาก Roger M. Smith, *Southeast Asia: Documents of Political Development and Change* (New York : Ithaca, 1974), p.134.

ประชาธิปไตยนั้นไม่สามารถที่จะแก้ปัญหาเศรษฐกิจและการเมืองของพม่าได้ ประการต่อมา พม่าเองก็พยายามที่จะทำความเข้าใจว่า สังคมนิยมของพม่านั้นมีความเป็นประชาธิปไตยด้วย โดยเฉพาะในเรื่องของการนับถือศาสนา และที่สำคัญสภาพภูมิวัตติต้องการใช้ระบบเศรษฐกิจแบบสังคมนิยมมาเป็นเครื่องมือในการแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจของชาติที่ตกอยู่ในมือต่างชาติ และคนพม่าเชื้อสายจีนและอินเดีย¹¹

โดยในช่วงการปกครองสมัยนายพลเนวินนั้น (ถึงแม้ว่านายพลเนวินจะลาออกจากตำแหน่งประธานาธิบดีในปี 1981 หากแต่ยังคงดำรงตำแหน่งประธานพรรค BSPP และอำนาจการบริหารทั้งหมดก็ยังคงอยู่ภายใต้การตัดสินใจของนายพลเนวินอยู่ดี)¹² ซึ่งดูเหมือนว่าคณะทหารจะประสบความสำเร็จในการรักษาอำนาจ โดยการควบคุมอำนาจทางการเมืองอย่างเบ็ดเสร็จ และถือได้ว่าสถาบันทหารเป็นเพียงสถาบันเดียวที่แข็งแกร่ง และผูกขาดการปกครองประเทศตลอดจนควบคุมองค์กร และสถาบันทางการเมืองต่างๆ ไม่ให้เคลื่อนไหวเพื่อทำการต่อต้านรัฐบาล ทำให้ประชาชนไม่มีตัวแทนในการคัดค้าน หรือโต้แย้งการดำเนินงานของรัฐบาล (ยกเว้นพรรคคอมมิวนิสต์ และชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ที่ยังคงยืนหยัดต่อสู้กับรัฐบาลทหารตลอดมา) อย่างไรก็ตามรัฐบาลเองก็ไม่สามารถพิสูจน์ให้เห็นถึงความสามารถที่จะนำพม่าไปสู่ความสำเร็จได้¹³ ดังจะเห็นได้จากสภาวะเศรษฐกิจและมาตรฐานการดำรงชีวิตของประชาชนโดยรวมของประเทศได้ตกต่ำลงอย่างมาก มีการคอร์รัปชันอย่างสูงในระบบราชการ

ด้วยเหตุนี้จากภาพรวมโดยทั่วไปที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวในเบื้องต้นจะเห็นได้ถึงพัฒนาการการเป็นประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่าตั้งแต่ยุคสมัยภายหลังจากที่พม่าได้ประกาศเอกราชอย่างเป็นทางการจากประเทศเจ้าอาณานิคมอังกฤษให้เป็นประเทศอิสระภาพภายใต้ชื่อว่า “สหภาพพม่า (The Union of Burma)” เมื่อวันที่ 4 มกราคม 1948 นั้น และต่อมาภายหลังได้ก่อให้เกิดการ

¹¹ นรนิติ เศรษฐบุตร, “ทหารกับสังคมนิยมในพม่า,” รายงานวิจัย, หน้า 24-30.

¹² Langpoklakpam Suraj Singh, *Movement for Democracy in Myanmar* (New Delhi : Akansha Publishing House, 2006) p.65.

¹³ พรพิมล ตริโชติ, “เส้นทางสู่ประชาธิปไตยในพม่า : ยังไม่พ้นพทนาม,” ใน *เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : กระบวนการเป็นประชาธิปไตย และการเมืองสมัยใหม่, ฤกษ์ฤกษ์ ปีที่สาม* และพรพิมล ตริโชติ, *บรรณาธิการ* (กรุงเทพมหานคร: สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542), หน้า 267.

* ลักษณะทางสังคมการเมืองพม่าที่เต็มไปด้วยปัญหาเผด็จการ และไร้ความเป็นธรรมทางการบริหารของผู้นำ เป็นเหตุให้ในปี ค.ศ.1988 นักศึกษาได้จัดการเดินขบวนครั้งมหัพวารขึ้นในกรุงย่างกุ้ง เพื่อโค่นล้มผู้นำเนวิน รัฐบาลพม่าเป็นอัมพาต หรือเกิดความระส่ำระสายไม่เป็นกระบวนอยู่ชั่วระยะเวลาหนึ่ง เนวินจึงได้ลาออกจากตำแหน่ง ทว่าในเดือนกันยายน ปี ค.ศ.1988 ทหารก็กลับเข้ามาใหม่ และก่อตั้ง “สภาเพื่อการฟื้นฟูกฎ และระเบียบ” ขึ้น

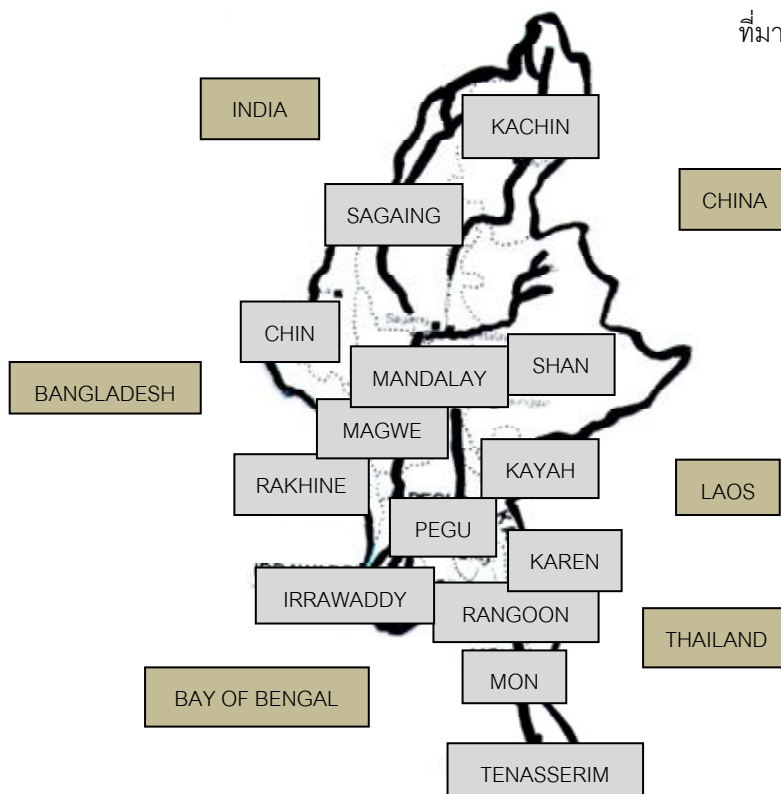
เปลี่ยนผ่านของระบบการเมืองการปกครอง ตั้งแต่ระบอบประชาธิปไตย (1948-1962) ซึ่งอยู่ภายใต้ยุคสมัยของผู้นำอูนู ตลอดจนระบอบสังคมนิยมในแบบพม่า (1962-1988) ภายใต้การนำของนายพลเนวิน

โดยสรุปในยุคหลังอาณานิคมนี้จึงเห็นได้ชัดถึงการใช้อำนาจที่เกินขอบเขตของผู้บริหาร ซึ่งปรากฏให้เห็นอย่างชัดเจนจากการประกาศนำพม่าเข้าสู่ระบอบเผด็จการอำนาจนิยมในช่วงแรก และตามมาด้วยระบอบคอมมิวนิสต์ หรือสังคมนิยมในภายหลัง แต่ทั้งสองระบอบการปกครองล้วนยึดอำนาจรัฐเป็นหลักใหญ่สำคัญ โดยอำนาจนี้จะกุมอยู่ในมือของกลุ่มผู้นำเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้น นั่นคือ อยู่ภายใต้อำนาจของ “เนวิน” ซึ่งสามารถใช้อำนาจเหล่านั้นในการจัดการบริหารได้อย่างเต็มที่ โดยใช้ขีดจำกัด ซึ่งจะเห็นได้อย่างชัดเจนถึงลักษณะความแตกต่างที่เกิดขึ้นระหว่างระบอบการปกครองภายใต้การนำของอูนูในช่วงแรก และเนวินในช่วงหลัง

แต่กระนั้นไม่ว่าจะเป็นยุคของอูนู หรือเนวินก็ตาม ล้วนได้นำเอาแนวความคิดเกี่ยวกับรัฐเอกราชสมัยใหม่เข้ามาใช้โดยมีลักษณะเด่นๆที่มีความสำคัญ อันได้แก่ การนำแนวความคิดที่มองว่าประเทศ หรือรัฐ จำเป็นอย่างยิ่งที่ต้องมีรัฐบาล ที่มีศูนย์กลางอำนาจที่มีความแน่นอน อาทิเช่น การมีเมืองหลวงที่แน่นอน และมีระบอบราชการสมัยใหม่ที่มีความเป็นปึกแผ่น นอกจากนี้แล้วยังมีแนวคิดเรื่องอำนาจอธิปไตยที่ชัดเจน ปกคลุมทั่วดินแดน และดำรงอยู่เหนืออำนาจอื่นๆภายในประเทศ

ภาพที่ 6 ภาพแผนที่แสดง 14 เขตการปกครองของพม่า ค.ศ. 1962-1987 (ยุคหลังอาณานิคม)

ที่มา : Robert H. Taylor, 2007

4.1.4 พัฒนาประชาธิปไตยในพม่า “ยุคปัจจุบัน”

สำหรับลักษณะของ “ประชาธิปไตยของพม่า” ในปัจจุบันนั้น จากภาพรวมทั้งหมดที่ผู้วิจัยกล่าวมาทั้งก่อนหน้า จะสังเกตเห็นได้ว่า พัฒนาการของประชาธิปไตยในพม่าในอดีตนั้นจะเกิดขึ้นในช่วงระยะเวลาเพียงสั้นๆ เท่านั้น นั่นคือ ตั้งแต่ในช่วงเวลาที่ได้รับเอกราชจากอาณานิคมอังกฤษในปี ค.ศ.1948 โดยพม่ามีประชาธิปไตยเพียง 10 ปีแรกเท่านั้น ซึ่งเป็นประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมาจากการเลือกตั้ง แต่ก็ต้องล้มเลิกไปภายหลังจากที่เนวินเข้ามาใช้อำนาจในระบบการเมืองพม่าเกือบ 27 ปี และภายหลังจากนั้นเมื่อเกิดเหตุการณ์การลุกฮือเรียกร้องประชาธิปไตยในปี ค.ศ.1988 ผู้มีบทบาทและอำนาจในอย่างกว้างก็กลายเป็นกลุ่มสำคัญที่เข้ามาครองอำนาจซึ่งอยู่ภายใต้การนำของตานฉ่วย ซึ่งสถานการณ์ทางการเมืองในครั้งนั้นถือได้ว่าเป็นลักษณะของการ “ยึดอำนาจ” ของรัฐบาล โดยไม่ยอมรับในผลการเลือกตั้งที่พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย (เอ็นแอลดี) ที่ได้รับชัยชนะอย่างท่วมท้น การไม่ยอมรับกับผลการเลือกตั้งในปี พ.ศ. 2533 ของรัฐบาลทหารนั้น ได้ส่งผลให้เกิดเหตุการณ์การนองเลือดของกลุ่มผู้ประท้วงและเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยอีกครั้ง จนกระทั่งในเวลาต่อมาเดือนกันยายน พ.ศ.2550 ผู้นำทหารกลุ่มดังกล่าวนี้ได้ประกาศให้มีการจัดตั้งการลงประชามติเพื่อร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ในวันที่ 10 พฤษภาคม พ.ศ.2551 เพื่อที่จะเตรียมการให้เกิดกระบวนการเลือกตั้งเพื่อเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในเดือนพฤศจิกายน 2553 ซึ่งในช่วงเวลานี้รัฐบาลได้วางแผนพัฒนาประชาธิปไตย หรือ Road Map 7 ขั้นตอน^{๖๖} เพื่อนำพม่าเข้าสู่ระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยต่อไป และนี่จึงกลายมาเป็นจุดเริ่มต้น และรากฐานของพัฒนาการประชาธิปไตยในพม่าอีกครั้ง และเป็น

^{๖๖} พลเอกอาวุโส ตานฉ่วย ถือเป็นผู้นำทางการเมืองพม่าคนสำคัญอีกคนหนึ่ง เพราะเป็นผู้นำเผด็จการของรัฐบาลทหารพม่า โดยดำรงอยู่ในตำแหน่งประธานสภาสันติภาพ และการพัฒนาแห่งรัฐ (State Peace and Development Council หรือ SPDC) ในช่วงภายหลังการรัฐประหารล้มอำนาจของพลเอกอาวุโสชอ หม่อง อดีตประธานสภาฟื้นฟูกฎหมาย และระเบียบแห่งรัฐ (State Law and Order Restoration Council หรือ SLORC) เมื่อวันที่ 23 เมษายน พ.ศ.2535ดูเพิ่มเติมได้ใน วิกีพีเดีย, **ตานฉ่วย** [ออนไลน์], 19 กันยายน 2556, แหล่งที่มา http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%95%E0%B8%B2%E0%B8%99_%E0%B8%89%E0%B9%88%E0%B8%A7%E0%B8%A2

^{๖๗} ขั้นตอนการดำเนินการไปสู่ประชาธิปไตยของพม่า 7 ขั้นตอน (Roadmap Towards Democracy) ได้แก่ 1) การฟื้นฟูการประชุมสมัชชาแห่งชาติ (National Convention) เพื่อวางหลักการของร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่, 2) การดำเนินการเป็นขั้นเป็นตอนที่จำเป็นเพื่อการมีประชาธิปไตยที่มีวินัยอย่างแท้จริง (Genuine disciplined democracy), 3) การยกร่างรัฐธรรมนูญ, 4) การจัดลงประชามติรับรองร่างรัฐธรรมนูญ, 5) การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภา, 6) การจัดประชุมรัฐสภา, 7) การจัดตั้งรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง ดูรายละเอียดใน พินิตพันธุ์ บริพัตร, ม.ล., **การประชุมสมัชชาแห่งชาติเพื่อการร่างรัฐธรรมนูญ : จุดเริ่มต้นความเป็นประชาธิปไตยในพม่า?** (กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550), หน้า 16.

รากฐานสำคัญในการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ. 2553 ซึ่งการเปลี่ยนแปลงในครั้งนี้ นักวิชาการด้านพม่าศึกษา รวมถึงนักวิเคราะห์การเมืองพม่าก็มองว่า เป็นประชาธิปไตยที่เกิดจากการกดดันของบรรดาสมาชิกสหประชาชาติ และประเทศสมาชิกอาเซียน จึงทำให้การเลือกตั้งในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 กลายเป็นการเลือกตั้งเพื่อเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าอีกครั้ง ภายหลังจากเลือกตั้งครั้งล่าสุดในปี พ.ศ.2533¹³ โดยกลไกสำคัญที่จะนำไปสู่การเลือกตั้งครั้งแรกของสหภาพพม่าครั้งนี้ คือ *การกำหนดให้มีการร่างรัฐธรรมนูญฉบับใหม่ขึ้น* โดยรัฐบาลทหารพม่าได้กำหนดขั้นตอนการร่างรัฐธรรมนูญดังกล่าวผ่านกระบวนการลงประชามติเช่นเดียวกับประเทศต่างๆทั่วโลกที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการปกครองประเทศ หรือในการออกกฎหมาย และจากขั้นตอนดังกล่าวจึงนำไปสู่การตรากฎหมายว่าด้วยการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแห่งสาธารณรัฐสหภาพพม่า ปี พ.ศ.2551 ขึ้นเพื่อกำหนดหลักเกณฑ์ และวิธีการในการลงประชามติในสหภาพพม่า ซึ่งเป็นแนวทางที่รัฐบาลทหารพม่าเลือกใช้เป็นแนวทางในการนำระบอบประชาธิปไตยคืนสู่ประเทศชาติ และประชาชนชาวพม่า¹⁴ ก่อนจะจัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 7 พฤศจิกายน 2553 เป็นขั้นตอนถัดไป

สำหรับการเลือกตั้งครั้งล่าสุดของพม่าในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 นั้น ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญอีกช่วงหนึ่งของการเมืองพม่าในรอบ 20 ปี โดยรัฐบาลทหารพม่าได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งทั่วประเทศ และมีการออกกฎหมายการเลือกตั้ง การเลือกตั้งในครั้งนี้จึงนับว่ามี ความสำคัญอย่างมากที่สอดคล้องกับแผนพัฒนาประชาธิปไตย 7 ชั้น หรือ Road Map ที่รัฐบาลพม่าได้วางไว้ ซึ่งส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงไม่ว่าจะเป็นโครงสร้างการเมืองการปกครอง และการจัดสรรอำนาจของกลุ่มชนชั้นนำทหาร (Military Elites) ซึ่งรวมไปถึงการได้มาซึ่งอิสรภาพของนาง อองซาน ซูจี

¹³ การเลือกตั้งครั้งนี้เกิดขึ้นมาจากเหตุการณ์การปราบปรามนักศึกษา และประชาชนในช่วงเดือนสิงหาคม-กันยายน พ.ศ. 2531 ซึ่งรัฐบาลได้ประกาศให้มีการเลือกตั้งในวันที่ 27 พฤษภาคม พ.ศ.2533 โดยมีกรอบระเบียบและข้อบังคับต่างๆเพื่อให้ผลการเลือกตั้งเป็นไปตามที่รัฐบาลได้คาดการณ์เอาไว้ อย่างไรก็ตามการเลือกตั้งในครั้งนี้ พรรคสันนิบาตแห่งชาติเพื่อประชาธิปไตย หรือพรรค NLD ของนางอองซาน ซูจี ก็สามารถกวาดที่นั่งในสภาเป็นจำนวนถึง 392 จาก 485 ในขณะที่พรรคเอกภาพแห่งชาติ หรือ NUP ของฝ่ายรัฐบาลพม่าได้ที่นั่งเพียง 10 ที่นั่ง ส่วนอีก 83 ที่นั่ง ส่วนใหญ่แล้วตกเป็นของพรรคการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ แต่ผลปรากฏว่า รัฐบาลทหารพม่ากลับไม่ยอมถ่ายโอนอำนาจทางการเมืองให้กับพรรค NLD และยังคงทำการปกครองประเทศต่อไป ดูรายละเอียดใน ดุลยภาค ปรีชารัชช, *จับกระแส : ยุทธศาสตร์การเมืองพม่า* (กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554), หน้า 2.

¹⁴ ไปรยา ทิศนสกุล, “การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญในสหภาพพม่า: เปรียบเทียบกรณีการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550” ใน *รวมบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ชุดที่ 8 ศาลรัฐธรรมนูญกับการคุ้มครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักนิติธรรม*. (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2552), หน้า 238.

แต่การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในครั้งนี้นี้ก็สร้างความไม่เชื่อใจ โดยเฉพาะมุมมองของ นักวิชาการทางด้านพม่าศึกษาอย่าง อ.ดุลยภาค ปรีชารัชช ยังคงมองว่า “การเปลี่ยนผ่าน ประชาธิปไตยครั้งนี้ ก็ยังทำให้มองเห็นภาพการเมืองพม่าที่ตกอยู่ใต้อาณัติของกุ่มเผด็จ การทหาร กระบวนการพัฒนาประชาธิปไตย (Democratization) ในพม่าหลังการเลือกตั้งจึงหนีไม่ พ้นการทำความเข้าใจบทบาทของกองทัพ รวมถึงความสัมพันธ์ระหว่างทหารกับพลเรือน อัน เนื่องมาจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองในพม่า ต่างได้รับการขับเคลื่อนผลักดันจากกลุ่มชนชั้น นำทหาร ซึ่งเป็นการปรับโครงสร้างอำนาจจากระดับบนสู่ระดับล่าง และนับว่าเป็นการสร้าง เงื่อนไขความเป็นประชาธิปไตยตามแบบฉบับทหาร หรือที่กลุ่มนายพลพม่าเรียกว่า ประชาธิปไตย แบบมีระเบียบวินัยที่กำลังจะเบ่งบาน (Flourishing Disciplined Democracy)”¹⁵ ซึ่งถ้ามองใน มุมมองของนักวิชาการด้านพม่าดังที่ผู้วิจัยกล่าวไปเบื้องต้น การเมืองพม่าก็ไม่ได้มีอะไร เปลี่ยนแปลงไปมาก เพียงแค่เป็น “เหล่าเก่าในชุดใหม่” เท่านั้นเอง ซึ่งในที่นี้คือ ผู้นำที่เป็นทหาร ในปราบพลเรือน (เพียงแค่สลับชุดทหาร และมานั่งในตำแหน่งในสถานะเป็นพลเรือน) แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยคิดว่าแม้ประชาธิปไตยในพม่าปัจจุบันจะมีรูปแบบที่แปลก และแตกต่างจาก ประชาธิปไตยในระดับสากล แต่อย่างน้อยกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยดังกล่าวก็ สามารถลดแรงกดดันจากบรรดานานาชาติ และเป็นการสร้างภาพลักษณ์ที่ดีขึ้นให้กับการเมือง พม่า ซึ่งอาจจะส่งผลดีในบางส่วน (ดังที่ผู้วิจัยจะวิเคราะห์ และกล่าวในบทเนื้อหา) อย่างน้อยก็เป็น การพยายามปรับตัวให้เป็นไปในทิศทาง หรือรูปแบบที่ดีขึ้น ซึ่งก็ถือเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญสำหรับ บริบทการเมืองพม่า

4.2 ประวัติศาสตร์สื่อสารมวลชนในพม่า

4.2.1 สื่อสารมวลชนพม่าในยุคอาณานิคม (อังกฤษ)

อาจกล่าวได้ว่าสื่อสิ่งพิมพ์ในรูปแบบของ “หนังสือพิมพ์” นั้นได้เข้ามาเป็นสื่อประเภทแรก ในพม่าโดยเจ้าอาณานิคมอังกฤษ ซึ่งใช้ชื่อภาษาอังกฤษว่า “Moulmain Chronicle” เผยแพร่เป็น ครั้งแรกในปี ค.ศ.1836 ณ เมืองเมาะละเหม่ง เขตตะนาวศรี ซึ่งเป็นสื่อที่อยู่ภายใต้ความควบคุม กำกับของอังกฤษ

ต่อมาในปี ค.ศ.1842 ได้เกิดสิ่งพิมพ์ขึ้นมาที่จำกัดเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ที่หลากหลายและ ดำรงอยู่ในพม่ามีชื่อว่า “Tavoy's Has-tu-gaw” หรือ “The Morning Star” โดยใช้ภาษากระเหรี่ยง

¹⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

กลุ่มสะกอ (Sgaw) เป็นภาษาหลักในการสื่อสารผ่านสื่อ ซึ่งภาษากะเหรี่ยงสะกอ หรือที่เข้าใจในนามว่า “ภาษากะเหรี่ยงพม่า หรือ ภาษากะเหรี่ยงขาว” ซึ่งมีผู้พูดโดยประมาณทั้งหมด 1,584,700 คน พบในพม่า 1,284,700 คน (พ.ศ.2526)¹⁶ ในบริเวณลุ่มแม่น้ำอิระวดี ซึ่งในไทยพบเพียง 300,000 คน (พ.ศ.2530) ในบริเวณจังหวัดแม่ฮ่องสอน, เชียงใหม่, และเชียงราย ซึ่งอยู่ในพื้นที่ใกล้พรมแดนระหว่างไทย-พม่า ในปีเดียวกันนั้นกลุ่มมิชชันนารีก็ได้จัดพิมพ์หนังสือพิมพ์ของคริสเตียนที่มีชื่อว่า “Dhamma Thadinsa (The Religious Herald)” ซึ่งถือเป็นหนังสือพิมพ์ภาษาพม่าฉบับแรก และดำเนินการมาถึงปี ค.ศ.1853

หลังจากนั้นก็เกิดสื่อใหม่ที่เรียกว่า “Rangoon Chronicle” ซึ่งได้เริ่มตีพิมพ์ในปี ค.ศ.1853 ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาที่พม่าตอนล่างได้รับผลกระทบจากการตกเป็นอาณานิคมของอังกฤษ ส่วนหนังสือพิมพ์ที่ทำหน้าที่เป็นสื่ออยู่ในสังคมยุคอาณานิคมมากที่สุดคือ “Rangoon Gazette” ซึ่งก่อตั้งขึ้นในปี ค.ศ.1861 กระทั่งถึงปี ค.ศ.1942 ที่ญี่ปุ่นเข้ามา นอกจากนั้นในปี ค.ศ.1875 พระเจ้ามินดง¹⁷ ยังมีบทบาทสำคัญในการออกหนังสือพิมพ์รายสัปดาห์ที่ชื่อว่า “Yadanabon Nay-Pyi-Daw” หรือในชื่อภาษาอังกฤษว่า “Mandalay Gazette”¹⁸ และได้หยุดไปในปี ค.ศ.1885 เมื่ออาณานิคมอังกฤษได้เข้ามามีบทบาทควบคุมพม่าตอนบนในฐานะการเป็นเจ้าอาณานิคม¹⁷

¹⁶ ผู้พูดภาษากะเหรี่ยงสะกอส่วนใหญ่นับถือความเชื่อดั้งเดิมหรือศาสนาคริสต์จัดอยู่ในตระกูลภาษาจีน-ทิเบต ภาษากลุ่มทิเบต-พม่า สาขากะเหรี่ยง สาขาย่อยสะกอ-บโซ เรียงประโยคแบบประธาน-กริยา-กรรม

¹⁶ วิกิพีเดีย, ภาษากะเหรี่ยงสะกอ [ออนไลน์], 7 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%A0%E0%B8%B2%E0%B8%A9%E0%B8%B2%E0%B8%81%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0%B8%B5%E0%B9%88%E0%B8%A2%E0%B8%87%E0%B8%AA%E0%B8%B0%E0%B8%81%E0%B8%AD>

¹⁷ พระเจ้ามินดงเป็นกษัตริย์พม่าแห่งราชวงศ์อลองพญา (ค.ศ. 1853 - 1878) พระองค์เป็นผู้ย้ายเมืองหลวงไปอยู่ที่อมรปุระและมณฑลพะเย่ย์ พระองค์เป็นผู้ปฏิรูปการปกครองให้ทันสมัยขึ้น ในสมัยของพระองค์ต้องประสบปัญหาความขัดแย้งกับอังกฤษ การสูญเสียดินแดนของพม่าตอนล่าง และปัญหาการแย่งชิงอำนาจภายในประเทศ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจาก วิกิพีเดีย, พระเจ้ามินดง [ออนไลน์], 7 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%A1%E0%B8%B4%E0%B8%99%E0%B8%94%E0%B8%87>

¹⁸ พระเจ้ามินดงได้ให้ความสำคัญในการรับรองสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชน ซึ่งปรากฏในพระราชบัญญัติ 17 มาตรา โดยในมาตราที่ 3 นั้นได้กล่าวว่า “สื่อนั้นมีเพื่อประโยชน์ของปวงชนในการรับรู้ข่าวสารจากทางยุโรป อินเดีย จีน และไทย เพื่อเพิ่มพูนความคิดและพัฒนาการค้าและการสื่อสาร” กฎหมายนี้ถือได้ว่าเป็นกฎหมายท้องถิ่นฉบับแรกๆ เรื่องเสรีภาพของสื่อมวลชนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน อัจฉริยา สายศิลป์, “บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), หน้า 59.

¹⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 59.

ต่อมาในปี ค.ศ.1878 ซึ่งอยู่ในช่วงรัชสมัยของพระเจ้าธีบอ^๑ ได้ให้ความสำคัญกับเรื่องสื่อสารมวลชนด้วยเช่นเดียวกัน คือได้ทรงให้มีการจัดพิมพ์ “Burma Herald” ซึ่งเป็นสื่อรูปแบบหนึ่งที่มีจุดประสงค์เพื่อต่อต้านหนังสือพิมพ์ในย่างกุ้งที่ให้ความสำคัญ หรือส่งเสริมสนับสนุนอังกฤษ ในปีนั้นเองที่อังกฤษก็ได้ตอบโต้ด้วยการประกาศไม่ให้สื่ออื่นๆทุกประเภทรายงาน หรือตีพิมพ์ในลักษณะของการนำเสนอประเด็นในการต่อต้านรัฐบาลอังกฤษ การประกาศดังกล่าวได้กระทำผ่านตัวบทกฎหมาย ซึ่งเป็นการเข้าควบคุมอย่างเคร่งครัดของเจ้าอาณานิคม จนในที่สุดอังกฤษก็สามารถยึดประเทศให้อยู่ภายใต้อาณานิคมได้ทั้งหมด และขับไล่กษัตริย์องค์สุดท้ายของพม่าออกจากราชบัลลังก์ ซึ่งในช่วงนี้ที่พม่าอยู่ภายใต้ระบบอาณานิคมนั้น ถือได้ว่าเป็นช่วงเวลาสำคัญของการกำเนิดสื่อสิ่งพิมพ์ที่มีความหลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสิ่งพิมพ์ที่นำเสนอในรูปแบบภาษาอังกฤษ ภาษาพม่า ภาษาจีน ภาษาอินเดีย และภาษากลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ และที่สำคัญในช่วงประมาณปี ค.ศ.1903 สำนักข่าวรอยเตอร์ได้เปิดสำนักงานในย่างกุ้ง และถือเป็นพัฒนาการครั้งแรกที่สำนักข่าวต่างประเทศได้ถือกำเนิดในพม่า¹⁸

4.2.2 สื่อสารมวลชนพม่ากับขบวนการชาตินิยม

ในปี ค.ศ.1914 ถือได้ว่าเป็นจุดเปลี่ยนที่สำคัญอีกช่วงเวลาหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับสื่อสารมวลชนในพม่า เพราะในปีนี้ได้ถือกำเนิดสิ่งพิมพ์หลักใหญ่ของพม่าที่ปัจจุบันก็ยังคงมีความสำคัญอยู่ในฐานะเป็นเครื่องมือกระบอกเสียงของรัฐบาล นั่นคือ “New Light of Burma หรือ Myanmar Alin” ซึ่งบริหารงานในช่วงแรกโดย U Tin นอกจากนี้แล้วก็มีสื่อสิ่งพิมพ์ที่หลากหลายที่ทำหน้าที่เป็นกระบอกเสียงในการวิพากษ์วิจารณ์กับประเด็นปัญหาต่างๆคือ “หนังสือพิมพ์ Thuriya (The Sun)” ซึ่งมี U Saw^{๑๑} เป็นบรรณาธิการและผู้ผลิตหลัก นอกจากนี้ก็ยังมีหนังสือพิมพ์ที่ตีพิมพ์ในรูปแบบภาษาอังกฤษ อาทิ Liberty, The Modern Burma, The Bandoola Journal,

^๑ พระเจ้าธีบอ พระโอรสของพระเจ้ามินดงเป็นกษัตริย์แห่งราชวงศ์ดองพญา และเป็นองค์สุดท้ายของพม่า ถูกบังคับให้สละราชสมบัติ และเนรเทศไปอยู่ที่เมืองรัตนคีรี ประเทศอินเดีย หลังสิ้นสงครามพม่า-อังกฤษ ครั้งที่ 3 ดูรายละเอียดเพิ่มเติมจาก วิกิพีเดีย, **พระเจ้าธีบอ** [ออนไลน์], 7 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B8%9E%E0%B8%A3%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%88%E0%B9%89%E0%B8%B2%E0%B8%98%E0%B8%B5%E0%B8%9A%E0%B8%AD>

¹⁸ อัจฉริยา สายศิลป์, “บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญา มหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), หน้า 60.

^{๑๑} U Saw เป็นผู้นำของพรรค Myochit หรือ Love of Country และเป็นผู้นำนักการเมืองฝ่ายขวา

The Observer, The Free Burma, The New Burma และ The Rangoon Mail ซึ่งมีบางเล่มตีพิมพ์เป็นภาษาพม่าอย่างสื่อ “Deedok” โดยมี Ba Choe* เป็นบรรณาธิการ

ต่อมาในปี ค.ศ.1936 สื่อขี้เถื่อได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวที่อยู่ภายใต้ขบวนการชาตินิยมหัวรุนแรง อัจฉริยา สายศิลป์ได้เขียนอธิบายได้อย่างชัดเจนว่า “งานเขียนล้อเลียนชื่อ Hell Hound at Large ตีพิมพ์ในนิตยสารชื่อ Oway ซึ่งมีเจตนาล้อเลียนหน่วยงานของมหาวิทยาลัยอย่างกุ่ม Oway ได้จัดพิมพ์โดยสหพันธ์นักศึกษา และประธานในขณะนั้นคือ อองซาน ได้ถูกเรียกร้องให้เปิดเผยชื่อของผู้เขียนบทความ แต่เขาปฏิเสธ จึงถูกล้อออกจากมหาวิทยาลัยอย่างกุ่ม อันเป็นผลให้เกิดการประท้วงไปทั่วประเทศ ตามมาด้วยการประท้วงของแรงงานและเกษตรกรนำไปสู่กบฏติดอาวุธ”¹⁹ จากลักษณะดังกล่าวจึงทำให้เห็นถึงความสำคัญของสื่อในฐานะเป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวทางการเมือง** ที่เริ่มเกิดขึ้นในบริบทของสังคมพม่า ซึ่งได้ทำให้ช่วงระยะเวลาระหว่างปี ค.ศ.1935-1945 นั้น ได้มีหนังสือพิมพ์ทั่วประเทศกว่า 60 ฉบับ ซึ่งมีหลากหลายภาษา หลากหลายชนชาติ และหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์ จนกระทั่งเข้าสู่วันที่ 19 กรกฎาคม ค.ศ.1947 นั้น “อองซาน” ในฐานะแกนนำที่มีบทบาทในการเคลื่อนไหวทางการเมืองและกำลังอยู่ในช่วงระหว่างเจรจาเพื่อขอเอกราชให้กับพม่ากลับต้องมาเสียชีวิตเนื่องมาจากการถูกลอบสังหารไปพร้อมกับ Ba Choe บรรณาธิการของหนังสือพิมพ์ Deedok และผู้นำท่านอื่นๆ*** ซึ่งทำให้ในช่วงเวลาต่อมาพม่าก็นับว่าไร้ทางออก และเข้าสู่ยุคมืดบอดทางด้านสื่อสารมวลชนอีกครั้ง ซึ่งเป็นช่วงที่เกิดเหตุการณ์ความขัดแย้งมากมายอย่างต่อเนื่อง สังคมพม่าจึงเต็มไปด้วยสงคราม

* Ba Choe เป็นนักหนังสือพิมพ์ที่มีชื่อเสียง และเป็นผู้ก่อตั้ง Fabian Society แต่ถูกลอบสังหารเสียชีวิตในเหตุการณ์เมื่อปี ค.ศ.1947

¹⁹ อัจฉริยา สายศิลป์, “บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), หน้า 60-61.

** ในช่วงที่สังคมพม่าเกิดการแบ่งขั้วกันระหว่างฝ่ายเชื้อสายพม่าที่สนับสนุนญี่ปุ่น และชนกลุ่มน้อยที่เคารพเชิดชูอังกฤษ กลุ่มกะเหรี่ยงและคะฉิ่นที่ได้สนับสนุนกลุ่มกองกำลังที่ต่อต้านญี่ปุ่น ซึ่งเป็นการจัดพิมพ์สื่อในรูปแบบที่เป็นภาษาของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ เช่น Shi Laika Ningnan (New Newspaper) เป็นหนังสือพิมพ์ภาษาคะฉิ่นกลุ่ม Jinghpaw โดยใช้วิธีการทิ้งลงมาจากเครื่องบินในบริเวณคะฉิ่นตอนเหนือของพม่า ลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับการเมืองในมิติที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่เพิ่งเกิดขึ้นมาในสังคมพม่า ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

*** เหตุการณ์ลอบสังหารผู้นำอย่างนายพลอองซาน และผู้นำอื่นอีก 7 คนในวันเดียวกันนั้น ตำรวจได้จับกุม U Saw บรรณาธิการ และผู้ก่อตั้งหนังสือพิมพ์ The Sun ในข้อหาฆาตกรรม ซึ่งเขาได้ถูกตัดสินให้ถูกแขวนคอในเวลาต่อมา (เดือนพฤษภาคม ค.ศ.1948) ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 61.

4.2.3 สื่อสารมวลชนพม่าในยุคหลังอาณานิคม

ภายหลังจากที่พม่าได้ประกาศเอกราชจากอังกฤษเป็นประเทศอิสระภายใต้ชื่อ “สหภาพพม่า (The Union of Burma)” ในวันที่ 4 มกราคม ค.ศ. 1948 ภายใต้การนำขององค์กรสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ หรือ AFPFL (Anti Fascist People’s Freedom League) อย่างที่เกริ่นกล่าวไปแล้วในประวัติศาสตร์การเมืองพม่าในตอนต้น ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาที่พม่าได้ปกครองประเทศด้วยระบอบประชาธิปไตยในระบบรัฐสภาที่มีอังกฤษเป็นแม่แบบ โดยอยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญปี 1947 เป็นกฎหมายแม่บทในการปกครองประเทศโดยรัฐธรรมนูญได้กำหนดให้พม่าเป็นสาธารณรัฐที่มีอำนาจอธิปไตยเป็นของตนเอง มีประธานาธิบดีเป็นประมุข มีการปกครองระบบรัฐสภาอันประกอบด้วยสภาผู้แทนราษฎร ซึ่งประชาชนเลือกตั้งผู้แทนเข้าไปเป็นสมาชิก และมีสภาชนชาติซึ่งเป็นชนชาติต่างๆในพม่า โดยผู้ดำรงตำแหน่งประธานาธิบดีคนแรกของพม่าคือ “เจ้า ไช่ยแต๊ก (Sao Shwe Thaik)” และผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรีคือ อุนู (U Nu) ประธานพรรค AFPFL²⁰ ในช่วงเวลานี้ถือได้ว่ามีหนังสือพิมพ์ทั้งหมด 39 ฉบับทั่วประเทศ โดยแบ่งเป็นภาษาอังกฤษ 7 ฉบับ เป็นภาษาจีน 5 ฉบับ อีก 6 ฉบับเป็นภาษาชาติพันธุ์ต่างๆซึ่งมาจากฝั่งประเทศอินเดีย เช่น อูรดู ทมิฬ ฮินดี ส่วนที่เหลือเป็นภาษาพม่า และกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า²¹ ต่อมา นายพลเนวิน ได้ใช้กำลังทหารปฏิวัติยึดอำนาจจากรัฐบาลอุนู ในวันที่ 2 มีนาคม 1962 ซึ่งภายหลังจากคณะทหารนำโดยนายพลเนวินได้ทำการรัฐประหาร และเปลี่ยนแปลงการปกครองจากประชาธิปไตยมาเป็นสังคมนิยม โดยมีทหารเป็นผู้ปกครองและบริหารประเทศภายใต้สภาปฏิวัติที่จัดตั้งขึ้น โดยนายพลเนวิน ได้ดำรงตำแหน่งประธานสภาปฏิวัติ ประมุขของประเทศ และหัวหน้ารัฐบาลที่มีอำนาจเต็มทั้งในด้านการบริหาร นิติบัญญัติ และตุลาการ²² ซึ่งมีการจัดตั้งพรรคการเมืองของรัฐบาลขึ้นมาคือ พรรคโครงการสังคมนิยมพม่า (The Burma Socialist Programme Party-BSPP) นับตั้งแต่ นายพลเนวิน เข้ามายึดอำนาจและเป็นผู้นำในพม่าในช่วงเวลาดังกล่าวเป็นต้นมาถือได้ว่าเป็นยุคมืดทางการเมืองที่เกิดขึ้นในพม่า รวมไปถึงด้านสื่อสารมวลชนในพม่าที่ไร้เสรีภาพในการแสดงออกทางด้านต่างๆ โดยเฉพาะการแสดงความคิดเห็น และสิทธิเสรีภาพในการ

²⁰ พรรณี ไทยานนท์, “บทบาทของพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของพม่า,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520), หน้า 20-22.

²¹ อัจฉริยา สายศิลป์, “บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), หน้า 62.

²² นรนิติ เศรษฐบุตร, “ทหารกับสังคมนิยมในพม่า,” ใน *รายงานวิจัย*, (กรุงเทพมหานคร : สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528), หน้า 46.

วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลก็ค่อยๆจางหายไปตามรูปแบบทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป [ในช่วงเวลานี้ที่เนวินยึดอำนาจ จะเป็นช่วงเวลาที่แตกต่างอย่างสิ้นเชิงกับบริบทเวลาที่ผ่านมา นั่นหมายความว่า ก่อนการยึดอำนาจของเนวินนั้น พม่ายังคงอยู่ภายใต้บรรยากาศประชาธิปไตยแบบรัฐสภา (ค.ศ.1948-1962) เป็นยุคทองทางด้านสื่อสารมวลชนอีกยุคหนึ่งเลยก็ว่าได้ เพราะรัฐบาลได้ให้เสรีภาพในการแสดงออกในมิติต่างๆที่หลากหลาย โดยเฉพาะเสรีภาพของสื่อสารมวลชนที่เปิดกว้าง เห็นได้จากการแสดงออกของนักสื่อสารมวลชนพม่าไม่ว่าจะเป็นนักเขียน และศิลปินที่สามารถใช้สื่อเป็นเครื่องมือถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆตามที่ต้องการได้โดยปราศจากความเข้มงวดที่เกิดจากการควบคุมหรือกระทำการจากรัฐบาลกลุ่มผู้มีอำนาจ]

เมื่อสิ้นสุดระบอบประชาธิปไตยในสมัยอูนุ และถูกแทนที่สังคมนิยมที่เกิดมาจากการยึดอำนาจของเนวินนั้น จึงส่งผลให้เกิดภาวะหยุดชะงักของสื่อสารมวลชน ในช่วงเวลาดังกล่าวเมื่อพิจารณาถึงตัวบทกฎหมายก็จะพบว่า ไม่มีกฎหมายใดที่รับรองในประเด็นทางด้านเสรีภาพสื่อสารมวลชนเลย การเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร และแสดงออกทางความคิดเห็นของสื่อจึงแทบจะไม่มีพื้นที่ให้กระทำการต่างๆเหล่านั้นได้เลย ที่สำคัญในปี ค.ศ.1962 รัฐบาลพม่าได้ประกาศใช้กฎหมายบังคับให้โรงพิมพ์ และผู้จัดพิมพ์หนังสือทุกชนิดต้องจดทะเบียน และส่งต้นฉบับให้กับคณะกรรมการตรวจสอบสื่อ แต่กระนั้นในเวลาต่อมาแม้พม่าจะถูกเนวินเข้ากระทำการยึดอำนาจ แม้สังคมนิยมจะตั้งเครือข่ายอันเนื่องมาจากการควบคุมมิติทุกด้าน แต่ก็ไม่ได้เป็นอุปสรรคกับความต้องการในการเรียกร้อง หรือสะท้อนให้เห็นเป้าประสงค์ที่ต้องการให้สื่อสารมวลชนได้รับการรับรองในมิติของสิทธิและเสรีภาพ เห็นได้ชัดจากการที่นักสื่อสารมวลชนพม่า โดยเฉพาะกลุ่มหนังสือพิมพ์ที่ได้ร่วมกันก่อตั้ง The Burma Press Council (BPC)^{*} ด้วยความประสงค์ที่ต้องการจะรักษาเสรีภาพของสื่อสารมวลชนเอาไว้ แต่ก็เกิดการตอบโต้กลับมาจากรัฐบาล เห็นได้จากการกระทำการของรัฐบาลเนวินในช่วงเวลาต่อมาที่ได้สั่งการให้ปิด The Nation ซึ่งเป็นสื่อสิ่งพิมพ์ที่เกิดขึ้นมาต่อสู้เพื่อเสรีภาพสื่อ และที่สำคัญได้เข้าจับกุมบรรณาธิการ Law Yone ในช่วงเวลานี้จึงทำให้เห็นความจำกัดของนักสื่อสารมวลชนทุกแขนงที่ไร้ที่ยืนในสังคมพม่า

^{*} สภาการหนังสือพิมพ์พม่า (The Burma Press Council : BPC) เกิดขึ้นมาเพื่อส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งเสรีภาพสื่อโดยปฏิบัติตามจรรยาบรรณสื่อด้วยการดูแลกันเอง ด้วยวิธีการให้นักข่าวและนักเขียนจากสื่อสิ่งพิมพ์ 52 แห่ง ทั้งหนังสือพิมพ์ วารสาร และนิตยสารได้ร่วมลงชื่อในเอกสารการจัดตั้ง และนโยบาย BPC ซึ่งประกาศว่าพวกเขาเชื่อมั่นว่าแนวทางของ BPC จะสามารถทำให้บรรลุมติประสงค์ที่จะให้สื่อมีความรับผิดชอบและทำให้เกิดความเห็นสาธารณะที่มีคุณประโยชน์ต่อประเทศ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน สุภัตรา ภูมิประภาส, สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2556), หน้า 10.

นอกจากนั้นความเป็นเผด็จการของรัฐบาลที่กระทำผ่านสื่อก็ยังสะท้อนให้ได้ได้จากการที่สื่อไม่สามารถแข่งขันต่อสู้กับอำนาจปลายกระบอกรบได้ เมื่อเกิดเหตุการณ์ที่รัฐบาลทหารพม่าในขณะนั้นได้สั่งใช้อาวุธปราบปรามนักศึกษามหาวิทยาลัยย่างกุ้งที่ชุมนุมประท้วงกันอย่างสงบในเดือนกรกฎาคม 1962 จนเป็นเหตุให้เกิดการบาดเจ็บล้มตายหลายร้อยคน แต่หนังสือพิมพ์ทุกฉบับทำได้เพียงการรายงานข่าวเหตุการณ์โดยใช้ข้อมูลจากทางการว่า “มีนักศึกษาเสียชีวิต 15 คน และบาดเจ็บ 27 คน”²³ ลักษณะดังกล่าวได้ทำให้เห็นถึงการไร้พื้นที่ยืนในการทำหน้าที่สื่อเพื่อเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองพม่าที่เป็นข้อเท็จจริง สิ่งเหล่านี้ไม่สามารถกระทำได้เลยในสังคมพม่า トラบใดที่การนำเสนอเนื้อหาไม่เป็นไปเพื่อสนับสนุนฝ่ายรัฐบาลทหาร

เมื่อรัฐบาลพม่าภายใต้แกนนำของเนวินได้เข้าจับกุม หรือสั่งระงับสื่อประเภทอื่นๆได้เป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น การก่อตัวของสื่อรัฐบาลจึงได้เริ่มกำเนิดขึ้นมาไม่ว่าจะเป็นการเกิด NAB หรือ News Agency Burma ต่อมาทหารซึ่งเป็นแกนนำของรัฐบาลในขณะนั้นก็ได้ให้กำเนิดสื่ออีกประเภทหนึ่งขึ้นมาชื่อว่า “Loktha Pyithu Nezin” เพื่อใช้เป็นสื่อกลางในฐานะเป็นกระบอกเสียงสำคัญให้กับฝ่ายรัฐบาล จนท้ายที่สุดรัฐบาลยังได้ก้าวข้ามสิทธิเสรีภาพของสื่อขั้นรุนแรงในพม่าด้วยการเข้ายึดครองกิจการหนังสือพิมพ์ให้มาอยู่ในความดูแลของทหาร นอกจากนี้ในปี ค.ศ.1964 ซึ่งถือเป็นช่วงสุดท้ายที่หลงเหลือเสรีภาพเล็กน้อย รัฐบาลก็ได้กระทำการเข้ายึดหนังสือพิมพ์แนวเสรีนิยมที่ชื่อว่า “Keymon” ซึ่งอยู่ในการดูแลของ U Thang ผู้เป็นเจ้าของก็ถูกจับกุมด้วยเช่นกัน ตามด้วยการเข้ายึดหนังสือพิมพ์ภาษาพม่าอย่าง “Botataung” นอกจากนี้หนังสือพิมพ์เล็กๆก็ถูกปิดตัวลง บรรณาธิการ นักเขียน และเจ้าของสื่อหลายคนกุม²⁴ ดังนั้นบริบทสถานการณ์ทางสังคมการเมืองพม่าที่อยู่ภายใต้อำนาจการสั่งการของรัฐบาลเนวินในช่วงระยะเวลาดังกล่าวจึงสะท้อนได้อย่างชัดเจนถึงอำนาจที่ไม่ชอบธรรมในการกระทำการต่อสื่อสารมวลชนพม่า จึงทำให้ในช่วงเวลา

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 11.

²⁴ อัจฉริยา สายศิลป์, “บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ, 2551), หน้า 63.

นอกจากนี้อัจฉริยา สายศิลป์ยังได้อธิบายเพิ่มเติมให้ผู้วิจัยเห็นภาพรวมของความเป็นเผด็จการที่รัฐบาลกระทำผ่านสื่ออีกว่า “ในเดือนธันวาคม ค.ศ.1966 รัฐบาลได้ประกาศว่าหนังสือพิมพ์เอกชนทั้งหมดไม่ได้รับอนุญาตให้ดำเนินการ และรัฐบาลไม่ต่ออายุการจดทะเบียนรายปีให้กับหนังสือพิมพ์ภาษาจีน และภาษาอินเดียทั้งหมด รัฐบาลประกาศว่าต่อจากนี้การพิมพ์จะต้องทำในภาษาพม่า หรือภาษาอังกฤษเท่านั้น ที่สำคัญหนังสือพิมพ์ที่เก่าแก่ที่สุดอย่าง New Light of Burma หรือที่เรียกว่า Myanmar Alin ก็ได้ถูกยึดเป็นของรัฐ ซึ่งท้ายที่สุดก็เหลือสิ่งพิมพ์อยู่เพียง 6 ฉบับ และทุกฉบับอยู่ภายใต้การดำเนินการจากผู้เป็นเจ้าของคือ รัฐบาลทหารพม่า ได้แก่ Loktha Pyithu Nezin, The Botataung, The Kyemon, Hanthawaddy (ภาษาพม่า) และ The Working People’s Daily (ภาษาอังกฤษ)” ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 63.

ดังกล่าว “พรรคสังคมนิยมพม่าของเนวิน” กลายมาเป็นกลุ่มการเมืองที่ถือเป็นตัวแทนของผู้นำเพียงกลุ่มเดียวเท่านั้นที่มีบทบาทในการกระทำกร่างต่าง ๆ ผ่านสื่อสารมวลชน

ต่อมาในปี ค.ศ.1974 รัฐบาลพม่าก็ได้ออกกฎหมายว่าด้วยเรื่องเสรีภาพใหม่อีกครั้ง แต่เป็นเสรีภาพของสื่อสารมวลชนที่อยู่บนพื้นฐานที่รัฐบาลทหารพม่ารับได้ ดังใจความว่า “ประชาชนทุกคนควรมีเสรีภาพในการพูด เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น และการพิมพ์ แต่เสรีภาพนั้นต้องไม่ขัดกับผลประโยชน์ของผู้ทำงานและระบอบสังคมนิยม” ซึ่งนั่นก็เท่ากับเป็นการสะท้อนได้เป็นอย่างดีว่ารัฐบาลในยุคสมัยของเนวินนั้นมีความเข้มข้นในเผด็จการทหารค่อนข้างสูง ไม่ได้เปิดพื้นที่ให้สื่อสารมวลชนได้มีเสรีภาพอย่างแท้จริง แม้จะออกมาพูด หรือออกกฎหมายเพื่อสะท้อนให้เห็นเสรีภาพเพียงบางส่วน แต่เมื่อวิเคราะห์ก็จะเห็นได้ทันทีว่าการกระทำของรัฐบาลไม่ได้มีอะไรเปลี่ยนแปลงไป มิติทางด้านเสรีภาพก็ยังไม่เกิดขึ้นแม้จะมีพัฒนาการในการเปลี่ยนแปลงที่ดูเหมือนจะดีขึ้นก็ตาม จนในที่สุดเพื่อเป็นการปิดกั้นเสรีภาพที่รอบด้านของสื่อสารมวลชน รัฐบาลพม่าได้ออกกฎหมายควบคุมสื่อ (ไม่ว่าจะเป็นระเบียบระเบียบ 11 ข้อห้ามในการเขียนต่อต้านรัฐสังคมนิยม, นโยบายและกิจกรรมของรัฐ) โดยได้กำหนดให้สำนักพิมพ์ทุกแห่งต้องยื่นคำขอต่อทะเบียนทุกปี และที่สำคัญยังมีการจัดตั้งคณะกรรมการจดทะเบียนการพิมพ์ (The Press Registration Board) และคณะกรรมการตรวจสอบสิ่งพิมพ์ (The Press Scrutiny Agency) เพื่อกำกับดูแลสื่อทั้งสององค์กรให้อยู่ภายใต้กระทรวงสารสนเทศ คณะกรรมการที่จัดตั้งขึ้นทั้ง 2 ชุดนี้ถือได้ว่าเป็นต้นแบบของการเซ็นเซอร์สื่อในพม่า แม้จะถูกเปลี่ยนชื่อและยุบรวมอยู่หลายครั้ง แต่ก็ดำรงอยู่มายาวนานถึง 48 ปี²⁵

²⁵ สุภัตตรา ภูมิประภาส, สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2556), หน้า 11.

บทที่ 5

สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย กรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย

อาจกล่าวได้ว่าสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน หรือ Cross-Border Alternative Media ถือได้
ว่าพัฒนาการในช่วงเริ่มต้นของการถือกำเนิดขึ้นมาของสื่อข้ามพรมแดนนั้นมักทำหน้าที่เป็น
สื่อกลางในการเคลื่อนไหวทางการเมืองมาเป็นหลักสำคัญ แต่ต่อมาเมื่อเกิดการเปลี่ยนแปลงทาง
สังคมการเมือง รวมถึงความก้าวหน้าด้านต่างๆที่มาพร้อมกับกระแสการพัฒนาที่มุ่งไปสู่
โลกาภิวัตน์ได้กลายเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สื่อข้ามพรมแดนเหล่านี้เกิดการปรับตัวไปพร้อม
กระแสความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น

ในบทนี้ผู้วิจัยจะเกริ่นกล่าวโดยรวมถึงพัฒนาการของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย
เป็นการเบื้องต้นเสียก่อน จากนั้นจะเข้าสู่การอธิบายภาพรวมที่เป็นลักษณะโดยทั่วไปของสื่อ
ทางเลือกข้ามพรมแดนที่เป็นการศึกษากรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์
ออนไลน์ ได้แก่ ภาพรวมขององค์กร, รูปแบบการบริหารจัดการ และการดำเนินงานภายในองค์กร
สาละวิน, พัฒนาการ และลักษณะโดยทั่วไปของการผลิตสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน (วารสาร
สาละวินโพสต์, เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์) เป็นต้น ดังจะเกริ่นกล่าวในลำดับถัดไป

5.1 พัฒนาการของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน

อาจกล่าวได้ว่าพัฒนาการการก่อตัวของสื่อสารมวลชนในรูปแบบของสื่อทางเลือกข้าม
พรมแดนนั้นเกิดขึ้นมาจากเหตุการณ์การประท้วงครั้งใหญ่ในพม่าเมื่อปี ค.ศ.1988 นั่นคือ
เหตุการณ์ 8-8-88 (วันที่ 8 สิงหาคม 1988) ที่เกิดปรากฏการณ์ประชาชนพม่านับแสนมาเดินขบวน
ประท้วงในกรุงย่างกุ้งเพื่อโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการภายใต้การควบคุมของนายพลเนวินที่ได้ใช้
อำนาจของตนในทางที่ไม่ชอบธรรมในการกระทำการกดขี่ข่มเหงควบคุมประชาชนแบบเผด็จการ

มากกว่า 26 ปี¹ ในช่วงระยะเวลาดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นบรรยากาศในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยครั้งสำคัญในพม่า ดังนั้นจากเหตุการณ์การประท้วงครั้งสำคัญเมื่อปี 1988 ได้ทำให้เกิดปรากฏการณ์ของนักเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยขึ้นมา นักการเมืองฝ่ายค้าน และนักข่าวรวมทั้งนักสื่อสารมวลชนที่มีความตื่นตัวในเรื่องประชาธิปไตย กระทั่งบางรายก็ยังคงทำหน้าที่สื่อสารมวลชนที่สะท้อนปรากฏการณ์สังคมการเมืองพม่าให้ผู้รับสารได้เห็นในปัจจุบัน

การถือกำเนิดของสื่อข้ามพรมแดนที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรายงานข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประเทศพม่าจึงถือกำเนิดขึ้นมาตั้งแต่บัดนั้น โดยมีที่ตั้งองค์กรที่เป็นศูนย์ข่าวในหลายประเทศ ทั้งในภูมิภาคเอเชีย อเมริกา และยุโรป โดยจุดเริ่มต้นของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยที่ทำหน้าที่ในการรายงานข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่านั้นโดยส่วนใหญ่แล้วก็มีที่มาจากกลุ่มการเมืองหรือกลุ่มต่อต้านรัฐบาลพม่า แต่มีการประยุกต์ปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีความอิสระมากขึ้นในการทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรายงานข้อเท็จจริงออกสู่สังคม

สำหรับในประเทศไทยถือได้ว่าเป็นที่ตั้งสำนักงานของสื่อข้ามพรมแดนจากพม่าอยู่หลายองค์กร โดยเฉพาะที่เห็นได้ชัดจาก 2 กลุ่มใหญ่คือ 1) องค์กรที่ดำเนินงานโดยชาวพม่าที่ข้ามพรมแดน และ 2) องค์กรที่ดำเนินงานโดยชนกลุ่มน้อยพม่า² แต่สำหรับองค์กรที่ดำเนินงานเพื่อผลิตวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในกรณีเฉพาะที่ผู้วิจัยศึกษานั้นอยู่ในบริบทของการเกิดขึ้นมาจาก “ความประสงค์ในการก่อตั้งศูนย์ข่าวที่ทำหน้าที่รายงานข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่าในประเทศไทย โดยมีผู้ก่อตั้งเป็นคนไทยคือ วันดี สันติวุฒิมณี และมีชนกลุ่มน้อยพม่า 2 คนที่เป็นบุคลากรผู้ช่วยซึ่งไม่ได้เป็นผู้ก่อตั้งสำนักงานข่าวในการผลิตข่าวตั้งแต่เริ่มต้น” ซึ่งจะแตกต่างไปจากการวิเคราะห์ที่ในงานวิจัยของอัจฉริยาที่กล่าวว่ามีเพียง 2 กลุ่มเท่านั้นที่ก่อตั้งสำนักงานข่าวข้ามพรมแดน (2 กลุ่ม ในที่นี้ตั้งที่อัจฉริยากล่าวไว้ ประกอบด้วยองค์กรสำนักงานข่าวที่ดำเนินงานและก่อตั้งโดยชาวพม่า และองค์กรสำนักงานข่าวที่ดำเนินงานและก่อตั้งโดยชนกลุ่มน้อยพม่า) ดังนั้นแม้ศูนย์ข่าวสาละวินในเวลาต่อมา (ตั้งแต่ปลายปีที่ 2 ที่ผู้ก่อตั้งได้รับชนกลุ่ม

¹ สาละวินนิวส์ออนไลน์, รัลลิกเหตุการณ์ปี 88 จุดเริ่มต้นของประชาธิปไตยพม่าในวันนี้ [ออนไลน์], 8 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4958>

² อัจฉริยา สายศิลป์, “บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโท สาขาวิชานิติศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), หน้า 81.

น้อยพม่า (คนคะฉิ่น, ไทยใหญ่) เข้ามาทำงานเป็นหนึ่งในบุคลากรของทีมงานฯ) หากแต่เมื่อพิจารณาถึงการกำเนิดของสื่อฯ ในกรอบงานวิจัยของอัจฉริยา จะพบว่าสื่อสาธารณะไม่เข้าข่ายกรอบการเป็นสื่อข้ามพรมแดนในประเทศไทยตามมติการก่อตั้งสื่อข้ามพรมแดนดังที่อัจฉริยากล่าวไว้ เพราะศูนย์ข่าวฯ แห่งนี้ได้ถูกก่อตั้งหรือกำเนิดมาจาก “คนไทยที่สนใจในประเด็นเรื่องชนกลุ่มน้อยในพม่า” ซึ่งไม่ได้มีเชื้อสายพม่า หรือเป็นชนกลุ่มน้อยเพียงอย่างเดียวอย่างที่อัจฉริยากล่าว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เห็นลักษณะของสื่อข้ามพรมแดนในมิติที่แตกต่างไปจากงานวิจัยของอัจฉริยา ซึ่งผู้วิจัยขอเรียกกลุ่มผู้ผลิตหรือก่อตั้งสื่อข้ามพรมแดนในประเทศไทยที่นำเสนอเรื่องราวด้านต่างๆ เกี่ยวกับประเทศพม่า ออกเป็นมิติข้อที่ 3) กลุ่มคนไทยที่สนใจประเด็นเรื่องชนกลุ่มน้อยในพม่า (นั่นหมายความว่าวารสารสาธารณะโพสต์ และเว็บไซต์สาธารณะนิวส์ออนไลน์จัดอยู่ในประเภทสื่อข้ามพรมแดนข้อที่ 3)

พัฒนาการในช่วงเริ่มต้นของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มุ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศพม่าในประเทศไทยนั้นมักมาจากจุดร่วมเดียวกันคือ “การทำหน้าที่ในการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองพม่า” ที่เป็นเผด็จการรุนแรงค่อนข้างสูงในช่วงเวลานั้น กระบวนการทำงานและเสนอเนื้อหาข่าวสารแม้จะไม่บอกโดยตรงว่าต้องการวิพากษ์วิจารณ์การทำงานของรัฐบาลพม่า แต่ก็สามารถรับรู้และเห็นได้จากการตีพิมพ์ หรือนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มักมีการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอยู่เสมอ ฉะนั้นจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าสื่อได้กลายมาเป็นเครื่องมือที่มีทิศทางการทำงานในลักษณะต่อต้าน (ทั้งโดยตรงและอ้อม) ที่ทำหน้าที่ในบริเวณใกล้พรมแดนพม่าและไทยอย่างในกรณีสื่อประเภทวารสารสาธารณะโพสต์ และเว็บไซต์สาธารณะนิวส์ออนไลน์ก็อยู่ในกรอบบริบทดังที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวด้วยเหมือนกัน เพราะจะเห็นได้ชัดเจนถึงกระบวนการทำงานของสื่อฯ ในช่วงเริ่มต้นที่มักนำเสนอประเด็นที่ต่อต้านการกระทำของรัฐบาลพม่าโดยตรง และมีรูปแบบการผลิตในลักษณะที่เป็นจดหมายข่าวที่นำเสนอแต่ประเด็นข่าวที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในพม่าโดยตรง ก่อนที่จะมาปรับเปลี่ยนประยุกต์ในการผลิตสื่อในรูปแบบงานเขียนสารคดีที่มีความอ่อนคลายมากขึ้นในเวลาต่อมาในปีที่ 2 ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้วิจัยคิดว่าการกระทำดังกล่าวไม่ว่าจะเป็นการปรับเปลี่ยนประเด็นเนื้อหาสาระในการนำเสนอที่หลากหลายมากขึ้น อาจเกิดขึ้นมาเนื่องมาจากเหตุผลของแหล่งเงินทุนสนับสนุนงบประมาณที่ได้ทำให้การนำเสนอเนื้อหาใน

วารสารฯ และเว็บไซต์ฯ ก็ต้องปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับความต้องการของแหล่งทุนที่ได้รับมาด้วยเช่นกัน ไม่ว่าจะเป็นงบประมาณที่ได้จากการโฆษณา หรือนำเสนอในประเด็นที่แหล่งทุนฯ ต้องการ ซึ่งทำให้ลักษณะการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่กระทำผ่านวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ไม่สามารถทำหน้าที่ในลักษณะเป็นสื่อที่ต่อต้านรัฐบาลพม่าได้โดยตรงและเต็มทิวอย่างที่ผู้ผลิตสื่อสาละวินต้องการ จึงทำให้เกิดการประยุกต์กระบวนการนำเสนอที่มีลักษณะผสมผสานมากขึ้นคือ การผสมผสานระหว่างการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารที่มุ่งตรวจสอบการกระทำของรัฐบาลโดยตรง ผสมผสานเข้ากับการนำเสนอมิติที่หลากหลายมากขึ้น อาทิ การท่องเที่ยว ศิลปวัฒนธรรม สถานที่สำคัญ เป็นต้น เพื่อที่จะทำให้อีกดั่งกล่าวยังคงทำงานเป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับพม่าให้กับผู้รับสารได้รับทราบต่อไป ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการประนีประนอมระหว่างกลุ่มผู้ผลิตสื่อ และแหล่งทุนงบประมาณที่สนับสนุนให้อยู่ในระดับที่ทั้งสองกลุ่มยอมรับกันได้

พัฒนาการในช่วงเริ่มต้นของการผลิตสื่อข้ามพรมแดนนั้น เมื่อพิจารณาถึงวัตถุประสงค์ของการดำเนินงานขององค์กรสื่อที่ทำหน้าที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศพม่า นั้น ก็พบว่าสื่อที่ผลิตโดยชาวพม่าที่ข้ามพรมแดนเข้ามาในประเทศไทย ก็จะมีทิศทางนำเสนอเนื้อหาที่เป็นเรื่องราวต่างๆของประเทศพม่า ซึ่งไม่ได้จำกัดเฉพาะ หรือเลือกนำเสนอเพียงแค่อำเภอชาติพันธุ์ใดกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง หากแต่จะนำเสนอเรื่องราวจากประเทศพม่าในลักษณะที่ครอบคลุมหลากหลายประเด็น อาทิ การเมือง สังคม เศรษฐกิจ วัฒนธรรม โดยเฉพาะเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการต่อสู้ของกลุ่มชนวนการต่างๆที่เกี่ยวข้องกับประเทศพม่า และเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับการ

¹ สื่อที่ดำเนินงานโดยชาวพม่าที่ข้ามพรมแดนมาในประเทศไทยนั้น เกิดขึ้นภายหลังจากการประท้วงครั้งใหญ่ในปี ค.ศ. 1988 ที่รัฐบาลพม่าได้ทำการกวาดล้างเหล่านักเคลื่อนไหวเรียกร้องประชาธิปไตยจากรัฐบาลเนวิน ซึ่งส่งผลให้เกิดการอพยพเข้ามาอยู่ในพื้นที่ชายแดนฝั่งประเทศไทยจำนวนมาก เนื่องจากในพื้นที่พรมแดนไทย-พม่าเป็นฐานที่มั่นของกองกำลังที่สำคัญคือ กองกำลังของกลุ่มกะเหรี่ยงภูเขา หรือที่เรียกว่า Karen National Union หรือ KNU หรือที่เรียกว่า "กอดูเล" เพราะกลุ่มดังกล่าวเป็นกลุ่มที่มีกำลังรบที่เข้มแข็ง ทั้งชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ และนักศึกษาพม่าที่หลบหนีการปราบปรามจากรัฐบาลทหารพม่าในเขตเมืองจำนวนมากซึ่งได้เข้ามาตั้งพิงในเขตรัฐกะเหรี่ยงอิสระแห่งนี้ แต่ในระยะเวลาต่อมาปัญหาสภาพแวดล้อมต่างๆภายในรัฐกะเหรี่ยงที่อยู่ชายแดนพม่าเหล่านี้ได้ส่งผลให้กลุ่มเคลื่อนไหวประชาธิปไตยพม่าต้องอพยพมายังฝั่งไทย อันเป็นเพราะโรคระบาด และสภาพแวดล้อมที่เป็นอันตราย ส่งผลให้เกิดการเริ่มผลิตข่าวข้ามพรมแดนในรูปแบบจดหมายข่าวในเวลาต่อมา นี่จึงกลายมาเป็นจุดเริ่มต้นของสำนักงานข่าวข้ามพรมแดนในประเทศไทย ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พรพิมล ตริโชติ, ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2542), หน้า 27.

ดำเนินงานของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งการทำงานของสื่อกลุ่มนี้มีทั้งที่เป็นการทำงานในลักษณะของ “องค์กรข่าว (News Organization)”* ที่มีกระบวนการนำเสนอเรื่องราวข่าวสารผ่านสื่อของตนเอง และบางสื่อก็เป็นศูนย์รวบรวมข่าวสารจากองค์กรข่าวต่างๆ โดยไม่ได้ผลิตข่าวเอง อย่างในกรณี เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ที่ทำหน้าที่เป็นสื่อในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ในพม่า นั้น แต่ปัจจุบันก็จะมีลักษณะเป็นการทำงานแปลข่าวจากองค์กรข่าวอื่นๆ โดยเฉพาะสำนักข่าวอิระวดี, มิซซีมา ฯลฯ ในปัจจุบันกระบวนการทำงานของสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จึงมีลักษณะเป็นองค์กรที่ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการรวบรวมข่าวสารจากองค์กรข่าวอื่นๆ โดยไม่ได้ผลิตงานเขียนขึ้นมาด้วยตัวองค์กรเอง

ส่วนสื่อข้ามพรมแดนอีกประเภทหนึ่งคือ “สื่อที่ผลิตโดยชนกลุ่มน้อย”** ซึ่งก็มักนำเสนอเนื้อหาต่างๆ ในฐานะเป็นตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ในการสะท้อนมิติที่หลากหลายที่กลุ่มชาติพันธุ์ต้องการนำเสนอออกมา เพื่อที่จะเปิดพื้นที่ให้ชนกลุ่มน้อยได้มีที่ยืนหรือแสดงออกในประเด็นต่างๆ ที่ต้องการ โดยเฉพาะเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความเกี่ยวข้องกับรัฐบาล โดยเฉพาะประเด็นที่เกิดจากการถูกกระทำ หรือถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอันส่งผลให้ชนกลุ่มน้อยต่างๆ เหล่านั้นไม่ได้รับความยุติธรรม และผลกระทบในมิติต่างๆ รวมไปถึงการต่อต้านกับอำนาจรัฐบาลพม่า ซึ่งในประเด็นนี้ก็จะมีความใกล้เคียงกับการผลิตสื่อในองค์กรสาละวิน เพียงแต่การก่อตัวของสำนักงานข่าวไม่ได้เกิดขึ้นมาจากการผลิตของชนกลุ่มน้อยพม่าโดยตรง เพราะเป็นสื่อที่เกิดขึ้นโดยผู้ผลิตที่เป็นคนไทย เพียงแต่มีการเปิดรับบุคลากรที่เป็นชนกลุ่มน้อยพม่าให้เข้ามาทำงานในเวลาต่อมานับตั้งแต่ปีที่สองของการผลิตดังที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวในเบื้องต้น ในส่วนรูปแบบ

* การผลิตข่าวข้ามพรมแดนของชาวพม่าเริ่มต้นขึ้นจากการที่นักศึกษาผู้มิชอบพบปะในการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในเหตุการณ์ 8/8/88 ได้อพยพหนีมาตั้งหลักในพื้นที่ชายแดนไทยซึ่งได้เข้ามาอยู่ร่วมกับชนกลุ่มน้อยพม่า ในระยะเริ่มแรกของการกำเนิดสื่อข้ามพรมแดนจึงมีลักษณะเป็นการจัดทำจดหมายข่าวเพื่อส่งข่าวสารระหว่างกัน ไม่ว่าจะเป็นการรวบรวมข่าวจากหนังสือพิมพ์ภาษาอังกฤษของไทย ซึ่งทำให้เกิดจดหมายข่าวซึ่งเป็นสื่อแรกที่เกิดขึ้นในช่วงนั้นมีชื่อว่า “Kabamakya” ซึ่งเป็นชื่อของกลุ่มผู้จัดทำ ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน อัจฉริยา สายศิลป์, “บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภูมิภาคศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551), หน้า 82.

** ในกลุ่มสื่อที่ผลิตโดยชนกลุ่มน้อยฝ่ายต่อต้าน ถ้าพิจารณาควบคู่กับบริบทประวัติศาสตร์การเมืองพม่า นั้นจะพบว่าสื่อดังกล่าวเริ่มมีมาตั้งแต่สมัยที่พม่าได้รับเอกราชจากเจ้าอาณานิคมอังกฤษ (ปี ค.ศ. 1948) โดยได้รับผลกระทบจากการประท้วงในเหตุการณ์ 8/8/88 ไม่มากนัก เนื่องจากเหตุการณ์ส่วนใหญ่เกิดขึ้นในเมือง สื่อของชนกลุ่มน้อยที่เกิดขึ้นมาในบริบทเวลาดังกล่าว เช่นวารสารของพรรคคอมมิวนิสต์ (New Mon State Journal, ภาษาของกลุ่มกะเหรี่ยงในภาษากะเหรี่ยง (Than Noo Htoo) และภาษาอังกฤษ Karen National Bulletin, วารสารของกลุ่มคะฉิ่น KIO ชื่อ Baknoi Bat Shiga อ้างใน เรื่องเดียวกัน, หน้า 85.

หรือทิศทางการนำเสนอประเด็นเนื้อหา ก็มีความคล้ายคลึงกับสื่อที่ผลิตโดยชนกลุ่มน้อยพม่า นั้นหมายความว่าสำนักงานข่าวสาละวินได้กลายมาเป็นสื่อกลางในการสะท้อนมิติที่หลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ โดยมักผูกโยงหรืออธิบายในลักษณะที่เกี่ยวข้องกับรัฐในฐานะเป็นผู้ถูกกระทำที่ส่งผลให้เกิดความไม่ธรรมในมิติต่างๆ

เมื่อพิจารณาถึงพื้นที่ หรืออาณาบริเวณที่เกิดขึ้นมาของสื่อข้ามพรมแดนที่ผลิตโดยชนกลุ่มน้อยพมานั้น หรือมีคนไทยเข้าไปมีส่วนร่วมด้วย จะเห็นได้ว่ามีสำนักข่าวเด่นๆที่เป็นศูนย์กลางของสำนักข่าวข้ามพรมแดนตั้งอยู่ในพื้นที่ของจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งอยู่ในภาคเหนือของประเทศไทย พื้นที่ดังกล่าวถือเป็นศูนย์รวมของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่มากอีกกลุ่มหนึ่งในประเทศไทยคือ “กลุ่มไทใหญ่ หรือฉาน” ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้มาตั้งสำนักงานข่าวข้ามพรมแดนในประเทศไทย บริเวณจังหวัดเชียงใหม่ โดยใช้ชื่อว่า “สำนักข่าวฉาน (Shan Herald Agency for News)”¹¹

ภาพที่ 7 ภาพเว็บไซต์ www.shanland.org ซึ่งเป็นสื่อเผยแพร่ของสำนักข่าวฉาน

(รากฐานของการพัฒนามาเป็นศูนย์ข่าวสาละวินในเดือนกุมภาพันธ์ 2556)

ที่มา www.shanland.org, 2556 : ออนไลน์

กลุ่มชาติพันธุ์ไทยใหญ่นับเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากเป็นลำดับ 2 รองจากชาวพม่า ส่วนมากอาศัยในรัฐฉาน ประเทศพม่า และบางส่วนอาศัยอยู่บริเวณดอยไตแลง ชายแดนระหว่างประเทศไทยกับประเทศพม่า คนไทยใหญ่ในประเทศพม่ามีประมาณ 3 หรือ 4 ล้านคน แต่มีไทยใหญ่หลายแสนคนที่ได้อพยพเข้าสู่ประเทศไทยเพื่อหนีปัญหาทางการเมือง และการงาน ดูเพิ่มเติมใน วิกิพีเดีย, **ไทใหญ่** [ออนไลน์], 8 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/%E0%B9%84%E0%B8%97%E0%B9%83%E0%B8%AB%E0%B8%8D%E0%B9%88>

¹¹ ปัจจุบัน สำนักข่าวฉานเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ www.shanland.org โดยจัดทำเป็น 4 ภาษา คือ ภาษาไทยใหญ่ พม่า อังกฤษ และไทย มีนักข่าวไทยใหญ่จำนวน 13 คน และเริ่มทำวิทยุเผยแพร่ออนไลน์ด้วย นอกจากนี้ สำนักข่าวฉานกำลังอยู่ระหว่างยื่นจดขอใบอนุญาตเพื่อตีพิมพ์เผยแพร่ในพม่า

สำนักข่าวฉานมี “คืนใจ เย็น” เป็นบรรณาธิการสำนักข่าวฉาน ซึ่งท่านได้มีบทบาทสำคัญในการเข้าร่วมกับขบวนการกู้ชาติไทยใหญ่มาตั้งแต่ปี ค.ศ.1969 หลังจากนั้นห้าปีต่อมา เขาได้รับมอบหมายจากที่ประชุมใหญ่ของขบวนการกู้ชาติฯ ให้ทำหน้าที่ฝ่ายประชาสัมพันธ์ เขาจึงเริ่มต้นผลิตสื่อในลักษณะที่เรียกว่า “Wall Newspaper” ด้วยการเขียนข่าวใส่แผ่นกระดาษแล้วนำไปปิดไว้บนผนังในค่ายปางใหม่สูง ที่อยู่ตรงข้ามหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่ เพื่อเผยแพร่เจตจำนงของขบวนการกู้ชาติไทยใหญ่³

สำนักข่าวฉานนี้ถือได้ว่าเป็นรากฐานเริ่มต้นของพัฒนาการในการผลิตสื่อที่อยู่ภายใต้องค์กรสาละวินในเวลาต่อมากระทั่งถึงปัจจุบัน เพราะองค์กรสาละวินในช่วงเริ่มก่อตั้งนั้น อาจกล่าวได้ว่ากระบวนการทำงานเพื่อนำเสนอเนื้อหาต่างๆ ที่เกี่ยวกับประเทศพม่าได้ทำงานอยู่ภายใต้สำนักข่าวเชอุม (Chuem) ซึ่งเป็นสำนักงานข่าวในหน่วยงานภาคภาษาไทยของสำนักข่าวฉาน (Shan Herald Agency for News) โดยเริ่มทำมาตั้งแต่เดือนมิถุนายน 2545 ก่อนที่จะแยกตัวออกมาก่อตั้งเป็นศูนย์ข่าวสาละวินในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ.2546

จากที่เกริ่นกล่าวมาทั้งหมดในตอนต้น ผู้วิจัยได้อธิบายให้เห็นประวัติศาสตร์พัฒนาการของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่ทำหน้าที่นำเสนอเรื่องราวต่างๆ ในประเทศพม่าให้กับผู้ใช้สื่อได้รับการเริ่มต้นด้วยการอธิบายให้เห็นพัฒนาการของสื่อข้ามพรมแดนพม่าในกรอบบริบทกว้างๆ นั้น สามารถช่วยเสริมสร้างให้ผู้วิจัยเข้าใจ และเห็นพลวัตที่เกิดขึ้นในสื่อข้ามพรมแดน ซึ่งมีความจำเป็นอย่างยิ่งต่อการศึกษาวิจัยในเชิงลึกที่เกี่ยวข้องกับสื่อข้ามพรมแดนในประเทศไทย กรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในลำดับถัดไป

³ วันดี สันติคุณเมธี บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ก็ได้คลุกคลีอยู่กับหมู่บ้านแห่งนี้มาเป็นเวลานานพอสมควร เพราะได้ทำวิทยานิพนธ์ในระดับปริญญาโทที่เกี่ยวกับเรื่อง “กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า : กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่” จึงทำให้พัฒนาการ และกระบวนการทำงานของศูนย์ข่าวสาละวินที่ถือกำเนิดขึ้นในเวลาต่อมาได้รับผลกระทบบางอย่างในกระบวนการผลิตและนำเสนอเนื้อหา โดยเฉพาะการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ให้ความสำคัญกับการสะท้อนมิติที่หลากหลายของกลุ่มไทยใหญ่เป็นหลักสำคัญ

³ Media Inside Out ส่องสื่อไทยจากในสุนอก, สำนักข่าวฉาน 39 ปีของการใช้สื่อเพื่อการต่อสู้ทางการเมือง [ออนไลน์], 8 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://mediainsideout.net/world/2013/08/145>

5.2 สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย กรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

ก่อนที่ผู้วิจัยจะได้เริ่มวิเคราะห์เชื่อมโยงกับแนวคิดทฤษฎี เพื่อให้เห็นบทบาทที่สำคัญของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทสื่อสิ่งพิมพ์ (วารสารสาละวินโพสต์) และประเภทสื่อออนไลน์ (เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์) ที่อยู่ในช่วงของการเปลี่ยนผ่านการปกครองจากระบอบเผด็จการทหารพม่า มาสู่ระบอบประชาธิปไตยนั้น ผู้วิจัยจะเริ่มต้นด้วยการอธิบายที่มา และความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับบุคคลากร, องค์กร, งบประมาณ, และประเด็นเนื้อหาหลักสำคัญที่สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ต้องการนำเสนอ ซึ่งจะทำให้เห็นภาพรวมขององค์กร และกระบวนการผลิตสื่อประเภทนี้ หลังจากนั้นจะวิเคราะห์เชื่อมโยงเข้ากับทฤษฎีและแนวคิดที่ได้วางไว้ในบทถัดไป เพื่อที่จะทำให้ทราบถึงบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน ในแง่ของการเป็นเครื่องมือในการนำเสนอประเด็นสำคัญต่างๆซึ่งอยู่ในบริบทของการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า

5.2.1 ภาพรวมขององค์กร

1. ภูมิหลัง และประวัติความเป็นมาเบื้องต้นของผู้ผลิตสื่อสาละวินโพสต์

1.1 บรรณานิการวารสารสาละวินโพสต์ : วันดี สันติวุฒิเมธี

วันดี สันติวุฒิเมธี อดีตบรรณานิการวารสารสาละวินโพสต์ ด้านการศึกษานั้น สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรีจากคณะนิเทศศาสตร์ ภาควิชาหนังสือพิมพ์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย เมื่อปีพุทธศักราช 2538 ต่อมาได้สมัครเข้าศึกษาต่อในหลักสูตรบัณฑิตอาสาสมัคร ของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งเป็นหลักสูตรที่เปิดโอกาสให้เกิดการเรียนรู้สังคมจากสภาพความเป็นจริง โดยเน้นการพัฒนาคุณภาพชีวิตของชาวชนบท และภาคชนบทให้มีความเข้มแข็ง ซึ่งวันดีได้เลือกเข้าไปศึกษาวิถีชีวิตของประชาชนที่อยู่ในหมู่บ้านชาวปกากญอ (กะเหรี่ยง) บริเวณชายแดนไทย-พม่า ประมาณ 7 เดือน ต่อมาหลังจากเรียนจบ จึงได้เข้าทำงานที่นิตยสารสารคดี ซึ่งได้เข้าไปดำรงตำแหน่งเป็นนักเขียนประจำกองบรรณานิการ และเริ่มมีความสนใจมากขึ้นเกี่ยวกับด้านมานุษยวิทยา ซึ่งทำให้ในเวลาต่อมาได้เลือกเข้าศึกษาต่อในระดับปริญญาโท

สาขามานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา ในระหว่างปี พ.ศ. 2541-2545 เพราะเห็นว่าการเรียนในสาขานี้ น่าจะช่วยเพิ่มทักษะความรู้ มุมมอง แนวคิดที่สามารถนำไปใช้ต่อยอดในการเขียนสารคดี ซึ่งเป็นการยกระดับการเขียนให้มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น

การเข้าเรียนในสาขาวิชามานุษยวิทยานั้น ทำให้วันดีได้เรียนรู้ถึงแนวคิด และมุมมองที่มีต่อสังคม รวมถึงเข้าใจผู้คนมากขึ้น วันดี สันติวุฒิมณี ได้เลือกศึกษา และทำวิทยานิพนธ์เรื่อง “กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า : กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่” การทำวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จึงทำให้บรรณาธิการฯ ได้รู้จักกับกลุ่มข่าวของชาวไทยใหญ่ ซึ่งมีสำนักงานตั้งอยู่ในจังหวัดเชียงใหม่

ในบริบทเวลา ณ ขณะนั้น อาจกล่าวได้ว่า สื่อที่เป็นภาษาไทยที่มีหน้าที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับสถานการณ์ต่างๆภายในประเทศพม่านั้นนับว่ายังไม่มี สื่อกระแสหลักที่มีอยู่ตามท้องตลาดทั่วไปนั้นก็นำเสนอเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่าในมุมมองที่เป็นลบ มีมายาคติ และไม่มีความต่อเนื่องในการติดตามสถานการณ์พม่าที่มีความซับซ้อน ด้วยลักษณะดังกล่าวจึงทำให้สำนักข่าวชาวไทยใหญ่ได้ชักชวนให้เข้ามาร่วมทำงานเพื่อเผยแพร่ข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่าเป็นภาษาไทย โดยใช้ชื่อเป็นภาษาไทยในช่วงเริ่มต้นว่า “ศูนย์ข่าวสาละวิน”⁴

1.2 ทีมงานผู้ผลิตข่าวสาละวิน

การคัดเลือกทีมงานคนอื่นๆเข้ามาทำงานด้วยนั้น จากการสัมภาษณ์วันดี สันติวุฒิมณี (บรรณาธิการฯ) ทำให้ผู้วิจัยทราบว่า การคัดเลือกทีมงานคนอื่นๆเข้ามาทำงานร่วมกันนั้นไม่ได้มีหลักเกณฑ์อะไรมาก แต่เป็นจังหวะ เวลา และความบังเอิญเสียมากกว่า คือ ทีมงานจะมาปีละหนึ่งคน โดยในปีแรกนั้น ด้วยจำนวนงบประมาณที่มีค่อนข้างจำกัดจึงไม่เพียงพอที่จะจ้างคนอื่น ฉะนั้นบรรณาธิการฯจึงต้องทำทุกสิ่งทุกอย่างด้วยตัวคนเดียว โดยใช้วิชาชีพที่ตนเองเรียนมาทำทุกขั้นตอน ตั้งแต่คิดจนถึงขั้นผลิตออกมา

⁴ วันดี สันติวุฒิมณี, “ครบรอบ 8 ปีของการเดินทางท่ามกลางม่านหมอก,” *วารสารสาละวินโพสต์*, ฉบับที่ 59 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2553) : 3

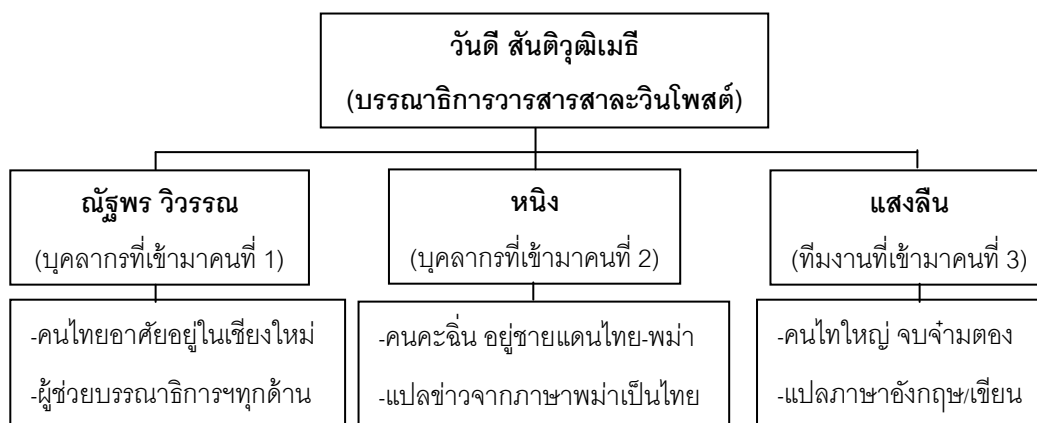
เวลาผ่านไป 1 ปี เมื่อเข้าสู่ปีที่ 2 ของสาละวินโพสท์ กระบวนการทำงานเริ่มมีความมั่นคง และตั้งตัวได้ ประกอบกับผลงานที่ประสบความสำเร็จเป็นที่น่าพอใจ ฉะนั้นต่อมาทางกลุ่มที่สนับสนุนงบประมาณจึงต้องการให้เพิ่มบุคลากร หรือผู้ช่วยเพิ่มเติมเข้ามาอีกเพื่อความก้าวหน้าและความรวดเร็วในการผลิตผลงาน ซึ่งในทางหนึ่งก็ถือได้ว่าเป็นการแบ่งเบาภาระของบรรณาธิการเอง จึงทำให้ในปีที่ 2 ได้รับ “ณัฐพร วิวรรณ” ซึ่งเป็นคนไทยที่อาศัยอยู่ในเชียงใหม่ เข้ามาทำงาน หลังจากนั้นเมื่อเห็นความก้าวหน้าที่เพิ่มมากขึ้น ทางบรรณาธิการจึงได้เขียนโครงการเพื่อขอของบประมาณจากองค์กรผู้ให้การสนับสนุนต่อ จึงทำให้มีเงินเพิ่มมากขึ้นที่จะจ้างบุคลากรอีกหนึ่งท่านคือ “หญิง” ซึ่งเป็นบุคลากรคนที่ 3 ที่เข้ามาทำงานในศูนย์ข่าวแห่งนี้ หญิงถือได้ว่าเป็นคนที่ไม่ได้มีทักษะความรู้ในเรื่องการทำข่าวแต่อย่างใด หากแต่สาเหตุที่ทางบรรณาธิการและทีมงานตัดสินใจเลือกเข้ามาเป็นหนึ่งในบุคลากรก็เพราะเหตุผลอันเนื่องมาจากเป็นคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แนวตะเข็บชายแดน ดังนั้นด้วยความที่อาศัยอยู่บนเส้นรนาบระหว่างประเทศไทย และประเทศพม่า จึงทำให้บุคลากรท่านนี้สามารถที่จะใช้ภาษาได้ทั้ง 2 ภาษา นั่นคือ ทั้งภาษาไทย และภาษาพม่า ที่สำคัญยังเคยเข้าร่วมกิจกรรมค่ายแลกเปลี่ยนต่างๆ ทางองค์กรฯจึงเห็นว่าบุคลากรท่านนี้น่าจะมีศักยภาพมากพอที่สามารถพัฒนาได้ จึงเป็นเหตุผลทำให้องค์กรฯได้เลือกเข้ามาทำงาน ซึ่งหน้าที่หลักๆของบุคลากรท่านนี้เลยก็คือ ‘การแปล’ โดยที่บรรณาธิการจะช่วยแก้ไขเพิ่มเติมปรับปรุงให้ ฉะนั้นหน้าที่ส่วนใหญ่จึงเกี่ยวข้องกับการแปลข่าวสารจากภาษาพม่า เป็นภาษาไทย ต่อมาเมื่อมีความลงตัว และมีความก้าวหน้าที่เห็นได้ชัด รวมทั้งเริ่มเป็นที่รู้จักของผู้คนในสังคมมากขึ้น ทางทีมงานสาละวินฯจึงได้เปิดรับบุคลากรคนที่ 4 เข้ามาเพื่อพัฒนาศักยภาพขององค์กรให้ก้าวหน้ามากขึ้น บุคลากรท่านนี้ถือได้ว่าเป็นคนสุดท้ายในทีมงานของศูนย์ข่าวสาละวินที่อยู่มาจนกระทั่งวารสารสาละวินโพสท์ปิดตัวลง นั่นคือ “แสงสิน” ซึ่งเป็นคนไทใหญ่ จบการศึกษาจากโรงเรียนจ๋ามตอง ลักษณะเด่นของโรงเรียนแห่งนี้คือ จะเน้นการเรียนการสอนเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด เป็นโรงเรียนที่เปิดโอกาสให้นำเด็กในพื้นที่รัฐฉานเข้ามาเรียนร่วมกัน 1 ปี นอกจากนั้นแสงสินยังเป็นหนึ่งในทีมกลุ่มผู้หญิงชาวไทยใหญ่ที่ดำเนินการค้นหาข้อเท็จจริง ภายใต้โครงการวิเคราะห์หิวฉัยเรื่องการข่มขืนของทหารพม่าต่อกลุ่มผู้หญิงชาวไทยใหญ่ ดังนั้นด้วยความที่ได้ทักษะและความสามารถในการใช้ภาษาอังกฤษ การแปล การเขียนบทความ และมีส่วนร่วมใน

การทำวิจัยต่างๆที่เกี่ยวข้องกับปัญหา หรือผลกระทบต่างๆจากรัฐบาลพม่าที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อย ด้วยประสบการณ์โดยตรงที่มากมายจึงทำให้บรรณาธิการตัดสินใจเลือกแสงลีนเข้ามาเป็นหนึ่งในทีมงาน⁵

ภาพรวมหลักๆขององค์กรสาละวินนี้จะมีบุคลากรทั้งสิ้น 4 คน คือ วันดี สันติวุฒิเมธิ, ญัฐพร วิวรรณ, หนิง, และแสงลีน ซึ่งเป็นบุคลากรที่ทำงานด้วยกันจนถึงวาระสิ้นสุดของการผลิตสื่อในรูปแบบวารสาร แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นตลอดระยะเวลา 9 ปีของการผลิตสื่อวารสารสาละวินโพสต์ ก็ยังมีบุคลากรท่านอื่น เพียงแต่มีเหตุผลต่าง ๆ นานาที่ทำให้ไม่สามารถทำงานร่วมกันได้นาน ด้วยเหตุผลของความคิด ความสามารถ และการปฏิบัติที่ไม่ตรงกันกับวัตถุประสงค์ หรือเป้าหมายที่ตั้งไว้ของการผลิตสื่อวารสารสาละวินโพสต์ ฉะนั้นจึงมีเพียง 4 คนเท่านั้นที่อยู่ร่วมกันจนถึงวาระการยุติในการจัดทำสาละวินโพสต์

ผู้วิจัยจะขอสรุปภาพรวมของบุคลากรซึ่งเป็นทีมงานกลุ่มสำคัญออกมาในรูปแบบของแผนผังที่แสดงความสัมพันธ์เชื่อมโยงบุคลากรในองค์กรสาละวิน ออกมาได้ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 8 ภาพแผนผังแสดงความสัมพันธ์ของบุคลากรในองค์กรสาละวิน พ.ศ. 2545-2554

⁵ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิเมธิ, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

2. รูปแบบ การบริหารจัดการ และการดำเนินงานภายในองค์กรสาละวินโพสท์

2.1 ภาพรวมของพัฒนาการการบริหารจัดการองค์กรสาละวินโพสท์

การนำเสนอข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่าเป็นภาษาไทยในนามว่า “สาละวินโพสท์” นั้นเกิดขึ้นมาจากหลักการเบื้องต้นที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวมาก่อนหน้านี้ว่า ในช่วงเวลาของการกำเนิดศูนย์ข่าวแห่งนี้ ปี พ.ศ.2545 ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่สื่อภาษาไทยเพื่อนำเสนอเรื่องราวในพม่าค่อนข้างน้อย ทั้งๆที่ประเทศไทย และประเทศพม่ามีพรมแดนติดต่อกัน (ติดต่อกันเป็นระยะทางถึง 2,401 กิโลเมตร)⁶ นอกจากนี้ประชาชนพม่าเองก็มีการอพยพเข้ามาตั้งหลักแหล่งในประเทศไทย ไม่ว่าจะ เป็นเหตุผลในเรื่องของการเข้ามาทำงานเพื่อเสริมสร้างคุณภาพชีวิตใหม่ที่ดีกว่า หรือเหตุผลที่มาจากความรุนแรงทางการเมืองภายในพม่าที่ทำให้หลายคนต้องอพยพเข้ามาในพื้นที่ฝั่งไทย และกลายเป็นคนพลัดถิ่น หรือบางรายไม่มีเอกสารรับรองความเป็นตัวตนทางกฎหมาย นั้นหมายความว่าคนพม่าหลายคนเข้ามาอยู่ในพื้นที่ฝั่งไทยเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางกฎหมาย ไร้สัญชาติ และไร้ตัวตน ซึ่งเป็นอีกหนึ่งปัญหาที่สำคัญ การสร้างความเข้าใจเพื่อความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างไทย และพม่าจึงเป็นสิ่งแรกเริ่มที่จุดประกายให้บรรณาธิการ “วันดี สันติวุฒิมะณี” ริเริ่มจัดทำสื่อทางเลือกนี้ขึ้นมา เพื่อเป็นตัวกลางหลักในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศพม่าในทุกๆด้าน ให้กับประชาชนที่สนใจ หรือเป็นการเปิดพื้นที่ในการสร้างความเข้าใจที่ดีเกี่ยวกับพม่ามากขึ้น

องค์กรสาละวินโพสท์นี้เริ่มต้นมาจากการก่อร่างในรูปแบบของ “องค์กรพัฒนาเอกชน หรือ Non Government Organization (NGO)” โดยใช้ชื่อเริ่มต้นว่า “ศูนย์ข่าวสาละวิน” ภายใต้ผู้ริเริ่มอย่างที่เราเกริ่นกล่าวในตอนต้นคือ “วันดี สันติวุฒิมะณี” ศูนย์ข่าวนี้ออกตั้งขึ้นเพื่อนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ที่มุ่งทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจให้กับคนไทยเกี่ยวกับทุกๆด้านของประเทศพม่า อันจะนำไปสู่การเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี และลดอคติทางความคิดที่มีอยู่ของคนไทย เพื่อมิตรภาพในฐานะเป็นเพื่อนบ้านที่ดีระหว่างสองประเทศ

⁶ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก, แม่สอด-เมียวดี... พื้นที่เศรษฐกิจใหม่ชายแดนไทย-พม่า [ออนไลน์], 27 พฤษภาคม 2556. แหล่งที่มา <http://www.rmutto.ac.th/newRmutto/index.php?menu=shownews&page=AL770>

ในช่วงที่เริ่มก่อตั้งนั้น องค์การสาละวินโพสต์แห่งนี้นั้น กระบวนการทำงานของสาละวินโพสต์ได้ทำงานอยู่ภายใต้สำนักข่าวเชียม (Chuem) สำนักข่าวนี้นี้เป็นหน่วยงานภาคภาษาไทยของสำนักข่าวฉาน (S.H.A.N) ซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยใหญ่ เริ่มทำตั้งแต่เดือนมิถุนายน ปี 2545 และจากนั้นก็แยกตัวออกมาก่อตั้งเป็นศูนย์ข่าวสาละวิน ในเดือนกุมภาพันธ์ ปี พ.ศ.2546⁷

ดังนั้นในช่วงปีแรก สาละวินโพสต์จะมุ่งเน้นผลิตในลักษณะของวารสารเป็นหลัก และในเวลาต่อมาทางทีมงานองค์การสาละวินโพสต์ก็ได้ขยายขอบข่ายงานเพิ่มมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นงานสื่อที่ต้องการนำเสนอข้อมูลเกี่ยวกับประเทศพม่า ซึ่งช่องทางที่สามารถติดตามกันได้มี 3 ช่องทางด้วยกัน ได้แก่ วารสารสาละวินโพสต์, เว็บไซต์ www.salweennews.org, และข่าวทางอีเมล นอกจากนี้ก็ยังมียังงานที่ต้องการเสริมสร้างทักษะเกี่ยวกับกระบวนการผลิตสื่อ โดยทางองค์กรได้มีการจัดกิจกรรมอบรมทางด้านการผลิตสื่อ ซึ่งมีการเชื่อมโยงกับองค์กรอื่น ๆ ที่เป็นองค์กรสื่อเพื่อมุ่งนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศพม่า หรือทำงานด้านพม่า โดยเฉพาะอย่างยิ่งองค์กรสื่อพลัดถิ่น, องค์กรสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ จากพม่า, กลุ่มเยาวชนในค่ายผู้ลี้ภัยตามแนวชายแดนไทย-พม่า, รวมถึงองค์กรไทยที่ทำงานในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพม่า ฯลฯ และสุดท้ายที่องค์กรให้ความสำคัญก็คือ การสร้างเครือข่ายระหว่างองค์กรไทย-พม่า ไม่ว่าจะเป็นองค์กรที่เกี่ยวข้องกับสื่อ หรือองค์กรพัฒนาเอกชนที่ทำงานด้านต่างๆ ที่สำคัญในบางช่วงก็มีการจัดค่ายแลกเปลี่ยนระหว่างเยาวชนไทย-พม่าอีกด้วย

2.2 วัตถุประสงค์ และเป้าหมายในการผลิตวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

การนำเสนอเรื่องราวต่างๆ เกี่ยวกับประเทศพม่านั้น สิ่งสำคัญที่สุดที่บรรณาธิการ และทีมงานผู้จัดทำต้องการนั้นก็คือ การพยายามสร้างความเข้าใจในเชิงบวก และลดอคติต่างๆ ในทุก

⁷ ภัคนันท์ ภัทรนาวิก, "วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน กับบทบาทสื่อทางเลือกเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทย," (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551).

ด้านเกี่ยวกับประเพณีพม่า ซึ่งแรกเริ่มที่เริ่มก่อตัว และทำนั้น วันดี สันติวุฒิมณี ได้ให้สัมภาษณ์ถึง วัตถุประสงค์หลักของการทำสื่อสาละวินโพสท์ว่า

“ตอนที่เริ่มทำ ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศพม่า ณ เวลานั้น (ปี พ.ศ.2545) ที่เป็น ภาษาไทยมันมีค่อนข้างน้อย เพราะเท่าที่มีอยู่ ณ ตอนนั้นในสื่อกระแสหลักส่วนใหญ่จะเป็น ข้อมูลในเชิงที่เป็นอคติ นั้นหมายความว่าทุกครั้งที่สื่อนำเสนอข่าวต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่า อย่างเช่น “สื่อไทยรัฐ” ของไทยก็จะมีลักษณะอคติ ดำหรือโจมตีพม่า ซึ่งจะเป็นไปในเชิงที่เป็น Negative หมดเลย แต่สื่อที่จะมองเห็นในแง่ของรากเหง้าของปัญหา หรือติดตาม สถานการณ์ต่างๆด้านพม่านั้นไม่มี”⁸

ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นสาเหตุเบื้องต้นที่ทำให้บรรณาธิการคิดที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติ และ มุมมองทางความคิดที่เป็นอคติของคนส่วนใหญ่ ซึ่งหากจะวิเคราะห์ถึงปัจจัยต่างๆที่เป็นสาเหตุ สำคัญที่ได้ส่งผลให้สื่อส่วนใหญ่ของประเทศไทย (ในอดีต ณ ช่วงเวลาที่เริ่มก่อตั้งศูนย์ข่าวฯ) มักมี การนำเสนอเนื้อหาข่าวสารของประเทศเพื่อนบ้านในลักษณะเชิงลบ หรือมีความคิดที่เป็นอคตินั้น อาจกล่าวได้ว่าเกิดขึ้นมาจาก

ประการแรก ในช่วงระยะเริ่มต้นของการก่อตั้งสาละวินโพสท์นั้น สังคมการเมืองพม่าถือได้ ว่ายังคงอยู่ภายใต้อำนาจของรัฐบาลทหารพม่าที่เต็มไปด้วยความรุนแรง และสงคราม รวมถึง ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการไม่ให้ความสำคัญกับการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ หากแต่ กลับมุ่งส่งเสริมสนับสนุนงบประมาณที่ควรบริหารด้านอื่นๆที่จำเป็น แต่กลับนำเอางบประมาณ ส่วนนั้นกลับไปพัฒนาดอกทัพ และอาวุธ คือเห็นความสำคัญของการทหารมากกว่าชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนภายในประเทศ ด้วยลักษณะดังกล่าวจึงทำให้สายตาของคนภายนอกที่มอง มาที่พม่า จึงมักถูกเหมารวมในกรอบที่ว่าพม่าเป็นประเทศไม่ดี มีความรุนแรง และเต็มไปด้วย ภัยนะทางสงคราม ด้วยบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เต็มไปด้วยปัญหาด้านต่างๆจึงทำให้ ภาพลักษณ์ที่เกิดขึ้นจากการมองของคนภายนอกมักเป็นไปในเชิงอคติ หรือมีแต่ภาพลบ แม้กระทั่ง สื่อสารมวลชนเองมักเหมารวมว่าประเทศพม่าเต็มไปด้วยความเลวร้าย มีอคติในเชิงลบ

⁸ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสท์, 23 เมษายน 2556.

ประการที่สอง แม้ว่าสื่อจะทำหน้าที่ถ่ายทอด หรือเป็นกระบอกเสียงในการนำเสนอเรื่องราวด้านต่างๆ ซึ่งในที่นี้หากพิจารณาในแง่ของการนำเสนอเรื่องราวด้านต่างๆของประเทศพม่า ก็พบว่ามักเป็นการนำเสนอให้เห็นแต่ภาพของความรุนแรง และความเลวร้ายเป็นส่วนใหญ่ หรือสะท้อนให้เห็นแต่ปัญหาด้านต่างๆ ฉะนั้นข่าวพาดหัวหน้าหนึ่ง หรือชื่อคอลัมน์เด่นๆของสื่อไทยส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับพม่าในด้านลบที่หนักล้น เช่น ข่าวแรงงานพม่าฆ่าโหดนายจ้าง ข่าวแรงงานพม่าข่มขืนหญิงไทย ฯลฯ ลักษณะข่าวจึงเป็นไปในลักษณะนี้ เป็นการเหมารวมแรงงานพม่าทั้งหมด ซึ่งถ้าถามว่าแรงงานคนอื่นที่ทำประโยชน์ให้กับประเทศไทยด้านต่างๆ ก็นับว่ามีจำนวนมาก แต่กลุ่มบุคคลเหล่านี้ที่มีคุณค่า และมีประโยชน์ต่อประเทศไทยมักไม่ได้รับการนำเสนอผ่านสื่อ

ประการที่สาม สังคมไทยถือได้ว่ามักให้ความสำคัญกับลัทธิชาตินิยม (Nationalism) ที่มีความสุดโต่ง กล่าวคือการมองภาพตัวเองดี และเหนือกว่าภาพของประเทศอื่นๆเสมอ ด้วยความยิ่งใหญ่ หรือประวัติศาสตร์ชาตินิยมที่แรงกล้าจึงมักได้รับการถ่ายทอด และนำเสนอบ่อยครั้งเข้าไปซ้ำมา กระบวนการทำงานของสื่อในลักษณะดังกล่าวจึงถือได้ว่า ยิ่งเป็นการผลิตซ้ำอคติทางประวัติศาสตร์ หรือการแบ่งพวก “ความเป็นเรา และความเป็นเขา” ออกจากกัน ประวัติศาสตร์ความทรงจำที่ได้รับการบอกเล่า และถ่ายทอดต่อเนื่องกันมายิ่งเป็นการสร้างความขัดแย้ง และความเกลียดชังมากยิ่งขึ้น ฉะนั้นยิ่งพม่าอยู่ในบริบททางสังคมที่เป็นเผด็จการที่ตึงเครียด ผนวกกับประวัติศาสตร์ความทรงจำที่เลวร้ายในอดีตซึ่งได้รับการถ่ายทอดมาอย่างต่อเนื่อง ยิ่งเป็นปัจจัยสนับสนุนให้เกิดอคติเชิงลบมากยิ่งขึ้น ผนึกทางความคิดที่ได้จึงนำไปสู่ความขัดแย้ง และความเกลียดชังในที่สุด⁹ จากลักษณะดังที่เกริ่นกล่าวมาจึงสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ที่ว่า

“ ถ้าจะมองในตลาดของสื่อกระแสหลักแล้วนั้น ก็จะไม่มีแม้กระทั่งหน้า *Regional* หรือหน้าภูมิภาคในหนังสือที่เป็นภาษาไทย ซึ่งไม่ค่อยมีการนำเสนอข้อมูลพม่าในเชิงที่มองในลักษณะ *Positive* หรือเชิงบวก ไม่ว่าจะเป็นเรื่องของวัฒนธรรม หรือเรื่องอื่นๆ คือจะมี

⁹ วันดี สันติวุฒิมณี, “การผลิตสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน : กรณีศึกษาวารสารสาละวินโพสต์” ใน *สัมมนาวิชาการ แม่น้ำโขง-สาละวิน : ผู้คน ผืนดิน และสุวรรณภูมิของอนุภาคเนย์*, ชาวนิวทีย์ เกษตรศิริ, บรรณาธิการ (กรุงเทพฯ : โครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2549), หน้า 2-4.

พื้นที่น้อยมาก เพราะหลักๆ ชาวที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศพม่าในสื่อไทยนั้น โดยส่วนใหญ่จะมีอยู่ 2 ประเด็นหลักที่สำคัญ คือ เรื่องแรงงานพม่าไม่ดี, เรื่ององซานซูจีถูกกักตัว ซึ่งส่วนใหญ่จะเป็นเรื่องในลักษณะนี้มากกว่า สื่อไทยจึงไม่ได้มองพม่าในเชิงที่มีลักษณะเป็นองค์กรรวมว่าจริงๆ แล้วเกิดอะไรขึ้น ฉะนั้นในช่วงเวลา ณ ตอนนั้นสาละวินโพสต์น่าจะเป็นสื่อที่ทำหน้าที่อุดช่องว่างของสื่อกระแสหลัก ซึ่งทางเราก็จะหาข้อมูลในแง่ที่จะนำไปสู่การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในแง่ที่กว้างมากขึ้น อย่างเช่น กรณีที่ชนกลุ่มน้อยมีปัญหาและหนีเข้ามาในเมืองไทยนั้น เราจะศึกษาในแง่ของสาเหตุว่าทำไมพวกเขาเหล่านั้นจึงหนีมันเกิดอะไรขึ้นในพื้นที่ หน้าที่ของเราคือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศพม่าให้กับคนไทย เพื่อให้ทราบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์พม่ามากขึ้น สิ่งเหล่านี้จึงกลายมาเป็นจุดกำเนิดของสื่อฯ นี้ขึ้นมา”¹⁰

ด้วยเหตุนี้ทั้งสามประการดังที่กล่าวไปในตอนต้นถือได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญที่เป็นจุดแรกเริ่มทางความคิดของบรรณาธิการ และทีมงานผู้จัดทำสาละวินโพสต์ที่ต้องการจะปรับเปลี่ยนทัศนคติ มุมมองทางความคิดที่มองประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่าในทางที่ดีขึ้น แม้ว่าลักษณะทางสังคมการเมืองจะเต็มไปด้วยความเลวร้าย และปัญหามากมายก็ตาม แต่นั่นก็ไม่ได้หมายความว่าต้องเหมารวมว่าพม่าทั้งหมดมีแต่ความเลว รุนแรง น่ากลัว หากแต่ยังมีอีกมุมหนึ่ง หรือคนอีกกลุ่มหนึ่งที่ควรให้ความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจ เพราะพวกเขาเหล่านั้นไม่ใช่ต้นเหตุของปัญหาต่างๆ ภายในสังคมพม่า การเหมารวม หรือนำเสนอแต่ภาพลบจึงไม่ใช่วิธีการนำเสนอข้อมูลที่ดีของสื่อสารมวลชน ฉะนั้นสาละวินโพสต์จึงเกิดขึ้นมาเพื่อให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจในมุมมองเชิงบวกของประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่ามากขึ้น เพื่อที่จะค่อยๆ ปรับเปลี่ยนทัศนคติจากอคติมาสู่ความเข้าใจ และเห็นอกเห็นใจในความเป็นเพื่อนมนุษย์ระหว่างกัน ซึ่งเมื่อความคิดเปลี่ยน ต่อมาการกระทำก็ต้องเปลี่ยนตามมา บริบทลักษณะดังที่เกริ่นกล่าวมาทั้งหมดจึงได้กลายมาเป็นรากฐานที่เป็นสาเหตุปัจจัยในการก่อตัวศูนย์ข่าวสาละวิน และวารสารสาละวินโพสต์ รวมถึงเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในเวลาต่อมา

อาจกล่าวโดยสรุปถึงจุดประสงค์หลักเริ่มแรกของการผลิตและนำเสนอเนื้อหาที่ตีพิมพ์ผ่านวารสารสาละวินโพสต์นั้นได้ว่า เป็นการดำเนินไปตามเป้าหมายที่ทีมงานได้ตั้งไว้ตั้งแต่แรกเริ่ม

¹⁰ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

ว่า “ศูนย์ข่าวสาละวินเป็นองค์กรพัฒนาเอกชน ที่ก่อตั้งขึ้นจากนักข่าวไทย มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนไทย และประชาชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศพม่า โดยทำหน้าที่รวบรวม และผลิตข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่าเผยแพร่สู่สังคมไทย”

คอลัมน์ต่างๆ คอลัมน์นี้จึงพยายามทำให้คนอ่านเริ่มเปิดใจรับฟังแบบเห็นอกเห็นใจประชาชนจากประเทศพม่า อาทิ “คอลัมน์เสียงจากผู้พลัดถิ่น” เป็นเรื่องเล่าผ่านประสบการณ์ของผู้พลัดถิ่นจากประเทศพม่า ซึ่งในบางเรื่อง ผู้อ่านอาจได้รับรู้ถึงความรู้สึกเศร้าสลด หรือหดหู่สะเทือนใจได้แก่ เรื่อง “พ่อผมเป็นทหารพม่า ผันร้ายที่เป็นจริง” เป็นเรื่องของเด็กหนุ่มไทยใหญ่ที่มีพ่อเป็นสายลับให้กับทหารพม่าแต่งงานกับแม่ชาวไทยใหญ่ตามหน้าที่ ตัวเขาเองก็เพิ่งรู้ว่าพ่อตัวเองเป็นทหารพม่าจากจดหมายของพ่อ¹¹ กรณีนี้ก็ได้อ่านให้เห็นได้ชัดว่าไม่มีใคร แม้แต่ตัวลูกเองที่มีพ่อเป็นทหารจะให้ความสำคัญ หรือสนับสนุนระบบรัฐทหารในพม่า ฉะนั้นการนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นวิธีการหนึ่งที่ต้องการสร้างความเข้าใจใหม่ให้กับคนทั่วไป โดยเฉพาะคนไทยได้รู้ว่าคนพม่าโดยทั่วไปไม่ได้เป็นคนทีเลวร้าย หรือคนไม่ดี แต่สิ่งที่หล่อหลอมให้คนทั่วไปมักคิดว่าพม่าเป็นเมืองที่เลวร้ายนั้นอันเป็นเพราะความรุนแรงเกี่ยวกับสถานการณ์ทางสังคมการเมืองในประเทศพม่าต่างหาก

2.3 กระบวนการ และวิธีการดำเนินงานขององค์กรสาละวิน

สำหรับกระบวนการขั้นตอนในการดำเนินงานขององค์กรสาละวินโพสต์พื้นฐานที่เป็นองค์กรกลางสำคัญในการนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับประเทศพม่าให้กับผู้อ่านได้เข้าใจถึงความจริงที่เกิดขึ้นนั้น กระบวนการทำงานจะเริ่มต้นด้วยการสืบค้น และรวบรวมข้อมูลข่าวสารเกี่ยวกับด้านต่างๆ ของประเทศพม่า ไม่ว่าจะแหล่งข่าวนั้นจะเป็นของไทยที่เป็นภาษาไทย หรือต่างชาติที่ใช้ภาษาอังกฤษ ทีมงานขององค์กรจะทำการรวบรวมเอกสารที่เป็นภาษาไทย และภาษาอังกฤษเหล่านั้น หลังจากนั้นในกรณีที่ภาษาอังกฤษก็จะมีทีมงาน (ณัฐพร จิววรรณ และแสงสิน) ทำหน้าที่แปลเอกสารภาษาอังกฤษให้เป็นภาษาไทย หรือแม้กระทั่งเอกสารที่เป็นภาษา

¹¹ วันดี สันติวุฒิเมธี, “สาละวินโพสต์ฉบับสุดท้าย เปิดใจบรรณาธิการ ถอดบทเรียนเก้าปี ประมวลภาพความประทับใจ,” วารสารสาละวินโพสต์, ฉบับที่ 67 (กันยายน-ตุลาคม 2554) : 8.

พม่า ก็จะมีทีมงาน (หนึ่ง) ทำหน้าที่แปลเอกสารจากภาษาพม่าเป็นภาษาไทยเช่นกัน โดยในระยะเริ่มแรกนั้นจะใช้สื่อออนไลน์ โดยจะส่งผ่านไปยังอีเมลล์ของผู้ที่สมัครเป็นสมาชิก หลังจากนั้นต่อมาในเดือนกรกฎาคม พ.ศ. 2545 ก็ได้มีการพัฒนาเป็นการผลิตในรูปแบบที่เป็นสื่อประเภทวารสาร ซึ่งการผลิตในรูปแบบวารสารนั้น ทางทีมงานได้กำหนดกรอบระยะเวลาในการจัดทำ และเผยแพร่ ออกเป็น 6 สัปดาห์ต่อ 1 ฉบับ¹² ซึ่งตลอดระยะเวลาของการทำงานก็จะมีการพัฒนา ปรับเปลี่ยนไปในทางที่ดีขึ้น เพื่อสร้างความน่าสนใจ และชวนให้ผู้อ่านติดตาม นับว่าเป็นสื่อที่มีประโยชน์อย่างมากต่อการติดตามเรื่องราวต่างๆของประเทศพม่า โดยเฉพาะสถานการณ์ทางสังคมที่มีพลวัตอยู่ตลอดเวลา

2.4 แหล่งเงินทุนที่เป็นงบประมาณสนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสาละวิน (วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์)

อาจกล่าวได้ว่าการผลิตสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้น บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ได้อธิบายให้ฟังว่า

“งบประมาณส่วนใหญ่ที่สนับสนุนการดำเนินงานขององค์กรสาละวินนั้นมาจากประเทศสหรัฐอเมริกา ในขณะที่งบประมาณในการทำเว็บไซต์ (แม้กระทั่งปัจจุบัน) ได้มาจากแคนาดา ซึ่งทุนที่ได้รับมาทั้งสองประเทศนี้นั้นมาจากองค์กรที่สนับสนุน และให้ความสำคัญในเรื่องของสิทธิมนุษยชนในประเทศพม่าเป็นประเด็นหลักสำคัญ เพื่อที่จะนำเงินทุนเหล่านั้นไปพัฒนาถ่ายทอดในรูปแบบสื่อต่างๆ”¹³

โดยในช่วงเริ่มแรกนั้น องค์กรสาละวินถือได้ว่าเป็นองค์กรหนึ่งที่ได้รับ ความสนใจ และได้รับความช่วยเหลือในเรื่องของเงินทุนเป็นจำนวนมาก ซึ่งเงินทุนที่ได้มาในช่วงเวลานั้นมีประโยชน์สำคัญที่สามารถทำให้ทีมงานผู้ผลิตสื่อสาละวินโพสต์ หรือแม้กระทั่งเว็บไซต์สามารถที่

¹² ภคินันท์ ภักทรนาวิก , “วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน กับบทบาทสื่อทางเลือกเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทย,” (วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551).

¹³ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

จะเดินทางไปเก็บข้อมูลยังสถานที่จริงด้วยตัวเอง ซึ่งข้อมูลที่ได้มาก็จะมีลักษณะเป็นข้อมูลขั้นต้นแบบปฐมภูมิที่เกิดจากการลงพื้นที่ ซึ่งจะแตกต่างจากตอนที่กระบวนการดำเนินงานในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถทำได้อีกต่อไป เพราะด้วยการสนับสนุนงบประมาณที่ค่อนข้างจำกัด และถูกตัดไปในบางส่วน จึงทำให้กระบวนการทำงานทำได้เพียงเลือกข่าวเท่านั้น ซึ่งเป็นการคัดลอกบทความที่คนอื่นทำ (ภาษาพม่า หรือภาษาอังกฤษ) และนำมาแปล ซึ่งเป็นวิธีการเลือกข่าวเพื่อนำมาแปลเท่านั้น

2.5 กระบวนการผลิต และกลุ่มเป้าหมาย

สำหรับในช่วงแรกของการผลิตวารสารสาละวินโพสต์นั้น อาจกล่าวได้ว่าทางองค์กรฯ ได้วางแผนเกี่ยวกับจำนวน หรือปริมาณในการผลิตแต่ละครั้งจำนวนทั้งสิ้น 1,000 ฉบับ โดยในช่วงแรกนั้นถือได้ว่าเป็นการจัดส่งเอกสารวารสารสาละวินโพสต์ให้ฟรีไม่มีค่าใช้จ่ายใดๆ ให้กับกลุ่มองค์กร อาชีพ หรือกลุ่มบุคคลประเภทต่างๆ ที่ทางทีมงานต้องการให้อ่านเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจ ที่ถูกต้องเกี่ยวกับข้อเท็จจริงในเรื่องราวด้านต่างๆ ของชนกลุ่มน้อย อันเป็นเพราะในบางครั้ง ความคิด ความเข้าใจที่เกิดขึ้นมาจากการได้รับฟังข่าวสารจากสื่อกระแสหลักมากเกินไปอาจเป็นลักษณะของการครอบงำความรู้ ความคิด และข้อเท็จจริงที่เป็นไปในด้านเดียว อันทำให้ในบางครั้ง ผู้ใช้สื่อได้รับสารที่ไม่ถูกต้องตามหลักคุณค่าแห่งข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น ดังนั้นหน้าที่หลักๆ ของวารสารสาละวินโพสต์ในช่วงแรกๆ คือการถ่ายทอดเนื้อหาประเด็นต่างๆ ที่เป็นไปเพื่อสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องให้เกิดขึ้นแก่ผู้ปฏิบัติงาน (ทั้งภาครัฐ และเอกชน) ทั้งที่เกี่ยวข้องโดยตรงกับชนกลุ่มน้อย อาศัยอยู่ในพื้นที่ที่มีชนกลุ่มน้อยอาศัยอยู่ และรวมไปถึงกลุ่มที่ไม่เกี่ยวข้อง อันจะช่วยสร้างความเข้าใจได้ในระดับหนึ่ง ได้แก่ หน่วยงานราชการ ข้าราชการ ทหาร ตำรวจ ครู รวมถึงหน่วยงานภายในรัฐบาล โดยเฉพาะหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการวางแผนและจัดทำนโยบาย ฯลฯ การจัดส่งวารสารในลักษณะดังกล่าวจึงถือเป็นอีกวิธีการหนึ่งที่สามารถทำให้เกิดความเข้าใจใหม่ และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติของสังคมในเชิงอคติที่มีอยู่แต่เดิมไปสู่ความคิดในด้านการสร้างความสมัคคีกลมเกลียวของสองพื้นที่ รวมทั้งเข้าใจในกรอบของปัญหาทั้งหมดที่เกิดขึ้นทั้งในพม่า บริเวณชายแดน และในประเทศไทย

ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นคุณค่าสำคัญของบทบาทสื่อทางเลือกที่ทำหน้าที่ในการสื่อสาร เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจ มีการแลกเปลี่ยนความรู้ที่เป็นข้อเท็จจริงระหว่างกัน มุ่งหาความหมาย ร่วมกัน พร้อมทั้งร่วมกันส่งเสริมให้เกิดการตระหนักในคุณค่าของการมีส่วนร่วม ซึ่งถือเป็น กระบวนการสร้างความเสมอภาค และความเท่าเทียมกันในด้านการสื่อสารมวลชน

ต่อมาจากการทำงานในปีแรกด้วยตัวคนเดียวคือ วันดี สันติวุฒิมะณี ซึ่งเป็นบรรณาธิการผู้ริเริ่มจัดทำสื่อประเภทนี้ เห็นว่าการกระจายข้อมูลทางองค์กรทำควรจะครอบคลุมกลุ่มผู้อ่านมากกว่านี้ ในปีที่สองของการดำเนินงานในการผลิตวารสารสาละวินโพสท์นั้น นอกจากบรรณาธิการจะได้เริ่มรับผู้ช่วย (ณัฐพร วิวรรณ) เข้ามาเพื่อแบ่งเบาภาระ และช่วยกันสร้าง หรือขับเคลื่อนการดำเนินงานให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ก็ยังได้ขยายไปยังกลุ่มผู้อ่านที่กว้างมากขึ้น ไม่ว่าจะเป็นนิสิต นักศึกษา คณาจารย์ โดยเฉพาะกลุ่มผู้ที่ศึกษา หรือทำงานด้านสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา หรือที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ การขยายกลุ่มผู้อ่านนี้ นัยยะหนึ่งนอกจากเป็นการขยายกลุ่มผู้รับสารแล้ว ยังเป็นการสร้างความรู้จักให้กับวารสาร และองค์กรมากยิ่งขึ้น โดยมีการเพิ่มปริมาณในการผลิตที่จากเดิมเพียง 4,000 เล่ม เป็น 4,500 เล่ม ซึ่งเพิ่มมา 500 เล่ม ในช่วงเวลานี้เริ่มมีการจัดวางจำหน่าย และบางส่วนยังคงเป็นการแจกให้อ่านฟรี

3 พัฒนาการ และลักษณะโดยทั่วไปของการผลิตสื่อทางเลือก (วารสารสาละวินโพสท์)

3.1 การผลิตในรูปแบบจดหมายข่าว (สีขาว-ดำ)

เมื่อพิจารณาถึงพัฒนาการของการผลิตเนื้อหาต่างๆผ่านวารสารสาละวินโพสท์นั้น ในช่วงเริ่มต้นของการก่อตั้งสื่อประเภทนี้นั้น ลักษณะของสื่อที่นำเสนอออกสู่สังคมให้ประชาชนในฐานะผู้รับสารได้อ่านกันนั้นจะมีลักษณะเป็นจดหมายข่าว สีขาว-ดำ ซึ่งภาพรวมของประเด็นที่นำเสนอผ่านสื่อในช่วงเวลานี้นั้นจะมีลักษณะเป็น “ข่าว และสถานการณ์ปัจจุบัน (ทางการเมือง)” ณ ขณะนั้นแทบทั้งสิ้น ด้วยเหตุนี้การนำเสนอสารในช่วงแรกจึงมีลักษณะที่คล้ายคลึงกัน ซึ่งถือเป็นข้อเสียอย่างหนึ่งของนักสื่อสารมวลชนที่ทำให้การนำเสนอเนื้อหาเรื่องราวต่างๆมีความซ้ำซาก ไม่มีจุดเด่นที่สามารถทำให้ผู้อ่านสนใจ หรืออยากติดตาม ซึ่งเป็นสาเหตุที่ทำให้ในช่วงเวลาต่อมาบรรณาธิการได้คิดวิธีการนำเสนอเนื้อหาต่างๆผ่านสื่อในรูปแบบที่น่าสนใจใหม่ๆที่เข้ามาแทนที่

สื่อประเภทจดหมายข่าว อันจะเป็นวิธีการสร้างความแปลกใหม่ให้กับผู้ผลิต และความน่าสนใจชวนติดตามให้กับผู้อ่าน ดังการให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการฯ (วันดี สันติวุฒิเมธี) ความว่า

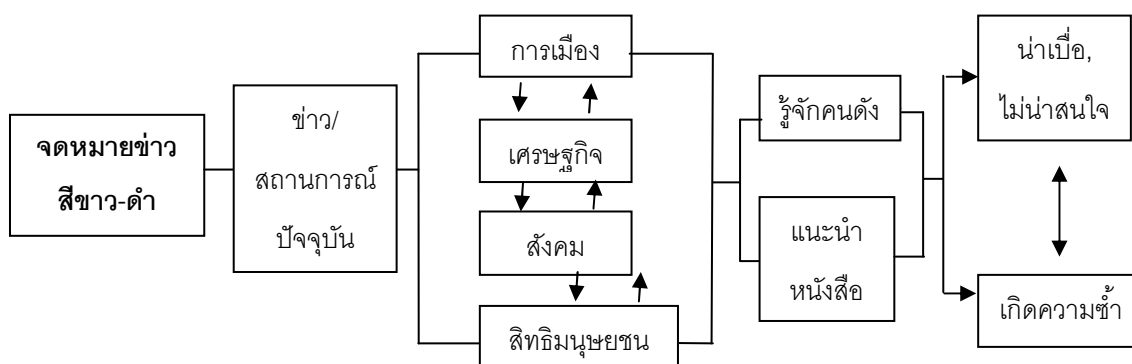
“คือในช่วงปีแรกของสาละวินโพสต์นั้น จะอยู่ในรูปของจดหมายข่าว ซึ่งที่ก็ทำคนเดียว คือเราคิดว่าเราอยากมีข้อมูลเกี่ยวกับพม่า เราก็จะมีข้อมูลเกร็ดความรู้เล็กๆน้อยๆไปด้วย ซึ่งเมื่อเราทำได้ไปประมาณหนึ่งปี เราก็พบว่าที่เราทำอยู่ในรูปของจดหมายข่าวนั้นจะมีข้อจำกัดหลายอย่าง อย่างเช่น ถ้าเราออกแบบในรูปของจดหมายข่าว 1) จะดูน่าเบื่อ คือวิธีการนำเสนอเนื้อหาจะถูกตีกรอบด้วยรูปแบบที่น่าเบื่อ, 2) รูปภาพที่เราจะนำมาใช้นั้น ภาพในพม่าจะหายาก ภาพที่นำมาเสนอในแต่ละครั้งนั้นจึงเป็นภาพที่เกี่ยวข้องกับนางอองซาน ซูจี ทหาร ซึ่งเมื่อเราทำไปสักระยะหนึ่ง จะทำให้เห็นถึงความซ้ำในแง่ของการนำเสนอ และถ้าจะมองข่าวในแง่ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์พม่า ก็จะทำให้เห็นว่ามันไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลง การนำเสนอข่าวในพม่าอาจไม่ต้องเขียนข่าวใหม่ๆเลยก็ได้ เพียงแค่เปลี่ยนตัวเลข และวันเวลาเท่านั้นเอง เพราะเหตุการณ์มันซ้ำ ทุกเดือนก็จะมีปัญหาเดิมๆ ฉะนั้นในแง่ของคนทำสื่อ ถ้าหากเรายังคงนำเสนอเนื้อหาในแง่แบบเดิมๆ ก็จะทำให้เกิดความไม่น่าสนใจ เราอ่านเพียงฉบับเดียวก็ได้แล้ว เพราะเนื้อหา หรือสถานการณ์ในพม่า นั้นจะมีลักษณะเหมือนเดิม ไม่มี การเปลี่ยนแปลง เพราะฉะนั้นจึงคิดว่า เราจะทำอย่างไรให้คนยังอ่าน หรือติดตามเรื่องพม่าอยู่”¹⁴

จากการให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ และจากการพิจารณา รูปแบบเนื้อหาในรูปแบบของจดหมายข่าวที่นำเสนอในช่วงปีแรกนั้น อาจอธิบายให้เห็นภาพรวมของพัฒนาการได้ว่า ในช่วงเริ่มแรกนั้น วารสารสาละวินโพสต์มีการพัฒนารูปแบบการนำเสนอในรูปแบบจดหมายข่าวสีขาวดำ (อย่างที่บรรณาธิการได้ให้สัมภาษณ์ และเกริ่นกล่าวไปในเบื้องต้น) ซึ่งเมื่อผู้วิจัยได้พิจารณาถึงรูปแบบเนื้อหาบนปก และด้านในส่วนใหญ่ของจดหมายข่าวนั้น ก็ จะพบว่า การนำเสนอข่าวของบรรณาธิการฯจะเป็นการนำเสนอในแง่ของสถานการณ์พม่าเป็นหลัก โดยจะแยกออกเป็นหมวดหมู่ต่างๆที่สำคัญ ได้แก่ การเมือง, เศรษฐกิจ, สังคม, สิทธิมนุษยชน เป็นต้น นอกจากนั้นแล้วในช่วงเริ่มแรกนั้นมีความสัมพันธ์เกี่ยวกับเกร็ดความรู้ทางด้านพม่าประมาณ 2-3

¹⁴ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิเมธี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

คอลัมน์เท่านั้น ได้แก่ คอลัมน์ “รู้จักคนดัง” ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่ต้องการแนะนำประวัติคนที่มี
ความสำคัญ, คอลัมน์ “แนะนำหนังสือ” ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่ต้องการแนะนำให้รู้จักกับหนังสือทั่วไปที่
เกี่ยวข้องกับพม่า หรือชนกลุ่มน้อยพม่า เป็นต้น¹⁵

ภาพที่ 9 ภาพแผนผังแสดงลักษณะของสื่อวารสารสาละวินโพสต์ในช่วงแรก (ฉบับที่ 1-7)

ภาพที่ 10 ภาพวารสารสาละวินโพสต์ในรูปแบบจดหมายข่าวสีขาว-ดำ ฉบับที่ 1

ที่มา : สาละวินโพสต์,ฉบับที่ 1, 1 กรกฎาคม 2545

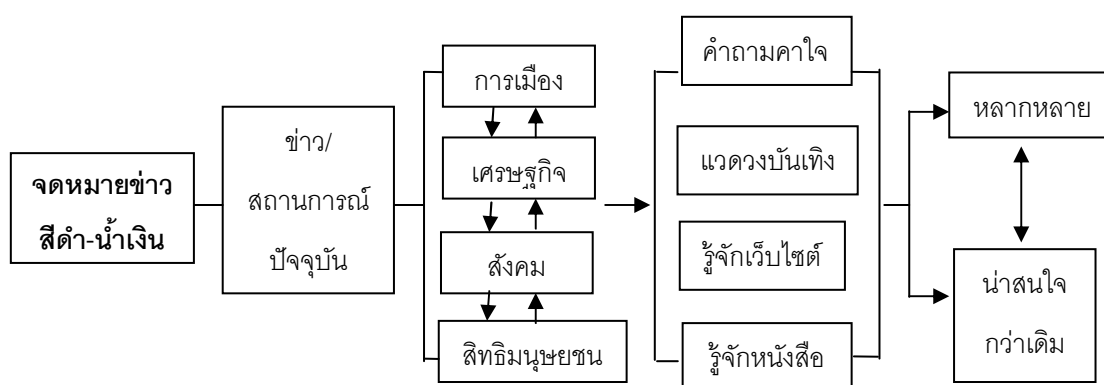

¹⁵ วันดี สันติภูมิเมธี, “สาละวินโพสต์ฉบับสุดท้าย เปิดใจบรรณาธิการ ถอดบทเรียนเก้าปี ประมวลภาพความประทับใจ,”
วารสารสาละวินโพสต์, ฉบับที่ 67 (กันยายน-ตุลาคม 2554) : 6.

3.2 การผลิตในรูปแบบจดหมายข่าว (สีด้า-น้ำเงิน)

ต่อมาสาละวินโพสท์ก็ได้เริ่มพัฒนารูปแบบการนำเสนอเนื้อหาต่างๆเป็นสองสี คือ สีดำและสีน้ำเงิน (ตั้งแต่ฉบับที่ 8) ที่สำคัญตั้งแต่ฉบับที่ 8 เป็นต้นมานั้น ผู้เขียนได้เพิ่มคอลัมน์จากแต่เดิมที่มีเพียง 2-3 คอลัมน์ มาเป็นประมาณ 10 คอลัมน์ เช่น คอลัมน์ “คำถามคาใจ” ซึ่งเป็นชื่อคอลัมน์ที่นำเสนอเกี่ยวกับข้อสงสัยต่างๆทุกเรื่องเกี่ยวกับประเทศพม่า, คอลัมน์ “แควดวงบันเทิง” ซึ่งจะเป็นการนำเสนออีกมิติหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับแควดวงบันเทิงในประเทศพม่า, คอลัมน์ “รู้จักเว็บไซต์” และคอลัมน์ “รู้จักหนังสือ” ซึ่งจะเป็นคอลัมน์ที่แนะนำให้รู้จักกับสื่อทั่วไป (เว็บไซต์/หนังสือ) ที่มุ่งนำเสนอเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเทศพม่า เป็นต้น¹⁶

ภาพที่ 11 ภาพแผนผังแสดงลักษณะของสื่อวารสารสาละวินโพสท์ในช่วงที่สอง(ฉบับที่ 8-9)

ภาพที่ 12 ภาพปกวารสารสาละวินโพสท์ในรูปแบบจดหมายข่าวสีด้า-น้ำเงิน ฉบับที่ 8-9

ที่มา : สาละวินโพสท์,ฉบับที่ 8-9, พฤษภาคม-สิงหาคม 2546

¹⁶ เรื่องเดียวกัน, หน้า 6-7.

3.3 การผลิตในรูปแบบงานเขียนเชิงสารคดี

ภายหลังจากการที่ทีมงานได้ผลิตวารสารสาละวินโพสต์ออกมาได้ 9 ฉบับ ซึ่งเป็นการผลิตในรูปแบบของจดหมายข่าวนั้น ผู้ผลิตหลักได้คิดที่จะปรับเปลี่ยนการตีพิมพ์ หรือรูปแบบที่แตกต่างไปจากเดิม นั่นคือ เป็นการผลิตในรูปแบบแนวสารคดีมากยิ่งขึ้น อันเป็นเพราะที่ทีมงานผู้ผลิตคิดว่าการผลิตเนื้อหาออกมาในช่วงเวลาดังกล่าวแต่ละฉบับนั้น ก็เป็นประเด็นเดิมนๆที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัญหาต่างๆทางการเมืองในพม่า ปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นล้วนเป็นปัญหาที่มักไม่ได้รับการแก้ไขไปในทิศทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นปัญหาการสู้รบ การกักกันบริเวณของนางอองซานซูจี การละเมิดสิทธิมนุษยชนต่างๆที่เกิดขึ้นอยู่บ่อยครั้งในประเทศพม่า ทางฝ่ายผู้ผลิตจึงคิดว่า การนำเสนอเนื้อหาต่างๆโดยใช้รูปแบบของจดหมายข่าวนั้นมีความไม่น่าสนใจ เพราะว่าภาพที่ใช้จากข่าวนั้นมีความซ้ำซ้อน หรือมีทิศทางในลักษณะเดิมซึ่งทำให้เกิดความไม่น่าสนใจ ด้วยเหตุนี้ฉบับที่ 10 เป็นต้นมานั้น การนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบของ “สารคดี” จึงน่าจะสร้างความสนใจให้กับผู้อ่านได้มากกว่าเดิม โดยที่บนปกวารสารสาละวินโพสต์นั้นจะเป็นภาพของสารคดีเรื่องหลักภายในเล่ม โดยที่บรรณาธิการสาละวินโพสต์ได้ให้สัมภาษณ์และเหตุผลของการเปลี่ยนแปลงรูปแบบการนำเสนอสาละวินโพสต์ว่า

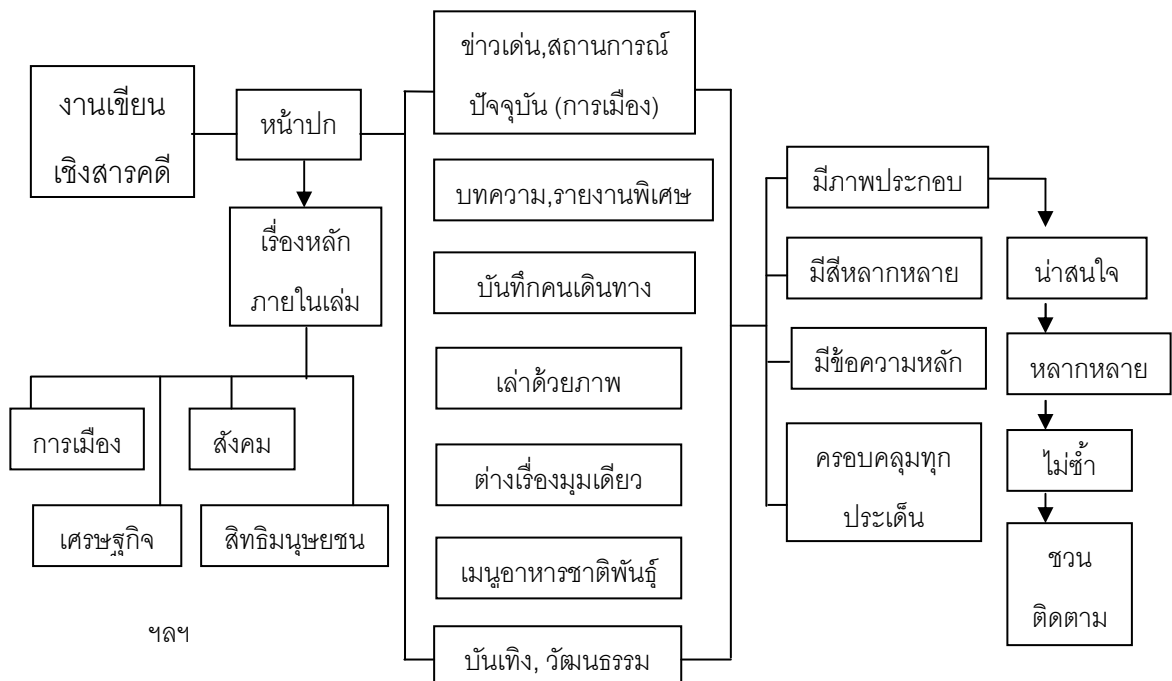
“ที่จบสาขาหนังสือพิมพ์มา หลังจากนั้นพี่ก็ได้เข้าไปทำงานเป็นนักเขียนที่นิตยสารสารคดี ซึ่งทำให้มีความถนัดในการทำสื่อในเชิงสารคดี พี่ก็เลยปรับสาละวินโพสต์ให้เป็นรูปแบบของสารคดี ภาพปกที่นำเสนอจึงเป็น Theme ของเรื่องหลัก อย่างเช่น สมมติว่าเรามี Theme หลักเป็นเรื่องเด็กไร้สัญชาติ หน้าปกก็จะเป็นเรื่องเด็ก, เวลาเราเปลี่ยนเป็นเรื่องชนชาติคะฉิ่น เราก็จะเปลี่ยนเป็นรูปเครื่องแต่งกายของชนชาติคะฉิ่น ภาพที่นำเสนอจึงทำให้เกิดความหลากหลายมากยิ่งขึ้น ซึ่งจะทำให้คนทั่วไปอยากที่จะติดตามเรื่องพม่าได้อย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญในส่วนของการ์ตูนต่างๆที่เคยมีมาแต่เดิม ก็ยังมีอยู่ข้างใน เพราะฉะนั้นคนก็ยังติดตามข่าวสารได้ คนก็ยังอ่านสาละวินโพสต์ได้ทุกเดือน”¹⁷

¹⁷ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

โดยด้านในจะประกอบด้วยคอลัมน์ต่างๆ ประมาณ 10-12 คอลัมน์ อาทิ คอลัมน์ข่าว, บทความ, เกร็ดความรู้ด้านต่างๆ การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะนี้จึงมีรูปแบบ หรือลักษณะ เช่นเดียวกับวารสารทั่วไป ด้วยรูปลักษณ์ภายนอกของการตีพิมพ์ที่มีความสวยงามนั้น ได้ผลักดัน ทำให้วารสารเกิดความน่าสนใจที่สามารถทำให้ผู้คนทั่วไปเกิดความอยากอ่านมากยิ่งขึ้น

วารสารสาละวินโพสท์เริ่มปรับเปลี่ยนภาพปกจากสองสีมาเป็นสี่สีตั้งแต่ฉบับที่ 13 ส่วนด้านในจะตีพิมพ์เป็นสีขาวดำ ซึ่งจะเป็นลักษณะนี้ไปจนถึงฉบับที่ 26 ซึ่งเป็นฉบับแรกที่เริ่มใช้สีเป็น 4 สี โดยเฉพาะอย่างยิ่งคอลัมน์ “เมนูอาหารชาติพันธุ์”, คอลัมน์ “เล่าด้วยภาพ” เป็นต้น คอลัมน์ดังกล่าวมีความจำเป็นต้องใช้สีที่หลากหลายเพื่อที่จะทำให้ภาพที่นำเสนอ หรือลักษณะเนื้อหา มีความน่าสนใจมากยิ่งขึ้น ที่สำคัญจำนวนหน้าก็ได้เพิ่มมากขึ้นเรื่อยๆ จากฉบับแรกมีเพียงแค่ 8 หน้าเท่านั้น ก็ปรับขยายเนื้อหา และประเด็นออกเป็น 48-52 หน้า

ภาพที่ 13 ภาพแผนผังแสดงลักษณะของสือสาละวินโพสท์ในช่วงที่สาม (ฉบับที่ 10-67)

4. หลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลเพื่อตีพิมพ์ลงในวารสารสาละวินโพสต์ และนำเสนอผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

สำหรับหลักเกณฑ์ในการคัดเลือกข้อมูลมานำเสนอนั้น ทางองค์กรฯ จะให้ความสำคัญกับความหลากหลาย หรือความไม่ซ้ำ เพื่อให้ผู้อ่านเกิดความรู้สึกอยากติดตาม การคัดเลือกข้อมูลเพื่อนำมาตีพิมพ์ลงในวารสารสาละวินโพสต์ หรือนำเสนอข้อมูลต่างๆ ผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้นจึงหมุนเวียนสลับเปลี่ยนรูปภาพ และประเด็นหลักที่นำเสนอให้มีความหลากหลายได้แก่ ประเด็นด้านสถานการณ์ปัจจุบัน, การเมือง, สังคมวัฒนธรรม, ชนกลุ่มน้อย, แหล่งท่องเที่ยว ฯลฯ โดยที่แต่ละประเด็นจะนำเสนอสลับปรับเปลี่ยนกัน โดยที่มีประเด็นใหม่ๆ ที่คนมักไม่ค่อยรู้มา นำเสนออยู่บ่อยครั้ง อย่างไรก็ตามแม้จะนำเสนอประเด็นหลักต่างๆ ผ่านหน้าปก หากแต่เนื้อหาประเด็นย่อยต่างๆ หรือคอลัมน์ประจำก็ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม ซึ่งผลลัพธ์ที่เกิดจากกระบวนการคัดเลือกข้อมูลเพื่อนำมาเสนอผ่านหน้าปก รวมถึงเนื้อหา คอลัมน์ภายในตัวเล่มในลักษณะดังกล่าวนี้ถือได้ว่าได้สร้างความหลากหลาย และความน่าสนใจให้กับผู้อ่าน ทำให้ไม่น่าเบื่อ เชกเช่นการนำเสนอในรูปแบบเดิมๆ ที่เกิดความซ้ำอย่างในช่วงเริ่มต้นของการก่อตั้งองค์กรฯ

การคัดเลือกข้อมูลต่างๆ ดังที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวไปในเบื้องต้นนั้นสอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการสาละวินโพสต์ คือวันดี สันติวุฒิเมธีได้อธิบายภาพรวมในการคัดเลือกข้อมูลเพื่อให้เห็นกระบวนการทำงานขององค์กรที่ชัดเจนต่อว่า

“ส่วนใหญ่จะดูว่า ประเด็นนี้เราเคยนำเสนอแล้วหรือยัง คือเราจะพยายามหมุนเวียนให้มีความหลากหลาย อย่างเช่น Theme ปกเล่มนี้เป็นเรื่องเด็ก เล่มต่อไปก็อาจจะเป็นเรื่องของวัฒนธรรม อีกเล่มอาจจะมี Theme เป็นเรื่องสิ่งแวดล้อม คือที่จะเปลี่ยน Theme หมุนเวียนให้เกิดความหลากหลายมากขึ้น ส่วนข้างในก็จะมีคอลัมน์ประจำที่มีความหลากหลาย ซึ่งทำให้เกิดความน่าสนใจและน่าติดตามมากขึ้น”¹⁸

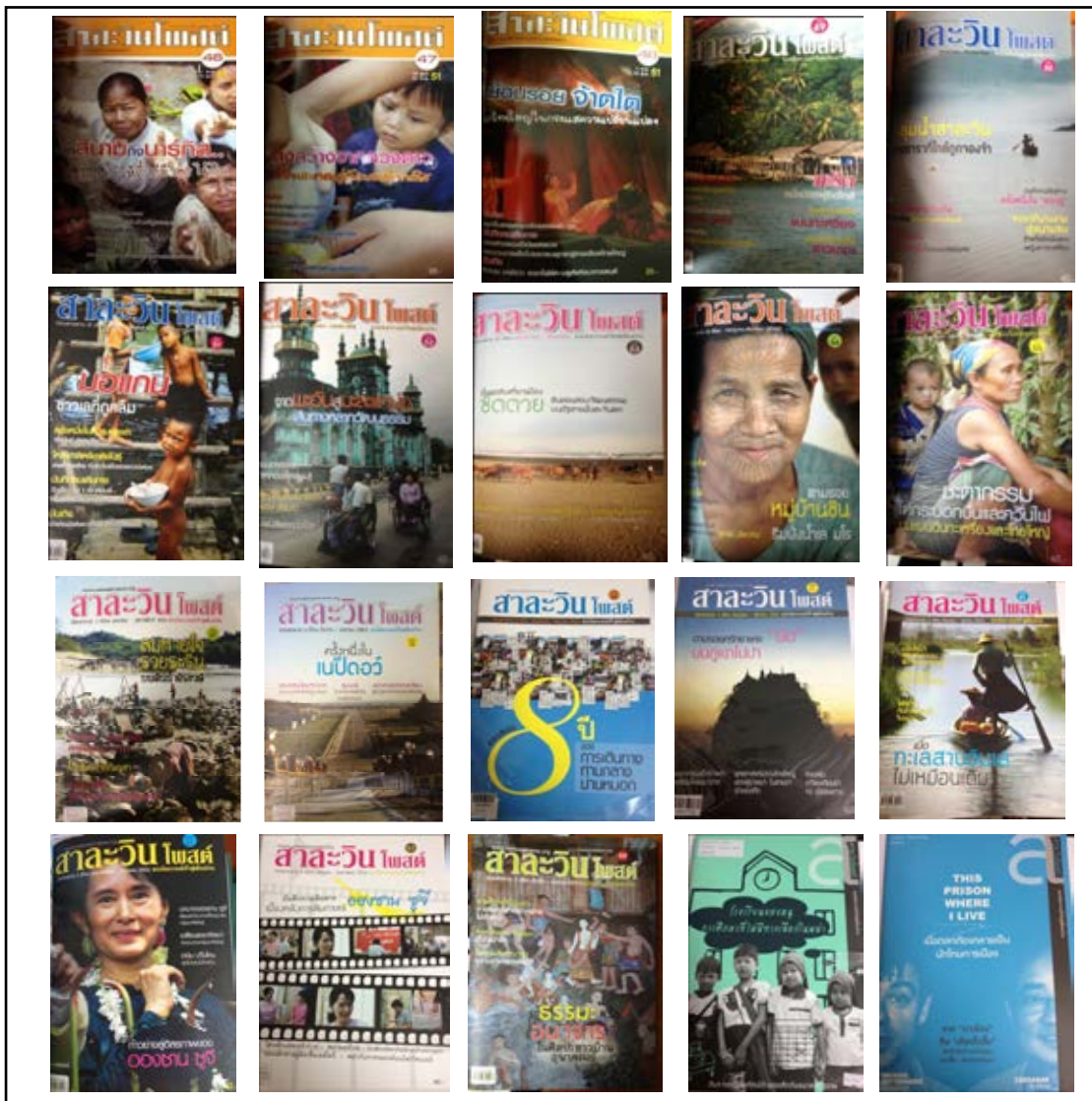
เมื่อพิจารณาถึงภาพรวมของคอลัมน์พื้นฐานในทุกฉบับ ตั้งแต่ฉบับที่ 10-67 ซึ่งเป็นการนำเสนอในรูปแบบสารคดีนั้นจะประกอบด้วย 2 ส่วนหลักที่สำคัญคือ “ข่าว” และ “บทวิเคราะห์

¹⁸ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิเมธี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

สถานการณ์ปัจจุบัน” โดยที่ในส่วนของกาวิเคราะห์ในคอลัมน์อื่นๆจะมีการปรับเปลี่ยน และเปลี่ยนแปลงไปทุกปี โดยจะมุ่งเน้นในการนำเสนอให้เห็นถึงความหลากหลายของข้อมูลทั่วไปของ ประเทศพม่า การนำเสนอในแง่มุมที่หลากหลายเหล่านี้จะเป็นปัจจัยอย่างหนึ่งที่สามารถทำให้ ผู้อ่าน หรือผู้รับสารสามารถที่จะเข้าใจ และมองเห็นประเทศพม่าโดยรวมได้ครบทุกๆด้าน ไม่ว่าจะเป็น ด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมวัฒนธรรม เป็นต้น

ภาพที่ 14 ตัวอย่างภาพปกวารสารสาละวินโพสต์ในรูปแบบการเขียนในเชิงสารคดี

ที่มา : สาละวินโพสต์,ฉบับที่ 46-66, เมษายน 2551-สิงหาคม 2554

5. ประเด็นเนื้อหาหลักที่นำเสนอผ่านวารสารสาละวินโพสต์

จากการสัมภาษณ์พรรคคณะของบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์คือ “วันดี สันติวุฒิมณี” ถึงลักษณะรูปแบบเนื้อหาที่นำเสนอในวารสารสาละวินโพสต์นั้น ทำให้ทราบว่า

“Theme ที่เลือกคือ ‘เรื่องพม่า’ โดยที่เมื่อมองในเรื่องพม่า นั้น ไม่ว่าจะเราจะมอง หรือพูดในมุมไหน ล้วนเกี่ยวข้องกับเรื่อง ‘การเมือง’ ทั้งสิ้น นั่นหมายความว่า เราจะพูด การเมืองที่อิงอยู่กับเรื่องอะไรมากกว่า เช่น ปัญหาเรื่องการละเมิดสิทธิมนุษยชน ซึ่งลักษณะ ดังกล่าวก็จะมีที่มาจากปัญหาการเมือง, ปัญหาเรื่องของการแสดงออกของกลุ่มชาติพันธุ์ ต่างๆ ซึ่งเป็นสภาวะที่กลุ่มชาติพันธุ์ไม่สามารถแสดงออกได้ ปัญหาดังกล่าวก็เป็นเรื่อง ‘การเมือง’ คือเราจะนำเอาปัญหาย่อยที่เป็นปัญหาทางการเมืองมาตีโจทย์ออกไป”¹⁹

กระนั้นโดยภาพรวมแล้วจะเห็นได้ว่าประเด็นเนื้อหาที่บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์ ต้องการนำเสนอเป็นหลักนั้นจึงเป็นเรื่องเกี่ยวกับปัญหาต่างๆที่ส่งผลกระทบต่อคนพม่า และชน กลุ่มน้อยทั้งที่อยู่ในประเทศพม่า และประเทศไทยเป็นสำคัญ อย่างใจความสำคัญตอนหนึ่งที่วันดี สันติวุฒิมณี ได้อธิบายและให้สัมภาษณ์ว่า

“เนื้อหาที่เราต้องการนำเสนอเป็นหลักนั้น ส่วนใหญ่จึงเป็นเรื่องปัญหาการละเมิด สิทธิมนุษยชนที่ส่งผลกระทบต่อการอพยพของคน (ชนกลุ่มน้อย) เข้ามาอาศัยในเมืองไทย, ปัญหาเรื่องความขัดแย้งของสงครามว่าได้ส่งผลกระทบต่อคนข้างในอย่างไร เป็นต้น ซึ่งจะเป็นเรื่อง แนวนี้”²⁰

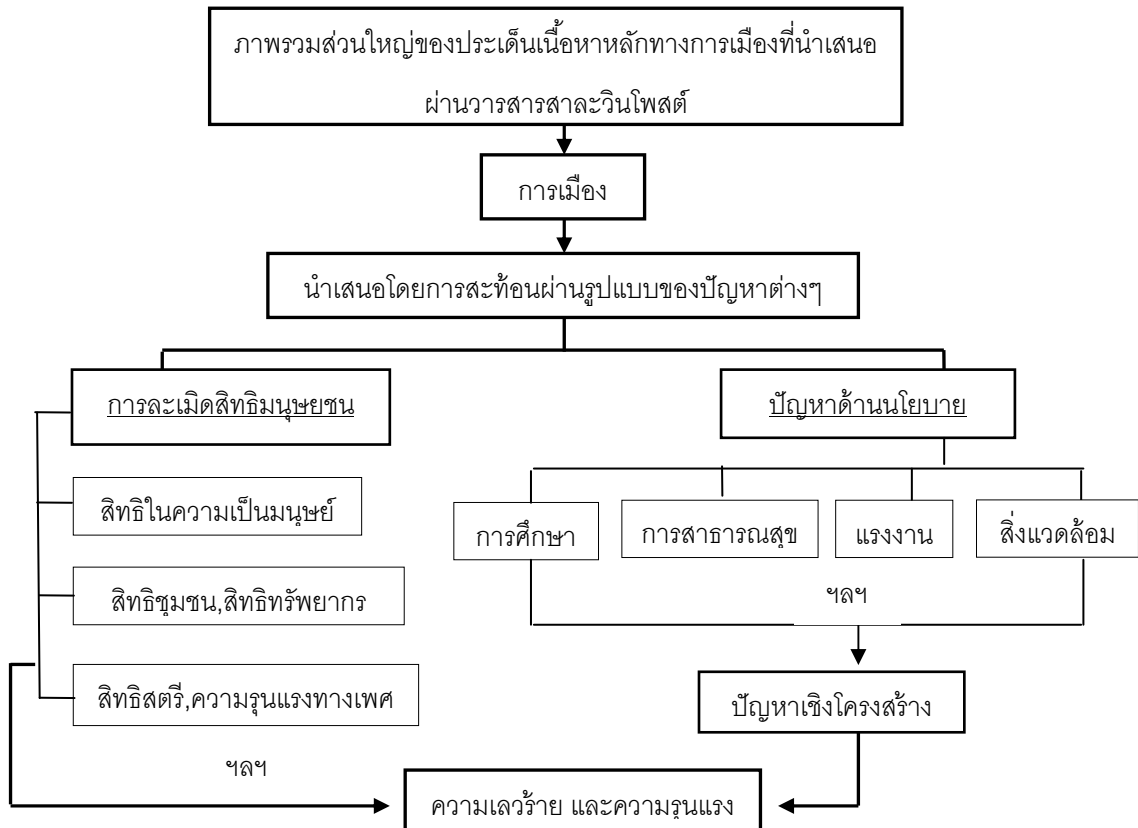
เมื่อวิเคราะห์จากพรรคคณะที่ได้ให้สัมภาษณ์ของบรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์นั้นจะ เห็นได้ว่า การนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านวารสารสาละวินโพสต์จะอยู่บนพื้นฐานของโจทย์ในการ ผลิตสื่อที่ว่า “ปัญหาทางการเมืองในพม่าได้ส่งผลกระทบต่ออย่างไรต่อชีวิตประชาชน?” ซึ่งในที่นี่ อาจได้แก่ ผลกระทบในเรื่องสิทธิมนุษยชน, เรื่องวัฒนธรรม, และเรื่องอื่นๆอีกมาก ฯลฯ โดยที่ ประเด็นหลักจะอยู่ที่เรื่องของ “การเมือง” ซึ่งหลังจากนั้นก็แยกย่อยออกไปสู่เรื่องอื่นๆที่เป็น

¹⁹ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

²⁰ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

ปัญหาที่มีความหลากหลายซับซ้อน โดยผู้วิจัยจะขอสรุปออกมาเป็นแผนผังที่แสดงถึงภาพรวมที่เป็นประเด็นเนื้อหาหลักที่นำเสนอผ่านวารสารสาละวินโพสต์

ภาพที่ 15 ภาพแผนผังแสดงภาพรวมที่เป็นประเด็นเนื้อหาหลักที่นำเสนอผ่านวารสารสาละวินโพสต์

ภาพที่ 16 ภาพแสดงการนำเสนอประเด็นเนื้อหาภายในวารสารสาละวินโพสต์ที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาทางการเมืองภายในพม่าที่ได้ส่งผลกระทบต่อชีวิตประชาชน

ที่มา : สาละวินโพสต์,ฉบับที่ 39,46,55

แต่กระนั้นนอกจากวารสารสาละวินโพสต์จะเต็มไปด้วยเรื่องราว หรือเนื้อหาที่น่าสนใจ เป็นไปในเชิงสลดหดหู่ น่าสังเวชที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมการเมืองที่อยู่ภายใต้รัฐบาลทหารเป็นส่วนใหญ่ หากแต่ยังมีอีกมุมหนึ่งที่บรรณาธิการก็พยายามคิดหามุมคอลัมน์ที่ไม่ตึงเครียดเกินไป เป็นมุมเบาๆสบายๆ อย่างเช่น “คอลัมน์ตามรอยฝัน” ซึ่งเป็นเรื่องเบาๆเกี่ยวกับการตามหาและทำตามความฝันของแต่ละคนในประเทศพม่า เพื่อเป็นแรงบันดาลใจ หรือให้กำลังใจแก่ผู้ที่มีความฝัน โดยแสดงให้เห็นว่าแม้ประชาชนพม่าจะอยู่ในบรรยากาศทางสังคมการเมืองที่ตึงเครียดที่ทหารเข้าควบคุมทุกหย่อมหญ้า หากแต่ความฝันที่อยากจะเป็น ที่อยากจะทำก็ไม่ได้ถูกควบคุมไปตามบรรยากาศทางสังคมการเมืองที่เกิดขึ้น²¹ คอลัมน์ในลักษณะดังกล่าวนี้เป็นการพัฒนาทางด้านการนำเสนอเนื้อหาในวารสารสาละวินโพสต์ของบรรณาธิการในยุคถัดมา เพื่อที่จะปิดช่องโหว่คำติหรือคำแนะนำจากผู้อ่านที่ว่า “เพราะเหตุใด ทำไมเรื่องราวจากประเทศพม่านั้นมีแต่เรื่องหดหู่หรือไม่กี่เรื่องหนักๆ ผู้อ่านอยากเห็นแง่มุมที่เป็นมนุษย์ และแง่มุมดีๆบ้าง”²² คอลัมน์ที่นำเสนอในเรื่องนี้ ได้แก่ เรื่อง “ความฝันของเด็กกะเหรี่ยงพลัดถิ่นคนหนึ่ง คือ การเก็บเงินส่งกลับไปช่วยพ่อแม่สร้างบ้าน หลังจากนั้นเธอจึงอยากเก็บเงินเพื่อกลับไปทำงานจิตอาสาในชุมชน”²³ จึงเห็นได้ว่าในคอลัมน์ดังกล่าวนี้ไม่ได้สะท้อนให้เห็นแง่มุมที่เป็นเพียงคนพม่าคนหนึ่งเท่านั้น หากแต่ก็ได้แสดงให้เห็นว่า แม้จะฝันในสิ่งที่อยากจะทำ แต่ในโลกแห่งความเป็นจริงในพม่านั้นกลับมีโอกาสเป็นจริงได้ ซึ่งเมื่อพิจารณาถึงเด็กในค่ายผู้ลี้ภัยที่ต่างก็มีความฝันที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นฝันอยากเป็นหมอ พยาบาล วิศวกร ฯลฯ แต่ความฝันของเขาก็ไม่อาจเป็นความจริงได้เลย เพราะเมื่อวิเคราะห์ดูแล้วลักษณะดังกล่าวนี้ไม่ได้เกิดขึ้นมาจากการที่เขาขาดความสามารถ หากแต่เพราะพวกเขาตกอยู่ในสถานะของการเป็นผู้พลัดถิ่น ซึ่งเป็นเหตุผลที่ทำให้พวกเขาเหล่านั้นไม่สามารถเข้าสู่การได้รับการบริการขั้นพื้นฐานทั่วไปที่เป็นประโยชน์จากภาครัฐได้ โดยเฉพาะด้านการเข้าถึงระบบการศึกษาที่ดีที่รัฐจัดให้ พวกเขาเหล่านี้ก็ไม่สามารถเข้าถึง หรือเข้าสู่รูปแบบอาชีพที่ตนเองวาดฝันไว้ได้เหมือนคนทั่วไปที่มีเสรีภาพ และมีสถานะทางกฎหมายที่ให้การยอมรับในความเป็นบุคคล

²¹ วันดี สันติวุฒิเมธี, *สาละวินโพสต์ฉบับสุดท้าย เปิดใจบรรณาธิการ ถอดบทเรียนเก้าปี ประมวลภาพความประทับใจ* (เชียงใหม่ : สำนักพิมพ์นันทพันธ์พริ้นติ้ง จำกัด, 2554), หน้า 9.

²² เรื่องเดียวกัน, หน้า 8.

²³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

ซึ่งสิ่งเดียวที่กลุ่มคนพลัดถิ่นสามารถทำได้คือ การเป็นครูสอนอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยได้เท่านั้น²⁴ ปრაภฏการณ์ดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำทางสังคมที่เกิดขึ้น ที่มีสาเหตุมาจากสถานะ และสถานภาพทางกฎหมายที่ทำให้การรับรองสถานะความเป็นบุคคลในสังคมพม่า ฉะนั้นวารสารสาละวินโพสต์ก็จะเป็นตัวกลางหลักที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงโครงสร้างที่มีอยู่ในประเทศพม่าที่รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญ หรือเข้าไปแก้ไขปัญหาที่ถูกต้อง เพื่อลด หรือเยียวยาปัญหาที่เกิดขึ้น

นอกจากนั้นก็ยังมีคอลัมน์อื่นๆอีกมากมาย ซึ่งถือเป็นพัฒนาการสำคัญในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารของวารสารสาละวินโพสต์อย่างต่อเนื่อง ได้แก่ คอลัมน์ “กฎหมายเพื่อคนชายขอบ” โดยบรรณาธิการฯ จะมอบหมายให้มีผู้รับผิดชอบในการเขียน ซึ่งสำหรับคอลัมน์นี้จะเขียนโดย ศ.ดร.พันธุ์พิทักษ์ กาญจนะจิตรา สายสมุทร ซึ่งจะมีความสำคัญอย่างมากต่อกลุ่มผู้มีปัญหาไร้สัญชาติ, คอลัมน์ “เมนูอาหารชาติพันธุ์” ซึ่งจะเป็นคอลัมน์เบาๆแนะนำอาหารของคนกลุ่มต่างๆ โดยบรรณาธิการฯได้ให้สัมภาษณ์ว่าในคอลัมน์นี้จะเป็วิธีการหนึ่งที่สามารถเปิดโอกาสให้ชนกลุ่มน้อยพม่าได้เข้ามามีส่วนร่วมโดยตรงในการนำเสนอสาระต่างๆที่เป็นประโยชน์ผ่านวารสารสาละวินโพสต์ โดยที่จะเชิญตัวแทนชนกลุ่มน้อยมาประกอบอาหารให้ดูกันเลย ซึ่งระหว่างการทำนั้นก็จะมีทีมงานคอยบันทึกวิธีการทำทุกขั้นตอนอย่างละเอียด²⁵ ในคอลัมน์นี้ถือได้ว่าเป็นคอลัมน์สำคัญที่องค์กรฯได้เปิดโอกาสให้ชนกลุ่มน้อยในพม่าได้เข้ามามีส่วนร่วมในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นประโยชน์ลงในวารสารสาละวินโพสต์ ซึ่งจะทำให้เกิดความน่าสนใจ หรือแม้กระทั่งผู้อ่านที่ชื่นชอบในการทำอาหาร ก็สามารถที่จะนำสูตร หรือวิธีการทำไปทดลองปฏิบัติได้ด้วยตนเอง การได้มาซึ่งข้อมูลในการเขียนเนื้อหาคอลัมน์นี้จึงมีลักษณะเป็นไปในเชิงข้อมูลขั้นต้นที่มาจากเจ้าของอาหารโดยตรง, คอลัมน์ “ต่างเรื่องมุมเดียว” ซึ่งจะเป็นคอลัมน์ที่ไม่ได้หนักมาก เพราะเป็นการนำเสนอโดยใช้สื่อประเภทภาพยนตร์ แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นผู้เขียนก็จะเลือกนำเสนอภาพยนตร์ในแง่มุมมองที่สอดคล้องเชื่อมโยงกับสถานการณ์ภายในพม่า การเมือง รวมถึงด้านสังคมวัฒนธรรมเป็นหลัก เช่น เรื่อง Beyond Rangoon สู้เพื่อเธอ ของชาน ซูจี, Not one less เด็กหัวใจสู้และครูตัวน้อย, I am

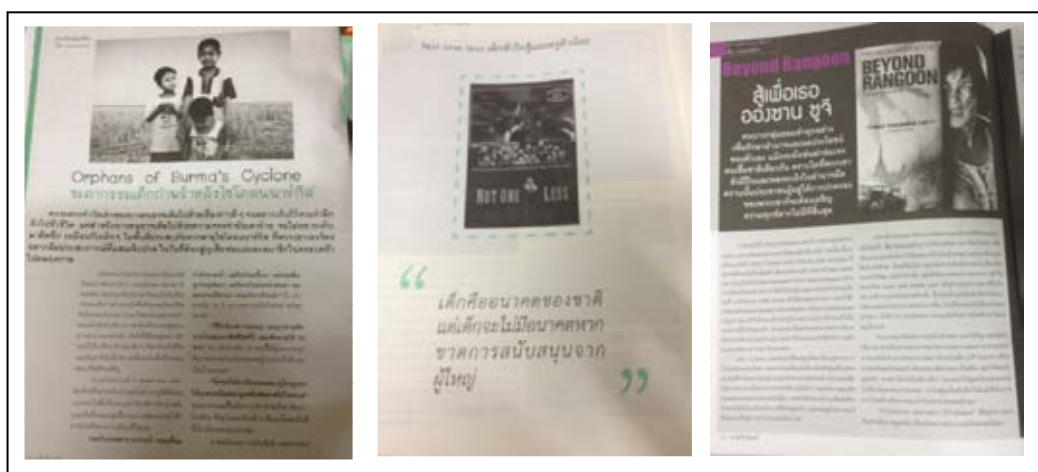
²⁴ เรื่องเดียวกัน, หน้า 9.

²⁵ สัมภาษณ์ วันที่ สันติวุฒิเมธี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

David – เด็กผู้ชาย หัวใจไม่ยอมแพ้, Innocent Voices – เสียงบริสุทธิ์หยุดสงคราม, Hotel Rawanda ทางเดียวที่เราจะรอดคือการช่วยเหลือกัน”, Dirty Pretty Things ลบเหลี่ยมเลว, Offside ผู้หญิงก็มีหัวใจ, This prison where I live เมื่อตลกต้องกลายเป็นนักโทษการเมือง ฯลฯ

ภาพที่ 17 ภาพการนำเสนอประเด็นเนื้อหาคอลัมน์ใหม่ๆ (คอลัมน์ต่างเรื่องมุมเดียว)

ที่มา : สาระวินโพสต์,ฉบับที่ 58,60,65

จากลักษณะเบื้องต้นเป็นเพียงตัวอย่างคอลัมน์ใหม่ๆที่ได้พัฒนาขึ้นมาในแต่ละยุคโดยทีมงานผู้เขียนอย่างต่อเนื่อง พัฒนาการในการนำเสนอเนื้อหาที่หลากหลายดังกล่าว นัยยะหนึ่งมีที่มาจากกระตือรือร้นของผู้อ่านที่เสนอแนะเข้ามาอย่างต่อเนื่องจนทำให้เนื้อหาในวารสารสาระวินโพสต์ได้รับการพัฒนา และปรับปรุงเพิ่มเติมเรื่อยมา กระนั้นพัฒนาการในแต่ละยุคจึงเกิดขึ้นมาเพื่อมุ่งหวังที่จะผลิตรายการให้ผู้อ่านมีความพึงพอใจ หรือตอบสนองผู้บริโภคสื่อประเภทนี้เป็นสำคัญ พร้อมทั้งจะทำให้เข้าใจในอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน และสภาวะปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคม ซึ่งมาจากสถานการณ์ทางการเมืองภายในประเทศพม่าที่มีผลกระทบต่อชนกลุ่มน้อย ทุกกระบวนการนำเสนอข้อมูลข่าวสารผ่านวารสารสาระวินโพสต์จึงเป็นไปเพื่อสร้างความเข้าใจในความเป็นจริงของคนทั่วไป และชนกลุ่มน้อยในพม่า รวมถึงเข้าใจสภาพความเป็นจริงทางการเมืองภายในพม่าที่เกิดขึ้น โดยมีหัวใจในการทำงานที่สำคัญคือ “การสร้างความเป็นธรรม” ให้แก่ผู้ที่ได้รับผลกระทบ

บทที่ 6

วิเคราะห์เนื้อหาวารสารสาละวินโพสต์

นับตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ปีพุทธศักราช 2545 ที่สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย อย่าง “วารสารสาละวินโพสต์” ได้ถูกก่อตั้งขึ้นมาเพื่อนำเสนอเรื่องราวที่มุ่งเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่อาศัยอยู่ทั้งภายในประเทศพม่าและในประเทศไทย การนำเสนอของสื่อทางเลือกประเภทวารสารฯ พบว่าผู้ผลิตจะเน้นในการนำเสนอประเด็นหลากหลายมิติมากกว่าสื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ได้แก่ สถานการณ์ปัจจุบัน(ด้านสังคมการเมือง), ชนกลุ่มน้อย/ชนเผ่า, สถานที่สำคัญ, การต่อสู้ (สิทธิเสรีภาพ, สิทธิทรัพยากร), และสังคมวัฒนธรรม ในขณะที่เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จะสนใจและให้ความสำคัญกับการนำเสนอในมิติสถานการณ์ปัจจุบันในพม่าเป็นหลักเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น

สำหรับการวิเคราะห์ในบทนี้ ผู้วิจัยจะขอเริ่มต้นด้วยการสรุปภาพรวมประเด็นเนื้อหาที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ โดยจะวิเคราะห์ผ่านภาพหน้าปก และข้อความหลักจากปก ซึ่งเป็นประเด็นใจความสำคัญที่วารสารฯแต่ละฉบับต้องการนำเสนอ (ทั้ง 67 ฉบับ) จากนั้นจะวิเคราะห์ปฏิสัมพันธ์สื่อ กับบริบทเหตุการณ์ประชาธิปไตยในพม่าโดยเชื่อมโยงกับการตอบคำถามการวิจัยทั้ง 3 ข้อ อาทิ การสะท้อนให้เห็นถึงอุดมการณ์บางอย่างของกลุ่มผู้ผลิตที่มีต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหา จากนั้นจะศึกษาบทบาทของสื่อประเภทวารสารฯในการสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่า และจะจบลงที่ประเด็นการอธิบายเชื่อมโยงให้เห็นบทบาทในการต่อสู้ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยพม่าที่กระทำผ่านสื่อวารสารสาละวินโพสต์ โดยที่กระบวนการวิเคราะห์จะลำดับการอธิบายด้วยบริบทเวลา ก่อน และหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าที่ยึดเกณฑ์ในการแบ่งช่วงเวลาจากบริบทการเลือกตั้งในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 ของพม่า คือ วารสารสาละวินโพสต์ฉบับที่ 57-67 (มกราคม 2553-ตุลาคม 2554)

6.1 ภาพรวมประเด็นเนื้อหาหลักจากวารสารสาละวินโพสต์ 67 ฉบับ (ศึกษาผ่านประเด็นหลักจากปก)

ตลอดระยะเวลาตั้งแต่เดือนกรกฎาคม ปี 2545 กระทั่งถึงเดือนตุลาคม 2554 รวม 9 ปีที่วารสารสาละวินโพสต์ได้ทำงานในรูปแบบการเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนนั้น ผู้วิจัยจะขอวิเคราะห์ให้เห็นความถี่ และปริมาณของประเด็นในการนำเสนอผ่านสื่อวารสารสาละวินโพสต์เป็นการเบื้องต้นก่อนเพื่อที่จะทำให้เห็นภาพรวมทั้งหมด (โดยจะวิเคราะห์ในเชิงของปริมาณและ

ความถี่ในการนำเสนอประเด็นหลักผ่านหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ทั้ง 67 ฉบับ) เพราะหน้าปกวารสารจะเป็นกุญแจสำคัญในการสะท้อนให้เห็นปรากฏการณ์ที่เป็นประเด็นหลักต่างๆซึ่งผู้ผลิตต้องการนำเสนอ (ศึกษาการแจกแจงภาพปก และการวิเคราะห์หน้าปกในภาคผนวก)

6.1.1 วิเคราะห์ภาพรวมปริมาณและความถี่ในการนำเสนอประเด็นหลักจากปกวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67

ตารางที่ 1 ตารางแสดงปริมาณความถี่ของประเด็น และบริบทที่นำเสนอผ่านปกวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67 (ตั้งแต่เริ่มก่อตั้ง ถึงวาระยุติการผลิต)

ประเด็นเรื่อง	จำนวนเล่ม	ความถี่ในการนำเสนอ (เปอร์เซ็นต์)
สถานการณ์ปัจจุบัน (ด้านสังคม และการเมือง)	43 ฉบับ	48.86%
ชนกลุ่มน้อย หรือชนเผ่า	15 ฉบับ	17.05%
สถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมือง	12 ฉบับ	13.64%
การต่อสู้ (สิทธิเสรีภาพ, สิทธิทรัพยากร)	8 ฉบับ	9.09%
สังคม และวัฒนธรรม	8 ฉบับ	9.09%
การสังเคราะห์ทุกประเด็น	2 ฉบับ	2.27%

หมายเหตุ : การคิดค่าเฉลี่ยภาพรวมความถี่ในการนำเสนอเป็นเปอร์เซ็นต์นั้น มาจากปกวารสารสาละวินโพสต์ทั้งหมด 67 ฉบับ ซึ่งปกในบางฉบับอาจมีมากกว่า 1 ประเด็น

จากตารางแจกแจงความถี่ที่ผู้วิจัยได้สรุปออกมานั้น พอจะอธิบายผลสรุปโดยเรียงจากประเด็นที่นำเสนอผ่านหน้าปกมากที่สุด ไปสู่ประเด็นที่นำเสนอผ่านหน้าปกน้อยที่สุดตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันทางด้านสังคม และการเมือง : เป็นการให้ความสำคัญกับ “สถานการณ์ปัจจุบันทางด้านสังคม และการเมือง” ที่เกิดขึ้นในพม่า ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่วารสารสาละวินโพสต์ได้ถูกผลิตออกมาในแต่ละฉบับ โดยที่ภาพรวมของสถานการณ์ปัจจุบันจะเกี่ยวข้องและเชื่อมโยงเข้ากับประเด็นด้านสังคมการเมือง ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงความสัมพันธ์ ปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น ได้แก่ รัฐบาลพม่าเตรียมผลิตอาวุธเคมี (ฉบับที่ 2), ทูต UN ยี้วะพม่าติดเครื่องดักฟัง (ฉบับที่ 6), นานาชาติเรียกร้องรัฐบาลพม่าริบปล่อยตัวนางอองซานซูจี (ฉบับที่ 8), วิกฤติป่าไม้ในพม่า ความขัดแย้งของผลประโยชน์ (ฉบับที่ 10), ชะตากรรมชนกลุ่มน้อย หลังเจราหาหยุดยิง!

(ฉบับที่ 11), ตามรอยขบวนการค้าสัตว์ป่าในพม่า (ฉบับที่ 25), ครอบครัวยุคบ้านสังกะสี การต่อสู้ของชีวิตเล็กๆในเมืองใหญ่(ฉบับที่ 36), จากสีนามิถึงนารักสี เสียงร่ำไห้ที่ไม่มีใครได้ยิน (ฉบับที่ 46), ลมหายใจวาระวินบนต้นน้ำอริระวดี (ฉบับที่ 57) เป็นต้น จากตัวอย่างเบื้องต้นได้สะท้อนให้เห็นประเด็นการเชื่อมโยงระหว่างสถานการณ์ปัจจุบัน และการเมืองที่มีความสัมพันธ์กันอย่างแยกไม่ออก ซึ่งจะมีประเด็นสำคัญอยู่ 2 ประเด็นด้วยกันคือ ประเด็นด้านสถานการณ์ปัจจุบัน และในขณะเดียวกันสถานการณ์ปัจจุบันเหล่านั้นก็เกี่ยวข้องกับสังคมการเมือง ซึ่งแต่ละฉบับจะประกอบด้วย 2 มิติที่เชื่อมโยงเป็นเนื้อหาหลักเดียวกัน ดังนั้นการวิเคราะห์สำรวจภาพรวมของ Theme ที่นำเสนอผ่านหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์จึงทำให้ผู้วิจัยสามารถแยกแยะได้ว่า การนำเสนอในประเด็นสถานการณ์ปัจจุบันที่มีการสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางการเมือง มีจำนวนทั้งสิ้นถึง 43 ฉบับ* ซึ่งมีปริมาณมากที่สุด ดังนั้นผลจากการวิเคราะห์พบว่า Theme เนื้อหาหลักที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบันด้านสังคมการเมืองถือเป็นความต้องการของกลุ่มผู้ผลิตวารสารสาละวินโพสต์ที่ต้องการนำเสนอออกมามากที่สุด

2) ประเด็นชนกลุ่มน้อยพม่า : เป็นการให้ความสำคัญกับเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับ “ชนกลุ่มน้อย” ที่มีถิ่นฐานอยู่ในอาณาเขตประเทศพม่า ลักษณะดังกล่าวเป็นการนำเสนอให้เห็นถึงรูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะเฉพาะตัวตนที่เป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ รวมถึงปัญหาที่มีอยู่ในพม่าซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ในประเด็นนี้จึงครอบคลุมหลายมิติ แต่ทุกมิติจะเชื่อมโยงเข้ากับชนกลุ่มน้อย หรือชนเผ่าแต่ละกลุ่ม ซึ่งภาพรวมของประเด็นเนื้อหาหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปกในมิติของชนกลุ่มน้อย หรือชนเผ่าในพม่า นั้น ได้แก่ ชีวิตเล็กเกิดไม่ได้ของคนไร้สัญชาติ (ฉบับที่ 16), จากรัฐคะฉิ่นสู่ถิ่นเชียงดาว การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชาวคะฉิ่นในเมืองไทย (ฉบับที่ 19), ย้อนรอยประวัติศาสตร์คนกะเหรี่ยงบนเส้นพรมแดนตะวันตก (ฉบับที่ 21), วิถีชนเผ่าจากรัฐคะเรนนี่ในค่ายผู้ลี้ภัย (ฉบับที่ 29) เป็นต้น ซึ่งจากการสำรวจ และวิเคราะห์ภาพรวมทำให้ผู้วิจัยเห็นมิติการนำเสนอในประเด็นชนกลุ่มน้อย หรือชนเผ่าที่มีความเชื่อมโยงกับมิติด้านต่างๆ หลากหลายมิติ มีจำนวนทั้งสิ้น 15 ฉบับ** ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นรองลงมาของผู้ผลิตวารสารสาละวินโพสต์ที่ต้องการนำเสนอ

* ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอประเด็นด้าน “สถานการณ์ปัจจุบันโดยเชื่อมโยงกับลักษณะทางสังคมการเมืองพม่า” มีทั้งหมด 43 ฉบับ คือ วารสารฉบับที่ 1,2,3,4,5,6,7,8,9,10,11,12,14,15,17,18,22,23,25,26,29,30,31,32,36,37,39,40,42,43,44, 45,46,47,50,51,55,57,61,62,63,65,66 (ดูชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

** ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยที่ครอบคลุมหลากหลายมิตินั้น มีทั้งหมด 15 ฉบับ คือ ฉบับที่ 16,19,20,21,22,26,29,35, 41,45,48,51,54,55,56 (ดูชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

3) ประเด็นสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมและการเมืองพม่า : ในแง่นี้เป็นกรมุ่งสร้าง ความเข้าใจให้ผู้อ่านเห็นถึงอีกมิติในสังคมพม่าที่นำเรื่องด้วยการอธิบายเข้ากับสถานที่สำคัญต่างๆ ได้แก่ หุบเขานู่เจียง สายน้ำสาละวินสีมรกตที่ยู่นาน (ฉบับที่ 13), แבקเป่เที่ยวเมืองพม่า ความม ดงามหลังม่านน้ำตา (ฉบับที่ 24), แม่ดาวคลินิก แสงสว่างในความมืดบนชายแดนตะวันตก (ฉบับที่ 31), การเดินทางตามหาคนตัวจิ๋วแห่งภูเขาหิมะในรัฐคะฉิ่น (ฉบับที่ 41) ฯลฯ จะเห็นได้ว่า ในประเด็นด้านสถานที่นั้น ผู้ผลิตวารสารสาละวินโพสต์มักจะเชื่อมโยงสถานที่เข้ากับประเด็น ทางด้านอื่นๆ อาทิ ด้านการเมือง, ด้านสังคมวัฒนธรรม ฯลฯ ซึ่งนอกจากจะเป็นการอธิบายให้เห็น ถึงลักษณะโดยทั่วไปของสถานที่นั้นๆแล้ว ยังทำให้ผู้อ่านเข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างสถานที่กับ สังคมการเมือง ดังนั้นจากการวิเคราะห์สำรวจภาพรวมของประเด็นที่นำเสนอผ่านหน้าปกวารสาร สาละวินโพสต์ปรากฏว่าการนำเสนอในประเด็นสถานที่สำคัญที่เชื่อมโยงเข้ากับประเด็นด้านต่างๆ อาทิ ด้านสถานการณ์ปัจจุบันที่สัมพันธ์กับประเด็นด้านการเมือง ด้านสังคมวัฒนธรรม ฯลฯ มี จำนวนทั้งสิ้นถึง 12 ฉบับ ซึ่งเป็นประเด็นเนื้อหาลำดับที่สามารถลงมาจากประเด็นด้าน สถานการณ์ปัจจุบัน (สังคมการเมือง) และประเด็นชนกลุ่มน้อย

4) ประเด็นการต่อสู้เรียกร้อง “สิทธิเสรีภาพ”, “สิทธิทรัพยากร”

สำหรับประเด็นด้านการต่อสู้เพื่อเรียกร้อง “สิทธิและเสรีภาพ” นั้นจะมีจำนวนวารสารที่ นำเสนอในประเด็นดังกล่าวอยู่ 7 ฉบับ ในขณะที่ประเด็นด้านการต่อสู้เพื่อเรียกร้อง “สิทธิ ทรัพยากร” มีเพียง 1 ฉบับ ซึ่งเมื่อรวบรวมประเด็นการต่อสู้ก็จะพบว่า มี 8 ฉบับด้วยกัน^{๓๓} ได้แก่ การต่อสู้ของผู้หญิงบนลุ่มน้ำอิระวดี-สาละวิน (ฉบับที่ 23), จินตนาการมีพรหมแดนในโลก วรรณกรรมพม่า (ฉบับที่ 27), โรงเรียนของหนู โอกาสทางการศึกษาของเด็กในพม่า (ฉบับที่ 28), คณะตลกหนวด ผู้กล้าแห่งกรุงมัณฑะเลย์ (ฉบับที่ 33) ฯลฯ ซึ่งทั้งหมดเป็นเรื่องราวการต่อสู้เพื่อ สิทธิและเสรีภาพ ในขณะที่เดียวกันก็มีเพียง 1 ฉบับที่เสนอประเด็นเกี่ยวกับการต่อสู้เพื่อสิทธิ ทรัพยากร คือ “อัญมณีในพม่า” ชุมทรัพย์กลางสนามรบ (ฉบับที่ 32)

^{๓๓} ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมืองพม่า ซึ่งได้เชื่อมโยง ความสัมพันธ์เข้ากับมิติด้านอื่นๆ อาทิ ด้านสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับการเมือง, ด้านสังคมวัฒนธรรม ฯลฯ มีทั้งหมด 12 ฉบับ คือ ฉบับที่ 13, 19, 24, 31, 41, 42, 49, 52, 53, 54, 58, 60 (ดูชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

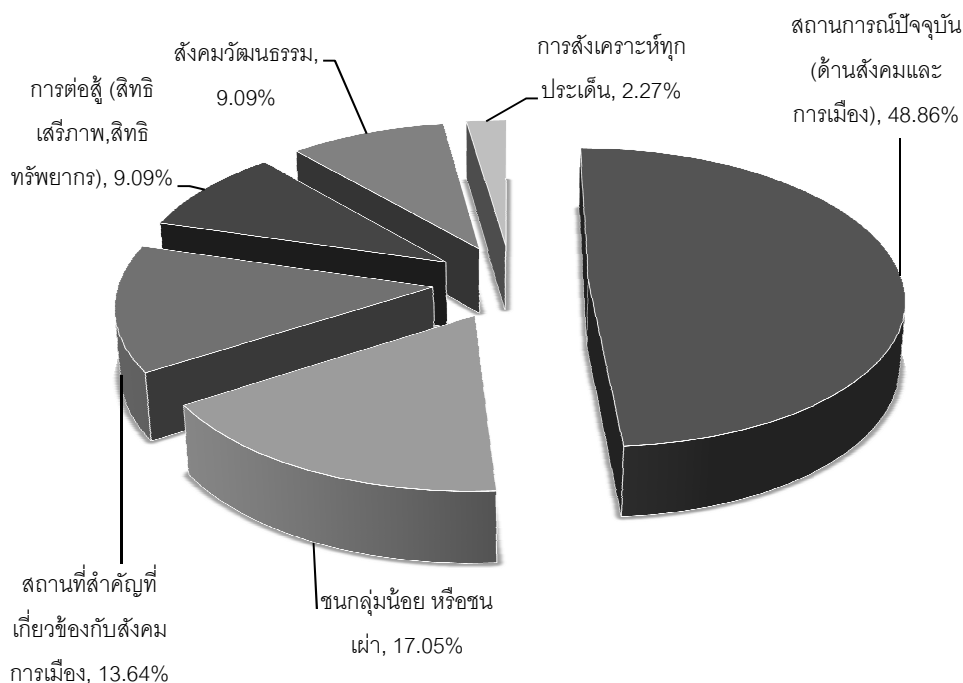
^{๓๔} ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอในรูปแบบประเด็นด้านการต่อสู้ มีทั้งหมด 8 ฉบับ ซึ่งแบ่งเป็นการต่อสู้เพื่อ (สิทธิ เสรีภาพ) มีทั้งหมด 7 ฉบับ คือ ฉบับที่ 23, 27, 28, 33, 34, 38, 66 และประเด็นการต่อสู้ (สิทธิทรัพยากร) มี 1 ฉบับคือ ฉบับที่ 32 (ดู ชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

5) ประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรม จากการสำรวจพบว่า มีจำนวนวารสารที่นำเสนอในประเด็นนี้อยู่ 8 ฉบับ^{*} ซึ่งเท่ากับจำนวนวารสารที่นำเสนอในประเด็นด้านการต่อสู้ (สิทธิเสรีภาพ และสิทธิทรัพยากร) ได้แก่ จากรัฐคะฉิ่นสู่ถิ่นเชียงดาว การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชาวคะฉิ่นในเมืองไทย (ฉบับที่ 19), บทเพลงไทใหญ่เหนือเส้นพรมแดน (ฉบับที่ 20), ย้อนรอยจำไต ลีเกไทใหญ่ในกระแสความเปลี่ยนแปลง (ฉบับที่ 48), ปันรถถีบเที่ยวเมืองชิตตวอย ดินแดนสองวัฒนธรรมบนรัฐชายฝั่งตะวันตก (ฉบับที่ 53) เป็นต้น ดังนั้น ผลสรุปที่ได้รับจากการใช้ตารางแจกแจง (Coding Sheet) พบว่าประเด็นที่ผู้ผลิตสื่อมุ่งหวังจะนำเสนอเป็นลำดับที่ 4 มี 2 ประเด็นหลักที่สำคัญคือ ประเด็นทางด้านการต่อสู้ (สิทธิเสรีภาพ และสิทธิทรัพยากร) และ ประเด็นทางด้านสังคมและวัฒนธรรม ซึ่งทั้ง 2 ประเด็น เป็นเนื้อหาหลักที่ผู้ผลิตให้นำหน้าหน้าบทความสำคัญเท่ากัน

6) การสังเคราะห์ทุกประเด็น (2 ฉบับ) : ในแง่นี้เป็นการวิเคราะห์ภาพรวมทุกประเด็นที่ผ่านมา อาทิ ประเด็นด้านสถานการณ์ปัจจุบันทางสังคมการเมือง, ด้านชนกลุ่มน้อยในมิติต่างๆ, ด้านสถานที่สำคัญ ซึ่งมีการเชื่อมโยงสถานที่เข้ากับมิติด้านต่างๆ โดยเฉพาะสังคมการเมือง, ด้านการต่อสู้ (สิทธิเสรีภาพ และสิทธิทรัพยากร), และด้านสังคมวัฒนธรรม ซึ่งมีเพียง 2 ฉบับเท่านั้น จากทั้งหมด 67 ฉบับ คือ ฉบับที่ 59 (ครบรอบ 8 ปีของการเดินทางท่ามกลางม่านหมอก) และฉบับที่ 67 (สาละวินโพสต์ฉบับสุดท้าย เปิดใจบรรณาธิการ ถอดบทเรียนเก้าปี ประมวลภาพความประทับใจ) ซึ่งทั้งสองฉบับเกิดขึ้นมาในช่วงเวลาที่เป็นบริบทของการครบรอบในการผลิตสื่อ รวมถึงฉบับสุดท้ายที่เป็นการสรุปทุกด้านตลอดระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมาที่สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ได้มีบทบาทในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อนำเสนอเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่าให้กับคนไทยได้ทราบ และเกิดความเข้าใจ จากลักษณะดังที่กล่าวมาทั้งหมดนั้น ผู้วิจัยจะขอสรุปให้เห็นภาพที่ชัดเจนโดยใช้เครื่องมืออธิบายเป็น “แผนภูมิวงกลม” อันจะช่วยทำให้เห็นภาพความถี่ในการนำเสนอประเด็นที่เป็นบริบทต่างๆได้อย่างชัดเจน

* ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอในรูปแบบประเด็นด้านสังคมและวัฒนธรรมนั้น มีทั้งหมด 8 ฉบับ คือ ฉบับที่ 19, 20, 48, 52, 53, 56, 60, 64 (ดูชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

ภาพที่ 18 ภาพแผนภูมิวงกลมแสดงภาพรวมหมวดหมู่ประเด็นเรื่องที่น่าเสนอ
ผ่านภาพหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67

6.1.2 วิเคราะห์ ปริมาณและความถี่ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักจากปกวารสารสาละวินโพสต์ฉบับที่ 1-67

ตารางที่ 2 ตารางสรุปภาพรวมปริมาณและความถี่ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักที่น่าเสนอ
ผ่านปกวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67

ประเด็นเนื้อหาหลัก	จำนวนเล่ม	ความถี่ในการนำเสนอ (เปอร์เซ็นต์)
ความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่ยุติธรรมของทหารพม่า	25 เล่ม	33.78%
ปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่า	21 เล่ม	28.39%
การส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดน	13 เล่ม	17.57%
สถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมืองพม่า	12 ฉบับ	16.22%
การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสู่ประชาธิปไตย	1 ฉบับ	1.34%
การสังเคราะห์ทุกด้าน	2 ฉบับ	2.70%

หมายเหตุ : การคิดค่าเฉลี่ยความถี่ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักเป็นเปอร์เซ็นต์นั้น มาจากปกวารสารสาละวินโพสต์ทั้งหมด 67 ฉบับ ซึ่งในบางฉบับอาจมีมากกว่า 1 ประเด็นเนื้อหาหลัก

ผลสรุปที่ผู้วิจัยได้สำรวจและวิเคราะห์ออกมา จะเห็นได้ว่าน้ำหนัก หรือความถี่ที่บรรณารักษ์ และทีมงานผลิตวารสารสาละวินโพสต์ต้องการถ่ายทอดนำเสนอออกมานั้น พอจะอธิบายโดยเรียงจากประเด็นเนื้อหาหลักของวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอผ่านหน้าปกมากที่สุด ไปสู่ประเด็นที่นำเสนอเนื้อหาหลักน้อยที่สุดตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1) ประเด็นความเลวร้าย ความรุนแรง และความไม่ยุติธรรมของทหารพม่า ผ่านการอธิบายโดยใช้ปรากฏการณ์ที่เป็นการกระทำด้านต่างๆของทหารพม่า หรือสถานการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้น ซึ่งเป็นปัญหาที่ได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยเฉพาะปัญหาความทุกข์ยากลำบากที่เกิดขึ้นจากการกระทำของทหารเป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย ความรุนแรง และความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นในสังคมพม่า ได้แก่ ข้อสังเกตความไม่โปร่งใสการตรวจสอบคดีข่มขืน(ฉบับที่ 3), ฆาตกรรม!“ซูจี”ยังมีดีมน(ฉบับที่9),วิกฤติป่าไม้ในพม่า ความขัดแย้งของผลประโยชน์(ฉบับที่10), ข่มขืน สงครามบนเรือนร่างหญิง(ฉบับที่15), เด็กกำพร้าและหมู่บ้านคนทุกข์บนดอยไตแลง (ฉบับที่ 22), วิถีชนเผ่าจากรัฐคะเรนนี่ในค่ายผู้ลี้ภัย (ฉบับที่ 29), ชีวิตบนเส้นด้ายบนแผ่นดินสงครามรัฐกะเหรี่ยง (ฉบับที่ 30), “อัญมณีในพม่า” ชุมทรัพย์กลางสนามรบ (ฉบับที่ 32), ฆาตกรรมหอลวงใต้เงาเผด็จการ (ฉบับที่ 42), จากสีนามิถึงนาร์กิส เสี่ยงรำไห่ที่ไม่มีใครได้ยิน (ฉบับที่ 46), ฆาตกรรมใต้กระบอกปืนและควันไฟบนแผ่นดินกะเหรี่ยงและไทใหญ่ (ฉบับที่ 55) เป็นต้น จากตัวอย่างประเด็นเนื้อหาหลักดังกล่าว บางปรากฏการณ์จะสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้นโดยตรง ในขณะที่เดียวกันบางฉบับก็นำเสนอให้เห็นบริบทของความเลวร้าย ความรุนแรง และความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นทางอ้อมผ่านปรากฏการณ์ต่างๆในรูปแบบปัญหา หรือการกระทำต่างๆที่ได้สร้างผลกระทบต่อประชาชนภายในประเทศ โดยเฉพาะรากเหง้าของปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นมาจากความบกพร่องในการบริหารราชการของรัฐบาลพม่า

จากการวิเคราะห์สำรวจภาพรวมของประเด็นเนื้อหาหลักทำให้ผู้วิจัยสามารถแยกแยะได้ว่าการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักที่สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่ยุติธรรมโดยเชื่อมโยงเข้ากับประเด็นด้านต่างๆ อาทิ ด้านสถานการณ์ปัจจุบันที่สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบปัญหา และผลกระทบ ฯลฯ มีจำนวนความถี่ทั้งสิ้นถึง 25 ฉบับ รูปแบบเนื้อหาที่เป็นประเด็นเนื้อหาหลักดังกล่าว ซึ่งเชื่อมโยงเข้ากับปรากฏการณ์ หรือสถานการณ์ต่างๆ จึงเป็นประเด็นหลักของกลุ่มผู้ผลิตวารสารสาละวินโพสต์ที่ต้องการนำเสนอมาเป็นอันดับแรกสุด

* ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักที่สะท้อนให้เห็นถึง “ความเลวร้าย ความรุนแรง และความไม่ยุติธรรมของทหารพม่า” มีทั้งหมด 25 ฉบับ คือ ฉบับที่ 2,3,5,6,8,9,15,18,22,24,27,29,30,32,33,34,42,43,45,46,47,50,55,62,66 (ดูชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

2) ประเด็นปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่า สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดขึ้นมาจากความบกพร่อง หรือความไม่ใส่ใจในการบริหารกิจการภาครัฐของรัฐบาลพม่า ส่งผลทำให้เกิดปัญหาสำคัญที่กระทบต่อความเป็นอยู่ของประชาชนภายในประเทศ โดยเฉพาะปัญหาเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นมาจากความบกพร่อง และความล้มเหลวในด้านนโยบาย หรือกรอบแนวทางในการบริหารของรัฐบาลที่ไร้เสถียรภาพ รวมถึงการค้ำประกันผลประโยชน์ส่วนตนและพวกพ้อง (เห็นได้จากการนำเอาเงินงบประมาณในการบริหารจัดการภาครัฐและการจัดการประชาชนมาใช้สนับสนุนบำรุงกองทัพ รวมทั้งอาวุธยุทโธปกรณ์เป็นหลัก แม้กระทั่งการทุจริตคอร์รัปชันในรูปแบบต่างๆ) จนเป็นเหตุทำให้ประชาชนภายในประเทศไร้ความมั่นคงในการดำเนินชีวิต ประสบกับความทุกข์ยากลำบากที่ไร้การเยียวยาและช่วยเหลือใดๆจากภาครัฐ ความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงฐานทรัพยากรที่มีคุณค่า และการเข้าถึงระบบบริการขั้นพื้นฐานที่ดี หรือสวัสดิการด้านต่างๆของภาครัฐ ซึ่งเป็นการลดรอนศักยภาพ หรือศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ความเป็นพลเมืองภายในประเทศ

ปกวารสารสาละวินโพสท์ที่นำเสนอในแง่ประเด็นเนื้อหาหลักที่สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่ามีทั้งหมด 21 ฉบับ* ตัวอย่างได้แก่ ฆะตากรรณชนกลุ่มน้อย หลังเจรจาหยุดยิง! (ฉบับที่ 11), ยุทธการตัดอาหาร ความรุนแรงที่มองไม่เห็น (ฉบับที่ 14), ชีวิตเลือกเกิดไม่ได้ของใคร่สัญชาติ (ฉบับที่ 16), ชีวิตในมมมีดของชายชายบริการไทใหญ่ (ฉบับที่ 26), โรงเรียนของหนูโอกาสทางการศึกษาของเด็กในพม่า (ฉบับที่ 28), แม่ดาวคลินิก แสงสว่างในความมืดบนชายแดนตะวันตก (ฉบับที่ 31), ครอบครัวในบ้านสังกะสี การต่อสู้ของชีวิตเล็กๆในเมืองใหญ่ (ฉบับที่ 36), จากพม่าสู่มหาชัย ชีวิตแรงงานอพยพบนแผ่นดินต่างถิ่น (ฉบับที่ 37), เด็กเร่ร่อน การดิ้นรนของคนตัวเล็กบนถนนชายแดน (ฉบับที่ 39), จากเกาะสองสู่ระนอง ชีวิตใหม่บนอีกฟากฝั่งอันดามัน (ฉบับที่ 40), มอแกน ชาวเลที่ถูกลี้ม (ฉบับที่ 51) เป็นต้น จากลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบของปัญหา หรือปรากฏการณ์ความหลากหลายของผลกระทบที่เกิดขึ้นมาจากความบกพร่องในการบริหารจัดการภาครัฐ หรือความล้มเหลวด้านต่างๆ ประกอบกับความไม่ใส่ใจในการดูแลประชาชนอย่างครอบคลุมและทั่วถึง เป็นเหตุทำให้บางกลุ่ม บางคน หรือคนจำนวนหนึ่งได้รับผลกระทบอันเป็นเพราะพวกเขาไม่สามารถเข้าถึงระบบการบริการใดๆจากภาครัฐได้ รวมถึงเป็นปรากฏการณ์ปัญหาในรูปแบบต่างๆที่มีความซับซ้อน สิ่งเหล่านี้ได้ทำให้ผู้วิจัยเห็นภาพของปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาในเชิงโครงสร้างของรัฐบาลพม่า แม้บางฉบับอาจไม่ได้นำเสนอให้เห็น

*ปกวารสารสาละวินโพสท์ที่นำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักที่สะท้อนให้เห็นถึง “ปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่า” มีทั้งหมด 21 ฉบับ คือ ฉบับที่ 4,11,12,14,16,17,25,26,28,31,33,36,37,38,39,40,44,51,61,65,66 (ดูชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

อย่างตรงไปตรงมาที่ชัดเจน หากแต่เมื่อวิเคราะห์อีกทอดหนึ่งก็จะพบว่าปรากฏการณ์ดังกล่าวเหล่านั้นได้เชื่อมโยงรากของปัญหาในเชิงนโยบายอย่างแยบยล และแยกไม่ออก

3) ประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดน เป็นการนำเสนอแง่มุมใหม่ๆ หรือประเด็นข้อเท็จจริงของประเทศพม่า ซึ่งบางครั้งสื่อหลักมักบิดเบือน บิดบัง และนำเสนอแง่มุมด้านต่างๆที่ครอบงำความคิดของผู้คนมากจนเกินไป จนในบางครั้งการนำเสนอที่บ่อยครั้งของสื่อกระแสหลักได้ผลักดันทิศทางของทรงสนหรือความคิดของผู้คนให้เป็นที่สื่อหลักต้องการอย่างไมู้ตัว โดยที่ขาดการพิจารณาไตร่ตรองความคิดอย่างมีสติ ในมิตินี้ประเด็นเนื้อหาหลักจึงมุ่งเสริมสร้างความเข้าใจที่ถูกต้องในเรื่องราวที่เป็นประเด็นด้านต่างๆของพม่า พร้อมทั้งปลูกฝังความคิด หรือทัศนคติที่มองอีกกลุ่มหนึ่งอย่างเป็นมิตร รู้เขา รู้เรา เข้าใจในความเป็นมนุษย์เหมือนกัน นอกจากนี้เป็นการนำเสนอในมิติที่หลากหลาย และในความหลากหลายนั้นบางประเด็นผู้คนหลายคนอาจไม่ทราบมาก่อน ไม่ว่าจะเป็นการอธิบายให้เห็นถึงอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน หรือลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่า โดยเป็นการสร้างความเข้าใจ และส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดี เพื่อลด ละ เลิกลักษณะของการมองประเทศตนเหนือกว่า หรือมีชาตินิยมเป็นรากฐานของทัศนคติความคิดค่อนข้างสูง การนำเสนอในประเด็นนี้จึงมุ่งหวังให้เข้าใจและเห็นคุณค่าในความเป็นมนุษย์ที่มีลักษณะเหมือนกัน รวมถึงเป็นการสร้างความเข้าใจในแง่มุมอื่นๆที่น่าสนใจ

วารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอในแง่ของประเด็นเนื้อหาหลักที่มุ่งส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนนั้น มีทั้งหมด 13 ฉบับ¹ ได้แก่ จารัฐคะฉิ่นสู่ถิ่นเชียงดาว การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชาวคะฉิ่นในเมืองไทย (ฉบับที่ 19), บทเพลงไทใหญ่เหนือเส้นพรมแดน (ฉบับที่ 20), ย้อนรอยประวัติศาสตร์คนกะเหรี่ยง บนเส้นพรมแดนตะวันตก (ฉบับที่ 21), มอญสองแผ่นดิน สัมพันธภาพทางวัฒนธรรมข้ามพรมแดน (ฉบับที่ 35), การเดินทางตามหาคนตัวจิ๋วแห่งภูเขาหิมะในรัฐคะฉิ่น (ฉบับที่ 41), มะริด หนึ่งในมิตรผู้ซิดไถ่ (ฉบับที่ 49) เป็นต้น ซึ่งจากการสำรวจ และวิเคราะห์ ได้ทำให้ผู้วิจัยเห็นภาพรวมและเข้าใจในความต้องการที่เป็นเป้าหมายของผู้ผลิตวารสารสาละวินโพสต์ที่ต้องการสร้างทัศนคติทางความคิดที่ส่งเสริมความเข้าใจที่ถูกต้อง และร่วมกันปรับเปลี่ยนความคิดที่มองสองมิติมากขึ้น ทั้งมิติเชิงลบที่เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นจริง และมิติเชิงบวกในด้านต่างๆที่มีอยู่ในสังคมพม่า อันจะช่วยลดทัศนคติมุมมองที่หยาบคาย หรือความไม่เข้าใจในข้อเท็จจริงที่ถูกต้อง

¹ ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักที่สะท้อนให้เห็นถึง “การส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดน” มีทั้งหมด 13 ฉบับ คือ ฉบับที่ 19,20,21,35,41,48,49,52,53,54,56,60,64 (ดูชื่อเรื่องได้จากภาคผนวก)

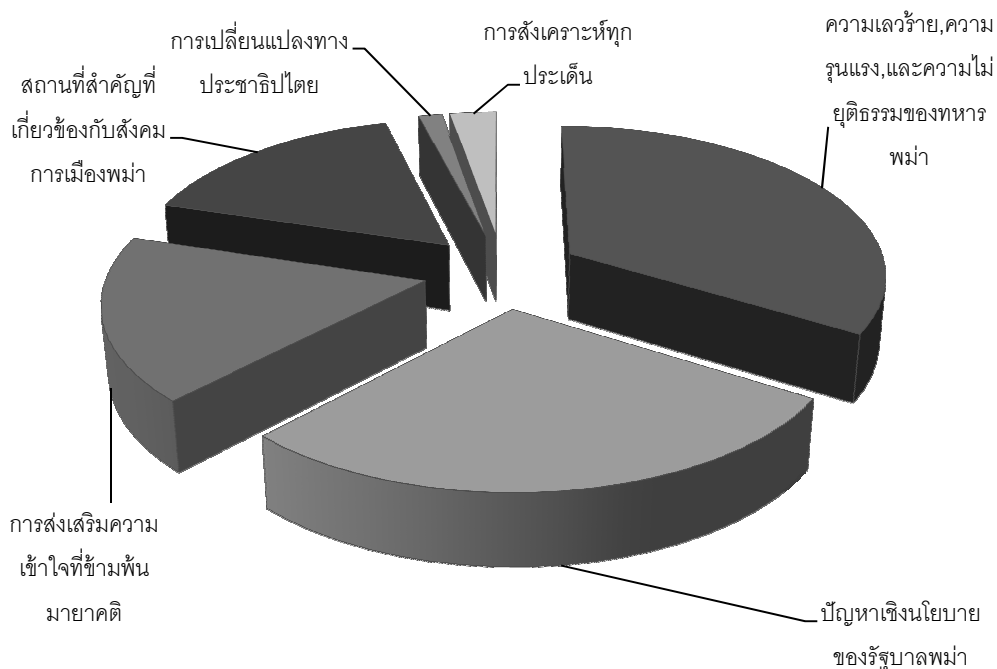
โดยมองปรากฏการณ์ต่างๆ เป็น 2 แง่มุมที่มีทั้งข่าวและดำ ที่ไม่ใช่มองเพียงด้านเดียวอย่างมือคตเหมือนในอดีต

4) ประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจด้านอื่นๆ (2 ประเด็น) ได้แก่ การส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่สำคัญที่เชื่อมโยงกับสังคมและการเมืองพม่า และการส่งเสริมความเข้าใจในแง่มุมของการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ระบอบประชาธิปไตยในประเทศพม่า โดยในประเด็นแรกคือการนำเสนอประเด็นใหม่ๆ ที่เป็นการสร้างความเข้าใจในแง่มุมที่เกี่ยวข้องกับสถานที่ที่เป็นตัวนำหลักในการอธิบายนั้น ผู้ผลิตขมัก้นำบริบทของสถานที่มาเชื่อมโยงเข้ากับประเด็นที่เป็นปรากฏการณ์ด้านต่างๆ ในสังคม อาทิ ด้านการเมือง, ด้านสังคมวัฒนธรรม, ด้านวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของชนกลุ่มน้อย เป็นต้น ซึ่งวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอในประเด็นเนื้อหาหลักที่มุ่งส่งเสริมความเข้าใจในมิติอื่นๆ ในที่นี้คือมิติด้านสถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมืองพม่า มีทั้งหมด 12 ฉบับ ได้แก่ หุบเขานู่เจียง สายน้ำสาละวินสีมรกตที่ยู่นนาน (ฉบับที่ 13), จากรัฐคะฉิ่นสู่ถิ่นเชียงดาว การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชาวคะฉิ่นในเมืองไทย (ฉบับที่ 19), แבקเป่เทียวเมืองพม่า ความงดงามหลังม่านน้ำตา (ฉบับที่ 24), การเดินทางตามหาคนตัวจิ๋วแห่งภูเขาหิมะในรัฐคะฉิ่น (ฉบับที่ 41), ชะตากรรมหอยหลวงใต้เงาเผด็จการ (ฉบับที่ 42), จากพะอันสู่มะละแหม่ง เส้นทางหลากวัฒนธรรม (ฉบับที่ 52) เป็นต้น ในส่วนการส่งเสริมความเข้าใจในมิติอื่นๆ อีกด้านหนึ่งนั้น คือ “การสร้างความเข้าใจในรูปแบบการปกครองที่เป็นประชาธิปไตยสไตล์พม่า” ซึ่งเป็นรูปแบบใหม่ที่มีการเปลี่ยนแปลงจากเดิมที่อยู่ภายใต้การปกครองในระบอบเผด็จการทหารพม่ากว่า 40 ปี การเรียนรู้และสร้างความเข้าใจในมิติด้านการเปลี่ยนผ่านการปกครองที่เกิดขึ้นจึงเป็นสิ่งที่จำเป็น โดยที่ผู้เขียนได้บอกเล่าอธิบายผ่านการเข้าสัมภาษณ์ผู้นำประชาธิปไตยในพม่าอย่าง “นางองซาน ซูจี” ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจในแง่มุมการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น การนำเสนอในประเด็นนี้มีเพียงฉบับเดียวคือฉบับที่ 63 โดยการเดินทางเบื้องหลังการสัมภาษณ์องซาน ซูจี (ฉบับที่ 63) โดยเป็นการอธิบายภาพรวมของความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นภายในประเทศด้วยสายตาของผู้นำที่มุ่งส่งเสริมประชาธิปไตยมาอย่างยาวนาน ในมิตินี้จึงทำให้ผู้อ่านเข้าใจในข้อเท็จจริงมากยิ่งขึ้น เพราะสังคมส่วนใหญ่มักเข้าใจในข้อมูลที่สื่อกระแสหลักนำเสนอเท่านั้น สื่อนี้จึงเป็นสื่อทางเลือกที่มีจำนวนน้อย เพราะเป็นสื่อที่ได้เข้าพบนางองซานซูจี และสัมภาษณ์อย่างเจาะลึกถึงปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ซึ่งแน่นอนว่าข้อเท็จจริงบางอย่างที่สื่อนี้นำเสนอ อาจจะไม่ตรงกับที่การนำเสนอของสื่อกระแสหลัก

¹ ปกวารสารสาละวินโพสต์ที่นำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักที่สะท้อนให้เห็นถึง “การส่งเสริมความเข้าใจในมิติอื่นๆ (ด้านสถานที่สำคัญ)” มีทั้งหมด 12 ฉบับ คือ ฉบับที่ 13, 19, 24, 31, 41, 42, 49, 52, 53, 54, 58, 60 (คู่มือเรื่องได้จากภาคผนวก)

5) การสังเคราะห์ทุกประเด็น (2 ฉบับ) เป็นการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักที่ครอบคลุมหลากหลายมิติ อาทิ ประเด็นด้านความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่ยุติธรรมของทหารพม่า, ด้านปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล, และด้านการส่งเสริมความเข้าใจในมิติต่างๆ ประเด็นเนื้อหาหลักที่นำเสนอจึงมีความหลากหลาย และไม่มีหลักในการนำเสนอที่แน่นอนตายตัว ซึ่งปกที่มีการอธิบายจะเป็นไปในเชิงของการสรุปภาพรวมประเด็นเนื้อหาหลักที่ครอบคลุมทุกด้านนั้นมีเพียง 2 ฉบับเท่านั้น จากทั้งหมด 67 ฉบับ คือ ฉบับที่ 59 (ครบรอบ 8 ปีของการเดินทางท่ามกลางม่านหมอก) และฉบับที่ 67 (สาละวินโพสต์ฉบับสุดท้าย เปิดใจบรรณาธิการ ถอดบทเรียนเก้าปีประมวลภาพความประทับใจ) ซึ่งทั้งสองฉบับเกิดขึ้นมาในช่วงเวลาที่เป็นบริบทของการครบรอบในการผลิตสื่อ รวมถึงฉบับสุดท้ายที่เป็นการสรุปทุกด้านตลอดระยะเวลา 9 ปีที่ผ่านมาที่วารสารสาละวินโพสต์มีบทบาทในฐานะเป็นสื่อทางเลือกเพื่อนำเสนอเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่าให้กับคนไทยได้ทราบ และเกิดความเข้าใจ โดยทั้งหมดที่กล่าวมา ผู้วิจัยขอสรุปภาพรวมประเด็นเนื้อหาหลักเป็น “แผนภูมิวงกลม” ดังต่อไปนี้

ภาพที่ 19 ภาพแผนภูมิวงกลมแสดงภาพรวมความถี่ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลักผ่านภาพหน้าปกวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 1-67

6.2 วารสารสาละวินโพสต์กับ “อุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อ”

สำหรับการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) จุดยืนของผู้ผลิตที่มีต่อกระบวนการนำเสนอเนื้อหา และ 2) ประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตได้นำเสนอโดยจะอธิบายตามลำดับดังที่กล่าวข้างต้นดังต่อไปนี้

6.2.1 จุดยืนของผู้ผลิตที่มีต่อกระบวนการนำเสนอเนื้อหา

สำหรับจุดยืนของผู้ผลิตสื่อ (วันดี สันติวุฒิมณี) นั้นเห็นได้จากเป้าหมายในการก่อตั้งสื่อตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 ที่ได้อธิบายอย่างชัดเจนว่า “ศูนย์ข่าวสาละวิน (ชื่อแรกที่เริ่มก่อตั้ง) เป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นจากนักข่าวไทย มีจุดประสงค์หรือเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนไทย และประชาชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศพม่า โดยทำหน้าที่รวบรวม และผลิตข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่าเผยแพร่สู่สังคมไทย”

จากคำประกาศเป้าหมายในการก่อตั้งสื่อในช่วงเริ่มแรกนั้น สะท้อนให้เห็นว่าวันดี สันติวุฒิมณีในฐานะเป็นผู้ก่อตั้งสื่อต้องการใช้สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์เป็นเครื่องมือในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศพม่าให้กับคนไทย โดยมุ่งหวังเพื่อสร้างความเข้าใจใหม่ที่ต้องการให้คนไทยลดอคติ หรือมายาคติทางความคิดที่มีต่อชนกลุ่มน้อยพม่า เพราะในบริบทช่วงเวลาที่ก่อตั้งคือ กรกฎาคม ปี 2545 นั้น ถือได้ว่าสื่อที่เป็นภาษาไทยและมีเป้าหมายเพื่อสร้างความเข้าใจอันดีเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่ายังมีไม่มาก เพราะสื่อในประเทศไทยส่วนใหญ่ยังคงนำเสนอประเด็นด้านลบที่มีอคติต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าแทบทั้งสิ้น ผู้ผลิตจึงต้องการใช้วารสารสาละวินโพสต์เป็นตัวกลางในการสื่อสารเพื่อสร้างความคิดและคุณค่าที่มองกลุ่มชาติพันธุ์พม่าให้เป็นไปในทิศทางที่ดีขึ้น ดังใจความการให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งจาก “วันดี สันติวุฒิมณี” ว่า...

“ตอนที่เริ่มทำวารสารสาละวินโพสต์ ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศพม่า ณ เวลานั้น (ปี 2545) ที่เป็นภาษาไทยยังมีค่อนข้างน้อย เท่าที่มีอยู่ ณ ตอนนั้นในสื่อกระแสหลักส่วนใหญ่ก็เป็นข้อมูลที่เป็นอคติ ทุกครั้งที่สื่อนำเสนอข่าวต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่า อย่างสื่อไทยรัฐก็จะมือคิตี ด่าพม่า การนำเสนอประเด็นต่างๆเป็น Negative หมดเลย แต่สื่อที่จะมองเห็นในแง่ของรากเหง้าของปัญหาที่จะติดตามสถานการณ์ต่างๆด้านพม่านั้นไม่มี ถ้าจะมองในตลาดของสื่อกระแสหลักนั้น แทบจะไม่มี แม้กระทั่งหน้า Regional หน้าภูมิภาคในหนังสือที่เป็นภาษาไทยนั้น ก็ไม่ค่อยมีการนำเสนอข้อมูลพม่าในเชิง Positive ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัฒนธรรมหรือเรื่องอื่น ๆ คือมันมีพื้นที่น้อยมาก เพราะหลายๆข่าวที่นำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศพม่าในสื่อไทยนั้นมียู่ 2 ประเด็นหลักๆคือ เรื่องแรงงานไม่ดี, เรื่องของชนชาติถูกกักตัว ซึ่งจะเป็น

เรื่องในลักษณะนี้มากกว่า สื่อทั่วไปจึงมักมองพม่าในลักษณะที่เป็นองค์รวมว่าเกิดอะไรขึ้น ที่จึงคิดว่าสาละวินโพสต์น่าจะเป็นสื่อที่ทำหน้าที่อุดช่องว่างของสื่อกระแสหลัก เราก็จะหาข้อมูลในแง่ที่จะนำไปสู่การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านในแง่ที่กว้างมากขึ้น อย่างเช่น ถ้าพวกเขามีปัญหา และได้หนีเข้ามาในประเทศไทย เราจะศึกษาถึงสาเหตุว่าทำไมพวกเขาถึงหนี มันเกิดอะไรขึ้นในพื้นที่ หน้าที่ของเราคือ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศพม่าให้กับคนไทย เพื่อให้ทราบเรื่องที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์พม่ามากขึ้น ลักษณะดังกล่าวจึงกลายมาเป็นวัตถุประสงค์หลักในการกำเนิดสื่อนี้ขึ้นมา”¹

จากคำให้สัมภาษณ์ของวันดี สันติวุฒิเมธี จะเห็นได้ว่าอุดมการณ์ หรือเป้าหมายที่สำคัญของการทำหน้าที่เป็นผู้ผลิตหลักในวารสารสาละวินโพสต์นั้น ได้สะท้อนให้เห็นว่าวัตถุประสงค์สำคัญของการก่อตั้งคือ ต้องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยพม่า (ทั้งที่อยู่ในพม่า และในประเทศไทย) ให้ผู้รับสารได้รับรู้ โดยส่งเสริมให้สังคมเห็นถึงความเป็นธรรมชาติของชนกลุ่มน้อยพม่าในศักยภาพ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ อุดมการณ์ของผู้ผลิตจึงสะท้อนให้เห็นความต้องการในการปรับเปลี่ยนความคิดของคนไทยที่มองพม่า โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในทางที่ดีขึ้น ซึ่งอยู่บนพื้นฐานของหลักฐานที่สื่อพยายามถ่ายทอดออกมาเพื่อให้ผู้รับสารได้ทราบข้อเท็จจริงของสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในพม่า

6.2.2 ประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตได้นำเสนอ

สำหรับประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตได้นำเสนอออกมานั้นจะอยู่บนกรอบทางความคิดของผู้ผลิตสื่อที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับประเด็นเรื่อง “ความเป็นธรรมชาติของชนกลุ่มน้อยพม่าในศักยภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” กล่าวคือผู้ผลิตต้องการเน้นให้เห็นประเด็นเรื่อง “ประชาธิปไตย ที่ให้ความสำคัญกับสิทธิ และความเท่าเทียม” ของคนในสังคม เห็นได้จากการสะท้อนผ่านปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหา และผลกระทบต่างๆที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ได้แก่ ความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่ยุติธรรม, และปัญหาเชิงนโยบายที่เกิดจากความบกพร่องของรัฐบาล เป็นต้น โดยเชื่อมโยงและวิเคราะห์เข้ากับปรากฏการณ์ทางสังคมพม่าที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ้างอิงตัวบทกฎหมาย หลักการด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรม และทุกการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาในมิติต่างๆที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อย

¹ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิเมธี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

สำหรับประเด็นด้านเนื้อหาในการนำเสนอที่ได้สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ประชาธิปไตยซึ่งคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ความเป็นธรรม และการเคารพในคุณค่าของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ประเด็นเนื้อหาโดยใช้บริบทเวลาก่อนและหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าเป็นตัวหลักในการอธิบายตามลำดับดังต่อไปนี้

1. ก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (ก่อนการเลือกตั้ง) ในพม่า : ศึกษาผ่านวารสารสาละวินโพสต์ฉบับที่ 57 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2553) ถึง ฉบับที่ 61 (กันยายน-ตุลาคม 2553)

1.1 ประเด็นด้านความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่ยุติธรรมของรัฐบาลทหารพม่า
 ในประเด็นนี้ผู้ผลิตสื่อได้นำมาเชื่อมโยงเข้ากับบริบททางด้านสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในประเทศพม่า โดยเฉพาะสถานการณ์ในมิติของผู้ได้รับผลกระทบจากการกระทำสั่งการ หรือความล้มเหลวในเชิงของการบริหารปกครองของรัฐบาลที่สะท้อนให้เห็นผลเสียทั้งโดยตรง และโดยอ้อม ประเด็นด้านต่างๆที่นำเสนอจึงสะท้อนให้เห็นหันตภัยที่ร้ายแรงที่เกิดจากการปกครองพม่าในรูปแบบเผด็จการทหารซึ่งเป็นกลไกละเมิดสิทธิมนุษยชน รวมถึงศักดิ์ศรีในการดำรงอยู่ของมนุษย์ ดังตัวอย่างใน “คอลัมน์สถานการณ์ล่าสุด” ที่เป็นการเผยแพร่ให้เห็นถึงความเลวร้าย และความรุนแรงต่างๆที่เกิดขึ้นในพม่าอย่างต่อเนื่อง ได้แก่

“เรื่อง ‘สงคราม ทำเด็กหลายแสนตกอยู่ในความเสี่ยง’...วิกฤติความขัดแย้งและสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพม่า เป็นเหตุทำให้ชาวบ้านหลายแสนคนถูกบังคับย้ายถิ่นฐาน และตกอยู่ในสถานะผู้พลัดถิ่นภายในพม่า ซึ่งได้เผยให้เห็นอีกว่าเด็กๆ เหล่านี้มักจะตกเป็นเหยื่อของความรุนแรงในรูปแบบต่างๆ เช่น การถูกสังหาร, การถูกจับ และการทารุณ การถูกบังคับให้ใช้แรงงานหรือเป็นลูกหาบ และการถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารเด็ก ส่วนเด็กผู้หญิงก็มักถูกล่วงละเมิดทางเพศ นอกจากนี้เด็กบางส่วนก็ยังคงเผชิญกับประสบการณ์ที่เลวร้าย เช่น เห็นทหารพม่าสังหารสมาชิกในครอบครัวของตัวเองต่อหน้า ฯลฯ โดยในขณะที่เด็กๆ บางรายกำลังขาดแคลนอาหาร และที่พักอาศัย รวมทั้งไม่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาและการรักษาพยาบาลได้”

² กองบรรณาธิการ, “สถานการณ์ล่าสุด : สงครามทำเด็กหลายแสนตกอยู่ในความเสี่ยง,” วารสารสาละวินโพสต์ 58 (มีนาคม-เมษายน 2553) : 14.

“ตอนที่ฉันต้องเดินแบกเสบียงไปกับกองทหาร แม่หลวงชาวกะเหรี่ยงทุกคนจะถูกสั่งให้นอนอยู่ข้างค่ายทหาร ตกตีพวกเขาตีแม่หล้าจนเมา มีคนที่โชคร้ายถูกปลุกให้ตื่น และถูกบังคับให้หลับนอนกับทหาร บ้างก็ถูกดูดเข้าไปหากัดขึ้น นอกจากนี้ลูกสาวคนเดียวที่เป็นดังชีวิตของฉันถูกพวกมันข่มขืน และทำร้ายจนเสียชีวิตอยู่ทุกวันนี้”³

จากตัวอย่างประเด็นเนื้อหา/คำสัมภาษณ์ 2 เรื่องดังกล่าว อ้างอิงมาจากวารสารสาละวินโพสต์ (ฉบับที่ 58) ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นประเด็นด้านความเลวร้าย และความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพม่าอย่างต่อเนื่อง ซึ่งเป็นกลไกการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงที่กระทำผ่านเด็กพม่า (ในตัวอย่างแรก) และกระทำผ่านแม่หลวงชาวกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นผู้หญิงแถวหน้าของคนชายขอบ (ในตัวอย่างที่สอง) แต่ทั้งสองตัวอย่างก็นำเสนอให้เห็นประเด็นความรุนแรง ความเลวร้ายที่เกิดขึ้นได้เป็นอย่างดี ผ่านกลไกการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นร้ายแรงที่ส่งผลกระทบต่อการลดรอนศักยภาพ หรือศักดิ์ศรีในคุณค่าของความเป็นมนุษย์

“เรื่อง ‘ส่งกลับผู้ลี้ภัย ภัยความตายที่รออยู่เบื้องหน้า’ เป็นการสะท้อนให้เห็นสถานการณ์การสู้รบระหว่างกองทัพพม่าสนธิกองกำลังทหารกะเหรี่ยงพุทธ หรือ DKBA กับกองกำลังกะเหรี่ยงคริสต์ หรือ KNU ช่วงเดือนมิถุนายน ส่งผลให้มีผู้ลี้ภัยจำนวนกว่าสามพันคนได้หนีภัยความตายเข้ามาฝั่งไทย และอาศัยอยู่ในศูนย์พักพิงชั่วคราวที่ตั้งอยู่ใน อ.ท่าสองยาง จ.ตาก โดยมีทหารไทยเป็นผู้ดูแลพื้นที่ มีองค์กรต่างประเทศให้การช่วยเหลือด้านอาหาร ขณะที่สถานการณ์การสู้รบภายในรัฐกะเหรี่ยงก็ยังไม่ได้รับการยืนยันแน่ชัดว่าได้ยุติลงแล้ว หรือมีความปลอดภัยหรือไม่อย่างไร ผู้ลี้ภัยเหล่านี้กลับถูกบังคับข่มขู่ และถูกผลักดันให้กลับไปเผชิญกับภัยความตายอีกครั้ง”⁴

“พวกเราจะทำไรทำนาได้อย่างไร หากกับระเบิดอยู่ในผืนดินที่เราทำมาหากินเลี้ยงครอบครัว แล้วเราจะเอาอะไรกิน บริเวณรอบเลอเปอเฮอกก็เป็นกับระเบิด จะมีคนเสียแขนเสียขา เสียชีวิตไม่รู้อีกเท่าไร”⁵

ประเด็นเนื้อหาดังกล่าวทำให้เห็นกระบวนการอพยพหนีภัยสงครามที่เกิดขึ้นในประเทศพม่าอย่างต่อเนื่อง โดยที่รากเหง้าของปัญหาและความรุนแรงที่เกิดขึ้นทั้งหมดมาจาก “รัฐบาล

³ จีรติ วสุนธรา, “พลิกมูม : แม่หลวงชาวกะเหรี่ยง ผู้หญิงแถวหน้าของคนชายขอบ,” วารสารสาละวินโพสต์ 58 (มีนาคม-เมษายน 2553) : 34.

⁴ จีรติ วสุนธรา, “บทความพิเศษ : ส่งกลับผู้ลี้ภัย ภัยความตายที่รออยู่เบื้องหน้า,” วารสารสาละวินโพสต์ 57 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2553) : 9.

⁵ เรื่องเดียวกัน, หน้า 10.

ทหารพม่า” ที่มักสร้างปัญหา และละเมิดสิทธิมนุษยชนต่อกลุ่มคนชาติพันธุ์บ่อยครั้ง โดยที่ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ (ซึ่งไม่ใช่เฉพาะกลุ่มกะเหรี่ยงที่ปรากฏในบทความ) ได้ถูกกำหนดให้เป็นเพียงตัวเดินในกระดานหมากรุกที่มักถูกใช้ให้เป็นเครื่องมือในการช่วงชิงผลประโยชน์ เพื่อสร้างความมั่งคั่ง มั่นคง และแผ่อำนาจให้กับตนเอง และพวกพ้องที่สวามิภักดิ์ต่อรัฐบาล โดยไม่ได้สนใจหรือคำนึงในผลกระทบที่เกิดขึ้น ปัญหาดังกล่าวจึงได้สะท้อนให้เห็นประเด็นด้านความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่เป็นธรรมได้อย่างชัดเจน ผ่านการดำเนินเรื่องด้วยการสะท้อนชีวิตของ “ผู้ลี้ภัย” ซึ่งเป็นชนกลุ่มน้อยที่ได้รับผลกระทบจากบริบทเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นในพม่า

1.2 ประเด็นด้านปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลที่มีความบกพร่อง และไร้ความเป็นธรรมค่อนข้างสูง ในประเด็นเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นประเด็นสำคัญเช่นเดียวกับประเด็นก่อนหน้านี้ เพราะเป็นการสะท้อนให้เห็นรูปแบบของปัญหาต่างๆที่เกิดขึ้นจริง โดยปัจจัยที่เป็นสาเหตุปัญหาล้วนมาจากความบกพร่องและความไม่ใส่ใจทางการบริหารปกครองที่ครอบคลุมของรัฐบาลทหารพม่า โดยเฉพาะประเด็นปัญหาในเชิงนโยบาย ที่เป็นกลไกขับเคลื่อนไปสู่ความไม่เป็นธรรม หรือความไม่เท่าเทียมกัน รวมถึงการไม่มีประสิทธิภาพในการออกนโยบายในแง่ของการใส่ใจดูแลประชาชนที่ดีได้ อาทิ ปัญหาในแง่การศึกษา, การสาธารณสุข, ด้านแรงงาน เป็นต้น ซึ่งส่งผลกระทบและความเดือดร้อนต่อประชาชนดังเช่นตัวอย่างในคอลัมน์สถานการณ์ล่าสุด

“เรื่อง ‘การศึกษาพม่าถอยหลังภายใต้รัฐบาลพม่า’...ประเด็นปัญหาด้านการศึกษาในพม่าที่รัฐบาลพม่าได้ละเลยการพัฒนากระบวนการศึกษาในพื้นที่ทางภาคเหนือของรัฐบาล เป็นการสะท้อนให้เห็นปัญหา อาทิ โรงเรียนที่มีจำนวนน้อย ขาดแคลนบุคลากรครูและอุปกรณ์การเรียน เป็นเหตุให้เยาวชนกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่องในพื้นที่จำนวนมากขาดโอกาสในการศึกษาและไร้อนาคต ในขณะที่เด็กที่มีโอกาสเรียนหนังสือกลับต้องเผชิญกับการทุจริตจากครูที่เรียกเก็บค่าอุปกรณ์การเรียนในราคาสูง ทั้งนี้พบว่าการจัดการศึกษาในพื้นที่ระหว่างปี 2543-2552 กำลังเข้าขั้นวิกฤต โรงเรียนแห่งหนึ่งที่เคยมีนักเรียนถึง 172 คน แต่เมื่อสำรวจในชั้นสิบ ซึ่งเป็นชั้นสุดท้ายในระดับมัธยมปลายพบว่าเหลือนักเรียนเพียง 3 คนเท่านั้น ลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าการศึกษาในพม่ายังคงอยู่ภายใต้แรงกดดัน หากสภาพทางสังคม และการเมืองในพม่ายังมีปัญหา แม้นักเรียนจะได้รับการศึกษา แต่ก็ไม่ได้หมายความว่าพวกเขาจะมีอนาคตที่สดใสภายใต้สถานการณ์ในปัจจุบัน”⁶

⁶ กองบรรณาธิการ, “สถานการณ์ล่าสุด : การศึกษาพม่าถอยหลังภายใต้รัฐบาลพม่า,” วารสารสาธิตวชิรโพสท์ 58 (มีนาคม-เมษายน 2553) : 15.

“ผมเรียนจบมหาวิทยาลัย แต่ต้องมาขายชา การศึกษาไม่ใช่หลักประกันอนาคตของเรา ระบบการศึกษา (ของพม่า) แค่อสอนให้เรากลัว และเชื่อฟังเท่านั้น”⁷

กรณีที่ยกตัวอย่างมานั้นสะท้อนให้เห็นปัญหาทางการศึกษาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าอย่างต่อเนื่อง สืบเนื่องจากความบกพร่องและความล้มเหลวในการบริหารงานของรัฐบาลพม่าที่ละเลย และไม่ให้ความสำคัญที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ และครอบคลุมทุกพื้นที่ ส่งผลให้เด็กและเยาวชนจำนวนมากที่ไร้โอกาส หรือรัฐไม่ให้ความดูแลอย่างทั่วถึงต้องกลายเป็นบุคคลที่ขาดโอกาสทางการศึกษา ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นต่อความก้าวหน้าของชีวิตในอนาคต

ภาพรวมโดยสรุปจากการสะท้อนหรือนำเสนอประเด็นเหตุการณ์ด้านต่างๆทำให้ผู้รับสารได้ซึมซับ และเรียนรู้ได้ด้วยตัวเองว่า การปกครองในระบอบเผด็จการทหารได้ส่งผลเสีย หรือผลกระทบอย่างไรต่อประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตกเป็นเหยื่อ หรืออาศัยอยู่ในบริบททางสังคมการเมืองในลักษณะดังกล่าว การรับรู้ของกลุ่มผู้รับสารผ่านการนำเสนอเนื้อหาของผู้ผลิตจึงเป็นเสมือนการป้อน หรือครอบงำในเชิงของการสร้างชุดความคิดให้กับผู้อ่านได้รับรู้ถึงข้อเสียที่มีจำนวนมากของสังคมที่เป็นเผด็จการ ในขณะที่เดียวกันก็เรียนรู้ได้ด้วยตัวเองถึงคุณค่าของประชาธิปไตยที่เป็นกลไกในการให้ความสำคัญในแง่ศักยภาพการดำรงอยู่ สิทธิ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ที่ประชาชนทุกคนพึงมี รวมถึงเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนผ่านไปสู่ทิศทางที่ให้ความสำคัญในเรื่องดังกล่าวมากขึ้น

2. หลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (หลังการเลือกตั้ง) ในพม่า : ศึกษาผ่านวารสารสาละวินโพสต์ฉบับที่ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) ถึงฉบับที่ 67 (กันยายน-ตุลาคม 2554)

2.1 ประเด็นด้านการสร้างความตื่นตัว และความเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า ซึ่งเป็นการนำเสนอให้เห็นประเด็นบริบทของความเปลี่ยนแปลงทางการเมืองการปกครองที่เกิดขึ้น รวมถึงบรรยากาศทางสังคมที่มีการเปลี่ยนแปลงเช่นเดียวกัน โดยเฉพาะในฉบับแรกหลังจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (ฉบับที่ 62 : พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) วารสารสาละวินโพสต์จะให้ความสำคัญอย่างมากในเชิงของการนำเสนอบริบทการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นภาพหน้าปกที่นำเสนอภาพใบหน้ายิ้มของนางอองซาน ซูจีที่อยู่เหนือประตูเหล็กแหลม ซึ่งสะท้อนให้เห็นบริบททางสังคมพม่าที่ได้เริ่มก้าวเข้าสู่ความเป็นอิสระภาพ

⁷ เรื่องเดียวกัน, หน้า 15.

ผ่านปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นอย่างแรกคือ การปล่อยตัวนางอองซาน ซูจี นักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยให้ได้รับอิสรภาพในการดำรงชีวิตที่ปราศจากการควบคุมเหมือนดังในอดีต

“เย็นวันเสาร์ที่ 13 พฤศจิกายน 2553 ผู้คนทั่วโลก โดยเฉพาะประชาชนพม่าต่างชื่นชมยินดีกับภาพนางอองซาน ซูจี ปรากฏกายริมรั้วบ้านพักกลางกรุงย่างกุ้ง แม้ผู้นำทหารอาจมองว่า เธอคงไม่สามารถกลับมามีบทบาททางการเมืองได้มากนัก เพราะรัฐธรรมนูญใหม่ที่ร่างโดยสหภาพทหารได้กีดกันให้เธอห่างไกลจากการเมืองในสภาแบบสุดกู่ แต่หากสังเกตดูสีหน้าผู้คนมากกว่าสามพันคนที่มาคอยต้อนรับเธอที่หน้าบ้านพักหลังถูกกักกันบริเวณเจ็ดปี จะเห็นได้ว่าประชาชนพม่าเริ่มกลับมามีความหวังถึงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองอีกครั้ง... แม้ว่าจะเป็นความหวังหลังจากการเลือกตั้งที่ผ่านพ้นไปก็ตามที่”⁸

“ฉันจะมีชีวิตอยู่จนกระทั่งได้เห็นพม่าที่เป็นประชาธิปไตย...แม้การเคลื่อนไหวทางการเมืองของนางซูจีภายหลังการได้รับอิสรภาพในครั้งนี้จะยังคงราบรื่น และอยู่ในกรอบจำกัดที่รัฐบาลขีดเส้นเอาไว้ แต่เส้นทางบทบาทอันยาวไกลที่นางซูจีต้องรับภาระนั้นก็ยังไม้อาจคาดการณได้ว่าจะสามารถสร้างความเปลี่ยนแปลงให้เกิดขึ้นกับความเป็นอยู่ของประชาชน หรือต้องเผชิญกับการใช้อำนาจของรัฐบาลสั่งกักขังอย่างเผด็จการ แต่ตราบใดที่นางซูจียังคงมีเสรีภาพในการต่อสู้ ประชาชนทุกคนก็จะเฝ้าจับตาดู จะมีวันใดที่นางซูจีสามารถสร้างความเป็นประชาธิปไตยในพม่าให้เกิดขึ้นจริงได้อย่างที่เธอต้องการ”⁹

ทิศทางการนำเสนอเนื้อหาของวารสารสาละวินโพสต์จึงเริ่มมีความเปลี่ยนแปลง (ในช่วงแรกๆ) เห็นได้จากกรให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นอิสรภาพที่ได้มาของนางอองซาน ซูจี เป็นประเด็นแรก และภายในวารสารฯก็เต็มไปด้วยคอลัมน์ที่สะท้อนให้เห็นถึงความตื่นตัวในความเปลี่ยนแปลงครั้งยิ่งใหญ่ที่เกิดขึ้นมา ไม่ว่าจะเป็นการนำเสนอเนื้อหาเชิงสารคดีบุคคลผ่านการเชิดชูนางอองซาน ซูจี ไม่ว่าจะเป็นคอลัมน์รายงานพิเศษที่มีการนำเสนอประเด็น “บทบาทของนางอองซาน ซูจี เสียงสะท้อนจากสื่อพม่า และกลุ่มชาติพันธุ์” รวมถึงประเด็นการปรับเปลี่ยนสัญลักษณ์ต่างๆ โดยเฉพาะธงชาติพม่าที่มีการเปลี่ยนแปลง ซึ่งผู้ผลิตได้นำเสนอผ่านคอลัมน์บทความพิเศษให้เห็นภาพปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่ชัดเจน ผ่านการนำเสนอประเด็น “เปลี่ยนธงชาติพม่ากับอนาคตกลุ่มชาติพันธุ์” นั้นหมายความว่า การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นได้มาพร้อมกับความคาดหวัง

⁸ วันดี สันติคุณเมธี, “บทความพิเศษ : ก้าวเข้าสู่อิสรภาพของนางอองซาน ซูจี,” วารสารสาละวินโพสต์ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 3.

⁹ อังกูร ตะวันวง, “รายงานพิเศษ : บทบาทของนางอองซาน ซูจี เสียงสะท้อนจากสื่อพม่า และกลุ่มชาติพันธุ์,” วารสารสาละวินโพสต์ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 6.

(ความคาดหวังในที่นี้คือ การได้รับความเสมอภาค เสรีภาพ และอิสรภาพในการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์)

“ก่อนหน้าวันเลือกตั้งไม่กี่วัน รัฐบาลพม่าได้ประกาศเปลี่ยนธงชาติใหม่ และเปลี่ยนชื่อประเทศเป็นสาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่าแทนชื่อเดิมคือ สหภาพพม่า พร้อมกับเปลี่ยนตราสัญลักษณ์ประเทศใหม่ทั้งหมดเพื่อเป็นสัญญาณให้นานาชาติรู้ว่าพม่ากำลังเข้าสู่การเปลี่ยนแปลง แต่นักวิเคราะห์ส่วนใหญ่กลับมองว่า การเมืองพม่าก็ยังเปรียบเหมือนเหล่าเก่าในชุดใหม่ และรัฐบาลเปลี่ยนจากเครื่องแบบทหารไปสวมเครื่องแบบของพลเรือนเท่านั้น”¹⁰

นอกจากนี้วารสารสาละวินโพสต์ก็ยังเป็นสื่อหนึ่งที่รายงานบรรยากาศสถานการณ์การเลือกตั้งพม่าที่เกิดขึ้นในวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 ได้อย่างครอบคลุมผ่านการประมวลตั้งแต่ต้นจนจบ (ประมวลสถานการณ์ตั้งแต่เปิดคูหาการเลือกตั้ง ถึงหลังปิดหีบ) สะท้อนให้เห็นถึงปฏิสัมพันธ์ของสื่อกับการมองปรากฏการณ์ทางการเมืองพม่าที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นความตื่นตัวของสื่อที่มีต่อปรากฏการณ์ทางสังคมรูปแบบใหม่ แต่กระนั้นในการนำเสนอเนื้อหาประเด็นดังกล่าวพบว่ายังคงมีปริมาณน้อย (เพียงฉบับแรกๆที่เกิดการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยเท่านั้น) เมื่อเปรียบเทียบกับบริบทเนื้อหาโดยภาพรวม

วารสารฯยังคงนำเสนอเนื้อหาในลักษณะเดิมเพื่อชี้ให้เห็นประเด็นที่เป็นปัญหาต่างๆ การนำเสนอในมิตินี้ได้สะท้อนให้เห็นว่าแม้บริบททางด้านการเมืองพม่าจะเปลี่ยนผ่านไปสู่อะไรก็ตาม คนจินตนาการว่าสภาพบรรยากาศทางสังคมน่าจะดีขึ้น หากแต่ยังคงพบปัญหา และความผิดหวัง โดยเฉพาะภาพปรากฏการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์จากการปะทะกันระหว่างทหารกับกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล ความเหลื่อมล้ำปรากฏการณ์ที่ประชาชนต้องวิ่งหนีเอาตัวรอด ฯลฯ ซึ่งยังคงความเหมือนเดิมไว้ และไร้การแก้ไขไปในทิศทางที่ดีขึ้นเหมือนกับรูปแบบการปกครองที่เปลี่ยนแปลง ทำให้เห็นว่าวารสารสาละวินโพสต์ยังคงตั้งคำถามกับความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในพม่าว่า มีทิศทางที่ดีขึ้นจริงหรือเปล่า? พม่าเปลี่ยนเป็นประชาธิปไตยจริงหรือ? ภาพประชาชน กลุ่มชาติพันธุ์มีเสรีภาพ หรืออิสรภาพในการดำรงอยู่ เป็นเช่นนั้นจริงหรือ? การตั้งคำถามต่างๆเหล่านี้กับภาพปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าวารสารสาละวินโพสต์ยังคงเป็นสื่อที่ยังไม่เชื่อในศักยภาพในการเปลี่ยนแปลงไปสู่ในทางที่ดีขึ้นของสังคมพม่า แต่ก็ดีที่สื่อยังคงให้ความสำคัญ และตื่นตัวกับความเปลี่ยนแปลงในเชิงของประชาธิปไตย (ที่ดูเหมือนจะทำให้ผิดหวังก็ตาม)

¹⁰ วันดี สันติวุฒิเมธี, “รายงานพิเศษ : ประมวลสถานการณ์เลือกตั้งพม่า 2010,” วารสารสาละวินโพสต์ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 17.

“แม้พม่าจะเปลี่ยนธงชาติมาแล้ว 6 แบบตามการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ขณะที่เพ็ญเขียนรัฐธรรมนูญมาได้เพียง 3 ฉบับ จะชอบหรือไม่ชอบ ใครจะล้มจะตาย จะจับใครเข้าคุก จะปล่อยใครออกจากคุกจากการควบคุมกักบริเวณ หรือใครจะประท้วงวิพากษ์วิจารณ์ดู จะไม่มีผลใดๆกับรัฐบาลพม่า เพราะธงชาติใหม่ของพม่าก็ได้สะบัดปลิวอยู่ทั่วประเทศ ประกาศศักดิ์ดาของดาวดวงเดียว ราวจะกำหนดอนาคตของกลุ่มชาติพันธุ์ไว้อย่างชัดเจนแล้วว่า จะต้องดำเนินไปภายใต้อำนาจเผด็จการทหารอย่างเบ็ดเสร็จที่ไม่มีใครจะมาแบ่งแยกไปได้... ส่วนประชาธิปไตย ความเสมอภาค สันติภาพ ภราดรภาพจะไม่มีวันได้รับจากการร้องขอ และไม่มีวันที่ใครจะมาสังเคราะห์หยาบยี่นให้ อยากได้ ต้องฟาดฟันต่อสู้กันเอง”¹¹

“ผลการเลือกตั้งในพม่าเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายนเป็นไปตามความคาดหมายจนไม่มีใครรู้สึกตื่นเต้นกับการเลือกตั้งครั้งแรกในรอบยี่สิบปีเท่าไร รัฐบาลใหม่หลังการเลือกตั้งผู้บริหารที่นั่งในสภาดูคุ้นตาจนมองไม่เห็นความแตกต่างระหว่างรัฐบาลเก่าและใหม่ หลายคนจึงเกิดคำถามว่า เมื่อการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่นำความเปลี่ยนแปลงมาให้ประชาชนพม่าดังคาดหวัง แล้วทำไมประชาคมโลกหรือประเทศตะวันตกจึงยอมรับผลการเลือกตั้งและเพิกเฉยต่อความไม่ชอบมาพากลที่เกิดขึ้นจากการเลือกตั้งครั้งนี้ หรือว่าการเลือกตั้งที่เกิดขึ้นจะทำหน้าที่เพียงทางออกที่ทำให้ทุกฝ่ายไม่เสียหน้า”¹²

จากลักษณะดังกล่าวแม้จะเห็นได้ว่าสื่อมีความตื่นตัวกับบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่มากขึ้น เห็นได้จากการนำเสนอประเด็นต่างๆที่เกิดจากบริบทประชาธิปไตย (ซึ่งไม่เคยเกิดขึ้นมาก่อนในการนำเสนอของสื่อช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย) แต่การนำเสนอประเด็นเนื้อหาของสื่อฉบับต่างๆยังคงไม่ยอมรับหรือไม่มั่นใจกับปรากฏการณ์การเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น เห็นได้จากการที่สื่อยังคงยึดมั่นในอุดมการณ์เดิมด้วยการสะท้อนประเด็นปัญหาที่เป็นผลกระทบด้านต่างๆที่เกิดขึ้น ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมาจึงไม่ได้สร้างความมั่นใจให้เกิดขึ้นกับประชาชน รวมถึงกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าเลย (เห็นได้จากการตอกย้ำผ่านสื่อ) การที่พม่าเปิดประเทศเป็นประชาธิปไตยได้ส่งผลดีเพียงอย่างเดียวคือทำให้นานาชาติยอมรับในการเปลี่ยนแปลงได้มากขึ้น (ดังที่ปรากฏในบทความพิเศษ ฉบับที่ 64 ที่กล่าวว่า การเลือกตั้งทำให้ประชาคมโลกหรือประเทศตะวันตกยอมรับมากขึ้นได้เพียงอย่างเดียวเท่านั้น) แม้บริบททางสังคมจะไม่ได้เป็นไปตามที่ปรารถนาของใครหลายคน รวมถึงบรรดากลุ่มชาติพันธุ์พม่า แต่ก็ถือว่าการเปลี่ยนผ่านใน

¹¹ นवलแก้ว บูรพวัฒน์, “บทความพิเศษ : เปลี่ยนธงชาติพม่ากับอนาคตของกลุ่มชาติพันธุ์,” วารสารศาลาละวินโพสต์ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 11.

¹² สุรพงษ์ ชัยนาม, “บทความพิเศษ : การเลือกตั้งในพม่า ทางออกที่ช่วยให้ทุกฝ่ายไม่เสียหน้า,” วารสารศาลาละวินโพสต์ 64 (มีนาคม-เมษายน 2554) : 3.

ครั้งนี้เป็นก้าวแรกที่น่าจะนำทางไปสู่สิ่งใหม่ๆที่น่าจะดีกว่าเดิมในอนาคต แต่เป็นเพียงความคาดหวังในปัจจุบันเท่านั้น ซึ่งต้องค่อยๆเป็นค่อยๆไปแม้ดูเหมือนจะยากก็ตาม

2.2 ประเด็นด้านการสะท้อนให้เห็นความเลวร้าย ความรุนแรง ความไม่ยุติธรรม ของรัฐบาลพม่า ซึ่งถึงแม้บริบททางด้านการเมืองการปกครองพม่าจะเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยแล้ว แต่สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ก็ยังคงเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นว่าปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาทางสังคมอย่างต่อเนื่องในอดีต (ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์ หรือปรากฏการณ์ทางสังคมที่สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย ความรุนแรง และความไม่ยุติธรรมด้านต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมพม่า) ก็ยังคงมีอยู่ในบริบทสังคมพม่าปัจจุบันแม้จะมีการเปลี่ยนแปลงไปสู่รูปแบบทางการปกครองประชาธิปไตยที่หลายคนคิดว่าน่าจะดีขึ้นก็ตาม

“ชีวิตของคนที่อยู่ในประเทศพม่ายังต้องอยู่ด้วยความหวาดกลัวต่อไป ทั้งการถูกจับโดยไร้เหตุผล ถูกฆ่า ข่มขืน ถูกยึดอาหารและที่ดินทำกินจากทหารพม่า แต่แม้ว่าการเดินทางจะเต็มไปด้วยความยากลำบากและทำหายมากแค่ไหน จะต้องเดินผ่านป่า ฝ่าดงกับระเบิด พายุฝน และเผชิญกับความหิวโหย แต่เราต้องมุ่งหน้าต่อไป เพื่อบรรลุเป้าหมายให้ได้มาซึ่งสันติภาพ และประชาธิปไตยในประเทศของเรา”¹³

จากคำพูดของ “คำเล” ซึ่งเป็นเยาวชนชาวปะโอที่ทำงานเพื่อสันติภาพและประชาธิปไตย ได้สะท้อนให้เห็นถึงบริบททางสังคมเมืองพม่าแม้จะเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยแล้วก็ตาม หากแต่ปัญหาความเลวร้าย และความรุนแรงที่กระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ (ซึ่งในที่นี้คือชาวปะโอ) ก็ยังคงมีอยู่ ที่สำคัญการเปลี่ยนแปลงไม่ได้ส่งผลให้เกิดความเชื่อมั่นให้เกิดขึ้นกับความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์ฯ สันติภาพและประชาธิปไตยจึงเป็นเพียงความหวังลมๆแล้งๆของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเท่านั้น

“KIA และ SSA เหนือยังคงปะทะกองทัพพม่าต่อเนื่อง... โดยการปะทะล่าสุดระหว่างกองทัพพม่า และกองทัพรัฐฉานเหนือ (SSA-เหนือ) ได้ใช้อาวุธหนักทำห้ำหั่นกันส่งผลให้เกิดความสูญเสียทั้งสองฝ่าย นอกจากนี้กองทัพพม่าได้เข้าโจมตีเขตเมืองโย เนื่องจากเชื่อว่ามีการบ้านบางส่วนเชื่อมโยงกับ SSA-เหนือ ทำให้เด็กนักเรียนชั้นประถม 3 คน และชาวบ้านอีก 6 คนได้รับบาดเจ็บจากการโจมตีครั้งนี้ รวมทั้งบ้านเรือนของผู้ใหญ่บ้าน และชาวบ้านบางส่วนถูกทหารพม่าเผาทำลายเสียหาย ซึ่งคาดว่าจะมีการปะทะกันในพื้นที่นี้มากขึ้น เนื่องจากทหารพม่าได้เข้ามาติดอาวุธเพิ่มมากขึ้น เช่นเดียวกับกองทัพเอกราชคะฉิ่น

¹³ คำเล, “เล่าสู่กันฟัง : การเดินทางสู่ความเปลี่ยนแปลง,” วารสารสาละวินโพสต์ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 22.

(KIA) ที่ยังคงปะทะกับกองทัพพม่า ล่าสุดเกิดขึ้นในเมืองไหว่หม่อ แม้ทั้งสองฝ่ายจะหารือกัน แต่ก็ยังไม่สามารถบรรลุไปถึงการทำสัญญาหยุดยิง”¹⁴

“ทหารพม่ากองพันที่ 33 เข้าโอบล้อมโจมตีกองพันที่ 24 ภายใต้กองพลที่ 1 กองกำลัง SSA-เหนือ (Shan State Army-North) ภายใต้การนำของพลตรีปางฟ้าไม่ยอมรับข้อเสนอของกำลังรักษาชายแดน ทั้งนี้พม่าได้ส่งกำลังทหารเข้าไปในเขตควบคุมกองกำลัง รวมถึงพยายามตัดเส้นทางติดต่อสื่อสารระหว่างกองกำลัง SSA-เหนือ และกองกำลังสหรัฐว่า (United Wa State Army-UWSA) โดยสถานการณ์ทั้งสองฝ่ายยังคงตึงเครียด และมีการเพิ่มกำลังทหารจากทั้งสองฝ่ายอย่างต่อเนื่อง”¹⁵

จากประเด็นสถานการณ์ในพม่าดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย และความรุนแรงระหว่างกองทัพของกลุ่มชาติพันธุ์ (KIA/SSA-เหนือ/UWSA) กับรัฐบาลพม่าที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง แม้บริบทสังคมพม่าจะเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยไปแล้วก็ตาม แต่ปรากฏการณ์ที่เป็นผลกระทบและปัญหายังคงสร้างความเดือดร้อนให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆอย่างต่อเนื่อง

2.3 ปัญหาเชิงนโยบายที่ไม่ได้รับการพัฒนาแก้ไขให้เป็นที่ไปในทิศทางที่ดีขึ้นจากรัฐบาลพม่า ได้สะท้อนให้เห็นว่า แม้พม่าจะเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยแล้ว ปัญหาเชิงนโยบายที่มาจากรัฐบาลพม่าก็ยังคงเป็นปัญหาลำดับต้นๆที่รัฐบาลยังไม่แก้ไข หรือให้ความสำคัญในการดูแลหรือกำหนดนโยบายที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ที่มากขึ้น อาทิ ปัญหาด้านการศึกษา, ปัญหาด้านสาธารณสุข, ปัญหาแรงงาน, ปัญหาการไร้สัญชาติ และปัญหาอื่นๆอีกเป็นจำนวนมาก ปัญหาเหล่านี้ถือเป็นปัญหาสำคัญที่เป็นตัวสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรม หรือความไม่เท่าเทียมที่เป็นกลไกให้เกิดผลกระทบในมิติต่างๆ เป็นเหตุทำให้ประชาชนในฐานะเหยื่อได้รับผลกระทบและความเดือดร้อนในเรื่องต่างๆต้องอยู่ในสภาวะที่ถูกกลืนรอนศักยภาพ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ผู้ผลิตมักสะท้อนออกมาในเชิงการนำเสนอปรากฏการณ์ทางสังคมของกลุ่มผู้ได้รับผลกระทบที่มาจากปัญหาเชิงนโยบายด้านต่างๆ ดังเช่นประเด็นในคอลัมน์ “คนวงใน” ที่ว่า

“Not one less เด็กหัวใจสู้ และครูตัวน้อย เด็กคืออนาคตของชาติ แต่เด็กจะไม่มีอนาคตหากขาดการสนับสนุนจากผู้ใหญ่”¹⁶

¹⁴ กองบรรณาธิการ, “สถานการณ์เด่น : KIA และ SSA-เหนือยังคงปะทะกองทัพพม่าต่อเนื่อง,” *วารสารศาละวินโพสต์* 66 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2554) : 9.

¹⁵ กองบรรณาธิการ, “รอบพม่า : ทหารพม่าโจมตี SSA-เหนือ,” *วารสารศาละวินโพสต์* 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 21.

¹⁶ กองบรรณาธิการ, “ต่างเรื่องมุมเดียว : Not one less เด็กหัวใจสู้และครูตัวน้อย,” *วารสารศาละวินโพสต์* 65 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2554) : 32.

“หากถามว่าโรงเรียนที่ดีที่สุดที่พม่าอยู่ที่ไหน สำหรับฉันคงเป็นเรื่องที่ตอบยาก แต่ ถ้าให้ตอบจริงๆก็คงจะเป็นโรงเรียนที่มีนโยบายการศึกษาที่ดี และทำให้จำนวนนักเรียนสอบ ผ่านชั้นมัธยมปลายมากที่สุด หรืออาจจะเป็นโรงเรียนที่มีอุปกรณ์การเรียนครบถ้วน และใช้ หลักสูตรการสอนแบบต่างประเทศ ซึ่งโรงเรียนที่กล่าวมานี้ คงเป็นโรงเรียนสำหรับคนที่มีเงิน เท่านั้นที่จะเข้าเรียนได้ โดยส่วนใหญ่จะตั้งอยู่ในย่างกุ้ง”¹⁷

จากประเด็นข้างต้นที่ปรากฏในวารสารสาละวินโพสต์ ฉบับที่ 65 นั้นได้สะท้อนให้เห็นถึง ช่องว่างระหว่างชนชั้น หรือความเหลื่อมล้ำที่มีอยู่ในสังคมพม่า เป็นเหตุให้กลุ่ม “คนมีเงิน” เท่านั้น ที่สามารถเข้าถึงระบบการศึกษาที่ดีที่อยู่ในประเทศพม่าได้ ในขณะที่คนไม่มีเงินก็ไม่สามารถเข้าถึง ระบบการศึกษาในรูปแบบดังกล่าว ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นปัญหาในเชิงนโยบายที่รัฐบาลไม่ได้ ให้ความสำคัญ หรือจริงจังที่จะแก้ไขปัญหา ไม่ว่าจะเป็นการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุน การศึกษาในส่วนนี้ที่มากขึ้น และใส่ใจการศึกษาที่ครอบคลุมเด็กและเยาวชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ ส่งผลให้เกิดปัญหาความเหลื่อมล้ำทางสังคม และเป็นการสะท้อนให้เห็นช่องโหว่ที่สำคัญของ นโยบายและการบริหารจัดการของรัฐบาลพม่าที่ไร้ประสิทธิภาพ

“หลายประเทศกล่าวว่า พม่าโชคดีที่มีแหล่งทรัพยากรพลังงานมหาศาล แต่เชื่อ หรือไม่ว่าโชคดีไม่เคยตกถึงประชาชน และการมีเขื่อนเยอะๆในประเทศก็ไม่ได้หมายความว่า คนในพม่ามีไฟฟ้าใช้ เพราะกลุ่มเครือข่ายแม่น้ำพม่าออกมาเปิดเผยแล้วว่า ประชาชนใน พม่าได้ใช้พลังงานไฟฟ้าจากเขื่อนเพียง 1 เปอร์เซ็นต์เท่านั้น”¹⁸

จากประเด็นข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นในพม่าในมิติของ “การ ละเมิดสิทธิทรัพยากร” ของคนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่ซึ่งในที่นี้คือ กลุ่มชาติพันธุ์ในรัฐคะฉิ่น รัฐคะฉิ่น รัฐฉาน สะท้อนให้เห็นปัญหาของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญกับเศรษฐกิจหลักของประเทศที่เป็น ผลประโยชน์ของรัฐบาลเพียงอย่างเดียวเท่านั้น ส่งผลให้คนในพื้นที่ไม่ได้รับประโยชน์ใดๆจาก โครงการพัฒนาเศรษฐกิจ (เขื่อน) ที่เป็นผลพวงมาจากการกระทำของรัฐบาล เห็นได้จากกลุ่มชาติ พันธุ์ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่โดยรอบเขื่อน นอกจากไม่มีไฟฟ้าใช้แล้ว ยังต้องเผชิญกับปัญหาการละเมิด สิทธิมนุษยชนจากรัฐบาล เป็นเหตุให้เกิดการไร้ที่ทำกิน ไร้บ้าน และเผชิญกับสภาพแวดล้อมที่

¹⁷ ซีนเล, “คนวงใน : โรงเรียนของหนู การศึกษาที่ไม่มีทางเลือกในพม่า,” *วารสารสาละวินโพสต์* 65 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2554) : 25.

¹⁸ กองบรรณาธิการ, “ชาวเด่น : คนในพม่ามีไฟฟ้าใช้จากเขื่อนเพียง 1 เปอร์เซ็นต์,” *วารสารสาละวินโพสต์* 63 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2554) : 30.

เสื่อมโทรม โดยไม่มีใครเหลียวแล จึงเห็นได้ว่าสื่อวารสารสาละวินโพสท์เป็นเครื่องมือกระบอกเสียงที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรม

ภาพรวมประเด็นเนื้อหาที่นำเสนอผ่านวารสารสาละวินโพสท์ทั้ง 2 บริบทเวลา คือ ก่อนและหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยนั้น จะสะท้อนให้เห็นประเด็นปัญหาความเลวร้าย ความรุนแรง ความไม่ยุติธรรม และปัญหาเชิงนโยบายในมิติด้านต่างๆ ที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องในพม่า แม้ภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า แต่สื่อวารสารสาละวินโพสท์ก็ยังคงเป็นกระบอกเสียงในการสะท้อนให้เห็นความไม่เป็นธรรมในรูปแบบต่างๆ ลักษณะดังกล่าวทำให้ผู้วิจัยเห็นอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อที่ยึดมั่นในคุณค่าของ “ประชาธิปไตย” ที่อยู่บนพื้นฐานของสิทธิเสรีภาพ ศักยภาพ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยต้องการสร้างความเป็นธรรม หรือกระบอกเสียงสำคัญให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในการถ่ายทอดเรื่องราวความทุกข์ยากต่างๆ ที่เป็นประเด็นปัญหาและผลกระทบทุกมิติที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ (โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และไทใหญ่/ฉาน ที่ถูกนำเสนอผ่านสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสท์มากที่สุด) ผู้วิจัยขอสรุปอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อในประเด็นการนำเสนอเนื้อหาออกเป็น 2 ประเด็นคือ

1) ผู้ผลิตต้องการสื่อสารประเด็นเนื้อหาต่างๆ ได้แก่ ความเลวร้าย ความรุนแรง ความไม่ยุติธรรม และปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่า เพื่อให้ผู้รับสาร (คนไทย และชนกลุ่มน้อยที่ใช้ภาษาไทย) ตระหนักในความสำคัญของ “ประชาธิปไตย” ที่ให้ความสำคัญกับสิทธิมนุษยชนที่อยู่บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิเสรีภาพ ความเท่าเทียม ความเป็นธรรม และศักยภาพ หรือศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยที่ทุกประเด็นต้องให้ความสำคัญคุ้มครองกับคนทุกกลุ่มทางสังคมโดยปราศจากความเหลื่อมล้ำ หรือความเอนเอียง ดังนั้น “ความเท่าเทียม” คือคุณค่าสูงสุดที่ผู้ผลิตสื่อต้องการ

2) ผู้ผลิตต้องการสื่อสารประเด็นเนื้อหาต่างๆ ได้แก่ ความเลวร้าย ความรุนแรง ความไม่ยุติธรรม และปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่า เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า และเรียกร้องให้สังคมเห็นความสำคัญ รวมถึงพยายามสร้างการรับรู้ให้ผู้รับสารได้เห็นประเด็นปัญหา “ความไม่เป็นธรรม” ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อร่วมกันจุดประเด็นหรือผลักดันส่งเสริมให้เกิด “ความเป็นธรรม” ต่อกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าต่อไป

อุดมการณ์ทั้งสองดังที่ผู้วิจัยกล่าวไปจึงกลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจต่อผู้รับสาร เพื่อให้เห็นคุณค่าหรือความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่มากขึ้น โดยอยู่บนพื้นฐานความเข้าใจในเชิงบวกที่ปราศจากมายาคติ หรืออคติทางความคิดที่มีต่อกับกลุ่มชาติพันธุ์ การนำเสนอประเด็นต่างๆ และถ่ายทอดอุดมการณ์ของผู้ผลิตได้เป็นปัจจัยสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจใหม่ และเปลี่ยนแปลงทางความคิดให้เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้รับสารที่เป็นคนไทย

6.3 วารสารสาละวินโพสต์กับ “บทบาทการเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า”

6.3.1 วารสารสาละวินโพสต์กับ “การสร้างพื้นที่ในการสื่อสาร” ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

“การสร้างพื้นที่ในการสื่อสาร” ถือได้ว่าเป็นคุณค่าที่มีความสำคัญอย่างมากต่อกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยซึ่งเป็นวัตถุประสงค์และอุดมการณ์ที่สำคัญของผู้ผลิตสื่อวารสารสาละวินโพสต์ที่ต้องการเป็นตัวกลาง หรือพื้นที่กลางในการสื่อสารประเด็นต่างๆที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยเฉพาะจากการสำรวจการนำเสนอประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในสื่อวารสารสาละวินโพสต์ (ฉบับที่ 57-67 ซึ่งเป็นวารสารฉบับที่อยู่ในกรอบระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษา) นั้นพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดในวารสารสาละวินโพสต์คือ “กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงซึ่งมีหลายเผ่า (กะเหรี่ยงพุทธ/คริสต์/ปะโอ (ต่องสู)/ปะหล่อง (ตะอั้ง)/กะเรนยี (กะยา)/กะยอ/สะกอ(ปกากญอ)/ปะด่อง)” นอกจากนี้ก็มีกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ ด้วยการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ต้องการสะท้อนในมิติด้านต่างๆ อาทิ ปัญหาความเดือดร้อน ผลกระทบ ความไม่เท่าเทียม และความไม่เป็นธรรม

ประเด็นเนื้อหาดังกล่าวผู้ผลิตได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอผ่านเสียงสะท้อน หรือการเรียกร้องของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแง่มุมที่เป็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน, สิทธิชุมชน, ด้านการเมืองและนโยบาย ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้วารสารฯจะเป็นสื่อตัวกลางในการนำเสนอเนื้อหาที่มีทั้งการเขียนเรียงเรียงวิเคราะห์จากทีมงานผู้ผลิต รวมถึงเปิดโอกาสให้กลุ่มผู้ได้รับผลกระทบหรือเกี่ยวข้องในประเด็นนั้นๆบอกเล่าหรือเขียนเรียงเรียงโดยตรง (ซึ่งถ้าเป็นภาษาอื่น ก็จะมีทีมงานแปลออกมา) โดยสะท้อนออกมาให้สังคมไทยได้รับรู้ และเข้าใจถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น

“วารสารสาละวินโพสต์” จึงเป็นเสมือนพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)¹⁹ ที่สอดคล้องกับอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อที่ให้ความสำคัญต่อการเรียกร้องให้เห็นคุณค่าของประชาธิปไตย สื่อฯจึงเป็นเสมือนเครื่องมือในการแสดงออกทางความคิดของประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในฐานะที่พวกเขาก็เป็นพลเมืองที่มีศักยภาพในความเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่อยู่อาศัยอยู่ในประเทศพม่า กระบวนการมีส่วนร่วมและตัดสินใจในประเด็นที่กระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยตรงจึงเป็นสิ่งสำคัญที่สื่อต้องเปิดพื้นที่ให้กลุ่มชาติพันธุ์พม่าเหล่านั้นสามารถใช้พื้นที่สื่อฯเพื่อบอกเล่าเรื่องราวถ่ายทอดออกมาให้สังคมภายนอกได้รับรู้ ดังเช่น

¹⁹ วิชา อุดมจันทร์, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาชาติ (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 158.

“พวกเราอยู่ที่นี้มากกว่า 100 ปีแล้ว เราไม่สามารถเอาไร่เราไปด้วยได้ถ้าต้องไปอยู่ที่อื่น และต้องใช้เวลาหลายปีกว่าจะปรับพื้นที่ให้เพาะปลูกได้ ซึ่งก็อาจผลิตได้ไม่มากเท่าเดิม อาหารทุกอย่างเราต้องซื้อ พวกเราเป็นห่วงเรื่องสุขภาพและการศึกษา พวกเราไม่ต้องการย้ายออกไป ขอร้องให้ท่านนำเรื่องที่เรากำลังขอให้รัฐบาลที่เนย์ปิดอร์กลับไปพิจารณาด้วย”²⁰

จากประโยคคำพูดข้างต้นเป็นเสียงสะท้อนจากกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่นที่อาศัยในพื้นที่ที่รัฐบาลพม่าได้ตัดสินใจให้ดำเนินการก่อสร้างเขื่อนมิตซง ซึ่งเป็นเขื่อนที่อยู่ในบริเวณต้นน้ำอิระวดี ในการดำเนินการครั้งนี้รัฐบาลพม่าได้รับแรงงานจากประเทศจีนให้เข้ามาในพื้นที่ (เห็นได้จากการมีสำนักงาน และบ้านพักเจ้าหน้าที่แรงงานจากจีนเป็นจำนวนมาก) โดยที่ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่นดั้งเดิมที่อาศัยอยู่ในพื้นที่มีจำนวนกว่า 15,000 คนจากกว่า 60 หมู่บ้านกลับถูกผลักไสให้ออกจากบ้านเกิด ปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาดังกล่าวได้ส่งผลกระทบต่อประเด็นเรื่องสิทธิชุมชน สิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า สื่อวารสารสาละวินโพสต์จึงเป็นสื่อสำคัญในการเปิดพื้นที่ให้กลุ่มชาติพันธุ์ที่ได้รับปัญหาเหล่านั้นสามารถใช้พื้นที่ในสื่อนี้บอกเล่าถ่ายทอดออกมาให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบากที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจของรัฐบาลพม่าที่อยู่บนพื้นฐานของผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจเพียงอย่างเดียวเท่านั้น

ดังนั้นการเป็นประชาธิปไตยที่มีประสิทธิภาพ “พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)” ในการมีส่วนร่วมทางการสื่อสารอย่างที่ฮาเบอร์มาสกล่าวถึงถือเป็นเรื่องสำคัญ โดยที่พื้นที่สาธารณะเหล่านั้นจะต้องเป็นอิสระจากอิทธิพลทางการเมือง ซึ่งวารสารสาละวินโพสต์ก็มีลักษณะดังกล่าว เพราะเป็นสื่อที่ปราศจากการครอบงำ หรืออิทธิพลของรัฐ เพราะเป็นสื่อที่ได้รับงบประมาณสนับสนุนจากแหล่งทุนในองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนมาจากประเทศอเมริกา สื่อนี้จึงปลอดจากอำนาจการถูกควบคุม และเป็นอิสระจากรัฐ และที่สำคัญอย่างกระบวนการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เป็นการสะท้อนให้เห็นผลกระทบที่เป็นปัญหาความรุนแรง, ความเลวร้าย, ความไม่เป็นธรรม และทุกการกระทำที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลพม่า นั้น สะท้อนให้เห็นถึงการที่สื่ออยู่ในสถานะที่เป็นตัวตรงข้ามกับรัฐ ไม่ว่าจะเป็นการวิพากษ์วิจารณ์ตรวจสอบรัฐบาล ในมิติประเด็นต่างๆที่ได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์อยู่เสมอและต่อเนื่อง กระบวนการกระทำดังกล่าวของสื่อจึงไปสอดคล้องกับแนวคิดของ Herman และ McChesney ที่ชี้ให้เห็นว่า “พื้นที่สาธารณะจะคำจุนประชาธิปไตยให้เจริญเติบโตได้ สื่อต้องสามารถแสดงทัศนะทางการเมืองออกมาได้โดยไม่มี

²⁰ ชอว์ง อู, “สารคดีพิเศษ : ลมหายใจวาระริบบนต้นน้ำอิระวดี,” วารสารสาละวินโพสต์ 57 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2553): 6.

ข้อจำกัด”²¹ ซึ่งจะสอดคล้องกับการทำงานของสื่อวารสารสาละวินโพสท์ ดังตัวอย่างประเด็นที่สื่อได้เลือกนำเสนอ

“ชาวอีก กองทัพพม่าใช้นักโทษอยู่แนวหน้าในสนามรบ โดยบังคับให้นักโทษในเรือนจำต่างๆมาเป็นลูกหาบ และบังคับให้อยู่ในแนวหน้าค้นหาทุ่นระเบิดในเขตพื้นที่สู้รบ โดยเฉพาะในพื้นที่ซึ่งมีการปะทะกันระหว่างกองทัพพม่า และกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ หรือ ดีเคบีเอ ภายใต้การนำของนางคามวย...สิ่งที่ฟังแล้วรู้สึกหดหู่คือ นักโทษจำนวนมากที่ถูกส่งตัวมาในสนามรบได้รับบาดเจ็บและเสียชีวิตจากทุ่นระเบิด การกระทำของกองทัพพม่าถือเป็นอาชญากรรมต่อมวลมนุษยชาติ และการส่งนักโทษไปสนามรบก็ไม่ต่างไปจากการประหารทางอ้อม”²²

“หลังจากถูกทหารพม่ากองพันที่ 367 พร้อมกับกองกำลังกะเหรี่ยงพุทธ หรือ DKBA (Democratic Karen Buddhist Army) เข้าโจมตีในพื้นที่ สิ่งที่น่าสลดใจยิ่งกว่านั้นก็คือ ชาวบ้านที่หนีเข้าป่าส่วนใหญ่เป็นเด็ก และผู้หญิงที่ไม่มีทางสู้และกำลังเผชิญกับอากาศหนาวเย็นในป่าขณะนี้ สิ่งที่เราต้องการมากที่สุดคือ อาหาร ผ้าห่ม ยารักษาโรค และสิ่งของจำเป็น ความโหดร้ายที่ทหารพม่าได้ทิ้งไว้ให้ชาวบ้านก็คือ เก้าอี้ของบ้านเรือนที่ถูกเผาจำนวน 11 หลัง และโรงเรียนอีก 1 แห่ง รวมถึงคราบน้ำตาและความทุกข์ยาก”²³

จากตัวอย่างที่ผู้วิจัยได้เลือกมานำเสนอเบื้องต้น จึงไปสนับสนุนกับแนวคิดของ Herman และ McChesney ที่ว่าสื่อต้องเป็นตัวกลางที่สามารถแสดงทัศนะทางการเมืองออกมาได้โดยไม่มีข้อจำกัด ซึ่งในที่นี้คือการวิพากษ์วิจารณ์การเมืองที่รุนแรงของพม่า รวมถึงแนวคิดการสื่อสารทางการเมืองของ Brain McNair ในประเด็นว่าด้วยการทำหน้าที่ของสื่อมวลชนในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่ว่า “สื่อต้องนำเสนอข้อมูลข่าวสารให้ประชาชนได้รับรู้ว่ในขณะนี้กำลังเกิดอะไรขึ้นในสังคม โดยที่สื่อมวลชนต้องทำหน้าที่ในการตรวจตรา (Surveillance) หรือการแจ้งเหตุ (Monitoring) โดยต้องสะท้อนให้สังคมเห็นถึงความหมาย และความสำคัญของข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น และที่สำคัญสื่อต้องเปิดโอกาสให้เกิดการตรวจสอบรัฐบาล และสถาบันการเมืองได้” จึงสอดคล้องกับการศึกษาบทบาทของสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสท์ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย

²¹ วิชา อุดมจันทร์, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาชาติ (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 159.

²² กองบรรณาธิการ, “รอบพม่า : ชาวอีก กองทัพพม่าใช้นักโทษอยู่แนวหน้าในสนามรบ,” วารสารสาละวินโพสท์ 63 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2554) : 32.

²³ กองบรรณาธิการ, “รอบพม่า : หนีตายเข้าป่า,” วารสารสาละวินโพสท์ 57 (มกราคม-กุมภาพันธ์ 2553) : 25.

6.3.2 วารสารสาละวินโพสต์กับ “การเป็นปากเสียงในการเรียกร้อง” ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

วารสารสาละวินโพสต์ถือได้ว่าเป็นสื่อ หรือเครื่องมือสำคัญที่ทำหน้าที่ในลักษณะเป็นตัวแทน หรือตัวกลางในการสื่อสารให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในการถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆที่เป็นประเด็นปัญหา หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเรียกร้องให้สังคมเข้าใจ และเห็นคุณค่าในประเด็นเรื่อง “สิทธิชุมชน และสิทธิมนุษยชน” ที่ค้ำถึงสิทธิเสรีภาพ ศักยภาพ และคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ โดยสื่อวารสารสาละวินโพสต์จะทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการหาทางออก หรือวิธีการแก้ไขให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ได้รับผลกระทบและปัญหาต่างๆ เพื่อที่จะจุดประเด็นให้สังคม และผู้มีบทบาทเกี่ยวข้อง (ไม่ว่าจะเป็นกลุ่มที่ทำงานเคลื่อนไหวในด้านสิทธิมนุษยชน ฯลฯ) เพื่อร่วมกันหาทางออกให้กับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เป็นปัญหานั้นๆ รวมถึงส่งเสริมสนับสนุนให้เกิดการมีส่วนร่วมในการแสดงออกทางความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์

ลักษณะของสื่อดังกล่าวจึงมีความสำคัญต่อการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า โดยที่สื่อมวลชนจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อม หรือห่วงโซ่ระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์พม่า กับสังคมภายนอก (ซึ่งในที่นี้อาจจะเป็นรัฐบาล หรือผู้ที่เกี่ยวข้อง) สื่อจึงเป็นกระบอกเสียงตัวแทนของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในการส่งผ่าน หรือนำเสนอประเด็นปัญหา และผลกระทบ รวมไปถึงเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นให้กับสังคมได้รับรู้ โดยอยู่ในสถานะที่เป็นช่องทางในการสื่อสารที่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์พม่าสามารถติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอกได้ ดังเช่น

“เวลาที่สองของวันที่ 9 มิถุนายน เสียงปืนปะทุก็ก้องไปทั่วเขตตะวันออกของรัฐคะฉิ่น ดินแดนที่ผู้คนในพม่าต่างกล่าวขานถึงอากาศอันหนาวเย็นตลอดทั้งปี และทิวทัศน์ที่สวยงาม การต่อสู้ระหว่างกองกำลังทหารพม่ากองพัน 437 และกองกำลังเอกราชคะฉิ่น (Kachin Independence Army-KIA) กองพัน 15 ภายใต้กองพลน้อยที่ 3 ในครั้งนี้เริ่มขึ้นที่เมืองไมเม่าร์ ซึ่งเป็นที่ตั้งของสถานที่ก่อสร้างโครงการโรงไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่น้ำทาปิง 17 ปีที่ปราศจากเสียงปืนบนเทือกเขาแห่งรัฐคะฉิ่น บัดนี้กำลังตกอยู่ในภาวะวิกฤติ”²⁴

จากข้อความดังกล่าวข้างต้นจะเห็นได้ว่าวารสารสาละวินโพสต์ได้ทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการเป็นปากเสียงเรียกร้องขอความเป็นธรรมให้กับกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น อันเนื่องมาจากการละเมิดสิทธิชุมชน สิทธิทรัพยากร ซึ่งเป็นหลักใหญ่ในประเด็นสิทธิมนุษยชนที่รัฐบาลพม่าได้กระทำต่อกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว ด้วยการบุกรุกพื้นที่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่อยู่ภายใต้การควบคุมของ KIA โดย

²⁴ กองบรรณาธิการ, “คนวงใน : เสียงปืนและสันติภาพ,” วารสารสาละวินโพสต์ 66 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2554) : 17.

กองทัพพม่าได้ลงมือจัดการเคลียร์พื้นที่เปิดทางให้กับโครงการก่อสร้างโรงไฟฟ้าพลังน้ำบนแม่น้ำทาปิง 17 ลักษณะดังกล่าวจึงเห็นได้ว่ากองทัพพม่ากำลังเข้ามาบุกรุกพื้นที่ซึ่งวงชิงฐานทรัพยากรของกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น ในการสร้างพื้นที่พัฒนาเศรษฐกิจที่เอื้อให้เกิดผลประโยชน์สูงสุดของรัฐบาลพม่า กระทั่งกลายมาเป็นชนวนสาเหตุในการสู้รบที่เกิดขึ้นระหว่างกองทัพพม่า และชาติพันธุ์คะฉิ่น การทำหน้าที่ของสื่อวารสารสาละวินโพสต์จึงกลายมาเป็นกระบอกเสียงสำคัญ หรือเป็นปากเสียงในการเรียกร้องขอความเป็นธรรมให้กับกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกปฏิบัติโดยปราศจากความยุติธรรม วารสารสาละวินโพสต์จึงกลายมาเป็นสื่อที่ต่อสู้ หรือเรียกร้องให้สังคมรับรู้ และเห็นที่มาของสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้น เพื่อส่งสารให้ผู้ที่เกี่ยวข้องร่วมกันหาทางออก หรือต่อต้านการกระทำที่ไร้ความเป็นธรรมของรัฐบาลพม่า

ปรากฏการณ์ประเด็นปัญหาที่วารสารสาละวินโพสต์นำมาเสนอนั้นจึงสอดคล้องกับแนวคิด “สื่อทางเลือก” ดังที่อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์กล่าวไว้ เพราะว่าวารสารสาละวินโพสต์ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อที่ปฏิเสธ หรือท้าทายอำนาจทางการเมือง²⁵ ซึ่งในที่นี้คือกองทัพพม่า/รัฐบาลพม่าตลอดเวลา วารสารสาละวินโพสต์จึงเป็นเครื่องมือกลางในการสื่อสาร หรือเป็นปากเสียงสะท้อนให้สังคมได้รับรู้ และต้องการรณรงค์ให้เกิดการเปลี่ยนแปลง ซึ่งในที่นี้คือต้องการให้รัฐบาลพม่ายุติการละเมิดสิทธิมนุษยชนในลักษณะดังกล่าวแก่กลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น และเรียกร้องในประเด็นสิทธิชุมชนและสิทธิทรัพยากรซึ่งเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานของกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่นกลับคืนมา

วารสารสาละวินโพสต์จึงทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการเป็นปากเสียงให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ที่สำคัญยังมีบทบาทสำคัญในการเป็นตัวแทนเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement) ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่มีอยู่ในประเทศพม่าในการต่อสู้เรียกร้องในประเด็นที่เป็นปัญหา (ซึ่งในตัวอย่างที่กล่าวมาคือประเด็นสิทธิมนุษยชน) ในที่นี้คือวารสารฯได้กลายมาเป็นตัวแทนในการเรียกร้องในเรื่องต่างๆให้กับกลุ่มคนรากหญ้า หรือคนไร้อำนาจ ซึ่งในที่นี้คือกลุ่มชาติพันธุ์พม่า (อย่างคะฉิ่นในตัวอย่าง)²⁶ โดยอยู่บนพื้นฐานในการสร้างความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น

การดำเนินงานของสื่อวารสารสาละวินโพสต์ในลักษณะดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นการที่สื่อยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตย ผ่านการเรียกร้องในการขับเคลื่อนให้เกิดปรากฏการณ์การมีส่วนร่วมทางการเมืองของภาคประชาชน เพื่อป้องกันการครอบงำที่เกิดจากอำนาจของภาครัฐ (การละเมิดสิทธิทรัพยากร) โดยมุ่งหวังเพื่อให้ประชาชนทุกกลุ่มซึ่งในที่นี้คือกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

²⁵ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550), หน้า 6.

²⁶ UNESCO, Alternative Media : Linking Global and local [ออนไลน์], 12 กันยายน 2555, แหล่งที่มา <http://unesdoc.unesco.org/images/0009/000951/095174eo.pdf>

สามารถที่จะเข้ามาจัดการดูแลชีวิตตนเองได้โดยตรง²⁷ โดยไม่ผ่านการก้าวล้ำล่วงเกินจนทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างที่เป็นประเด็นปัญหาดังตัวอย่าง

6.3.3 วารสารสาละวินโพสต์กับ “การสร้างความเข้าใจ” ที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

สำหรับบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อย หรือกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในประเด็นนี้จะสอดคล้องกับเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่วันดี สันติวุฒิมณีในฐานะเป็นบรรณาธิการและเป็นผู้ก่อตั้ง ซึ่งเริ่มต้นในปี พ.ศ. 2545 ที่ว่า “ศูนย์ข่าวสาละวินเป็นองค์กรพัฒนาเอกชนที่ก่อตั้งขึ้นจากนักข่าวไทย มีเป้าหมายเพื่อส่งเสริมความเข้าใจอันดีระหว่างประชาชนไทยและประชาชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศพม่า โดยทำหน้าที่รวบรวม และผลิตข่าวสารเกี่ยวกับประเทศพม่าเผยแพร่สู่สังคมไทย” สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์จึงเกิดขึ้นมาเพื่อต้องการให้ประชาชนผู้รับสารเข้าใจเกี่ยวกับประเด็นกลุ่มชาติพันธุ์พม่ามากขึ้น ในฐานะที่พวกเขาเป็นมนุษย์คนหนึ่งที่ไม่ได้เป็นต้นตอ หรือสาเหตุปัญหาที่เกิดขึ้นในสังคมพม่า บทบาทของสื่อวารสารสาละวินโพสต์จึงต้องการสร้างการรับรู้ใหม่ให้กับกลุ่มผู้รับสาร และมองเห็นมิติในด้านดีขึ้นต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า อย่างที่วันดี สันติวุฒิมณีได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า

“สื่อกระแสหลักมักนำเสนอข้อมูลพม่าที่เป็นอคติ ทุกครั้งที่สื่อนำเสนอข่าวต่างๆ เกี่ยวกับพม่าก็จะมีลักษณะอคติ ด่าพม่า คือทุกอย่างที่นำเสนอมักเป็น Negative หหมดเลย แต่สื่อที่มองเห็นในแง่ของรากเหง้าของปัญหาที่ติดตามสถานการณ์ต่างๆด้านพม่า แทบจะไม่มี นอกจากนี่สื่อไม่ค่อยมีการนำเสนอข้อมูลพม่าในเชิง Positive ไม่ว่าจะเป็นเรื่องวัฒนธรรมหรือเรื่องอื่นๆ คือ มันมีพื้นที่น้อยมาก วารสารสาละวินโพสต์จึงเป็นสื่อที่จะมาปิดช่องว่างเหล่านั้น โดยเราก็จะหาข้อมูลในแง่ที่นำไปสู่การนำเสนอเนื้อหาเกี่ยวกับประเทศพม่าในแง่ที่กว้างมากขึ้น”²⁸

ประเด็น “การสร้างความเข้าใจ” ที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าจึงเป็นเป้าหมายหลักที่ผู้ผลิตต้องการถ่ายทอดหรือนำเสนอออกมาให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจ และมองกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ก้าวพ้นมายาคติ พร้อมทั้งเข้าใจในข้อเท็จจริง และร่วมปรับเปลี่ยนความคิดด้วยการมองมิติของ “กลุ่มชาติพันธุ์” ที่ไม่ใช่สาเหตุของปัญหาในสังคมพม่า ขณะเดียวกันก็เป็นสื่อกลางในการเรียกร้องให้

²⁷ เสกสรรค์ ประเสริฐกุล, การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตยไทย (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์, 2548), หน้า 173.

²⁸ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

สังคมเห็นใจ และร่วมผลักดันให้เกิดความเป็นธรรมต่อไป ผ่านการนำเสนอและวิเคราะห์ในมิติที่มองปรากฏการณ์ในสังคมพม่าอย่างมีเหตุมีผล ดังตัวอย่างเช่น

“ในช่วงทศวรรษที่ผ่านมา โครงการพัฒนาขนาดใหญ่ของรัฐบาล หรือที่เรียกว่า เมกะโปรเจกต์ ได้ผุดขึ้นในพม่าหลายโครงการ ส่วนใหญ่เกี่ยวข้องกับการผลิตและส่งออกพลังงานธรรมชาติ ซึ่งในสายตารัฐบาลพม่า โครงการเหล่านี้คือ แหล่งรายได้มหาศาล ที่สามารถเสริมเชื้อเพลิงของกองทัพให้แข็งแกร่งต่อไป แต่สำหรับประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าแล้ว พวกเขาอาจต้องเผชิญกับหายนะครั้งใหญ่ในชีวิต หรือต้องพบความสูญเสียที่ไม่อาจเรียกคืนค่าชดเชยใดๆจากรัฐบาลได้เลย”²⁹

“ทุกครั้งที่เราเห็นชาวต่างชาติ ผมพูดในใจเสมอว่า เพราะพวกคุณนั่นแหละที่ทำให้ผมต้องออกจากหมู่บ้าน ไปหลบซ่อนอยู่ในป่าเพื่อหนีเอาชีวิตรอด...(กลุ่มกะเหรี่ยงที่อาศัยในพื้นที่แนวทอ์ก้าชยัดตะนา-เยตากูน)”³⁰

“ทหารทุบตีทำร้ายชาวบ้านโดยไม่มีเหตุผลจนเกือบตายคาที่ เขาถูกนำตัวส่งโรงพยาบาล แต่ไม่นานในที่สุดเขาก็ตาย ส่วนทหารกลับไม่ได้รับโทษอะไรเลย”³¹

“แม้พวกเขาจะมีเงิน ปืน และอำนาจ แต่เรามีความจริง และความยุติธรรมที่อยู่ข้างเรา เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนและสิ่งแวดล้อม”³²

จากประโยคข้อความที่ผู้วิจัยเลือกนำมาประกอบการอธิบายนั้นได้สะท้อนให้เห็นความจริงของโครงการพัฒนาต่างๆของรัฐบาลที่กระทบหรือสร้างปัญหาให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ และประชาชนที่อาศัยอยู่ในประเทศพม่า โดยที่พวกเขาเหล่านั้นไม่ได้เป็นต้นตอ หรือสาเหตุของปัญหา แต่พวกเขาเหล่านั้นคือ ผู้ที่ได้รับผลกระทบอย่างรุนแรงจากการกระทำของรัฐบาลพม่า ซึ่งในที่นี้เป็นเรื่องโครงการขุดเจาะก๊าซธรรมชาติจากแหล่งก๊าซที่ชื่อ “ยัดตะนา” การนำเสนอเนื้อหาของผู้ผลิตได้สะท้อนให้เห็นถึงการเข้ามาของกองกำลังทหารพม่าที่ได้รับการว่าจ้างจากบริษัทต่างชาติให้รักษาความปลอดภัย เพราะพื้นที่ดังกล่าวเป็นที่อยู่ของกองกำลังของพรรคมอญใหม่ และกองกำลังกะเหรี่ยง (KNU) ซึ่งประชาชนส่วนใหญ่ก็จะเป็นชาวทวาย ชาวมอญ และชาวกะเหรี่ยง โดยที่

²⁹ กองบรรณาธิการ, “เมกะโปรเจกต์ ชุมทรัพย์ของรัฐบาล ชุมชนรกของประชาชน,” วารสารสาละวินโพสต์ 59 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2553) : 20.

³⁰ เรื่องเดียวกัน, หน้า 22.

³¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

³² เรื่องเดียวกัน, หน้า 21.

ทั้ง 3 กลุ่มนี้ไม่มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ หรือแม้แต่การรับรู้ ลักษณะดังกล่าวสื่อได้ชัดให้เห็นได้เป็นอย่างดีว่า โครงการดังกล่าวได้ส่งผลประโยชน์อย่างมากต่อรัฐบาล ในขณะที่เดียวกันประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่อาศัยอยู่ในพื้นที่กลับถูกกองทัพพม่าละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นร้ายแรง

การทำหน้าที่ของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนอย่างวารสารสาละวินโพสต์จึงมุ่งสร้างความเข้าใจถึงข้อเท็จจริงเกี่ยวกับปรากฏการณ์ที่ส่งผลกระทบต่อและปัญหาที่สำคัญต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ซึ่งในที่นี้คือ “กะเหรี่ยง และมอญ” ว่ากลุ่มเหล่านี้ได้ถูกกระทำอย่างไรความเป็นธรรม และได้รับการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างร้ายแรงจากรัฐบาล กองทัพ และผู้ที่มีอำนาจทางสังคมพม่าอยู่ตลอดเวลา สื่อจึงทำหน้าที่ต่อกย้ำเรื่อง “ความเป็นธรรม” ที่พึงมีกับประชาชนทุกคน ไม่ใช่เพียงเพราะเขาเกิดมาอยู่ภายใต้กลุ่มชาติพันธุ์ใดกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง หากแต่พวกเขาก็มีคุณค่าและศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์เหมือนบุคคลอื่น ฉะนั้น “ความเท่าเทียม” จึงเป็นคุณค่าสำคัญที่สื่อได้ถ่ายทอดออกมาเพื่อเรียกร้องให้ทุกกลุ่มได้ให้ความเคารพในสิทธิมนุษยชน พร้อมทั้งสร้างความเข้าใจที่ไม่ใช่มองกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยความเป็นอื่น หากแต่ต้องมองในฐานะที่พวกเขาก็มีคุณค่าในความเป็นมนุษย์เหมือนกับคนอื่นทั่วไป

“สิ่งที่ทุกข์ยากและสาหัสที่สุดสำหรับชาวบ้านในพม่าตอนนี้ ซึ่งไม่ได้เกิดขึ้นกับชาวปะโอ เพียงกลุ่มเดียวก็คือ การไม่มีที่ทำการ เพราะถูกทหารพม่ายึดไปทำประโยชน์ให้กับตัวเอง ซึ่งปัญหานี้บีบคั้นให้หลายคนเดินทางเข้ามาหางานในไทยอย่างไม่มีทางเลือก บางคนไม่ได้ประสบความสำเร็จในการเข้ามาหางานทำที่นี่ เพราะตกไปเป็นเหยื่อขบวนการค้ามนุษย์ กลายเป็นปัญหาลูกโซ่ต่อไป ประชาชนทุกชนชาติในพม่าต้องการเห็นสันติภาพเกิดขึ้นในบ้านของตัวเอง และสามารถใช้ชีวิตได้อย่างสงบ โดยไม่ต้องกลัวว่าใครจะมายึดที่ทำกินไป หรือใครจะมาทำร้าย...(ขุนทุนดิน)”³³

จากประโยคข้อความดังกล่าวเป็นคำพูดของ “ขุนทุนดิน” ชาวปะโอ ซึ่งสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ได้เลือกนำมาเสนอเพื่อสร้างความเข้าใจที่ดีให้เกิดขึ้นกับกลุ่มผู้รับสารซึ่งเป็นคนไทย โดยมองกลุ่มชาติพันธุ์ปะโอในทิศทางที่ดีขึ้น นอกจากนี้ข้อความดังกล่าวยังได้สะท้อนให้เห็นกระบวนการเคลื่อนย้ายหรืออพยพเข้ามาหางานทำในประเทศไทยของกลุ่มปะโอ การนำเสนอจึงสะท้อนให้คนไทยรับรู้ถึงสาเหตุ หรือปัจจัยที่แท้จริงซึ่งส่งผลให้คนกลุ่มนี้ต้องอพยพเข้ามา ไม่ใช่

³³ ชาวปะโอ คือ กลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่กระจัดกระจายในหลายรัฐในพม่า แต่ประชาชนส่วนใหญ่อาศัยอยู่ในรัฐฉาน และรัฐมอญ มีประชากรทั้งสิ้นราว 1 ล้านคน ชาวปะโอจึงเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มใหญ่อันดับสองที่อาศัยอยู่ในรัฐฉานของประเทศพม่า และเป็นอีกชนชาติหนึ่งที่รักสงบ และทำอาชีพเกษตรกรรมมาตั้งแต่บรรพบุรุษ

³³ หม่องเต่หว่า, “พลังคนรุ่นใหม่ : องค์การเยาวชนปะโอ ต้นกล้าใหม่ได้เผด็จการ,” วารสารสาละวินโพสต์ 60 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2553) : 23.

เพราะเขากระทำผิดภายในประเทศพม่า แต่ด้วยบริบททางสังคมการเมืองพม่าต่างหาก (ซึ่งในที่นี้คือการบุกรุกและละเมิดสิทธิมนุษยชนของทหารพม่า) ที่เป็นปัจจัยสนับสนุนให้กลุ่มดังกล่าวจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายเข้ามาทำงานในประเทศไทยโดยไม่มีทางเลือก ลักษณะดังกล่าวจึงทำให้สื่อวารสารสาละวินโพสต์กลายเป็นสื่อที่ให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจทุกมิติที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยอยู่บนพื้นฐานของเหตุผลที่มีหลักฐานรองรับ

“คนส่วนใหญ่บนโลกใบนี้ คงรักแผ่นดินถิ่นเกิดด้วยกันทั้งนั้น แม้จะรู้ว่าตนเองแตกต่างจากผู้คนเชื้อสายหลัก และผู้ปกครองของประเทศนั้นก็ตาม หากจะมีคนที่เกิดบนแผ่นดินนั้นและยังคงรักในเชื้อสายเผ่าพันธุ์ของบรรพชน ซึ่งเป็นคนส่วนน้อยก็คงเป็นเรื่องปกติธรรมดา แต่ในกรณีของ “รุมมะณี” เธอมีบรรพชนเป็นชาวกระชา* ประชากรหลักของประเทศเนปาล แม้เธอจะยังคงใช้ภาษาเนปาลี และใช้ชีวิตในวัฒนธรรมแบบเนปาล แต่เธอก็ไม่รู้จักเนปาล เหตุเพราะตระกูลของเธออพยพเข้ามาอยู่พม่าตั้งแต่วัยเยาว์ตายาย ด้วยรูปลักษณะภายนอกและวัฒนธรรมเฉพาะของชาวกระชาทำให้ทุกคนเรียกเธอว่า ‘แขก’ ประกอบกับรูปแบบการปกครองโดยรัฐบาลทหารพม่าที่ทำให้ประชาชนไม่สามารถใช้ชีวิตอย่างปกติสุขได้ ทำให้รุมมะณีไม่เคยรู้สึกว่าเป็นคนพม่า ที่สำคัญเธอไม่อยากกลับไปใช้ชีวิตที่นั่น ในขณะที่เดียวกันรุมมะณีก็ไม่ได้คิดว่าเธอเป็นคนไทย แต่ถ้าเป็นไปได้ เธอก็จะเลือกใช้ชีวิตในประเทศไทยตลอดไป”³⁴

จากข้อความดังที่ผู้วิจัยเลือกนำมาประกอบการอธิบายนั้น เป็นประเด็นหนึ่งที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของผู้ผลิตสื่อที่ต้องการสร้างความเข้าใจทุกมิติเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ซึ่งในที่นี้เป็นการนำเสนอประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์กระชาพลัดถิ่นในประเทศพม่า ผ่านตัวนำเรื่องคือ “รุมมะณี” ซึ่งอพยพมาจากประเทศเนปาลมาอยู่ในพม่าตั้งแต่เกิด ทั้งครอบครัว ที่สำคัญปัจจุบันตัวเธอเองก็อพยพมาเป็นแรงงานในประเทศไทยกว่า 16 ปีแล้ว การนำเสนอของสื่อวารสารสาละวินโพสต์ในประเด็นนี้จึงทำให้เห็นลักษณะกลุ่มชาติพันธุ์รูปแบบใหม่คือ กลุ่มชาติพันธุ์พลัดถิ่นในพม่า และที่สำคัญยังพลัดถิ่นในประเทศไทย กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวจึงมีความเฉพาะที่ไม่เหมือนกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆที่อาศัยอยู่ในพม่า การนำเสนอประเด็นของสื่อจึงช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าพลัดถิ่น ซึ่งมีอัตลักษณ์และความเฉพาะให้ผู้รับสารได้รับรู้และเข้าใจมากขึ้น และมองกลุ่มชาติพันธุ์นี้ในฐานะที่เป็นประชาชนคนทั่วไปคนหนึ่งที่ไม่ได้มี

* กระชา (Gorkha) มาจากชื่อภูเขา Gorkha ถิ่นที่อยู่สำคัญในประเทศเนปาล คนไทยรู้จักกันในชื่อ “กูรข่า” ชาวกระชาเป็นชนส่วนใหญ่ของเนปาล

³⁴ องค์ บรรจุน, “ข้ามฝั่งสาละวิน : “รุมมะณี” สาวกระชาพลัดถิ่นบนแผ่นดินพม่า,” วารสารสาละวินโพสต์ 58 (มีนาคม-เมษายน 2553) : 20.

ความแตกต่าง หรือมีความเป็นอื่น การนำเสนอจึงช่วยยกระดับทางความคิด พร้อมทั้งลด/ละอคติทางความคิดที่มีของผู้รับสาร

ลักษณะดังกล่าวจึงนำมาสู่บทสรุปในประเด็นบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าพบว่า วารสารสาละวินโพสต์ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกจะให้ความสำคัญในการสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยในพม่าให้กับสังคมได้เข้าใจ พร้อมทั้งเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการเรียกร้องประเด็นต่างๆที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมทุกมิติแทนกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยที่เรื่องราวประเด็นปัญหาและผลกระทบเหล่านั้นจะถูกนำมาตีแผ่ และสื่อสารถ่ายทอดออกมาให้สังคมภายนอกเห็นข้อเท็จจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผล สื่อวารสารฯจึงทำหน้าที่ในการสื่อสารแบบสองทางกล่าวคือ สื่อได้เปิดโอกาสให้ประชาชนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งที่อยู่ในประเทศพม่าและประเทศไทยได้มีส่วนร่วมในการถ่ายทอดเรื่องราวประเด็นปัญหาต่างๆ หรือเรื่องอื่นๆ โดยจะมีทีมงานคอยทำหน้าที่แปล และนำเสนอถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาไทยอีกทอดหนึ่ง สื่อจึงเป็นเครื่องมือสื่อสาร หรือตัวกลางในการสะท้อนประเด็นปัญหาให้กับคนที่ไม่มีปากไม่มีเสียงในสังคม (Voice of voiceless) ซึ่งในที่นี้คือชนกลุ่มน้อยพม่าให้กับสังคมภายนอกได้รับรู้ เห็นความสำคัญ และร่วมกันหาทางออกในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหล่านั้นต่อไป

6.4 วารสารสาละวินโพสต์กับ “บทบาทในการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า”

จากลักษณะรูปแบบในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆผ่านสื่อวารสารสาละวินโพสต์ ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน ถือได้ว่าสื่อฯได้กลายมาเป็นเครื่องมือในการถ่ายทอดสารจากสังคมหนึ่งมายังอีกสังคมหนึ่งคือ จากประเทศพม่ามายังประเทศไทยส่งผลให้ผู้รับสารที่เป็นกลุ่มคนไทย ซึ่งแม้บริบทของตัวสื่อวารสารสาละวินโพสต์จะจำกัดอยู่ในกรอบกลุ่มผู้ใช้สื่อที่เป็นคนไทย หรือชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เท่านั้น แต่สื่อดังกล่าวก็ถือได้ว่ามีความสำคัญและมีความหมายในฐานะเป็นเครื่องมือ หรือกลไกสำคัญในการต่อสู้ทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าซึ่งกระทำในพื้นที่ประเทศไทยในฐานะเป็นพื้นที่ข้ามพรมแดน (แม้จะส่งผลกระทบไม่มากเท่ากับสื่อกระแสหลักก็ตาม) ดังนั้นการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่กระทำผ่านสื่อข้ามพรมแดนอย่างวารสารสาละวินโพสต์จึงมีข้อจำกัดในเรื่องพื้นที่การต่อสู้ที่อยู่ในกรอบจำกัดเล็กๆ หากแต่ผู้วิจัยคิดว่าสื่อดังกล่าวมีความสำคัญ โดยขอให้เหตุผลดังต่อไปนี้

6.4.1 วารสารสาละวินโพสต์ มีรูปแบบในการนำเสนอ หรือถ่ายทอดประเด็นเนื้อหาเป็น “ภาษาไทย”

ด้วยลักษณะการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ที่ใช้ภาษาไทยในการถ่ายทอดสาร จึงส่งผลให้เกิดความจำกัดในมิติของผู้รับสาร หรือกลุ่มผู้ใช้สื่อคือ คนไทย หรือชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เท่านั้น ด้วยลักษณะบริบทของพื้นที่ในการต่อสู้ที่มีความจำกัด จึงส่งผลทำให้วารสารสาละวินโพสต์เป็นสื่อที่ทำได้เพียงแค่การต่อสู้ภายในประเทศไทยเท่านั้น โดยไม่ได้มีผลในเชิงปฏิบัติการต่อการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในระดับภาพรวมภายในพม่า การนำเสนอเนื้อหาจึงสร้างระดับการรับรู้ให้กับคนไทยได้เข้าใจในข้อเท็จจริง หรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยในพม่า โดยที่วารสารสาละวินโพสต์เป็นเพียงจุดเล็กๆจุดหนึ่งที่ทำให้คนไทยเริ่มหันมามองพม่าในอีกมุมหนึ่ง ในขณะที่สื่อไทยส่วนหนึ่งก็เริ่มมองเห็นพม่าในมุมอื่นที่กว้างมากขึ้น วารสารฯจึงเป็นพื้นที่ในการต่อสู้เล็กๆที่จะขยายต่อไปใหญ่ และกว้างมากขึ้นด้วยกลุ่มบุคคล หรือองค์กรอื่นที่เป็นผู้รับสาร

6.4.2 วารสารสาละวินโพสต์เป็นสื่อที่มีอยู่ในห้องสมุดของทุกมหาวิทยาลัย และห้องสมุดอื่นๆทั่วไปที่เป็นศูนย์รวมของแหล่งค้นคว้าเอกสาร รวมถึงเป็นสื่อที่ถูกเลือกนำไปอ้างอิงเนื้อหาในเอกสารตำรา หนังสือวิชาการ บทความข่าว และสื่ออื่นๆ

ด้วยบริบทประเด็นเนื้อหาในสื่อวารสารสาละวินโพสต์ที่ให้ความสำคัญอย่างมากต่อการนำเสนอประเด็นต่างๆเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยในประเทศพม่าที่อยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงซึ่งมาจากการค้นพบ หรือการลงพื้นที่ของทีมงานเพื่อถ่ายทอด และนำเสนอข้อมูลออกมา ประกอบกับการมีหลักฐานอ้างอิงในการนำเสนอข้อมูลทุกครั้ง ส่งผลให้วารสารสาละวินโพสต์กลายเป็นสื่อที่มีความสำคัญในฐานะเป็นตัวกลาง หรือสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูลให้กับผู้สนใจได้ศึกษาค้นคว้าอ้างอิง ดังนั้นห้องสมุด หรือแหล่งศึกษาค้นคว้าของหลายมหาวิทยาลัย* จึงให้ความสำคัญในการนำเสนอของสื่อนี้อย่างมากด้วยการรับวารสารฯมาเป็นสื่อหนึ่งในการเผยแพร่ให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ และผู้ที่มีความสนใจในเรื่องพม่าสามารถใช้เรียนรู้ ค้นคว้าทำรายงาน หรือสร้างความเข้าใจในมิติที่หลากหลายให้กับผู้รับสารที่สนใจ อย่างเช่นกลุ่มผู้รับสาร

* วารสารสาละวินโพสต์ เป็นเอกสารค้นคว้าอ้างอิงในหอสมุดมหาวิทยาลัยต่างๆ ได้แก่ หอสมุดมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, หอสมุดคณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, หอสมุดสถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์, หอสมุดมหาวิทยาลัยเชียงใหม่, หอสมุดมหาวิทยาลัยนครสวรรค์, หอสมุดศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, หอสมุดแห่งชาติ เป็นต้น

ท่านหนึ่งซึ่งเป็นผู้ช่วยนักวิจัย และเคยทำวิจัยเกี่ยวกับ “คลินิกแม่ดาว: บทบาทและพื้นที่ขององค์กร เอกชนกับการบริการด้านสาธารณสุขแก่ชาวพม่า” ก็ได้เลือกสื่อวารสารสาละวินโพสท์เป็นแหล่ง ศึกษาค้นคว้าอ้างอิงเพื่อนำไปขยายต่อในงานวิจัยของตัวเอง³⁵ ดังคำให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า

“ในตอนนั้นดิฉันเรียนอยู่ปี 4 ที่มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ ซึ่งปกติศูนย์หนังสือ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ก็จะมีวารสารสาละวินโพสท์อยู่แล้ว ก็จะซื้อตรงนั้นบ้าง หรือ บางทีก็เข้าหอสมุดของมหาวิทยาลัย เพราะช่วงนั้นดิฉันทำภาคินพนธ์เกี่ยวกับคลินิกแม่ดาว ก็ทำให้ยิ่งติดตามการนำเสนอของสื่อวารสารสาละวินโพสท์อย่างจริงจัง ที่สำคัญก็เคยติดต่อ ไปยังสำนักงานของวารสารสาละวินโพสท์ที่เชียงใหม่ เพื่อขอคำแนะนำที่จะเข้าไปสัมภาษณ์ แพทย์หญิงชินเทียตอนนั้น ก็เลยมีส่วนที่ทำให้เราเข้ามาศึกษาในสื่อนี้ โดยที่ตัวเราก็ไม่ได้ ตั้งใจเจาะจง แต่ว่าเป็นช่องทางที่เราสามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลเกี่ยวกับพม่าได้ง่าย”³⁵

จากลักษณะดังกล่าวก็ทำให้เห็นได้ว่ากลุ่มผู้รับสารเหล่านี้ถือเป็นจุดสำคัญ หรือพื้นที่อง เล็กๆที่จะนำเอาประเด็นที่ถูกนำเสนอในวารสารสาละวินโพสท์ไปขยายต่อ ไม่ว่าจะเป็นการผลิต ผลงานวิชาการ ทำรายงานวิจัย เขียนบทความ หรือในหนังสือทางวิชาการ บทความข่าว และสื่อ อื่นๆ ที่มักจะอ้างอิงประเด็นเนื้อหาในวารสารสาละวินโพสท์ สื่อนี้จึงกลายมาเป็นสื่อทางเลือกเล็กๆ ที่ผู้สนใจในเรื่องพม่ากลุ่มต่างๆมักเลือกใช้เป็นสื่อหนึ่งในการศึกษาค้นคว้าอ้างอิง ดังพรรณนาที่วัน ดี สันติวุฒิมณี บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสท์ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า...

“สำหรับเรา ที่คิดว่าหน้าที่ของเรานั้นได้ทำหน้าที่อย่างสมบูรณ์แล้ว ในแง่ที่ว่าถ้าคน ไทย นักศึกษาไทย สื่อไทยอยากจะค้นคว้าหาเรื่องพม่า คุณค้นเข้าไป คุณก็จะเจอเราอยู่ ตรงนั้น มันเป็นแบบที่ใครจะเข้ามาก็ได้ ซึ่งพอทำไปเรื่อยๆคนที่อ่านก็จะเข้าใจมากขึ้น แต่ละ คนก็จะไปต่อยอดของตัวเอง อย่างเช่น อาจารย์ หรือนักศึกษาที่มาใช้สื่อนี้ ก็ค่อยๆขยายวง ไปเรื่อยๆ”³⁶

ผู้วิจัยจึงคิดว่าสื่อวารสารสาละวินโพสท์นี้เป็นสื่อที่มีความสำคัญในแง่ของการเป็นสื่อ ทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อการต่อสู้ทางการเมืองเล็กๆ ผ่านการถ่ายทอดอุดมการณ์ของกลุ่มผู้ผลิต และตอกย้ำนำเสนอ รวมถึงนำไปขยายต่อโดยกลุ่มผู้รับสารที่ทำให้พื้นที่ของสื่อวารสารสาละวิน

³⁵ นอกจากผู้รับสารจะสามารถรับสารผ่านทางห้องสมุด หรือศูนย์ศึกษาค้นคว้าแล้ว ผู้รับสารที่สนใจยังสามารถเลือกซื้อ วารสารสาละวินโพสท์ไปอ่านและเก็บเป็นแหล่งข้อมูลให้กับตนเองได้ ซึ่งช่องทางการจัดจำหน่ายมีอยู่หลายที่ ได้แก่ ร้านหนังสือสุริวงส์บุค (เชียงใหม่), สีนสมบัติ 2 (แม่สอด), ร้านข้าง และร้านโพลินสาส์น (อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน) สำหรับในพื้นที่กรุงเทพมหานคร ได้แก่ ร้านแซงแซว, ศูนย์หนังสือมหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, และร้านริมขอบฟ้า

³⁵ สัมภาษณ์ ธันย์ชนก นาควิโรจน์, ผู้ใช้สื่อวารสารสาละวินโพสท์, 1 มิถุนายน 2556.

³⁶ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสท์, 23 เมษายน 2556.

โพสต์ได้ขยายกว้างออกไป ส่งผลให้วารสารสาละวินโพสต์กลายเป็นบทบาทสำคัญในการต่อสู้ทางการเมืองระดับหนึ่ง แม้จะไม่ได้มากแต่ก็ถือว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญ โดยเฉพาะกับกลุ่มที่เกี่ยวข้องและสนใจในประเด็นด้านพม่าศึกษา แต่ในปัจจุบันวารสารสาละวินโพสต์ได้ยุติการผลิตแล้วที่ฉบับ 67 (กันยายน-ตุลาคม 2554) ส่งผลให้สื่อวารสารฯไม่สามารถทำหน้าที่ในการเพิ่มศักยภาพการเรียนรู้ด้านพม่าศึกษาต่อไปได้ สืบเนื่องมาจากการลดเงินทุนสนับสนุนจนสื่อไม่สามารถดำเนินงานในรูปแบบที่เคยทำมาตลอดระยะเวลา 9 ปีได้อีก ดังที่วันดี สันติวุฒิมณี ได้ให้สัมภาษณ์ถึงการยุติของสื่อประเภทวารสารฯว่า...

“การยุติในการดำเนินการผลิตวารสารสาละวินโพสต์นั้น เกิดจากการที่เราถูกตัดงบประมาณมาโดยตลอด เพียงแต่คนจะไม่รู้ว่าเราถูกตัดงบประมาณมา 4 ปีติดต่อกันแล้วคืองบประมาณจะได้น้อยในช่วงแรก และขึ้นไปเยอะมาก ซึ่งเมื่อเราทำไปได้ 5 ปี แหล่งทุนจะมองเราว่าเราควรจะอยู่ได้ด้วยตัวเอง แต่เขาไม่ได้มองว่านี่คือหนังสือสื่อพม่า เขาพยายามกดดันให้เราหาทุนสนับสนุน หมายถึงว่า การทำโฆษณา ขายเสื้ออะไรแบบนี้ เราก็เคยลองหาโฆษณา เราก็ไปเจอต่อ อย่างเช่น ไปหาโฆษณาสมุนไพรมานาคา แล้วก็พบว่ามันเป็นบริษัทเดียวที่ค้าอัญมณี คือจุดประสงค์ของเราไม่ได้ต้องการสนับสนุนรัฐบาลพม่า เพราะฉะนั้นเราก็ไปเจอแต่เรื่องความขัดแย้ง เรื่องของอุดมการณ์ของสื่อกับแนวทางโฆษณา ที่จึงรู้สึกว่ามันมากเกินไปสำหรับที่ที่จะต้องไปรับใช้อุดมการณ์ หรือนโยบายของแหล่งทุนต่างๆ ในฐานะที่ที่ต้องทำสื่อในแนวแบบนี้ ที่จึงคิดว่ามันไม่ใช่เป้าหมายของสื่ออีกต่อไปแล้ว”³⁷

ลักษณะดังกล่าวแม้บริบทจะสอดคล้องกับแนวคิดสื่อทางเลือกดังที่อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ และพิรงรอง รามสูต รัตนันท์กล่าวไว้ว่า “สื่อทางเลือก เป็นสื่อที่ไม่ได้มุ่งเน้นแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง หากแต่เป็นการพยายามแสดงให้เห็นถึงความคับข้องใจที่ต้องการจะตั้งคำถาม หรือเรื่องใดๆก็ตาม โดยที่กระบวนการทำงานจะเป็นอิสระจากรัฐ และทุน เป็นอิสระจากวิถีคิด รูปแบบเนื้อหา”³⁸ ได้กลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทวารสารสาละวินโพสต์ไม่สามารถเป็นสื่อกลางที่ทำหน้าที่ในการถ่ายทอดสารเกี่ยวกับประเทศพม่าได้อีกต่อไป เพราะด้วยลักษณะการเป็นสื่อทางเลือกที่ไม่แสวงหากำไร เป็นสื่อที่มีความเป็นอิสระจากรัฐและองค์กรทางสังคมอื่นๆจึงส่งผลทำให้สื่อประเภทวารสารฯต้องยุติลงเพราะเงื่อนไขเหล่านั้นดังที่กล่าวมา แนวคิดสื่อทางเลือกแม้จะเกริ่นกล่าวดูดี แต่ในความเป็นจริงตัวบริบทการเป็นสื่อ

³⁷ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

³⁸ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550), หน้า 6. และพิรงรอง รามสูต รัตนันท์, สื่อภาคประชาชน (โครงการปฏิรูประบบสื่อ : การกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตนเอง และสื่อภาคประชาชน (กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547), หน้า 8.

ทางเลือกเหล่านั้นได้กลายมาเป็นปัจจัยหนุนเสริมให้วารสารสาละวินโพสต์ หรือสื่อทางเลือกอื่นๆ ไม่สามารถดำรงอยู่รอดได้ หรืออาจจะอยู่ได้หากมีต้นทุน หรือปัจจัยแหล่งเงินทุนสนับสนุนเป็นของตัวเอง (ซึ่งน้อย)

ข้อสังเกตอีกประการหนึ่งดังที่ผู้ผลิตสื่อวารสารสาละวินโพสต์ (วันดี สันติวุฒิมณี) ได้ อธิบายหรือชี้แจงวัตถุประสงค์ในช่วงเริ่มก่อตั้งดังที่ได้กล่าวไปแล้วก่อนหน้านี้ นั้น เมื่อพิจารณาถึง ลักษณะการดำเนินงานในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวกับประเทศพม่าในมิติต่างๆนั้น จาก การที่ผู้วิจัยได้สำรวจวารสารสาละวินโพสต์ในกรอบระยะเวลาที่ผู้วิจัยศึกษา (ฉบับที่ 57-67) มา นั้นพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่วันดี สันติวุฒิมณีบอกว่า “สื่อต้องการสร้างความเข้าใจในมิติการนำเสนอ ทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในประเทศพม่า” นั้น ภาพรวมอาจจะไม่เป็นความจริง (ข้อจำกัด : สำรวจประเด็น เนื้อหาที่นำเสนอกลุ่มชาติพันธุ์เพียงฉบับที่ 57-67) เพราะภายในวารสารแต่ละฉบับเมื่อสำรวจ ออกมานั้นพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุดคือ “กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (ซึ่งมีหลาย ชนเผ่า และกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่” ซึ่งผู้ผลิตได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอของสองกลุ่มชาติพันธุ์นี้ เป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ (ไม่ก็กลุ่มชาติพันธุ์ อาทิ มอญ ฯลฯ) กลับถูกนำเสนอแบบ ประปราย ไม่ได้เน้นย้ำ ต่อเนื่องเหมือนสองกลุ่มชาติพันธุ์แรก จึงอาจสรุปได้ว่าบทบาทการเป็นสื่อ ทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย กรณีวารสารสาละวินโพสต์นั้นจะให้ความสำคัญในฐานะ เป็นสื่อตัวแทนในการเคลื่อนไหวเรียกร้อง หรือสร้างพื้นที่การต่อสู้ของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเพียง 2 กลุ่มชาติพันธุ์หลักคือ “กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่” ดังที่กล่าวข้างต้น ลักษณะดังกล่าวอาจจะสืบเนื่องมาจาก

1) กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรมากเป็นอันดับสองของพม่าใน บริเวณพม่าแท้ (ประมาณ 7 ล้านคน)^{*} และอาศัยอยู่ในพื้นที่รอยต่อระหว่างพม่า และไทย (ภาคเหนือ/ภาคตะวันตกของไทย)^{**} การเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยของวารสาร

^{*} กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ประกอบไปด้วยกลุ่มย่อยประมาณ 11 กลุ่ม ในจำนวนนี้รวมถึงเผ่าคะยาห์ (คะเรนนี่) ปะโอ และปะ หล่อง สำหรับกลุ่มกะเหรี่ยงพื้นราบนั้น ยังแบ่งออกเป็นกลุ่มย่อยอีก 3 กลุ่ม ซึ่งมีภาษาพูดแตกต่างกันออกไป ได้แก่ สะกอ โปว์ และ บเว กลุ่มกะเหรี่ยง 3 กลุ่มหลังนี้กระจัดกระจายอยู่ตามบริเวณสามเหลี่ยมปากแม่น้ำอิระวดี บริเวณลุ่มน้ำสะโตงและสาละวิน กลุ่มกะเหรี่ยงที่ อาศัยอยู่บริเวณเทือกเขาสูงจะได้แก่กลุ่มคะยาห์ ซึ่งอาศัยอยู่ในบริเวณติดต่อกับรัฐฉาน คุวายละเยียดเพิ่มเติมได้จาก พรพิมล ตรีโชติ, ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2542), หน้า 91.

^{**} ในประเทศไทยมีชาวกะเหรี่ยง 1,993 หมู่บ้าน 69,353 หลังคาเรือน ประชากรทั้งสิ้นประมาณ 325,295 คน คิดเป็นร้อยละ 46.80 ของจำนวนประชากรชาวไทยใน ประเทศไทย อาศัยอยู่ใน 15 จังหวัดของภาคเหนือ และภาคตะวันตก ได้แก่ กาญจนบุรี, กำแพงเพชร, เชียงราย, เชียงใหม่, ตาก, ประจวบคีรีขันธ์, เพชรบุรี, แพร่, น่าน, แม่ฮ่องสอน, ราชบุรี, ลำปาง, ลำพูน, สุโขทัย, สุพรรณบุรี และ อุทัยธานี คุวายละเยียดเพิ่มเติมได้ใน วิกีพีเดีย, ชาวกะเหรี่ยง [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://th.wikipedia.org/wiki/%0%B8%8A%E0%B8%B2%E0%B8%A7%E0%B8%81%E0%B8%B0%E0%B9%80%E0%B8%AB%E0%B8%A3%E0>

ศาลาละวินโพสท์จึงให้ความสำคัญกับมิตินี้ในฐานะที่อยู่ใกล้ชายแดนไทย-พม่า และบางส่วนก็อพยพเข้ามาอาศัยตั้งรกราก หรือทำงานในประเทศไทย จึงทำให้มีความใกล้ชิดในแง่การมีปฏิสัมพันธ์ต่อกันในประเทศไทยมากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ นอกจากนี้หากจะพิจารณาในประเด็นเรื่อง “ขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อต่อสู้เรียกร้องสิทธิการเป็นรัฐอิสระของรัฐกะเหรี่ยง (KNU/KNDO)” ก็ถือว่าเป็นเรื่องใหญ่ และมีความสำคัญอย่างมาก เพราะตลอดระยะเวลาในการทำหน้าที่สื่อของวารสารศาลาละวินโพสท์นั้น ขบวนการดังกล่าวถือได้ว่าการปะทะกับรัฐบาลพม่าอยู่บ่อยครั้ง ความขัดแย้งและความรุนแรงที่เกิดขึ้นมาอย่างต่อเนื่อง ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อหลากหลายมิติต่อกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง โดยเฉพาะประเด็นความขัดแย้งที่รุนแรงอย่างต่อเนื่อง ซึ่งสื่อทั่วไปมักไม่ให้ความสำคัญในการนำเสนอจนได้กลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่กลุ่มผู้ผลิตสื่อวารสารศาลาละวินโพสท์ให้ความสนใจในการนำเสนอเพื่อเรียกร้องขอความเป็นธรรมให้เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง และจุดประกายให้กลุ่มผู้รับสารเห็นความสำคัญของกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยงที่มากขึ้น สื่อวารสารศาลาละวินโพสท์นัยยะหนึ่งจึงเป็นสื่อทางเลือกที่มีบทบาทในการสื่อสาร และต่อสู้ทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง

2) กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีจำนวนมากเป็นที่สองรองจากชาวพม่า อาศัยอยู่ในบริเวณที่ราบสูงฉาน รัฐฉาน ประเทศพม่า และบางส่วนก็อาศัยอยู่ในบริเวณดอยไตแลง ซึ่งอยู่ในบริเวณชายแดนระหว่างประเทศไทย-พม่า นอกจากนี้ก็มีชาวไทยใหญ่หลายแสนคนอพยพมาอยู่ในประเทศไทยเพื่อหนีปัญหาทางการเมือง ด้วยบริบทการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ที่อยู่ในพื้นที่รอยต่อระหว่างไทย-พม่า (เช่นเดียวกับชาติพันธุ์กะเหรี่ยง) และประชากรจำนวนมากได้อพยพมายังฝั่งประเทศไทยจึงส่งผลทำให้เกิดการสร้างปฏิสัมพันธ์ต่อกันอย่างใกล้ชิดที่มากกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆ ในพม่า ด้วยเหตุนี้สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยอย่างวารสารศาลาละวินโพสท์ก็เป็นสื่อที่ให้ความสำคัญในการนำเสนอประเด็นข้ามพรมแดนเหล่านี้ อยู่แล้ว ประกอบกับพัฒนาการการก่อตั้งสื่อวารสารศาลาละวินโพสท์ในช่วงแรกก็แยกตัวมาจากสำนักข่าวฉานซึ่งเป็นสำนักงานข่าวที่วันดี สันติวุฒิมณี ในฐานะเป็นผู้ก่อตั้งฯ ก็เคยเป็นบุคลากรท่านหนึ่งในศูนย์ข่าวดังกล่าว ที่สำคัญประสบการณ์จากการที่เคยคลุกคลีกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่มากอย่างต่อเนื่องและยาวนาน (เห็นได้จากความสนใจเริ่มต้นตั้งแต่วันดีศึกษาอยู่ในระดับปริญญาโท ม.ธรรมศาสตร์ ที่ได้เลือกทำวิทยานิพนธ์ในประเด็น “กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ไทใหญ่ชายแดนไทย-พม่า”) นั้นได้กลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ผู้ผลิตสื่อวารสารศาลาละวินโพสท์ได้ให้ความสำคัญเป็นพิเศษต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่อย่างต่อเนื่อง ประกอบกับความขัดแย้งที่เกิดจากการต่อสู้ของกลุ่มขบวนการกู้ชาติไทใหญ่ของกองทัพ

รัฐฉาน (นำโดยเจ้ายอดศึก) กับรัฐบาลพม่า^{*} ที่มีการปะทะจนกลายเป็นความขัดแย้งกับรัฐบาลพม่าบ่อยครั้ง จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงกลายเป็นเงื่อนไขประกอบสำคัญที่วารสารสาละวินโพสต์ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกมักนำเสนอและสื่อสาร รวมถึงเป็นพื้นที่ต่อสู้ทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่อยู่เสมอ

ด้วยเหตุนี้จึงนำมาสู่บทสรุปการวิเคราะห์เนื้อหาวารสารสาละวินโพสต์ที่ว่า “วารสารสาละวินโพสต์” ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ความเป็นประชาธิปไตย” ในฐานะเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์หลักของกลุ่มผู้ผลิตสื่อฯ อันส่งผลทำให้การนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆภายในวารสารสาละวินโพสต์มักมุ่งเน้นในการนำเสนอประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่เป็นธรรม, และปัญหาเชิงนโยบาย โดยอยู่บนพื้นฐานของการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลทหารพม่าอย่างต่อเนื่อง สื่อประเภทวารสารฯจึงเป็นสื่อที่เกิดขึ้นมาเพื่อต้องการเปิดพื้นที่ให้เกิดการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับมิติกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ในฐานะเป็นเครื่องมือตัวกลางที่สามารถเป็นปากเสียงเพื่อเรียกร้องและต่อสู้ทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าได้ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง และไทใหญ่ที่ถูกนำเสนอมากที่สุดในสื่อประเภทดังกล่าว

^{*} เงื่อนไข หรือปมของความขัดแย้งของกองทัพกู้ชาติไทใหญ่เริ่มต้นมาจากการที่รัฐบาลพม่าไม่ทำตามข้อตกลงที่กำหนดร่วมกันในสนธิสัญญาปางโหลงปี พ.ศ.2501 ที่ได้กำหนดให้รัฐฉานสามารถแยกตัวเป็นรัฐอิสระได้ภายหลังจากครบกำหนด 10 ปี แต่รัฐบาลพม่าผิดสัญญา ได้ส่งกองกำลังทหารเข้ายึดครองรัฐฉาน เป็นเหตุให้เกิดการต่อสู้ระหว่างไทใหญ่และรัฐบาลพม่ามาโดยตลอด ตั้งแต่นั้นยาวนานเกือบ 50 ปี (แม้ในปัจจุบันจะมีการเจรจาหยุดยิง แต่ความขัดแย้งก็ยังคงมีอยู่)

บทที่ 7

วิเคราะห์เนื้อหาเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

7.1 วิเคราะห์ภาพรวมเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

ภาพที่ 20 ภาพหน้าเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์
ที่มา <http://salweennews.org/home/>, 2556 : ออนไลน์

สำหรับภาพรวมของปริมาณและความถี่ในการนำเสนอประเด็นหลักผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้น จากการที่ผู้วิจัยได้ทำการสำรวจ และศึกษาภาพรวมของสื่อเว็บไซต์ฯ พบว่าการนำเสนอประเด็นหัวข้อหลักเพียงประเด็นเดียว คือ “ประเด็นด้านสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวข้องกับลักษณะทางสังคมการเมืองพม่า” ซึ่งถือว่าเป็นจุดเด่นที่มีความแตกต่างไปจากสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสท์ที่มีการพูดถึงหลากหลายมิติมากกว่า ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นที่มาของเหตุผลที่ผู้วิจัยจะไม่ขอจัดจำแนกในการวิเคราะห์ความถี่ประเด็นเนื้อหาหลักในเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ (เหมือนกับกรณีวิเคราะห์ความถี่ในการนำเสนอประเด็นต่างๆ ผ่านหน้าปกวารสารสาละวินโพสท์) หากแต่จะลำดับการอธิบายโดยสรุปภาพรวมคอลัมน์ของเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์แทน และหลังจากนั้นก็เชื่อมโยงเข้าสู่บริบทการวิเคราะห์และตอบคำถามการวิจัยที่ได้วางไว้ในลำดับถัดไป

จากการสำรวจภาพรวมในการนำเสนอประเด็นด้านสถานการณ์ปัจจุบันที่เกี่ยวกับบริบทของสังคมการเมืองพม่าผ่านสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้นพบว่า จะถูกนำเสนอให้เห็นภายใต้คอลัมน์ใหญ่ๆ 5 คอลัมน์ด้วยกัน (ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่ผู้วิจัยใช้เลือกศึกษา โดยจะอยู่ในกรอบระยะเวลาตั้งแต่เดือนกันยายน 2554 – 31 ธันวาคม 2555) คือ คอลัมน์ “ข่าว (209 เรื่อง)”, คอลัมน์ “บทความ (39 เรื่อง)”, คอลัมน์ “รายงาน/เอกสาร (37 เรื่อง)”, “คอลัมน์ English Article (12 เรื่อง)”, และคอลัมน์ “วีดีโอ (25 เรื่อง)” โดยผู้วิจัยจะขอสรุปการอธิบายประเด็นภาพรวมของแต่ละคอลัมน์ในเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ตามลำดับดังต่อไปนี้

7.1.1 คอลัมน์ข่าว

คอลัมน์ข่าวถือได้ว่าเป็นคอลัมน์สำคัญที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอข้อมูลดิบ และมีจำนวนเรื่องในการนำเสนอและถ่ายทอดผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มากที่สุด คือ มีจำนวนเรื่องที่เกี่ยวข้องทั้งหมด 209 เรื่อง (ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2554-2555) โดยแบ่งออกเป็น 2 ประเด็นคือ ประเด็นแรก เป็นการให้ความสำคัญในการสะท้อนภาพวาทที่เกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตย มีจำนวนทั้งสิ้น 119 เรื่อง, และประเด็นที่สอง ยังคงสะท้อนภาพด้านด้านลบในรูปแบบของปัญหา และผลกระทบที่เป็นความรุนแรง หรือความเลวร้ายที่เกิดขึ้นในพม่า (เช่นเดียวกับการนำเสนอเนื้อหาในช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยพม่า) มีจำนวนทั้งสิ้น 90 เรื่อง ซึ่งมีปริมาณน้อยกว่าการนำเสนอภาพด้านวาทที่เกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคมที่เป็นประชาธิปไตยในพม่า

สำหรับภาพรวมในการนำเสนอของคอลัมน์นี้จะไปในเชิงการนำเสนอข้อมูลดิบที่สะท้อนเหตุการณ์ในพม่าโดยตรง การเลือกนำเสนอประเด็นต่างๆ ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตได้ให้ความสำคัญ และตื่นตัวกับบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยที่มากขึ้น จึงทำให้การเลือกนำเสนอข่าวในแง่มุมมองของการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยมีจำนวนมากกว่าการนำเสนอข่าวในด้านลบแบบเดิมๆ ภายใต้บรรยากาศทางการเมืองที่เป็นเผด็จการทหารก่อนหน้านี้ แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อต้องการทำให้ผู้อ่าน หรือผู้รับสารตื่นตัวกับบรรยากาศทางการเมืองที่เปลี่ยนแปลงไป อย่างไรก็ตามในประเด็นด้านลบที่นำเสนอปัญหา และผลกระทบอันเนื่องมาจากความรุนแรง และความเลวร้ายที่เกิดขึ้นในพม่านั้นก็ยังคงถูกนำเสนอผ่านคอลัมน์ข่าวเช่นกันในระดับความถี่ที่ใกล้เคียงกับการนำเสนอประเด็นด้านวาทที่เกิดขึ้นมาจากบริบททางสังคมพม่าที่เป็นประชาธิปไตย คือผู้ผลิตยังคงให้คุณค่าในการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารทั้งสองประเด็นที่ไม่ได้แตกต่างกันนัก สะท้อนให้เห็นว่าการเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่าในทางหนึ่งก็ให้

ความสำคัญกับมิติด้านบวกที่เกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลง ในขณะเดียวกันก็ยังคงให้น้ำหนักที่ใกล้เคียงกันในการนำเสนอเนื้อหาที่สะท้อนปัญหาและผลกระทบด้านต่างๆ ซึ่งคอลัมน์ข่าวถือเป็นเพียงคอลัมน์เดียวเท่านั้นที่ให้น้ำหนักในการนำเสนอข่าวในประเด็นด้านบวกซึ่งเกิดขึ้นในบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เป็นประชาธิปไตยมากกว่าการนำเสนอข่าวมิติด้านลบแบบเดิมๆ

7.1.2 คอลัมน์บทความ

คอลัมน์บทความถือได้ว่าเป็นคอลัมน์สำคัญที่ไม่ได้นำเสนอในรูปแบบข้อมูลดิบทั่วไปที่เกิดขึ้นเหมือนกับคอลัมน์ข่าว เพราะคอลัมน์นี้จะเป็นคอลัมน์ที่นำข้อมูลดิบมาผ่านกระบวนการวิเคราะห์ของผู้เขียน ซึ่งเมื่อสำรวจภาพรวมของเนื้อหาที่เกิดขึ้นพบว่าน้ำหนัก หรือทิศทางในการนำเสนอเนื้อหาผ่านคอลัมน์นี้ยังคงเป็นการสะท้อนภาพด้านลบที่เป็นปัญหาและผลกระทบด้านต่างๆที่เกิดขึ้น (เหมือนกับลักษณะทางสังคมที่อยู่ภายใต้รัฐบาลเผด็จการทหาร) ซึ่งในช่วงหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า กระทั่งถึงเดือนธันวาคม ปี พ.ศ. 2555 นั้นมีจำนวนในการนำเสนอประเด็นด้านลบที่เกิดขึ้นในบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยทั้งสิ้น 26 เรื่อง ในขณะที่การนำเสนอการวิเคราะห์ที่สะท้อนให้เห็นคุณค่า หรือมิติด้านบวกอันเกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยยังคงมีจำนวนน้อยกว่าระดับความถี่ในการนำเสนอประเด็นด้านลบ ซึ่งมีจำนวนเพียง 13 เรื่องเท่านั้น

จากการวัดปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับบริบทเหตุการณ์ประชาธิปไตยในพม่าที่ปรากฏในคอลัมน์บทความ ซึ่งเป็นคอลัมน์ที่ผ่านการวิเคราะห์ของผู้เขียนนั้น อาจสรุปได้ว่าน้ำหนัก หรือการให้คุณค่าในการนำเสนอประเด็นด้านลบที่สะท้อนให้เห็นสภาพทางสังคมที่เจอไปด้วยปัญหาและผลกระทบ ซึ่งเป็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นในมิติด้านต่างๆยังคงได้รับการตอกย้ำ และนำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ในคอลัมน์บทความ ซึ่งสะท้อนให้เห็นแล้วว่าผู้ผลิตยังคงไม่เชื่อใจกับบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าที่เกิดขึ้นว่าเป็นแบบนี้จริงๆ หากแต่ยังคงเป็นการตั้งคำถามด้วยความไม่เชื่อในเชิงวิเคราะห์ผ่านการสะท้อนรูปแบบปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นแม้บริบททางสังคมการเมืองพม่าจะเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบที่มีลักษณะเฉพาะแล้วก็ตาม

7.1.3 คอลัมน์รายงาน/เอกสาร

คอลัมน์นี้จะเป็นคอลัมน์ที่นำเสนอเนื้อหาผ่านการวิเคราะห์ของผู้เขียนที่เป็นนักวิชาการ หรือผู้มีความรู้เฉพาะด้านโดยตรง โดยที่การนำเสนอในคอลัมน์นี้จะเป็นภาษาอังกฤษทั้งหมด เสมือนเป็นเอกสารที่สามารถทำให้ผู้สนใจนำไปใช้ศึกษา หรือใช้ประกอบอ้างอิงเพิ่มเติมได้

ประเด็นส่วนประกอบของคอลัมน์นี้ ผู้ผลิตเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ได้ให้ความสำคัญในการคัดเลือกรายงานหรือเอกสารที่เกี่ยวข้องกับประเด็นการวิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมืองพม่าทั้งหมด ซึ่งมีจำนวน 37 เรื่อง (เป็นรายงาน/เอกสารเก่าๆที่ถูกนำมาเผยแพร่ผ่านเว็บไซต์ฯอีกครั้งในเดือนกันยายน 2554) โดยที่ไม่มีมิติเรื่องที่ทำให้ความสำคัญกับการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าเลย ลักษณะดังกล่าวทำให้เห็นกระบวนการตอกย้ำใจความสำคัญในรูปแบบเดิมคือ การสะท้อนให้เห็นปัญหา ผลกระทบ และความรุนแรงด้านต่างๆที่เกิดขึ้นในสังคมพม่ายังคงได้รับการถ่ายทอดซ้ำแล้วซ้ำเล่า แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ยังคงไม่เชื่อในบริบทเหตุการณ์ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่าเช่นเดียวกัน

7.1.4 คอลัมน์ ENGLISH ARTICLE

ประเด็นเนื้อหาในคอลัมน์นี้เป็นเนื้อหาที่เคยถูกนำเสนอในวารสารศาละวินโพสท์ซึ่งเป็นการนำเสนอในรูปแบบภาษาไทย หากแต่ในคอลัมน์นี้ที่นำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ ถือได้ว่าผู้ผลิตได้นำบทความที่เป็นประเด็นเรื่องสำคัญในวารสารศาละวินโพสท์บางเรื่องมาแปลเป็นภาษาอังกฤษเพื่อให้ผู้รับสารทั้งในไทยและภายนอกได้เข้าใจ และเห็นมิติด้านต่างๆที่มีอยู่ในพม่า คอลัมน์นี้ซึ่งได้นำประเด็นหลักสำคัญในวารสารศาละวินโพสท์มาแปลเป็นภาษาอังกฤษมีจำนวนเพียง 12 เรื่องเท่านั้น โดยที่ทุกเรื่องจะเป็นประเด็นที่สะท้อนให้เห็นมิติด้านลบด้านใดด้านหนึ่งของสังคมพม่าภายใต้บรรยากาศที่เป็นเผด็จการที่เกิดขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสะท้อนให้เห็นความรุนแรงที่ส่งผลกระทบต่อในมิติด้านต่างๆทั้งโดยตรงและโดยอ้อม หรือปัญหาเชิงนโยบายในด้านต่างๆที่ได้สะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องและความไม่ใส่ใจของรัฐบาล รวมถึงการแสดงให้เห็นกระบวนการต่อสู้ผ่านรูปแบบที่หลากหลาย โดยที่ทุกเรื่องจะมีแก่นเนื้อหาที่เป็นไปในรูปแบบเดียวกันคือการวิพากษ์วิจารณ์ หรือสะท้อนให้เห็นมิติด้านลบอันเกิดขึ้นมาจากบรรยากาศทางสังคมการเมืองพม่าที่อยู่ภายใต้ครอบเผด็จการทหารทั้งสิ้น

นอกจากนี้ผู้วิจัยมองว่าการนำเสนอเนื้อหาดังกล่าวเป็นภาษาอังกฤษยังเป็นการสร้างพื้นที่การเรียนรู้ หรือสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นกับผู้รับสารที่มีความหลากหลายกว้างกว่าการรับรู้เพียงคนไทยเท่านั้น และที่สำคัญทุกเรื่องทุกประเด็นที่ผู้ผลิตคัดเลือกมานำเสนอแปลเป็นภาษาอังกฤษล้วนเป็นเรื่องการวิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมืองพม่าทั้งสิ้น ผ่านการสะท้อนออกมาในมิติของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้น ทำให้ผู้อ่านเข้าใจและเห็นแก่นเนื้อหาที่เป็นความรุนแรงหรือความเลวร้ายของการเมืองพม่าได้อย่างชัดเจน คอลัมน์นี้จึงสะท้อนได้เป็นอย่างดีว่าผู้ผลิตฯยังคงไม่เชื่อหรือไม่เห็นคุณค่าของการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่าที่เกิดขึ้นเช่นเดียวกัน

7.1.5 คอลัมน์วีดีโอ

สำหรับประเด็นแก่นเนื้อหาของคอลัมน์นี้ ถือได้ว่าเป็นคอลัมน์ที่ต้นตัวกับการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยยุคก่อนข้างสูง เพราะมีความถี่ในการนำเสนอเนื้อหาที่เป็นไปในทิศทางที่ได้ให้ความสำคัญ หรือเห็นคุณค่าในเชิงบวกกับประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่าที่มากกว่าการสะท้อนปัญหาที่เป็นมิติด้านลบทางสังคมการเมืองพม่าแบบเดิมๆที่สื่อประเภทนี้มักนำเสนอ (ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสะท้อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่ามีทั้งหมด 15 เรื่อง ในขณะที่ประเด็นมิติเชิงลบที่สะท้อนให้เห็นปัญหาและผลกระทบด้านต่างๆมี 10 เรื่อง) จึงทำให้เห็นว่าคอลัมน์นี้ซึ่งเพิ่งเกิดขึ้นในปี 2555 ถือเป็นคอลัมน์ใหม่ที่ให้ความสำคัญและต้นตัวกับปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นอย่างมาก

โดยสรุปทั้ง 5 คอลัมน์ดังที่ผู้วิจัยได้กล่าวไปเบื้องต้นจะเป็นส่วนประกอบของประเด็นหลักทางด้านสถานการณ์ปัจจุบันที่ผู้วิจัยใช้ศึกษาวิเคราะห์ โดยจะเชื่อมโยงเข้ากับลักษณะทางสังคมการเมืองพม่า และปรากฏอยู่ทั้งบนเว็บไซต์หน้า Homepage และภายในแต่ละคอลัมน์ใหญ่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับเหตุการณ์ต่างๆที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบัน (เห็นได้จากความถี่และปริมาณในการนำเสนอที่มีจำนวนมากที่สุดเช่นเดียวกับวารสารสาละวินโพสต์)

7.2 “เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” กับอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อ [หลัง] การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า

สำหรับการวิเคราะห์ในประเด็นนี้ ผู้วิจัยจะแบ่งการวิเคราะห์ออกเป็น 2 ส่วนคือ 1) จุดยืนของผู้ผลิตสื่อที่มีต่อกระบวนการนำเสนอเนื้อหา และ 2) ประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตได้นำเสนอ โดยผู้วิจัยจะอธิบายตามลำดับดังที่กล่าวข้างต้นดังต่อไปนี้

7.2.1 จุดยืนของผู้ผลิตที่มีต่อกระบวนการนำเสนอเนื้อหา

สำหรับจุดยืนของผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้น เบื้องต้นจากการสำรวจพบว่าการทำเว็บไซต์จะมีบุคลากรเพียง 2 ท่านที่ยังคงทำอยู่คือ ญัฐพร วิวรรณ (คนไทย) และแสงลิน (ชาวไทใหญ่) ซึ่งเป็นบุคลากรที่เคยทำงานภายใต้ศูนย์ข่าวสาละวินเมื่อครั้งที่วารสารสาละวินโพสต์ยังคงผลิตอยู่ในขณะที่คนอื่นได้ยุติบทบาทไปแล้ว อย่างไรก็ตามแม้จะเหลือทีมงานผู้ผลิตเว็บไซต์เพียง 2 คน หากแต่อุดมการณ์ต่างๆ หรือวิสัยทัศน์ที่เป็นจุดยืนของกลุ่มผู้ผลิตสื่อก็ยังคง

มีอยู่เหมือนเดิม อย่างที่แสงสินซึ่งมีหน้าที่ในการแปลข่าวลงเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ในปัจจุบันได้สะท้อนให้เห็นเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ที่เป็นจุดยืนสำคัญในการดำเนินงานผ่านสื่อประเภทเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ที่ใกล้เคียงกับสื่อวารสารศาละวินโพสท์ว่า

“เป้าหมายที่เรามีมาตลอดเลยก็คือ เราอยากให้คนไทยมีความเชื่อใจหรือไว้ใจต่อชนกลุ่มน้อยในพม่า และประชาชนพม่ามากขึ้นเรื่อยๆ เราต้องการให้คนไทยเกิดความเข้าใจต่อคนที่มาจากประเทศพม่า อยากให้คนไทยเปลี่ยนอคติที่มีต่อคนพม่า อยากให้คนไทยมีความรู้เกี่ยวกับประเทศพม่า ไม่เฉพาะเรื่องชนกลุ่มน้อยในพม่าเท่านั้น แต่ในด้านอื่นๆที่เกี่ยวข้องกับพม่าด้วย โดยในเนื้อหาที่เรานำเสนอผ่านเว็บไซต์ฯนั้นจะต้องเป็นประเด็นเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของผู้ติดตามข่าวสารพม่า ทันเหตุการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็ต้องเป็นประเด็นหรือเรื่องราวอีกด้านหนึ่งที่ยังไม่มีใครรู้ แต่ทุกเรื่องจะเป็นประโยชน์สำหรับผู้่าน ดังนั้นนโยบายที่เราเน้นมาโดยตลอดไม่ว่าจะเป็นวารสาร หรือเว็บไซต์ฯก็คือ การสร้างความเข้าใจระหว่างคนไทย และคนจากประเทศพม่า”¹

จากคำให้สัมภาษณ์ของแสงสิน หนึ่งในทีมงานผู้มีบทบาทในการแปลข่าวเพื่อนำเสนอผ่านเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ในปัจจุบันนั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงเป้าหมาย หรือวัตถุประสงค์ของการทำหน้าที่สื่อข้ามพรมแดนที่ไม่ได้มีความแตกต่างไปจากอุดมการณ์ หรือจุดยืนในการผลิตวารสารศาละวินโพสท์ สื่อทั้งสองยังคงให้ความสำคัญกับจุดยืนเดิมที่ต้องการสร้างความเข้าใจในมิติต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่าให้กับคนไทยได้รับรู้ โดยจุดเน้นของสื่อเว็บไซต์ฯจะให้ความสำคัญกับการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานการณ์ปัจจุบัน หรือเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นในประเทศพม่าแต่ละช่วงเวลาที่เรานำเสนอออกมา ซึ่งจะแตกต่างจากวารสารศาละวินโพสท์ที่สามารถนำเสนอประเด็นในมิติต่างๆที่ครอบคลุมเรื่องพม่าได้มากกว่าสื่อเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ อย่างไรก็ตามเว็บไซต์ฯก็ยังคงทำหน้าที่เป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในฐานะเป็นสื่อกลางในการเผยแพร่ข้อมูล หรือสร้างความเข้าใจให้กับผู้สนใจประเด็นพม่าได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงในสถานการณ์ปัจจุบัน รวมถึงยังคงวิพากษ์วิจารณ์เหตุการณ์ หรือการกระทำต่างๆของรัฐบาลที่เป็นช่องโหว่ให้เกิดความไม่ยุติธรรม รวมถึงข้อบกพร่องต่างๆที่ยังคงมีอยู่ออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้ซึ่งก็เป็นจุดยืนของผู้ผลิตที่ทำมาโดยตลอดในสื่อวารสารศาละวินโพสท์ การดำเนินงานดังกล่าวจึงสะท้อนออกมาให้เห็นว่าเป้าหมายของสื่อยังคงต้องการส่งเสริม หรือสร้างให้สังคมเห็นถึงความเป็นธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของการให้ความสำคัญในศักยภาพ และศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ผ่านการให้คุณค่าในประเด็น “สิทธิมนุษยชน” เหนือสิ่งอื่นใด

¹ สัมภาษณ์ แสงสิน, ผู้แปลข่าวและจัดทำเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์, 31 มีนาคม 2556.

7.2.2 ประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตได้นำเสนอ

สำหรับประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตได้นำเสนอออกมานั้นยังคงอยู่ในกรอบทางความคิดของผู้ผลิตสื่อที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับประเด็นเรื่อง “ความเป็นธรรมที่อยู่บนพื้นฐานของการเคารพศักยภาพและศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์” กล่าวคือ ผู้ผลิตต้องการเน้นให้เห็นถึงประเด็นเรื่อง “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และคำนึงถึงความหลากหลายของสังคมแบบพหุวัฒนธรรมที่ให้ความสำคัญกับสิทธิ และความเท่าเทียม” ของคนในสังคม เรียกร้องให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชนทุกกลุ่มภายในประเทศ (แม้จะมีความแตกต่างและหลากหลายทางอัตลักษณ์) ก็ตาม

จากลักษณะดังกล่าวถือเป็นอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อที่ได้ให้ความสำคัญมาอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการสะท้อนประเด็นต่างๆไม่ว่าจะเป็นเรื่องความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่ยุติธรรม, ปัญหานโยบายที่เกิดจากความบกพร่องของรัฐบาล เป็นต้น โดยเชื่อมโยงและวิเคราะห์เข้ากับปรากฏการณ์ทางสังคมพม่าที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นการอ้างอิงตัวบทกฎหมาย หลักการด้านสิทธิมนุษยชน เพื่อที่จะสะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรม และทุกการกระทำที่ส่งผลกระทบต่อปัญหาในมิติต่างๆที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยพม่า อย่างไรก็ตามสำหรับเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ซึ่งอยู่ในบริบทภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า นั้น จะเห็นได้ว่าสื่อมีการเปลี่ยนแปลงในแง่ของการนำเสนอเนื้อหาบางส่วนที่มองมิติบริบทสังคมการเมืองพม่าในทางที่ดีขึ้น จึงทำให้ประเด็นเนื้อหาที่ปรากฏในเว็บไซต์ฯแบ่งออกเป็น 2 บริบท คือ บริบทที่ให้ความสำคัญกับประชาธิปไตยด้วยการมองมิติต่างๆในด้านบวกมากขึ้น และบริบทที่ยังคงสะท้อนหรือวิพากษ์วิจารณ์ประเด็นปัญหาและผลกระทบต่างๆอย่างที่เคยทำมา โดยผู้วิจัยจะขอสรุปประเด็นเนื้อหาดังต่อไปนี้

1. ประเด็นด้านเนื้อหา หรือใจความสำคัญหลักที่ผู้ผลิตนำเสนอในสื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ (หลังการเลือกตั้ง)

สำหรับด้านเนื้อหา หรือใจความสำคัญหลักที่ผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯได้ให้ความสำคัญ และนำเสนอออกมาให้ผู้รับสาร หรือผู้ใช้สื่อประเภทนี้ได้รับรู้เรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่าในบริบทเวลาภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้นจะมีอยู่ใน 2 ประเด็นหลักที่สำคัญคือ ประเด็นด้านบวกที่สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาอันเนื่องมาจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า และประเด็นด้านลบที่ยังคงสะท้อนให้เห็นลักษณะของปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับประชาชนและกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในพม่า โดยทั้งหมดดังที่กล่าว

มาพอจะสรุปภาพรวมในประเด็นด้านเนื้อหา หรือใจความสำคัญของผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯ ตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1.1 ประเด็นด้านบวกที่สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า

สำหรับประเด็นเนื้อหาที่ถือได้ว่าเป็นประเด็นเนื้อหาใหม่ที่เกิดขึ้นมาในช่วงระยะเวลาภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว โดยเฉพาะในช่วงแรกๆของการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์นั้น จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตจะมีความตื่นตัวและให้ความสำคัญกับกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าที่เกิดขึ้นเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะ “คอลัมน์ข่าว” ถือได้ว่าเป็นคอลัมน์ใหญ่ของเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ที่มุ่งนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในประเทศพม่า โดยเฉพาะสถานการณ์ที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย เห็นได้จากความถี่ในการนำเสนอประเด็นที่สะท้อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าที่มีจำนวนเรื่องมากถึง 119 เรื่อง (กันยายน 2554-ธันวาคม 2555)² ได้แก่

“ประธานาธิบดีเต็งเส่งระบุว่า หากนักเคลื่อนไหวคนไหนต้องการกลับบ้านก็สามารถแจ้งติดต่อมาที่รัฐหรือทางการท้องถิ่นของตัวเอง ซึ่งหากนักเคลื่อนไหวไม่ได้กระทำ ความผิดขั้นรุนแรงก็จะได้รับการผ่อนปรนและเมตตาจากทางการ ประธานาธิบดียังคงกล่าวต่อหน้านักธุรกิจที่เข้าร่วมงานกว่า 400 คนด้วยว่าจะแก้ไขปฏิรูปเศรษฐกิจและการเมือง และรัฐบาลจะร่วมมือทำงานกับนักเคลื่อนไหวพลัดถิ่นที่เดินทางกลับประเทศ ทั้งนี้ก็เพื่อพัฒนาประเทศให้ดียิ่งขึ้น”²

“ตัวแทนของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (The Karen National Union -KNU) หรือเคเอ็นยู เดินทางไปยังเมืองผาอัน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งอยู่ในเขตควบคุมของรัฐบาลพม่า เพื่อ

² คอลัมน์ข่าว ซึ่งเป็นคอลัมน์หลักลำดับแรกที่นำเสนอผ่านสื่อประเภทเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ในบริบทช่วงเวลาหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าที่ให้ความสำคัญและตื่นตัวอย่างมากที่จะนำเสนอลักษณะรอบด้านที่เกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนแปลงในลักษณะดังกล่าว ได้แก่ ข่าวเรื่อง “เต็งเส่งเชิญนักเคลื่อนไหวการเมืองพลัดถิ่นกลับบ้าน (กันยายน 2554)”, “ซูจีพบเต็งเส่งเป็นครั้งแรก (กันยายน 2554)”, “พม่าเตรียมปล่อยนักโทษอีก 6 พันกว่าคนในวันพุธนี้ (พฤศจิกายน 2554)”, “SSA-ได้ และรัฐบาลพม่าทำสัญญาหยุดยิงอย่างเป็นทางการ (ธันวาคม 2554)”, “นักโทษการเมืองคนสำคัญส่วนใหญ่ได้รับการปล่อยตัว (มกราคม 2555)”, “เต็งเส่งประกาศเลิกรบชนกลุ่มน้อย (กุมภาพันธ์ 2555)”, “ซูจีได้รับเชิญให้เป็นผู้สังเกตการณ์ในสภาเป็นครั้งแรก (มีนาคม 2555)”, “รัฐบาลพม่าอนุญาตให้จัดงานวันเกียรติเป็นครั้งแรกในพม่า (พฤษภาคม 2555)”, “พม่าสั่งยกเลิกการเซ็นเซอร์ (สิงหาคม 2555)”, “รัฐบาล และทหารคะฉิ่น KIA ตกลงที่จะเจรจาทางการเมือง (พฤศจิกายน 2555)”, “นิตยสารอิรวดีวางขายในพม่าเป็นครั้งแรก (ธันวาคม 2555)” ฯลฯ

² สาละวินนิวส์ออนไลน์, เต็งเส่งเชิญนักเคลื่อนไหวการเมืองพลัดถิ่นกลับบ้าน [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=1301>

เดินทางไปเจรจาสันติภาพกับตัวแทนรัฐบาลพม่าจากกรุงเนปีดอร์ หลังจากทั้งสองฝ่ายรบกันเป็นเวลา 64 ปี นับเป็นครั้งแรกในรอบ 8 ปี ที่ตัวแทนจากเคเอ็นยูเดินทางไปในพื้นที่ควบคุมของรัฐบาลพม่า ก่อนหน้านั้นในปี 2004 นายพลโบเม็ยะ อดีตผู้นำเคเอ็นยูเคยเดินทางไปกรุงย่างกุ้งเพื่อเจรจาสันติภาพกับรัฐบาลพม่า โดยขณะนั้นมีพลเอกชินยุนต์เป็นผู้ร่วมเจรจาจากฝ่ายรัฐบาล แต่ต่อมากการเจรจาก็ล้มเหลว³

“พล.ท.เจ้ายอดศึก ผู้นำกองทัพรัฐฉาน -ใต้ (Shan State Army – South) พร้อมคณะได้พบหารือเจรจาสันติภาพกับตัวแทนรัฐบาลพม่ารอบใหม่ที่เมืองเชียงตุง ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของพม่าเมื่อวันที่ 19 พฤษภาคม 2555 ที่ผ่านมา โดยทั้งสองฝ่ายได้ลงนามข้อตกลงร่วมกันอีก 12 ข้อ ทั้งนี้เนื้อหาของหลักๆของข้อตกลงร่วมกัน 12 ข้อประกอบไปด้วย การร่วมมือกันปราบปรามยาเสพติดในรัฐฉาน การจัดตั้งสำนักงานของ SSA – ใต้ ในเมืองโหม่งเมืองทางตอนใต้ของรัฐฉาน ซึ่งเคยเป็นกองบัญชาการใหญ่ของกองทัพเมิงไต (MTA) ตรงข้าม จ.แม่ฮ่องสอน และในเมืองท่า ภาคตะวันออกเฉียงเหนือของรัฐฉาน ตรงข้ามกับ อ.เวียงแหง จ.เชียงใหม่ การปล่อยตัวทหารของ SSA – ใต้ ที่ถูกรัฐบาลพม่ากักขัง การอนุญาตให้ทหาร SSA – ใต้ สามารถถืออาวุธและเคลื่อนไหวทางทหารได้ในเขตควบคุมของตัวเอง การอนุญาตให้สื่อไทใหญ่สามารถจัดตั้งสำนักงานและทำงานได้อย่างเสรีในพม่า รวมไปถึงการจัดทำบัตรประชาชนให้กับทหาร SSA – ใต้ ผู้ลี้ภัยและผู้พลัดถิ่นภายในเป็นต้น ซึ่งทั้งสองฝ่ายเห็นด้วยที่จะพบหารือเจรจากันต่อไป”⁴

จากตัวอย่างเบื้องต้นเป็นใจความสำคัญที่มาจากคอลัมน์ข่าวซึ่งถือได้ว่าเป็นคอลัมน์หลักที่นำเสนอให้เห็นลักษณะรอบด้านที่เกิดขึ้นมาภายใต้บรรยากาศเชิงบวกที่พม่าได้เปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ซึ่งภาพรวมในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาส่วนใหญ่ได้สะท้อนให้เห็นความสำคัญในเรื่อง “สิทธิและเสรีภาพ”, “กระบวนการสร้างสันติภาพ” ในหลากหลายประเด็น โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับชนกลุ่มน้อยในพม่าที่เกิดขึ้นมาซึ่งได้จะทำให้ผู้รับสารเข้าใจเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น และรณรงค์ให้เกิดการตื่นตัวในคุณค่าของประชาธิปไตยที่เพิ่งเกิดขึ้นมาในพม่า เพื่อปรับเปลี่ยนทัศนคติ และความคิดเชิงอคติที่เกี่ยวข้องกับลักษณะเผด็จการในพม่าที่มีอยู่แต่เดิมให้ลดน้อยลง และในขณะเดียวกันก็เห็นคุณค่าหรือความสำคัญในปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นภายใต้บริบททางสังคมการเมืองที่เป็นประชาธิปไตยแบบใหม่ในพม่า

³ ศาละวินนิวส์ออนไลน์, KNU ทำสัญญาหยุดยิงกับรัฐบาลพม่าแล้ว หลังรบกันมา 60 ปี [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=1301>

⁴ ศาละวินนิวส์ออนไลน์, ตัวแทนรัฐบาล และ SSA ใต้หารือรอบใหม่ที่เชียงตุง ลงนามข้อตกลงอีก 12 ข้อ [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4456>

ในประเด็นเนื้อหาดังกล่าวจึงเป็นประเด็นที่มุ่งส่งเสริมให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับประชาธิปไตยในรูปแบบพม่าที่เกิดขึ้นมา เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนทัศนคติ หรือลดอคติทางความคิดที่มีอยู่แต่เดิมให้น้อยลง คอลัมน์ข่าวจึงถือเป็นคอลัมน์หลักสำคัญในการนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับประชาธิปไตยพม่ามากที่สุด แต่กระนั้นเมื่อพิจารณาอย่างจริงจังถึงรูปแบบเนื้อหาที่นำเสนอผ่านคอลัมน์ดังกล่าว อาจกล่าวได้ว่ายังคงเป็นการนำเสนอในรูปแบบ “ข้อมูลดิบ” ที่เกี่ยวข้องกับสถานการณ์ปัจจุบันในพม่าเป็นส่วนใหญ่ ซึ่งยังไม่ได้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลโดยผู้ผลิตสื่อฯเท่าที่ควร จึงอาจกล่าวได้ว่า แม้คอลัมน์ข้างต้นจะให้ความสำคัญเป็นอย่างมากกับการนำเสนอบริบทเหตุการณ์ประชาธิปไตยที่เพิ่งเกิดขึ้นในพม่าที่เป็นมิติด้านบวก เห็นได้จากการให้ความสำคัญและเลือกนำเสนอข่าวที่สะท้อนมิติการเปลี่ยนแปลงในด้านดีอย่างต่อเนื่อง แต่ด้วยการนำเสนอเนื้อหาข่าวที่ไม่ได้ผ่านกระบวนการคิดวิเคราะห์อย่างเป็นเหตุเป็นผลจากตัวผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ด้วยตนเองนั้น¹ จึงทำให้คอลัมน์ข่าวดังกล่าวบางเรื่องปราศจากความน่าเชื่อถือในมุมมองของผู้ผลิตพอสมควร หรือไม่เห็นมิติความต้องการที่แท้จริงของผู้ผลิตสื่อประเภทนี้ [เพราะผู้ผลิตไม่ได้เขียนข่าว หรือสร้างข่าวเพื่อนำเสนอผ่านเว็บไซต์ด้วยตัวเอง] อย่างไรก็ตามการเลือกนำเสนอข่าวในคอลัมน์นี้ ถ้ามองในแง่ดีอย่างน้อยก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการของผู้ผลิตสื่อฯที่เป็นผู้เลือกข่าวในแง่สถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในพม่าจากแหล่งข่าวต่างๆ ซึ่งก็ถือว่าเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงการตื่นตัวระดับหนึ่งของสื่อที่มีต่อเหตุการณ์ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมา และเพื่อความชัดเจนในสิ่งที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าวไปในเบื้องต้นลำดับต่อจากนี้ ผู้วิจัยจะขอจัดจำแนกประเด็นให้เห็นถึงการเลือกนำเสนอข่าวของสื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ที่สะท้อนประเด็นด้านบวกซึ่งเกิดขึ้นจากบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าออกเป็น 2 มิติ ดังต่อไปนี้

¹ คอลัมน์ข่าวที่นำเสนอผ่านเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์นั้นจะเป็นการเลือกเนื้อหาข่าวมานำเสนออีกทอดหนึ่ง ซึ่งเป็นการอ้างอิงด้วยการนำเสนอข่าวจากแหล่งข่าว ดังต่อไปนี้ 1) อ้างอิงแหล่งข่าวที่เป็นการรายงานข่าวจากสำนักข่าวต่างๆ อาทิ สำนักข่าว SHAN, สำนักข่าวอิระวดี, สำนักข่าว AP, สำนักข่าว AFP, สำนักข่าว VOA, สำนักข่าวรอยเตอร์, สำนักข่าวซินหัว, สำนักข่าวนรินชรา, สำนักข่าว Kaladan, สำนักข่าวไทย, สำนักข่าว ABC NEWS, สำนักข่าว MSNBC, สำนักข่าว Mizzima, สำนักข่าว IMNA, สำนักข่าว NMG, สำนักข่าวสาธารณะ, สำนักข่าว DVB, สำนักข่าว Khonumthung, สำนักข่าว Kawao, สำนักข่าว Kyodo News, สำนักข่าว People Daily, สำนักข่าว IPS และ 2) อ้างอิงแหล่งข่าวที่มาจากหนังสือพิมพ์ อาทิ หนังสือพิมพ์บางกอกโพสต์, หนังสือพิมพ์เนชั่น, หนังสือ Myanmar Times, หนังสือพิมพ์ New Light of Myanmar, หนังสือพิมพ์ Washington Post, หนังสือพิมพ์ไทยโพสต์, หนังสือพิมพ์ Kantarawadee เป็นต้น

1.1.1 การเลือกนำเสนอประเด็นใน “มิติสิทธิและเสรีภาพ” ที่เกิดขึ้นมาจากบริบทการเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตยในพม่า

ในมิตินี้จะเห็นได้ว่าผู้ผลิตสื่อได้คัดเลือกข่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงมิติที่เกี่ยวข้องกับสิทธิและเสรีภาพในด้านต่างๆ รวมถึงกระบวนการสร้างพื้นที่สันติภาพร่วมกันที่อยู่บนพื้นฐานของความปรองดอง พอลจะอธิบายตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

1. สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล สิทธิและเสรีภาพ ในมิตินี้สะท้อนผ่านการนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับการได้มาในเรื่องของสิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นกับคนหลากหลายกลุ่ม อาทิ นางอองซาน ซูจี (ภายหลังการได้รับการปล่อยตัว), ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ, นักโทษการเมือง (กลุ่มเคลื่อนไหวทางการเมือง) เป็นต้น

- สิทธิเสรีภาพของนางอองซาน ซูจี เช่น

“นางอองซาน ซูจีได้ลงชิงชัยเลือกตั้งในเขตเมืองกอว์มู เขตชนบทซึ่งตั้งอยู่ทางตะวันตกเฉียงใต้ของกรุงย่างกุ้ง โดยนางซูจีเป็นสมาชิกคนแรกของพรรคเอ็นแอลดีหลังจากพรรคจดทะเบียนครั้งใหม่ ทั้งนี้ การเลือกตั้งซ่อมที่จะมีขึ้น จะเป็นการชิงชัยเก้าอี้ในรัฐสภาที่ยังว่างอยู่ 48 ที่นั่ง หลังสมาชิกรัฐสภาบางส่วนก้าวขึ้นไปรับตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุดปัจจุบัน โดยพรรคเอ็นแอลดีวางแผนจะกวาดที่นั่งในสภาให้ได้มากกว่า 40 ที่นั่ง”⁵

“นางซูจีมีกำหนดการที่จะเยือนสหรัฐฯในเดือนกันยายนที่จะถึงนี้ เพื่อรับรางวัลโกลบอล ชิตีเซิน อวอร์ดจากสถาบันแอตแลนติก เคาน์ซิล ในนครนิวยอร์ก สหรัฐฯ ในฐานะที่ทุ่มเทในการอุทิศตนต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยและสิทธิมนุษยชนในพม่า ซึ่งการเดินทางครั้งนี้ นับเป็นการเยือนสหรัฐฯครั้งแรกในรอบ 20 ปี ก่อนหน้านั้นในช่วงปี 1970 นางซูจีเคยฝึกงานที่สำนักงานใหญ่สหประชาชาติในนครนิวยอร์กและเคยอาศัยอยู่ที่เมืองนี้ เป็นเวลา 3 ปี หลังจบการศึกษาจากมหาวิทยาลัยออกซฟอร์ดในอังกฤษ อย่างไรก็ตามคาดการณ์ว่าการเยือนสหรัฐฯของนางซูจีในครั้งนี้จะได้รับความสนใจเหมือนที่เยือนประเทศในยุโรปและไทยเมื่อเดือนมิถุนายน”⁶

⁵ ศาละวินนิวส์ออนไลน์, ซูจีลงสมัครรับเลือกตั้ง [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=3573>

⁶ ศาละวินนิวส์ออนไลน์, ซูจีเตรียมเยือนสหรัฐฯในเดือนกันยายนนี้ [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4849>

จากตัวอย่างประเด็นข่าวที่นำเสนอให้เห็นมิติด้านสิทธิเสรีภาพของนางอองซาน ซูจี จึงทำให้คนทั่วไปเริ่มเห็นพัฒนาการของประชาธิปไตยที่เพิ่งเกิดขึ้นมาในพม่า กระบวนการนำเสนอดังกล่าวนี้ยังหนึ่งเป็นไปเพื่อสร้างการยอมรับ หรือความไว้วางใจที่มีต่อประเทศพม่ามากขึ้น เพราะการสะท้อนให้เห็นถึงการได้มาในเรื่องสิทธิเสรีภาพของนางอองซาน ซูจีถือได้ว่าเป็นเรื่องใหญ่ และมีความสำคัญอย่างมากในฐานะที่เธอเป็นวีรสตรีนักต่อสู้เพื่อประชาธิปไตยในพม่ามาอย่างยาวนานและต่อเนื่อง ซึ่งทั้งในประเทศและนานาชาติต่างให้การยอมรับ และเคารพในวิถีคิด การกระทำของเธอ การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวจึงถือเป็นวิธีการหนึ่งที่เป็นเครื่องมือสำคัญในกระบวนการสร้างการยอมรับในด้านการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่าจากคนทั่วไปในวงกว้างทั้งในประเทศและนานาชาติได้

-สิทธิเสรีภาพของชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ : เป็นการนำเสนอข่าวที่เกี่ยวข้องกับการสะท้อนให้เห็นประเด็นทางด้านสิทธิและเสรีภาพในมิติต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่เพิ่งได้มาอันเนื่องมาจากบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้น ตัวอย่างใจความสำคัญซึ่งนำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์ฯ เช่น

“เป็นครั้งแรกในรอบ 17 ปี ที่รัฐบาลพม่าอนุญาตให้ชาวมอญสามารถจัดงานวันชาติมอญเป็นไปอย่างถูกต้องตามกฎหมายในกรุงย่างกุ้ง ทั้งนี้ ในอดีตชาวมอญในย่างกุ้งมารวมตัวและแอบจัดงานวันชาติมอญอย่างลับๆ มีเพียงชาวมอญกลุ่มเล็กๆเท่านั้นที่มารวมตัวกัน เพราะการจัดงานที่ผ่านมาไม่สามารถเชิญชาวมอญทั้งหมดมาร่วมด้วยเนื่องจากเป็นห่วงว่าจะขัดกับกฎหมายที่ห้ามชาวมอญจัดงานวันชาติ”⁷

“เจ้าอองเมียต เจ้าหน้าที่ระดับสูงรัฐบาลท้องถิ่นประจำในรัฐฉาน ได้เปิดเผยกับ ส.ส.พรรคเสื้อเหลืองของไทยใหญ่ว่า รัฐบาลท้องถิ่นในรัฐฉานพร้อมที่จะต้อนรับชาวไทยใหญ่พลัดถิ่นที่ต้องการจะเดินทางกลับบ้านเกิด และพร้อมให้ที่อยู่ที่ทำกินใหม่”⁸

จากประเด็นที่ปรากฏในเว็บไซต์ข้างต้นได้สะท้อนให้เห็นความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์มอญ และไทใหญ่พลัดถิ่น ในมิติของสิทธิและเสรีภาพ โดยสื่อได้นำเสนอให้เห็นการเปิดทางหรือเปิดรับกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวให้กลับมาที่ยังบ้านเกิดของตนเองได้อิสระ สิทธิเสรีภาพที่

⁷ สาละวินนิวส์ออนไลน์, รัฐบาลพม่าอนุญาตให้ชาวมอญจัดงานวันชาติมอญในย่างกุ้งเป็นครั้งแรกในรอบ 17 ปี [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=3714>

⁸ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ชาวไทใหญ่พลัดถิ่นเฮ หลังรัฐบาลท้องถิ่นในรัฐฉานพร้อมให้การต้อนรับกลับบ้าน [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5669>

ได้มาของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ และไทใหญ่จึงเป็นสิทธิเสรีภาพครั้งสำคัญที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย

“ทางการพม่าเริ่มจัดทำบัตรประชาชนครั้งแรกให้กับผู้พลัดถิ่นภายใน (IDP) ชาวกะเหรี่ยงในภาคพะโคแล้วเมื่อวันที่ 28 พฤษภาคม (28 พฤษภาคม) ทั้งนี้ ที่ผ่านมากลุ่มผู้พลัดถิ่นภายในเหล่านี้มักตกเป็นเป้าหมายโจมตีจากทหารพม่า โดยผู้พลัดถิ่นภายในเป็นจำนวนมากในพม่ายังไม่มีบัตรประจำตัวประชาชน เนื่องจากต้องใช้ชีวิตอยู่ในป่าเป็นเวลาหลายสิบปี เพื่อหลบหนีการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกองทัพพม่า”⁹

จากข้อความที่เลือกนำมาเสนอข้างต้นสะท้อนให้เห็นว่า สื่อเว็บไซต์ฯ ได้ให้ความสำคัญกับมิติสิทธิของชนกลุ่มน้อย ในประเด็นเรื่อง “สัญชาติ” ซึ่งเป็นสิทธิอย่างหนึ่งของพลเมืองที่อาศัยอยู่ภายในประเทศ โดยในประเด็นนี้รัฐบาลพม่าเพิ่งให้การรับรองสถานะความเป็นพลเมืองแก่กลุ่มผู้พลัดถิ่นชาวกะเหรี่ยง การกระทำดังกล่าวจึงเริ่มสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงด้านบวกที่เกิดจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมาในอีกมิติหนึ่ง

ตัวอย่างที่ผู้วิจัยเลือกมาทั้งหมดได้สะท้อนให้เห็นอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อในแง่ของการนำเสนอประเด็นเนื้อหา ที่เริ่มให้ความสำคัญกับมิติด้านสิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่ามากขึ้น ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นอีกมิติหนึ่งของพัฒนาการที่ดี อันเกิดขึ้นมาจากบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมา ภายใต้รูปแบบการปกครองในลักษณะเผด็จการทหาร รัฐบาลมุ่งรวบรวมนคนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ให้กลายเป็นชาวพม่าเพียงกลุ่มเดียวเพื่อสร้างความเป็นเอกภาพ ซึ่งเป็นการละเลยมิติในด้านอัตลักษณ์ หรือลักษณะเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ไป ปิดกั้นทางความคิดและการกระทำทุกรูปแบบ ลักษณะดังกล่าวที่เกิดขึ้นมาก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย จึงสะท้อนให้เห็นว่าชนกลุ่มน้อยในพม่าต่างประสบกับปัญหาการลดทอนสิทธิเสรีภาพจากรัฐบาลพม่าตลอดเวลา รวมถึงการไม่ยอมรับในความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆที่อาศัยอยู่ภายในประเทศ ดังนั้นการปรับทิศทางการนำเสนอเนื้อหาข่าวสารของเว็บไซต์สารวันนิวส์ออนไลน์ที่เกิดขึ้นในพม่าช่วงหลังเปลี่ยนผ่านฯ ส่วนหนึ่งได้สะท้อนให้เห็น

⁹ สารวันนิวส์ออนไลน์, ทางการพม่าเริ่มจัดทำบัตรประชาชนให้ผู้พลัดถิ่นภายในชาวกะเหรี่ยง [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4503>

ปัญหาความขัดแย้งเรื่องชนกลุ่มน้อยในพม่าเกิดขึ้นมาจากปัญหาเรื่องที่เป็นมรดกตกทอดมาตั้งแต่สมัยอาณาจักรมอญหนึ่งก็คือ “ปัญหาความไม่เป็นเอกภาพของประเทศ อันมีต้นตอและรากเหง้าของปัญหาจากความหลากหลายของพลเมืองภายในประเทศ แม้ปัญหานี้จะเป็นปัญหาหลักของประเทศ แต่นโยบายในการแก้ปัญหาของพม่ากลับไม่มีความสม่ำเสมอและเป็นไปในทิศทางเดียวกัน” ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พรพิมล ตริโชติ, *ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า* (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2542), หน้า 35.

ถึงการได้มาในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆที่มีมากขึ้น อย่างน้อยก็เป็นอีกมิติหนึ่งที่ทำให้คนไทย หรือผู้รับสารโดยทั่วไปได้เห็นภาพลักษณะที่ดีขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง แม้จะเป็นเพียงจุดเริ่มต้นก็ตาม

-สิทธิเสรีภาพของนักโทษการเมือง : เป็นการนำเสนอให้เห็นสถานการณ์การได้มาซึ่งอิสรภาพและเสรีภาพของนักโทษการเมืองที่ถูกจับ/กักขัง/ควบคุมอันเนื่องมาจากการกระทำใดการกระทำหนึ่งที่กระทบกับประเด็นทางการเมืองและความมั่นคงในบริบทของช่วงเวลาที่พม่าเป็นเผด็จการทหาร เช่น

“ทางการเตรียมปล่อยตัวนักโทษรอบใหม่จำนวน 651 คน ล่าสุดในวันนี้ ทางการพม่าทยอยปล่อยตัวนักโทษการเมืองแล้ว โดยพบว่า ชุนทูนอู จากพรรค SNDP และนายมินโกนาย รวมไปถึงแกนนำคนสำคัญของกลุ่มนักศึกษาปี 1988 ได้รับการปล่อยตัวแล้ว เช่นเดียวกับที่พลเอกชินยูนต์ก็ได้รับการยกเลิกการถูกกักบริเวณแล้วในวันนี้”¹⁰

“ในเช้าวันนี้ ทางการพม่าได้ปล่อยตัวนักโทษตามโครงการนิรโทษกรรมของประธานาธิบดีเต็งเส่ง โดยสองในสามของนักโทษที่ได้รับการปล่อยตัวเมื่อวันจันทร์ที่ผ่านมาพบว่าต้องโทษคดีที่เกี่ยวกับการเมือง โดยมีนักโทษทางการเมืองได้รับอิสรภาพเมื่อวานนี้รวมทั้งสิ้น 66 คน ซึ่งผู้ที่ได้รับการปล่อยตัวในวันนี้มีทั้งผู้ที่เป็นสมาชิกของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยงหรือเคเอ็นยู กองทัพรัฐฉาน(Shan State Army) รวมทั้งสมาชิกของกลุ่มขบวนการนักศึกษาพม่า ABSDF (All Burma Students' Democratic Front (ABSDF))”¹¹

จากตัวอย่างประเด็นข้างต้นได้นำเสนอให้เห็นสิทธิเสรีภาพที่เพิ่งได้มาของกลุ่มผู้เคลื่อนไหวทางการเมือง โดยเฉพาะนักเคลื่อนไหวทางการเมืองเพื่อประชาธิปไตยตั้งแต่ในยุคแรกๆของประชาธิปไตยในพม่าคือ กลุ่มนักเคลื่อนไหวในขบวนการนักศึกษาปี 1988 ที่ถูกคุมขังอยู่ในสถานะของนักโทษมาอย่างยาวนาน การนำเสนอในประเด็นนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า ผู้ผลิตสื่อมีทัศนะทางความคิดต่อการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีความเปลี่ยนแปลง ซึ่งนัยยะหนึ่งคือยังคงแนวคิด และอุดมการณ์เดิมที่ต้องการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาล แต่ในอีกนัยยะหนึ่งก็มีความยืดหยุ่นมากขึ้น และเปิดกว้างในการนำเสนอข่าวสาร ซึ่งก็ทำให้เห็นว่ากลุ่มผู้ผลิตสื่อก็เห็นพัฒนาการของประชาธิปไตยพม่าที่มากขึ้นกว่าเดิม

¹⁰ สาละวินนิวส์ออนไลน์, รัฐบาลพม่าทยอยปล่อยตัวนักโทษการเมือง – ชินยูนต์ ชุนทูนอู มินโกนาย ได้รับการปล่อยตัวแล้ว [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=3516>

¹¹ สาละวินนิวส์ออนไลน์, พม่าปล่อยตัวนักโทษการเมืองอีก 66 คน เมื่อวันจันทร์ที่ผ่านมา [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5479>

2. สิทธิเสรีภาพในเรื่องทั่วไป

- สิทธิเสรีภาพของสื่อสารมวลชน เช่น

“นิตยสารอิรวดี (Irrawaddy) เปิดตัวและวางขายในพม่าเป็นครั้งแรก ปรากฏว่าได้รับความสนใจจากประชาชนเป็นจำนวนมาก และเป็นนิตยสารขายดีตามแผงหนังสือ โดยการเปิดตัวใหม่ที่พม่าครั้งนี้ นับเป็นการเปิดตัวนิตยสารอิรวดีอย่างถูกกฎหมายเป็นครั้งแรกในพม่า ขณะที่ก่อนหน้านี้ในยุครัฐบาลทหาร นิตยสารอิรวดีและเว็บไซต์อิรวดีเป็นสิ่งต้องห้ามสำหรับประชาชนในพม่า”¹²

จากตัวอย่างประเด็นข่าวที่เว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์เลือกนำเสนอข้างต้นนั้นเป็นการสะท้อนให้เห็นมิติทางด้านสิทธิเสรีภาพอีกมิติหนึ่งที่เกิดขึ้นกับสื่อสารมวลชนที่รัฐบาลเริ่มให้ความสำคัญในเรื่องเสรีภาพการแสดงออกของสื่อในสังคมที่เป็นประชาธิปไตย การเปิดพื้นที่ให้เกิดการแสดงออกของสื่อสารมวลชน ได้กลายมาเป็นอีกมิติหนึ่งที่เว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ต้องการนำเสนอให้ผู้รับสารได้เห็นบรรยากาศที่เกิดขึ้นมา อันเนื่องมาจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่ส่งผลให้สื่อกลายเป็นสื่อที่มีเสรีภาพ และเป็นสื่อของมวลชนมากขึ้น แม้จะไม่ 100 เปอร์เซ็นต์ในปัจจุบัน แต่การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวก็ได้สะท้อนให้เห็นแล้วว่าพม่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้นตามลำดับในมิติของเสรีภาพ (บางส่วน) และเป็นประเด็นที่สื่อเว็บไซต์ศาละวินนิวส์ออนไลน์ก็ให้ความสำคัญกับบริบทของการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว ดังเห็นได้จากการนำเสนอมิติด้านบวกที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในประเด็นหลากหลาย ดังนั้นอุดมการณ์ของสื่อในแง่ของการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เห็นได้ว่าสื่อมีการเปิดกว้างมากขึ้นกว่าในอดีต

- สิทธิเสรีภาพในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป

ประเด็นนี้สื่อเว็บไซต์ฯ ได้นำเสนอให้เห็นกิจกรรมทางการทูตในการกระชับความสัมพันธ์ที่ดีต่อกันระหว่างผู้นำภายใน และภายนอก ลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เดินไปในทิศทางที่ดีขึ้น บรรดาประเทศต่างๆ ก็มองพม่าในฐานะเป็นมิตรมากกว่าอดีต และต้องการเข้ามาผูกสัมพันธ์ร่วมลงทุน และยกเลิกการคว่ำบาตรต่อไปในอนาคต เช่น

¹² ศาละวินนิวส์ออนไลน์, นิตยสารอิรวดี วางขายในพม่าเป็นครั้งแรก [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salween.news.org/home/?p=5569>

“นายวิลเลียม เฮก รัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษเริ่มเยือนพม่า 2 วันในวันนี้เพื่อดูการปฏิรูปในพม่าด้วยตนเอง แต่อาจตั้งเงื่อนไขเรื่องยกเลิกมาตรการคว่ำบาตรพม่า และถือเป็นรัฐมนตรีต่างประเทศอังกฤษคนแรกที่เยือนพม่าในรอบ 57 ปี”¹³

“นายบารัค โอบามา ประธานาธิบดีของสหรัฐฯ ได้เดินทางถึงพม่าแล้วในเช้าวันนี้เมื่อเวลา 09.30 ตามเวลาท้องถิ่น นับเป็นการเดินทางเยือนพม่าครั้งประวัติศาสตร์ ขณะที่มีการประชาชนนับหมื่นมาให้การต้อนรับโอบามาพร้อมชูป้ายแสดงการสนับสนุน”¹⁴

จากประเด็นข่าวที่นำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ดังที่เกริ่นกล่าวในเบื้องต้น จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นมิติทางด้านสิทธิเสรีภาพที่เกิดขึ้นมาจากสายสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป ซึ่งเป็นความสัมพันธ์ในแง่ของการทูตที่เกิดขึ้นมาภายหลังจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การนำเสนอภาพลักษณ์ใหม่ในมติดังกล่าวก็ได้แสดงให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงในมิติการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของกลุ่มผู้ผลิตสื่อที่มองประชาธิปไตยในแง่ของการส่งผลให้เกิดความเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้นระหว่างภายใน และภายนอกประเทศ การเปิดพื้นที่ให้เกิดเสรีภาพมากขึ้นจึงส่งผลให้ผู้นำ หรือตัวแทนจากบรรดาประเทศต่างๆ ก็ให้ความสำคัญในการเข้ามาระดับความสัมพันธ์อย่างต่อเนื่อง เพื่อหารือในกรอบของความร่วมมือที่เกี่ยวข้องกับมิติต่างๆ การนำเสนอประเด็นเนื้อหาดังกล่าว จึงทำให้เห็นอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯ ที่มองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพม่าในลักษณะที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น

1.1.2 การนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพื้นที่สันติภาพ (Peace Area) ระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า โดยอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความปรองดองร่วมกัน

ในแง่นี้อาจกล่าวได้ว่าสื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จะให้ความสำคัญอย่างมากในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นถึงการสร้างความสมานฉันท์ และความปรองดองร่วมกันของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่อาศัยอยู่ภายในประเทศพม่า ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นมาภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย เห็นได้จากการนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวที่ผู้ผลิตสะท้อนออกมา เช่น

¹³ สาละวินนิวส์ออนไลน์, *รมว.ต่างประเทศอังกฤษเยือนพม่าเป็นครั้งแรกในรอบ 57 ปี* [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=3152>

¹⁴ สาละวินนิวส์ออนไลน์, *โอบามาเยือนพม่าครั้งประวัติศาสตร์ หอมแก้มชูใจวีรเสื้อ* [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5472>

“กองทัพรัฐฉานใต้ (Shan State Army-South – SSA ใต้) และสภาออบกู้รัฐฉาน (Restoration Council of the Shan State) ได้ตกลงทำสัญญาหยุดยิงอย่างเป็นทางการกับเจ้าหน้าที่ตัวแทนพม่าเมื่อวันศุกร์ (2 ธ.ค.) ที่เมืองตองจี เมืองหลวงของรัฐฉาน โดยข้อเสนอที่ทั้งสองฝ่ายเห็นชอบและลงนามร่วมกันมีทั้งหมด 8 ข้อ เป็นข้อเสนอจากฝ่ายรัฐบาลพม่า 4 ข้อ ได้แก่ 1. ให้ทั้งสองฝ่ายยุติสู้รบกัน 2. แต่งตั้งคณะกรรมการประสานงานและเปิดสำนักงานเจรจาหารือกัน 3. หากไม่พบพวอาวุธให้อนุญาตเข้าพื้นที่เคลื่อนไหวซึ่งกันและกัน 4. กำหนดวันเวลาและสถานที่ในการพบเจรจากันครั้งต่อไป”¹⁵

“กองทัพรัฐฉานใต้ (Shan State Army South – SSA-S) ได้เปิดแถลงการณ์เกี่ยวกับการเจรจาสัญญาหยุดยิงกับรัฐบาลพม่า โดยระบุต้องการแก้ปัญหาการเมืองด้วยการเมือง และต้องการให้เกิดความสงบสุขเกิดขึ้นในรัฐฉานและพม่า โดยได้จัดแถลงข่าวที่ฐานดอยไตแลงเมื่อวันที่ 10 ธันวาคมที่ผ่านมา ทั้งนี้ ระบุในแถลงการณ์ที่ผ่านมามีว่า การเจรจากับรัฐบาลพม่าที่เมืองตองจี เมืองหลวงของรัฐฉานเมื่อวันที่ 2 ธันวาคมที่ผ่านมา ทั้งสองฝ่ายต่างเห็นชอบข้อเสนอของแต่ละฝ่ายซึ่งมีทั้งหมด 8 ข้อ เช่น รัฐบาลพม่าเสนอให้ทั้งสองฝ่ายหยุดยิง แก้ปัญหาการเมืองบนพื้นฐานของความเสมอภาค กรณีวางอาวุธ ทั้งสองฝ่ายสามารถเดินทางได้อิสระ รวมไปถึงการเจรจากับรัฐบาลกลาง”¹⁶

“ตัวแทนของสหภาพแห่งชาติกะเหรี่ยง (The Karen National Union -KNU) หรือเคเอ็นยู เดินทางไปยังเมืองผาอัน รัฐกะเหรี่ยง ซึ่งอยู่ในเขตควบคุมของรัฐบาลพม่า เพื่อเดินทางไปเจรจาสันติภาพกับตัวแทนรัฐบาลพม่าจากกรุงเนปีดอว์ หลังจากทั้งสองฝ่ายรบกันเป็นเวลา 64 ปี นับเป็นครั้งแรกในรอบ 8 ปี ที่ตัวแทนจากเคเอ็นยูเดินทางไปในพื้นที่ควบคุมของรัฐบาลพม่า ก่อนหน้าในปี 2004 นายพลโบเมี่ยะ อดีตผู้นำเคเอ็นยูเคยเดินทางไปกรุงย่างกุ้งเพื่อเจรจาสันติภาพกับรัฐบาลพม่า โดยขณะนั้นมีพลเอกชินฮุนต์เป็นผู้ร่วมเจรจากับฝ่ายรัฐบาล แต่ต่อมากลางการเจรจาก็ล้มเหลว”¹⁷

“6 กลุ่มพรรคการเมืองชนกลุ่มน้อยซึ่งประกอบไปด้วย กะเหรี่ยง คะเรนนี ไทใหญ่ มอญ อาระกันและชิน ที่เคยลงเลือกตั้งเมื่อปี 2010 เตรียมที่จะพบหารือร่วมกับกลุ่มติดอาวุธชาติพันธุ์ของตัวเองในเดือนสิงหาคมที่จะถึงนี้ ทั้งนี้ ก็เพื่อช่วยให้แผนการสร้างสันติภาพของรัฐบาลเป็นไปอย่างราบรื่นมากยิ่งขึ้นโดย 6 พรรคการเมืองที่จะเข้าหารือกับกลุ่มติดอาวุธชน

¹⁵ สาละวินนิวส์ออนไลน์, SSA – ใต้ และรัฐบาลพม่าทำสัญญาหยุดยิงอย่างเป็นทางการ [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=2674>

¹⁶ สาละวินนิวส์ออนไลน์, เจ้าชอดศึกเผย ทำสัญญาหยุดยิงกับพม่า เพราะต้องการใช้การเมืองแก้ปัญหาการเมือง [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=2707>

¹⁷ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ตัวแทน KNU เยือนเมืองผาอันเพื่อเจรจาสันติภาพกับรัฐบาลพม่า หลังรบกันมา 64 ปี [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=3214>

กลุ่มน้อยของตัวเอง ประกอบด้วยพรรคประชาธิปไตยแห่งชาติไทใหญ่ (Shan Nationalities Democratic Party – SNDP) หรือพรรคเสื้อเผือก พรรคพัฒนาชนชาติยะไข่ (Rakhine Nationalities Development Party) พรรคประชาธิปไตยแห่งภูมิภาคมอญ (All Mon Region Democracy Party) พรรคก้าวหน้าชิน (Chin Progressive Party) และพรรคประชาธิปไตยฟาลอน-ซาวาว (Phalon-Sawaw Democratic Party) ของกะเหรี่ยง และพรรคแห่งชาติคะยัน (Kayan (Karenni) National Party)”¹⁸

จากตัวอย่างเบื้องต้นที่ผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯได้เลือกนำเสนอเนื้อหาข่าวออกมานั้น ได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับมิติในการสร้างความปรองดองร่วมกันระหว่างรัฐบาล และกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าในบริบทของการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่า เพราะตลอดระยะเวลาที่ผ่านมาทั้งสองกลุ่มคือกลุ่มรัฐบาล หรือกลุ่มชาวพม่า และกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าซึ่งหลากหลายจะมีความขัดแย้งระหว่างกันตลอดเวลา เพราะด้วยบริบทของความแตกต่างในมิติของ “พหุสังคมและวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์” นั้นได้กลายมาเป็นเงื่อนไขในการแบ่งแยก และความขัดแย้งที่เกิดขึ้นมาก็มาจากการที่รัฐบาลไม่คำนึงในความแตกต่างเหล่านั้น มุ่งเพียงการสร้างเอกภาพทางการเมืองคือการรวมทุกกลุ่มชาติพันธุ์ให้กลายเป็นพวกเดียวกันที่เรียกว่าชาวพม่า (Burmese) โดยที่รัฐบาลไม่ยอมรับในวิถีอัตลักษณ์ความเป็นตัวตน และความหลากหลายของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ เมื่อพม่าเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น สื่อเว็บไซต์ สาละวินนิวส์ออนไลน์ก็มีการปรับเปลี่ยนในแง่ของการนำเสนอประเด็นเนื้อหาเช่นเดียวกันกับการนำเสนอประเด็นในมิติอื่น ๆ ดังที่ได้กล่าวไปข้างต้นหลายประการ ซึ่งเป็นการเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวที่มองปรากฏการณ์ทางสังคมพม่าที่ดำเนินไปในทิศทางบวกมากขึ้น การมองปรากฏการณ์ทางการเมืองที่เกิดขึ้นในพม่าจึงมียืดหยุ่นและมีทั้ง 2 รูปแบบคือ นัยยะหนึ่งผู้ผลิตฯได้มองปรากฏการณ์ทางการเมืองพม่าที่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็ยังคงรักษา

¹⁸ สาละวินนิวส์ออนไลน์, **พรรคการเมืองชนกลุ่มน้อยเตรียมทหารหรือกลุ่มติดอาวุธชนกลุ่มน้อย หวังช่วยแผนสันติภาพของรัฐบาลพม่า** [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4769>

สังคมกลางเมืองระหว่างรัฐบาลพม่า และกองกำลังชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆนั้น ถือได้ว่าเป็นสงครามที่ยืดเยื้อมาอย่างยาวนาน เริ่มตั้งแต่สมัยที่พม่าได้รับเอกราชจากอังกฤษในปี ค.ศ. 1948 โดยรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งเหล่านี้เกิดจากความแตกต่างในมิติที่หลากหลาย ไม่ว่าจะเป็นสภาพภูมิประเทศซึ่งแยกชุมชนของกลุ่มชาติพันธุ์ออกจากกันด้วยเทือกเขาสูง ป่าทึบและแม่น้ำ ส่งผลให้การติดต่อสื่อสารระหว่างกันไม่สามารถทำได้ ที่สำคัญความแตกต่างของสังคมที่มีลักษณะ “พหุสังคมวัฒนธรรม และภาษา” ที่มีการรักษาและอนุรักษ์สืบทอดได้อย่างดีนั้นจึงส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆของรัฐพม่ามิได้เกิดสำนึกความเป็นพลเมืองของรัฐเดียวกัน ประเด็นเหล่านี้จึงได้กลายมาเป็นรากฐานของความขัดแย้งในเวลาต่อมากระทั่งปัจจุบัน ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พรพิมล ตรีโชติ, **ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า** (กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2542), หน้า 1.

อุดมการณ์แรกเริ่มในเชิงของการวิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพม่าที่ส่งผลให้เกิดช่องโหว่ในมิติต่างๆ เหมือนเดิม (จะกล่าวในลำดับถัดไป)

1.2 ประเด็นด้านลบที่สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหา และผลกระทบด้านต่างๆในรูปแบบเดิมๆ แม้บริบททางสังคมการเมืองพม่าจะเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยแล้วก็ตาม

อาจกล่าวได้ว่าแม้บริบทสังคมการเมืองพม่าจะเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น เว็บไซต์สาธารณะวินิวส์ออนไลน์ยังคงเป็นสื่อที่สะท้อนให้เห็นมิติที่เป็นปัญหาและผลกระทบต่างๆที่ยังคงเกิดขึ้นมา พร้อมกับบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่พัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ไม่ว่าจะเป็นการสะท้อนและนำเสนอให้เห็นสภาพบริบทของปัญหา และผลกระทบในหลากหลายประเด็นที่ยังมีอยู่ โดยปรากฏการณ์ทางสังคมเหล่านั้นที่สะท้อนออกมาผ่านการนำเสนอของผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯส่วนใหญ่จะเหมือนกับประเด็นที่นำเสนอในช่วงเวลาก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (ซึ่งเป็นช่วงที่วารสารสาธารณะวินิวส์ทำหน้าที่เป็นสื่อกลางในการถ่ายทอดสาร) แต่ในบริบทช่วงเวลาภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยนี้ สิ่งที่เกิดขึ้นมาในการนำเสนอประเด็นของผู้ผลิตสื่อฯคือ การวิพากษ์วิจารณ์ถึงการเปลี่ยนแปลงการปกครองสู่ประชาธิปไตยที่น่าจะส่งผลในด้านดีมากขึ้น หากแต่เมื่อวิเคราะห์ถึงการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาการที่เกิดขึ้นมานั้น พบว่ายังคงเต็มไปด้วยปัญหาในรูปแบบเดิมๆที่รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ไข หรือปรับเปลี่ยนให้สอดคล้องกับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไปได้

เมื่อพิจารณาถึงประเด็นเนื้อหาที่ถูกนำเสนอในด้านนี้จะพบว่า มีอยู่ในทุกคอลัมน์ที่นำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์สาธารณะวินิวส์ออนไลน์ ทั้งการนำเสนอในรูปแบบข้อมูลดิบที่เป็นการสะท้อนปรากฏการณ์ที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้น และข้อมูลที่ผ่านมาการวิเคราะห์ของผู้ผลิตสื่อฯ ไม่ว่าจะเป็นคอลัมน์บทความ, คอลัมน์รายงาน/เอกสาร, คอลัมน์ ENGLISH ARTICLE, และคอลัมน์วีดีโอ (ซึ่งจะแตกต่างจากประเด็นในเชิงบวกที่มีการนำเสนอเพียงบางคอลัมน์เท่านั้น) การที่เว็บไซต์สาธารณะวินิวส์ออนไลน์มีความถี่ในการนำเสนอประเด็นการวิเคราะห์ที่มากกว่าระดับการนำเสนอข้อมูลดิบจึงเป็นเหตุทำให้รูปแบบเนื้อหาที่นำเสนอออกมานั้นมักสะท้อนให้เห็นนัยยะทางด้านลบที่อยู่ภายในบริบทด้านบวกที่เกิดขึ้นในพม่า นั้นหมายความว่าผู้ผลิตสื่อฯเองยังคงไม่เชื่อมั่นในพัฒนาการการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นทั้งหมด หากแต่ยังคงเต็มไปด้วยข้อกังขา หรือความสงสัยต่าง ๆ นานากับพัฒนาการความเปลี่ยนแปลงเหล่านั้น ด้วยเหตุนี้การนำเสนอในมิติดังกล่าวจึงเป็นอีกมิติหนึ่งของผู้ผลิตตั้งใจที่จะนำเสนอออกมาพร้อมกับมิติด้านบวกที่เกิดขึ้นมา

ในบรรยากาศที่พม่าเป็นประชาธิปไตย โดยประเด็นด้านลบนี้ ผู้วิจัยจะขอแบ่งการอธิบายโดยจำแนกให้เห็นประเด็นที่เป็นปัญหาออกเป็น 3 มิติ ดังต่อไปนี้

1.2.1 ประเด็นด้านการไร้สิทธิ และเสรีภาพ สำหรับประเด็นนี้ถือได้ว่าเป็นประเด็นสำคัญอย่างมาก เพราะเมื่อพม่าเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ในมิติด้านหนึ่งของการเปลี่ยนแปลง พม่าได้ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิและเสรีภาพมากขึ้นในหลายเรื่อง (ดังที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าววิเคราะห์ไปในประเด็นก่อนหน้านี้) แต่ในอีกด้านหนึ่งพม่ายังคงประสบกับปัญหาในด้านการไร้สิทธิเสรีภาพ นั้นหมายความว่ารัฐบาลยังคงไม่ได้เปิดพื้นที่เสรีภาพที่ครอบคลุมทุกพื้นที่ และทุกเรื่องทุกประเด็น สิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองจึงจำกัดเฉพาะมิติด้านใดด้านหนึ่งเท่านั้น เห็นได้จากการสะท้อนประเด็นดังกล่าวผ่านการนำเสนอในสื่อประเภทเว็บไซต์สาธารณะอินวิสิเบิลออนไลน์ เช่น

“แม้ว่าเราจะเห็นภาพนักข่าวหลายสำนักทั้งในและต่างประเทศสามารถหยิบกล้องขึ้นมาบันทึกภาพเหตุการณ์สำคัญได้อย่างเสรี ในยุคที่พม่ากำลังพยายามให้โลกภายนอกเห็นความเปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดี แต่สำหรับสื่อในประเทศแล้ว เสรีภาพในการนำเสนอข่าว ยังคงถูกคุกคามอยู่จนถึงทุกวันนี้ ซึ่งเมื่อวันอังคารที่ผ่านมา หนังสือพิมพ์สองฉบับคือ *Voice Weekly* และ *Envoy* ถูกสั่งระงับการตีพิมพ์โดยไม่มีกำหนดเนื่องจากนำเสนอบทความหลายชิ้นที่ไม่ได้รับการตรวจสอบจากคณะกรรมการเซ็นเซอร์ หรือ ซื่ออย่างเป็นทางการว่า กองตรวจสอบและการจดทะเบียนสื่อสิ่งพิมพ์ (Press Scrutiny and Registration Division – PSRD)”¹⁹

“โรงเรียนสอนภาษามอญ ภายใต้พรรครัฐมอญใหม่ (The New Mon State Party) ในหมู่บ้านชินส่วยและหมู่บ้านชอต ทอ เมืองทวาย ภาคตะนาวศรี กำลังถูกคุกคามเนื่องจากผู้นำในพื้นที่ต้องการส่งครูชาวพม่ามาสอนแทนครูชาวมอญ อีกทั้งมีรายงานว่า มีการจับกุม ช่มชู้ครูชาวมอญ ; “พวกเขาเริ่มที่จะย้ายครูชาวพม่ามาในพื้นที่ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคมที่ผ่านมา พวกเขากำลังคุกคามเรา และใช้คำพูดไม่เหมาะสมกับเรา เมื่อเราปฏิเสธที่จะทำตามสิ่งที่พวกเขาเรียกร้อง “ครูชาวมอญกล่าว”²⁰

¹⁹ สาละวินนิวส์ออนไลน์, สื่อพม่ากับเสรีภาพที่ยังขาดหาย [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4936>

²⁰ สาละวินนิวส์ออนไลน์, โรงเรียนสอนภาษามอญกำลังถูกแทนที่ด้วยโรงเรียนสอนภาษาพม่า [ออนไลน์], 14 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5630>

จากตัวอย่างเบื้องต้นเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงเสรีภาพที่ขาดหายในบางมิติที่รัฐบาลยังคงเข้ามาควบคุม ดังตัวอย่างแรก คือเสรีภาพสื่อที่ดูเหมือนว่าจะเปิดพื้นที่ให้เกิดเสรีภาพมากขึ้น (ดังที่กล่าวในประเด็นก่อนหน้า) แต่ในอีกมิติหนึ่งสื่อเว็บไซต์ก็ได้สะท้อนให้เห็นว่าเสรีภาพสื่อเหล่านั้นก็ยังคงมีพื้นที่จำกัด และยังมีระบบควบคุมที่เคร่งครัดเหมือนเดิม เห็นได้จากการที่สื่อยังคงมีการควบคุมจากคณะกรรมการเซ็นเซอร์ ซึ่งเป็นสัญลักษณ์ของตัวแทนเผด็จการพม่า เสรีภาพในพื้นที่สื่อมวลชนจึงไม่ได้เกิดขึ้นกับทุกสื่ออย่างที่คนทั่วไปมักเข้าใจ

ในขณะที่ตัวอย่างที่สองเป็นเรื่องการลดรอนศักราชภาพของกลุ่มชาติพันธุ์ผ่านการแทรกแซงให้กลุ่มชาติพันธุ์มอญอยู่ภายใต้การสอนหรือกำกับโดยคนพม่า ลักษณะดังกล่าวอาจเป็นรากฐานหรืออุดมการณ์บางอย่างที่สามารถสร้างการยอมรับในความเป็นพม่า หรือใช้ภาษาพม่าเป็นสื่อกลางในการสื่อสารในเวลาต่อมาได้ การเข้ามาของครูชาวพม่าจึงอาจกลายมาเป็นเครื่องมือในการหล่อหลอมทางความคิดของชาวมอญให้ซึมซับในมิติต่างๆ ที่รู้สึกและยอมรับในความเป็นชาวพม่ามากขึ้น ถือเป็นกลไกลดรอนสิทธิเสรีภาพ สิทธิมนุษยชนในการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์มอญ

อย่างไรก็ตามไม่ว่าจะเป็นประเด็นปัญหาใดๆก็ตาม สื่อเว็บไซต์สาธารณะบนอินเทอร์เน็ตก็จะเป็นสื่อกลางที่ยังคงรักษาและสืบทอดอุดมการณ์เดิมในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่นำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆเกี่ยวกับพม่าโดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง และเรียกร้องให้สังคมตระหนักถึงความเป็นธรรมที่อยู่ในขอบข่ายของประเด็นด้านสิทธิมนุษยชนอย่างครอบคลุม

1.2.2 ประเด็นด้านความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่ยุติธรรมที่ยังคงเกิดขึ้นในสังคมพม่า ในประเด็นนี้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อยังคงยึดมั่นในการนำเสนอเนื้อหาในรูปแบบเดิมในลักษณะของการนำเสนอมิติที่เป็นปัญหาด้านต่างๆผ่านการเชื่อมโยงให้เห็นปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นจริง ไม่ว่าจะเป็นปรากฏการณ์ที่เป็นผลกระทบจากการกระทำ (ทั้งโดยตรง และโดยอ้อม) หรือปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาความล้มเหลวในรูปแบบเดิมๆที่เกิดขึ้นมาจากความบกพร่อง หรือความไม่ใส่ใจอย่างครอบคลุมและรอบคอบทางด้านการบริหารจัดการของรัฐบาลพม่า แม้บริบทการเมืองพม่าจะมีพัฒนาการที่ดีขึ้น แต่ก็ยังเต็มไปด้วยปัญหาที่รบกวนแก้ไข และฟื้นฟูอย่างจริงจัง เห็นได้จากประเด็นเรื่องที่ถูกนำเสนอผ่านเว็บไซต์สาธารณะบนอินเทอร์เน็ต ได้แก่

“เจ้าหน้าที่ทหารด้านความมั่นคงของพม่าได้บังคับให้เด็กชายวัย 13 ปีรายหนึ่ง ไปเป็นสายลับคอยจับตาความเคลื่อนไหวของกองทัพเอกราชคะฉิ่น (Kachin Independence Army – KIA) ในพื้นที่รัฐคะฉิ่น ทั้งนี้ตามข้อมูลผู้ปกครองของเด็ก เจ้าหน้าที่ทหารด้านความมั่นคงของพม่าได้บังคับให้เด็กชายรายนี้คอยเฝ้าสังเกตการณ์และรายงานความ

เคลื่อนไหวและถ่ายรูปของทหาร KIA กองพันที่ 10 ซึ่งมีฐานประจำอยู่ที่เขตซีพีวี ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของลาว ที่สำคัญเด็กชายรายนี้ได้รับบาดเจ็บถูกยิงจากทหาร KIA หลังจากเด็กชายคนนี้พยายามเข้าไปถ่ายรูปในพื้นที่ของ KIA โดยทหาร KIA ได้ยิงเตือนห้ามเด็กชายเข้าไปในเขตของตน²¹

สำหรับประเด็นนี้ได้สะท้อนให้เห็นความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่ยุติธรรมที่ทหารพม่าได้ใช้อำนาจล่วงเกิน และก้าวล้ำสิทธิมนุษยชนของเด็กด้วยการบังคับให้เด็กเหล่านั้นเป็นเครื่องมือ หรือเหยื่อทางการเมืองให้ไปสอดแนมเป็นสายลับ ส่งผลให้เด็กตกเป็นเหยื่อของการใช้ความรุนแรงที่มาจาก การบังคับของรัฐบาลพม่า ปรากฏการณ์ดังกล่าวสื่อเว็บไซต์ฯ ได้สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมของรัฐบาลพม่าที่ยังคงมีรูปแบบ หรือปฏิบัติการในการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหมือนเดิม แม้จะเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย แต่กลไกการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่กระทำผ่านเด็กก็ยังคงเป็นยุทธวิธีที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง เว็บไซต์ฯ จึงกลายมาเป็นกระบอกเสียงสำคัญเพื่อสะท้อน หรือเป็นตัวกลางบอกกล่าวให้ผู้รับสารเข้าใจในความเป็นจริงของสังคมพม่าที่ยังคงเต็มไปด้วยปัญหาต่างๆ ซึ่งรัฐบาลก็ไม่ได้ตระหนัก หรือให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหา

“เกิดเหตุการณ์ปะทะกันรอบใหม่ระหว่างทหารจากกองทัพรัฐฉานใต้ (Shan State Army-South) และทหารพม่า แม้ทั้งสองฝ่ายเพิ่งลงนามหยุดยิงไปเมื่อไม่นานมานี้ ขณะที่มียุทธการว่า ทหารพม่าเป็นฝ่ายเปิดฉากโจมตีทหารไทใหญ่ SSA – ใต้ก่อน โดยเหตุปะทะกันเกิดขึ้นที่เมืองเบ็ง ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของลาว เมื่อวันที่ 7 กุมภาพันธ์ ซึ่งตรงกับวันชาติไทใหญ่ โดยทหารพม่าเป็นฝ่ายโจมตีฐานที่มั่นของทหารไทใหญ่ก่อน โดยใช้ปืนใหญ่โจมตีทหารไทใหญ่”²²

สำหรับประเด็นนี้สื่อเว็บไซต์ฯ ได้เลือกนำเสนอประเด็นข่าวที่สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรง และความเลวร้ายที่ยังคงเกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งในที่นี้คือการปะทะกันระหว่างทหารพม่า และทหารของกองทัพรัฐฉานใต้ (SSA) การปะทะกันระหว่างสองกลุ่มจะแตกต่างจากช่วงเวลาก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยเพราะในบริบทนี้การปะทะเกิดขึ้นภายหลังการเจรจาหยุดยิงร่วมกันของทั้งสองกลุ่มเมื่อไม่นานก่อนหน้านั้น ประเด็นข่าวที่นำเสนอจึงสะท้อนให้เห็นว่าสัญญา หรือข้อตกลงในการหยุดยิงเหล่านั้นไม่ได้เกิดผลจริงในรูปธรรม หากแต่ยังคงรักษาความขัดแย้งในรูปแบบเดิมๆ

²¹ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ทหารพม่าใช้เด็กชายวัย 13 ปี เป็นสายลับสอดแนม KIA [ออนไลน์], 15 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=1225>

²² สาละวินนิวส์ออนไลน์, เกิดเหตุปะทะกันระหว่าง SSA – ใต้และทหารพม่า แม้ลงนามหยุดยิง [ออนไลน์], 15 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=1225>

เหล่านั้นไว้ สื่อเว็บไซต์ฯในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนก็ยังคงเป็นสื่อกลางในการตรวจสอบการกระทำของรัฐบาลพม่าเหมือนเดิม แม้จะเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยแล้วก็ตาม

“เหตุการณ์ความไม่สงบในรัฐอาระกันจากความขัดแย้งกันระหว่างชาวโรฮิงยากับชาวพุทธเพียงจะผ่านพ้นไปได้ไม่นาน ล่าสุดมีรายงานว่าชาวโรฮิงยาได้ถูกบังคับใช้แรงงานในการฟื้นฟูบ้านเมืองที่เสียหายจากเหตุการณ์ดังกล่าวเป็นจำนวนมาก โดยกองกำลังทหารพม่าและกองกำลังพิทักษ์ชายแดน หรือ BGF ได้บังคับเกณฑ์ชาวโรฮิงยาจำนวนมาก ไม่เว้นแม้แต่เด็ก เพื่อใช้แรงงานในการก่อสร้างซ่อมแซมหมู่บ้านที่ถูกเผาทำลายในเหตุการณ์ความรุนแรงที่เกิดขึ้นเมื่อเดือนมิถุนายน”²³

สำหรับประเด็นข้างต้นที่ผู้ผลิตเว็บไซต์ฯได้นำเสนอออกมานั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงความรุนแรง, ความเลวร้าย, และความไม่ยุติธรรมที่ยังคงเกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าซึ่งในที่นี้คือ “ชาวโรฮิงยา” เห็นได้จากการถูกกระทำลิดรอนสิทธิเสรีภาพ และศักยภาพในการเป็นมนุษย์ด้วยการบังคับให้ชาวโรฮิงยาเป็นแรงงานในการฟื้นฟูสถานที่ที่ได้รับ ความเสียหายจากความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ไม่เว้นแม้กระทั่งเด็กที่มีเชื้อสายมาจากชาติพันธุ์โรฮิงยา ลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลไม่ได้มองชาวโรฮิงยาในฐานะที่เป็นมนุษย์ที่มีความเท่าเทียมกัน ไม่ได้มองในเรื่องศักยภาพความเป็นมนุษย์ที่อยู่บนพื้นฐานของสิทธิมนุษยชน การบังคับให้ชาวโรฮิงยากระทำการต่างๆตามที่ตนบังคับจึงเป็นเสมือนการบีบขับ และลดทอนหรือลิดรอนศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์ ลักษณะดังกล่าวจะเห็นได้เลยว่าผู้ผลิตเว็บไซต์ฯก็ยังคงเป็นสื่อกลางในฐานะกระบอกเสียงสำคัญที่ได้สะท้อนให้เห็นประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่เกิดขึ้นมาจากการกระทำของกองกำลังทหารพม่าให้กับสังคมได้รับรู้ ในแง่นี้จึงทำให้เห็นว่าสื่อเว็บไซต์ฯก็ยังคงเป็นสื่อที่ยึดมั่นในอุดมการณ์เดิมที่อยู่บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชนที่ให้ความสำคัญในเรื่องของการสร้างความเป็นธรรมและความเสมอภาคที่เท่าเทียมกัน

จากตัวอย่างปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นในเบื้องต้น (ผู้วิจัยได้คัดเลือกมาเพียงบางประเด็นเรื่องเท่านั้นเพื่อเป็นตัวอย่างประกอบสนับสนุนการวิเคราะห์) โดยทั้งหมดได้สะท้อนให้เห็นว่าพม่ายังคงเต็มไปด้วยประเด็นปัญหา และผลกระทบต่างๆมากมาย การนำเสนอให้เห็นปรากฏการณ์ทางสังคม หรือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นจริงในพม่าภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยนั้น ได้ทำให้เห็นถึงความเลวร้าย, ความรุนแรง, และความไม่ยุติธรรมที่ยังคงเกิดขึ้น

²³ สาละวินนิวส์ออนไลน์, หยาดเหงื่อหลังคราบน้ำตา : ชาวโรฮิงยาถูกบังคับใช้แรงงานหลังความขัดแย้ง [ออนไลน์], 15 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5164>

ปรากฏการณ์เหล่านั้นได้ถูกผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์สาธารณะวินนิวส์ออนไลน์เลือกนำมาเสนอ ซึ่งยิ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นว่าแม้บริบทการเมืองภายในพม่าจะมีการเปลี่ยนแปลงที่ดีขึ้น ก็ไม่ได้ส่งผล หรือยืนยันว่าการเมืองภายในพม่าที่เป็นประชาธิปไตยจะเกิดผลด้านดีทั้งหมด นั่นหมายความว่าแม้พม่าจะเป็นประชาธิปไตย แต่ก็ยังเต็มไปด้วยปัญหาที่สะท้อนให้เห็นมิติด้านลบที่เป็นความรุนแรงหรือความเลวร้ายที่ยังคงมีอยู่ หรือเพราะด้วยความยาวนานที่ระบอบเผด็จการทหารได้สถาปนาตั้งมั่นอยู่ในพม่าจึงเป็นเรื่องยากที่พม่าจะมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้เห็นผลด้านบวกได้อย่างทัน่วงทีจากหน้ามือเป็นหลังมือที่ครอบคลุมทุกด้าน/ทุกมิติ ตราบใดที่พม่าไม่สามารถพัฒนาเปลี่ยนแปลงให้เห็นผลทันทีในลักษณะดังกล่าว สื่อเว็บไซต์สาธารณะวินนิวส์ออนไลน์ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกก็ยังคงมีบทบาทในการสะท้อนให้เห็นมิติด้านลบซึ่งเป็นความรุนแรงและความเลวร้ายที่พม่ายังคงมีอยู่ และรอการปรับปรุงแก้ไข หรือปฏิรูปรัฐบาลแบบค่อยเป็นค่อยไป ประชาธิปไตยในพม่าจึงเป็นรูปแบบเฉพาะที่ไม่ใช่เป็นประชาธิปไตยอย่างที่หลายฝ่ายคาดการณ์ หรือให้การยอมรับในระดับสากล (มุมมองของผู้ผลิตสื่อในการนำเสนอประเด็นเนื้อหา)

1.2.3 ประเด็นด้านปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลที่มีความบกพร่อง และไร้ความเป็นธรรม ในประเด็นนี้ก็เป็นอีกมิติหนึ่งที่เหมือนกับลักษณะการนำเสนอประเด็นเนื้อหาในวารสารสาธารณะวินนิวส์ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า นั่นหมายความว่าแม้พม่าจะเปลี่ยนผ่านไปสู่ประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้วก็ตาม แต่ปัญหาเชิงนโยบายด้านต่างๆก็ยังคงมีให้เห็น และสื่อประเภทเว็บไซต์ก็ยังคงเป็นตัวกลางในการนำเสนอออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้ถึงปรากฏการณ์ปัญหาที่เกิดขึ้นเหล่านั้น ดังตัวอย่างได้แก่

“เป็นเวลากว่าครึ่งศตวรรษที่หน้าที่ระบบสาธารณสุขไม่ได้รับการเหลียวแลจากรัฐบาลทหาร ที่ทุ่มงบประมาณแผ่นดินส่วนใหญ่ไปกับกองทัพ ในปัจจุบันแม้พม่ามีการเปลี่ยนแปลงไปอย่างมากหลังมีรัฐบาลที่มาจากการเลือกตั้ง จึงมีความหวังว่าจะมีการปรับปรุงให้ดีขึ้น ในช่วงที่ประเทศปกครองด้วยทหาร รัฐบาลได้เจียดงบประมาณน้อยกว่า 1 เปอร์เซ็นต์ให้กับการสาธารณสุขในช่วงปี 2008 หากไม่นับเงินบริจาค และมีงบประมาณในภาคส่วนที่เกี่ยวข้องกับสุขภาพอยู่ในอันดับท้ายทุกตาราง โดยรัฐบาลชุดใหม่ในปัจจุบันได้เพิ่มงบประมาณด้านสุขภาพขึ้นมา 4 เท่า แต่ก็ยังถือว่าต่ำ และงบประมาณที่เพิ่มขึ้นจำนวนมากเป็นค่าตอบแทนเจ้าหน้าที่ การที่รัฐบาลไม่จัดสรรงบประมาณด้านสุขภาพอย่างเพียงพอกว่าทศวรรษ บวกกับความล้มเหลวของระบบการศึกษา และการเซ็นเซอร์ ทำให้ระบบ

สาธารณสุขของพม่าอย่าแย่ ชาตบุคลากรที่ได้รับการอบรมหรืออุปกรณ์สำหรับให้บริการทางการแพทย์ขั้นพื้นฐาน”²⁴

ในประเด็นนี้ผู้ผลิตเว็บไซต์ฯได้เลือกนำเสนอประเด็นปัญหาเชิงนโยบายด้านสาธารณสุขในพม่าที่รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญ และใส่ใจที่จะสนับสนุนงบประมาณ หรือพัฒนาระบบสุขภาพขั้นพื้นฐานที่ดีให้กับประชาชนภายในประเทศพม่าได้ เห็นได้จากการที่ประเด็นเนื้อหาได้เชื่อมโยงสะท้อนให้เห็นว่างบประมาณแผ่นดินส่วนใหญ่ รัฐบาลได้ให้ความสำคัญในการทุ่มเทพัฒนากองทัพและทหารพม่ามากกว่าที่จะใส่ใจดูแลระบบบริการขั้นพื้นฐานของประชาชน แม้ปัจจุบันจะมีการเปลี่ยนแปลงรัฐบาลที่มาจากทางเลือกตั้ง สี่ขาก็ยังคงเรียกร้องและสะท้อนให้เห็นว่าการสนับสนุนงบประมาณเพื่อพัฒนาระบบสุขภาพอนามัยภายในประเทศยังคงมีจำกัด และไม่เพียงพอต่อการพัฒนาให้เกิดระบบสาธารณสุขที่ดีได้ นอกจากนี้จำนวนบุคลากรที่ทำงานในการบริการส่วนนี้ก็นับว่ายังมีน้อย ที่สำคัญเครื่องมืออุปกรณ์ทางการแพทย์และการบริการทางด้านสาธารณสุขก็ไม่เพียงพอต่อความต้องการ ในประเด็นนี้จึงสะท้อนให้เห็นความบกพร่อง และความไม่ใส่ใจของรัฐบาลในการพัฒนาระบบสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพ รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญต่อการจัดทำนโยบายสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพมากพอ รวมถึงการสนับสนุนงบประมาณเพื่อการบริการดังกล่าว จึงส่งผลให้เกิดปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาดังที่เว็บไซต์ฯเลือกนำเสนอออกมา

“หมู่บ้านของเราไม่มีโรงเรียน ผู้ใหญ่บ้านต้องเรียไรเงินจากชาวบ้าน ครอบครัวยะ 2,500 จัต(83 บาท) มาสร้างโรงเรียนเอง”

“โรงเรียนของเราสร้างขึ้นโดยชุมชนของเราเองเพราะรัฐบาลไม่สนับสนุน ในช่วงที่ใบชา (พืชเศรษฐกิจของชุมชนปะหล่อง) ราคาตก ชาวบ้านไม่มีเงินบริจาค โรงเรียนก็เลยต้องปิดไป เด็กนักเรียนต้องไปเรียนในหมู่บ้านอื่นที่ไกลออกไป แต่ส่วนมากก็เลิกเรียน”²⁵

ข้อความดังกล่าวเป็นอีกประเด็นหนึ่งที่ผู้ผลิตเว็บไซต์ฯได้สะท้อนออกมาให้เห็นถึงปัญหาเชิงนโยบายที่กระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่อง (กะเหรี่ยง) ซึ่งในที่นี้คือ “นโยบายการศึกษา” ที่สื่อได้เปรียบเปรยว่า “แย่กว่าคุณในประเทศไทย” ยิ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความล้มเหลวในการบริหารราชการของรัฐบาลพม่าที่รัฐบาลไม่ได้ให้ความสำคัญในมิติการศึกษาของกลุ่มชาติพันธุ์ใน

²⁴ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ความหวังของพยาบาลตัวเล็กๆ แห่งปากแม่น้ำอิรวดี [ออนไลน์], 15 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5619>

²⁵ สาละวินนิวส์ออนไลน์, การศึกษาในพม่า ภาวะแย่กว่าคุณไทย? [ออนไลน์], 15 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=216>

พม่าเลย (ซึ่งในที่นี้คือกลุ่มกะเหรี่ยง) การพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ในมิติของกลุ่มชาติพันธุ์จึงไม่เคยอยู่ในนโยบายที่รัฐบาลให้ความสนใจในการพิจารณาและสนับสนุน หากแต่มุ่งที่จะพัฒนารัฐบาลส่วนกลางเป็นหลัก เห็นได้จากการใช้งบประมาณแผ่นดินไปสนับสนุนการพัฒนาส่วนกลางที่สูงกว่าการส่งเสริมประเด็นด้านการศึกษา หรือสาธารณสุขของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า ซึ่งในที่นี้ได้สะท้อนผ่านกรณีปัญหาที่เกิดขึ้นกับโรงเรียนของกลุ่มชาติพันธุ์ปะหล่อง (กะเหรี่ยง) ที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือหรือสนับสนุนด้านงบประมาณจากรัฐบาลพม่าเลย งบประมาณที่ใช้ในการดำเนินการจัดการศึกษา หรือจัดหาวัสดุอุปกรณ์ทางการเรียนของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวจึงเป็นไปในเชิงการขอรับบริจาคจากชาวบ้านในชุมชนเท่านั้น (ซึ่งน้อย) ประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นปัญหาเชิงนโยบายที่สำคัญที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่เป็นธรรมในการสนับสนุนการศึกษาที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า หากแต่เป็นการเลือกปฏิบัติที่ทำให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน เว็บไซต์สภะวินนิวส์ออนไลน์ในฐานะที่ยึดมั่นในอุดมการณ์เรื่องสิทธิมนุษยชนมาอย่างต่อเนื่องจึงให้ความสำคัญอย่างมากต่อการนำเสนอประเด็นดังกล่าว ในฐานะเป็นตัวกลางในการเป็นปากเป็นเสียงให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เพื่อเรียกร้องให้กลุ่มที่เกี่ยวข้อง หรือผู้รับผิดชอบดำเนินการไปสู่การสร้างความเป็นธรรมต่อไป

จากตัวอย่างดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงประเด็นปัญหาเชิงนโยบาย (ด้านสาธารณสุขในตัวอย่างแรก และด้านการศึกษาในตัวอย่างที่สอง) ที่ยังคงมีช่องโหว่หรือความบกพร่องค่อนข้างสูง เป็นเหตุทำให้คนบางกลุ่มในสังคมไม่สามารถเข้าถึง หรือได้รับความเป็นธรรมตามความเหมาะสมกับสิ่งที่ควรจะเป็น รัฐยังคงไม่สามารถจัดการดูแล หรือให้ความสำคัญในการบริหารจัดการที่ครอบคลุมคนทุกกลุ่มได้ ไม่ว่าจะเป็นปัญหาในแง่การศึกษา การสาธารณสุข หรือด้านแรงงานที่ ยังคงมีความบกพร่อง ปრაกฏการณ์ทางสังคมในมิติดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นแล้วว่าแม้พม่าจะเปลี่ยนแปลงผ่านเป็นประชาธิปไตย แต่บริบททางสังคมที่พม่ายังคงเผชิญกับปัญหาในด้านต่าง ๆ นั้น ยังคงเป็นสิ่งที่รัฐบาลต้องคอยๆ ฟื้นฟูปรับปรุงแก้ไข ซึ่งไม่สามารถเห็นผลในด้านดีได้ทันทีภายหลังการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้น ลำดับต่อจากนี้ผู้วิจัยขอสรุปอุดมการณ์ของผู้ผลิตสื่อในประเด็นการนำเสนอเนื้อหา ออกเป็น 2 ประเด็น กล่าวคือ

1) ผู้ผลิตสื่อต้องการสื่อสารประเด็นเนื้อหาด้านบวกที่สะท้อนให้เห็นการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า ได้แก่ สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล (อาทินางอองซาน ซูจี, ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ, นักโทษการเมือง), สิทธิเสรีภาพในเรื่องทั่วไป (อาทิ สื่อสารมวลชน, การติดต่อสื่อสารเพื่อสร้างความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไปในทิศทางที่ดีขึ้น), การนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการสร้างพื้นที่สันติภาพ (Peace Area) ระหว่างรัฐบาลและกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าโดยอยู่บนพื้นฐานของการสร้างความปรองดองร่วมกัน ซึ่งในมิติทั้ง 3

ประเด็นดังกล่าวถือได้ว่าเป็นมิติใหม่ที่เกิดขึ้นมาในบริบทภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าที่ผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯได้ให้ความสำคัญ การเปิดกว้างและยอมรับในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯได้มองบริบทสังคมการเมืองพม่าที่ดีขึ้นนั้นก็ทำให้เห็นได้ว่าอุดมการณ์ในการนำเสนอเนื้อหาที่มีการเปลี่ยนแปลงและแตกต่างจากบริบทช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่วารสารสาละวินโพสต์มุ่งนำเสนอเพียงมิติด้านลบ ไม่ว่าจะเป็นความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่ยุติธรรม และปัญหาเชิงนโยบายเท่านั้น

2) ผู้ผลิตสื่อต้องการสื่อสารประเด็นด้านลบที่สะท้อนให้เห็นสภาพปัญหา และผลกระทบด้านต่างๆในรูปแบบเดิมๆ แม้บริบททางสังคมการเมืองพม่าจะเปลี่ยนผ่านสู่ประชาธิปไตยแล้วก็ตาม (เหมือนกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาในวารสารสาละวินโพสต์) ได้แก่ ประเด็นที่สะท้อนความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่ยุติธรรม, และปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่า การที่สื่อยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอในประเด็นนี้ก็เพื่อที่จะรักษาอุดมการณ์เดิมในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน โดยอยู่ในสถานะที่เป็นตัวกลางเพื่อจะสะท้อนให้เห็นประเด็นปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า และเรียกร้องให้สังคมเห็นความสำคัญ รวมถึงพยายามสร้างการรับรู้ให้ผู้รับสารได้เห็นประเด็นปัญหา “ความไม่เป็นธรรม” ที่เกิดขึ้นในสังคม เพื่อร่วมกันจุดประเด็นหรือผลักดันส่งเสริมให้เกิด “ความเป็นธรรม” ต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยยึดมั่นและเคารพในคุณค่าของศักยภาพ หรือศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์อย่างเท่าเทียมกันต่อไป

จากลักษณะดังที่ผู้วิจัยได้เกริ่นกล่าววิเคราะห์มาทั้งหมดนั้นจึงอาจสรุปได้ว่าประเด็นเนื้อหาที่เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นำเสนอออกมานั้น ส่วนหนึ่งเป็นการให้ความสำคัญกับลักษณะรอบด้านที่เกิดขึ้นมาอันเนื่องมาจากบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่า สื่อประเภทเว็บไซต์ฯ จึงมองปรากฏการณ์ หรือเหตุการณ์ทางการเมืองพม่าเปลี่ยนแปลงไป คือ จากเดิม (ก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย) สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ยังคงมองปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในพม่าเพียงมิติด้านลบมิติเดียวเท่านั้น ที่มุ่งสะท้อนให้เห็นประเด็นปัญหาและผลกระทบในด้านต่างๆ หากแต่ภายหลังจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมาในพม่า สื่อประเภทเว็บไซต์ฯก็ถือได้ว่าเป็นสื่อกลางที่มุ่งนำเสนอประเด็นด้านต่างๆของประเทศพม่าเป็น 2 มิติมากขึ้นคือ ด้านหนึ่งเป็นมิติเชิงบวกที่ผู้ผลิตได้ให้ความสำคัญถึงข้อดี หรือผลกระทบที่ดีที่เกิดขึ้นมาอันเนื่องมาจากการที่พม่าเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย อาทิ เรื่องสิทธิและเสรีภาพ (สิทธิเสรีภาพส่วนบุคคล, สิทธิเสรีภาพส่วนรวม, สิทธิเสรีภาพในการติดต่อสื่อสาร หรือการเดินทางและการท่องเที่ยว, สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน เป็นต้น), การสร้างความสัมพันธ์และการปรองดองที่อยู่บนพื้นฐานของสันติภาพระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆกับรัฐบาลพม่า (ดังที่ผู้วิจัยได้วิเคราะห์

จำแนกออกมา และเกริ่นกล่าวไปแล้วในตอนต้น) และอีกด้านหนึ่งยังคงเป็นการนำเสนอให้เห็นประเด็นด้านลบด้านต่างๆในลักษณะเดิมๆที่เป็นไปในรูปแบบของปัญหา และผลกระทบด้านต่างๆ ซึ่งรูปแบบปรากฏการณ์ปัญหาต่างๆดังกล่าวเคยถูกนำเสนอผ่านสื่อประเภทวารสารฯอย่างต่อเนื่องในบริบทเวลาก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า

ดังนั้นจากการสำรวจความถี่ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาทั้งสองมิติดังกล่าวพบว่า แม้ผู้ผลิตจะให้ความสำคัญกับทิศทางในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เป็นไปในเชิงบวกส่วนหนึ่ง หากแต่เมื่อเปรียบเทียบกับปริมาณความถี่ของทุกคอลัมน์ในสื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จะพบว่าความถี่หรือจำนวนในการนำเสนอไม่ได้มากไปกว่าการนำเสนอประเด็นด้านลบในมิติที่สะท้อนประเด็นปัญหาและผลกระทบในด้านต่างๆ ความถี่ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของผู้ผลิตสื่อฯจึงมีลักษณะเหมือนเดิมกับช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า แต่อย่างน้อยจุดเปลี่ยนที่สำคัญของสื่อประเภทนี้ก็คือได้ว่าการเปลี่ยนแปลงประเด็นเนื้อหาในการนำเสนอที่มีความยืดหยุ่นมากขึ้น คือมองปรากฏการณ์ทางสังคมเป็น 2 ด้านคือ มีทั้งด้านที่ดี และไม่ดี การนำเสนอมิติที่มองปรากฏการณ์พม่าออกเป็นสองด้านจึงเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าอย่างน้อยสื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ก็มีระดับความยืดหยุ่นในการนำเสนอเนื้อหาที่มากกว่าสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ซึ่งอยู่ในช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่มักมองปรากฏการณ์เพียงมิติด้านลบมิติเดียว

7.3 เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์กับ “บทบาทการเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในกระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยของพม่า”

7.3.1 เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์กับ “การสร้างพื้นที่ในการสื่อสาร” ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ก็เหมือนกับวารสารสาละวินโพสต์ ที่มีลักษณะการทำงานในฐานะเป็นสื่อที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “การสร้างพื้นที่ในการสื่อสาร” ไม่ว่าจะเป็นการเปิดพื้นที่สื่อให้เกิดการสื่อสารที่เปิดกว้างมากขึ้น โดยเฉพาะการใช้สื่อเป็นพื้นที่ในการสื่อสารเรื่องราวต่างๆเกี่ยวกับชนกลุ่มน้อยพม่า ซึ่งจากการสำรวจการนำเสนอประเด็นต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ (กันยายน 2554 - ธันวาคม 2555) นั้นพบว่า ผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯให้ความสำคัญกับการเปิดพื้นที่ในการสื่อสารกับ 4 กลุ่มชาติพันธุ์หลักคือ “กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง ซึ่งมีหลายชนเผ่า จำนวนมากที่สุด (18 เรื่อง) ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์ที่เว็บไซต์ฯให้

ความสำคัญในการสื่อสารในลำดับรองลงมาคือ “กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่” (15 เรื่อง), “กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยา” (13 เรื่อง), และกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น (8 เรื่อง) นอกเหนือจากนี้ก็จะเป็นการกล่าวถึงกลุ่มชาติพันธุ์อื่นเพียง 1-2 ครั้ง (อาทิ กลุ่มชาติพันธุ์มอญ) และการกล่าวถึงภาพรวมของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยทั่วไป และเรื่องอื่นๆที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบันด้านสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย

จากลักษณะเบื้องต้นได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯได้ให้ความสำคัญกับพื้นที่ในการสื่อสารในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ 4 กลุ่มชาติพันธุ์เป็นหลัก (กะเหรี่ยง, ไทใหญ่, โรฮิงยา, คะฉิ่น) โดยสื่อเว็บไซต์ฯนี้ได้กลายมาเป็นสื่อกลางในการสื่อสารประเด็นต่างๆซึ่งมี 2 มิติที่เกิดขึ้นในช่วงหลังการเปลี่ยนผ่านคือ มิติด้านบวกที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงไปสู่ทิศทางที่ดีขึ้นที่ส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์พม่ามีโอกาสระในการใช้ชีวิตที่มากขึ้น* และมิติด้านลบที่ยังคงแสดงให้เห็นปัญหา หรือผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในลักษณะที่ไม่ได้มีอะไรแตกต่างไปจากช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย** โดยอาจกล่าวได้ว่าในมิติด้านลบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่านั้นก็จะมีอัตราในการนำเสนอที่มากกว่ามิติด้านบวก***

ลักษณะดังกล่าวแสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อยังคงให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆที่เป็นประเด็นด้านลบที่มากกว่าด้านบวกผ่านเสียงสะท้อน หรือการเป็นตัวกลางในการเรียกร้องให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในมิติต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นแง่มุมที่เป็นปัญหาด้านสิทธิมนุษยชน, สิทธิชุมชน, ด้านการเมืองและนโยบาย ฯลฯ ซึ่งปัญหาเหล่านี้ เว็บไซต์สาธารณะวินนิวส์

* ตัวอย่างประเด็นด้านบวกที่เว็บไซต์สาธารณะวินนิวส์ออนไลน์ได้สะท้อนออกมา ดังเช่นประเด็น “รัฐบาลท้องถิ่นในรัฐฉานพร้อมที่จะต้อนรับชาวไทใหญ่พลัดถิ่นที่ต้องการจะเดินทางกลับบ้านเกิด และพร้อมให้ที่อยู่ ที่ทำกินใหม่ โดยที่ชาวไทใหญ่ที่เดินทางกลับมาเป็นกลุ่มใหญ่ หรือราว 70 – 80 ครอบครัว กลุ่มนี้จะสามารถที่จะตัดสินใจและเลือกว่าต้องการที่จะตั้งรกรากอยู่ที่ไหน โดยรัฐบาลท้องถิ่นจะให้ช่วยเหลือและสนับสนุนอย่างเต็มที่” ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน สาละวินนิวส์ออนไลน์, **ชาวไทใหญ่พลัดถิ่นเฮหลังรัฐบาลท้องถิ่นในรัฐฉานพร้อมให้การต้อนรับกลับบ้าน** [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5669>

** ตัวอย่างประเด็นด้านลบที่เว็บไซต์สาธารณะวินนิวส์ออนไลน์ได้สะท้อนออกมา ดังเช่นประเด็น “ชาวบ้านในเขตเมืองปูเตาไ้ทางตอนบนของรัฐคะฉิ่นกำลังขาดแคลนข้าว เนื่องจากน้ำท่วมและความขัดแย้งระหว่างกองทัพเอกราชคะฉิ่น(KIA) และกองทัพพม่ากำลังดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง ทำให้สะพานและโครงสร้างพื้นฐานถูกทำลายให้ได้รับความเสียหาย ไม่สามารถขนส่งข้าวไปในพื้นที่ได้” ดูรายละเอียดเพิ่มเติมได้ใน สาละวินนิวส์ออนไลน์, **ชาวคะฉิ่นทางภาคเหนือขาดแคลนข้าว สาเหตุจากสงครามและน้ำท่วม** [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5181>

*** แต่ผู้วิจัยคิดว่าอย่างน้อยการนำเสนอของสื่อเว็บไซต์ฯเป็น 2 มิติในการสร้างพื้นที่ทางการสื่อสารเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่านั้นทำให้เห็นความยืดหยุ่นในการนำเสนอเนื้อหาที่มากกว่าในช่วงก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย (ดังที่เห็นในสื่อวารสารสาละวินโพสต์) ที่มุ่งนำเสนอเพียงมิติด้านลบที่วิพากษ์วิจารณ์สังคมการเมืองพม่าในฐานะเป็นกลไกให้เกิดความไม่เป็นธรรม และการละเมิดสิทธิมนุษยชนเพียงอย่างเดียวเท่านั้น เว็บไซต์ฯจึงเป็นสื่อที่เปิดพื้นที่ทางการสื่อสารในการนำเสนอประเด็นที่หลากหลายมากขึ้น

ออนไลน์จะนำเสนอเนื้อหาออกมา โดยเฉพาะการนำเสนอข่าวที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบันซึ่งเกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ที่มีทั้งการเลือกนำเสนอประเด็นข่าวในรูปแบบข้อมูลดิบ และการเขียนเรียบเรียงในลักษณะการวิเคราะห์โดยที่เลือกนำเสนอเนื้อหาของสื่ออื่นมาแปลเป็นภาษาไทยอีกทอดหนึ่ง แต่ทุกเรื่องและผู้ผลิตเว็บไซต์ฯเลือกมานั้นพบว่ายังคงมีทิศทางในการสะท้อนประเด็นเนื้อหาที่เหมือนกับการนำเสนอในวารสารสาละวินโพสต์ ซึ่งเป็นเป้าหมายสำคัญที่ต้องการสะท้อนออกมาให้สังคมไทยได้รับรู้ และเข้าใจถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยเฉพาะชาติพันธุ์กะเหรี่ยง, ไทใหญ่, โรฮิงยา, คะฉิ่นดังที่กล่าวไปแล้วข้างต้น “เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” จึงเป็นเสมือนพื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)²⁶ อีกพื้นที่หนึ่งที่อยู่ในบริบทสังคมประชาธิปไตยพม่า ยุคปัจจุบันโดยทำหน้าที่เป็นเครื่องมือกระบอกเสียงทางความคิดของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เช่นเดียวกับสื่อวารสารฯ ที่ต้องการเน้นย้ำและส่งเสริมให้เกิดกระบวนการมีส่วนร่วมและการตัดสินใจของกลุ่มชาติพันธุ์ที่มากขึ้นในบริบทสังคมประชาธิปไตย ดังเช่น

“ความที่พวกเขาถูกตราหน้าว่าเป็นปีศาจบ้าง สัตว์เดรัจฉานบ้าง ผู้ก่อการร้ายบ้าง และอีกหลายอย่างที่แย่กว่านี้ กลุ่มองค์กรด้านสิทธิมนุษยชนได้จัดให้ชาวมุสลิมโรฮิงยาที่มีจำนวนกว่าล้านคนในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เป็นกลุ่มคนที่ถูกกดขี่ข่มเหงมากที่สุดในโลกกลุ่มหนึ่งเลยก็ว่าได้ หลายคนใช้ชีวิตเหมือนอยู่ในขุมนรก ไม่มีพาสปอร์ต ไม่สามารถเดินทางไปไหนมาไหนได้อย่างเสรี และไม่มีที่ใด ที่พวกเขาจะสามารถเรียกว่าบ้านได้ นี่คือการกระทำของการเป็นคนไร้รัฐ สำหรับในพม่า พวกเขาเป็นคนผิดกฎหมายที่ต้องถูกส่งตัวกลับบังกลาเทศ ในขณะที่บังกลาเทศ พวกเขาคือประชาชนพม่าที่ควรจะได้กลับบ้าน พวกเขาจึงต้องตกอยู่ระหว่างทั้งสองฝ่าย ถูกกดขี่มาเป็นเวลายาวนาน สถานการณ์มีแต่จะเลวร้ายลงเรื่อยๆ”²⁷

จากข้อความข้างต้นที่ผู้วิจัยเลือกนำมาเสนอนั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายของชาวโรฮิงยาที่พวกเขาต้องอยู่ในสภาวะการเป็นคนไร้รัฐ ไร้สัญชาติ ด้วยลักษณะดังกล่าวจึงส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยาในพมามักถูกตีตรา และไม่ให้คุณค่าในความเป็นคน การกระทำดังกล่าวจึงเป็นการลดทอนศักดิ์ภาพในความเป็นมนุษย์อย่างสูงสุด เพราะนอกจากพวกเขาไม่ได้ถูกรับรองสถานะความเป็นบุคคลทางกฎหมายแล้ว พวกเขายังดูเหมือนเป็น “วัตถุ หรือขยะทางสังคม” ที่พม่าพยายามเขี่ย หรือขับไล่ออกไปจากประเทศอยู่ตลอดเวลา ปราบปรามการณดังกล่าวจึงเป็นการ

²⁶ วิชา อุดมฉันท, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาชาติ (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 158.

²⁷ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ฆะตกรรมโรฮิงยา ความขัดแย้งในรัฐอาระกัน [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4691>

ละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรงที่ได้ส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวนี้ การนำเสนอของสื่อฯ จึงต้องการเป็นตัวกลางในการสะท้อนประเด็นปัญหา หรือสื่อสารความคับข้องใจเหล่านั้นออกมาให้สังคมได้รับรู้ เพื่อที่จะนำไปสู่การเรียกร้องขอความเป็นธรรมในฐานะที่พวกเขาเป็นมนุษย์คนหนึ่ง ที่ควรได้รับความคุ้มครองตามหลักการสิทธิมนุษยชนขั้นพื้นฐานต่อไป

“นับเป็นเวลาหลายสิบปีแล้ว ผู้ที่เป็นแม่และลูกสาวในพื้นที่ชายแดนพม่าต้องอยู่อย่างระมัดระวังตัวอย่างมาก ในขณะที่กองกำลังชนกลุ่มน้อยในบ้านเกิดของพวกเขาถูกรบกวนกับกองกำลังทหารพม่าอย่างดุเดือดอยู่นั้น ผู้หญิงทุกวัยก็มีความเสี่ยงที่จะถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนสูง ซึ่งรวมไปถึงการข่มขืนและการละเมิดทางเพศหากถูกทหารพม่าจับได้ ปัจจุบันผ่านไปเกือบปีแล้วที่รัฐบาลพม่าได้ลงนามหยุดยิงกับกองกำลังชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่ม และแม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงหลายๆ อย่างโดยรัฐบาลพม่าชุดใหม่ภายใต้การนำของประธานาธิบดีเต็งเส่ง แต่สื่อในประเทศก็เปิดเผยว่า เท่าที่เห็นในความเป็นจริงยังไม่มีอะไรเปลี่ยนแปลงมากนักในรัฐฉาน รัฐทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของพม่า ซึ่งที่ผ่านมาเคยได้รับความสนใจจากนานาชาติหลังจากกลุ่มผู้หญิงได้ออกรายงานเกี่ยวกับการข่มขืนอย่างเป็นระบบโดยทหารพม่า ซึ่งในวันนี้ผู้หญิงในพื้นที่ออกมาเผยว่า พวกเธอยังคงมีชีวิตอยู่ด้วยความหวาดกลัวเช่นเดิม”²⁸

จากข้อความข้างต้นที่ผู้วิจัยเลือกนำมาเสนอนั้นได้สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายของทหารพม่าที่มาพร้อมกับการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรงผ่านการล่วงละเมิดทางเพศจากทหารพม่าที่กระทำต่อผู้หญิงไทใหญ่ แม้พม่าจะเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยในปัจจุบันแล้วนั้น แต่ประเด็นเหล่านี้ก็ยังคงเกิดขึ้นในพื้นที่ของรัฐชนกลุ่มน้อย ผู้หญิงไทใหญ่ยังคงอยู่ในสภาพหวาดกลัวและไม่เชื่อใจทหารพม่า แม้ปัจจุบันจะมีการเจรจาหยุดยิงแล้วก็ตาม แต่รัฐบาลก็ไม่ได้เข้ามาแก้ไขเปลี่ยนแปลงหรือสร้างความชอบธรรม และเยียวยาใดๆ ให้กับกลุ่มคนเหล่านี้ซึ่งเป็นผู้ได้รับผลกระทบ สื่อเว็บไซต์ฯ จึงออกมาเป็นตัวกลางในการเปิดพื้นที่ทางการสื่อสารเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมจากการถูกล่วงละเมิดทางเพศที่เกิดขึ้นกับผู้หญิงไทใหญ่ เพื่อที่จะสะท้อนปัญหา และเรียกร้องขอความเป็นธรรมจากสังคมต่อไป แม้จะเป็นสื่อที่มีบทบาทเพียงในระดับเล็กๆ ก็ตาม

โดยสรุปประเด็น “การสร้างพื้นที่ทางการสื่อสาร” ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่านั้น ผลปรากฏว่า “เว็บไซต์ฯ สาละวินนิวส์ออนไลน์” ยังคงเป็นสื่อที่ให้ความสำคัญในการสื่อสารเรื่องราวต่างๆ ทุกมิติที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า และไม่ว่าจะเป็นมิติใด การวางตัวของสื่อฯ ก็คงอยู่บน

²⁸ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ชัมชิน : พื้นที่ที่ยังคงคุกคามหญิงไทใหญ่ [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5635>

พื้นฐานของการสร้างความเป็นธรรม และเคารพในคุณค่าของสิทธิมนุษยชน บทบาทของสื่อทางเลือกประเภทเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์เพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยในพม่าดังกล่าวจึงสอดคล้องกับความคิดของ Brian McNair²⁹ ในประเด็นที่ว่าด้วยเรื่องบทบาทของสื่อมวลชนในกระบวนการทางการเมืองภายใต้สังคมประชาธิปไตยที่สื่อต้องเป็นตัวกลางในการสื่อสารนำเสนอข้อมูลให้กับประชาชนได้รู้ว่าขณะนี้อยู่กำลังเกิดอะไรขึ้นในสังคม ซึ่งในที่นี้คือสถานการณ์ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยสื่อจะทำหน้าที่สำคัญในการตรวจตรา (Surveillance) หรือแจ้งเหตุ (Monitoring) เพื่อที่จะสะท้อนกลับมาให้กับสังคมและประชาชนได้รับทราบถึงข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้น สื่อจะเป็นผู้เฝ้าระวังภัยให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยพยายามติดตามตรวจสอบความผิดปกติที่อาจจะเป็นสาเหตุให้เกิดความเลวร้าย ความรุนแรง และความไม่ยุติธรรมแก่กลุ่มชาติพันธุ์พม่าได้

7.3.2 เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์กับ “การเป็นปากเสียงในการเรียกร้อง” ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ถือได้ว่าเป็นสื่อที่สำคัญซึ่งทำหน้าที่ในลักษณะเป็นตัวกลางในการสื่อสารให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆที่เป็นประเด็นปัญหา หรือผลกระทบที่เกิดขึ้น รวมถึงเป็นกลไกในการขับเคลื่อนเรียกร้องให้สังคมเข้าใจและเห็นคุณค่าในความสำคัญของ “สิทธิชุมชน และสิทธิมนุษยชน” ที่คำนึงถึงสิทธิเสรีภาพ ศักยภาพและคุณค่าศักดิ์ศรีของความเป็นมนุษย์เหมือนกับสื่อประเภทวารสารสาธารณะโปสเตอร์ โดยที่เว็บไซต์จะต้องทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการหาทางออก หรือวิธีการแก้ไขให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ได้รับผลกระทบและปัญหาต่างๆจากการกระทำที่เกิดจากความไม่เป็นธรรม เพื่อที่จะสะท้อนออกมาให้กับสังคมและผู้รับสารได้รับรู้ซึ่งจะนำไปสู่การร่วมกันหาทางออกให้กับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เป็นปัญหาเหล่านั้น ดังตัวอย่างบทบาทของสื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ในฐานะเป็นตัวกลางในการเป็นปากเสียงในการเรียกร้องให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ได้แก่

“โรงเรียนสอนภาษามอญ ภายใต้พรรครัฐมอญใหม่ (the New Mon State Party) ในหมู่บ้านชินส่วยและหมู่บ้านชอตทอ เมืองทวาย ภาคตะนาวศรี กำลังถูกคุกคาม เนื่องจากผู้นำในพื้นที่ต้องการส่งครูชาวพม่ามาสอนแทนครูชาวมอญ โรงเรียนที่สอนภาษามอญมักถูก

²⁹ วิภา อุดมจันทร์, ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาชาติ (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544), หน้า 159.

คุกคามจากรัฐบาลพม่า โรงเรียนหลายแห่งถูกบังคับให้ปิดตัวลง เช่นเดียวกับครูชาวมอญที่ถูกละเมิดสิทธิมนุษยชน เช่นการถูกรังแกร่างกาย เป็นต้น”³⁰

จากข้อความที่ผู้วิจัยยกมาประกอบการวิเคราะห์ข้างต้นเป็นเรื่องการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนของกลุ่มชาติพันธุ์มอญที่กำลังถูกคุกคามจากรัฐบาลที่พยายามกลืนกลายโรงเรียนสอนภาษามอญให้กลายเป็นโรงเรียนที่อยู่ภายใต้การกำกับของรัฐบาลพม่า ในแง่นี้ก็ถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอีกรูปแบบหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการที่รัฐไม่ให้ความสำคัญในเรื่องสิทธิชุมชนหรือสิทธิอาศัยของกลุ่มชาติพันธุ์ เห็นได้จากการบังคับในเชิงของการขับไล่ให้ครูชาวมอญออกไป ในขณะที่เดียวกันก็เอารูปแบบที่เป็นการจัดการศึกษาของรัฐบาลพม่าเข้ามาสวมทับแทน ส่งผลให้เกิดความไม่เป็นธรรมกับกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวในแง่ของการอ้างซึ่งอัตลักษณ์ความเป็นตัวตนในสังคมพหุวัฒนธรรม เพราะรัฐบาลพม่าได้ลดทอนศักยภาพความเป็นมอญที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวลงไป ปัญหาดังกล่าวจึงกลายมาเป็นประเด็นที่ผู้ผลิตเว็บไซต์ฯ ให้ความสำคัญอย่างมากที่จะสะท้อนออกมาเพื่อร่วมเป็นกลไกหนึ่งในการเรียกร้องขอความเป็นธรรม หรือเป็นปากเป็นเสียงให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าถูกลดทอนอำนาจในการแสดงออก หรือไม่สามารถตอบโต้การกระทำที่เกิดจากรัฐบาล “เว็บไซต์ฯ” จึงเข้ามาเป็นตัวกลางในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องแทนกลุ่มดังกล่าว

“พบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรัฐคะฉิ่นเพิ่มขึ้น โดยมีชาวคะฉิ่นกว่าร้อยคนถูกตั้งข้อหาว่ามีส่วนเกี่ยวข้องกับกองทัพ KIA โดยทั้งหมดกำลังถูกคุมขังอย่างผิดกฎหมายและเสี่ยงที่จะถูกทางกองทัพพม่าทำร้ายร่างกาย ชาวบ้านคนหนึ่งเปิดเผยความรู้สึกว่า การจับกุมชาวบ้านตามใจชอบของทางการพม่าเป็นสิ่งที่ผิดกฎหมายและยังทำให้ประชาชนในรัฐคะฉิ่นไม่เชื่อใจรัฐบาลและกองทัพพม่ามากยิ่งขึ้นเท่านั้น ขณะที่เมื่อวันที่ 4 กรกฎาคมที่ผ่านมา มีชาวคะฉิ่นกว่า 1,500 คน ได้รวมตัวในเมืองมิตจีนา เพื่อเรียกร้องให้ทางการพม่าปล่อยตัวชายคะฉิ่นคนหนึ่งชื่อ “บราวเง่า” หลังจากที่เขาถูกจับกุมตัวตั้งแต่วันที่เดือนมิถุนายนที่ผ่านมา เนื่องจากทางการพม่าสงสัยว่าเขาเชื่อมโยงกับกองทัพ KIA”³¹

³⁰ สาละวินนิวส์ออนไลน์, โรงเรียนสอนภาษามอญกำลังถูกแทนที่ด้วยโรงเรียนสอนภาษาพม่า [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5630>

กลุ่มชาติพันธุ์มอญ เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่พบจากการนำเสนอในสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เพียง 1-2 เรื่อง ซึ่งผู้วิจัยมองว่าสื่อฯ ไม่ได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอเหมือนกับกลุ่มชาติพันธุ์อื่นๆที่เป็นข้อค้นพบ (4 กลุ่มชาติพันธุ์) เพราะด้วยความถี่ในการนำเสนอในระดับที่น้อยกว่ากลุ่มชาติพันธุ์อื่น ส่งผลให้ผู้วิจัยไม่ได้เลือกนำมาเสนอในเชิงของข้อค้นพบ

³¹ สาละวินนิวส์ออนไลน์, พบการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรัฐคะฉิ่นเพิ่มขึ้น [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4907>

จากตัวอย่างดังที่ผู้วิจัยเลือกมา ก็เป็นอีกตัวอย่างหนึ่งที่สะท้อนให้เห็นถึงการทำหน้าที่ของสื่อเว็บไซต์ที่เป็นสื่อในการแสดงออกซึ่งการมีปากเสียงแทนกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เพื่อจะเรียกร้องขอความเป็นธรรมให้เกิดขึ้น กรณีนี้เกิดจากการที่กลุ่มชาวคะฉิ่นกว่า 100 คน ถูกตั้งข้อหาว่ามีความเกี่ยวข้องกับกองทัพ KIA โดยที่รัฐบาลไม่ได้พิจารณาตรวจสอบคดีที่มีมูลหลักฐานข้อเท็จจริงมายืนยัน ส่งผลให้กลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่นเหล่านี้ถูกกุมขังซึ่งเป็นลิดรอนสิทธิเสรีภาพอย่างไม่เป็นธรรม ลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นปฏิสัมพันธ์ระหว่างสื่อกับสถานการณ์ในพม่าที่มองว่า เมื่อใดก็ตามที่สถานการณ์ทางสังคมการเมืองซึ่งเกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าถูกละเมิดฯ หรือได้รับการปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม สื่อเว็บไซต์ฯจะเป็นสื่อทางเลือกหนึ่งที่ทำให้ความสำคัญและเห็นคุณค่าของปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเหล่านั้น ซึ่งไม่ว่าผลลัพธ์จะเป็นอย่างไรสื่อจะเป็นกลไกหนึ่งที่เปิดพื้นที่ให้เกิดการแสดงออกถึงความคับข้องใจเหล่านี้ให้กับสังคมภายนอกได้รับรู้ เพื่อที่จะจุดประเด็นเล็กๆเหล่านี้ให้กลายเป็นประเด็นหลักที่มีความสำคัญเพื่อร่วมกันแก้ไขปัญหาคำพิพาทดำเนินไปสู่ความเป็นธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าต่อไป

“เราไม่ได้เข้าใจเกี่ยวกับการประท้วง และเราไม่เคยยุ่งเกี่ยวกับการเมือง เราเป็นแค่นักศึกษาชนกลุ่มน้อยธรรมดา แต่เรารู้สึกว่าทางเจ้าหน้าที่เพิกเฉยต่อเรา พวกเขาไม่เคยถามเราเลยว่า เราต้องการย้ายไปยังภาคสะกายหรือไม่ และพวกเขาก็ไม่ได้บอกเหตุผลใดๆที่ต้องย้ายพวกเรา เราได้ยินมาว่าทางวิทยาลัยของเราจะปิดตัวลงและจะถูกโอนไปอยู่ในความดูแลของมหาวิทยาลัยมันดالا หากพวกเขาปิดวิทยาลัยของเราลง นั่นก็เท่ากับว่าเราสูญเสียโอกาสทางการศึกษา มันก็เหมือนกับสถานการณ์ของประชาชนที่เป็นชนกลุ่มน้อยที่ไม่ได้รับโอกาส พวกเจ้าหน้าที่ระดับสูงพมามักกล่าวว่าให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อย แต่เหตุการณ์เช่นนี้ทำไมถึงเกิดขึ้นกับเรา”³²

จากตัวอย่างดังกล่าวที่ผู้วิจัยเลือกมาประกอบการอธิบายอีกครั้งนั้นมาจากคำพูดของ “นักศึกษาไทใหญ่” หนึ่งในผู้ร่วมประท้วงกรณีการที่รัฐสั่งให้ย้ายมหาวิทยาลัยให้ไปเรียนอีกที่หนึ่งซึ่งเป็นมหาวิทยาลัยในภาคสะกายโดยไม่ได้ได้รับความยินยอม ซึ่งสื่อได้สะท้อนให้เห็นว่าภายหลังจากที่มีคำสั่งย้ายออกมานั้นก็มีนักศึกษากลุ่มหนึ่งได้ไปส่งหนังสือร้องเรียนกับประธานาธิบดีเต็งเส่ง แต่ผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นกลับถูกเพิกเฉย และไร้อารมณ์จากทางการพม่า ส่งผลกระทบโดยตรงต่อนักศึกษาไทใหญ่ สื่อจึงยังคงรักษาอุดมการณ์เกิดที่ทำหน้าที่เป็นปากเป็นเสียงในการสะท้อน

³² สาละวินนิวส์ออนไลน์, นักศึกษาชนกลุ่มน้อยในมันดะเลย์ประท้วง เหตุถูกย้ายมาลัยโดยไม่ได้ยินยอม [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5496>

ประเด็นปัญหาของความไม่เป็นธรรมให้กับสังคมภายนอกได้รับรู้ถึงปรากฏการณ์ความเดือดร้อนที่เกิดขึ้น โดยจะสังเกตเห็นได้ว่าทุกๆประเด็นที่ผู้ผลิตเลือกนำเสนอ มักเชื่อมโยงเข้ากับมิติด้านสิทธิมนุษยชนไม่รูปแบบใดก็รูปแบบหนึ่ง ลักษณะของสื่อดังกล่าวจึงมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อบริบทสังคมประชาธิปไตยในพม่าปัจจุบัน ซึ่งเป็นสังคมที่อยู่บนพื้นฐานที่ให้ความสำคัญในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชน โดยที่สื่อมวลชนจะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมในการสะท้อนประเด็นปัญหาระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์พม่ากับสังคมภายนอก การนำเสนอเรื่องราวต่างๆที่เกิดขึ้นให้กับสังคมภายนอกได้รับรู้ จึงทำให้สื่อมีสถานะเป็นช่องทางในการสื่อสารที่ทำให้กลุ่มชาติพันธุ์พม่าสามารถติดต่อสื่อสารกับสังคมภายนอกได้ หรือสังคมภายนอกได้รับรู้ถึงความเดือดร้อนที่เป็นปัญหาเหล่านี้

บทบาทของสื่อทางเลือกในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นเสมือนเวทีในการสื่อสารโต้ตอบ หรือถกเถียงแสดงทัศนะระหว่างกัน ซึ่งเป็นรากฐานที่ทำให้เกิดการปะทะกันทางความคิด และนำไปสู่ปรากฏการณ์ต่างๆที่เป็นการแสดงออกถึงการมีสิทธิของบุคคลในแต่ละคน เพื่อที่จะร่วมกันแก้ไขหรือเติมเต็มให้แกกันต่อไป สื่อจึงให้ความสำคัญอย่างมากกับ “การสื่อสารแบบมีส่วนร่วม (Participatory Communication)” ในฐานะที่พวกเขาเป็นพลเมืองที่รัฐต้องให้ความคุ้มครอง หรือเปิดพื้นที่ให้เกิดการปฏิสังสรรค์ระหว่างกัน และที่สำคัญเป็นการมองประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์ด้วยมุมมองที่แตกต่างไปจากเดิม แทนที่จะมองว่าเป็นผู้หนึ่งเฉย ก็เปลี่ยนมุมมองอีกมุมว่า “เป็นพลเมือง หรือคนๆหนึ่งที่มีสิทธิ และอำนาจในการสื่อสาร” การทำหน้าที่สื่อจึงมุ่งหวังไปสู่การเรียกร้องความเสมอภาคและความเท่าเทียมกัน

7.3.3 เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์กับ “การสร้างความเข้าใจ” ที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

อย่างที่กล่าวไปแล้วในบทก่อนหน้าว่า “การสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า” นั้นคือเป้าหมาย หรือความมุ่งหวังสำคัญสูงสุดของกลุ่มผู้ผลิตสื่อ เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ แม้จะเป็นสื่อใหม่แต่ก็ยังคงเป็นสื่อที่ต้องการให้ประชาชนผู้รับสารได้เข้าใจในประเด็นมิติต่างๆที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า อย่างที่แสงสิน ซึ่งเป็นหนึ่งในทีมงานนำเสนอเนื้อหาผ่านเว็บไซต์ฯได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยว่า “ไม่ว่าจะเป็นสื่อเก่าอย่างวารสารสาละวินโพสต์ หรือสื่อใหม่อย่างเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้น สิ่งที่เราต้องการมาโดยตลอดคือต้องการให้คนไทยเกิดความเข้าใจต่อชนกลุ่มน้อยพม่าในมิติต่างๆมากขึ้น”³³

³³สัมภาษณ์แสงสิน, ผู้จัดทำเว็บไซต์สาละวินนิวส์, 31 มีนาคม 2556.

สำหรับสื่อประเภทนี้จะสังเกตได้ว่ามีจุดเด่นซึ่งเป็นสิ่งที่แตกต่างจากการนำเสนอในสื่อประเภทวารสารฯ กล่าวคือ สื่อจะให้ความสำคัญต่อการสร้างความเข้าใจที่ดีในประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยแบ่งออกเป็น 2 มิติ คือ มิติที่เห็นคุณค่าของประชาธิปไตยที่ได้ส่งผลดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า และมิติที่เป็นปัญหา หรือผลกระทบต่างๆต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยมุ่งหวังให้สื่อเป็นเครื่องมือที่สามารถแสดงออกซึ่งข้อเรียกร้องต่างๆผลักดันให้ไปสู่การสร้างความเป็นธรรมต่อไป (ซึ่งจะแตกต่างจากการนำเสนอประเด็นเนื้อหาในวารสารฯที่มักจะให้ความสำคัญกับการนำเสนอในมิติที่เป็นด้านลบในการสะท้อนประเด็นปัญหา และผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเพียงประเด็นเดียวเท่านั้น) ข้อค้นพบจึงทำให้เห็นว่าเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีความยืดหยุ่นในการนำเสนอประเด็นเนื้อหามากกว่าวารสารสาละวินโพสต์ พอจะอธิบายได้ดังต่อไปนี้

1) การสร้างความเข้าใจในมิติที่เกิดจากคุณค่าของประชาธิปไตยที่ได้ส่งผลดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ในมิตินี้พบว่าผู้ผลิตสื่อได้ให้ความสำคัญระดับหนึ่ง (แม้ไม่มาก) ต่อบริบทการเปลี่ยนแปลงทางสังคมการเมืองในพม่าที่ด้านหนึ่ง สื่อก็ยอมรับว่ามีพัฒนาการที่ดีขึ้น เห็นได้จากการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นในด้านสิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในฐานะที่พวกเขาเป็นพลเมืองที่มีศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ซึ่งสามารถดำเนินชีวิตในแบบเดียวกับประชาชนทั่วไปในพม่า ดังตัวอย่างที่สื่อนำเสนอ ได้แก่

“ทางการพม่าเริ่มจัดทำบัตรประชาชนครั้งแรกให้กับผู้พลัดถิ่นภายใน (IDP) ชาวกะเหรี่ยงในภาคพะโคแล้วเมื่อวันจันทร์(28 พฤษภาคม) ทั้งนี้ ที่ผ่านมากลุ่มผู้พลัดถิ่นภายในเหล่านี้มักตกเป็นเป้าหมายโจมตีจากทหารพม่า โดยผู้พลัดถิ่นภายในเป็นจำนวนมากในพม่ายังไม่มีแม้บัตรประจำตัวประชาชน เนื่องจากต้องใช้ชีวิตอยู่ในป่าเป็นเวลาหลายสิบปี เพื่อหลบหนีการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนจากกองทัพพม่า”³⁴

“รัฐบาลท้องถิ่นในรัฐฉานพร้อมที่จะต้อนรับชาวไทยใหญ่พลัดถิ่นที่ต้องการจะเดินทางกลับบ้านเกิด และพร้อมให้ที่อยู่ ที่ทำกินใหม่”³⁵

สำหรับ 2 ตัวอย่างดังกล่าวได้สะท้อนให้ผู้รับสารเข้าใจปรากฏการณ์ใหม่ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ซึ่งเป็นเรื่องดี และสื่อเว็บไซต์ฯก็ไม่ได้ปฏิเสธที่จะนำเสนอ เพราะในเรื่องดังกล่าวได้

³⁴ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ทางการพม่าเริ่มจัดทำบัตรประชาชนให้ผู้พลัดถิ่นภายในชาวกะเหรี่ยง [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=4503>

³⁵ สาละวินนิวส์ออนไลน์, ชาวไทยใหญ่พลัดถิ่นเฮ หลังรัฐบาลท้องถิ่นในรัฐฉานพร้อมให้การต้อนรับกลับบ้าน [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5669>

ส่งผลดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า (กะเหรี่ยง, ไทใหญ่) ในมิติของสิทธิและเสรีภาพที่มีมากขึ้น รวมถึงสิทธิมนุษยชนที่เคารพในคุณค่าของความเป็นมนุษย์ ซึ่งได้เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย และสื่อเว็บไซต์ฯ สะท้อนออกมาโดยอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง การนำเสนอในมิตินี้ของสื่อเว็บไซต์ฯ สามารถช่วยปรับมุมมองทางความคิดของผู้รับสารที่แต่เดิมนอกจากจะเห็นคุณค่าของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่าแล้ว ในมิตินี้ก็สามารถช่วยให้ผู้รับสารเห็นความสำคัญของรัฐบาลพม่าที่มากขึ้นในระดับหนึ่ง และก็ยินดีหรือเห็นด้วยกับสิ่งที่รัฐบาลพม่าทำบทบาทของสื่อเว็บไซต์ฯ ในแง่นี้จึงส่งผลให้ผู้รับสารเข้าใจ และยอมรับกับปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่อย่างน้อยก็ทำให้ได้มาซึ่งอิสรภาพ สิทธิเสรีภาพบางอย่างที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า (กะเหรี่ยง, ไทใหญ่) แต่นั่นเป็นเพียงปรากฏการณ์ใหม่ในกรอบการนำเสนอของสื่อที่อยู่ในพื้นที่ระดับเล็กๆ เท่านั้นที่สื่อให้ความสำคัญ เพราะจากการที่ผู้วิจัยได้สำรวจภายใต้บริบทเวลา 2 ปี (2554-2555) ซึ่งเป็นปีที่ผู้วิจัยศึกษานั้นกลับพบเพียง 2 ประเด็นข่าวข้างต้นเท่านั้นที่สะท้อนออกมาให้เห็นถึงการปรับเปลี่ยนเนื้อหาที่มองประชาธิปไตยในด้านบวกที่ส่งผลดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ซึ่งเมื่อพิจารณาภาพรวมในการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านเว็บไซต์ฯ ทั้งหมดในกรอบที่ผู้วิจัยศึกษา กลับยังพบว่าน้ำหนักที่ผู้ผลิตเว็บไซต์ฯ ได้ให้คุณค่าต่อการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวสารเพื่อสร้างความเข้าใจในเชิงของผลกระทบและปัญหาที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่ายังคงเป็นประเด็นหลักในการถ่ายทอดสารของสื่อดังกล่าว

2) การสร้างความเข้าใจในมิติของผลกระทบ และปัญหาที่ยังคงเกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยภาพรวมทั้งหมดในการนำเสนอเนื้อหาผ่านเว็บไซต์ฯ เมื่อสำรวจออกมา กลับพบว่าการสร้างความเข้าใจในมิตินี้กลับอยู่ในอัตราที่มากกว่าการเห็นคุณค่าของประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เห็นได้จากการสะท้อนประเด็นปัญหาต่างๆ ที่กระทบต่อการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติต่างๆ การนำเสนอเนื้อหาจึงต้องการสร้างความเข้าใจใหม่ให้กับผู้รับสาร หรือคนไทยมองกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเหล่านี้ในทิศทางที่ดีขึ้น ในฐานะที่พวกเขาเหล่านี้ไม่ได้เป็นต้นตอ หรือสาเหตุปัจจัยของปัญหา หากแต่อยู่ในสถานะของการตกเป็นเหยื่อของ “ผู้ถูกระทำ” จากรัฐบาลพม่าที่ปราศจากความชอบธรรมต่างหากที่กลายมาเป็นสาเหตุให้เกิดการลิดรอนศักยภาพในความเป็นมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ การสร้างความเข้าใจในมิตินี้จึงมักผูกโยงอยู่บนพื้นฐานในประเด็นคุณค่าเรื่อง “สิทธิมนุษยชน” โดยใช้ปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาหรือผลกระทบเป็นกรอบในการวิพากษ์วิจารณ์ถึงความไม่เป็นธรรมที่เกิดขึ้น และผู้รับสารก็สามารถเกิดการรับรู้และเข้าใจ ดังตัวอย่างได้แก่

“เราไม่มีความสุขเลยและเราก็ไม่ได้สมัครใจมาทำงานที่นี้ด้วย แต่ถ้าเราปฏิเสธไม่รับข่าวสารที่แจกให้ ทหารก็จะตีเรา นี่คือสาเหตุที่ทำให้เราต้องรับข่าวจำนวนน้อยนี้ เราต้องทำงานที่นี้เพราะไม่มีทางเลือก” ชาวโรฮิงยาคนหนึ่งเปิดเผย³⁶

จากตัวอย่างข้างต้น การที่ผู้ผลิตเว็บไซต์ฯได้เลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่สะท้อนให้เห็นความรุนแรงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยานั้น ได้แสดงให้เห็นถึงความต้องการที่จะสร้างความเข้าใจให้กับสังคมภายนอกได้รับรู้ถึงความเลวร้ายที่กลุ่มชาติพันธุ์เหล่านี้ต้องเผชิญด้วยความทุกข์ทรมานที่เกิดจากการกระทำอย่างเหี้ยมโหดของทางการพม่าอย่างต่อเนื่อง การทำหน้าที่ในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อฯจึงเป็นไปในลักษณะต้องการสะท้อนผลกระทบที่เกิดขึ้นจริงกับกลุ่มโรฮิงยาและสะท้อนให้สังคมภายนอกได้ตระหนักในประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่มากขึ้น โดยในกรณีนี้คือการมองกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยาในฐานะที่เป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่มีศักยภาพในความเป็นมนุษย์เหมือนกับคนอื่น รัฐบาลพม่ามีสาเหตุอะไรที่ต้องใช้ความรุนแรงเป็นเครื่องมือในการกระทำการต่อกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวอย่างนี้ การนำเสนอเนื้อหาของผู้ผลิตจึงเป็นการสร้างความเข้าใจและตอกย้ำให้เห็นว่าพวกเขาไม่ได้กระทำผิดอะไร และก็ไม่ได้เป็นต้นตอของปัญหาที่ทำให้เกิดความเลวร้ายหรือความรุนแรงใดๆในพม่า เพียงแต่ “ความแตกต่างทางชาติพันธุ์” เท่านั้นหรือ? ที่เป็นเงื่อนไขให้ทางการพม่าต้องกระทำการดังกล่าว สื่อฯจึงเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความไม่เป็นธรรมที่เกิดจากการละเมิดสิทธิมนุษยชนจากทางการพม่า

ด้วยเหตุนี้การนำเสนอในมิติที่สะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงที่เป็นปัญหาต่างๆซึ่งเกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าจึงสะท้อนให้เห็นถึงความต้องการที่จะ “สร้างความเข้าใจ” ที่ดีอีกมิติหนึ่งให้เกิดขึ้นกับผู้รับสาร โดยที่สื่อจะเป็นตัวกลางที่จะนำเสนอประเด็นออกมาให้ผู้รับสารเกิดความเข้าใจและมองกลุ่มชาติพันธุ์พม่าดังกล่าว(ชาวโรฮิงยา)ที่ก้าวพ้นมายาคติมากขึ้น (มากกว่าการมองแบบหยาบคายอย่างที่รัฐบาลพม่ามอง) พร้อมทั้งเข้าใจในข้อเท็จจริง และร่วมปรับเปลี่ยนความคิดด้วยการมองมิติของ “กลุ่มชาติพันธุ์” ที่ไม่ใช่สาเหตุของปัญหาในสังคมพม่า ขณะเดียวกันก็เป็นสื่อกลางในการเรียกร้องให้สังคมเห็นใจ และร่วมผลักดันให้เกิดความเป็นธรรมต่อไป

จากลักษณะที่กล่าวมาทั้งหมดจึงนำมาสู่บทสรุปเกี่ยวกับบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าได้ว่า เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทหนึ่งนั้นจะให้ความสำคัญอย่างมากในการสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อย

³⁶ สาละวินนิวส์ออนไลน์, หยาดเหงื่อหลังครบน้ำตา : ชาวโรฮิงยาถูกบังคับใช้แรงงานหลังความขัดแย้ง [ออนไลน์], 16 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=5164>

หรือชาติพันธุ์ต่างๆในพม่าเพื่อให้กับสังคมได้เข้าใจ พร้อมทั้งเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการเรียกร้องประเด็นต่างๆที่เกิดจากความไม่เป็นธรรมทุกมิติแทนกลุ่มชาติพันธุ์พม่า โดยที่เรื่องราวประเด็นปัญหาและผลกระทบเหล่านั้นจะถูกนำมาตีแผ่ และสื่อสารถ่ายทอดออกมาให้สังคมภายนอกได้เห็นข้อเท็จจริงอย่างเป็นเหตุเป็นผล สื่อเว็บไซต์ฯจะให้ความสำคัญกับการนำเสนอเนื้อหาของกลุ่มชาติพันธุ์ทั้งในพม่าและไทยโดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง, ไทใหญ่, โรฮิงยา, และคะฉิ่น เพื่อที่จะถ่ายทอดเรื่องราวในประเด็นต่างๆซึ่งมีทั้งประเด็นด้านดีอันเกิดจากผลพวงของประชาธิปไตยและประเด็นด้านลบที่ยังคงเป็นปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าอย่างต่อเนื่อง สื่อเว็บไซต์ฯจึงเป็นเครื่องมือสื่อสาร หรือตัวกลางในการสะท้อนประเด็นปัญหาอีกเครื่องมือหนึ่งที่สามารถทำให้คนที่ไม่มีปากไม่มีเสียงในสังคม (Voice of voiceless) ซึ่งในที่นี้คือกลุ่มกะเหรี่ยง, กลุ่มไทใหญ่, กลุ่มโรฮิงยา, กลุ่มคะฉิ่น ฯลฯ ได้กลายมาเป็นประเด็นสำคัญเพื่อสะท้อนให้สังคมภายนอกได้รับรู้ เห็นความสำคัญ และร่วมกันหาทางออกในประเด็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนเหล่านั้นต่อไป

7.4 เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์กับ “บทบาทในการต่อสู้ทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า”

7.4.1 เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มีรูปแบบในการนำเสนอ หรือถ่ายทอดประเด็นเนื้อหาเป็น “ภาษาไทย” และ “ภาษาอังกฤษ (2 คอลัมน์)”

อาจกล่าวได้ว่าลักษณะพื้นฐานของเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จะมีรูปแบบการนำเสนอโดยใช้ภาษาไทยเป็นหลักผ่านคอลัมน์ข่าว, บทความ, และวิดีโอ ในขณะที่อีกสองคอลัมน์คือ คอลัมน์รายงาน/เอกสาร, และคอลัมน์ English Article จะนำเสนอโดยใช้ภาษาอังกฤษ แต่เมื่อสำรวจภาพรวมแล้วกลับพบว่าในส่วนที่นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษนั้นจะมีอัตราความถี่ในการนำเสนอที่น้อยกว่าภาษาไทย และที่สำคัญผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯก็มักเคลื่อนไหวหรือนำเสนอประเด็นเนื้อหาในสามคอลัมน์แรกดังกล่าวอย่างสม่ำเสมอ และต่อเนื่องมากกว่าสองคอลัมน์หลัง

อย่างไรก็ตามจากที่กล่าวไปข้างต้นว่าการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของสื่อเว็บไซต์ฯจะอยู่ในรูปแบบ “ภาษาไทย” เป็นหลักนั้น และมี “ภาษาอังกฤษ” ในบางส่วน จึงส่งผลให้เกิดความจำกัดใน

¹ ภาษาอังกฤษที่ใช้นำเสนอผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้นจะปรากฏอยู่ใน 2 คอลัมน์ คือ 1) คอลัมน์รายงาน/เอกสาร และ 2) คอลัมน์ English Article แต่ทั้งนี้ทั้งนั้นก็ใช่อัตราส่วนที่น้อยมากเมื่อเปรียบเทียบกับนำเสนอเป็นภาษาไทยในคอลัมน์ข่าว, บทความ, และวิดีโอ (ศึกษาเพิ่มเติมจากการจำแนกโดยใช้ Coding Sheet เป็นเครื่องมือในการวิจัยในภาคผนวก)

มิติของผู้รับสาร และกลุ่มผู้ใช้สื่อคือ คนไทย หรือชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทยที่สามารถใช้ภาษาไทยได้เท่านั้น ในขณะที่คอลัมน์ที่ใช้ภาษาอังกฤษในการนำเสนอ ก็อาจมีพื้นที่การสื่อสารที่ขยายมากขึ้นไปยังผู้ที่สนใจในเรื่องประเด็นกลุ่มชาติพันธุ์พม่าได้รับรู้ (แต่น้อย : น้อยทั้งประเด็นที่นำเสนอ และน้อยทั้งผู้รับสาร) เพราะผู้รับสารภายนอกมักติดตามการนำเสนอเนื้อหาของสื่อพลัดถิ่นที่มีลักษณะทางการ และทำงานเพื่อนำเสนอประเด็นเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยเฉพาะ ซึ่งที่สำคัญสื่อเหล่านั้นจะสื่อสารถ่ายทอดออกมาเป็นภาษาอังกฤษโดยตรง อาทิ สื่ออิระวดี, मिซมิมา, ดิวิบี ฯลฯ จึงทำให้สื่อเหล่านี้มีอิทธิพลมากกว่าจะศึกษาสื่อที่เป็นภาษาไทยผสมกับภาษาอังกฤษในบางส่วน ด้วยลักษณะบริบทของพื้นที่ในการต่อสู้ที่มีความจำกัด จึงส่งผลทำให้เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เป็นสื่อที่ทำได้เพียงแค่ต่อสู้ภายในประเทศไทยเท่านั้น โดยไม่ได้มีผลในเชิงปฏิบัติการต่อการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในระดับภาพรวมภายในพม่า(เช่นเดียวกับวารสารฯ) การนำเสนอเนื้อหาจึงสร้างระดับการรับรู้ให้กับคนไทยได้เข้าใจในข้อเท็จจริง หรือความเป็นจริงที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยในพม่า (โดยเฉพาะประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสิทธิมนุษยชน) โดยที่เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เป็นเพียง cross-border จุดเล็กๆที่สามารถทำให้คนไทยเริ่มหันมามองพม่าในอีกมุมหนึ่ง ซึ่งเป็นมุมที่เข้าใจกลุ่มชาติพันธุ์พม่ามากขึ้น สื่อจึงเป็นเพียงพื้นที่ในการต่อสู้เล็กๆที่จะขยายต่อไปใหญ่ และกว้างมากขึ้นด้วยกลุ่มบุคคล หรือองค์กรอื่นๆที่เป็นผู้รับสารอย่างที่คุณดยภาค ปรีชารัชช นักวิชาการด้านพม่าศึกษา ม.ธรรมศาสตร์ได้ให้ทรรศนะเกี่ยวกับผลกระทบของสื่อนี้ว่า

“สำหรับความรู้สึก การรับรู้ หรือผลกระทบของเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จากการประเมินของผมนั้นไม่ได้ยิ่งใหญ่ขนาดนั้นในการเปลี่ยนแปลงความคิดอะไรต่างๆ ผมคิดว่ามันเป็นเหมือนไม้ขีดไฟที่จุดออกมาเป็นประกายเฉยๆ และดับมอดสลัวๆ แต่ก็พอมีแสงหลงเหลือล่อเลี้ยงอยู่บ้าง ผมคิดอย่างนั้น คือผมคิดว่ามันเป็นเพียงแค่จุดเริ่มต้นเท่านั้น และต่อมามีสื่ออื่นๆนำไปขยายต่อ เป็นเพียงปัจจัยทางอ้อมมากกว่า”³⁷

การเป็นเพียงแค่จุดเริ่มต้น หรือต้นตอในการนำเสนอเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในพม่าที่สื่อฯพยายามนำเสนอ ผู้วิจัยคิดว่าการกระทำดังกล่าวถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นที่สำคัญที่เป็น Cross border เล็กๆซึ่งสามารถรวมเป็นกลไกร่วมกับสื่ออื่นๆในการต่อสู้ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าได้ต่อไป แม้ประสิทธิภาพในการนำเสนอจะมีข้อจำกัดต่างๆก็ตาม อย่างน้อยการนำเสนอเนื้อหาต่างๆก็ได้กลายเป็นชนวนที่สำคัญต่อการสร้างพลังทางด้านเนื้อหาเพื่อให้เกิดการรับรู้ และการเปลี่ยนแปลงต่อไปแม้จะเป็นเพียงระดับเล็กๆระดับหนึ่งเท่านั้น

³⁷ สัมภาษณ์คุณดยภาค ปรีชารัชช, นักวิชาการด้านพม่าศึกษา, 20 สิงหาคม 2556

7.4.2 เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์เป็นสื่อที่มีพื้นที่กว้างกว่าวารสารสาธารณะโพสต์ เพราะเป็นสื่อออนไลน์ที่ทุกคนสามารถเข้าถึง

เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ในฐานะเป็นสื่อใหม่ (New Media) ซึ่งอยู่ในบริบททางสังคมโลกาภิวัตน์นั้น โดยเฉพาะยังเป็นสื่อที่มีการเชื่อมต่อกับโปรแกรม Facebook ซึ่งเป็นพื้นที่ออนไลน์ที่ทุกคน ซึ่งในที่นี้คือคนไทยโดยส่วนใหญ่สามารถใช้พื้นที่เหล่านั้นในการแสดงออกทางความคิดหรือวิพากษ์วิจารณ์ไม่เห็นด้วยกับปรากฏการณ์ที่เกิดขึ้นในสังคมพม่าได้ ผู้วิจัยคิดว่าพื้นที่สื่อดังกล่าวมีความสำคัญระดับหนึ่งที่สามารถเป็นกลไก Cross-border ในการต่อสู้ข้ามพรมแดนเล็กๆ ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เพราะผู้ผลิตสื่อ และผู้ใช้สื่อสามารถนำเสนอข้อมูลข่าวสาร ความคิดเห็น หรือสามารถวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเต็มที่ภายใต้ความคุ้มครองทางด้านสิทธิและเสรีทางการสื่อสารในรัฐธรรมนูญไทย การสื่อสารได้ตอบระหว่างกันในลักษณะดังกล่าวนี้ถือเป็นการเปิด “พื้นที่สาธารณะ (Public Sphere)” โดยเป็นพื้นที่ที่สำคัญที่ประชาชนสามารถเข้ามาพบกันเพื่ออภิปรายโต้เถียงปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้น (ซึ่งในที่นี้คือปัญหาต่างๆ ที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า) ข้อมูลข่าวสารต่างๆ จะถูกนำมาตีแผ่แลกเปลี่ยนกัน ก่อให้เกิดการรับรู้ร่วมกัน และนำไปสู่การต่อสู้ทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าได้ต่อไป แม้จะมีอิทธิพลหรือความสำคัญในฐานะเป็น cross-border เล็กๆ ที่อยู่ในพื้นที่ฝั่งประเทศไทยก็ตาม เพราะกลไกในการต่อสู้จะมีเป็นลักษณะทางอ้อมผ่านตัวแทนที่สำคัญคือ “คนไทย” ในฐานะเป็นกระบอกเสียงสำคัญในการเคลื่อนไหวนำเสนอเรื่องราวต่างๆ ให้กับชนกลุ่มน้อยในพม่าได้ ลักษณะดังกล่าวสอดคล้องกับทฤษฎีของนักวิชาการด้านสื่ออย่างอุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ที่มองว่าพื้นที่สื่อดังกล่าวไม่ใช่พื้นที่สำหรับคนไม่มีปากไม่มีเสียง หรือ Voice of Voiceless โดยตรง (กลุ่มชาติพันธุ์พม่า) หากแต่เป็นพื้นที่ที่สามารถเพิ่มช่องทางการสื่อสารให้กับคนกลุ่มเดิมที่มีความสามารถในการเข้าถึงช่องทางการสื่อสารอยู่แล้ว³⁸ (คนไทย ผู้สนใจด้านพม่า และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง) โดยเฉพาะกลุ่มคนที่ทำงานในองค์กรพัฒนาด้านสิทธิมนุษยชน ผู้วิจัยจึงคิดว่าแม้บทบาทสื่อจะไม่ได้มีอิทธิพลในการต่อสู้ทางการเมืองให้กับชนกลุ่มน้อยได้มากเหมือนสื่อกระแสหลัก แต่อย่างน้อยก็ถือว่าเป็นสื่อที่มีความสำคัญระดับหนึ่งที่สามารถนำเรื่องราว หรือประเด็นที่เป็นปัญหาซึ่งส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเหล่านี้เข้าสู่วาระการพิจารณาเพื่อหาทางออกร่วมกันของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต่อไป ดังทฤษฎีของผู้รับสารที่สนใจ และติดตามการนำเสนอประเด็นต่างๆ ของสื่ออย่างสม่ำเสมอว่า...

³⁸ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, *พูดถึงนิวมီเดีย พูดถึงสิทธิในการสื่อสาร ในสื่อออนไลน์ BORN TO BE DEMOCRACY* (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB, 2554), หน้า 34.

“ดิฉันคิดว่าสื่อนี้มีประโยชน์อย่างมาก เนื่องจากประเด็นเรื่องชนกลุ่มน้อยเป็นประเด็นที่หลายฝ่ายกำลังติดตาม และข่าวสารจากเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ จะเป็นตัวสะท้อนปัญหาในประเทศพม่าได้เป็นอย่างดี ผู้ที่สนใจจะสามารถรับรู้เหตุการณ์ได้อย่างใกล้ชิดและรวดเร็ว เมื่อรับรู้เหตุการณ์แล้วนานาชาติ องค์กรต่างๆที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชน หรือกลุ่มผู้ที่สนใจสามารถกดดันเรียกร้องแทนคนกลุ่มนี้ได้ หรือส่งหน่วยพยาบาล ส่งความช่วยเหลือเข้าไปเมื่อเกิดภัยอันตรายได้”³⁹

7.4.3 เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์กับการเป็นสื่อที่ถูกเลือกนำไปอ้างอิงเนื้อหาในเอกสาร ตำรา หนังสือวิชาการ บทความข่าว และสื่ออื่นๆ

แม้การนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านสื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ จะมีลักษณะเป็นการ “แปลข่าวจากภาษาอังกฤษเป็นภาษาไทย” จากสำนักข่าวสื่อทางเลือกอื่นๆ อาทิ อิระวดี, มิซซีมา, ดีวีบี ฯลฯ แต่กระนั้นก็ถือได้ว่ามีความสำคัญในแง่ของการเป็นเครื่องมือที่ช่วยเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับชาติพันธุ์พม่าได้มากขึ้นโดยเป็นเสมือนฟันเฟืองของสื่อทางเลือกภายนอกที่สามารถต่อยอดเป้าหมายของสำนักข่าวทางเลือกเหล่านั้น ซึ่งเป็นสื่อที่ผู้ผลิตเว็บไซต์ฯ เลือกนำมาแปลเป็นภาษาไทยและนำเสนอออกมา ส่งผลทำให้เกิดพื้นที่ในการต่อสู้ที่เพิ่มมากขึ้น และทำให้คนไทยที่ไม่รู้ภาษาอังกฤษได้เข้าใจประเด็นปัญหาและความเดือดร้อนซึ่งกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในมิติต่างๆ และที่สำคัญด้วยบริบทของการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านเว็บไซต์ฯ ที่มักเป็นการสะท้อนให้เห็นข้อเท็จจริงบางอย่างที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า จึงส่งผลให้นักวิชาการ นักเรียน นักศึกษา หรือผู้ที่สนใจในเรื่องพม่าสามารถศึกษาค้นคว้า และอ้างอิงประเด็นงานจากการนำเสนอของเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ได้ ผู้วิจัยจึงคิดว่ากลุ่มผู้รับสารเหล่านี้จะเป็นจุดเปลี่ยนสำคัญหรือฟันเฟืองเล็กๆที่จะนำเอาประเด็นที่ถูกนำเสนอในเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ไปขยายต่อ ไม่ว่าจะเป็นการผลิตผลงานวิชาการ ทำรายงาน/วิจัย เขียนบทความ หรือในหนังสือทางวิชาการ บทความข่าว และสื่ออื่นๆ ที่มักจะอ้างอิงประเด็นเนื้อหาจากสื่อดังกล่าว

เมื่อพิจารณาถึงประเด็นการต่อสู้ทางการเมืองผ่านเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์นั้น จากการให้สัมภาษณ์ของแสงสิน หนึ่งในทีมงานที่เกี่ยวข้องกับการเลือกประเด็นเพื่อนำเสนอผ่านเว็บไซต์ฯ ก็ได้อธิบายเป้าหมายในการคัดเลือกเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์ฯว่า “ไม่ว่าจะเป็นสื่อเก่าอย่างวารสารสาละวินโพสต์ หรือสื่อใหม่อย่างเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์นั้น สิ่งที่เราต้องการมาโดยตลอดคือต้องการให้คนไทยเกิดความเข้าใจต่อ ‘ชนกลุ่มน้อยพม่า’ ในมิติต่างๆมาก

³⁹ สัมภาษณ์สุภัทรา ศิริพจนากุล, เจ้าหน้าที่โครงการ/กระทรวงการต่างประเทศ, 8 มีนาคม 2556

ขึ้น”⁴⁰ ซึ่งนัยยะหนึ่งก็คือความจริงที่สอดคล้องกับสิ่งที่แสงสินให้สัมภาษณ์นั้นคือการให้ความสำคัญกับชนกลุ่มน้อยพม่า แต่เพื่อความชัดเจนในมิติของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ถูกนำเสนอผ่านเว็บไซต์ฯออกมานั้น จากการสำรวจพบว่ากลุ่มชาติพันธุ์ที่แสงสินได้ให้ความสำคัญในการเลือกนำมาเสนอ ส่วนหนึ่งก็เป็นการพูดภาพรวมทั่วไปของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า แต่ในอีกส่วนหนึ่งก็ให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นที่ชี้เฉพาะถึงกลุ่มชาติพันธุ์ในแต่ละกลุ่ม จากการสำรวจของผู้วิจัยพบว่า กลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ถูกกล่าวถึงผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในแง่ของการนำเสนอประเด็นข่าวและบทความต่าง ๆ นั้นจะมีกลุ่มชาติพันธุ์ที่ถูกกล่าวถึงมากที่สุด 4 กลุ่ม (ตามลำดับ) คือ “กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (ซึ่งมีหลายชนเผ่า) มากที่สุด (18 เรื่อง) ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์ที่เว็บไซต์ฯให้ความสำคัญในการสื่อสารในลำดับรองลงมาคือ “กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่” (15 เรื่อง), “กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยา” (13 เรื่อง), และกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น (8 เรื่อง) นอกเหนือจากนี้ก็จะเป็นการกล่าวถึงภาพรวมของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยทั่วไป และเรื่องอื่นๆที่เป็นสถานการณ์ต่างๆ ด้านสังคมการเมืองที่เกิดขึ้นภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย

ลักษณะดังที่ผู้วิจัยวิเคราะห์และตีความมาทั้งหมดจึงนำมาสู่บทสรุปที่ว่า “บทบาทของสื่อในการต่อสู้ทางการเมืองของชนกลุ่มน้อยพม่าในเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” นั้น แม้ในทางหนึ่งผู้ผลิตสื่อฯจะให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาข่าวหรือบทความในเชิงของการพูดภาพรวมทั่วไปของ “ชนกลุ่มน้อยพม่า” ในบริบททางสังคมพม่าที่เปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยแล้ว แต่ในอีกทางหนึ่งที่มีการระบุประเด็นเนื้อหาข่าวที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยระบุ หรือชี้เฉพาะอย่างชัดเจนนั้น และมีความถี่ในการนำเสนอออกมาบ่อยครั้งมากที่สุดจะมีทั้งหมด 4 กลุ่ม (เรียงลำดับจากมาก-น้อย) คือ 1) กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง (หลายชนเผ่า), 2) กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่, 3) กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยา, และ 4) กลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น ซึ่งก็อาจสรุปได้ว่าในบริบทเวลาที่ผู้วิจัยเลือกศึกษาประเด็นเนื้อหาผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คือ กันยายน 2554 - ธันวาคม 2555 นั้น “บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นั้น จะให้ความสำคัญกับการเป็นตัวแทนในการต่อสู้ทางการเมืองแก่ 4 กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวเป็นหลัก ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์พม่าอื่นๆที่ถูกกล่าวถึงจะมีความถี่ในการนำเสนอแบบประปรายเพียง 1-2 ครั้งเท่านั้น” ซึ่งในเว็บไซต์ฯนี้ กลุ่มชาติพันธุ์ที่เพิ่มขึ้นมาจากสื่อวารสารสาละวินนิวส์จะมี 2 กลุ่ม

⁴⁰ สัมภาษณ์แสงสิน, ผู้จัดทำเว็บไซต์สาละวินนิวส์, 31 มีนาคม 2556.

นอกจาก 4 กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว (กะเหรี่ยง, ไทใหญ่, โรฮิงยา, คะฉิ่น) ที่ผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯได้เลือกนำมาเสนอบ่อยครั้งมากที่สุดแล้วนั้น หากแต่ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์พม่าอื่นๆอีกที่มีการนำเสนอ เพียงแต่มีปริมาณความถี่ในการนำเสนอที่น้อย (ประมาณ 1-2 ครั้ง) เช่น ชาติพันธุ์มอญ (1 ครั้ง) ฯลฯ ซึ่งไม่โดดเด่นเท่ากับ 4 กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว

คือ กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยา และกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น (อาจเป็นเพราะบริบทภายหลังการเปลี่ยนประชาธิปไตยพม่า นั้น ได้เกิดสถานการณ์ความรุนแรงขึ้นกับ 2 กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวบ่อยครั้ง ซึ่งเป็นประเด็นเรื่อง “สิทธิมนุษยชน” ที่สื่อเองก็ให้ความสำคัญในการนำเสนอเป็นพื้นฐานอยู่แล้ว นอกจากนี้ก็มีกลุ่มชาติพันธุ์พม่ากลุ่มอื่นๆ อาทิ มอญ ที่ถูกกล่าวถึงเพียงเล็กน้อย (1 ครั้ง) ด้วยเหตุนี้จากลักษณะดังกล่าวมาทั้งหมด สาเหตุที่ผู้วิจัยคิดว่าผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯ ได้ให้ความสำคัญในการสะท้อนประเด็นต่างๆ กับ 4 กลุ่มชาติพันธุ์เป็นหลักนั้น อาจเป็นเพราะสาเหตุดังต่อไปนี้

1) กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง อย่างที่กล่าวไปแล้วเช่นเดียวกันในบทวิเคราะห์วารสารสาละวินโพสต์ ที่ว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีประชากรมากเป็นอันดับสองของพม่าในบริเวณพม่าแท้ (ประมาณ 7 ล้านคน) และอาศัยอยู่ในพื้นที่รอยต่อระหว่างพม่า และไทย (ภาคเหนือ/ภาคตะวันตกของไทย) การเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยของเว็บไซต์ฯ จึงให้ความสำคัญกับมิตินี้ ในฐานะที่อยู่ใกล้ชายแดนไทย-พม่า และบางส่วนก็อพยพเข้ามาในประเทศไทย จึงทำให้มีความใกล้ชิดในแง่ของการมีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน นอกจากนี้ภายหลังจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า สิ่งหนึ่งที่เกิดขึ้นมาอันเป็นความต้องการของรัฐบาลภายใต้การนำของพลเอกเต็งเส่งก็คือ “กระบวนการสร้างสันติภาพ หรือ Peace Process” ร่วมกันระหว่างกองกำลังชนกลุ่มน้อยพม่ากับรัฐบาลพม่า ในมิตินี้จึงเป็นอีกมิติหนึ่งที่สื่อได้สะท้อนและให้ความสำคัญในการนำเสนอผ่านสื่อออกมาอย่างต่อเนื่อง ประกอบกับเมื่อลงนามยุติการหยุดยิงร่วมกันแล้ว หลังจากนั้นสื่อได้เป็นตัวกลางนำเสนอออกมาว่ากองกำลังทั้ง 2 คือ กองกำลังพม่า และกองกำลังกะเหรี่ยงก็ยังคงมีการปะทะกันในบางสถานการณ์ สื่อยังคงเป็นกระบอกเสียงเพื่อสะท้อนสถานการณ์ต่างๆ เหล่านี้ ออกมาให้ผู้รับสารได้รับทราบ ไม่ว่าจะเป็นประเด็น “สันติภาพ” หรือ “ความขัดแย้ง” ที่เกิดขึ้นกับ “กลุ่มกะเหรี่ยง” ส่งผลให้กลุ่มดังกล่าวถูกนำเสนอผ่านเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มากที่สุด

2) กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ ถือเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่ถูกผลิตสื่อได้ให้ความสำคัญในการเลือกนำมาสะท้อนผ่านมิติประเด็นต่างๆ อย่างที่กล่าวในบทที่ผ่านมามากว่ากลุ่มชาติพันธุ์นี้ก็เป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีจำนวนประชากรมากเป็นอันดับสองรองจากชาวพม่า และเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความใกล้ชิดกับไทยเป็นอย่างมาก ที่สำคัญในประเทศไทยก็มีจำนวนชาติพันธุ์ไทใหญ่อพยพมาอาศัยอยู่เป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ภายหลังบริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าอย่าง ที่กล่าวไปแล้วในกลุ่มกะเหรี่ยงว่า รัฐบาลเต็งเส่งมีแนวนโยบายกระชับความสัมพันธ์ระหว่างกองกำลังกลุ่มชาติพันธุ์และกองทัพพม่าด้วยการเชิญตัวแทน/หัวหน้าของกลุ่มชาติพันธุ์เข้ามาร่วมหารือเพื่อจะสร้างแผนปรองดองร่วมกัน โดยเฉพาะการเจรจาเพื่อหาข้อยุติในการหยุดยิง ในประเด็นต่างๆ เหล่านี้ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย จึงส่งผลให้สื่อเว็บไซต์ฯ เลือก

ประเด็นต่างๆมานำเสนอเพื่อให้ผู้รับสารเห็นบริบทความเปลี่ยนแปลง และความรุนแรงต่างๆที่ยังหลงเหลืออยู่ ประกอบกับพัฒนาการของตัวสื่อเองที่เกิดขึ้นมาจากการแยกตัวของสำนักข่าวฉานและบุคคลากรซึ่งเป็นทีมงานแปลข่าวเพื่อนำเสนอผ่านเว็บไซต์ก็เป็นกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ จึงอาจเป็นเงื่อนไขข้ออย่างหนึ่งที่ทำให้ประเด็นข่าวเกี่ยวกับไทใหญ่ได้ถูกนำมาถ่ายทอดในระดับความถี่ที่ค่อนข้างสูง

3) กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยา^{*} (แตกต่างจากสื่อวารสารฯ) ถือได้ว่าเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งนับถือศาสนาอิสลาม อาศัยอยู่ตอนเหนือในรัฐยะไข่ (อาระกัน) ทางตะวันตกของประเทศพม่า และในช่วงเวลาที่ผู้วิจัยเลือกศึกษานั้นอยู่ในบริบทที่เกิดเหตุการณ์การนองเลือด และปะทะกันระหว่างกลุ่มหัวรุนแรงทางศาสนา คือกลุ่มชาวมุสลิม และกลุ่มชาวมุสลิม ส่งผลให้เกิดปัญหาความรุนแรงจนมีผู้ได้รับบาดเจ็บ และล้มตายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้ “ปัญหาการลี้ภัย” ก็เป็นอีกปัญหาหนึ่งที่เกิดขึ้นกับกลุ่มโรฮิงยาอย่างต่อเนื่อง ในบริบทเวลาดังกล่าวเว็บไซต์ฯจึงกลายมาเป็นสื่อกลางในการสะท้อนประเด็นปัญหาที่เกิดจากการถูกรังแกของกลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยาที่ไร้ความเป็นธรรมหรือขาดหลักสิทธิมนุษยชนอย่างสูงสุด สื่อเว็บไซต์ฯจึงให้ความสำคัญและเป็นตัวกลางในการเคลื่อนไหวเพื่อต่อสู้ให้กับกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว

4) กลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น^{**} ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มหลักกลุ่มสุดท้ายที่โดดเด่นในแง่ของการนำเสนอผ่านเว็บไซต์สาธารณะบนอินเทอร์เน็ต เพราะในบริบทเวลาที่ผู้วิจัยศึกษานั้นได้เกิดสถานการณ์สำคัญต่างๆที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่นหลายอย่าง อาทิ การเจรจาเพื่อหาหรือเรื่องสันติภาพ (Peace Process) ร่วมกันระหว่างกลุ่มรัฐบาลพม่ากับกลุ่มกองกำลังคะฉิ่น รวมถึงเหตุการณ์การปะทะ หรือการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอันเนื่องมาจากสาเหตุต่างๆที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องแม้ภายหลังจะมีการเจรจาเพื่อหาข้อยุติในการหยุดยิง และสร้างสันติภาพร่วมกันที่อยู่บน

^{*} ชาวโรฮิงยาถูกรัฐบาลและประชาชนส่วนใหญ่ในพม่ามองว่าเป็นชาวต่างชาติมาตลอด ที่สำคัญชาวโรฮิงยามีความขัดแย้งกับชาวมุสลิมในรัฐยะไข่มานาน ทั้งรัฐบาลพม่าและรัฐบาลบังกลาเทศต่างก็ไม่ต้องการชนกลุ่มน้อยโรฮิงยา โดยภาพรวมของชาวโรฮิงยานั้นราว 300,000 คน มีชีวิตความเป็นอยู่ที่ยากจนข้นแค้น นอกจากนี้ก็มีชาวโรฮิงยาบางส่วนที่ยอมเสี่ยงภัยที่จะหนีตายไปอยู่ประเทศอื่นด้วยเหวี่ยงๆ ได้รับความสนใจจากชาวโลกในช่วงไม่กี่ปีมานี้ แต่ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวโรฮิงยาแทบจะไม่มีอะไรดีขึ้น และเพิ่งกลายมาเป็นข่าวใหญ่เมื่อ 1-2 ปีที่ผ่านมาเกี่ยวกับเหตุการณ์การปะทะจนส่งผลให้เกิดการนองเลือดอย่างรุนแรงทางศาสนาระหว่างกลุ่มหัวรุนแรงที่นับถือศาสนาพุทธ และอิสลาม ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน เดลินิวส์, โรฮิงยา : ไร้สัญชาติ-ขาดมิตร [ออนไลน์], 17 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://www.dailynews.co.th/article/84/120003?page=11>

^{**} กลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น ประกอบด้วยกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มย่อยๆที่สำคัญ 4 กลุ่มคือ จิงเป่า (Jinghpaw) ซึ่งมีจำนวนมากสุด รองลงมาคือ อาชิ (Atsi) ลาชิ (Lashi), และมารู (Maru) ซึ่ง 3 กลุ่มหลังนี้อาศัยอยู่ใกล้ชายแดนจีน และมีภาษาพูดเป็นของตัวเองที่แตกต่างกับกลุ่มที่อยู่ก่อนมาทางพม่า ดูรายละเอียดเพิ่มเติมใน พรพิมล ตริโชติ, ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า (กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2542), หน้า 134.

พื้นฐานของความปรองดองแล้วก็ตาม ก็ยังคงประสบกับปัญหาต่างๆที่ส่งผลให้กลุ่มผู้ผลิตสื่อเว็บไซต์ฯยังคงให้ความสำคัญที่จะถ่ายทอดประเด็นต่างๆเหล่านี้ออกมา

จากที่กล่าวมาทั้งหมดจึงนำมาสู่บทสรุปการวิเคราะห์เนื้อหาเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ที่ว่า “เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์” ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับ “ความเป็นประชาธิปไตย” ในฐานะเป็นเครื่องมือทางอุดมการณ์หลักของกลุ่มผู้ผลิตสื่อฯ อันส่งผลทำให้การนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆภายในเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์นั้นมักมุ่งเน้นในการนำเสนอประเด็นที่สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่เป็นธรรม, และปัญหาเชิงนโยบาย โดยอยู่บนพื้นฐานของการวิพากษ์วิจารณ์การกระทำที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลพม่าอย่างต่อเนื่อง และที่สำคัญซึ่งแตกต่างจากการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อวารสารสาธารณะโปสต์ก็คือ การให้ความสำคัญกับมิติด้านประชาธิปไตยที่ได้ส่งผลดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าด้วย (ซึ่งในช่วงก่อนหน้าการนำเสนอในประเด็นนี้แทบจะไม่มี)

ดังนั้นสื่อประเภทเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์จึงเป็นสื่อที่มีหน้าที่ดำเนินไปในทิศทางเดียวกับวารสารสาธารณะโปสต์ ที่เกิดขึ้นมาเพื่อต้องการเปิดพื้นที่ให้เกิดการสื่อสารที่เกี่ยวข้องกับมิติกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ในฐานะเป็นเครื่องมือตัวกลางที่สามารถเป็นปากเสียงเพื่อเรียกร้องและต่อสู่ทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าได้ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง, ไทยใหญ่, โรฮิงยา, และคะฉิ่นดังที่กล่าวมาที่ถูกรับผลิตสื่อเลือกนำเสนอออกมาในระดับที่มาก และโดดเด่นที่สุด ในขณะที่ยังมีกลุ่มชาติพันธุ์พม่าอื่นๆอีกที่ถูกละทิ้งในการนำเสนอมิติที่เป็นภาพรวมทั่วไป

บทที่ 8

บทสรุป อภิปรายผล ข้อเสนอแนะ

8.1 สรุปผลการวิจัย

การถือกำเนิดของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศพม่า ในฐานะเป็นสื่อสารมวลชนรูปแบบหนึ่งนั้นเกิดขึ้นมาจากเหตุการณ์การประท้วงครั้งใหญ่ในพม่าเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม พ.ศ. 2531 หรือเหตุการณ์ 8-8-88 ซึ่งเป็นเหตุการณ์ที่มีเป้าหมายเพื่อโค่นล้มรัฐบาลเผด็จการภายใต้การบริหารและควบคุมของนายพลเนวิน สื่อสารมวลชนจึงเป็นเครื่องมือสำคัญในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยครั้งสำคัญในพม่า นับตั้งแต่ช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญที่สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนได้เกิดขึ้นมาเพื่อเป็นสื่อกลางในการรายงานข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับประเทศพม่า ซึ่งโดยส่วนใหญ่ก็มีที่มาจากกลุ่มต่อต้านการกระทำของรัฐบาลพม่า โดยมีการประยุกต์ปรับเปลี่ยนองค์กรให้มีความเป็นอิสระมากขึ้นเพื่อเป็นตัวกลางในการรายงานข่าวสารที่เป็นข้อเท็จจริงออกสู่สังคม จึงส่งผลให้พัฒนาการในช่วงเริ่มต้นของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนมักมีจุดร่วมเดียวกันคือ *“การทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์ระบบการเมืองหรือรัฐบาลที่เป็นเผด็จการ”* แม้บางสื่อฯจะไม่ได้บอกโดยตรงว่าเป็นสื่อซึ่งทำหน้าที่วิพากษ์วิจารณ์การเมืองหรือรัฐบาล แต่ก็สามารถรับรู้ได้จากการนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านสื่อในเชิงของการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลอยู่เสมอ ลักษณะดังกล่าวนับว่าสอดคล้องกับกระบวนการทำงานของสื่อ *“วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์”* เช่นเดียวกันในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน หรือ Cross-Border Alternative Media รูปแบบหนึ่งที่มีทิศทางในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่สอดคล้องดังกล่าวข้างต้น แต่ลักษณะเฉพาะที่สำคัญของสื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์คือ *“การให้ความสำคัญในมิติของกลุ่มชาติพันธุ์ ซึ่งอยู่ตรง “พรมแดน” ทั้งทางกายภาพ และพรมแดนทางความคิด เป็นกลุ่มทางสังคมที่มีความแตกต่างและหลากหลายในพม่า”* โดยมักนำเสนอเนื้อหาที่เชื่อมโยงเข้ากับบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เป็นกลไกในการละเมิด หรือลดทอนศักยภาพในความเป็นมนุษย์ของกลุ่มชาติพันธุ์ ที่ส่งผลให้เกิดความไม่เท่าเทียมกัน

สำหรับการสรุปผลการศึกษาวិทยานิพนธ์เรื่องนี้ ผู้วิจัยจะขอสรุปออกมาโดยใช้ตารางแจกแจงเปรียบเทียบความเหมือนและความแตกต่างของสื่อทั้งสองประเภท เพื่อที่จะให้เห็นความเหมือน หรือความแตกต่าง รวมถึงลักษณะโดดเด่นที่สำคัญในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของสื่อทั้งสองประเภท ซึ่งอยู่ในช่วงเวลาก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย [วารสารฯ] และหลังการ

เปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย [วารสารฯ และเว็บไซต์] ภายใต้กรอบเวลาดั้งแต่ มกราคม พ.ศ.2553 ถึง ธันวาคม พ.ศ.2555 และหลังจากนั้นผู้วิจัยจะได้อภิปรายผลการวิจัยในประเด็นถัดไป

ตารางที่ 3 ตารางสรุปการเปรียบเทียบผลการวิจัยระหว่างสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนทั้งสองประเภท
(วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์)

ประเด็นการเปรียบเทียบ	วารสารสาละวินโพสต์ (ก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย)	เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ (หลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย)
Theme หลัก	1) สถานการณ์ปัจจุบัน (ด้านสังคม และการเมือง) 2) ชนกลุ่มน้อย หรือชนเผ่า 3) สถานที่สำคัญ (ที่เกี่ยวข้องกับสังคม การเมือง) 4) การต่อสู้(สิทธิเสรีภาพ/สิทธิทรัพยากร) 5) สังคมและวัฒนธรรม	1) สถานการณ์ปัจจุบันในรูปแบบข่าว (ด้านสังคม และการเมือง) *การนำเสนอข่าวที่เป็นสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นในพม่า เป็นการแปลข่าวจากสำนักข่าวอื่นๆมาเป็นภาษาไทย
ประเด็นเนื้อหาหลัก	1) ความเลวร้าย,ความรุนแรง,ความไม่ยุติธรรมของรัฐบาล 2) ปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล 3) การส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดน 4) สถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคม การเมือง 5) สร้างความเข้าใจในการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองสู่ประชาธิปไตย (ไม่เชื่อ)	1) ความเลวร้าย,ความรุนแรง,ความไม่ยุติธรรมของรัฐบาล 2) ปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล 3) การไร้สิทธิและเสรีภาพ (บางส่วน) 4) สิทธิและเสรีภาพ[กลุ่มชาติพันธุ์ฯ] (บางส่วนบางประเด็น) 5) กระบวนการสร้างสันติภาพระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆกับรัฐบาลพม่า
มุมมองทางความคิด (Perspective)	1) มุ่งนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เป็นด้านลบ (การละเมิดสิทธิมนุษยชน / ความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ ฯลฯ) 2) วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพม่า และการกระทำของผู้นำทหาร 3) วิพากษ์วิจารณ์ประชาธิปไตยที่กำลังเกิดขึ้นในเชิงของการไม่เห็นด้วย	1) นำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เป็นด้านลบ(การละเมิดสิทธิมนุษยชน / ความเหลื่อมล้ำในด้านต่างๆ ฯลฯ) ที่มีอยู่ 2) วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพม่า และการกระทำของผู้นำพลเรือนในปราบทหาร 3) วิพากษ์วิจารณ์ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในเชิงของการไม่เห็นด้วย 4) นำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เป็นด้านบวกซึ่งเกิดขึ้นเฉพาะบางเรื่อง/บางมิติ(สิทธิเสรีภาพในบางมิติที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า, การสร้างพื้นที่สันติภาพ [การเจรจา/สร้างข้อยุติการหยุดยิง] สู่ความปรองดอง

8.1.1 ประเด็นที่น่าสนใจ (Theme)

จากการวิจัยเมื่อเปรียบเทียบพบว่าประเด็นที่น่าสนใจ (Theme) ผ่านสื่อทั้งสองประเภท (วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์) มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ ประเด็นที่น่าสนใจผ่านสื่อวารสารสาละวินโพสต์จะมีความหลากหลาย (ทั้งคอลัมน์และประเด็นเนื้อหา) มากกว่าการนำเสนอในสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ เห็นได้จากการจำแนกออกมาในตารางข้างต้นที่แสดงให้เห็นว่าวารสารสาละวินโพสต์มีประเด็น (Theme) ที่น่าสนใจถึง 5 ประเด็นคือ สถานการณ์ปัจจุบัน (ด้านสังคม และการเมือง), ชนกลุ่มน้อยหรือชนเผ่าที่ครอบคลุมทุกมิติ, สถานที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับสังคมการเมืองพม่า, การต่อสู้ด้านสิทธิเสรีภาพ/สิทธิทรัพยากร, และสังคมวัฒนธรรม ในขณะที่สื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์มี Theme ที่น่าสนใจเพียง Theme เดียวเท่านั้นที่โดดเด่นคือ ประเด็นด้านสถานการณ์ปัจจุบัน (ทางสังคมการเมือง) ที่เกิดขึ้นในพม่า

ลักษณะความแตกต่างในเรื่องประเด็นทำให้เห็นว่า “วารสารสาละวินโพสต์” มีพื้นที่ในการนำเสนอประเด็นต่างๆ ผ่านสื่อที่มากกว่า และหลากหลายกว่าสื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ อาจเป็นเพราะข้อจำกัดด้าน “งบประมาณ” กล่าวคือ วารสารสาละวินโพสต์จะได้รับงบประมาณในการดำเนินงานที่มากกว่าเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ นอกจากนั้นการดำเนินงานของวารสารฯ จะอยู่ในบริบทเวลาที่สังคมการเมืองพม่ามีความเป็นเผด็จการอย่างเข้มข้น ส่งผลให้แหล่งทุนที่ทำงานด้านสิทธิมนุษยชนต่างให้ความสำคัญในการสนับสนุนการทำงานของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทนี้ในปริมาณที่มาก (มากกว่าเว็บไซต์ที่อยู่ในบริบทภายหลังการเปลี่ยนแปลงผ่านฯ) การได้รับทุนสนับสนุนที่มากขึ้นน่าจะส่งผลให้การดำเนินงานผลิตสื่อวารสารสามารถถ่ายทอดออกมาหลากหลายมิติ เพราะมีงบประมาณเพียงพอที่ผู้ผลิตสื่อสามารถลงพื้นที่ในการเก็บข้อมูลเพื่อนำมาเขียนประเด็นที่หลากหลายผ่านสื่อวารสารฯ ได้โดยตรง ส่งผลให้ประเด็นหรือ Theme ที่น่าสนใจผ่านสื่อวารสารฯ มีหลากหลายมิติ ไม่ได้จำกัดเพียงประเด็นด้านสถานการณ์ทางสังคมการเมืองพม่าเพียงอย่างเดียวเหมือนกับเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เท่านั้นที่มีข้อจำกัดด้านแหล่งเงินทุนสนับสนุนในอัตราที่น้อย ส่งผลให้การนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆ ทำได้เพียงการแปลข่าวหรือบทความจากสำนักข่าวอื่นๆ ได้เพียงอย่างเดียว ประเด็นที่ออกมาผ่านสื่อเว็บไซต์ฯ จึงมีรูปแบบเป็นการนำเสนอสถานการณ์ปัจจุบันเพียงประเด็นเดียวที่โดดเด่น หรือเป็นสื่อทางเลือกของสื่อทางเลือกอีกสื่อหนึ่ง (เว็บไซต์ฯ เป็นสื่อทางเลือกที่ต่อยอดในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของสื่อทางเลือกอื่นโดยนำมาแปลเป็นภาษาไทย)

8.1.2 ประเด็นเนื้อหาหลัก

จากการเปรียบเทียบสื่อทั้งสองประเภทในตารางเบื้องต้นพบว่าประเด็นภาพรวมเนื้อหาหลัก มีทั้งส่วนที่เหมือน และแตกต่างกัน สำหรับภาพรวมส่วนที่เหมือนกันในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านสื่อทั้งสองประเภทคือ การนำเสนอประเด็นเนื้อหาด้านลบที่สะท้อนปัญหาและผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า โดยปรากฏการณ์ทางสังคมดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดความเลวร้าย, ความรุนแรง, ความไม่ยุติธรรม, และปัญหาเชิงนโยบายซึ่งส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ แก่กลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ยังคงมีอยู่ จึงทำให้เห็นความเหมือนกันของสื่อทั้งสองประเภทในแง่ของการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลัก ซึ่งไม่ว่าจะอยู่ในบริบทช่วงเวลาก่อนหรือหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าก็ตาม สื่อทั้งสองยังคงตอกย้ำให้เห็นประเด็นเนื้อหาเหล่านี้ ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นว่าแม้พม่าได้เปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยแล้วก็ตาม รูปแบบปัญหาต่างๆ เหล่านี้ก็ไม่ได้หายไปพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงทางการปกครองที่เพิ่งเกิดขึ้น

ในส่วนภาพรวมประเด็นเนื้อหาหลักที่แตกต่างกันของสื่อทั้งสองประเภทคือ “ประเด็นเรื่องสิทธิเสรีภาพ และกระบวนการสร้างพื้นที่สันติภาพร่วมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กับรัฐบาลพม่า” ที่ผู้ผลิตได้ให้ความสำคัญในการเลือกนำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ซึ่งประเด็นนี้ถือเป็นความแตกต่างที่เห็นได้ชัดระหว่างสื่อทั้งสองประเภท เพราะเป็นประเด็นที่ผู้ผลิตไม่เคยให้ความสำคัญในการนำเสนอผ่านสื่อวารสารสาละวินโพสต์มาก่อนไม่ว่าจะเป็นช่วงก่อนหรือหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยก็ตาม ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นจุดเปลี่ยน หรือความแตกต่างที่เกิดขึ้นมา อย่างไรก็ตามแม้เว็บไซต์ฯ จะให้ความสำคัญ หรือตื่นตัวในการเลือกนำเสนอประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพัฒนาการประชาธิปไตยที่ส่งผลในด้านดีในมิติที่เกี่ยวกับสิทธิเสรีภาพแบบใหม่ๆ ที่เกิดขึ้นในพม่า และมีการเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาบางมิติที่ไม่ได้วิพากษ์วิจารณ์รัฐบาลพม่า หรือการกระทำต่างๆ ที่มาจากทางการพม่าเพียงอย่างเดียวเหมือนกับที่วารสารฯ ได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอ ซึ่งเป็นพัฒนาการในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อที่ดูเหมือนจะเปลี่ยนแปลงไปบางส่วนในเชิงของการสะท้อนให้เห็นมิติที่เป็นเชิงบวกเพิ่มมากขึ้น แต่ก็ยังคงเน้นหรือสะท้อนให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรม ความรุนแรงของกองทัพ และปรากฏการณ์ที่เป็นปัญหาหรือผลกระทบต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ในพม่า

* การดำเนินงานส่วนใหญ่ของสื่อวารสารสาละวินโพสต์จะอยู่ในบริบทที่พม่าเป็นเผด็จการอย่างเข้มข้น หรือแม้เปลี่ยนผ่านแล้วในช่วงเวลาหลังจากนั้นเป็นระยะเวลาสั้นๆ ก็ไม่ได้ส่งผลให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาแต่อย่างใด ในทางกลับกันสื่อก็ยังสะท้อนเนื้อหาเดิมๆ ที่ไม่เปลี่ยนแปลง หรืออาจเปลี่ยนแปลง แต่เป็นการเปลี่ยนแปลงที่เต็มไปด้วยข้อกังขาต่าง ๆ นานา เห็นได้จากการนำเสนอประเด็นที่เป็นการวิพากษ์วิจารณ์ปรากฏการณ์ประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นมาในสังคมพม่าด้วยความไม่เชื่อใจ

8.1.3 การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่ากับบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน

จากการศึกษา และวิเคราะห์สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนพบว่า สื่อ “วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” มีนัยยะในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีความแตกต่างกัน กล่าวคือ วารสารสาละวินโพสต์ [จะดำเนินงานอยู่ในบริบทเวลาที่พม่าปกครองภายใต้ระบอบเผด็จการทหาร] ส่งผลให้สื่อวารสารฯสามารถที่จะทำหน้าที่ในการเป็นสื่อทางเลือกได้อย่างสมบูรณ์ อาทิ การเป็นสื่อที่มุ่งปฏิเสฐ หรือท้าทายอำนาจทางการเมือง หรือสถาบันอำนาจที่เกี่ยวข้องกับรัฐบาลเผด็จการทหารพม่าได้อย่างเปิดเผย และการนำเสนอเนื้อหาในเชิงความต้อองการที่จะเปลี่ยนแปลงทางสังคม¹ ซึ่งในที่นี้คือ การเรียกร้องให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางความคิดที่มองกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆในลักษณะของความเป็นอื่น มาเป็นการมองอีกมุมหนึ่งที่ทำให้คุณค่าในสถานะความเป็นบุคคลที่เท่าเทียมกันกับพลเมืองหลักภายในประเทศพม่า โดยที่รัฐบาลพม่าต้องให้ความสำคัญ และยอมรับในเรื่องความแตกต่างหลากหลายในพหุอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยอยู่ภายในประเทศ

ด้วยบริบทจากการที่พม่าอยู่ภายใต้อาญาสิทธิ์ทางการปกครองในรูปแบบรัฐเผด็จการทหารอย่างเข้มข้นนั้น ยิ่งทำให้สื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกเพื่อประชาธิปไตยต่างให้ความสำคัญกับการทำหน้าที่เป็นตัวแทนในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาลพม่าอย่างต่อเนื่อง เห็นได้จากการตรวจสอบความผิดปกติจากการกระทำทุกรูปแบบของรัฐบาลทหาร (อาทิ การทุจริตประพฤติมิชอบ, ความไม่ยุติธรรม, ความรุนแรง, ความเลวร้ายของรัฐบาล หรือผู้นำทหาร) ที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่ากลุ่มต่างๆ ลักษณะเหล่านี้ส่งผลให้สื่อวารสารสาละวินโพสต์เป็นสื่อทางเลือกที่สามารถทำหน้าที่เป็นตัวกลางในการต่อต้านอำนาจรัฐ/ทางการพม่าได้อย่างเต็มที่ เห็นได้จากทิศทางในการนำเสนอเนื้อหาต่างๆของวารสารฯที่แม้จะมีมุมที่หลากหลายมิติ หลากหลายคอลัมน์ แต่ทว่าจุดเด่นที่สำคัญก็คือการมุ่งนำเสนอเพียง “มิติด้านเดียว” ที่เป็นด้านลบซึ่งสะท้อนให้เห็นความรุนแรง, ความเลวร้าย, ความไม่ยุติธรรมของรัฐบาลพม่าที่กระทำต่อประชาชน หรือกลุ่มชาติพันธุ์ที่อาศัยภายในประเทศ

แต่แล้วเมื่อพม่าเข้าสู่กระบวนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยสืบเนื่องจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 สื่อประเภทเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ได้กลายมาเป็นสื่อใหม่ที่ทำหน้าที่ในการนำเสนอเนื้อหาแนววารสารสาละวินโพสต์ที่ได้ยุติบทบาทไปในเดือนตุลาคม

¹ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550),

พ.ศ.2554 การทำหน้าที่ของสื่อเว็บไซต์ฯจึงอยู่ในบริบทช่วงเวลาภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ประกอบกับเป็นช่วงเวลาที่อยู่ภายใต้รัฐธรรมนูญพม่าปี 2551 ซึ่งมีบทบัญญัติที่ให้ความสำคัญคุ้มครองในเรื่องสิทธิและเสรีภาพของพลเมือง ในที่นี้รวมถึงสื่อสารมวลชนที่มากขึ้นด้วยนั้น ดั่งใจความสำคัญในประกาศรัฐธรรมนูญพม่าฉบับปัจจุบัน มาตรา 354 วรรคหนึ่ง บทที่ 8 ความว่า

“ (a) Every citizen shall be at liberty...to express and publish freely their convictions and opinions.

(d) ...to develop their language, literature, culture they cherish, religion they profess and custom...²

จากข้อบัญญัติในรัฐธรรมนูญพม่าฉบับปัจจุบันดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลพม่าได้ให้ความสำคัญกับสิทธิและเสรีภาพของพลเมืองทุกคนในการแสดงความคิดเห็น หรือการนำเสนอความคิดเห็นเหล่านั้นในมิติของอุดมการณ์ต่างๆได้โดยอิสระ นอกจากนี้ภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้งเมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน พ.ศ.2553 นั้น รัฐบาลพม่าได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปสื่อที่มีอยู่ภายในประเทศพม่า เห็นได้ชัดจากการเปิดโอกาสให้สื่อสิ่งพิมพ์ในพม่าทุกประเภทสามารถที่จะตีพิมพ์ได้โดยไม่มีกรตรวจสอบ หรือการเซ็นเซอร์สื่ออีกต่อไป สื่อสารมวลชนในพม่าจึงเริ่มมีความผ่อนคลาย และสามารถสื่อสารในประเด็นที่ต้องการสื่อออกมาได้มากขึ้น ในขณะที่เดียวกันก็เกิดการตื่นตัวของสื่อ เห็นได้ชัดจากวงการสื่อมวลชนในพม่าที่เติบโตขึ้นอย่างรวดเร็ว รวมถึงมีการจัดรูปแบบขององค์กรสื่อที่มีความหลากหลาย ปრაกฏการณ์ใหม่ต่างๆ เหล่านี้จึงเริ่มเติบโตและมีพื้นที่มากขึ้นในช่วงเวลาดังกล่าว ส่งผลให้สื่อทางเลือกทั้งที่ทำงานภายในประเทศพม่า (รวมถึงสื่อที่ทำงานอย่างลับๆในอดีต) สามารถที่จะแสดงบทบาทความมีตัวตนที่แท้จริงของสื่อต่างๆออกมาได้อย่างอิสระ และไม่ต้องกลัวการถูกตรวจสอบ หรือถูกควบคุมพิจารณาในทางกฎหมายจากการพม่าเหมือนในอดีต ลักษณะดังกล่าวได้ส่งผลทำให้เกิดพื้นที่สาธารณะในการสื่อสารของพลเมืองที่เริ่มมีมากขึ้น พลเมืองทุกคนสามารถมีส่วนร่วมในการ

² Online Burma/Myanmar library, Constitution of the Republic of the Union of Myanmar [Online], 2 October 2013, แหล่งที่มา http://www.burmalibrary.org/docs5/Myanmar_Constitution-2008-en.pdf

ตั้งแต่เดือนมิถุนายน ปี พ.ศ. 2554 ผลพวงจากการยกเลิกการตรวจสอบสื่อ หรือยุติการเซ็นเซอร์ของรัฐบาลพม่าภายใต้การนำของพลเอกเต็งเส่งนั้น ได้ส่งผลให้สื่อสิ่งพิมพ์ในพม่าทั้งหมด (อาทิ วารสาร, นิตยสาร, หนังสือพิมพ์, และสื่อสิ่งพิมพ์อื่นๆ) ได้รับอนุญาตให้ตีพิมพ์ออกมาโดยไม่ต้องผ่านกองตรวจสอบข้อมูลข่าวสารของพม่า หรือกองเซ็นเซอร์อีกต่อไป บริบทดังกล่าวที่เกิดจากการปฏิรูปสื่อสารมวลชนของรัฐบาลได้ส่งผลให้เกิดเสรีภาพสื่อที่สามารถทำหน้าที่ของสื่อเพื่อมวลชน และมีพื้นที่ในการแสดงออกที่เพิ่มมากขึ้น

สื่อสาร หรือมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันระหว่างสื่อกับสังคมภายนอกได้อย่างอิสระ ภายใต้ความคุ้มครองในข้อบัญญัติต่างๆ ตามกฎหมายของรัฐบาลประชาธิปไตยที่มีความอ่อนคลายมากขึ้น สื่อจึงเป็นองค์กรที่พลเมืองสามารถใช้เพื่อถ่ายทอดประเด็นความต้องการ ทรรศนะ มุมมองทางความคิดออกสู่สังคมได้ในระดับหนึ่ง (ยังไม่เสถียร) แต่อย่างน้อยพื้นที่การสื่อสารของสื่อในช่วงเวลานั้นนับว่าเริ่มขยายตัวอย่างรวดเร็ว เห็นได้จากการกล้าเปิดเผยตัวเองของสื่อต่อต้านที่ทำงานอย่างลับๆ และผิดกฎหมายในอดีต (ก่อนการเปลี่ยนผ่านฯ) รวมถึงสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน หรือสื่อพลัดถิ่นหลากหลายสื่อที่สามารถเข้ามาดำเนินงานสานต่ออุดมการณ์เดิมภายในประเทศพม่าได้

แม้การดำเนินงานของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในบางส่วนจะเปลี่ยนไปในแง่การดำเนินงานบริหารงานหรือองค์กร แต่สำหรับ “เว็บไซต์สาธารณะนิวส์ออนไลน์” ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทหนึ่งที่ทำงานในประเทศไทยภายใต้บริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากพัฒนาการประชาธิปไตย และการปฏิรูปสื่อของรัฐบาลภายหลังการเปลี่ยนผ่านการปกครองในพม่า นั้น ก็ได้รับผลกระทบเช่นกัน โดยเฉพาะด้านงบประมาณสำหรับการผลิตสื่อที่ถูกตัดลง การเปลี่ยนแปลงในเชิงการบริหารองค์กรบางส่วนที่มีลักษณะการทำงานในรูปแบบ Part-Time นอกจากนี้ทิศทางในการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีการเปลี่ยนแปลงด้วยเช่นกันในบางมิติ เห็นได้จากทิศทางในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มีการเปลี่ยนแปลง และมีความแตกต่างไปจากการนำเสนอในสื่อวารสารฯ กล่าวคือ การเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านสื่อมีความยืดหยุ่นมากขึ้น เห็นได้ชัดจากการเลือกนำเสนอประเด็นข่าวหรือสถานการณ์พม่าที่ไม่ได้มองในมิติด้านลบที่มุ่งโจมตี หรือต่อต้านการกระทำเผด็จการ หรือความไม่เป็นธรรมอย่างสุดขีดของรัฐบาลพม่าเพียงมิติเดียวเท่านั้น หากแต่มีการปรับมุมมองหรือกระบวนทัศน์ในการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เปิดกว้างมากขึ้น ยอมรับกับการเปลี่ยนแปลงระดับหนึ่งที่เกิดจากพัฒนาการของประชาธิปไตยในพม่า ที่ส่งผลดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆ ในบางเรื่องหรือบางประเด็น (ยังไม่ 100 เปอร์เซ็นต์) ไม่ว่าจะเป็นการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มองมิติเรื่องสิทธิ และเสรีภาพที่เพิ่มมากขึ้นของกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงผลดีที่เกิดจากแผนพัฒนาของรัฐบาลภายหลังการเปลี่ยนผ่านฯ ที่ต้องการสร้างความปรองดองแห่งชาติร่วมกันระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆ (ทั้งกองกำลังกู้ชาติ, กองกำลังติดอาวุธ, และกลุ่มอื่นๆ) ให้เข้ามามีส่วนร่วมในการยุติความรุนแรง และสร้างความปรองดองที่อยู่บนพื้นฐานของข้อตกลงร่วมกันทั้งสองกลุ่มเพื่อจะพัฒนาไปสู่กระบวนการสร้างสันติภาพต่อไป ปราบกฏการณ์นี้ได้ส่งผลดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในระดับหนึ่งด้วยเช่นกัน และสื่อเว็บไซต์ฯเองก็ไม่ได้ปฏิเสธที่จะนำเสนอผลด้านดีที่เกิดขึ้นออกมา

ลักษณะดังกล่าวถือเป็น “ความแตกต่าง” ที่สำคัญในแง่ของการเปลี่ยนแปลงเนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อของผู้ผลิตเว็บไซต์ฯ กล่าวคือ วารสารสาละวินโพสต์จะมีแง่มุมที่มองปรากฏการณ์ทางสังคมการเมืองพม่าเพียงมิติด้านลบที่เป็นปัญหาและผลกระทบทางการเมืองเผด็จการเป็นหลักใหญ่มิติเดียวเท่านั้น ในขณะที่เว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จะให้ความสำคัญในการนำเสนอผลกระทบด้านดีที่เกิดขึ้นมาจากปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในบางเรื่อง (ที่ยังมีปัญหา และไม่เสถียรในบางมิติ) โดยการนำเสนอมิติด้านดีที่เกิดขึ้นมาจากการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยแม้ในระยะหนึ่งจะมีการสะท้อนให้เห็นถึงการเปลี่ยนแปลงของผู้ผลิตระดับหนึ่ง แต่ในขณะเดียวกัน การนำเสนอมิติที่เป็นผลพวงที่ดีจากเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เพิ่งเกิดขึ้นมา ก็มาพร้อมกับการยังคงเน้นย้ำในเจตนาอุดมการณ์เดิมซึ่งเป็นอุดมการณ์หลักในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่เริ่มเกิดขึ้นมาตั้งแต่ปี พ.ศ.2545 คือ สื่อยังคงยึดมั่นการทำงานที่เป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในฐานะเป็นตัวแทน หรือกระบอกเสียงในการสะท้อนประเด็นปัญหา และผลกระทบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเช่นเดิม ซึ่งทำให้เห็นว่าแม้บรรยากาศทางสังคมการเมืองพม่าจะเปลี่ยนแปลงไป อีกนัยยะหนึ่งเว็บไซต์ฯก็ยังคงยึดมั่นอยู่บนพื้นฐานของการนำเสนอข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นเหมือนเดิม ยังคงคอยเฝ้าตรวจสอบการทำงาน การทุจริตประพฤติกิชอบของรัฐบาล และสำรวจความผิดปกติทุกอย่างที่เกิดขึ้นกับบ้านเมือง อาทิ การนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ต่อต้านการกระทำที่ปราศจากความเป็นธรรม และผลกระทบต่างๆที่รัฐบาลยังไม่สามารถแก้ไขปัญหาได้ ฯลฯ ซึ่งมีอัตราส่วนในการนำเสนอที่มากกว่าประเด็นด้านบวก หรือด้านดีที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองปกครอง สะท้อนให้เห็นถึงเสถียรภาพของประชาธิปไตยที่ยังคงมีช่องโหว่ และรอการแก้ไข ปัญหา แต่อย่างน้อยการนำเสนอเนื้อหาที่มีสองแง่มุม (ด้านบวก และด้านลบ) ของเว็บไซต์ฯ ก็ทำให้เห็นถึงความแตกต่างในแง่ของการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของสื่อทั้งสองประเภท

❖ การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงประเด็นเนื้อหาในการ

นำเสนอ ผู้วิจัยพบว่าผู้ผลิตมีการเปลี่ยนแปลงในมิติการเลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาบางส่วน ซึ่งโดยสรุปพอจะอธิบายการนำเสนอประเด็นเนื้อหาตามลำดับได้ดังต่อไปนี้

○ การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นเรื่องศักยภาพ หรือศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ และการปกครองตนเองเพื่อเปลี่ยนผ่านความขัดแย้งไปสู่การสร้างสันติภาพที่อยู่บนพื้นฐานของความปรองดองโดยคำนึงถึงสิทธิเสรีภาพของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

จากการศึกษาพบว่าสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในฐานะเป็นสื่อที่ดำเนินงานในบริบทภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่านั้น เป็นสื่อที่ให้ความสำคัญอย่างมากกับการ

นำเสนอบริบทการเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นมาจากประชาธิปไตยในระยะเปลี่ยนผ่าน กล่าวคือ สื่อเว็บไซต์จะให้ความสำคัญอย่างมากกับการสะท้อนประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับประเด็นเรื่องศักดิ์ศรี หรือคุณค่าในความเป็นมนุษย์เกี่ยวกับ “สิทธิชุมชน และสิทธิมนุษยชน” ของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ซึ่งเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีอัตลักษณ์เฉพาะเป็นของตัวเอง สื่อได้สะท้อนให้เห็นว่ารัฐบาลพม่าต้องยอมรับในเรื่องความแตกต่างหลากหลายของพลเมืองภายในประเทศเป็นการเบื้องต้นเสียก่อน และต้องเข้าใจในมิติความต้องการของกลุ่มทางสังคมที่มีความแตกต่าง ซึ่งในที่นี้คือ การเปิดโอกาสให้กลุ่มชาติพันธุ์พม่าสามารถเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองพื้นที่ของตนเองได้โดยตรง ซึ่งไม่ใช่อยู่ภายใต้การดูแลกำกับของรัฐบาลพม่าในส่วนกลางเพียงอย่างเดียว รัฐจึงต้องให้ความสำคัญในมิติของความหลากหลาย และพร้อมที่จะปรับเปลี่ยนพัฒนาพม่าให้เป็นประชาธิปไตยที่อยู่บนพื้นฐานของการเคารพสิทธิมนุษยชน สื่อเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์จึงเป็นสื่อกลาง หรือกระบอกเสียงในการทำหน้าที่เป็นสื่อทางเลือกเพื่อเรียกร้องให้เกิดประชาธิปไตยที่พัฒนาไปสู่สันติภาพร่วมกันมากขึ้น แม้ปัจจุบันจะอยู่ในรูปแบบของการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปก็ตาม แต่ก็ถือว่าเป็นจุดเริ่มต้น หรือนิมิตรหมายที่ดีของการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่า ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าสื่อให้ความสำคัญอย่างมากกับประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่อยู่ภายใต้บรรยากาศทางสังคมที่เป็นประชาธิปไตย (ซึ่งเป็นมิติที่แตกต่างจากการกดขี่ทารุณที่มาจากรัฐ) การที่สื่อให้ความสำคัญกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาดังกล่าว จึงสะท้อนให้เห็นว่าเรื่องดังกล่าวมีความสำคัญในแง่ของศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ที่สังคมพึงตระหนักว่ากลุ่มชาติพันธุ์ในฐานะเป็นพลเมืองกลุ่มหนึ่งสามารถบริหารจัดการพื้นที่ของตนเองได้โดยปราศจากการบังคับจากภายนอก สิทธิเสรีภาพ หรือสิทธิชุมชนในมิตินี้จึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลควรให้ความสำคัญ และเปิดพื้นที่ให้กลุ่มชาติพันธุ์พม่าสามารถเข้าไปมีส่วนร่วมในการจัดการพื้นที่ของตนเองได้ท่ามกลางบรรยากาศทางสังคมที่เป็นประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นผลดีต่อการสร้างพื้นที่สันติภาพ และร่วมกันพัฒนาประเทศพม่าในฐานะเป็นประเทศที่อุดมไปด้วยพหุทางสังคมวัฒนธรรมอันแตกต่างและหลากหลาย ซึ่งจะช่วยขจัดปัญหาความขัดแย้ง หรือสงครามการสู้รบระหว่างกันที่มีมาอย่างต่อเนื่องในอดีตลงได้ และในที่สุด “สันติภาพ” ที่อยู่บนพื้นฐานของความปรองดองก็สามารถเกิดขึ้นได้อย่างแท้จริง

○ การนำเสนอเนื้อหากลุ่มชาติพันธุ์พม่าในลักษณะที่ครอบคลุมทุกมิติ ภายใต้บริบทการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า

ภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ได้ให้ความสำคัญอย่างมากกับการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์ทุกมิติ ไม่เฉพาะเรื่อง

การเมืองชาติพันธุ์เท่านั้น แต่เป็นเรื่องอื่นต่างๆไปที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เพื่อที่จะเสริมสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับสารได้ปรับเปลี่ยนความคิดเชิงอคติ และมองกลุ่มชาติพันธุ์พม่าด้วยสายตาที่มีความเข้าใจซึ่งกันและกัน อย่างที่แสงลีน (ชาวไทใหญ่) ซึ่งเป็นผู้ผลิตเว็บไซต์ฯ ได้ให้สัมภาษณ์ถึงวัตถุประสงค์ของการนำเสนอเนื้อหาผ่านเว็บไซต์ฯ ดังใจความที่สำคัญว่า

“เราอยากให้คนไทยเกิดความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ครอบคลุมทุกมิติ ในทุกๆเรื่อง โดยในเนื้อหาที่เรานำเสนอผ่านเว็บไซต์นั้นจะเป็นประเด็นเหตุการณ์ที่อยู่ในความสนใจของผู้ติดตามข่าวสารพม่า ทันเหตุการณ์ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นประเด็นหรือเรื่องราวอีกด้านหนึ่งที่ยังไม่มีใครรู้ แต่ทุกๆเรื่องที่น่าเสนอก็คจะเป็นประโยชน์ต่อผู้อ่าน”³

ด้วยลักษณะความต้องการดังกล่าวของผู้ผลิตสื่อฯ จึงส่งผลให้ประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตนำเสนอออกมานั้นมีความครอบคลุมทุกมิติ อาทิ มิติด้านการเมือง สังคมวัฒนธรรม สถานที่สำคัญต่างๆ และเรื่องอื่นต่างๆไป ผู้ใช้สื่อจึงสามารถเข้าใจกลุ่มชาติพันธุ์ในมิติที่กว้างมากยิ่งขึ้นที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะเพียงมิติด้านใดด้านหนึ่งเพียงอย่างเดียวเท่านั้น การนำเสนอเนื้อหาของผู้ผลิตสื่อในการส่งเสริมความเข้าใจทุกมิตินั้นจึงทำให้ขอบเขตความเป็นสื่อทางเล็กละเอียดมีพื้นที่ที่มากกว่ากรอบค่านิยมของนักคิดด้านสื่อสารมวลชน (อย่างที่กล่าวในตอนต้น) เพราะเป็นสื่อที่ไม่ได้มุ่งต่อต้านรัฐบาล หรือการกระทำที่ปราศจากความชอบธรรมเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่เป็นสื่อที่มุ่งเสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าผ่านการนำเสนอในมุมมองที่ครอบคลุมทุกมิติ ไม่ว่าจะเป็นพัฒนาการที่ดีขึ้นจากผลพวงของการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่ส่งผลกระทบต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า หรือยังมีบางมิติที่ยังรอการแก้ไขจากรัฐบาล ฯลฯ ดังนั้นทุกมิติที่สื่อเลือกนำเสนอไม่ว่าจะเป็นมิติด้านดี หรือด้านลบที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เว็บไซต์ฯก็จะสะท้อนออกมาให้ผู้รับสารได้รับรู้ ลักษณะดังกล่าวจึงทำให้เห็นได้ว่าผู้ผลิตสื่อฯก็ได้ปฏิเสธที่จะนำเสนอมิติในด้านบวกที่เกิดจากพัฒนาการทางสังคมที่เปลี่ยนแปลงไป เพียงแต่ทุกประเด็นที่เลือกนำเสนอออกมานั้นต้องอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริง ที่มีหลักฐานข้อเท็จจริงมารองรับ

○ การนำเสนอเนื้อหาในประเด็นสิทธิทางการเมือง และสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน (ซึ่งมีบางมิติที่ยังไม่เสถียร)

สำหรับประเด็นเนื้อหาในแง่เนื้อถือเป็นจุดเด่นที่สำคัญในการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อฯ ภายหลังจากเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว การนำเสนอเนื้อหาของสื่อในมิติ

³ สัมภาษณ์ แสงลีน, ผู้แปลข่าวและจัดทำเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์, 31 มีนาคม 2556.

เรื่อง “สิทธิทางการเมือง และสิทธิเสรีภาพในการแสดงออกของประชาชน” นั้นเกิดขึ้นมาจากผลพวงของการพัฒนาประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่า อาทิ สิทธิเสรีภาพทางการเมืองของนางอองซานซูจี (การเปิดพื้นที่ให้ได้รับอิสระในการดำรงชีวิต, เปิดโอกาสให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง, เปิดโอกาสให้พบปะผู้นำเชื่อมความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ ฯลฯ), สิทธิเสรีภาพของกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มต่างๆ (การเปิดโอกาสให้กลุ่มชาติพันธุ์มีพื้นที่ในการแสดงออกซึ่งอัตลักษณ์ทางวัฒนธรรมของตนเอง, สิทธิในการอยู่อาศัยภายในประเทศของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าพลัดถิ่น, สิทธิในความเป็นพลเมืองของประเทศที่รัฐได้เริ่มจัดทำบัตรประชาชนครั้งแรกกับผู้พลัดถิ่น ฯลฯ), สิทธิเสรีภาพของนักโทษการเมือง (การปล่อยตัวนักโทษทางการเมืองได้รับความเป็นอิสระจากการถูกจำคุกกักขังอันเนื่องมาจากความขัดแย้ง หรือความแตกต่างทางความคิดทางการเมือง), สิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชน (การเปิดพื้นที่ให้กับสื่อทางเลือกเข้ามาทำงานภายในประเทศ, การเปิดโอกาสให้มีการซื้อขายสื่อประเภทต่างๆภายในประเทศ ฯลฯ), สิทธิเสรีภาพในด้านความสัมพันธ์ระหว่างประเทศที่เปลี่ยนแปลงไป (การเดินทางเข้ามาเชื่อมความสัมพันธ์ของผู้นำประเทศต่างๆ และร่วมจัดทำแผนพัฒนานโยบายต่างๆ, การยกเลิกการคว่ำบาตร ฯลฯ) การนำเสนอเนื้อหาในลักษณะดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อมีทรรคนะที่เปลี่ยนแปลงไปในแง่ของการนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่านสื่อ เห็นได้จากนำเสนอเนื้อหาในเชิงของการมองปรากฏการณ์ทางสังคมพม่าที่ดีขึ้น สืบเนื่องมาจากผลพวงของการพัฒนาประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตามแม้ในด้านหนึ่ง ผู้ผลิตสื่อจะให้ความสำคัญในการนำเสนอมิติด้านบวกที่เกิดจากพัฒนาการประชาธิปไตยในมิติของสิทธิและเสรีภาพที่ส่งผลดีต่อประชาชนพม่า แต่ก็ถือกำเนิดขึ้นกับบางมิติ หรือบางปรากฏการณ์ในสังคมพม่าเท่านั้น เพราะรัฐยังคงควบคุมสิทธิเสรีภาพบางอย่าง ซึ่งส่งผลให้เสรีภาพที่ได้มาไม่สามารถครอบคลุมทุกมิติที่เกิดขึ้นในสังคม อาทิ การควบคุมพื้นที่ในการแสดงออกทางอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์บางกลุ่ม, เสรีภาพด้านสื่อมวลชนที่ยังคงถูกคุกคามจากรัฐบาลพม่าผ่านการเซ็นเซอร์ในรูปแบบต่างๆ (บางสื่อ) ฯลฯ

ดังนั้นในมิตินี้จึงสะท้อนให้เห็นว่าแม้รัฐบาลจะให้ความสำคัญคุ้มครองในเรื่องสิทธิและเสรีภาพที่มากขึ้น แต่อีกมุมหนึ่งก็ยังรอกการแก้ไขปัญหาการถูกลิดรอนสิทธิและเสรีภาพในบางมิติ โดยทั้งสองประเด็นเนื้อหาที่สื่อนำเสนอจึงแสดงให้เห็นว่า พัฒนาการประชาธิปไตยในพม่าได้ส่งผลดีต่อสิทธิและเสรีภาพที่เพิ่มมากขึ้นของพลเมืองบางกลุ่ม และบางประเด็นเท่านั้น สิทธิและเสรีภาพที่เกิดขึ้นจึงยังไม่เสถียรแน่นอนตายตัว เพราะยังมีบางมิติที่ยังถูกลิดรอน หรือควบคุมจากรัฐบาล

8.2 อภิปรายผล

สำหรับการอภิปรายผลนั้น ผู้วิจัยจะแบ่งการอภิปรายผลอย่างสังเขปออกเป็น 3 ประเด็นหลักเพื่อวิเคราะห์ให้เห็นความสำคัญของสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มีบทบาทสำคัญในการนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศพม่า

8.2.1 ความสำคัญ และบทบาทการเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนของวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์

❖ บทบาทการเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในสถานการณ์ที่รัฐบาลพม่าควบคุมสื่ออย่างเข้มงวด

สำหรับประเด็นนี้จะเห็นได้ชัดในสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่อยู่ในบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เป็นเผด็จการอย่างเข้มข้น ซึ่งเป็นช่วงระยะเวลาก่อนการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าที่รัฐได้ใช้อำนาจในการเซ็นเซอร์ตรวจสอบสื่อทุกประเภท หรือแม้กระทั่งภายหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่าแล้วก็ตามที่มีสื่อบางส่วนยังคงถูกควบคุมหรือตรวจสอบ (ทั้งกระทำโดยตรง และโดยอ้อม) เพราะฉะนั้นแล้วเสรีภาพของสื่อในพม่านั้นก็ยังคงมีพื้นที่จำกัดในการแสดงออกทางความคิด หรือไม่สามารสื่อสารเรื่องราวต่างๆออกสู่สังคมได้อย่างสมบูรณ์ ด้วยเหตุนี้ “สื่อทางเลือกข้ามพรมแดน” จึงเข้ามามีบทบาทสำคัญในฐานะเป็นกลไกเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวประเด็นต่างๆที่ไม่สามารถสื่อสารภายในประเทศพม่าได้ โดยเฉพาะสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน “ในประเทศไทย” ที่ถือได้ว่าเป็นพื้นที่สำคัญในการเป็นตัวแทนของสื่อในพม่าเพื่อสื่อสารเรื่องราวต่างๆที่สื่อภายในประเทศพม่าไม่สามารถแสดงบทบาทในการสื่อสารออกมาได้

บทบาทสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน “ในประเทศไทย” ถือได้ว่ามีความสำคัญอย่างมากในการนำเสนอถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศเพื่อนบ้านอย่างพม่า เพราะด้วยบริบทพื้นที่พรมแดนของประเทศพม่ามีอาณาเขตติดต่อกันกับประเทศไทย จึงส่งผลให้เกิดการเคลื่อนไหวของกลุ่มต่างๆที่เกิดขึ้นตามชายแดนอยู่เสมอ ประกอบกับการอพยพโยกย้ายไปมาของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าเข้ามายังประเทศไทย ส่งผลทำให้สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่นำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับมิติต่างๆในประเทศพม่ามีความสำคัญอย่างมาก

นอกจากนี้ที่สำคัญคือ การที่ประเทศไทยปกครองในระบอบประชาธิปไตย จึงส่งผลให้เกิดสิทธิ และเสรีภาพทางด้านสื่อมวลชนที่สามารถสื่อสารประเด็นต่างๆที่หลากหลายมิติออกสู่

สังคมได้ การสื่อสารจึงเป็นสิ่งที่รัฐบาลไทยได้ให้ความคุ้มครอง และสนับสนุนองค์กรสื่อมวลชนที่ทำงานภายในประเทศ ดังเห็นได้ชัดจากประกาศรัฐธรรมนูญปี 2550 หมวดที่ 3 เรื่องสิทธิและเสรีภาพ ส่วนที่ 7 เสรีภาพในการแสดงความคิดเห็นของบุคคลและสื่อมวลชน มาตราที่ 45 ความว่า

“บุคคลย่อมมีเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น การพูด การเขียน การพิมพ์ การโฆษณา และการสื่อความหมายโดยวิธีอื่น การจำกัดเสรีภาพตามวรรคหนึ่งจะกระทำมิได้ การสั่งปิดกิจการหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา นี้ จะกระทำมิได้ การห้ามหนังสือพิมพ์หรือสื่อมวลชนอื่นเสนอข่าวสารหรือแสดงความคิดเห็นทั้งหมดหรือบางส่วน หรือการแทรกแซงด้วยวิธีการใดๆ เพื่อลิดรอนเสรีภาพตามมาตรา นี้ จะกระทำมิได้ เว้นแต่โดยอาศัยอำนาจตามบทบัญญัติแห่งกฎหมายซึ่งได้ตราขึ้นตามวรรคสอง”⁴

จากบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญว่าด้วยสิทธิและเสรีภาพของสื่อมวลชนตามที่ผู้วิจัยได้นำมากล่าวเบื้องต้นนั้น ได้สะท้อนให้เห็นถึงบริบททางสังคมที่เอื้อต่อการดำเนินงานของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย เพราะระบอบประชาธิปไตยในไทยได้ให้ความคุ้มครองในเรื่องสื่อมวลชนที่ครอบคลุมทุกสื่อ ซึ่งตรงกันข้ามกับบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่แม้จะมีการประนีประนอมกันมากขึ้นในปี พ.ศ.2555 ที่รัฐบาลเต็งเส่งได้ประกาศยุติการเซ็นเซอร์ต้นฉบับก่อนตีพิมพ์ของสื่อสิ่งพิมพ์ทุกชนิด แต่เมื่อพิจารณาในคู่มือจริยธรรมสื่อ 16 ข้อที่ได้ออกประกาศหลังการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย กลับพบว่ามีข้อหนึ่งที่บัญญัติให้สื่อมวลชนยึดถือปฏิบัติคือ “การห้ามวิพากษ์วิจารณ์รัฐ และห้ามใช้ถ้อยคำที่ส่งเสริม หรือสนับสนุนปลุกปั่นบุคคลและองค์กรใดๆ ให้ต่อต้านรัฐ รวมทั้งข้อความที่เป็นอันตรายต่อความสัมพันธ์กับประเทศอื่นๆ”⁵ ซึ่งนั่นก็เป็นการสะท้อนให้เห็นว่าเสรีภาพสื่อในพม่าก็ยังเกิดขึ้นเพียงบางมิติเท่านั้น ซึ่งยังคงขาดความสมบูรณ์ ถือเป็นสิ่งที่ทำลายของสื่อมวลชนในพม่า ฉะนั้นด้วยบริบทต่างๆดังกล่าวมานั้นถือเป็นเหตุผลสำคัญที่ทำให้ “สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย” มีบทบาทในฐานะเป็นสื่อทางเลือกเพื่อนำเสนอเรื่องราวเกี่ยวกับประเทศพม่าออกสู่สังคมโดยไร้ข้อจำกัด ปราศจากการถูกควบคุม

บทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยจึงสามารถดำเนินงานได้อิสระ ไม่ว่าจะเป็นความต้องการในการสื่อสารเพื่อการปฏิเสธรหรือทำลายอำนาจทางการเมืองหรือสถาบันอำนาจของรัฐบาลพม่าอย่างเปิดเผย ผ่านการวิพากษ์วิจารณ์ได้อย่างเสรีโดยไม่ถูกตรวจสอบ หรือ

⁴ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550, มาตรา 45 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 [ออนไลน์], 30 กันยายน 2556, แหล่งที่มา <http://www.tamanoon.com/tamanoon50/>

⁵ สุภัตรา ภูมิประภาส, สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย (กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2556), หน้า 13.

ถูกเซ็นเซอร์จากรัฐบาล สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทยจึงเป็นพื้นที่ในการแสดงออกของประชาชน (Civic Space) เป็นสื่อของประชาชน (Civic Media) ที่สามารถกระทำผ่านพื้นที่สาธารณะ (Public Space) โดยให้ความสำคัญกับเรื่องเสรีภาพของประชาชน (People's Liberation) และการมีส่วนร่วมในกระบวนการประชาธิปไตย (People's Participation) ซึ่งก็สอดคล้องกับการทำงานของ “วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มีความสำคัญต่อการสื่อสารเพื่อแสดงความคิดเห็น หรือปัญหาของกลุ่มที่มักจะถูกมองข้าม และไม่มีพื้นที่ในสื่อท้องถิ่น และสื่อระดับชาติ คุณลักษณะของสื่อทางเลือกดังกล่าวจึงสอดคล้องกับแนวคิดของ O'Sullivan ที่อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ได้กล่าวไว้⁶

❖ วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มีแง่มุมและทรรศนะที่แตกต่างจากสื่อทางเลือกประเภทอื่น

สำหรับแง่มุมและทรรศนะที่แตกต่างจากสื่อทางเลือกประเภทอื่นของวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในที่นี้คือ การเป็นสื่อทางเลือกที่ไม่ได้มุ่งต่อต้านอำนาจรัฐหรืออำนาจทางการเมืองอย่างเปิดเผยเพียงอย่างเดียวเท่านั้น หากแต่เป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มีลักษณะเฉพาะอีกรูปแบบหนึ่งที่ต้องการสร้างความเข้าใจในประเด็นต่างๆเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าโดยอยู่บนพื้นฐานที่ปราศจากอคติทางความคิด ลักษณะของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทนี้จึงมีขอบเขต หรือลักษณะที่ไปไกลมากกว่ากรอบแนวคิด หรือคำนิยามเกี่ยวกับสื่อทางเลือกอื่นๆไป ดังเช่นขอบเขตคำนิยามที่กว้างกว่ากรอบแนวคิดสื่อทางเลือกของ O'Sullivan ดังที่อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์ได้กล่าวไว้ว่า

“เป็นสื่อประเภทหนึ่งที่ปฏิเสธ หรือท้าทายอำนาจทางการเมืองอย่างเปิดเผย และต้องการให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางสังคม หรือตรวจสอบค่านิยมตามประเพณีของสังคมอย่างวิพากษ์ หรือที่มักถูกเรียกว่าเป็นสื่อที่แตกต่างอย่างถอนรากถอนโคน และมีลักษณะเป็นสื่อที่ยืนอยู่บนขั้วตรงข้ามกับสื่อกระแสหลัก มักจะสื่อสารแสดงความคิดเห็น และปัญหาของกลุ่มที่มักถูกมองข้าม และไม่มีพื้นที่ในสื่อท้องถิ่น และสื่อระดับชาติ”⁷

⁶ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550), หน้า 6.

⁷ อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์, สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์ (กรุงเทพมหานคร : โครงการจัดพิมพ์คบไฟ, 2550), หน้า 6.

จากกรอบแนวคิดสื่อทางเลือกดังกล่าว นัยยะหนึ่งก็สอดคล้องกับลักษณะการเป็นสื่อทางเลือกของวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ เพียงแต่สื่อทั้งสองประเภทมีลักษณะที่มากกว่ากรอบนิยามดังกล่าว เพราะนอกจากจะเป็นสื่อที่ต่อต้านการกระทำที่ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลพม่า ซึ่งทำให้เห็นลักษณะของสื่อที่ยืนอยู่บนข้อเท็จจริงแล้วนั้น สื่อทางเลือกประเภทนี้ยังให้ความสำคัญในมิติของการส่งเสริมความเข้าใจที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าอีกด้วย กล่าวคือ การสร้างความเข้าใจใหม่ให้กับผู้รับสารได้ทราบข้อมูลต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่อยู่บนพื้นฐานของข้อเท็จจริงที่ผู้ผลิตสื่อได้นำเสนอ เพราะบ่อยครั้งที่สื่อหลักหรือสื่อประเภทอื่นๆมักนำเสนอประเด็นเนื้อหาเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในเชิงลบ ไม่เข้าใจปรากฏการณ์จริงที่เกิดขึ้นกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ การนำเสนอประเด็นเนื้อหาของสื่ออื่นๆจึงอยู่ในกรอบที่มีอคติทางความคิดเป็นพื้นฐาน เนื้อหาที่นำเสนอผ่านสื่อจึงเอนเอียงไปตามอคติของผู้เขียน ส่งผลให้ผู้รับสารในฐานะผู้ใช้สื่อไม่สามารถรับรู้และเข้าใจความเป็นจริงที่เกิดขึ้น หรือหลงเชื่อไปตามการนำเสนอแบบผิดๆเหล่านั้น

ด้วยลักษณะปัญหาของความไม่เข้าใจกลุ่มชาติพันธุ์พม่าดังกล่าว ส่งผลให้วันดี สันติวุฒิมณี ในฐานะบรรณาธิการ และเป็นผู้ผลิตหลักในสำนักข่าวสาละวินต้องการที่จะปรับเปลี่ยนมุมมองทางความคิดเหล่านั้นเสียใหม่ โดยให้ความสำคัญในการนำเสนอข้อเท็จจริงที่ครอบคลุมกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ด้วยมุ่งหวังที่จะสร้างการรับรู้ใหม่ให้กับคนไทยหันมามองคนกลุ่มนี้ในสายตาหรือมุมมองที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจ มิใช่อคติ ดูถูก หรือมองกลุ่มชาติพันธุ์ในลักษณะของความเป็นอื่น หรือแปลกแยก สื่อฯจึงพยายามสร้างความหมายใหม่เกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในฐานะเป็นกลุ่มทางสังคมที่มีความหลากหลายทางอัตลักษณ์ และมองกลุ่มนี้ในเชิงของการให้คุณค่าในความเป็น “พลเมือง” คนหนึ่งที่มีศักยภาพ หรือศักดิ์ศรีในความเป็นมนุษย์ รวมถึงสิทธิและเสรีภาพในการดำรงอยู่ในสังคมได้เหมือนกับพลเมืองอื่นทั่วไป ดังใจความการให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งของวันดี สันติวุฒิมณี ที่ว่า

“ในช่วงที่เริ่มทำสื่อ ข้อมูลเกี่ยวกับประเทศพม่า ณ เวลานั้น (ปี พ.ศ.2545) ที่เป็นภาษาไทยค่อนข้างมีน้อย และเท่าที่มีอยู่ ณ ตอนนั้นในสื่อกระแสหลักส่วนใหญ่จะเป็นข้อมูลในเชิงที่เป็นอคติ นั่นหมายความว่าทุกครั้งที่สื่อนำเสนอข่าวต่างๆเกี่ยวกับประเทศพม่า อย่างเช่น สื่อไทยรัฐของไทยก็มีลักษณะเป็นอคติ ด่า หรือโจมตีกลุ่มชาติพันธุ์พม่า ซึ่งเป็นไปในเชิงที่เป็น Negative ทั้งหมด แต่สื่อที่มองเห็นในแง่ของรากเหง้าของปัญหา หรือติดตามสถานการณ์ต่างๆด้านพม่าอย่างจริงจังนั้นไม่มี”⁸

⁸ สัมภาษณ์ วันดี สันติวุฒิมณี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

ดังนั้น “วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์” จึงเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่เกิดขึ้นมาเพื่อเติมเต็มความเข้าใจในความเป็นจริงที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่มากขึ้น โดยพยายามลบภาพอคติต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่สื่อภายนอกมักนำเสนอซึ่งเป็นปัจจัยสาเหตุที่ทำให้กลุ่มผู้รับสารมีอคติตามไปด้วย ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นความประสงค์ของผู้ผลิตสื่อที่ต้องการนำเสนอมิติการสร้างความสำเร็จรูปแบบใหม่ที่อยู่บนพื้นฐานในการอธิบายให้ผู้รับสารมองเห็นรากเหง้าของปัญหาที่เกิดขึ้นจริงๆ ลักษณะข้างต้นจึงเป็นลักษณะพิเศษที่มีความเฉพาะซึ่งแตกต่างจากสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนอื่นๆ เพราะนอกจากจะเป็นสื่อที่ยื่นอยู่ตรงข้ามกับรัฐ และมีการนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่มุ่งสะท้อนให้เห็นปัญหาทางสังคมการเมืองในทรรศนะวิพากษ์วิจารณ์อย่างเข้มข้นแล้วนั้น อีกมุมหนึ่งก็มีบทบาทสำคัญในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่เพิ่มมากขึ้นต่อกลุ่มผู้รับสาร อาทิ การสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับปรากฏการณ์สังคมการเมืองพม่าที่มีความรุนแรงต่างๆนั้นว่าไม่ได้มีต้นตอของสาเหตุปัญหาที่มาจากกลุ่มชาติพันธุ์ หากแต่เกิดจากบริบทการเมืองภายในพม่าต่างหากที่ทำให้เกิดปรากฏการณ์ดังกล่าว และส่งผลกระทบต่อสร้างปัญหาต่อกลุ่มชาติพันธุ์ ฯลฯ ประเด็นเนื้อหาดังกล่าวสื่อหลักส่วนใหญ่ไม่ให้ความสำคัญในการนำเสนอ หรือนำเสนอด้วยสายตาที่ไม่เข้าใจปรากฏการณ์ทางสังคมอย่างแท้จริง นอกจากนี้สื่อทั้งสองยังให้ความสำคัญกับประเด็นอื่นๆ ที่อยู่นอกเหนือประเด็นการเมือง อาทิ ประเด็นด้านสังคมวัฒนธรรม, การท่องเที่ยว, สถานที่สำคัญต่างๆในพม่า, อาหารท้องถิ่นและภูมิปัญญาต่างๆของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า เป็นต้น ประเด็นดังกล่าวก็เป็นอีกมิติหนึ่งที่ปลีกย่อยจากการนำเสนอประเด็นเนื้อหาหลัก ซึ่งส่งผลต่อการรับรู้ใหม่ของผู้รับสารที่สามารถเข้าใจมิติของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าได้มากยิ่งขึ้น*

* “ความแตกต่างของสื่อ” เบื้องต้นอาจเกิดขึ้นมาจากบริบทของการทำวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ซึ่งทำงานในพื้นที่ข้ามพรมแดนในประเทศไทยที่สื่อสารมวลชนได้รับการรับรองหรือคุ้มครองในเรื่องสิทธิและเสรีภาพนั้น ส่งผลให้สื่อสามารถทำงานได้อิสระ และไม่ถูกตรวจสอบการทำงาน หรือผ่านกองเซ็นเซอร์เหมือนกับสื่อที่ทำงานในประเทศพม่า ฉะนั้นประเด็นเนื้อหาต่างๆที่สื่อต้องการนำเสนอเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่าจึงสามารถทำได้ทุกมิติ และครอบคลุมมากกว่าสื่อกระแสหลัก หรือสื่อทางเลือกในพม่าที่มีข้อจำกัดต่างๆ นั่นคือ การเป็นสื่อที่สามารถทำงานในฐานะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนได้อย่างสมบูรณ์ โดยความสมบูรณ์ในที่นี้คือ การเป็นสื่อที่สามารถเป็นพื้นที่สาธารณะให้กับพลเมือง หรือเป็นสื่อของพลเมืองได้อย่างแท้จริง [Public Space -> Civic Space = Civic Media]

8.2.2 สื่อกับการส่งเสริมความสำคัญของประชาธิปไตยที่อยู่บนพื้นฐาน “พหุสังคมวัฒนธรรม” ในระยะเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่า

❖ อภิปรายจากข้อค้นพบในเรื่องการนำเสนอเนื้อหาศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์บนพื้นฐานการยอมรับประเด็น “พหุสังคมวัฒนธรรม” ในระยะเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยพม่า

○ ประชาธิปไตยบนพื้นฐานการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า

สืบเนื่องจากบริบททางสังคมพม่าที่เป็นพหุสังคมวัฒนธรรมซึ่งมีความแตกต่าง และหลากหลายในอดีตลักษณะ ที่ในสมัยโบราณเคยดำรงอาศัย หรือบริหารจัดการพื้นที่ของตนเองได้อย่างอิสระ เป็นสังคมที่เลื่อนไหลได้ตลอดเวลาไม่ได้มีกฎเกณฑ์ หรือการบังคับใดๆจากสังคมภายนอก แต่ในปัจจุบันหน่วยงานทางสังคมวัฒนธรรมดังกล่าวได้เปลี่ยนแปลงกลายมาเป็นส่วนหนึ่งของรัฐที่เกิดขึ้นมาใหม่⁹ โดยพยายามรวมกันเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ (Ethnic Groups) ที่มีความหลากหลาย กระบวนการเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้ส่งผลให้เกิดความขัดแย้งในตัวเอง เพราะการรวมความหลากหลายทางกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีอัตลักษณ์แตกต่างกันมาอยู่ร่วมกันภายใต้รูปแบบที่เรียกว่า “เอกราช” นั้น ทำให้มิติคุณค่าในด้านสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ถูกกลืนหายไปพร้อมกับสังคมแบบใหม่ที่เกิดขึ้นมา กระบวนการดังกล่าวเรียกว่า “การสูญเสียลักษณะเผ่าพันธุ์ (Detribalization)”⁹ การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวได้นำไปสู่การจัดระเบียบทางสังคมรูปแบบใหม่ที่เป็นองค์กร เมือง หรือชุมชนที่อยู่ภายใต้รัฐใดรัฐหนึ่ง ซึ่งเป็นกระบวนการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปสู่ความทันสมัย (Modernization) โดยที่กลุ่มต่างๆที่แต่เดิมมีลักษณะเฉพาะทางอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ก็จะถูกดึงเข้าไปสู่บริบททางสังคมภายใต้กรอบทางสังคมเดียวกัน

ลักษณะดังกล่าวจึงกลายมาเป็นรากเหง้าของปัญหาความขัดแย้งในการต่อสู้ดิ้นรนที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่องกับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนกรณีวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์นี้จึงให้ความสำคัญอย่างมากกับกระบวนการรักษาหรือเรียกร้องความเป็นกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่มีอัตลักษณ์แตกต่างและหลากหลายกลับคืนมา และเรียกร้องให้เกิด

⁹ ในสังคมยุคสมัยใหม่ ประชาคมทางชาติพันธุ์ถูกบีบบังคับให้ต้องรู้ความสัมพันธ์ภายในโดยให้ความสำคัญกับความเป็นพลเมืองทางกฎหมายร่วมกัน ซึ่งเป็นก้าวสำคัญที่นำไปสู่ความเป็นประชาชาติ การก่อรูปดังกล่าวเป็นการเน้นให้เห็นว่าประชาชาติจะต้องมีรัฐเป็นของตนเอง เพราะมีประชาคมทางชาติพันธุ์จำนวนมาก ซึ่งแม้จะได้รับการยอมรับว่าเป็น “ประชาชาติ” แต่ก็ต้องเข้าไปรวมอยู่กับเอกราชที่ใหญ่กว่า ส่งผลให้สิทธิและหน้าที่ของพลเมืองต้องแยกออกจากกันระหว่างประชาชาติทางชาติพันธุ์ (Ethnic Nation) กับประชาชาติทางอาณาเขต (Territorial-political Nation)

⁹ สุเทพ สุนทรภาส์, ชาติพันธุ์สัมพันธ์ แนวคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยาในการศึกษาอัตลักษณ์ กลุ่มชาติพันธุ์ ประชาชาติ และการจัดองค์กรความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์ (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2548), หน้า 78.

การยอมรับในมิติของความแตกต่างหลากหลาย (Retribalization) ในฐานะที่เป็นกระบวนการรวมกลุ่มทางการเมืองแบบใหม่ (Political Re-grouping) โดยความต้องการหลักๆของผู้ผลิตสื่อฯ ไม่ได้เรียกร้องให้เกิดการแยกตัวเป็นอิสระออกจากรัฐ แต่ต้องการเรียกร้องให้กลุ่มชาติพันธุ์ในฐานะเป็นกลุ่มทางสังคมกลุ่มหนึ่งสามารถเข้าไปมีปฏิสัมพันธ์ร่วมกันภายในสังคมพม่าได้มากยิ่งขึ้น ภายใต้บริบททางสังคมการเมืองแบบประชาธิปไตยในปัจจุบัน โดยที่รัฐส่วนกลางต้องยินยอมให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มชาติพันธุ์โดยอยู่บนพื้นฐานของความหลากหลายทางการเมือง (Political Pluralism) ซึ่งที่ผ่านมารัฐพม่าส่วนกลางไม่เคยยินยอมให้เกิดการจัดตั้งกลุ่มทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าว มีหน้าซ้ำหากฝ่าฝืนจัดตั้งก็จะใช้มาตรการที่เป็นความรุนแรง หรือใช้กำลังเข้าปราบปราม ส่งผลให้เกิดความเลวร้าย และความไม่เป็นธรรมซึ่งกลายมาเป็นประเด็นเนื้อหาที่สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนอย่างวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ ได้นำเสนอออกมาผ่านสื่ออยู่บ่อยครั้ง และต่อเนื่องด้วยอัตราความถี่ที่สูงที่สุด

กรณีดังกล่าวแม้สื่อทั้งสองจะให้ความสำคัญอย่างมากกับการนำเสนอในมิติที่เป็นเรื่องความไม่เป็นธรรมของรัฐบาลพม่าที่พยายามโจมตีหรือวิพากษ์วิจารณ์กับปรากฏการณ์ทางสังคมที่เกิดขึ้นเพียงอย่างเดียวเท่านั้น แต่หารู้ไม่ว่าปัญหาดังกล่าวก็เกิดขึ้นในบริบททางสังคมประเทศไทย อาทิ กรณีปัญหาสามจังหวัดชายแดนภาคใต้ก็เกิดขึ้นจากรากฐานของปัญหาดังกล่าวคือ การที่เราเป็นรัฐเอกราชในสังคมพหุวัฒนธรรม ในประเทศไทยของเรามีผู้คนหลายเชื้อชาติหลายวัฒนธรรมอยู่ร่วมกันในดินแดนนี้เป็นพหุวัฒนธรรม แต่รัฐกลับเป็นเอกราชคือ รวมศูนย์เข้ามาเป็นหนึ่งเดียวนิยมความเป็นหนึ่งเดียว นิยมความเหมือนกัน ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ที่ขัดแย้งกับความเป็นจริง เพราะความเป็นจริงคือความหลากหลายทางวัฒนธรรม ซึ่งตรงนี้เป็นต้นตอของความขัดแย้งที่สำคัญ ลักษณะดังกล่าวจึงได้สะท้อนให้เห็นว่าไม่ได้เกิดขึ้นภายในพม่าเพียงอย่างเดียว ในไทยเองก็ยังมีประสบปัญหาอยู่ ความเป็นเอกราชเหล่านี้ได้นำไปสู่การขาดการเคารพศักดิ์ศรีคุณค่าของความเป็นคน ซึ่งเป็นสาเหตุหลักของความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ดังนั้นไม่ว่าจะเป็นกรณีพม่า หรือไทย “ความเป็นรัฐเอกราชในสังคมพหุวัฒนธรรม” ได้นำไปสู่การขาดความเคารพในศักดิ์ศรีคุณค่าความเป็นคน นำไปสู่การขาดประชาธิปไตย เพราะประชาธิปไตยต้องอยู่บนพื้นฐานที่ลึกซึ้งของการเคารพคุณค่าของคนทุกคนอย่างเท่าเทียมกัน ไม่ใช่เป็นแค่กลไกเท่านั้น เพราะหากมองเพียงแค่ว่ากลไก ก็จะกลายเป็นกลไกได้ง่ายๆ และสุดท้ายก็จะขาดความเป็นธรรมในทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และกฎหมาย

เมื่อกลับมามองบริบททางสังคมพม่าในระยะเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยนั้น กลุ่มชาติพันธุ์พม่ากลุ่มต่างๆจึงควรเป็นกลุ่มทางสังคมที่สามารถก่อตั้งกลุ่มทางการเมืองอย่างไม่เป็นทางการ

ของตนขึ้นมาได้ ภายใต้ลักษณะทางสังคมพม่าที่มีรูปแบบทางการเมืองในลักษณะที่เป็นทางการ เป็นพื้นฐาน การปฏิรูปการเมืองเป็นประชาธิปไตยผ่านการเลือกตั้งในพม่าครั้งที่ผ่านมา (7 พฤศจิกายน 2553) รวมถึงการมีกฎหมายรัฐธรรมนูญพม่าปี 2551 นั้น รัฐต้องผลักดันให้ประชาชน และกลุ่มชาติพันธุ์ที่มีความหลากหลายกลายมาเป็นกลุ่มการเมืองย่อยๆ ที่แตกต่างโดยสามารถ เข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองที่หลากหลายภายใต้การบริหารของรัฐส่วนกลางได้ การ เปิดโอกาสให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองของกลุ่มต่างๆ โดยเฉพาะกลุ่มชาติพันธุ์พม่าจึง สามารถพัฒนาไปสู่รูปแบบการมีส่วนร่วมในลักษณะ “พหุทางการเมือง (Plural Politics)” และเกิด ภาวะ “พหุทางสังคม (Plural Society)” ที่สามารถพัฒนาไปสู่การเป็น “ประชาสังคม” และ “การเมืองภาคพลเมือง” ได้อย่างแท้จริง โดยที่คนทุกกลุ่มไม่ว่าจะเป็นประชาชน หรือกลุ่มชาติ พันธุ์ต่างๆ สามารถได้รับสิทธิและเสรีภาพในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นการ รวมตัวกันเป็นกลุ่ม เป็นชมรม หรือองค์กรย่อยๆ อื่นๆ ภายในเขตพื้นที่ของตนเองสามารถกลายมา เป็นเงื่อนไขที่สำคัญในการสร้างอำนาจในการต่อรอง การกดดันทางการเมืองให้มีน้ำหนัก มีความ เข้มแข็งต่อการสร้างคุณภาพทางอำนาจการเมืองได้

การมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบพหุการเมือง (พหุสังคมวัฒนธรรม)¹ นั้นจะสามารถทำให้ ประชาชนกลุ่มชาติพันธุ์แต่ละกลุ่มได้มีส่วนร่วมในทางการเมือง โดยอยู่ภายใต้กฎหมาย รัฐธรรมนูญที่เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ การยอมรับในความแตกต่างและหลากหลายของคน แต่ละกลุ่มย่อมจะนำไปสู่สันติภาพ และภาวะคุณภาพทางการเมืองที่มีความเสถียรมากขึ้น เพื่อ พัฒนาไปสู่การเมืองภาคประชาสังคม ส่งผลให้เกิดการเมืองภาคประชาชน หรือการเมืองของ พลเมืองตามลำดับ ซึ่งเป็นการพัฒนารูปแบบทางการเมืองที่มีความสมบูรณ์ และยังยืนภายใต้การ ปกครองในลักษณะประชาธิปไตยที่ให้ความสำคัญกับ “การปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน” อย่างแท้จริง

วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์จึงให้ความสำคัญอย่างมากต่อ ประเด็นเรื่อง “ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy)” ที่ต้องการเรียกร้องให้ เห็นความสำคัญโดยการเปิดพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วมของประชาชน หรือกลุ่มชาติพันธุ์พม่าทุก กลุ่มสามารถเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการบริหาร มีการกระจายอำนาจไม่ว่าจะเป็นใน

¹ การพัฒนาให้เกิดการมีส่วนร่วมทางการเมืองแบบพหุการเมืองนั้นต้องเริ่มต้นจาก การเปลี่ยน “การเมืองของนักการเมือง” ให้เป็น “การเมืองของประชาชน” โดยส่งเสริมและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชน และให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการเมืองการ ปกครองที่เพิ่มมากขึ้น หรือการพัฒนา “การเมืองภาคพลเมือง” ควบคู่ไปกับ “การเมืองของนักการเมือง” ศึกษาเพิ่มเติมจาก วัชรวิ ไชย สาร, การเมืองภาคประชาชน พัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และพหุการเมือง (กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2548), หน้า 78.

เรื่องการตัดสินใจ รวมไปถึงการจัดสรรทรัพยากรต่างๆในระหว่างประชาชนให้เกิดความเท่าเทียมกัน ซึ่งจะส่งผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชน ไม่ว่าจะเป็นการได้รับความคุ้มครองทางด้านสิทธิ และเสรีภาพของประชาชน หรือกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ* สอดรับกับบุคคลิกในการดำเนินงานของ วันดี สันติวุฒิมหี ในฐานะผู้ผลิตสื่อหลักที่ต้องการสร้างการมีส่วนร่วมของประชาชนในแง่ของความสามารถที่จะแสดงทรรศนะและมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในเรื่องต่างๆ ซึ่งมีผลต่อชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์พม่า การเปิดโอกาสให้เกิดลักษณะทางการเมืองในรูปแบบดังกล่าวจึงสามารถเป็นพื้นที่สำคัญที่สามารถควบคุมการบริหารงานของรัฐบาลให้มีความโปร่งใส และตอบสนองต่อปัญหาหรือความต้องการของประชาชนเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมมากขึ้น ซึ่งในท้ายที่สุดลักษณะดังกล่าวจะกลายเป็นเงื่อนไขสำคัญต่อการส่งเสริม หรือผลักดันให้ประชาธิปไตยในพม่าให้กลายเป็นรูปแบบการปกครองที่มีประสิทธิภาพ และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

8.2.3 คุณค่าและความหมายของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนต่อสังคมพม่าในระยะเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตย

❖ ความสำคัญของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในระยะเวลาของการเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่า และการปฏิรูปสื่อที่ให้สิทธิและเสรีภาพมากขึ้น

ผู้วิจัยมองว่าบทบาทของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนยังคงมีความสำคัญอยู่ แม้บริบททางสังคมการเมืองพม่าจะเปลี่ยนผ่านเป็นประชาธิปไตยแล้วก็ตาม เพราะปัจจุบันประชาธิปไตยในพม่ายังคงมีช่องโหว่ที่เป็นปัญหาสำคัญหลายประการ รวมถึงปรากฏการณ์ปัญหาทางสังคมที่ส่งผลกระทบต่อพลเมืองกลุ่มชาติพันธุ์พม่าก็ยังคงมีอยู่ ลักษณะดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นว่าพม่ายังคงมีความไม่เสถียร หรือไร้ความแน่นอนในรูปแบบการปกครอง (ซึ่งต้องพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไป) ดังนั้นตราบไต่ที่การเมืองภายในพม่าไม่นิ่ง หรือไร้ความแน่นอน “สื่อทางเลือกข้ามพรมแดน” ก็นับว่ายังมีความจำเป็น อย่างน้อยสื่อดังกล่าวก็สามารถเป็นเครื่องมือในการต่อรองทางอำนาจที่มีรูปแบบเป็นการสื่อสารสองทางซึ่งเปิดพื้นที่ให้เกิดการมีส่วนร่วม หรือการคานอำนาจกับรัฐบาลได้ในระดับหนึ่ง เพื่อไม่ให้รัฐดำเนินการบริหารพัฒนาประชาธิปไตยในทิศทางที่

* “การมีส่วนร่วมของประชาชน” มีความสำคัญต่อการสร้างประชาธิปไตยที่ยั่งยืน และส่งเสริมธรรมาภิบาล และการบริหารงาน การมีส่วนร่วมของประชาชนที่มากขึ้นก็จะช่วยในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล (ผู้บริหาร, นักการเมือง) ซึ่งนัยยะหนึ่งเป็นการป้องกันนักการเมืองไม่ให้ออกนโยบายที่ไม่เหมาะสม ศึกษาเพิ่มเติมใน บวรศักดิ์ อุวรรณโณ, ประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม (Participatory Democracy) (กรุงเทพมหานคร : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548), หน้า 25.

กระทำฝ่ายเดียว สื่อเหล่านี้สามารถสร้างความสมดุลให้กับระบบการเมืองที่เพิ่งเปลี่ยนผ่านฯ และส่งเสริมให้เกิดการพัฒนาประชาธิปไตยในพม่าให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

นอกจากนี้แม้รัฐบาลพม่าชุดปัจจุบันจะมีท่าทีประนีประนอมกับกลุ่มต่างๆ ที่มากขึ้น โดยเฉพาะในแง่ของการเปิดพื้นที่ให้เกิด “สิทธิ และเสรีภาพ” บางอย่างแก่พลเมืองกลุ่มชาติพันธุ์ รวมถึงสิทธิเสรีภาพของสื่อมวลชนที่สามารถเข้าไปมีพื้นที่ในการดำเนินงานภายในประเทศ ได้มากขึ้น ส่งผลให้เกิดภาพลักษณ์ที่ดีต่อพัฒนาการประชาธิปไตยในพม่าที่มีความก้าวหน้า แต่กระนั้นผู้วิจัยมองว่ากระบวนการดังกล่าวซึ่งเริ่มเปลี่ยนแปลงได้ไม่นาน ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่า รัฐบาลจะมีอุดมการณ์ หรือกรอบแนวทางในการบริหารจัดการสื่อที่ดีมีคุณภาพต่อไปได้ในอนาคต ระยะยาว การเปลี่ยนแปลงทางด้านสื่อมวลชนที่เกิดขึ้นอาจเป็นเกมทางการเมืองของรัฐบาล รูปแบบหนึ่ง ที่พยายามใช้สื่อทางเลือกเป็นกลไกในการแสดงออกซึ่งบรรยากาศทางสังคมการเมือง รูปแบบใหม่ ที่สามารถช่วยลดแรงกดดัน หรือการคว่ำบาตรจากนานาชาติได้ รวมถึงการสร้างมุมมองใหม่ให้สังคมภายนอกมองพม่าในทิศทางที่ดีขึ้น เห็นได้จากในปัจจุบันเมื่อสื่อทางเลือก ข้ามพรมแดนได้ตัดสินใจเข้าไปดำเนินงานเป็นสื่อที่ถูกต้องตามกฎหมายภายในประเทศพม่า อาจส่งผลให้สื่อกลายเป็นพื้นที่หรือตัวเดินกระดานหมากรุกที่สำคัญของรัฐบาล ในฐานะเป็น สถาบันทางการเมืองที่พยายามหล่อหลอมประนีประนอม หรือสร้างคุณค่าให้กับสื่อมอง ภาพลักษณ์ของรัฐบาลแบบใหม่ที่ดีขึ้น ซึ่งในที่สุดการนำเสนอเนื้อหาของสื่อที่เคยทำงานข้าม พรมแดนในเชิงการต่อต้าน หรือตรวจสอบค้นหาความจริงในมิติต่างๆ ก็อาจจะเกิดการ ประนีประนอมกับรัฐบาลกระทั่งสามารถเปลี่ยนโฉมกระบวนการนำเสนอประเด็นเนื้อหาของตัวเอง ให้อยู่ภายใต้ขอบข่ายความต้องการของรัฐบาลได้ (ลักษณะดังกล่าวเป็นเพียงทฤษฎีของผู้วิจัย ซึ่งต้องดูพัฒนาการของสื่อกับการเมืองประชาธิปไตยในพม่าต่อไป)

ด้วยเหตุนี้ในช่วงเวลาดังกล่าวซึ่งเป็นช่วงหัวเลี้ยวหัวต่อทางการเมืองที่เกิดขึ้นจากการ เปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าได้ไม่นาน ผู้วิจัยจึงมองว่าสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนยังคงมี ความสำคัญอยู่ในแง่ของการเป็นสื่อที่สามารถทำงานในการนำเสนอเนื้อหาได้อย่างอิสระมากกว่า ภายในประเทศพม่า ถึงแม้บริบททางสังคมการเมืองจะเปลี่ยนไป สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนหลาย สื่อกลับเข้าไปทำงานในประเทศพม่ามากขึ้น แต่การย้ายกลับไปก็ยังคงอยู่บนพื้นฐานของความไม่เชื่อ ใจ ดังการให้สัมภาษณ์ของ “จ่อชวาโม” ซึ่งเป็นผู้ผลิตหลักของสื่ออิสระวดี ในฐานะเป็นสื่อทางเลือก ข้ามพรมแดนรูปแบบหนึ่งที่เคยทำงานในพื้นที่ประเทศไทยมาอย่างยาวนานถึง 20 ปี ความว่า “มัน เป็นทางหนีทีไล่ ซึ่งอิสระตัววางแผนไว้เพื่อให้อยู่ได้อย่างน้อยก็จนถึงปี 2015 ถ้าเกิดอะไรขึ้น เราก็จะ

กลับไปประเทศไทยและทำในสิ่งที่เราทำได้มาแล้วกว่า 20 ปี”¹⁰ หรือการให้สัมภาษณ์ของผู้ผลิตสื่อ DVB ซึ่งเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนอีกรูปแบบหนึ่งเช่นกันที่มีพรรคคณะที่ใกล้เคียงกับผู้ผลิตสื่ออิสระดี ความว่า “พวกเขากำลังพยายามเข้ามาแบ่งแยกและปกครอง พวกเขาตั้งใจเข้ามาสร้างปัญหาระหว่างเรา”¹¹

ลักษณะดังกล่าวได้แสดงให้เห็นว่าผู้ผลิตสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนอื่นๆ ที่มีจำนวนหลากหลายสื่อ แม้จะเข้าไปดำเนินงานภายในประเทศพม่าตามนโยบายการปฏิรูปสื่อของรัฐบาลพม่าเป็นที่เรียบร้อยแล้วนั้น ก็ยังคงดำเนินงานอยู่บนพื้นฐานของความไม่ชัดเจน หรือไร้ความแน่นอน ปรัชญาการณดังกล่าวจึงไม่สามารถคาดเดากับพลวัตรทางการเมืองพม่าในอนาคตได้ ดังนั้นปรากฏการณ์ความเปลี่ยนแปลงทางด้านประชาธิปไตยที่เกิดขึ้นในพม่าที่ได้ส่งผลให้เกิดความไม่เชื่อใจ หรือไม่มั่นใจให้การดำเนินงานของสื่อทางเลือกนั้น จึงสะท้อนให้เห็นว่าสื่อทางเลือกยังคงมีความคิดที่มองรัฐบาลพม่าในฐานะเป็นสถาบันทางการเมืองที่อาจจะมึนโงะไ่ บางอย่างที่กระทำผ่านสื่อสารมวลชน โดยเฉพาะการกีดกันทางอ้อมต่อสื่อทางเลือกต่างๆ เหล่านี้ ให้นำเสนอเนื้อหาในมุมมองของรัฐบาล (หรือการประนีประนอมในมติการนำเสนอเนื้อหาที่สามารถยอมรับกันได้ทั้งสองฝ่าย) ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นความพยายามที่จะกลืนกลายอุดมการณ์ดั้งเดิมของสื่อทางเลือกไปโดยหันมามองรัฐบาลพม่าในฐานะเป็นมิตรมากขึ้น อย่างที่ผู้ดำเนินงานในสำนักข่าว DVB อีกท่านหนึ่งกล่าวว่า “สำหรับฉัน ฉันรายงานประสบการณ์ของผู้คน และตัดสินใจเองว่าจะนำเสนอภาพข่าวแบบไหน ฉันไม่ยอมให้พวกเขาเข้ามาควบคุมหรือมามีอิทธิพลต่องานของฉัน แต่ฉันก็รู้ว่าจะไปได้แค่ไหนในช่วงปีสองปีนี้ ถ้าฉันไม่มีเสรีภาพแบบนี้ บางทีฉันอาจจะต้องหาสื่อใหม่”¹² จึงเห็นได้ว่าบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เพิ่งเปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตยได้ไม่นาน ก็ไม่สามารถยืนยันได้ว่า ในอนาคตรัฐบาลจะดำเนินนโยบายบริหารจัดการสื่อให้ดำเนินอยู่ในทิศทางที่ดีขึ้นจริงหรือไม่ ความไม่แน่นอนในบริบททางสังคมแบบใหม่ในพม่าจึงมีความจำเป็นอย่างยิ่งที่สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนต้องมีอยู่เพื่อเป็นสื่อที่สามารถคอยตรวจสอบความเป็นไปในพม่าได้อย่างอิสระที่สามารถนำเสนอเนื้อหาที่เป็นสถานการณ์ความ

¹⁰ สาละวินนิวส์ออนไลน์, *อวสานสื่อพม่านอกประเทศ* [ออนไลน์], 4 ตุลาคม 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=6386>

¹¹ เรื่องเดียวกัน

^{*} ในขณะที่สื่อทางเลือกของชนกลุ่มน้อยพม่าที่ดำเนินงานในเชิงของการนำเสนอประเด็นปัญหาการสู้รบก็ยังคงเลือกที่จะทำงานข้ามพรมแดนเช่นเดิม เนื่องมาจากเนื้อหาที่นำเสนอออกมาในเชิงการต่อต้านการสู้รบนั้นมีความเสี่ยงที่อาจไม่ได้รับความปลอดภัย

¹² สาละวินนิวส์ออนไลน์, *อวสานสื่อพม่านอกประเทศ* [ออนไลน์], 4 ตุลาคม 2556, แหล่งที่มา <http://salweennews.org/home/?p=6386>

เคลื่อนไหวในพม่าออกมาให้สังคมภายนอกได้รับรู้ และที่สำคัญผู้วิจัยมองว่า ไม่ว่าจะพม่าหรือประเทศอื่นใด “สื่อทางเลือกข้ามพรมแดน หรือสื่อทางเลือกอื่นๆ” ถือเป็นสื่อที่มีความจำเป็นที่สามารถเข้ามาเติมเต็มช่องว่างในการนำเสนอข่าวของสำนักข่าวอื่นๆ (ที่ข้อมูลอาจผิดเพี้ยนหรือไม่ชัดเจน) เพื่อที่จะเป็นกลไกประกอบสำคัญต่อกระบวนการพัฒนาประชาธิปไตยให้มีความมั่นคงแข็งแรง และสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น

❖ สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนยังคงมีความสำคัญในบริบททางสังคมการเมืองพม่าที่เปลี่ยนแปลงผ่านเป็นประชาธิปไตย

○ สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนสามารถสร้างพื้นที่ในการสื่อสารที่มีความเป็นอิสระ

“ความเป็นอิสระทางการสื่อสาร” ในที่นี้คือ สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนจะ

ปราศจากการครอบงำของอำนาจรัฐ หรืออำนาจอื่นใด ส่งผลให้การนำเสนอเนื้อหาสามารถเป็นสื่อกลางในการสะท้อนความเป็นจริงที่เกิดขึ้นออกมาให้สังคมภายนอกได้รับรู้ โดยไม่มีพันธะ หรือข้อผูกมัดที่ส่งผลให้เกิดความเอนเอียงในการเลือกนำเสนอข้อมูลให้สอดคล้องกับแหล่งเงินทุนสนับสนุน สื่อจึงสามารถดำเนินงานตามรูปแบบความเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนได้อย่างสมบูรณ์ กล่าวคือ ผู้ผลิตสื่อสามารถนำเสนอประเด็นเนื้อหาที่ปฏิเสธ หรือท้าทายอำนาจทางการเมืองได้อย่างเปิดเผย มีความเป็นอิสระในวิถีคิด และการนำเสนอ ในขณะที่เดียวกันก็สามารถสื่อสารออกมาให้สังคมภายนอกเข้าใจ ยอมรับในความเป็นจริง และร่วมปรับเปลี่ยนมายาคติทางความคิดในการมองกลุ่มซึ่งมีความแตกต่างหลากหลายไม่ว่าจะเป็นปัจเจกใดปัจเจกหนึ่งด้วยสายตาที่อยู่บนพื้นฐานของความเข้าใจที่มากขึ้น

ลักษณะการสร้างพื้นที่ในการสื่อสารผ่านสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มีความเป็นอิสระเห็นได้จาก การที่สื่อมวลชนมีเสรีภาพเต็มที่ในการนำเสนอประเด็นเนื้อหาโดยไม่ต้องผ่านการตรวจสอบ หรือรายงานความเป็นไปในการนำเสนอเนื้อหาให้กับองค์กรใดๆ ได้รับรู้ รวมถึงไม่จำเป็นต้องมีใบอนุญาต การนำเสนอเนื้อหาจึงสามารถนำเสนอประเด็นที่มีความขัดแย้ง หรือวิพากษ์วิจารณ์การกระทำทุกอย่างที่ไม่ยุติธรรมซึ่งอยู่บนพื้นฐานของความเป็นจริงได้อิสระโดยไม่ถูกลงโทษจากข้อบัญญัติทางกฎหมายในพื้นที่ข้ามพรมแดน ซึ่งเป็นพื้นที่ที่รัฐบาลให้ความคุ้มครองในเรื่องสิทธิและเสรีภาพในการนำเสนอเนื้อหาของสื่อ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าพื้นที่ในการสื่อสารของสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนนี้จึงปราศจากข้อจำกัดใดๆ “ประชาธิปไตย” จึงสามารถเกิดขึ้นได้อย่างสมบูรณ์ หรือส่งเสริมให้ประชาธิปไตยมีความก้าวหน้าและแข็งแรงมากยิ่งขึ้นเมื่อมีสื่อประเภทนี้เข้า

มาเติมเต็ม หรือปิดช่องว่างความไม่ชัดเจนในการนำเสนอเนื้อหาของสื่ออื่นๆ สื่อจึงเป็นของประชาชนที่ดำเนินการโดยประชาชน และมีเป้าหมายในการสื่อสารเพื่อประชาชนอย่างแท้จริง (Media of the people, by the people and for the people)

○ สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนมีความสำคัญในฐานะเป็นปากเสียงในการเรียกร้อง และต่อสู้ขอความเป็นธรรมในบางมิติที่ยังคงเป็นปัญหาในบริบททางสังคมพม่าที่เปลี่ยนแปลงผ่านประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

อย่างที่กล่าวไปในตอนต้นว่า แม้พม่าจะเป็นประชาธิปไตยในรูปแบบเฉพาะซึ่งยังคงมีปัญหา และกำลังเข้าสู่กระบวนการพัฒนาแบบค่อยเป็นค่อยไปในนั้น ส่งผลให้ยังมีบางประเด็นที่เป็นปัญหา และได้ส่งผลกระทบต่อประชาชน หรือกลุ่มชาติพันธุ์พม่ากลุ่มต่างๆอยู่ ด้วยเหตุนี้การมีสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนก็นับว่าเป็นแบบทดสอบท้าทายที่สำคัญต่อการส่งเสริมและพัฒนาประชาธิปไตยในพม่าให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น เพราะการสะท้อนประเด็นเนื้อหาที่เป็น “การเรียกร้อง” เพื่อต่อสู้ให้เกิดความเป็นธรรมในเรื่องต่างๆได้แสดงให้เห็นว่าพม่ายังคงมีมิติด้านลบบางมิติที่ต้องดำเนินการแก้ไข สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนเหล่านี้จะเป็นเครื่องมือเสริมกลไกสำคัญที่คอยบอกประเด็นความบกพร่องต่างๆให้กับทางการพม่าได้รับรู้เพื่อที่จะช่วยกันพัฒนาและฟื้นฟู รวมถึงเติมเต็มในส่วนที่ขาดหายไปให้มีความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ตลอดจนร่วมกันผลักดันให้ประชาธิปไตยในพม่าเป็นประชาธิปไตยที่มีหลักการครอบคลุมทุกมิติ โดยเฉพาะประเด็นเรื่องสิทธิมนุษยชนที่ต้องให้ความสำคัญคุ้มครองกับทุกกลุ่มทางสังคมภายในประเทศพม่า และต้องครอบคลุมทุกประเด็น ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างศักยภาพของประชาธิปไตยในพม่าให้มีเสถียรภาพมากยิ่งขึ้น

○ สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนมีคุณค่าสำคัญสำหรับผู้รับสารที่เป็นคนไทย

ด้วยความที่สื่อมีรูปแบบในการเขียนและนำเสนอออกมาเป็น “ภาษาไทย” นั้น ส่งผลให้สื่อมีคุณค่าในเชิงของการสร้างความเข้าใจที่ดีต่อกลุ่มชาติพันธุ์พม่า หรือเรื่องอื่นๆที่เกิดขึ้นในพม่าให้กับผู้รับสาร โดยเฉพาะนักเรียน นิสิต นักศึกษา อาจารย์ นักวิชาการ รวมถึงผู้สนใจในเรื่องพม่าสามารถใช้สื่อเพื่อการศึกษาค้นคว้า ทำวิจัย หรือเติมเต็มความไม่รู้ไม่เข้าใจได้ และที่สำคัญในปัจจุบันจากการที่ผู้ผลิตได้เลือกนำเสนอประเด็นเนื้อหาผ่าน “เว็บไซต์ฯ” ในฐานะ

¹ สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนประเภทนี้มีคุณค่าสำหรับคนไทยอย่างมาก เห็นได้จากการมีสื่อประเภทวารสารสาละวินโพสต์อยู่ในห้องสมุดของทุกมหาวิทยาลัย และห้องสมุดอื่นๆทั่วไปที่เป็นศูนย์รวมของแหล่งค้นคว้าเอกสาร

เป็นสื่อทางเลือกแบบใหม่ได้ส่งผลให้เกิดพื้นที่ในการสื่อสารแก่ประชาชนที่มีความสามารถเข้าถึงสื่อได้เพิ่มมากขึ้น และมีความสะดวกในการใช้งาน ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการเพิ่มคุณค่าให้กับสื่อทางเลือกได้กลายมาเป็นเครื่องมือสำคัญที่คนไทยสามารถใช้เพื่อการต่อยอดในการทำงาน โดยเฉพาะทำบทความ รายงานเอกสารทางวิชาการ รวมถึงเติมเต็มการรับรู้และสร้างความเข้าใจ ซึ่งกลุ่มเหล่านี้จะกลายเป็นพื้นที่เฟื่องฟูเล็กๆที่สามารถนำเอาประเด็นเนื้อหาต่างๆที่สื่อนำเสนอไปขยายต่อเพิ่มพื้นที่การสื่อสารให้กว้างขึ้นต่อไป

❖ ข้อจำกัดที่เป็นข้อค้นพบ

○ ประเด็นเนื้อหาที่ผู้ผลิตสื่อนำเสนอผ่านสื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์

สาละวินนิวส์ออนไลน์เป็น “ภาษาไทย” ส่งผลให้สื่อกลายเป็นสื่อทางเลือกที่มีข้อจำกัดในมิติของผู้รับสารที่เป็นคนไทยเท่านั้น ซึ่งจะมีพลังอำนาจในการต่อรอง หรือคัดค้านในการวิพากษ์วิจารณ์ การกระทำที่ไม่ชอบธรรมของฝ่ายตรงข้ามอยู่ในกรอบเล็กๆ ซึ่งจะตรงข้ามกับสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่นำเสนอเป็นภาษาอังกฤษที่สามารถสร้างพื้นที่ หรือระดับการรับรู้ของสังคมภายนอกได้อย่างกว้างขวาง ส่งผลให้เกิดระดับการต่อรอง เรียกร้อง คัดค้านการกระทำ และร่วมกันผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในพม่าได้มากกว่าสื่อที่นำเสนอเป็นภาษาไทย

○ การนำเสนอเนื้อหาส่วนใหญ่ในปัจจุบันของเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เป็นการ “แปลข่าว” มาเป็นภาษาไทยจากสำนักข่าวสื่อทางเลือกอื่นๆที่มีรูปแบบกระบวนการดำเนินงาน และนำเสนอเนื้อหาที่คล้ายคลึงกัน ส่งผลให้ผู้วิจัยไม่สามารถวัดทัศนคติทางความคิด และความต้องการที่แท้จริงของผู้ผลิตสื่อต่อปรากฏการณ์การเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยในพม่าได้ ผู้วิจัยวัดได้เพียงลักษณะในการให้ความสำคัญต่อการเลือกข่าวเพื่อนำเสนอผ่านสื่อเว็บไซต์ฯออกมาเท่านั้น ซึ่งจะแตกต่างจากการนำเสนอเนื้อหาผ่านวารสารสาละวินโพสต์ที่เนื้อหาส่วนใหญ่เกิดขึ้นมาจากการศึกษาค้นคว้า ภาคสนาม และเขียนเรียบเรียงจากความคิดของผู้ผลิตสื่อสาละวินโดยตรง

○ แม้ผู้ผลิตสื่อจะกล่าวในภาพรวมของวัตถุประสงค์ในการนำเสนอเนื้อหาผ่านสื่อทั้งสองประเภทว่าต้องการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์ทุกกลุ่มในพม่า นั้น จากการสำรวจ (ปี 2553-2555) พบว่าผู้ผลิตสื่อได้ให้ความสำคัญในการนำเสนอกลุ่มชาติพันธุ์พม่าในปริมาณความถี่สูงสุดมีเพียง 4 กลุ่มชาติพันธุ์เท่านั้น คือ กลุ่มชาติพันธุ์กะเหรี่ยง, กลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่, กลุ่มชาติพันธุ์โรฮิงยา, และกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น จึงทำให้เห็นได้ถึงบทบาทการเป็นสื่อ

ทางเลือกข้ามพรมแดนของสื่อทั้งสอง ไม่ว่าจะเป็นมิตินในเรื่องของบทบาทการเป็นสื่อเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อย หรือมิติการต่อสู้ทางการเมืองให้กับกลุ่มชาติพันธุ์พม่า นั้น จำกัดอยู่เพียง 4 กลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว ในขณะที่กลุ่มชาติพันธุ์อื่น ๆ มีการกล่าวถึงบ้างเพียงเล็กน้อยเท่านั้น รวมถึงการกล่าวในเชิงภาพรวมทั่วไปของกลุ่มชาติพันธุ์พม่าที่ไม่ได้จำกัดเฉพาะกลุ่ม

8.3 ข้อเสนอแนะในงานวิจัย

ปัจจุบันด้วยบริบทของสื่อทั้งสองประเภทที่มีลักษณะเป็นสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนในประเทศไทย และอยู่ในบริบททางสังคมที่พม่าเปลี่ยนแปลงผ่านเป็นประชาธิปไตยแล้วนั้น ได้ส่งผลให้แหล่งปัจจัยที่สนับสนุนเงินทุนก็มีความเปลี่ยนแปลงไปเช่นกัน เห็นได้ชัดจากการลด หรือตัดจำนวนเงินสนับสนุนลงไปเรื่อยๆทุกปี จนในที่สุดเดือนตุลาคม ปี 2554 สื่อวารสารสาละวินโพสต์ จำเป็นต้องยุติบทบาทในการผลิตเนื่องมาจากสาเหตุดังกล่าว จึงเหลือเพียงสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์เท่านั้นที่ยังคงดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน ด้วยงบประมาณเพียงเล็กน้อยคือ 12,000 บาทต่อเดือน และมีผู้ทำอยู่ 2 คน (แบ่งกันคนละ 6,000 บาท) และดำเนินงานในลักษณะของการทำงานแบบ Part-Time¹³ ส่งผลให้เกิดความไม่ต่อเนื่องในการนำเสนอประเด็นเนื้อหา ที่สำคัญการนำเสนอเนื้อหาที่ทำได้เพียงการแปลข่าวเท่านั้นจากสำนักข่าวทางเลือกอื่นๆ อาทิ สำนักข่าวอิระวดี มิซซิม่า ดีวีบี เป็นต้น ทำให้สื่อดังกล่าวกำลังได้รับผลกระทบที่สำคัญต่อการดำเนินงานในการนำเสนอเนื้อหาทั้งในปัจจุบัน และอนาคต ด้วยเหตุนี้ผู้วิจัยจึงขอเสนอแนวทางซึ่งอาจเป็น

¹³ สัมภาษณ์ แสงสิน, ผู้ผลิตเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์, 31 มีนาคม 2556.

วันที่ สันติวุฒิมิธี ได้ให้สัมภาษณ์กับผู้วิจัยถึงทรรณะที่เกี่ยวกับความคาดหวังในปัจจุบันที่มีต่อสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ว่า “ที่คิดว่าสื่อเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ในปัจจุบันนั้น มันถูกวางอยู่ในตำแหน่งเพียงแค่ช่องทางสำหรับการติดตาม มันจึงเป็นไปในเชิงของสถานการณ์ปัจจุบันที่คล้ายข่าว คือบทบาทของเว็บไซต์ฯ เราไม่ได้ทำอะไรที่มากกว่าการแปล แต่ถามว่า ณ วันที่พม่าเองก็มีคนที่นำเสนอเรื่องพม่าได้มากขึ้น เขาก็สามารถสื่อสารผ่านสื่อต่างๆได้ เขามีช่องทางในการสื่อสารเพิ่มขึ้นมากมาย ไม่ว่าจะเป็นการมีช่องทางในการสื่อสารที่เป็นของเขาเอง มีทีวีของเขาเอง มีวิทยุ และสื่ออื่นๆที่เป็นของเขาที่ใช้ภาษาของตัวเองในการสื่อสารหรือภาษาต่างประเทศ เขาก็สามารถใช้สื่อเป็นช่องทางในการนำเสนอด้วยตัวเขาเอง จะเห็นได้ว่ามันมีสื่อเยอะขึ้น และช่องทางในการติดตามเรื่องพม่าที่เยอะขึ้น ที่คิดว่าสถานการณ์มันเปลี่ยนไปแล้ว” สัมภาษณ์ วันที่ สันติวุฒิมิธี, บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์, 23 เมษายน 2556.

ลักษณะดังกล่าวแม้จะสอดคล้องกับสิ่งที่อุบลรัตน์ ศิริวุศักดิ์ และพิรงรอง รามสูต รมณันท์กล่าวไว้ว่า “สื่อทางเลือก เป็นสื่อที่ไม่ได้มุ่งเน้นแสวงหากำไรเป็นที่ตั้ง หากแต่เป็นการพยายามแสดงให้เห็นถึงความคับข้องใจที่ต้องการจะตั้งคำถาม หรือเรื่องใดๆก็ตาม โดยที่กระบวนการทำงานจะเป็นอิสระจากรัฐ และทุน เป็นอิสระจากวิสัยคิด รูปแบบ เนื้อหา” นั้นได้กลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ทำให้สื่อทางเลือกข้ามพรมแดนอย่างเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ไม่สามารถที่จะนำเสนอประเด็นเนื้อหาต่างๆในเชิงของการผลิตข้อมูลด้วยตนเองอีกต่อไป ซึ่งทำได้เพียงการแปลข่าวจากสื่ออื่นเท่านั้น เพราะด้วยลักษณะการเป็นสื่อทางเลือกที่ไม่แสวงหากำไร เป็นสื่อที่มีความเป็นอิสระจากรัฐและองค์กรทางสังคมอื่นๆจึงส่งผลทำให้ในระยะหนึ่งสื่อประเภทวารสารฯต้องยุติลงเพราะเงื่อนไขเหล่านั้น ในขณะเดียวกันเว็บไซต์สาละวินนิวส์ออนไลน์ก็นับว่าประสบปัญหาเช่นกัน เพราะไม่สามารถทำหน้าที่ได้ครบสมบูรณ์อย่างที่เคยทำมาใน

ประโยชน์สำคัญที่สามารถช่วยเพิ่มศักยภาพในการทำหน้าที่ของสื่อ เพื่อผลิตผลงานนำเสนอ เผยแพร่ออกสู่เว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ที่มีคุณภาพให้กับผู้รับสารต่อไป กล่าวคือ องค์กรที่เกี่ยวข้องทั้งภายใน และภายนอกประเทศควรที่จะเพิ่มเงินทุน หรืองบประมาณสนับสนุนในการผลิตสื่อทางเลือกข้ามพรมแดนที่มากกว่านี้ เพราะในปัจจุบันเมื่อพม่าเปลี่ยนผ่านประชาธิปไตยเป็นที่เรียบร้อยแล้ว ทำให้สื่อทางเลือกที่ทำงานนอกประเทศกำลังประสบปัญหาการลดเงินทุนสนับสนุนของแหล่งทุนจากต่างประเทศ เพราะแหล่งทุนดังกล่าวได้เคลื่อนย้ายไปสนับสนุนองค์กรสื่อที่ทำงานอยู่ภายในประเทศพม่าเสียมากกว่า จึงเป็นสาเหตุทำให้สื่อดังกล่าวขาดเงินทุนในการผลิตผลงานเนื้อหาดี ๆ ออกสู่สังคม ไม่ว่าจะเป็นการลงพื้นที่เพื่อเก็บข้อมูลที่ปัจจุบันไม่สามารถทำได้ เพราะด้วยงบประมาณในการดำเนินงานที่ค่อนข้างจำกัด จึงทำได้เพียงแปลข่าวภาษาอังกฤษจากศูนย์ข่าวอื่น ๆ มาเป็นภาษาไทยเท่านั้น ดังนั้นเพื่อความก้าวหน้าต่อการส่งเสริมให้เกิดเสถียรภาพของประชาธิปไตยในพม่าที่มีความสมบูรณ์มากขึ้น ผู้วิจัยมองว่าองค์กรที่ดำเนินงานด้านสิทธิมนุษยชนในประเทศไทย หรือองค์กรหน่วยงานด้านสื่อ โดยเฉพาะสื่อทางเลือกทั้งที่ทำงานข้ามพรมแดน และเคลื่อนย้ายเข้าไปดำเนินในพม่าเป็นที่เรียบร้อยแล้ว รวมถึงสถาบันการศึกษา และแหล่งศึกษาค้นคว้าต่างๆ ควรร่วมมือกันมากขึ้น เพื่อที่จะทำให้อาจารย์เลือกในลักษณะดังกล่าวเหล่านี้สามารถดำเนินงานด้วยกลไกในกรอบอุดมการณ์ที่เป็นวัตถุประสงค์ในรูปแบบเดิมต่อไปได้ อาจจะร่วมกันจัดตั้งเป็นกองทุนเพื่อการพัฒนาสื่อทางเลือก หรือการเรียกร้องให้รัฐบาลไทยเห็นความสำคัญในเรื่องดังกล่าว ด้วยการขอขบประมาณสนับสนุนในการดำเนินงานต่อไป

นอกจากประเด็นในเรื่องความร่วมมือกันหาแหล่งเงินทุนสนับสนุนในการดำเนินงานของสื่อทางเลือกของกลุ่มสื่อ หรือองค์กรที่เกี่ยวข้องต่างๆ แล้วนั้น การร่วมมือกันทำงานเป็นทีม (หลายๆสื่อรวมกัน) สามารถทำให้อาจารย์เลือกทั้งภายในและภายนอกประเทศพม่ามีประสิทธิภาพในการผลักดันให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และการพัฒนาประชาธิปไตยที่มีเสถียรภาพในพม่าได้มากยิ่งขึ้น ที่สำคัญการร่วมมือกันดำเนินงานในรูปแบบดังกล่าวสามารถทำให้อาจารย์ดำเนินงานต่อไปในอนาคตได้อย่างมั่นคง รวมถึงการเป็นศูนย์กลางข้อมูลข่าวสารด้านพม่าที่เป็นระบบ และง่ายต่อการศึกษาค้นคว้านั้นจะเป็นประโยชน์สำคัญอย่างมากต่อผู้ใช้สื่อ รวมถึงการพัฒนาองค์กรสื่อทางเลือกให้มีศักยภาพในการเป็นแหล่งข้อมูลศึกษาค้นคว้าด้านพม่าที่ครบวงจร

อดีต เพราะฉะนั้นแล้วแนวคิดสื่อทางเลือกแม้จะเกริ่นกล่าวดูดี แต่ในความเป็นจริงตัวบริบทการเป็นสื่อทางเลือกเหล่านั้นได้กลายมาเป็นเงื่อนไขสำคัญที่ส่งผลให้วารสารสาธารณะโพสต์ไม่สามารถดำรงอยู่รอดได้ หรือสื่อทางเลือกอื่นๆซึ่งในที่นี้คือเว็บไซต์สาธารณะออนไลน์ที่ยังคงดำเนินงานอยู่ในปัจจุบันต่างก็ประสบกับปัญหาดังกล่าวที่ไม่สามารถจะทำหน้าที่ในฐานะเป็นสื่อทางเลือกได้อย่างสมบูรณ์

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

- กมลวรรณ บุญโพธิ์แก้ว. การปรับตัวของสื่อละครเวทีนอกกระแส จากยุคการเคลื่อนไหวทางการเมือง (พ.ศ.2514-6 ตุลาคม พ.ศ. 2519) ถึงยุคการเคลื่อนไหวทางสังคมแบบใหม่ (หลัง 6 ตุลาคม พ.ศ. 2519-2553), วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.
- ชินเล. โรงเรียนของหนู การศึกษาที่ไม่มีทางเลือกในพม่า. วารสารสาละวินโพสต์ 65 (พฤษภาคม-มิถุนายน 2554) : 25.
- คำเล.การเดินทางสู่ความเปลี่ยนแปลง. วารสารสาละวินโพสต์ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553):22.
- จุฑามาศ ประมูลมาก. การเคลื่อนไหวทางสังคม และการเมืองท้องถิ่นธนบุรี พ.ศ.2458-2543. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาประวัติศาสตร์ คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.
- เจษฎา เจนพิทักษ์ชาติ , เว็บไซต์มหาวิทยาลัยเที่ยงคืนในฐานะสื่อประชาสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาามหาบัณฑิต, สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- ฉลอง สุนทราวาณิชย์. รัชกาลที่ 5 กับลัทธิอาณานิคมและสยาม. ใน รัชกาลที่ 5:สยามกับอุษาคเนย์และชมพูทวีป, หน้า 266-279. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2547.
- ฉวีวรรณ ประจวบเหมาะ. ว่าด้วยแนวทางการศึกษาชาติพันธุ์. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์มานุษยวิทยาสิรินธร, 2547.
- ชาย โพธิ์สิตา. ศาสตร์และศิลป์แห่งการวิจัยเชิงคุณภาพ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์พรินติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง, 2552.
- ชัยโชค จุลศิริวงศ์. พม่า : การเมืองการปกครองหลังสิ้นสุดสงครามเย็น. ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ : การเมืองการปกครองหลังสิ้นสุดสงครามเย็น, หน้า 498. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2541.
- ชาญวิทย์ เกษตรศิริ. พม่า : ประวัติศาสตร์และการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2544.

- ชยันต์ วรรณระภูติ. คู่มือการวิจัยเชิงคุณภาพเพื่องานพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์สาย
 ส่งศึกษิตเคล็ดไทย, 2537.
- ชอว์ง อู. ลมหายใจวาระรินบนต้นน้ำอิระวดี. วารสารสาละวินโพสต์ 57 (มกราคม-กุมภาพันธ์
 2553): 6.
- ไชยรัตน์ เจริญสินโอฟาร์. ขบวนการเคลื่อนไหวทางสังคมรูปแบบใหม่ (New Social Movement).
 กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์วิภาษา, 2545.
- จิรติ วสุนธรา. แม่หลวงชาวกะเหรี่ยง ผู้หญิงแถวหน้าของคนชายขอบ. วารสารสาละวินโพสต์ 58
 (มีนาคม-เมษายน 2553) : 34.
- จิรติ วสุนธรา. ส่งกลับผู้ลี้ภัย ภัยความตายที่รออยู่เบื้องหน้า. วารสารสาละวินโพสต์ 57 (มกราคม-
 กุมภาพันธ์ 2553) : 9.
- ณรงค์ บุญสวขวัณ. การเมืองภาคพลเมือง บทวิเคราะห์แนวคิด และปฏิบัติการทำทนายอำนาจ
 การเมืองในระดับตัวแทน. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์การเมือง คณะ
 เศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- เดลินิวส์. โรฮิงญา : ไร้สัญชาติ-ขาดมิตร. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา : [http://www.dailynews.
 co.th/article/84/120003?page=11](http://www.dailynews.co.th/article/84/120003?page=11) [17 กันยายน 2556]
- ดุลยภาค ปรีชารัชช. ความเข้าใจเรื่องเขตแดนไทย-พม่า. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มูลนิธิโครงการ
 ตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2554.
- ดุลยภาค ปรีชารัชช. จับกระแส : ยุทธศาสตร์การเมืองพม่า. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์
 มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2554.
- ดันแคน แมคคาร์โก, รมัยมาศ โบว์ว่า. สื่อมวลชนไทยกับการผลักดันนโยบาย. กรุงเทพมหานคร :
 สถาบันนโยบายศึกษา, 2539
- นฤมล ทับจุมพล. “ประชาธิปไตยรากลึก : ข้อสังเกตบางประการจากบทบาททางการเมืองของ
 องค์การประชาชนรากลึก” ใน ลุกขึ้นสู้. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์ศึกษาเศรษฐศาสตร์
 การเมือง คณะเศรษฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2543.
- นรนิติ เศรษฐบุตร. ทหารกับสังคมนิยมในพม่า. ใน รายงานวิจัย, หน้า 46. กรุงเทพมหานคร :
 สถาบันไทยคดีศึกษา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2528.
- นวลแก้ว บุรพวัฒน์. เปลี่ยนธงชาติพม่ากับอนาคตกลุ่มชาติพันธุ์. วารสารสาละวินโพสต์ 62
 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 11.

แนงน้อย ย่านวารี. การวิเคราะห์ข้อมูลในงานวิจัยเชิงคุณภาพ. [ออนไลน์]. 2554. แหล่งที่มา :

<http://www.thaiblogonline.com/sodpichai.blog?PostID=39655> [7 มีนาคม 2556]

บัทสัน, เบนจามิน เอ. อวสานสมบูรณาญาสิทธิราชย์ในสยาม. แปลโดย กาญจน์ ละของศรี, ยูพา ชุมจันทร์ และคณะ. กรุงเทพมหานคร : มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2543.

บ้านตุลาไทย, แนวรบฝั่งตะวันตกเหตุการณ์ไม่เปลี่ยนแปลง-ผลกระทบแห่งสงครามชาติพันธุ์ในพม่า. [ออนไลน์]. 2550, แหล่งที่มา : <http://www.thaioctober.com/forum/index.php?topic=540.90> [6 กันยายน 2556]

บุณทริกา เจียงเพ็ชร์. พฤติกรรมการสื่อสารทางการเมืองผ่านสื่อมวลชน สื่อบุคคล สื่ออินเทอร์เน็ต และทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีต่อความรู้ ทัศนคติ และกิจกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งระบบใหม่ของกลุ่มผู้ใช้อินเทอร์เน็ตในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

บุญญวันต์ จิตประคอง, วิวัฒนาการการเมืองการปกครองพม่า ยุคก่อนอาณานิคมถึงยุคหลังอาณานิคม คศ.13-1988. ภาคนิพนธ์ปริญญาโทบริหารธุรกิจ, สาขาวิชาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2553.

ไปรยา ทศนสกุล. การลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญในสหภาพพม่า : เปรียบเทียบกรณีการลงประชามติร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550. ในรวมบทความทางวิชาการของสำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ ชุดที่ 8 ศาลรัฐธรรมนูญกับการคุ้มครองระบอบประชาธิปไตยตามหลักนิติธรรม, หน้า 238. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานศาลรัฐธรรมนูญ, 2552.

พรพิมล ตีระโชติ. ชนกลุ่มน้อยกับรัฐบาลพม่า. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์และมนุษยศาสตร์, 2542.

พรพิมล ตีระโชติ. ที่มาของขบวนการการต่อต้านรัฐของกลุ่มชาติพันธุ์ในพม่า. ในรายงานวิจัย อาเซียนในประกาศศัวรรษใหม่, หน้า 23. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2548.

พรพิมล ตีระโชติ. เส้นทางสู่ประชาธิปไตยในพม่า : ยังไม่พ้นพหุนาม. ใน เอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขบวนการเป็นประชาธิปไตย และการเมืองสมัยใหม่, หน้า 243. กรุงเทพมหานคร : สถาบันเอเชียศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2542.

พรรคดี ฝ่องแผ้ว. ข่าวสารการเมืองของคนไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.

พรอณี ไทยานนท์, บทบาทของพรรคสันนิบาตเสรีชนต่อต้านฟาสซิสต์ในการปกครองระบอบประชาธิปไตยของพม่า. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.

พฤทธิสาร ชุมพล. ระบบการเมือง : ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2540.

พิรงรอง รามสูต รัตนันท์. สื่อภาคประชาชน “โครงการปฏิรูปสื่อ : การกำกับดูแลเนื้อหาโดยรัฐ การกำกับดูแลตนเอง และสื่อภาคประชาชน”. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานกองทุนสนับสนุนการวิจัย, 2547.

พินิตพันธุ์ บริพัตร. การประชุมสมัชชาแห่งชาติเพื่อการร่างรัฐธรรมนูญ : จุดเริ่มต้นความเป็นประชาธิปไตยในพม่า?. กรุงเทพมหานคร : ศูนย์วิจัย คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2550.

ภคินันท์ ภักธนาวิก, วารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์ศูนย์ข่าวสาละวิน กับบทบาทสื่อทางเลือกเพื่อสื่อสารเรื่องชนกลุ่มน้อยพม่าในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

มติชนออนไลน์. “สุรชาติ บำรุงสุข” วิเคราะห์การเมืองดิจิทัล. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา : http://www.matichon.co.th/news_detail.php?newsid=1351918491&grpId=01&catid=01 [8 พฤศจิกายน 2555]

มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลตะวันออก. แม่สอด-เมียวดี.... พื้นที่เศรษฐกิจใหม่ชายแดนไทย-พม่า. [ออนไลน์]. 2555. แหล่งที่มา : <http://www.rmutto.ac.th/newRmutto/index.php?menu=shownews&page=AL770> [27 พฤษภาคม 2556]

มีเดียอินไซด์เอาท์ ส่องสื่อไทยจากในสู่นอก. สำนักข่าวฉาน 39 ปีของการใช้สื่อเพื่อการต่อสู้ทางการเมือง. [ออนไลน์]. 2556. แหล่งที่มา: <http://mediainsideout.net/world/2013/08/145> [8 กันยายน 2556]

ยุทธพร อิศรชัย. อินเทอร์เน็ตกับการเมืองไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.

โรเบิร์ต เอช. เทย์เลอร์. รัฐในพม่า The State on Burma. แปลโดยพรรณงาม เเง้าธรรมสารและคณะ. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์มูลนิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2550.

- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2550. มาตรา 45 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550. [ออนไลน์]. 2550. แหล่งที่มา : <http://www.tamanoon.com/tamanoon50/> [30 กันยายน 2556]
- วัชรพล พุทธิรักษา. กลุ่มพลังทางสังคม : อันโตนีโอ กรัมสกีกับตัวแสดงทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ภาควิชาคณะรัฐศาสตร์ คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยธนบุรี, 2554.
- วัชรรา ไชยสาร. การเมืองภาคประชาชน พัฒนาการการมีส่วนร่วมทางการเมืองประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม และพหุการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ, 2548.
- วันดี สันติวุฒิมณี. การผลิตสื่อทางเลือกข้ามพรมแดน : กรณีศึกษาวารสารสาละวินโพสต์. ในสัมมนาวิชาการ แม่น้ำโขง-สาละวิน : ผู้คน ผืนดิน และสุวรรณภูมิของอุษาคเนย์. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2549.
- วันดี สันติวุฒิมณี. กระบวนการสร้างอัตลักษณ์ทางชาติพันธุ์ของชาวไทยใหญ่ชายแดนไทย-พม่า กรณีศึกษาหมู่บ้านเปียงหลวง อำเภอเวียงแหง จังหวัดเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาวิชาสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2545.
- วิชญวณี ชูบุญ. บทบาทของโต๊ะข่าวภาคใต้ สถาบันอิศรากับการเป็นสื่อเพื่อสันติภาพ กรณีเหตุการณ์ความไม่สงบในสามจังหวัดชายแดนภาคใต้. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาวิชาวารสารศาสตร์ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2552.
- วิภา อุตมฉันท. ปฏิรูปสื่อเพื่อสังคม หลักคิด และบทเรียนจากนานาประเทศ. กรุงเทพมหานคร : โครงการตำราและเอกสารทางวิชาการ ภาควิชาการสื่อสารมวลชน คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2544.
- สมควร กวียะ. การสื่อสารมวลชน บทบาท หน้าที่ และความรับผิดชอบ. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ดอกหญ้า, 2539.
- สุรพงษ์ ชัยนาม. การเลือกตั้งในพม่า ทางออกที่ช่วยให้ทุกฝ่ายไม่เสียหน้า. วารสารสาละวินโพสต์ 64 (มีนาคม-เมษายน 2554) : 3.
- สุภัตรา ภูมิประภาส. สื่อพม่าบนถนนสู่ประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : มุฉินิธิโครงการตำราสังคมศาสตร์ และมนุษยศาสตร์, 2556.
- สุภิญญา กลางณรงค์. มาตรา 40 กับวาทกรรมการปฏิรูปสื่อ. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท มหาวิทยาลัยสงขลานครินทร์ สาขาวิชาสื่อสารมวลชน คณะวารสารศาสตร์ และสื่อสารมวลชน มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2543.

สุเทพ สุนทรภักษ์. ชาติพันธุ์สัมพันธ์ แนวคิดพื้นฐานทางมานุษยวิทยาในการศึกษาอัตลักษณ์ กลุ่มชาติพันธุ์ ประชาชาติ และการจัดองค์รวมความสัมพันธ์ทางชาติพันธุ์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เมืองโบราณ,2548.

เสกสรรค์ ประเสริฐกุล. การเมืองภาคประชาชนในระบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์อมรินทร์,2548.

หม่องเต๋หว่า. องค์กรเยาวชนปะโอ ต้นกล้าใหม่ได้เผด็จการ.วารสารศาละวินโพสต์ 60 (กรกฎาคม-สิงหาคม 2553) : 23.

องค์ บรรจุน. “รุมมะณี” สวากอระชาพลัดถิ่นบนแผ่นดินพม่า. วารสารศาละวินโพสต์ 58 (มีนาคม-เมษายน 2553) : 20.

อังกูร ตะวันวง. บทบาทของชาน ชูจี เสี่ยงสะท้อนจากสื่อพม่า และกลุ่มชาติพันธุ์. วารสารศาละวินโพสต์ 62 (พฤศจิกายน-ธันวาคม 2553) : 6.

อัจฉริยา สายศิลป์, บทบาทและพลวัตของสื่อพม่าพลัดถิ่นในขบวนการเคลื่อนไหวทางการเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชานิติศาสตร์ศึกษา คณะสังคมศาสตร์ มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, 2551.

อนันดา นานา. หนังสือทำมือกับการเป็นสื่อทางเลือก. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวารสารสนเทศ,คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย,2547.

อัญญรัตน์ เอี่ยมเอิบ, การสื่อสารทางการเมืองของนักการเมือง และกลุ่มผลประโยชน์ทางการเมืองไทยผ่านเว็บไซต์เครือข่ายทางสังคม. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, สาขาวิชาวารสารสนเทศ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2553.

อนุชาติ พวงสำลี. พลเมืองไทย ณ จุดเปลี่ยนศตวรรษ. กรุงเทพมหานคร : สถาบันการวิจัย และพัฒนาประชาสังคม,2543.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. การเมืองของพลเมือง : สู้สหัฐวรรษใหม่. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คบไฟ,2543.

อเนก เหล่าธรรมทัศน์. “ส่วนรวมที่ไม่ใช่รัฐ : ความหมายของประชาสังคม” ใน ขบวนการประชาสังคมไทย : ความเคลื่อนไหวภาคพลเมือง. กรุงเทพมหานคร : โครงการวิจัย และพัฒนาประชาสังคม ม.มหิดล, 2542.

อิสริยะ ไพรีพ่ายฤทธิ์. “หมายเหตุประเทศไทย 2553 การใช้อินเทอร์เน็ตเชิงการเมืองในประเทศไทย” ใน สื่อออนไลน์ BORN TO BE DEMOCRACY. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ PRACHATAI BOOKCLUB,2554.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. จับจ้องมองสื่อ : ทศนวิพากษ์ก้าวใหม่ในเขวงกตของสื่อสารมวลชน
ไทย. กรุงเทพมหานคร : โครงการสื่อสันติภาพ คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย, 2541.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. สื่อและสิทธิการสื่อสารของประชาชนฟิลิปปินส์. กรุงเทพมหานคร : โครงการ
จัดพิมพ์คปไฟ, 2550.

อุบลรัตน์ ศิริยุวศักดิ์. “พูดถึงนิวมี่เดีย พูดถึงสิทธิในการสื่อสาร” ใน สื่อออนไลน์ BORN TO BE
DEMOCRACY, หน้า 26-34. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ PRACHATAI
BOOKCLUB, 2554.

ภาษาอังกฤษ

Cohen and Arator. Civil Society and Political Theory. Cambridge : The MIT Press, 1992.

D. McQuail. Mass Communication Theory. London : Sage, 1983.

David Brown. The State and Ethnic Politics in Southeast Asia. New York :
Routledge, 1994.

Fredrik Barth. Ethnic Groups and Boundaries. Boston : Little Brown and Company, 1969.

Goran Therborn. The Ideology of Power and the Power of Ideology. London :
Verso, 1980.

Haynes Jefe. Democracy and Civil Society in the Third World : Politics & New Political
Movements. London : Polity Press, 1997.

Langpoklakpam Suraj Singh. Movement for Democracy in Myanmar. New Delhi :
Akansha Publishing House, 2006.

Maung Maung. The 1988 Uprising in Burma. Connecticut : Yale University Southeast
Asia Studies, 1999.

Online Burma/Myanmar library. Constitution of the Republic of the Union of Myanmar
[Online]. 2008. Available from : [http://www.burmalibrary.org/docs5/Myanmar_](http://www.burmalibrary.org/docs5/Myanmar_Constitution-2008-en.pdf)
[Constitution-2008-en.pdf](http://www.burmalibrary.org/docs5/Myanmar_Constitution-2008-en.pdf) [2013, October 2]

Roger M. Smith. Southeast Asia: Documents of Political Development and Change. New
York : Ithaca, 1974.

Sarah Oates. Introduction to Media and Politics. California : Sage, 2008.

Selected Works. Exploring the Function of the Media in Community Policing. (Online).

2012. Available from : [http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=](http://works.bepress.com/cgi/viewcontent.cgi?article=1000&context=joanne_ziembovogl)

1000&context=joanne_ziembovogl [2012, December 13]

Theodore Lewis Glasser. The Idea of Public Journalism. New York : Guilford Press,1999.

Wibur Schramn. The Process and Effects of Mass Communication. Urbana : University of Illinois,1974.

Warren K. Agree, Phillip H. Althoff and Edwin Emery. Introduction to Mass Communication. New York : Harper&Row,1976.

รายชื่อบุคคลที่ให้สัมภาษณ์

ดุลยภาค ปรีชารัชช. นักวิชาการด้านพม่าศึกษา. สัมภาษณ์. 20 สิงหาคม 2556.

ฉันทน์ชนก นาควิโรจน์. ผู้ใช้สื่อวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวยอร์กออนไลน์. สัมภาษณ์. 1 มิถุนายน 2556.

วันดี สันติวุฒิเมธี. บรรณาธิการวารสารสาละวินโพสต์. สัมภาษณ์. 23 เมษายน 2556.

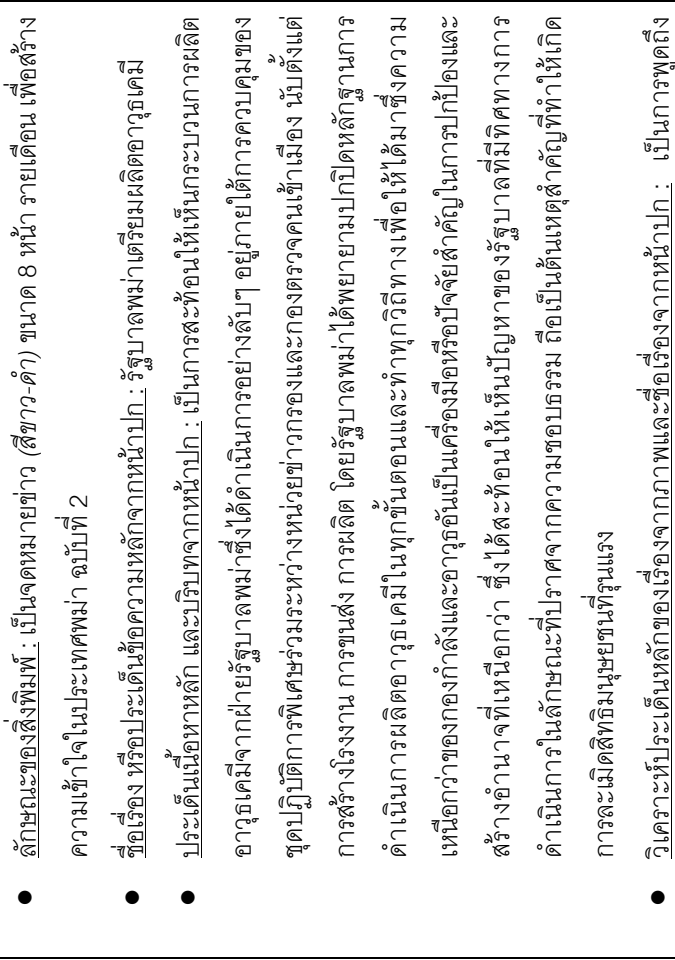
สุภัทรา ศิริพจนากุล. เจ้าหน้าที่โครงการ/กระทรวงการต่างประเทศ. สัมภาษณ์. 8 มีนาคม 2556.

แสงลิ้น. ทีมงานผลิตวารสารสาละวินโพสต์ และเว็บไซต์สาละวินนิวยอร์กออนไลน์. สัมภาษณ์. 31 มีนาคม 2556.

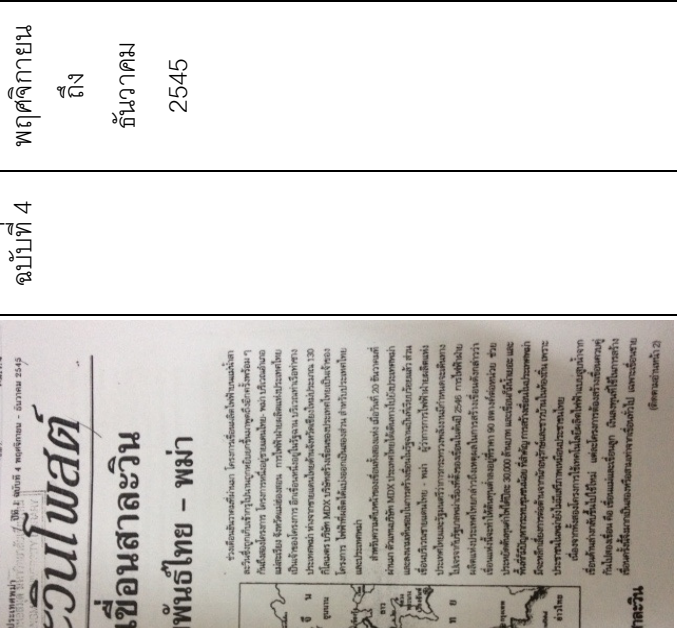
ภาคผนวก

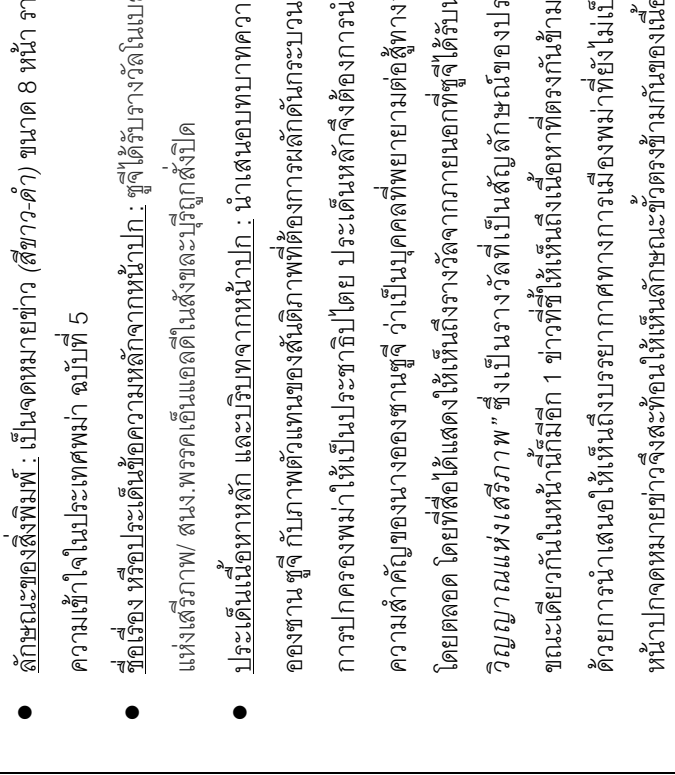
วิเคราะห์หน้าปกวารสารสาระวินโพสท์ ตั้งแต่ฉบับที่ 1-67 โดยใช้เวลาจากแจกแจงความถี่ (Coding Sheet) เป็นเครื่องมือในการวิเคราะห์วิจัย

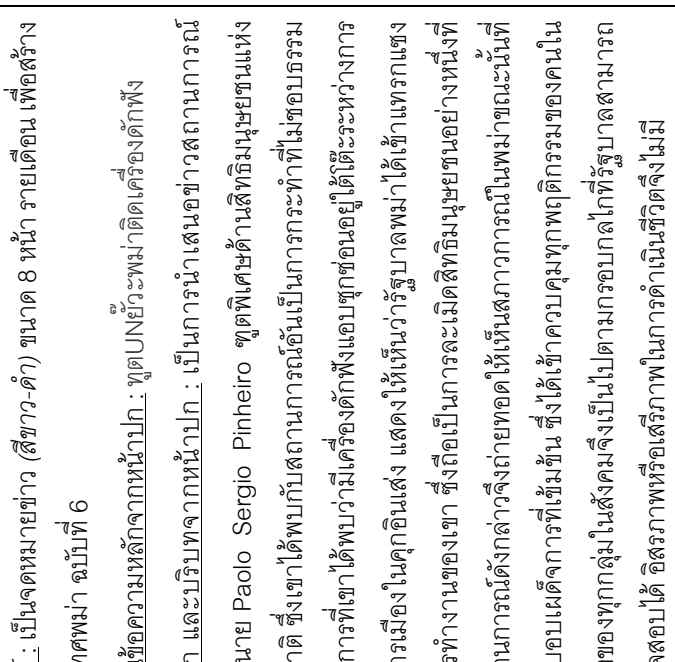
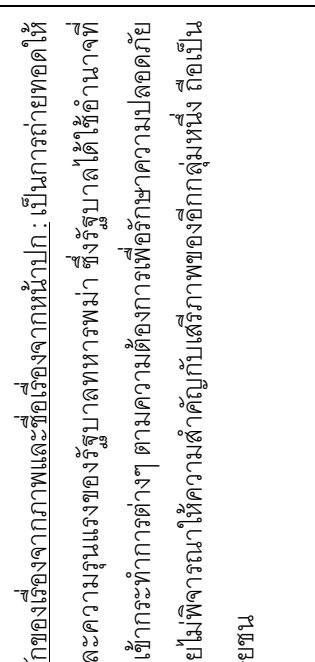
รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 1</p>	<p>กรกฎาคม 2545</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (สัปดาห์) ขนาด 8 หน้า รายเดือน เพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศพม่า ฉบับที่ 1 • ชื่อเรื่องหรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: สรุปสถานการณ์การสู้รบชายแดนไทย-พม่า • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการให้ความสำคัญกับการสรุปสถานการณ์การสู้รบที่สำคัญ ซึ่งเกิดในบริเวณชายแดนไทย-พม่า พื้นที่ดังกล่าวเป็นพื้นที่ที่มีการสู้รบระหว่างกองกำลังชนชาติต่างๆ ในประเทศพม่าหลายกลุ่ม โดยเฉพาะอย่างยิ่ง “กองกำลังกู้ชาติใหญ่” หรือ SSA (Shan State Army) ที่อยู่ภายใต้การนำของเจ้ายอดศึก ซึ่งถือได้ว่าเป็นกลุ่มที่มีการสู้รบหนักที่สุด นอกจากนี้ยังมี การสู้รบของกลุ่มกองกำลังกู้ชาติคะยาห์ หรือ KNPP (Karen National Progressive Party) และกลุ่มสุดท้ายคือ กองกำลังกู้ชาติกะเหรี่ยง หรือ KNU (Karen National Union) ซึ่งทุกกลุ่มล้วนเป็นการสู้รบปะทะกันอย่างรุนแรงระหว่างกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ กับกลุ่มรัฐบาลพม่า • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความรุนแรงของทหารพม่า ที่ได้เข้าจากทางทหารที่ตนมีในการระดมอาวุธ เพื่อที่จะเพิ่มประสิทธิภาพในการสู้รบที่เหนือกว่าให้กับกลุ่มตนเอง อาวุธถือเป็นปัจจัยสำคัญในการรักษาความปลอดภัยให้กับกองกำลังตนเอง
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นภาพอาวุธที่ทหารไทยใหญ่สามารถยึดได้จากฐานที่มั่นของกลุ่มรัฐบาลทหารพม่า แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลฯ เป็นกลุ่มสำคัญที่มีการระดมอาวุธไว้ใช้ทำการสู้รบกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่เหนือกว่าในการสู้รบระหว่างกองกำลังชนชาติต่างๆ กับรัฐบาล</p>			

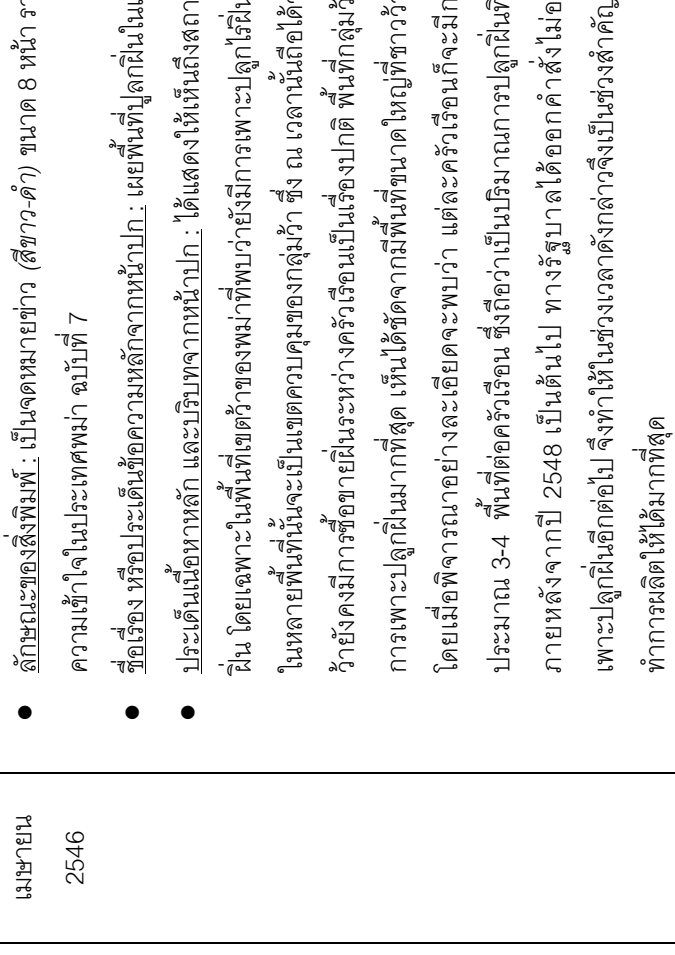
รูปปก	ฉบับที่ 2	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>สารวิญพิลาต</p> <p>บริษัทชินแซทเทอร์โลโก้เดนมาร์ก ลงทุนธุรกิจอินเทอร์เน็ตในพม่า</p> <p>บริษัทชินแซทเทอร์โลโก้เดนมาร์ก ลงทุนธุรกิจอินเทอร์เน็ตในพม่า</p> <p>หนังสือเล่มนี้เล่าถึงเรื่องราวของ... (text continues with details about the book's content, including mentions of Myanmar's economic situation and the author's perspective on the internet business boom in the country).</p>	<p>ฉบับที่ 2</p>	<p>สิงหาคม 2545</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (ซีขาวดำ) ขนาด 8 หน้า ทยอยเดือน เพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศไทย ฉบับที่ 2 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: รัฐบาลพม่าเตรียมผลิตอาวุธเคมี • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการสะท้อนให้เห็นกระบวนการผลิตอาวุธเคมีจากรัฐบาลพม่าซึ่งได้ดำเนินการอย่างลับๆ อยู่ภายใต้การควบคุมของชุดปฏิบัติการพิเศษระหว่างหน่วยข่าวกรองและกองตรวจคนเข้าเมือง นับตั้งแต่การสร้างโรงงาน การขนส่ง การผลิต โดยรัฐบาลพม่าได้พยายามปิดหลักฐานการดำเนินการผลิตอาวุธเคมีในทุกขั้นตอนและทำทุกวิถีทางเพื่อให้ได้มาซึ่งความเห็นว่าของกองกำลังและอาวุธอันเป็นเครื่องมือนิวเคลียร์สำคัญในการปกป้องและสร้างอำนาจที่เหนือกว่า ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นปัญหาของรัฐบาลที่มีทิศทาง การดำเนินการในลักษณะที่ปราศจากความชอบธรรม ถือเป็นต้นเหตุสำคัญที่ทำให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนที่รุนแรง • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความรุนแรงและความเลวร้ายของทหารพม่า รวมถึงความไม่โปร่งใสในกระบวนการขั้นตอน เห็นได้จากการที่รัฐบาลได้วางแผนเตรียมการผลิตอาวุธเคมีเพิ่มมากขึ้น โดยเป็นไปอย่างลับๆ มีองค์กรหน่วยงานที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลทำหน้าที่คุ้มครองรักษาความปลอดภัย
<p>รูปปกหนังสือที่นำเสนอผ่านหน้าปก: ด้านล่างซ้ายเป็นรูปนายพลเนวิน ซึ่งถือปืนสั้นดูลักษณะตัวของเขาบอบแมตต์จากทหารในพม่า เพราะเขาเป็นผู้นำพม่าที่ได้วางรากฐานระบอบการปกครองทหารในประเศพม่าให้แข็งแกร่ง และยาวนาน ภาพจึงสะท้อนเนื้อหาหลักของหน้าปกที่เป็นมิติสถานการณ์ปัจจุบัน</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 3	กันยายน ถึง ตุลาคม 2545	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (ซีขาว-ดำ) ขนาด 8 หน้า รายเดือนเพื่อสร้างความเข้าใจในประเภทพม่า ฉบับที่ 3 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชื่อสังเกตความไม่โปร่งใส่การตรวจสอดขโมยตัวชำมขิ่น • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: ได้แสดงให้เห็นถึงการพิสูจน์หาความจริงเกี่ยวกับเหตุการณ์สำคัญที่เกิดขึ้นกับชนกลุ่มน้อยในพม่าคือ การมี “ใบอนุญาตชำมขิ่น” โดยให้ทหารพม่าสามารถทำล่วงเกินต่อกลุ่มผู้หญิงไทใหญ่ได้ ซึ่งเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนร้ายแรง นอกจากนี้รัฐบาลทหารพม่ายามกลับเกลื่อนคดีดังกล่าว ไม่ว่าจะเป็นการที่รัฐบาลได้รายงานผลการสืบสวนผ่านหนังสือพิมพ์ของรัฐบาลอย่างต่อเนื่องว่าไม่มีทหารพม่าในคดีชำมขิ่นผู้หญิงในรัฐฉาน โดยที่กระบวนการขั้นตอนในการสืบสวนพิสูจน์นั้นดำเนินไปในรูปแบบข่มขู่บังคับผ่านการบอกเล่าของชาวบ้าน นอกจากนี้ยังมีข้อสังเกตต่างๆ ที่สะท้อนให้เห็นถึงความไม่โปร่งใส่ในการตรวจสอดขโมยตัวชำมขิ่น โดยใช้อำนาจทางทหารที่ตนมีเป็นเครื่องมือในการกลับเกลื่อนคดี
<p>รูปปกหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นภาพหน้าปกหนังสือที่มีรูปผู้หญิงชาวไทยใหญ่เป็นจุดโฟกัสหลัก หนังสือฉบับนี้เป็นความร่วมมือระหว่างกลุ่มผู้หญิงไทใหญ่ และมูลนิธิสิทธิมนุษยชนแห่งรัฐฉาน เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการทารุณกรรมและการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นรุนแรงจากอาการกระทำของทหารพม่า</p>			<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้าย ความรุนแรงและความไม่เป็นธรรมของทหารพม่า ความเลวร้ายและความรุนแรงในที่นี้เกิดจากการล่วงเกินทารุณกรรมทางเพศขั้นรุนแรงต่อหญิงไทใหญ่นับว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนขั้นสูงสุด ส่วนความไม่เป็นธรรมในที่นี้คือการพยายามกลับเกลื่อนคดีการกระทำที่ร้ายแรงของตนเองซึ่งเป็นที่ต่อทหารพม่า

รูปปก	ฉบับที่ 4	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 4</p>	<p>พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2545</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (สัปดาห์) ขนาด 8 หน้า รายเดือนเพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศไทย ฉบับที่ 4 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ปิดฝุ่นเชื่อมสถานี เชื่อมสัมพันธ์ไทย-พม่า • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: ได้สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ปัจจุบัน คือ โครงการก่อสร้างเขื่อนในลุ่มน้ำสาละวินที่มีจุดประสงค์เพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า โดยมีการไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทยเป็นเจ้าของโครงการ ซึ่งเป็นารตกลงกันระหว่างรัฐบาลไทยและรัฐบาลพม่า อันเป็นปัจจัยสำคัญที่ก่อให้เกิดปัญหาสำคัญที่ส่งผลกระทบต่อวิถีชีวิตและทรัพย์สินของชุมชนต่างๆ ที่อาศัยอยู่ในบริเวณแม่น้ำสาละวิน ไม่ว่าจะเป็นชาวไทใหญ่ ชาวกะเหรี่ยงแดง และชาวกะเหรี่ยงในเขตรัฐคะยาห์และรัฐกะเหรี่ยง ที่มักได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างเขื่อนในครั้งนี้อีก การที่ผู้นำในแม่น้ำสาละวินมักเข้ามาพ้องที่ซึ่งเป็นที่อยู่อาศัยของประชาชนท้องถิ่นหรือผู้นำเข้าพม่า ในบริเวณเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าสาละวิน โดยผลกระทบที่เกิดขึ้นได้สร้างปัญหาต่อคนและสัตว์ที่อยู่ในพื้นที่ๆ ถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนรูปแบบหนึ่ง • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาทางนโยบายที่เกิดจากรัฐบาลไทยและรัฐบาลพม่า ในที่มีโครงการทำข้อตกลงร่วมกันทั้งสองประเทศในการก่อสร้างเขื่อนในแม่น้ำสาละวินเพียงหวังผลประโยชน์ โดยละเลยมิติการมีส่วนร่วมของภาคประชาชนในพื้นที่
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นภาพแผนที่แสดงที่ตั้งเขื่อนในแม่น้ำสาละวิน เพื่อสะท้อนให้เห็นผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นแก่คนในพื้นที่ ซึ่งจากภาพแผนที่ที่ทีมงานนำเสนอขึ้น การสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้าในครั้งนี้จะส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อคนที่อยู่สองฟากฝั่งแม่น้ำสาละวิน ซึ่งในฝั่งพม่ามีพื้นที่อาณาเขตหลายรัฐที่จะได้รับผลกระทบจากการก่อสร้างในครั้งนี ในขณะที่ไทยก็จะได้รับผลกระทบหลายจังหวัด</p>	<p>ฉบับที่ 4</p>	<p>พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2545</p>	

รูปปก	ฉบับที่ 5	ช่วงเวลา มกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2546	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>หน้าปก: สารกวน ฉบับที่ 5 (ฉบับที่ 5) หัวข้อหลัก: กลยุทธ์ทางการเมืองของพรรคเอ็นแอลดี (NLD - National League for Democracy) ในการเลือกตั้งทั่วไป (General Election) ในพม่า (Myanmar). หัวข้ออื่น: การประท้วงของนักศึกษาในย่างกุ้ง (Student protests in Yangon), ความขัดแย้งในรัฐฉาน (Conflict in Shan State).</p>			<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (สัปดาห์) ขนาด 8 หน้า รายเดือน เพื่อสร้างความเข้าใจในระเทศพม่า ฉบับที่ 5 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชูใจได้รับรางวัลโนเบลจิตวิญญาณแห่งเสรีภาพ สมองพรรคเอ็นแอลดีในสงครามรัฐฉาน • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: นำเสนอบทบาทความสำคัญของนางองซานซูจี กับภาพตัวแทนของสันติภาพที่ต้องการผลักดันกระบวนการทางการเมือง การปกครองพม่าให้เป็นประชาธิปไตย ประเด็นหลักจึงต้องการนำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญของนางองซานซูจี ว่าเป็นบุคคลที่พยายามต่อสู้ทางการเมืองพม่ามาโดยตลอด โดยที่สื่อได้แสดงให้เห็นถึงรางวัลจากภายนอกที่ซูจีได้รับนั้นคือ “รางวัลจิตวิญญาณแห่งเสรีภาพ” ซึ่งเป็นรางวัลที่เป็นสัญลักษณ์ของประชาธิปไตย ในขณะที่เธอยังกับในหน้าก็มีอีก 1 ข่าวที่ชี้ให้เห็นถึงเนื้อหาที่ตรงกันข้ามกับข้อความหลัก ด้วยการนำเสนอให้เห็นถึงบรรยากาศทางการเมืองพม่าที่ยังไม่เป็นประชาธิปไตย หน้าปกจดหมายข่าวจึงสะท้อนให้เห็นลักษณะข้อตรงข้ามกันของเนื้อหาระหว่างความต้องการ และความป็นจริงคือประชาธิปไตยและเผด็จการทหารพม่า • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงวีรกรรมสำคัญของพม่า โดยใช้องซานซูจีเป็นสัญลักษณ์ ในขณะที่ตัวนั้นก็พูดถึงความเลวร้ายของทหารพม่า ที่ได้ใช้อำนาจที่เหนือกว่าเข้าสั่งการควบคุมการเคลื่อนไหวของอีกกลุ่มที่ตรงข้าม
<p>สรุปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปร่างขององซาน ซูจี ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนในการเคลื่อนไหวเพื่อเรียกร้องประชาธิปไตยในพม่า ภาพจึงให้ความสำคัญกับวีรกรรมที่นางองซานซูจีได้แสดงให้เห็นถึงความกล้าหาญและภาระที่ยิ่งใหญ่จากสังคมภายนอกว่าเป็นสตรีที่มีจิตวิญญาณแห่งเสรีภาพจนนานาชาติมีมติให้รางวัลเพื่อเชิดชูเกียรติและยกย่อง</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 6	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 6</p>	<p>มีนาคม 2546</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (สัปดาห์) ขนาด 8 หน้า รายเดือน เพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศพม่า ฉบับที่ 6 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ทูเอ็นอะว็อควอตส์เครื่องดักฟัง • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอข่าวสถานการณ์ปัจจุบันที่เกิดขึ้นกับนาย Paolo Sergio Pinheiro ชุดพิเศษด้านสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ ซึ่งเขาได้พบกับสถานการณ์อันเป็นภาระทำให้ไม่ชอบธรรมของรัฐบาลพม่าจากการที่เขาได้พบว่ามีเครื่องดักฟังแอบซุกซ่อนอยู่ใต้โต๊ะระหว่างการสัมภาษณ์นักโทษการเมืองในคุกอินแสง แสดงให้เห็นว่ารัฐบาลพม่าได้เข้าแทรกแซงตลอดระยะเวลาการทำงานของเขา ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่งที่เขาไม่อาจจับได้ สถานการณ์ดังกล่าวจึงถ่ายทอดให้เห็นสภาพการณ์ในพม่าขณะนั้นที่ยังคงเต็มไปด้วยระบอบเผด็จการที่เข้มแข็ง ซึ่งได้ควบคุมทุกพฤติกรรมของคนในพม่า การดำเนินชีวิตของทุกคนในสังคมจึงเป็นไปตามกรอบกติกาที่รัฐบาลสามารถเข้าควบคุมและตรวจสอบได้ อิสรภาพหรือเสรีภาพในการดำเนินชีวิตจึงไม่มี • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการถ่ายทอดให้เห็นความเลวร้ายและความรุนแรงของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งรัฐบาลได้ใช้อำนาจที่เหนือกว่าของตนเองเข้ากระทำการต่างๆ ตามความต้องการเพื่อรักษาความปลอดภัยให้กับกลุ่มตนเอง โดยไม่พิจารณาให้ความสำคัญกับเสรีภาพของอีกกลุ่มหนึ่ง ถือเป็น การละเมิดสิทธิมนุษยชน
	<p>ฉบับที่ 6</p>	<p>มีนาคม 2546</p>	<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปนาย Paolo Sergio Pinheiro ซึ่งเป็นชุดพิเศษด้านสิทธิมนุษยชนแห่งองค์การสหประชาชาติ ที่ได้พบเจอกับสถานการณ์ความไม่ชอบธรรมที่ถือว่าเป็นความเลวร้ายอย่างหนึ่งที่มาจากการกระทำของรัฐบาล การนำเสนอในลักษณะดังกล่าวจึงพยายามสะท้อนให้เห็นถึงอันตรายที่มาจากรัฐบาลทหารพม่า</p>

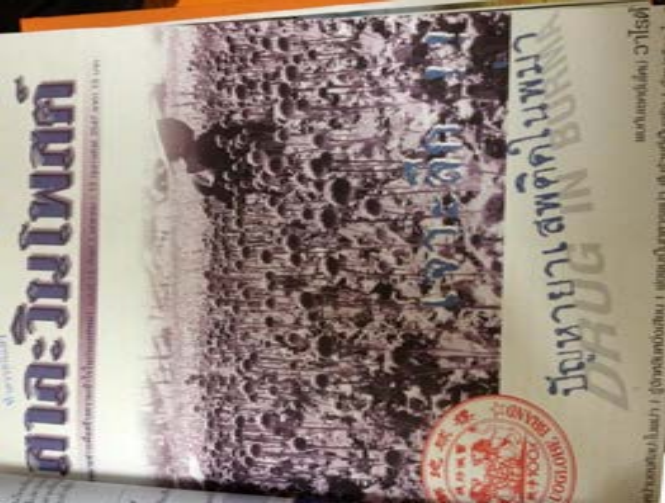
<p>สรุป</p>	<p>ฉบับที่ 7</p>	<p>ช่วงเวลา</p>	<p>ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก</p>
	<p>ฉบับที่ 7</p>	<p>เมษายน 2546</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (ซีขาวด์) ขนาด 8 หน้า รายเดือนเพื่อสร้างความเข้าใจในประชาคมพม่า ฉบับที่ 7 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: <u>แผ่นดินปลูกรุ่นใหม่</u> ในเขตรัฐฉานพม่า • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: ได้แสดงให้เห็นถึงสถานการณ์การปลูกรุ่นใหม่ โดยเฉพาะในพื้นที่เขตพม่าที่พบว่ายังมีภาวะปลูกไร่ในเขตรัฐฉานพม่า โดยในหลายพื้นที่นั้นจะเป็นเขตควบคุมของกุ่มว่า ซึ่ง ณ เวลานั้นถือได้ว่ากลุ่มกองกำลังกุ่มว่ายังคงมีการซื้อขายฝิ่นระหว่างครัวเรือนเป็นเรื่องปกติ พื้นที่กลุ่มว่าจึงเป็นพื้นที่ที่มีการเพาะปลูกฝิ่นมากที่สุด เห็นได้จากมีพื้นที่ขนาดใหญ่ที่ชาวว่าใช้เพาะปลูกฝิ่นโดยเมื่อพิจารณาอย่างละเอียดจะพบว่า แต่ละครัวเรือนก็จะมีการเพาะปลูกฝิ่นประมาณ 3-4 พันที่ต่อครัวเรือน ซึ่งถือว่าเป็นปริมาณการปลูกฝิ่นที่สูงมาก ที่สำคัญภายหลังจากปี 2548 เป็นต้นไป ทางรัฐบาลได้ออกคำสั่งไม่อนุญาตให้มีการเพาะปลูกฝิ่นอีกต่อไป จึงทำให้ในช่วงเวลาดังกล่าวจึงเป็นช่วงสำคัญที่กลุ่มว่าต้องเร่งทำการผลิตให้ได้มากที่สุด • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงภาพรวมสถานการณ์พม่าโดยทั่วไปและมีบางประเด็นที่น่าสนใจถึงความรุนแรงของรัฐบาลทหารพม่าที่เกิดจากการออกกฎหมายการสั่งห้ามชนกลุ่มว่าเพาะปลูกฝิ่น ซึ่งถือเป็นการละเมิดสิทธิในการทำมาหากินและการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ว่า รวมถึงการทำลายอัตลักษณ์ของกลุ่มว่า
<p>สรุปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปแผนที่แสดงให้เห็นถึงอาณาบริเวณในการปลูกรุ่นใหม่ได้เป็นอย่างดีจน ปกวางสารฉบับนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ปัจจุบันในการเพาะปลูกฝิ่น ณ ขณะนี้ของชนกลุ่มว่าที่ต้องรีบผลิต เพราะในเวลาต่อมามีกฎหมายการสั่งห้ามจากรัฐบาล ในช่วงเวลาดังกล่าวพื้นที่ชุมชนกลุ่มชาติพันธุ์ว่าจึงเต็มไปด้วยการเพาะปลูกฝิ่น</p>			

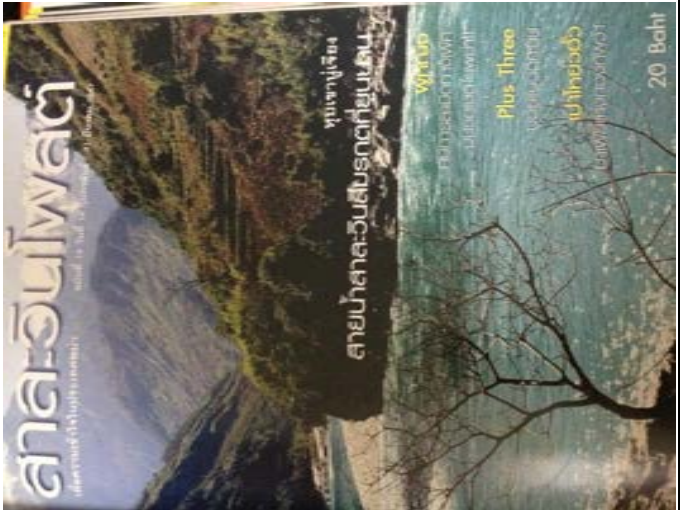
รูปปก	ฉบับที่ 8	ช่วงเวลา พฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2546	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
			<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นจดหมายข่าว (สัปดาห์-ข่าว) ขนาด 8 หน้า ทยอยออกเดือนเพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศพม่า ฉบับที่ 1 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: น่านชาติเรือกอ้อหรือภูบาลพม่ากับปล่อยตัวนางของชานซูจี • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: ประเด็นหลักจะเกี่ยวข้องกับกรณีคดีนี้ของน่านชาติที่ต้องการให้รัฐบาลพม่าพิจารณาปล่อยตัวนางของชานซูจี และบรรดาผู้นำพรรค NLD ซึ่งถูกควบคุมโดยระบอบเผด็จการรัฐสภาทหารพม่า ซึ่งชาวได้แสดงให้เห็นบทบาทสำคัญของน่านชาติต่อการเรียกร้องให้เกิดการปล่อยตัวนางของชานซูจี โดยเฉพาะบทบาทของผู้นำสหรัฐฯ สหภาพยุโรป ญี่ปุ่นและอาเซียน หน้าปกของฉบับที่ 8 จึงมุ่งนำเสนอข่าวสาวที่เป็นสถานการณ์ ณ ขณะนั้นที่นางของชานซูจี และบรรดาผู้เกี่ยวข้องกับพรรค NLD ถูกควบคุมโดยรัฐบาล จึงมีความพยายามเรียกร้องให้รัฐบาลปล่อยตัว • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้ายและความรุนแรงของรัฐบาลทหารพม่า ซึ่งในที่นี้เป็นเรื่องของการเมืองที่น่านชาติพยายามเรียกร้องให้รัฐบาลพม่าปล่อยตัวนางของชาน ซูจี ยิ่งนานชาติหรือสังคมภายนอกพยายามเรียกร้องให้คืนอิสรภาพในการดำรงชีวิตแก่หน่วยงานของชานซูจี มากเท่าไรยิ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายของรัฐบาลทหารพม่ามากขึ้นเท่านั้น
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปที่นางของชานซูจีได้เดินทางเพื่อไปพบปะกับประชาชนในเขตภาคเหนือของประเทศไทยและด้านซ้ายที่เป็นสติ๊กเกอร์พิเศษ ก็จะเป็นรูปใบหน้าของนางของชานซูจี ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นว่าประเด็นหลักของสารคดีฉบับนี้ต้องการที่จะเน้นอธิบายเรื่องราว การเคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยของชานซูจี</p>			

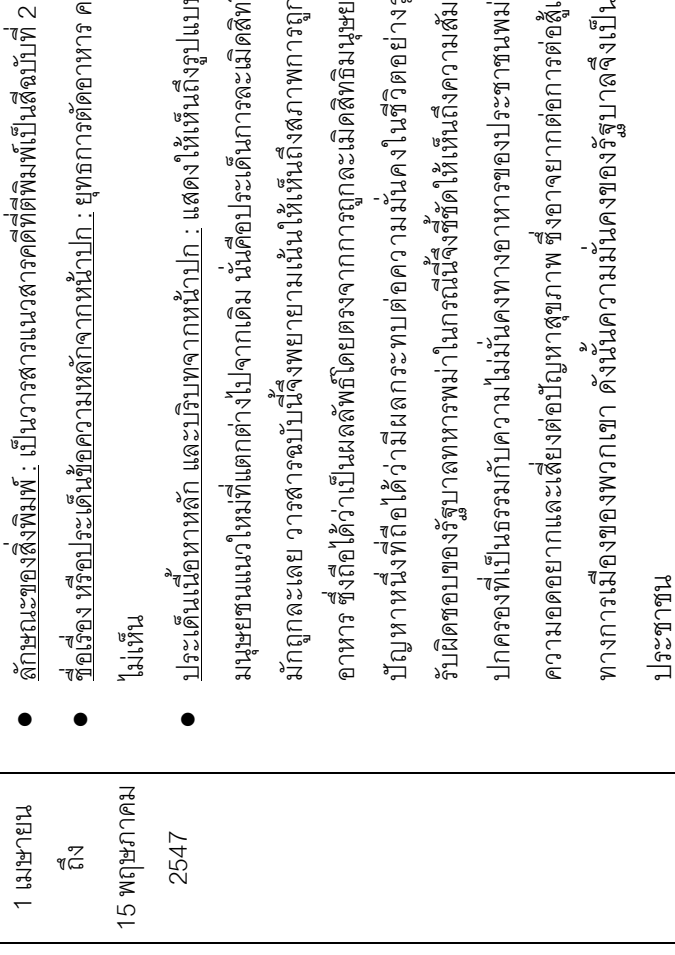
รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 9	กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์ : เป็นจดหมายข่าว (สัปดาห์ละฉบับ) ขนาด 8 หน้า ทยอยออกเดือนเพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศไทยพม่า ฉบับที่ 2 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก : “ซูจี” ยังมีดีมน • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก : ปกฉบับนี้พยายามเสนอให้เห็นว่าสถานการณ์การเรียกร้องให้รัฐบาลทหารพม่าปล่อยตัวนางของชาน ซูจี และผู้นำระดับสูงของพรรค NLD ยังไม่ประสบผลสำเร็จ แม้ว่าจะผ่านไป 3 เดือนแล้วท่ามกลางการกดดันจากนานาประเทศ หน้าที่ของสภาดูแลวินโพลต์ ฉบับที่ 9 จึงเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความ เป็นเผด็จการ ความรุนแรง ซึ่งเป็นลักษณะที่ยังคงเป็นส่วนประกอบสำคัญของเมืองพม่า เพราะผู้ที่ทำหน้าที่สื่อเอง ก็ยังไม่ทราบถึงความเป็นไปของนางของชาน ซูจี อันเนื่องมาจากการปิดบังข่าวทุกทิศทางจากรัฐบาล แม้จะมีการต่อสู้เรียกร้องจากทุกภาคส่วนก็ตาม แต่ก็ไม่เป็นผล เพราะอำนาจรัฐพม่าอยู่เหนืออำนาจทั้งปวง • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก : เป็นการพูดถึงความเลวร้ายและความรุนแรงทางการเมืองของรัฐบาลทหารพม่า ผ่านการสะท้อนให้เห็นถึงชะตากรรมความทุกข์ยากของตัวนางของชานซูจีที่เกิดขึ้นมาจากผลพวงทางการเมืองที่เป็นเผด็จการทหาร ซึ่งความรุนแรงและความเลวร้ายในสิ่งที่เกิดขึ้นมาจากจากการใช้อำนาจเผด็จการของทหารเข้าควบคุมอิสรภาพในการดำรงชีวิตของนางของชานซูจี ซึ่งถือเป็นการกระทำที่ละเมิดสิทธิมนุษยชนที่ได้ลดทอนศักยภาพหรือคุณค่าของความ เป็นมนุษย์
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก : เป็นรูปใบหน้าของชาน ซูจินขนาดใหญ่หน้ามีดี เคร้านและหันหน้าให้กับคออัลมัน์ ซึ่งเป็นภาระสะท้อนให้เห็นสภาพทางการเมืองพม่าที่ยังคงมีคอบอดและเป็นเผด็จการ อีกนัยยะหนึ่งก็เป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายของระบอบเผด็จการทหารพม่าที่ได้ละเมิดหรือลดทอนคุณค่าของมนุษย์</p>			

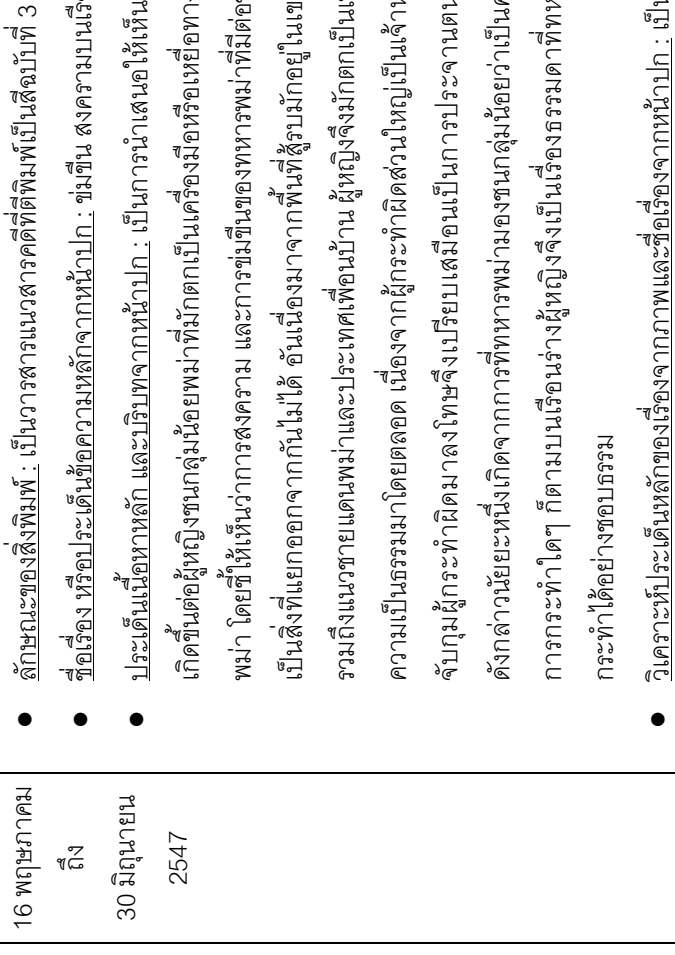
รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 10	กันยายน ถึง ตุลาคม 2546	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดี (สื่อดำ-น้ำเงิน) รายสัปดาห์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศไทย ฉบับที่ 1 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: วิกฤติป่าไม้ในพม่า ความขัดแย้งของผลประโยชน์ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นวิกฤตการณ์ทางการเมืองที่นำมาสู่ความรุนแรง โดยเชื่อมโยงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างความขัดแย้งและการควบคุมทรัพยากรในประเทศไทย โดยสะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการขึ้นตอนในการทำไม้ของรัฐบาลพม่า เพื่อรัฐบาลจะสามารถใช้แลกเปลี่ยนในการสนับสนุนทางการเมืองและการทหาร ได้ทั้งภายในประเทศพม่าและประเทศเพื่อนบ้าน กระบวนการดังกล่าวถือเป็นการแย่งชิงพื้นที่ในการควบคุมทรัพยากรธรรมชาติ นับเป็นการบุกรุกหรือการละเมิดสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง อันเป็นสาเหตุที่ทำให้เกิดสงครามในพม่าอย่างยาวนาน สื่อได้พยายามตีแผ่ให้เห็นความจริงที่เกิดขึ้นจากปฏิบัติการของรัฐบาลทหารพม่า
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปรถบรรทุกที่ใช้ในทางการทหาร ซึ่งมีท่อนไม้ขนาดใหญ่อยู่บนรถดังกล่าว เป็นการนำเสนอให้เห็นกระบวนการบุกรุกป่าเพื่อชิงทรัพยากรป่าไม้ เพื่อให้ได้มาซึ่งไม้ ที่เป็นฐานทรัพยากรที่มีคุณค่าของพม่า โดยที่การกระทำดังกล่าวได้สร้างความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ระหว่างรัฐบาลและประชาชนพม่า อันนำมาซึ่งความไม่ยุติธรรม</p>			<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเมืองกับผลประโยชน์ รวมถึงความไม่ยุติธรรม/ ขอบธรรมของรัฐบาล ซึ่งเป็นปัญหาของรัฐบาลทหารพม่าที่พยายามช่วงชิงทรัพยากรภายในประเทศคือ การบุกรุกป่าเพื่อให้ได้มาซึ่งไม้ ซึ่งเป็นทรัพยากรที่มีค่าอย่างมากในพม่า โดยที่การแย่งชิงทรัพยากรดังกล่าว รัฐบาลได้ใช้อำนาจเพื่อสร้างความชอบธรรมให้กับกลุ่มตนเอง ซึ่งเป็นความไม่ยุติธรรมอย่างหนึ่ง

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 11	ตุลาคม ถึง พฤศจิกายน 2546	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดี (สื่อดำ-น้ำเงิน) ทยอยออกเดือน เพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศไทยมา ฉบับที่ 2 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: สะตากรรรมชนกลุ่มน้อย หลังเจรจาหยุดยิง! • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงการเจรจาเพื่อทำการหยุดยิงของรัฐสภาทหารพม่าและภาคใต้ของกำลังชนกลุ่มน้อยให้ทำการหยุดยิงหรือวางอาวุธ แต่กระนั้นการเจรจาที่ดำเนินมาอย่างยาวนานกลับไม่ได้ส่งผลต่อประชาชนส่วนใหญ่ภายในประเทศ เพราะรัฐบาลไม่ได้แก้ปัญหาทางการเมืองซึ่งเป็นปัจจัยสำคัญในการตัดสินใจโดยหลายปัญหาต่างๆ ในประเทศพม่า ความสงบสุขจึงไม่ได้อยู่ที่การหยุดยิงหรือการสู้รบ หากแต่อยู่ที่การเปลี่ยนแปลงทางการเมือง ซึ่งต้องเกิดขึ้นอย่างจริงจังและจริงใจ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปทหาร 2 คน แต่เป็นคนคนละกลุ่ม กล่าวคือ คนหนึ่งเป็นทหารของรัฐสภาและอีกคนเป็นทหารของชนกลุ่มน้อยที่ไม่ใช้อาวุธ โดยยืนหันหลังซึ่งแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่ไปภายหลังที่เกิดการเจรจาหยุดยิงระหว่างทหารพม่าและทหารชนกลุ่มน้อย หากแต่ยังไม่มีการเจรจาสันติภาพใดๆ ที่แสดงให้เห็นถึงการแก้ไขที่มุ่งพัฒนาประเทศไทย</p>			<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาทางการเมืองของพม่า เนื่องจากภายหลังการเจรจาเพื่อทำการหยุดยิงสิ้นสุดลงไม่ได้ส่งผลให้คุณภาพชีวิตในสังคมพม่าดีขึ้น เพราะรัฐบาลหยุดใช้ความรุนแรงเพียงประเภทเดียว แต่คุณภาพและศักยภาพในการดำเนินชีวิตที่มาจากตัวนโยบายหรือโครงสร้างทางการเมืองการปกครองกลับไม่ได้ถูกบูรณะ หรือฟื้นฟู ปัญหาต่างๆ ที่มีอยู่ก็ยังคงมีอยู่เหมือนเดิม

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 12</p>	<p>1 มกราคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2547</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดี (สีดำน่าเงิ) รายสัปดาห์ เพื่อสร้างความเข้าใจในประเทศพม่า ฉบับที่ 3 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: เจาะลึกปัญหาเสียดินในพม่า • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอประวัติความเป็นมาของปัญหาเสียดิน (ประเภทผืน) ที่เกิดขึ้นในพม่าและยังคงเป็นปัญหาสำคัญที่แก้ไขได้ยากอันเนื่องมาจากกระบวนการค้ายาเสพติดในพม่ามีความซับซ้อนและดำเนินมาอย่างยาวนาน ที่สำคัญเจ้าหน้าที่ของรัฐบาลมีส่วนร่วมเกี่ยวข้องกับปัญหาเสียดินในหลายระดับ มีการส่งเสริมให้เจ้าหน้าที่รัฐบาลทหารพม่าเข้ามาเกี่ยวข้องกับการค้ายาเสพติด อันเนื่องมาจากการค้าเงินการต่อต้านการขนานการไปโดยที่ทำให้ประเทศตะวันตกว่าบาตรพม่า ซึ่งได้ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจพม่าและทำให้รัฐบาลทหารพม่ายังต้องพึ่งพาการค้ายาเสพติดมากขึ้นเพื่อความอยู่รอด วารสารฉบับนี้ได้ตีแผ่ให้เห็นถึงความไม่เป็นจริงของขบวนการค้ายาเสพติดที่เกิดขึ้นและที่สำคัญขบวนการดังกล่าวมีความสัมพันธ์กับรัฐบาลฯ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปคนกำลังเก็บฝิ่นอยู่ในไร่ฝิ่นขนาดใหญ่ ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นถึงกระบวนการและความเป็นมาของการค้าฝิ่นซึ่งเป็นยาเสพติดที่เป็นปัญหาใหญ่ในสังคมพม่า ซึ่งคนในนี้ก็เป็นตัวแทนของชนกลุ่มน้อยพม่าที่รัฐบาลพยายามกล่าวหาพวกเขาเหล่านั้นตลอดเวลา หากแต่ในเบื้องลึกตัวบุคคลากรในรัฐบาลเองที่มีความเกี่ยวข้องกับขบวนการดังกล่าว แต่ไม่มีการจับกุมแก้ไขหรือทำการใดๆ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงการกระทำที่ผิดกฎหมายของทหารในรัฐบาลพม่าและการแก้ปัญหาเสียดินที่ผิดทางของรัฐบาลที่ยังแก้ไขไม่ได้ เนื่องจากทหารในสังกัดของรัฐบาลพม่ายังคงมีส่วนเกี่ยวข้องกับยาเสพติดในหลายระดับ การแก้ไขปัญหายาเสพติดจะทำได้อย่างไร ในเมื่อตัวบุคคลที่สังกัดในรัฐบาลเองยังคงพัวพันกับขบวนการดังกล่าว การแก้ไขปัญหายาจึงควรเริ่มภายในรัฐบาลเสียก่อน 		

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 13	16 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 1 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: หุบเขาผู้เจียง สายน้ำสาละวิน สิมรगतที่ยูนานาน • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: วารสารฉบับนี้จึงมุ่งเน้นอธิบายในเชิงสารคดีการท่องเที่ยว โดยการนำเสนอให้เห็นประวัติความเป็นมาของแม่น้ำสาละวิน โดยอธิบายตั้งแต่จุดกำเนิดของแม่น้ำสาละวิน ซึ่งอยู่บนที่ราบสูงทิเบตและสภาพภูมิศาสตร์ รวมถึงลักษณะสำคัญที่เป็นจุดเด่นของแม่น้ำสายนี้ อันเป็นแม่น้ำสายสำคัญที่หล่อเลี้ยงชีวิตคนพม่ามาช้านาน • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงสถานที่สำคัญ โดยแสดงให้เห็นถึงความสำคัญของแม่น้ำสาละวินที่มีต่อประเทศพม่า โครงเรื่องฉบับนี้จึงแตกต่างไปจากฉบับอื่นๆ เพราะเป็นฉบับแรกที่นำ Theme หลักเกี่ยวกับสถานที่มานำเสนอแบบปก ซึ่งฉบับก่อนๆ จะมีแต่เรื่องรัฐบาล ทหาร ความรุนแรง ฯลฯ คาดว่าบรรณาธิการสาละวินโฟกัสดีคงต้องการที่จะปรับเปลี่ยนการนำเสนอประเด็นหลักหน้าปกใหม่ๆ เนื่องจากฉบับก่อนหน้ามีเมื่อนำมารวมกันก็ไม่ได้มีความแตกต่าง เพราะเป็นการโจมตี เบียดเบียนหรือแสดงให้เห็นปัญหาของรัฐบาลพม่าที่เต็มไปด้วยความเลวร้าย ความรุนแรง ความไม่ยุติธรรม ดังนั้นในฉบับนี้บรรณาธิการคงเห็นถึงความซ้ำซากของข้อมูลที่น่าเสียดผ่านวารสาร จึงต้องการเปลี่ยนประเด็นในปกนำเสนอ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นสายน้ำสาละวินที่มีสีเขียวมรกต โดยมีหุบเขาอ้อมล้อมที่ทอดยาวทั้งใกล้และไกล ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความงามเป็นธรรมชาติของแม่น้ำสายนี้ที่ถือเป็นแม่น้ำสำคัญที่อยู่คู่กับสังคมพม่ามาอย่างช้านาน รวมทั้งเป็นสัญลักษณ์สำคัญที่แสดงถึงความสมบูรณ์ทางด้านภูมิศาสตร์ของประเทศไทย และเป็นที่มาของชื่อฯ</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 14	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 14</p>	<p>1 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม 2547</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่พิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 2 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ยุทธการตัดอาหาร ความรุนแรงที่มองไม่เห็น ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: แสดงให้เห็นถึงรูปแบบการละเมิดสิทธิมนุษยชนแนวใหม่ที่แตกต่างไปจากเดิม นั่นคือประเด็นการละเมิดสิทธิทางด้านอาหาร มักถูกละเลย วารสารฉบับนี้จึงพยายามเน้นให้เห็นถึงสภาพการถูกละเมิดสิทธิด้านอาหาร ซึ่งถือได้ว่าเป็นผลลัพธ์โดยตรงจากการถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนอื่นๆ และเป็นปัญหาหนึ่งที่ถือได้ว่ามีผลกระทบต่อบทบาทความมั่นคงในซีวิตอย่างรุนแรง ความไม่รับผิดชอบของรัฐขาดทหารพม่าในกรณีนี้จึงชี้ชัดให้เห็นถึงความสัมพันธ์ระหว่างการปกครองที่เป็นธรรมกับความไม่มั่นคงทางอาหารของประชาชนพม่าที่ต้องเผชิญกับความอดอยากและเสียต่อปัญหาสุขภาพ ซึ่งอาจยากต่อการต่อสู้เพื่อเรียกร้องสิทธิทางการเมืองของพวกเขา ดังนั้นความมั่นคงของรัฐบาลจึงเป็นภัยคุกคามของประชาชน วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความรุนแรงของรัฐบาลในแง่ของนโยบาย ซึ่งถือเป็นปัญหาเชิงนโยบายที่สำคัญอย่างมากที่ไม่ได้รับการแก้ไข ส่งผลให้เกิดการละเมิดสิทธิมนุษยชนรูปแบบหนึ่ง ในที่นี้คือความรุนแรงที่เกิดจากปัญหาด้านความมั่นคงทางอาหาร ที่รัฐบาลพม่าไม่ได้ให้ความสำคัญ ถือเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนรูปแบบหนึ่งที่มาจากความบกพร่องของนโยบาย
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปเด็กผู้ชายกำลังนั่งมองแมดตัวที่มีจำนวนน้อยในงาน ด้วยความโศกเศร้า ซึ่งชี้ให้เห็นถึงปัญหาความไม่คงทางด้านอาหารซึ่งเป็นความรุนแรงที่รัฐบาลไม่ยอมแก้หรือรัฐบาลละเลย ไม่ให้ความสำคัญที่จะกำหนดเป็นนโยบายหรือหาแนวทางแก้ไขที่ถูกต้อง นับว่าเป็นความรุนแรงเชิงนโยบายแบบใหม่ที่มีรัฐบาลไม่ให้ความสำคัญ</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปปกหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นรูปผู้หญิง/หญิงสาวที่ถูกปิดปากและข้างใบหน้าเป็นภาพสะท้อนเงาเปลือยกายของผู้หญิง ด้านล่างใบหน้าเป็นภาพดวงตาที่เจ็อบนไปด้วยคราบน้ำตา นั่นสะท้อนให้เห็นว่าผู้หญิงชนกลุ่มน้อยพยายามก้าวข้ามเส้นจากการข่มขืน จากทหารพม่า โดยไม่ต้องจ่ายค่าชดเชยหรือการข่มขืนจากทหารพม่า ได้เลย เพราะเรื่องดังกล่าวจะถูกละเลยหรือเพิกเฉย หรือเรียกเรื่องความเป็นธรรมใดๆ ได้เลย เพราะเรื่องดังกล่าวจะถูกละเลยหรือเพิกเฉย</p>	<p>ฉบับที่ 15</p>	<p>16 พฤษภาคม ถึง 30 มิถุนายน 2547</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 3 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ขมขืน สงครามบนเรือนร่างหญิง • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงความรุนแรงที่เกิดขึ้นต่อผู้หญิงชนกลุ่มน้อยพม่าที่มักตกเป็นเครื่องมือหรือเหยื่อทางการทหารพม่า โดยที่ให้เห็นว่าการสงคราม และการข่มขืนของทหารพม่าที่มีต่อชนกลุ่มน้อยพม่า เป็นสิ่งที่แยกออกจากกันไม่ได้ อันเนื่องมาจากพื้นที่ที่สู้รบมักอยู่ในเขตรัฐชนกลุ่มน้อย รวมถึงแนวชายแดนพม่าและประเทศเพื่อนบ้าน ผู้หญิงจึงมักตกเป็นเหยื่อและไม่ได้รับความเป็นธรรมมาโดยตลอด เนื่องจากผู้กระทำความผิดส่วนใหญ่เป็นเจ้าของบ้านที่ขอพม่าสามารถจับกุมผู้กระทำความผิดมาลงโทษจริงเปรียบเสมือนเป็นการประจานตนเอง การกระทำดังกล่าวนี้ยังทำให้เกิดจากการที่ทหารพม่าของชนกลุ่มน้อยว่าเป็นศัตรูมาโดยตลอด การกระทำใดๆ ก็ตามบนเรือนร่างผู้หญิงจึงเป็นเรื่องธรรมดาที่ทหารพม่าสามารถกระทำได้อย่างชอบธรรม • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความรุนแรง และความเลวร้ายของทหารพม่า ที่มักกระทำผ่านร่างกายผู้หญิงชนกลุ่มน้อย โดยเฉพาะภาวะกลัวละเมิดทางเพศหรือการข่มขืน ที่มีกใช้สถานการณ์ทางสงครามเข้าฉกฉวยโอกาสหาความสำราญเพื่อปกป้องความใคร่ โดยมีกใช้อำนาจทางทหารที่ตนเองเข้าข่มขู่ บังคับและมักค้นหาเหตุผลเพื่ออ้างความชอบธรรมให้กับการกระทำของตนเอง หรือการกลบเกลื่อนเหตุการณ์ที่เกิดขึ้น ลักษณะดังกล่าวจึงเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนทางเพศขั้นรุนแรง

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 16	1 กรกฎาคม ถึง 15 สิงหาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 4 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชีวิตเด็กเกิดไม่ได้อะไรดีชีวิต • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงเรื่องราวของคนที่ไม่มีความสามารถหรือสติปัญญาไม่เพียงพอในประเภท ซึ่งปัญหาที่ได้กลายมาเป็นปัญหาใหญ่ของสังคมพม่า เพราะประชาชนจำนวนมาก โดยเฉพาะเด็กที่เกิดมาเป็นบุคคลที่ไม่ได้รับการยอมรับในเรื่องสติปัญญา นอกจากนี้อาจจะเกิดสติปัญญาขั้นพื้นฐาน โดยเฉพาะการไม่ได้รับการยอมรับให้เข้าเรียนในสถานศึกษา หรือไม่ยอมรับที่จะออกวุฒิการศึกษาและการไม่อนุญาตให้คนไร้สติปัญญาเข้าทำงานได้ • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาของคนไร้สติปัญญา ซึ่งถือเป็นปัญหาใหญ่ปัญหาหนึ่งในเชิงนโยบายที่รัฐบาลพม่าไม่ได้ให้สติปัญญาดีพม่ากับกลุ่มคนเหล่านี้ สภาวะของการไร้สติปัญญาดีจึงเป็นเสมือนสภาวะการไม่มีตัวตนในพื้นที่ที่ตัวตัวเองอาศัย บุคคลประเภทนี้จึงไม่สามารถเข้าสู่การให้บริการต่างๆ ซึ่งเป็นโครงการสร้างขั้นพื้นฐานที่รัฐบาลได้มอบให้แก่ประชาชนพม่า
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปเด็กผู้ชายสองคนที่เกิดมาโดยไม่มีความสามารถเป็นบุคคลที่ได้รับการรับรองตามกฎหมาย ซึ่งเป็นคนไร้สติปัญญา กำลังยกมือไหว้ด้วยใบหน้าที่เศร้าเพื่อเรียกร้องให้รัฐได้ตระหนักและให้ความสำคัญกับเรื่องดังกล่าว โดยเข้ามาแก้ไขหรือผลักดันให้กลุ่มคนเหล่านี้มีสติปัญญา เพื่อที่เขาจะได้เติบโตมาเหมือนเด็กคนอื่นๆ ไม่สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ จากภาครัฐได้</p>			

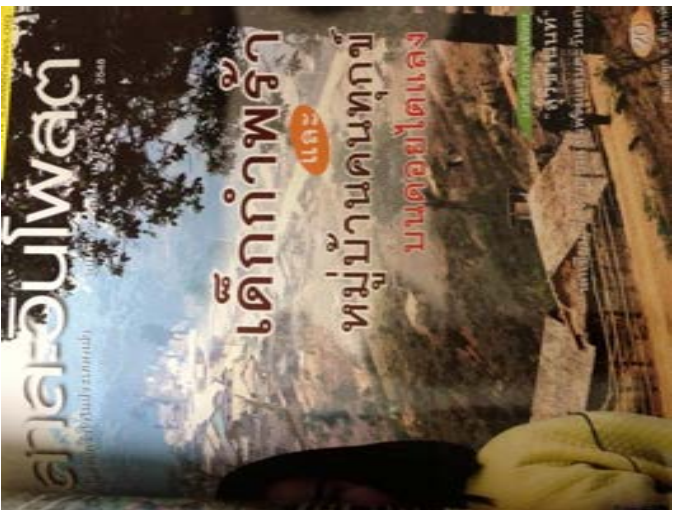
รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปปกหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปทหารกองกำลังว่า (UJSA) ที่ยืนมอง ฝืน ภาพดังกล่าวจึงอาจชี้ให้เห็นว่าชาติพันธุ์ว่ากับการเพาะปลูกฝิ่นเป็นเรื่องที่คู่ กันมาอย่างยาวนานและเป็นอาชีพที่สามารถทำให้คนอยู่รอด ถือเป็นอันเป็นอดีต ลักษณะที่อยู่คู่กับชาติพันธุ์ว่ามานาน การแก้ไขปัญหายาเสพติดในถิ่นที่รัฐจึงต้อง แก้ระดับนโยบายที่สามารถเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้าถึงการทำงานที่ ถูกต้อง</p>	ฉบับที่ 17	16 สิงหาคม ถึง 30 กันยายน 2547	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 5 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: เชื่อนกันไว้ ประเด็นปัญหาเสพติด ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงปัญหาเสพติด โดยเฉพาะ “ฝิ่น” ที่ถือได้ว่าเป็นปัญหาที่ระบอบทักษิณในอุดมคติพันธุ์ว่า ซึ่งอาศัยอยู่ในเขตรัฐฐาน ประเทศพม่า มีหลายหน่วยงานพยายามเข้าไปพัฒนาและนำทางไปสู่การประกาศยกเลิกปลูกฝิ่น ด้วยเหตุนี้จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่น่าไปสู่ปัญหาการขาดแคลนอาหารของชาวบ้าน อันเนื่องมาจากการโดนสั่งห้ามปลูกฝิ่นอย่างกะทันหันและไม่มีอาชีพรองรับ ดังนั้นการแก้ไขปัญหานี้ให้หมดไปในชั่วระยะเวลาไม่กี่ปีจึงเป็นเรื่องยาก หน่วยงานภายนอกจึงควรเข้ามาแก้ปัญหาสำคัญในการช่วยเหลือเพื่อใช้ชีวิตของประชาชนเหล่านี้หลุดพ้นจากปัญหาความยากจน การขาดแคลนอาหารและหันกลับมาพึ่งตนเองได้อีกครั้งเหมือนกับช่วงเวลาที่ผ่านมาในพื้นที่แห่งนี้ วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเสพติด ซึ่งเป็นปัญหาในระดับนโยบายที่รัฐบาลไม่มีเส้นทางออก หรือเปิดโอกาสให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้าสู่กระบวนการทำงานที่รัฐให้การสนับสนุน ดังนั้นการที่รัฐไม่มีอาชีพอื่นมารองรับ แล้วจึงมาสั่งระงับไม่ให้เพาะปลูกฝิ่นซึ่งเป็นที่มาของรายได้ในการดำรงชีพของชนกลุ่มนี้ว่า นับว่าเป็นการละเมิดสิทธิชุมชน บุกรุกการทำมาหากินทางออกที่สำคัญคือ รัฐต้องให้ความสำคัญกับนโยบายขั้นพื้นฐานต่างๆที่ครอบคลุมประเด็นต่างๆทุกมิติ

รูปปก	ฉบับที่ 18	ช่วงเวลา 1 ตุลาคม ถึง 15 พฤศจิกายน 2547	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปภาพปกที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปพลเอกชิน ชู่หนัดโบกมือลาและมีเบื้องหน้าเป็นคุก ซึ่งหมายความว่าเป็นการจัดอำนาจเด็ดขาดของผู้นำท่านนี้ได้ในที่สุดและที่สำคัญภาพยังสะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย และความไม่ยุติธรรมที่ผ่านมาทางการเมืองพม่าที่เกิดจากผลกระทบของผู้นำท่านนี้ คุณจึงเปรียบเสมือนเป็นการหยุด เลิกล้มการกระทำที่ทุจริตไม่โปร่งใสทางการเมืองได้ระดับหนึ่ง</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 6 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: โบกมือลาหน่วยข่าวกรองพม่า ด้านบางขุนอำนาจชินชู่หนัด • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงบรรยากาศการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองโดยมีการเปลี่ยนนายคนใหม่ขึ้นมาแทนที่พลเอกชิน ชู่หนัด และตามมาด้วยคำสั่งยกเลิกลูกข่ายวกรอง ซึ่งอยู่ภายใต้การบังคับบัญชาของชินชู่หนัดมาตลอดกว่า 20 ปี หน่วยข่าวกรองดังกล่าวก็ถือว่ามีส่วนอำนาจ ยศ ตำแหน่งที่เทียบเท่ากับเหล่าทัพได้เลย กล่าวคือมีหน้าที่หาข่าวทุกอย่างที่เป็นภัยต่อรัฐบาล มีการเพ่งเล็งกลุ่มเจรจาหยุดยิง ดูแลความเคลื่อนไหวของหน่วยงาน จึงทำให้หน่วยข่าวกรองกลายเป็นผู้กุมความลับของประเทศที่มีอำนาจ และมีอิทธิพล เพราะการปลดพลเอกชิน ชู่หนัด พร้อมกับภารยกเลิกหน่วยข่าวกรองที่เขาเป็นผู้วางรากฐานจึงเรียกได้ว่าเป็นการล้างบางสายในเครือข่ายอำนาจของพลเอกชิน ชู่หนัดลงไปแบบถอนรากถอนโคน • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงการเมืองพม่า โดยชี้ให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมของทหารพม่าที่เกิดขึ้น โดยเฉพาะความไม่ยุติธรรมของผู้นำ "ชินชู่หนัด" ที่ได้ใช้อำนาจที่เหนือกว่าของตนเข้าควบคุมข่าวสารที่เป็นภัยต่อรัฐบาล ดูแลความเคลื่อนไหวสถานการณ์ทางสังคมอย่างต่อเนื่องผ่าน "หน่วยข่าวกรอง" ซึ่งเป็นเครื่องมือสำคัญของผู้นำทหารพม่าที่ได้ใช้หน่วยงานนี้อ้างความชอบธรรมให้กับตนเองและพวกพ้องภายในรัฐ 		

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 19	16 พฤศจิกายน ถึง 31 ธันวาคม 2547	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 7 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: จากรัฐคะฉิ่นสู่ถิ่นเชียงดาว การรื้อฟื้นวัฒนธรรมชาวคะฉิ่นในเมืองไทย • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์คะฉิ่น มุ่งเน้นอธิบายให้เห็นถึงประวัติความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์ ตลอดจนแสดงให้เห็นถึงรูปแบบหรือลักษณะทางด้านสังคมวัฒนธรรมหรือแม้กระทั่งภาษา ทำให้ผู้รับสารได้เข้าใจถึงลักษณะหรือคุณค่าทางสังคมวัฒนธรรมของกลุ่มดังกล่าวมากยิ่งขึ้น รวมทั้งให้คนไทยได้เข้าใจในอัตลักษณ์ของคนอีกกลุ่มหนึ่งที่อาศัยอยู่ในแผ่นดินรอยต่อเดียวกัน นั่นคือการสร้างควมเข้าใจในประเทศพม่าทุกเรื่องและที่สำคัญเป็นการสะท้อนให้เห็นการมีตัวตนของอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่รัฐบาลมักเลือกปฏิบัติ มองข้ามไม่ให้เห็นที่ทางสังคม • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนที่ทั้งคนที่อยู่ในพม่า (รวมถึงรัฐบาล) และในไทย คือเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความมีอยู่ของอัตลักษณ์หรือตัวตนของกลุ่มน้อยกลุ่มหนึ่งบนพื้นที่คาบต่อพรมแดนไทย-พม่า ฉบับนี้จึงต้องการสร้างความเข้าใจในรูปแบบวิถีชีวิตการมีตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์
		รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปชาวคะฉิ่นสวมเครื่องแต่งกาย รวมถึงเครื่องประดับที่สะท้อนอัตลักษณ์วัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่ในลักษณะเป็นหมู่บ้านในพื้นที่รอยต่อระหว่างไทย-พม่า การสร้างความเข้าใจลักษณะวิถีชีวิตของอีกกลุ่มหนึ่ง จะเป็นปัจจัยสำคัญต่อการถอดถอดคติ	

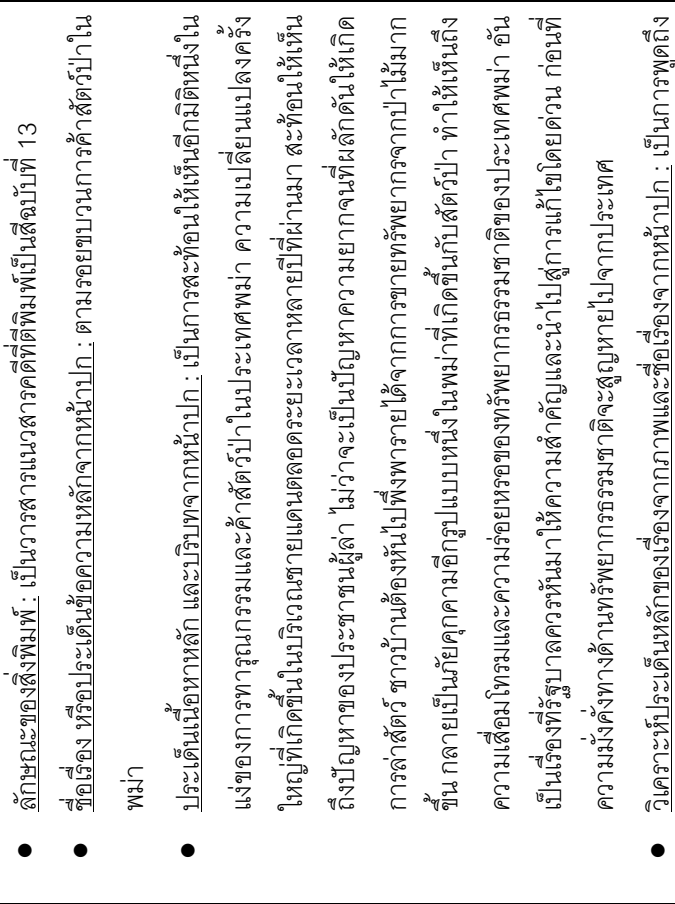
รูปปก	ฉบับที่ 20	ช่วงเวลา 1 มกราคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2548	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
		<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปนักร้องอยู่ด้านข้างซ้ายมือและมีลักษณะเป็นการสะท้อนเสียงออกไปเหนือเส้นพรมแดน ซึ่งมีรูปแผนที่รัฐฉาน (ไทใหญ่) อยู่เหนือนักร้องคนดังกล่าว สะท้อนให้เห็นว่าสิ่งเดียวที่สามารถส่งผ่านความรู้สึกหรือบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ทุกเรื่องที่สามารถทำได้ นั่นคือ “บทเพลง”</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 8 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: บทเพลงไทใหญ่เหนือเส้นพรมแดน ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงสื่อประเภทบทเพลง ที่ถือได้ว่าเป็นเครื่องมือสำคัญที่สามารถสร้างชุมชนในจินตนาการระหว่างกลุ่มผู้ฟังที่อยู่ต่างพื้นที่และต่างยุคสมัยให้เป็นหนึ่งเดียวกันได้นอกจากนี้บทเพลงยังสามารถเดินทางข้ามพรมแดนรัฐชาติซึ่งมีระบบการปกครองที่แตกต่างกันและสามารถหลบหลีกจากการควบคุมของอำนาจเผด็จการได้ ด้วยเหตุนี้บทเพลงจึงทำให้เกิดชุมชนในจินตนาการที่ครอบคลุมอาณาบริเวณที่กว้างไกลมากกว่าพรมแดนรัฐชาติหรือข้อกีดกันที่เหนือแผนที่ในทางภูมิศาสตร์ เช่นเดียวกับบทเพลงของชาวไทใหญ่ ซึ่งเป็นชนชาติที่อาศัยอยู่ในดินแดนรอยต่อของประเทศไทย พม่า จีนและไทย สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะการสร้างชุมชนในจินตนาการที่อยู่ในเหนือกาลเวลาและเส้นพรมแดน วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนชาติ ซึ่งในขั้นต้นเป็นเรื่องการใช้บทเพลงเพื่อถ่ายทอดให้เห็นถึงอัตลักษณ์เรื่องราวต่างๆ ของกลุ่มไทใหญ่ เพื่อส่งเสริมให้คนภายใน และภายนอกได้เข้าใจในวิถีการดำรงอยู่ของตน ในขณะเดียวกันก็เป็นเรื่องการเมือง โดยใช้เพลงเป็นเครื่องมือส่งผ่านบอกเล่าเรื่องราวต่างๆ ที่ไม่สามารถพูดหรือแสดงออกได้

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 21</p>	<p>16 กุมภาพันธ์ ถึง 1 เมษายน 2548</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 9 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ย้อนรอยประวัติศาสตร์คนกะเหรี่ยง บนเส้นพรมแดนตะวันตก ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงประวัติศาสตร์หรือความเป็นมาของคนกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่ตั้งอยู่บนพรมแดนตะวันตกของประเทศไทย เพื่อสร้างความเข้าใจให้กับผู้รับสารถึงมิติอัตลักษณ์หรือรูปแบบชีวิตของชาวกะเหรี่ยง ซึ่งเป็นชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่ยิ่งขึ้น การอธิบายเนื้อหาฉบับนี้จึงเป็นเชิงสังคมวิทยา อันจะสะท้อนให้เห็นถึงมิติทางด้านสังคมวัฒนธรรมและสภาพความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวที่ตั้งอยู่บนรอยต่อระหว่างสองพรมแดน นั่นคือ ไทยและพม่า ซึ่งจะทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงความสัมพันธ์ที่เชื่อมโยงระหว่างกลุ่มกะเหรี่ยงกับประเทศไทย และกลุ่มกะเหรี่ยงกับประเทศพม่า วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดน ในที่นี้เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงอัตลักษณ์ วิถีชีวิตการดำรงอยู่ของชาวกะเหรี่ยง โดยมีจุดประสงค์สำคัญเพื่อให้ทราบและเข้าใจ รวมถึงเคารพในความเป็นตัวตนที่มีอัตลักษณ์เฉพาะของ “คนกะเหรี่ยง” ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่มักคุ้นหู แต่ผู้คนมักไม่เข้าใจในความเป็นจริงของกลุ่มดังกล่าว การนำเสนอจึงเป็นการสร้างความเข้าใจในความจริงของกลุ่มทางสังคมเล็กๆ กลุ่มหนึ่ง เพื่อที่จะปรับเปลี่ยนความคิดและลดอคติ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นรูปผู้หญิงชาวกะเหรี่ยงที่นั่งอยู่ในพื้นที่ที่โอบล้อมไปด้วยป่าเขา มีเด็กชาวกะเหรี่ยงเป็นส่วนประกอบอยู่เบื้องหลัง โดยที่มีรูปแบบการแต่งกายหรือเครื่องประดับที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์ของกลุ่มชาติพันธุ์อย่างชัดเจน การถ่ายภาพแสดงให้เห็นตัวตนดังกล่าวจึงเป็นการสร้างความเข้าใจและลดอคติที่มีต่อกลุ่มชาติพันธุ์นี้ให้เกิดขึ้น</p>			

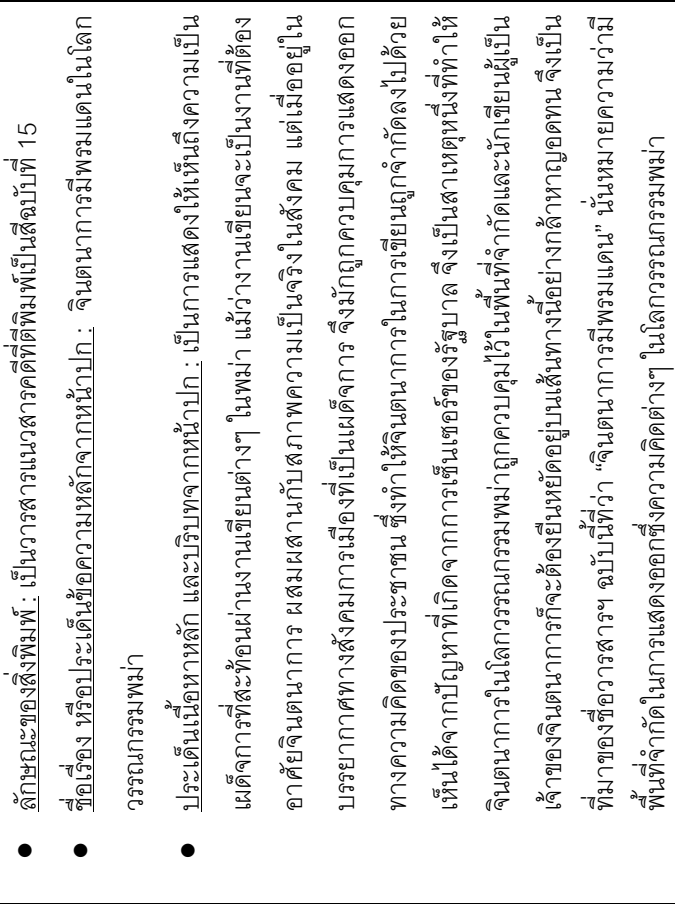
รูปปก	ฉบับที่ 22	ช่วงเวลา 1 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม 2548	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นรูปเด็กผู้หญิง(กำพร้า)ครึ่งตัวแสดงให้เห็นว่าพวกเขาไม่ใช่คนที่สมบูรณ์พร้อม เบื้องหลังได้สะท้อนให้เห็นพื้นที่โดยได้แสงทั้งหมดยังพื้นที่ดังกล่าวจะประกอบไปด้วยบ้านซึ่งอยู่ไกลๆ ออกไป มีการสร้างในลักษณะติดกันเป็นชุมชนเล็กๆ ที่อาศัยอยู่กันอย่างหนาแน่น มีควันหรือฝุ่นปกคลุมทั่วทั้งหมู่บ้าน ซึ่งอาจเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงความมีเดมะนิหรือความทุกข์ยากที่เกิดขึ้น</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 10 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: เด็กกำพร้า และหมู่บ้านคนทุกๆ บานดอยไต่แดง ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นถึงความเลวร้ายที่เกิดขึ้นต่อเด็กมกมกาย โดยเฉพาะดอยไต่แดงแห่งนี้ ถือได้ว่าเป็นที่รวมความทุกข์ที่เกิดจากสภาวะกำพร้าพ่อแม่และแม่ของเด็ก รวมถึงพื้นที่แห่งนี้เป็นที่รวมประชาชนที่หนีการคุกคามจากทหารพม่า แสดงให้เห็นถึงสภาพโดยรวมรวมทั้งไปของพื้นที่ดอยไต่แดง ซึ่งเป็นฐานที่มั่นที่ใหญ่ที่สุดของกองกำลังกู้ชาติไทใหญ่ ไม่ว่าจะเป็นด้านวิถีชีวิตและความปลอดภัยของผู้คน เป็นศูนย์รวมของผู้คนที่ตกเป็นเหยื่อของความเลวร้ายที่มาจากทหารพม่า ไม่ว่าจะเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนในรูปแบบต่างๆ ที่ส่งผลกระทบต่อชีวิตและความปลอดภัยซึ่งเป็นต้นตอที่ได้สร้างความทุกข์หรือปัญหาต่างๆ ตามมามากมาย โดยมีตัวหลักในการนำเสนอเรื่องคือ “เด็ก” ที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้ายและความรุนแรงของทหารพม่า ดำเนินเรื่องโดยใช้ผลลัพธ์ของความรุนแรงที่เกิดขึ้นเป็นจุดหลักในการนำเสนอ ไม่ว่าจะเป็นรูปภาพและข้อความชื่อเรื่องจากปกว่า “เด็กกำพร้า” และ “หมู่บ้านคนทุกๆ” ยิ่งเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความเลวร้ายที่เกิดขึ้นจากฝีมือของทหารพม่าที่ส่งผลกระทบต่ออย่างใหญ่หลวงต่อเด็กๆ และประชาชน 		

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 23	16 พฤษภาคม ถึง 30 มิถุนายน 2548	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 11 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: การต่อสู้ของผู้หญิงบนลุ่มน้ำฉะวดี-สาละวิน ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เนื้อหาฉบับนี้อยู่ในช่วงเวลานวนคล้ายวันเกิดของนางของชาน ซูจี (ครบรอบ 60 ปี : 19 มิถุนายน 2548) วารสารฯ ฉบับนี้จึงมุ่งเขียนให้เห็นถึงยอดนักสู้เพื่อประชาธิปไตยในพม่าคนนี้ โดยนำเสนอให้เห็นถึงความสำคัญและบทบาทการต่อสู้ที่ยึดยืนมาอย่างยาวนานของนางของชาน ซูจี ไม่ว่าจะเป็นการต่อสู้ทางการเมืองการทหาร, การต่อสู้เพื่อปกป้องสิทธิมนุษยชนและการต่อสู้เพื่อครอบครัว ฯลฯ เธอจึงเป็นยอดนักสู้เพื่อประชาธิปไตยในพม่า แม้มว่า ณ ขณะนั้นเธอเองยังถูกกักขังอย่างไร้อิสระภาพอยู่ภายในบ้านเพียงลำพัง วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: แสดงให้เห็นถึงความสำคัญของผู้คนผู้เคลื่อนไหวเพื่อประชาธิปไตยมาอย่างยาวนาน ถือได้ว่าเป็นการเชิดชูเกียรติและยกย่องในการกระทำที่มีต่อพม่ามาอย่างต่อเนื่อง แสดงให้เห็นถึงความรัก ความแข็งแรงแรงและความอดทนของนางของชาน ซูจี ที่แม้จะต้องสูญเสียสามีโดยไม่ได้เห็นหน้าในวินาทีสุดท้าย แต่ก็ยังคงต่อสู้และยึดมั่นในอุดมการณ์ประชาธิปไตยมาโดยตลอด แม้มว่าเธอเองจะพบกับชะตากรรมที่เลวร้ายจากการเมืองที่เป็นเผด็จการอย่างถึงขีดสุดก็ตาม
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปถ่ายของนางของชาน ซูจี ซึ่งถ่ายคู่กับสามี "คูโนไมเคิล อริส" เมื่อครั้งยังอยู่ด้วยกัน แต่ทั้งสองพลัดพรากจากกันอันเนื่องมาจากสภาพทั่วไปทางการเมืองพม่าที่เป็นเผด็จการที่ทำให้ทั้งคู่ต้องแยกจากกันอันเป็นกฎ คำสั่งที่มาจากรัฐบาลทหารพม่า ยิ่งเป็นเครื่องตอกย้ำได้เป็นอย่างดีถึงความรุนแรงและความเลวร้ายของทหารฯ</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปปกหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นรูปผู้ชายที่อยู่ ในสถานะเป็นนักท่องเที่ยวคนหนึ่งได้หันหน้าไปทางพระธาตุอินทแขวน ซึ่งมีลักษณะเป็นก้อนหินสีทองขนาดใหญ่ ตั้งอยู่บนหน้าผาสูงชัน ซึ่งเป็นสถานที่ท่องเที่ยวสำคัญขึ้นชื่อของประเทศพม่า การนำเสนอภาพดังกล่าวผ่านปกฉบับนี้จึงเป็นการถ่ายทอดอีกมิติหนึ่งของประเทศพม่าให้กับผู้อ่านได้รับรู้ถึงความสวยงาม แม้จะอยู่ในบรรยากาศของเผด็จการทหาร</p>	ฉบับที่ 24	1 กรกฎาคม ถึง 15 สิงหาคม 2548	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 12 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: แบกเป้เที่ยวเมืองพม่า ความงามหลังม่านน้ำตา ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: นำเสนอให้เห็นอีกมิติหนึ่งของความงามในประเทศพม่า ที่แม้จะมีบริบททางการเมืองที่เลวร้ายอยู่รอบๆก็ตาม การนำเสนอเนื้อหาหลักดังกล่าวในวารสารฉบับนี้จึงเป็นการเปิดเผยให้เห็นถึงความงามของดินแดนที่ได้ชื่อว่าเป็น “ภูเขาสวยงาม” ด้วยการนำเสนอให้เห็นแหล่งท่องเที่ยวที่เป็นมรดกอันล้ำค่าที่สำคัญของประเทศพม่าให้ผู้อ่านได้รู้จักกันมากขึ้น ในเชิงของการแนะนำสถานที่ท่องเที่ยว วิธีการเดินทาง ซึ่งถือได้ว่าเป็นฉบับคู่มือการท่องเที่ยวประเทศพม่าฉบับแรก ตั้งแต่ศาลาละวินโพตส์ถือกำเนิดมา วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความสัมพันธ์ระหว่างความเลวร้ายทางการเมืองพม่า กับการท่องเที่ยว/ การเดินทางในพม่า แต่กระนั้นก็ไม่ทิ้งเรื่องเดิมๆ เพียงแต่ให้การท่องเที่ยวเป็นตัวนำเรื่อง เห็นได้ชัดจากชื่อปกที่ว่า “ความงามหลังม่านน้ำตา” ซึ่งก็เป็นประโยคหนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงบรรยากาศทางการเมืองพม่า ณ ขณะนั้นที่ยังคงมีความมืดมนและเผด็จการซึ่งยังคงสร้างน้ำตาให้กับผู้คนพม่าอย่างต่อเนื่อง แต่ในความเลวร้ายนั้นก็มีมุมที่สะท้อนให้เห็นความสวยงาม ความกล้าหาญของสถานที่สำคัญ รวมถึงการบอกเล่าวิถีการเดินทางที่ค่อนข้างยากลำบากซึ่งคนและมีการควบคุมเข้มงวดในสถานที่ๆ จากทหารพม่า

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 25</p>	<p>16 สิงหาคม ถึง 30 กันยายน 2548</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 13 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ตามรอยหรรษาและคำศัพท์ป่าในประเพณี ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการสะท้อนให้เห็นอีกมิติหนึ่งในแง่ของการทำบุญกรรมและคำศัพท์ป่าในประเพณี ความเปลี่ยนแปลงครั้งใหญ่ที่เกิดขึ้นในบริเวณชายแดนตลอดระยะเวลาหลายปีที่ผ่านมา สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของประชาชนผู้ล่า ไม่ว่าจะเป็นปัญหาความยากจนที่ผลักดันให้เกิดการล่าสัตว์ ชาวบ้านต้องหนีไปพึ่งพรายได้จากการขายทรัพยากรจากป่าไม้มากขึ้น กลายเป็นภัยคุกคามอีกรูปแบบหนึ่งในพม่าที่เกิดขึ้นกับสัตว์ป่า ทำให้เห็นถึงความเสื่อมโทรมและความร่อยหรอของทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทยมา อันเป็นเรื่องที่รัฐบาลควรหันมาให้ความสนใจและนำไปสู่การแก้ไขโดยด่วน ก่อนที่ความมั่งคั่งทางด้านทรัพยากรธรรมชาติจะสูญหายไปจากประเทศ
<p>รูปภาพที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นภาพคนกำลังจับคอสัตว์ป่าประเภทหนึ่ง เพื่อนำเข้าสู่กระบวนการค้าสัตว์ป่าต่อไป ซึ่งได้สะท้อนให้เห็นปัญหาความเสื่อมโทรม และความร่อยหรอทางด้านทรัพยากร ธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย รวมถึงสะท้อนให้เห็นมิติที่เป็นปัญหาของรัฐบาลที่ไม่สามารถตอบสนองให้กับคนทุกกลุ่มเข้าถึงอาชีพที่ได้ จึงเป็นสาเหตุหรือปัจจัยให้คนเข้าสู่กระบวนการค้าดังกล่าว</p>	<p>วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาการค้าสัตว์ป่า ซึ่งถือเป็นอีกหนึ่งปัญหาสำคัญ เมื่อทำการวิเคราะห์พบว่าไม่ได้เกิดมาจากปัญหาในเชิงปัจเจกบุคคล หากแต่เกิดมาจากปัญหาในระดับนโยบายที่ไม่สามารถแก้ไขได้ รัฐบาลไม่สามารถสนองความต้องการด้านอาชีพและการทำมาหากินให้แก่ชาวบ้านได้ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องเชิงนโยบายและการบริหารภาครัฐที่ไม่ครอบคลุม คนค้าสัตว์ป่าจึงไม่ได้เป็นคนเลวร้าย หากแต่มาจากปัญหาเชิงนโยบาย</p>		

รูปปก	ฉบับที่ 26	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 26</p>	<p>1 ตุลาคม ถึง 15 พฤศจิกายน 2548</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 14 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชีวิตในมุมมองของชายชายบริการใหญ่ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการสะท้อนให้เห็นอีกหนึ่งมุมมีตของชายชาวไทใหญ่ที่ได้เดินทางเข้ามาสู่วงการค้าประเวณี อันเนื่องมาจากสภาพแวดล้อมทางการเมืองในพม่าที่เกิดสงครามบ่อยครั้ง ทำให้เด็กหนุ่มหลายคนต้องเผชิญกับความเสี่ยงต่อการถูกกองทัพพม่าจับไปเป็นลูกหาบหรือถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารทั้งในกองทัพพม่าและกองทัพของชนชาติตนเอง ซึ่งล้วนแต่มีความเสี่ยงต่อชีวิต พวกเขาจึงหนีเข้ามาเป็นแรงงานในฝั่งไทย แต่ด้วยสถานการณ์หลายอย่างได้บีบบังคับให้เขาเบนเข็มชีวิตเข้าสู่อาชีพดังกล่าว อาจเนื่องมาจากการไม่มีเอกสารรับรองที่ถูกต้องตามกฎหมายหรือบัตรประจำตัวประชาชนที่สามารถเข้าถึงถึงงานประเภทอื่นได้ ประกอบกับค่าครองชีพที่สูงขึ้น งานขายบริการทางเพศจึงเป็นทางเลือกเดียวที่สามารถหาเงินเพื่อมาเลี้ยงปากท้อง รวมถึงส่งเงินกลับไปให้พ่อแม่ที่บ้านเกิดได้ วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาทางการเมืองพม่าที่เต็มไปด้วยสงครามและการใช้ความรุนแรงของทหาร จึงทำให้ผู้ชายหลายคนกลัวที่จะถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารหรือถูกจับไปเป็นลูกหาบให้กับกองทัพพม่า ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความปลอดภัยของตัวเอง ประกอบกับการเป็นบุคคลที่ไร้สัญชาติ เลยทำให้ผู้ชายหลายคนเลือกเข้าสู่การค้าขายทางเพศ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นภาพผู้ชายสองคนซึ่งเป็นตัวแทนของกลุ่มน้อยผู้ขายบริการทางเพศกับอีกคนเป็นผู้ซื้อบริการซึ่งอยู่ในบรรยากาศที่มีแสงสลัวมีต้นไม้มีทางเลี้ยวซึ่งเป็นมุมมืดในชีวิต อันเนื่องด้วยสถานะทางสังคมที่ไร้ตัวตนและความเสี่ยงต่อการคุกคาม/บังคับขู่ของทหาร สิ่งที่เขาทำมาเงินเป็นความจำเป็นอย่างหนึ่ง</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 27</p>	<p>16 พฤศจิกายน ถึง 31 ธันวาคม 2548</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 15 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: จีนธนาคารมีพรมแดนในโลกวรรณกรรมพม่า ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการแสดงให้เห็นถึงความเข้มแข็งแต่การที่สะท้อนผ่านงานเขียนต่างๆ ในพม่า แม้ว่าจะงานเขียนจะเป็นงานที่ต้องอาศัยจินตนาการ ผสมผสานกับสภาพความเป็นจริงในสังคม แต่เมื่ออยู่ในบรรยากาศทางสังคมการเมืองที่เป็นเผด็จการ จึงมักถูกควบคุมการแสดงออกทางความคิดของประชาชน ซึ่งทำให้จินตนาการในการเขียนถูกจำกัดลงไปด้วยเห็นได้จากปัญหาที่เกิดจากการเซ็นเซอร์ของรัฐบาล จึงเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้จินตนาการในโลกวรรณกรรมพม่าถูกควบคุมไว้ในพื้นที่จำกัดและนักเขียนผู้เป็นเจ้าของจินตนาการก็ต้องยืนหยัดอยู่บนเส้นทางนี้อย่างกล้าหาญอดทน จึงเป็นที่มาของชื่อวารสารฯ ฉบับนี้ที่ว่า “จินตนาการมีพรมแดน” นั้นหมายความว่าพื้นที่จำกัดในการแสดงออกซึ่งความคิดต่างๆ ในโลกวรรณกรรมพม่า
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นภาพหนังสือ งานเขียนวรรณกรรมต่างๆ ของประเทศพม่า วางเรียงกันเป็นแถว เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงพื้นที่จำกัดในการแสดงออกทางความคิดของโลกงานวรรณกรรมพม่า โดยที่หน้าปกแต่ละเล่มส่วนใหญ่จะเป็นบุคคลต่างๆ ซึ่งพยายามสะท้อนให้เห็นมิติการดำรงชีวิตของผู้คนมากกว่าจะเป็นมิติอื่น</p>			<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงลักษณะทางการเมืองและความรุนแรงของทหารพม่าที่มักใช้อำนาจเข้าทำการควบคุมความเป็นไปของสังคม ไม่เว้นแม้แต่ตัวหนังสือในงานเขียนต่างๆ ที่มักเข้าทำการควบคุมหรือตรวจสอบการแสดงออกทางความคิดของประชาชน งานเขียนทุกประเภทที่พม่าจึงมีลักษณะแคบและมีความจำกัดในการนำเสนอ

รูปปก	ฉบับที่ 28	ช่วงเวลา 1 มกราคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2549	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปเด็กนักเรียนพม่า ระดับประถมศึกษา 3 คน หน้าตาเศร้า ไม่มีความสุข และมีเบื้องหลังเป็นโรงเรียน เพื่อที่จะพยายามสื่อให้เห็นถึงการเรียกร้องให้รัฐบาลได้เข้ามามีส่วนแก้ปัญหาตลอดช่วงว่างโอกาสการศึกษาของเด็กพม่า เพื่อให้โรงเรียนของพวกเขา เป็นโรงเรียนที่ได้กักทุกคนสามารถเข้าถึงระบบการศึกษาของพม่าได้อย่างครอบคลุม และเป็นธรรมชาติตามนโยบายของรัฐ</p>			<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 16 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: โจงเรียนของหนู โอกาสทางการศึกษาของเด็กในพม่า • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงปัญหานโยบายด้านการศึกษา แม้จะประกาศว่า “ประชาชนทุกคนจะต้องมีสิทธิได้รับการศึกษา” โดยที่ต้องมีการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาให้กับเด็กทุกคน โดยไม่ต้องเสียค่าใช้จ่ายใดๆ แต่ในความเป็นจริงกลับสวนทางกัน เพราะเด็กจะสามารถเข้าสู่ระบบการศึกษาได้นั้นต้องมีค่าใช้จ่ายที่มาก เด็กจึงต้องเรียนหาเงินเพื่อช่วยพ่อแม่หาเงิน หรือเลิกเรียนไปในที่สุด ต้นตอของปัญหานี้ เกิดจากการที่รัฐบาลไม่ได้จัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาขั้นพื้นฐานอย่างเพียงพอ ความบกพร่องจึงอยู่ที่นโยบาย และการบริหารของรัฐบาลพม่า • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาลพม่า ที่ไม่สามารถจัดสรรงบประมาณสนับสนุนให้เด็กเข้าถึงระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานได้อย่างครอบคลุม สะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่อง ความไม่ใส่ใจที่จะแก้ปัญหาของรัฐบาล ถือเป็นความล้มเหลวในการบริหารอย่างหนึ่งซึ่งรัฐไม่สามารถสนับสนุนความจำเป็นขั้นพื้นฐานได้ ลักษณะดังกล่าวเป็นการแสดงให้เห็นได้ชัดว่าผลประโยชน์ของตนเอง คือ สิ่งสำคัญสูงสุดของรัฐบาล ซึ่งถือถือถึงความรุนแรงในด้านสิทธิมนุษยชนอย่างหนึ่ง ที่เป็นการลดศักยภาพความเป็นมนุษย์ หรือมนุษย์ไม่สามารบรรลุในศักยภาพที่ตนมีได้

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 29	16 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2549	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 17 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: วิถีชนเผ่าจากรัฐคะเชนนี้ในค่ายผู้ลี้ภัย ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้ายของรัฐบาลทหารพม่าที่บุกเข้ามาทำทารุณกรรมในหมู่บ้านคะเชนนี้ ทำให้ชนเผ่าคะเชนนี้ต้องอพยพมาอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัยและถูกละเมิดสิทธิมนุษยชนในหลากหลายรูปแบบ ค่ายผู้ลี้ภัยจึงเป็นภาพสะท้อนที่เห็นได้ชัดถึงปัญหาและผลกระทบจากการกระทำของรัฐบาลทหารพม่า นอกจากนี้แสดงให้เห็นรูปแบบวิถีชีวิตทางสังคมวัฒนธรรม รวมถึงเครื่องแต่งกายต่างๆ ซึ่งแสดงถึงอัตลักษณ์ของชนเผ่าคะเชนนี้ จะเห็นได้ว่าค่ายผู้ลี้ภัยถือเป็นภาพสะท้อนที่แสดงให้เห็นถึงความเปราะบางของกลุ่มชาติพันธุ์ของกลุ่มคนที่อพยพเข้ามาได้เป็นอย่างดี แม้จะย้ายมาอยู่ในที่แห่งใหม่ แต่ความเป็นอัตลักษณ์ในรากเหง้าของตนยังคงดำรงอยู่ และสืบทอดภายในพื้นที่จำกัดแห่งนี้
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปผู้หญิงชนเผ่าที่อพยพมาจากรัฐคะเชนนี้เข้ามาอาศัยอยู่ในค่ายผู้ลี้ภัย โดยยังคงรักษา และสืบทอดใน อัตลักษณ์ความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์ได้เป็นอย่างดี เห็นได้จากชุดแต่งกาย และเครื่องประดับที่บ่งบอกถึงความเปราะบางเป็นชาติพันธุ์ตนเองแม้จะอยู่ในสถานที่อื่นก็ตาม หรืออยู่ในสภาวะสงครามที่ต้องอพยพถิ่นฐานตลอดเวลา ก็ไม่มีใครสามารถทำลายวิถีชนเผ่าได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้าย และความรุนแรงของทหารพม่า ซึ่งเป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มชนเผ่าจากรัฐคะเชนนี้ต้องอพยพโยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานในค่ายผู้ลี้ภัยเพื่อความปลอดภัยของตัวเองและครอบครัว นั่นหมายความว่าความรุนแรงของสภาวะสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง หรือการบุกรุกของทหารพม่าเป็นสาเหตุปัจจัยสำคัญที่ทำให้ถิ่นฐานของกลุ่มชนดังกล่าวมีความไม่แน่นอน 		

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 30	1 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม 2549	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 18 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชีวิตบนเส้นด้านตายบนแผ่นดินสงครามรัฐกะเหรี่ยง • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะชีวิตของประชาชนที่อยู่ท่ามกลางสงครามที่เกิดขึ้นอย่างต่อเนื่อง ประชาชนได้รับอันตรายทางร่างกาย บางรายถึงแก่ชีวิต บรรยายการเดินทางสังคมที่คุกรุ่นไปด้วยสงครามที่มาจากรัฐบาลทหารพม่า สร้างความแน่นอนในการใช้ชีวิตในแต่ละวัน สภาพชีวิตของผู้คนจึงต้องเดินบน หิน หรืออพยพหาที่คิดว่าปลอดภัยเพื่อเอาตัวรอด โดยไม่มีหลักประกันว่าที่เหล่านั้นจะมีความปลอดภัย วารสารฯ ฉบับนี้จึงมุ่งนำเสนอให้เห็นถึงผลกระทบร้ายแรงที่เกิดขึ้นอันเนื่องมาจากการประกาศทำสงครามของรัฐบาลทหารพม่าที่กระทำต่อรัฐกะเหรี่ยง โดยที่ชีวิตได้แขวนอยู่บนเส้นด้าย ไร้ความมั่นคงปลอดภัย • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้าย และความรุนแรงของทหารพม่า รวมถึงปัญหาทางการเมืองที่ยังคงส่งผลกระทบต่อทำให้ผู้คนต้องอพยพเคลื่อนย้ายถิ่นฐานตลอดเวลา เนื่องจากสภาวะสงครามกลางเมืองอันร้อนระอุที่เกิดขึ้น ประชาชนต้องประสบกับความไม่ปลอดภัยอย่างต่อเนื่อง ชีวิตเดินอยู่บนเส้นด้านตายตลอดเวลา บริบททางสังคมที่เต็มไปด้วยความเสียงที่ไม่มีหลักประกันใดๆ ในชีวิต บรรยายการใช้ชีวิตที่เกิดขึ้นหรือภาพปกที่นำมาเสนอจึงสะท้อนได้เป็นอย่างดีถึงความเลวร้ายของรัฐบาล
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปผู้หญิงชาวกะเหรี่ยง นอนแนบชิดกับลูก ซึ่งทั้งสองได้รับอันตรายบาดเจ็บนอนอยู่บนพื้นดินกำลังได้รับการปฐมพยาบาลจากผู้ชายซึ่งน่าจะมีความรู้ในด้านการรักษา และปฐมพยาบาล ข้างๆ มีสายน้ำเกลือยกสูงขึ้น ภาพนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงผลกระทบจากปัญหาสงครามที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลทหารที่มีต่อประชาชน</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 31	ช่วงเวลา 16 พฤษภาคม ถึง 30 มิถุนายน 2549	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
			<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 19 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: แม่ทาวคลินิก แสงสว่างในความมืดบนชายแดนตะวันตก • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาความยากจนของประชาชนชาวพม่าที่ไม่มีโอกาสเข้าถึงระบบสาธารณสุขที่มีคุณภาพ รัฐไม่สามารถให้ความมั่นคงปลอดภัยทางสุขภาพแก่ประชาชนได้ เห็นได้จากการไม่มีงบประมาณเข้ามาช่วยเหลือประชาชนให้สามารถเข้าถึงบริการ หากแต่รัฐบาลทหารมุ่งนำเอางบประมาณมาใช้ในทางการทหารเป็นหลัก “คลินิกแม่ทาว” จึงถือกำเนิดขึ้นมาเป็นศูนย์สาธารณสุขที่ประชาชนพม่าสามารถเข้าถึงบริการได้ โดยที่ไม่มีอุปสรรคทางด้านเงินเข้ามาเกี่ยวข้อง จึงมีประชาชนพม่าจำนวนมากเดินทางข้ามชายแดนมารักษาในประเทศไทยเพิ่มมากขึ้น นำมาซึ่งแสงสว่างแห่งความหวังที่จะได้รับการรักษาที่มั่นคงปลอดภัย และช่วยต่อลมหายใจออกไปได้ แม้จะอยู่ท่ามกลางความมืดมิดก็ตาม <ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเชิงนโยบาย ที่รัฐบาลไม่สามารถหาทางแก้ไข หรือสนับสนุนให้เกิดระบบการบริการขั้นพื้นฐานที่ดีได้ สะท้อนให้เห็นได้ว่ารัฐบาลยังคงให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ของตน (กองทัพ, ก๊าลัง, อาวุธ) มาเป็นอันดับแรก ในขณะที่ความสำคัญในการสนับสนุนงบประมาณเพื่อให้คนได้เข้าสู่ระบบการบริการที่ดีของรัฐบาลอย่างครอบคลุมที่สุดนั้นมักถูกละเลย
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปเด็กพม่าที่ป่วยอยู่ในห้องอกของแม่ ซึ่งกำลังเข้ารับการรักษาในคลินิกแม่ทาว ซึ่งทำให้เห็นถึงความสำคัญของคลินิกแห่งนี้ที่มีความสำคัญมากต่อชนกลุ่มน้อยพม่า ในด้านหนึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาระบบสาธารณสุขหลักของพม่าที่ทำให้คนหลายคนไม่สามารถเข้าถึงการบริการได้</p>			

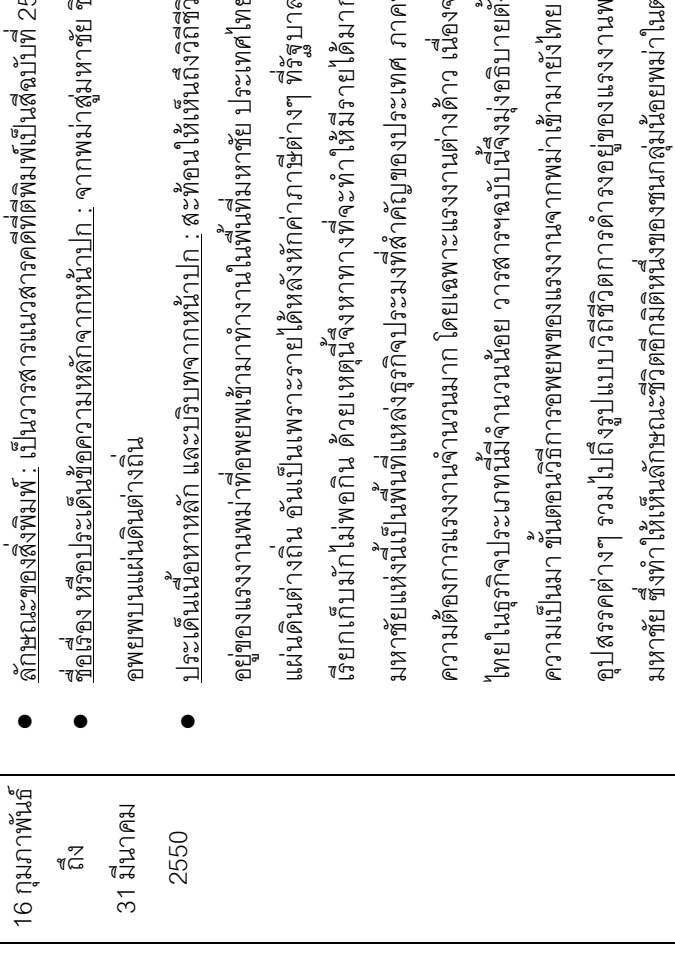
รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 32	1 กรกฎาคม ถึง 15 สิงหาคม 2549	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 20 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: “อัญมณีในพม่า” ชุมทรัพย์กึ่งกลางสนามรบ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงความอุดมสมบูรณ์ของทรัพยากรอันล้ำค่าในประเทศพม่า โดยเฉพาะ “อัญมณี” ที่ถือได้ว่าเป็นชุมทรัพย์สำคัญของประเทศ แต่อย่างไรก็ตามประชาชนไม่สามารถครอบครองผลประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านั้นตามสิทธิของผู้เป็นเจ้าของได้ เพราะทรัพยากรเหล่านี้เองที่ได้กลายเป็นปัจจัยหลักสำคัญที่ทำให้ประเทศไทยภายนอกต้องก้าวเข้ามาครอบงำผลประโยชน์ นอกจากนี้รัฐบาลพม่ายังใช้ทรัพยากรเหล่านี้ส่งออกเพื่อเป็นรายได้เข้ามามีใช้เป็นงบประมาณในการบริหารจัดการภายในกองทัพ ซึ่งกลุ่มคนที่ได้ผลประโยชน์จากทรัพยากรในพื้นที่แห่งนี้จึงเป็นกลุ่มรัฐบาลทหาร โดยที่ประชาชนเจ้าของพื้นที่ไม่ได้อะไรเลย วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้าย และความไม่ยุติธรรมของทหารพม่าที่ได้กลายมาเป็นความขัดแย้งในเรื่องของผลประโยชน์ เห็นได้จากทรัพยากรจำนวนมากที่มีอยู่ในประเทศพม่า ผู้ที่ควบคุมกำกับ หรือครอบครองทรัพยากรหลักของประเทศล้วนเป็นทหารที่มีอำนาจเหนือกว่าภายใต้รัฐบาลพม่า ในขณะที่คนในพื้นที่ไม่สามารถเข้าไปครอบครองหรือใช้ประโยชน์จากทรัพยากรนั้นๆ ได้
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปอัญมณีสีม่วง แฉววารระเบียบระยับ กระจัดอยู่บนกองเงินที่มีเบื้องหลังเป็นทหารยืนถือปืนอยู่ในมุมมืด สะท้อนให้เห็นว่าผลประโยชน์ส่วนนี้ล้วนตกอยู่แก่รัฐบาลทั้งสิ้น เป็นชุมทรัพย์ที่อยู่กลางสนามรบ โดยที่ประชาชนไม่สามารถเป็นเจ้าของ สะท้อนให้เห็นถึงความไม่ยุติธรรมในการจัดสรรทรัพยากร</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 33	16 สิงหาคม ถึง 30 กันยายน 2549	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 21 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: คณะตลกหนวด ผู้กล้าแห่งกรุงมัทกะเลย ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงคณะตลก 3 พี่น้องที่มีความกล้าหาญในการแสดงตลกเสียดสีรัฐบาล เพื่อเปิดโปงความจริงให้ประชาชนได้ทราบ ซึ่งการพูดความจริงเพื่อล้อเลียนเสียดสีรัฐบาลต้องได้รับความกล้าหาญอย่างมากที่จะเอาชนะความกลัว การแสดงจึงมีจุดประสงค์เพื่อเสนอให้คนภายนอก หรือคนที่ไม่รู้ได้เข้าใจและรับรู้ถึงเรื่องราวความทุกข์ยากของผู้คนในพม่า การแสดงดังกล่าวเป็นการแสดงนอกกระแสที่มุ่งต่อต้านการกระทำของรัฐบาลทหารพม่า แม้ว่าทั้งสามท่านจะเคยถูกจับเข้าคุกมาแล้ว แต่เมื่อได้รับการปล่อยก็ยังยึดมั่นในอุดมการณ์เดิม นั่นคือ การแสดงตลกเสียดสีรัฐบาล การแสดงจึงสะท้อนให้เห็นได้เป็นอย่างดีถึงความเลวร้ายทางการเมืองที่ปกคลุมไปด้วยบรรยากาศทางสังคมที่เป็นเผด็จการ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นรูปนักแสดงนำของคณะตลกที่กล้าแสดงเพื่อเสียดสีรัฐบาลทหารพม่า 3 พี่น้องคือ ป้าเลย ดูซอร์ และดูมอร์ ซึ่งก็ยังยึดและแสดงตลกได้แม้ว่าจะเคยถูกจับเข้าคุกหลายปี แต่เมื่อออกมาก็ยังคงยึดมั่นในการเป็นตลกเพื่อเสียดสีรัฐบาลเหมือนเดิม การแสดงจึงมีลักษณะเป็นสื่อออกกระแสเพื่อต่อต้านการเมือง</p>	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความเลวร้าย ความรุนแรงและปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาในเชิงนโยบายที่เกิดจากการบริหารของรัฐบาลพม่า การแสดงตลกเพื่อเสียดสีรัฐบาลพม่าจึงเปรียบเสมือนเป็นเวทีที่ใช้ระบายความอัดทน ออกล้น รวมถึงบอกเล่าความเรียงเครียดที่ถูกละเลยได้บรรยากาศทางสังคมการเมืองที่เป็นเผด็จการอย่างถึงขีดสุด 		

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 34	1 ตุลาคม ถึง 15 พฤศจิกายน 2549	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 22 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: เปิดโลกจินตนาการหลากสีของจิตรกรพม่า ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึง การที่รัฐบาลพม่าได้พยายามควบคุมสิทธิเสรีภาพของประชาชนแทบทุกด้าน ไม่เว้นแม้แต่งานศิลปะ การวาดภาพ ภาพปกวารสารฉบับนี้จึงสะท้อนให้เห็นว่า จิตรกรไม่ได้ยอมจำนนกับสิ่งที่รัฐบาลทหารต้องการ หากแต่ยังคงรักในอาชีพดังกล่าว และพร้อมที่จะเขียนเพื่อถ่ายทอดเรื่องราวที่เป็นความทุกข์ ความยากลำบาก ของประชาชนพม่าให้รู้ชม หรือหนักท้องที่ยาวจากภายนอกได้รับรู้ แม้วิถีหรือแนวทางในการประกอบอาชีพจะสละสลวยและระมัดระวังของการของรัฐบาลทหารก็ตาม จิตรกรประเภทนี้จึงยืนหยัดในความเสียสละการถูกจับกุมจากภาครัฐตลอดเวลาหน้าปกวารสารฯ ฉบับนี้สื่อให้เห็นว่าอำนาจเผด็จการทหารควบคุมได้เพียงภายนอกเท่านั้น หากแต่ไม่สามารถควบคุมภายในที่เป็นความนึกคิดของผู้คนได้ วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงการกระทำที่แสดงให้เห็นถึงความเลวร้าย และความรุนแรงของทหารพม่า ในทุกด้าน ไม่เว้นแม้แต่ภาพงานศิลปะ เพราะจะกล่าวว่าเป็นสื่อที่สามารถบอกเล่าอธิบายให้เห็นถึงบรรยากาศทางการเมืองที่เลวร้ายภายในพม่าได้ การควบคุมต่างๆ จึงเป็นเสมือนการจำกัดสิทธิเสรีภาพ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปที่จิตรกรกำลังวาดภาพเพื่อถ่ายทอดให้เห็นถึงวิถีชีวิต รวมถึงบอกเล่าเรื่องราวความทุกข์ยากที่เกิดขึ้นของประชาชนชาวพม่าผ่านงานศิลปะภาพวาด สะท้อนให้ผู้ชมงานศิลปะต่างๆ เหล่านี้ได้ทราบถึงบรรยากาศทางการเมืองเผด็จการทหารพม่าที่มีความเลวร้าย และมีปัญหาหลายประการ</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 35	ช่วงเวลา 16 พฤศจิกายน ถึง 31 ธันวาคม 2549	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
		<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปชาวอมอญ แต่งกายตามรูปแบบวิถีชีวิตที่สะท้อนให้เห็นถึงความใกล้ชิดกันของกลุ่มคน บนศีรษะมีชุดอาหารสำหรับนำไปใส่บาตรพระ เป็นการศรัทธาแบบอมอญและเบ็องหลั่งเป็นสะพานอมอญ ซึ่งสะท้อนให้เห็นว่าถิ่นฐานตรงนี้เป็นที่อยู่อาศัยของกลุ่มคนอมอญ</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 23 • ชื่อเรื่อง หรือชื่อข้อความหลักจากหน้าปก: มอญสองแผ่นดิน สัมพันธภาพทางวัฒนธรรมข้ามพรมแดน • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: ต้องการสร้างความเข้าใจต่อผู้อ่านเกี่ยวกับกลุ่มชาติพันธุ์อมอญ ซึ่งเป็นชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่มีอยู่ทั้งในพม่าและไทย โดยผู้เขียนมุ่งสะท้อนให้เห็นถึงประวัติความเป็นมา รูปแบบวิถีชีวิต ลักษณะทางสังคม เอกลักษณะ วัฒนธรรม รวมถึงความสัมพันธ์ของชาติพันธุ์อมอญที่มีต่อพม่าและไทย แต่ในฉบับนี้ได้เน้นอธิบายให้เห็นวัฒนธรรมข้ามพรมแดน นั้นหมายความว่า กลุ่มอมอญที่ตั้งอยู่ในเขตรอยต่อของพรมแดนระหว่างพม่าและไทย (สังขละบุรี) ด้วยการสะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์วัฒนธรรมของมอญ ที่ถึงแม้จะข้ามพรมแดน แต่ความเป็นตัวตนก็ยังคงอยู่ไม่ว่าเป็นเอกลักษณ์ทางภาษา วัฒนธรรม หรือวิถีชีวิตที่ยังคงเป็นอมอญเหมือนเดิม • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมมาคาดิ ให้ผู้อ่านเข้าใจในอดีตลักษณะเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์อมอญ ซึ่งมีการตั้งถิ่นฐานอยู่ในบริเวณพื้นที่ข้ามพรมแดนระหว่างไทย และพม่า การนำเสนอด้วยการสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะที่เป็นเอกลักษณ์ทางสังคม และวัฒนธรรมจะเป็นปัจจัยสำคัญที่จะทำให้อ่านได้เกิดความเข้าใจในชนกลุ่มดังกล่าว และลดอคติที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่ความเข้าใจที่จะอยู่ร่วมกันได้อย่างปกติสุขในฐานะที่เขา และเราก็เป็นเพื่อนมนุษย์คนหนึ่ง

รูปปก	ฉบับที่ 36	ช่วงเวลา 1 มกราคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2550	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
			<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 24 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ครอบครัวในบ้านสังกะสี การต่อสู้ของชีวิตเล็กๆ ในเมืองใหญ่ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นสภาพสังคมของแรงงานชนกลุ่มน้อยพม่าที่ต้องเคลื่อนย้ายอยู่บ่อยครั้งเพื่อให้ใกล้สถานที่ทำงาน นั่นคือ ใกล้กับพื้นที่ก่อสร้างซึ่งเป็นพื้นที่ของการใช้แรงงาน ชีวิตของแรงงานจึงต้องอพยพเคลื่อนย้ายอยู่ตลอดเวลา หน้าปกจึงได้สะท้อนภาพห้องที่สร้างด้วยสังกะสี สำหรับเป็นพื้นที่ชั่วคราวในการอาศัยอยู่ระหว่างเป็นแรงงานในสถานที่ที่หนึ่ง สะท้อนภาพสังคมแรงงานทั้งในแง่ของวิถีชีวิต การดำรงอยู่ การประกอบอาชีพ ฯลฯ ที่ต้องดิ้นรนเพื่อการเอาตัวรอด โดยเฉพาะการขวนขวายหาเงินมาเลี้ยงดูลูกของตนเอง ซึ่งการดำรงอยู่ในเมืองใหญ่ก็ยังคงมีปัญหาต่างๆ ที่เป็นอุปสรรคมากมาย เพราะพวกเขาเหล่านี้ล้วนไม่มีสถานะทางกฎหมายจึงไม่สามารถเข้าถึงการบริการที่เป็นนโยบายของภาครัฐได้
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปครอบครัวของแรงงานชนกลุ่มน้อยที่อพยพมาอยู่ในห้องสังกะสีเล็กๆ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของแรงงานที่เต็มไปด้วยปัญหาและอุปสรรคต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาในการเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐานที่รัฐบาลจัดสรรย่อมกระทำไม่ได้</p>			<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเชิงนโยบายที่รัฐบาลไม่สามารถดูแลและให้บริการขั้นพื้นฐานที่จำเป็นแก่ประชาชนได้อย่างครอบคลุม แรงงานชนกลุ่มน้อยจึงเป็นกลุ่มหนึ่งที่ประสบกับปัญหาการเคลื่อนย้ายที่อยู่ตลอดเวลา อันเพราะการที่พวกเขาเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางกฎหมาย การจะเข้าสู่กระบวนการทำงานที่ดีและการบริการขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นจึงกระทำไม่ได้

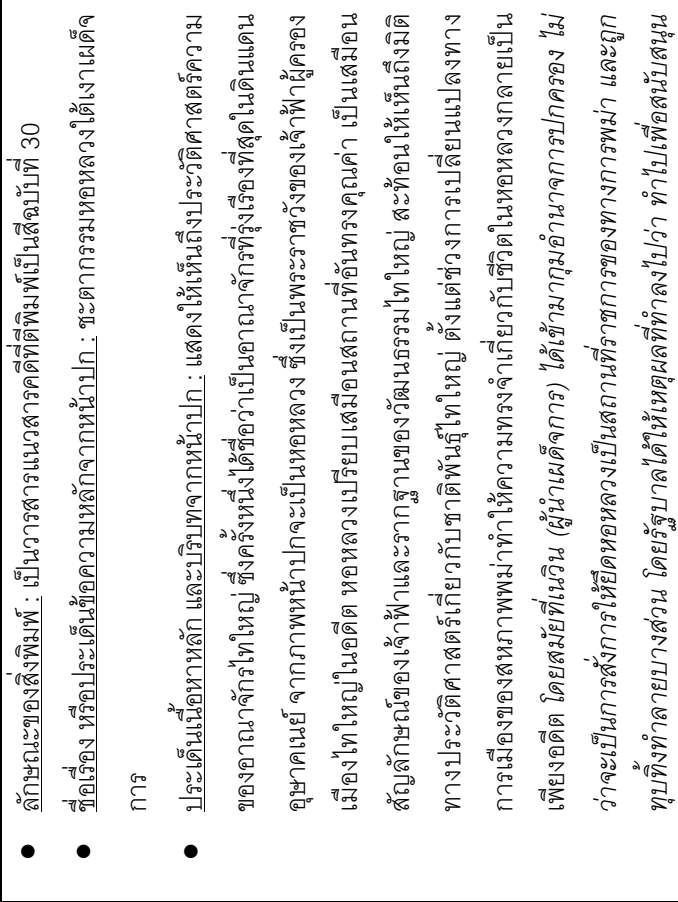
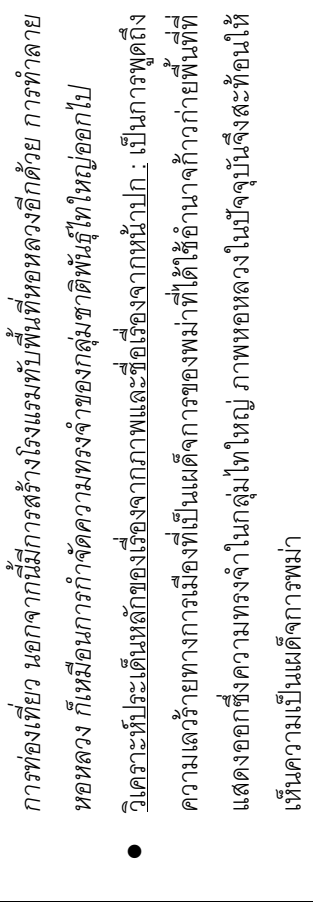
รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 37</p>	<p>16 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2550</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 25 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: จากพม่าสู่มหาชัย ชีวิตแรงงานอพยพบนแผ่นดินต่างถิ่น • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของแรงงานพม่าที่อพยพเข้ามาทำงานในพื้นที่มหาชัย ประเทศไทย ซึ่งถือเป็นแผ่นดินต่างถิ่น อันเป็นเพราะรายได้หลังหักค่าภาษีต่างๆ ที่รัฐบาลทหารพม่าเรียกเก็บมักไม่พอกิน ด้วยเหตุนี้จึงทำให้มีรายได้มากกว่า พื้นที่มหาชัยแห่งนี้ในพื้นที่แหล่งธุรกิจประมงที่สำคัญของประเทศ ภาคประมงจึงมีความต้องการแรงงานจำนวนมาก โดยเฉพาะแรงงานต่างด้าว เนื่องจากแรงงานไทยในธุรกิจประมงนั้นมีจำนวนน้อย วารสารฉบับนี้จึงมุ่งอธิบายตั้งแต่ประวัติความเป็นมา ขั้นตอนวิธีการอพยพของแรงงานพม่าเข้ามายังไทย ปัญหาและอุปสรรคต่างๆ รวมไปถึงรูปแบบวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของแรงงานพม่าในพื้นที่มหาชัย ซึ่งทำให้เห็นลักษณะชีวิตอีกมิติหนึ่งของชนกลุ่มน้อยพม่าในต่างถิ่น • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเชิงนโยบายที่รัฐบาลพม่าไม่สามารถจัดสรรงบประมาณในการดูแลให้คนได้เข้าสู่อาชีพที่มีรายได้พอเลี้ยงตนเองและครอบครัว รวมถึงสวัสดิการต่างๆ ปัญหาเรื่องปากท้องจึงเป็นปัญหาสำคัญที่ผลักดันให้คนจำนวนมาก โดยเฉพาะชนกลุ่มน้อยที่ต้องการอพยพเข้ามาเป็นแรงงานในประเทศไทย เพียงเพราะที่แห่งนั้นตอบสนองปัญหาทางการเงิน อีกทั้งบรรรยากาศทางสังคมการเมืองที่น่าอยู่
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปแรงงานพม่าผู้ชาย หันหน้ามองไปทะเลด้วยสีหน้าที่เปี่ยมไปด้วยความหวัง นั่นคือหวังว่าชีวิตต่างถิ่นน่าจะดีกว่าชีวิตที่อาศัยอยู่ในพม่า โดยเฉพาะเงินค่าจ้างแรงงานที่ได้มากกว่าพม่า เมื่อถึงเป็นรูปเรือประมงซึ่งสะท้อนให้เห็นอาชีพประมง ประเด็นการเข้ามาเป็นแรงงานในไทยจึงสะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ยากที่มีในพม่า</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 38	ช่วงเวลา 1 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม 2550	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
		<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นรูปผู้ชายชาวพม่าที่มีความเป็นหญิงในร่างชาย เบื้องหลังเป็นภาพสีรุ้ง และโทนสีม่วงสะท้อนให้เห็นถึงความหลากหลายทางเพศที่มีอยู่จริงในพม่า ซึ่งเป็นปรากฏการณ์ทางสังคมพม่าที่เกิดขึ้นจริง แต่ไม่ได้รับการยอมรับจากภาครัฐ จึงทำให้กลุ่มนี้เริ่มภาวะการมีตัวตน ไม่สามารถเข้าถึงการบริการต่างๆ ของรัฐหรือเปิดเผยตัวตนในพม่า ภาพจึงสะท้อนให้เห็นแต่กิจการทางความคิดที่มีอยู่</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสีรุ้ง : เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 26 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก : ความรักสีรุ้ง เป็ลือยวีดิทชายรักชายในพม่า ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก : สะท้อนให้เห็นถึงการต่อสู้เพื่อเรียกร้องให้สังคมเข้าใจ และเปิดใจยอมรับในความหลากหลายทางเพศ โดยเฉพาะกลุ่มชายรักชาย หรือความรักสีรุ้ง เพราะในสังคมพม่า พฤติกรรมทางเพศในลักษณะดังกล่าวไม่สามารถที่จะเปิดเผยต่อสาธารณชนได้ มักถูกครอบครัวยุหรือสังคมตีตราว่าเป็นเส้นทางของคนบาป นอกจากนี้รัฐบาลทหารพม่าก็ยังปฏิบัติกับพวกเขาเหล่านี้เสมือนว่าไม่มีตัวตน ที่สำคัญยังมีนโยบายห้ามเผยแพร่การแสดงออกของกลุ่มรักร่วมเพศทางสื่อของรัฐอีกด้วย สังคมพม่าส่วนใหญ่จึงมองกลุ่มรักร่วมเพศไม่ว่าจะเป็นหญิงรักหญิง หรือชายรักชายด้วยท่าทีรังเกียจหรือก็ดกั้นไม่ให้เข้าร่วมสังคมกับคนทั่วไป วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก : เป็นภาพพูดถึงปัญหาการไม่ยอมรับความหลากหลายทางเพศของรัฐบาลพม่า เพศสถานะที่ไม่ตรงกับเพศสภาพจึงถูกปิดกั้นไม่ได้รับการยอมรับและมองกลุ่มดังกล่าวในฐานะการเป็นบุคคลที่ไร้ตัวตน การกระทำดังกล่าวยังคงย้ำให้เห็นถึงการกระทำที่เป็นแต่กิจการทางความคิดของรัฐบาลพม่าที่ไม่เปิดใจยอมรับในความหลากหลายทางเพศที่มีอยู่ในสังคม

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 39</p>	<p>16 พฤษภาคม ถึง 30 มิถุนายน 2550</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 27 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: เด็กเร่ร่อน การดิ้นรนของคนตัวเล็กบนถนนชายแดน ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นรูปแบบชีวิตของเด็กเร่ร่อนที่เอาตัวรอดโดยต้องดิ้นรนขายของ หรือขอทาน เพื่อนำเงินที่หามาได้ให้พ่อแม่เพื่อใช้ในแต่ละวัน โดยเฉพาะค่าอาหารแต่ละมื้อ บางรายกลับถูกข่มขู่บังคับหาเงินมาให้พ่อแม่เพื่อชื้อยาเสพติด หรือเหตุผลอีกหลายประการที่ทำให้พวกเขาต้องทำ วารสารฯฉบับนี้จึงสะท้อนให้เห็นปัญหาทางสังคมของชนกลุ่มน้อยอีกรูปแบบหนึ่ง โดยเฉพาะปัญหาความยากจน ปัญหาสุขภาพเสพติดที่ทำให้เด็กเร่ร่อนหลายคนที่อยู่ตามแนวพรมแดนแห่งนี้ต้องเข้าสู่ความเป็นแรงงานก่อนวัยอันควร โดยข้ามผ่านมิติที่เหมาะสมตามวัยที่ควรจะได้รับ ไม่ว่าจะเป็นการศึกษาที่เด็กเหล่านี้ไม่สามารถเข้าถึงได้ ดังนั้น “เงิน” คือปัจจัยเดียวที่สามารถทำให้ชีวิตของเด็กและครอบครัวสามารถอยู่รอดได้ในแต่ละวัน วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเชิงนโยบาย ที่ไม่ใช่เป็นปัญหาปัจเจกบุคคล เพราะการทำให้เกิดเด็กเร่ร่อน มีสาเหตุมาจากจากการที่รัฐบาลไม่มีแนวทางในการจัดสรรงบประมาณเพื่อการสนับสนุนให้เด็กจำนวนมาก ซึ่งส่วนหนึ่งเป็นคนไร้สถานะทางกฎหมายได้เข้าสู่การบริการขั้นพื้นฐานทุกๆ อย่างที่รัฐบาลจัดให้ได้ โดยเฉพาะการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีความจำเป็นได้
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นรูปเด็กเร่ร่อนผู้ขายก๋าลึงยกมือไหวเพื่อขอความอนุเคราะห์ช่วยเหลือ โดยมีเหล็ก หรือคุกกี้ก้อนหนึ่งกำอยู่ในมือ สะท้อนให้เห็นปัญหาโครงสร้างทางสังคมที่เป็นเนติจักรโรพม่าที่เกิดขึ้น อันเป็นเพราะการที่รัฐไม่มีแนวทางแก้ไขปัญหาหรือสนับสนุนงบประมาณให้กลุ่มคนเหล่านี้ได้เข้าถึงการบริการจากรัฐ จึงทำให้เกิดภาวะเด็กเร่ร่อนจำนวนมาก</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 40	1 กรกฎาคม ถึง 15 สิงหาคม 2550	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 28 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: จากเกาะสองสู่ระนอง ชีวิตใหม่บนอีกฟากฝั่งอันถาวร • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงรูปแบบวิถีชีวิตแบบใหม่ในพื้นที่ใหม่ (ระนอง) แห่งนี้ พร้อมทั้งบอกเล่าเรื่องราวสาเหตุการเข้าสู่ตลาดแรงงานในประเทศไทย โดยได้สะท้อนให้เห็นถึงเรื่องราวความทุกข์ยากในพม่าที่ทำให้คนเหล่านั้นต้องอพยพเข้ามาซึ่งที่ตั้งกล่าว เพราะการดำรงชีวิตในประเทศพม่าเต็มไปด้วยความยากลำบาก ถูกเรียกเก็บเงินจากเจ้าหน้าที่รัฐอยู่บ่อยครั้ง ถ้าไม่มีจ่ายก็ต้องไม่ทำงานรับใช้กลุ่มทหาร การอพยพเข้ามาจึงหวังจะได้เงินพอทำให้พวกเขาใช้ชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น มีเงินพอที่จะเลี้ยงชีวิตคนในครอบครัวควบคู่ นอกจากนี้การอพยพเข้ามาของแรงงานพม่า แม้จะอยู่ท่ามกลางบริบทของความเปลี่ยนแปลงทางด้านสิ่งแวดล้อมรอบข้าง แต่ทว่าการศึกษาและมีการสืบพอดวัฒนธรรมแบบวิถีพม่าก็ยังคงได้รับการรักษาและมีวิถีชีวิตที่อด
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นชุมชนที่โอบล้อมไปด้วยทะเล ซึ่งเป็นชายฝั่งของพื้นที่ จ.ระนอง เพื่อสะท้อนให้เห็นถึงการอพยพเข้ามาเป็นแรงงานของชาวพม่าใน จ.ระนอง ซึ่งได้ทำให้คุณภาพชีวิตแรงงานดีขึ้น ในขณะที่เดียวกัน สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะตรงข้ามที่ปรากฏในพม่าที่ไม่สามารถทำให้แรงงานมีคุณภาพชีวิตที่ดีได้</p>			<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเชิงนโยบายของรัฐพม่าที่ไม่สามารถจัดสรรดูแลให้สวัสดิการ หรือใช้งบประมาณเพื่อเพิ่มคุณภาพชีวิตให้แก่แรงงานได้ การอพยพเข้ามาเป็นแรงงานในประเทศไทยจึงสะท้อนให้เห็นถึงความบกพร่องในการบริหารจัดการของรัฐบาลพม่า การเข้ามาเป็นแรงงานในประเทศไทยจึงเป็นทางออกสำคัญที่สามารถช่วยยกระดับคุณภาพชีวิตของแรงงานพม่าให้มีความเป็นอยู่ที่ดีขึ้นได้

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 41	16 สิงหาคม ถึง 30 กันยายน 2550	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 29 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: การเดินทางตามหาค้นคว้าจิตใจ แห่งภูเขาหิมะในรัฐคะฉิ่น • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: นำเสนอให้เห็นถึงชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่อาศัยอยู่บนยอดเขาหิมะในพม่าคือ “ชนเผ่าหะระรอง” (แปลว่าผู้มาจากต้นน้ำ) ซึ่งเป็นกลุ่มที่ประชาชนทั่วไปมักไม่รู้จัก ชาติพันธุ์นี้มีลักษณะทางกายภาพที่แคระแกร็น ความสูงไม่เกิน 140 เซนติเมตร ซึ่งเป็นที่มาของชื่อเรื่องว่า “คนตัวจิ๋ว” อาศัยอยู่ที่หมู่บ้านคะระรอง หมู่บ้านเล็กๆ ก่อนถึงทางขึ้นยอดเขาตากาโปราซี แม้ว่าวารสารจะมุ่งอธิบายให้เห็นลักษณะของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ซึ่งเป็นมิติทางด้านสังคมวิทยา แต่กระนั้นทิศทางทางการเขียนฉบับนี้จะเป็นไปในลักษณะงานเขียนเชิงสารคดีการท่องเที่ยวที่พยายามให้ข้อมูลเกี่ยวกับการเดินทางไปหาเพื่อสำรวจศึกษาความเป็นมาของกลุ่มชาติพันธุ์นี้ • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนที่แสดงให้เห็นถึงอัตลักษณ์และวิถีการดำรงอยู่ของชาติพันธุ์กลุ่มหนึ่งที่มักไม่ค่อยมีใครรู้จักคือ “ชนเผ่าหะระรอง” ซึ่งมีถูกเรียกว่าคนตัวจิ๋ว เพราะมีรูปร่างเตี้ย แคระแกร็น ช่วยให้ผู้อ่านได้เข้าใจอีกกลุ่มทางสังคมหนึ่งซึ่งเป็นเพื่อนมนุษย์เหมือนกันเรา พร้อมลด หรือลดความอคติที่ดูถูกเหยียดหยาม แบ่งพวกเป็นเรา และเขา การสร้างความเข้าใจในกลุ่มชาติพันธุ์จะมีบทบาทสำคัญที่สามารถช่วยแก้ไขปัญหาคอนฟликтในส่วนนี้ได้
รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นรูปภูเขาตากาโปราซี ซึ่งเป็นเทือกเขาที่อยู่ชายแดนระหว่างรัฐคะฉิ่น ซึ่งปกคลุมไปด้วยหิมะทั้งปี สถานที่ดังกล่าวเป็นที่ตั้งของหมู่บ้านเด็ก ๆ ของชนเผ่าหะระรองที่เหลือเพียงไม่กี่คน ภาพจึงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะถิ่นฐานการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ เพื่อที่จะช่วยสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับกลุ่มดังกล่าวได้ การสร้างความเข้าใจจะเป็นอีกวิธีที่สามารถลดปัญหาความขัดแย้งในความแตกต่าง			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 42	1 ตุลาคม ถึง 15 พฤศจิกายน 2550	<p>ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 30 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชะตากรรมของหลวงได้เงาแต่ใจ • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: แสดงให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ความของอาณาจักรไทย ซึ่งครั้งหนึ่งได้ชื่อว่าเป็นอาณาจักรรุ่งเรืองที่สุดในดินแดนอุษาคเนย์ จากภาพหน้าปกจะเป็นหอหลวง ซึ่งเป็นพระราชวังของเจ้าฟ้าผู้ครองเมืองไทยใหญ่ในอดีต หอหลวงเปรียบเสมือนสถานที่ตั้งทรงคุณค่า เป็นเสมือนสัญลักษณ์ของเจ้าฟ้าและรากฐานของวัฒนธรรมไทยใหญ่ สะท้อนให้เห็นถึงมิติทางประวัติศาสตร์เกี่ยวกับชาติพันธุ์ไทยใหญ่ ตั้งแต่ช่วงการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองของสหภาพพม่าทำให้ความทรงจำเกี่ยวกับชีวิตในหอหลวงกลายเป็นเพียงอดีต โดยสมัยที่เนวิน (ผู้นำเผด็จการ) ได้เข้ามาคุมอำนาจปกครอง ไม่ได้จะมีการสั่งการให้ยึดหอหลวงเป็นสถานที่ราชการของทางการพม่า และถูกทุบทิ้งทำลายบางส่วน โดยรัฐบาลได้ให้เหตุผลที่กล่าวไปว่า ทำไปเพื่อสนับสนุนการท่องเที่ยว นอกจากนี้มีการสร้างโรงแรมที่พื้นที่หอหลวงอีกด้วย การทำลายหอหลวง ก็เหมือนการกำจัดความทรงจำของกลุ่มชาติพันธุ์ที่ใหญ่ออกไป • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้ายทางการเมืองที่เป็นเผด็จการของพม่าที่ได้ใช้อำนาจก้าวก้ำกึ่งที่ที่แสดงออกซึ่งความทรงจำในกลุ่มไทยใหญ่ ภาพหอหลวงในปัจจุบันจึงสะท้อนให้เห็นความเป็นเผด็จการพม่า
			<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปหอหลวง 3 รูป คือหอหลวงเชียงตุง, หอหลวงสัปโปและหอหลวงยองท่วย ซึ่งถือเป็นสัญลักษณ์หรือตัวแทนในรากเหง้าของชาวไทยใหญ่ (ที่ไม่ใช่พม่า) และแสดงให้เห็นถึงความเชื่อมโยงที่เกิดจากการเข้าทำลายโดยทหารภายใต้รัฐบาลเผด็จการพม่า</p>

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 43</p>	<p>16 พฤศจิกายน ถึง 31 ธันวาคม 2550</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 31 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชีวิตใหม่ในประเทศที่ตามความหวังหลังสงคราม • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: แสดงให้เห็นถึงสภาพชีวิตที่เกิดขึ้นภายหลังจากสงครามกลางเมืองที่เกิดขึ้นในพม่า ซึ่งทำให้ผู้คนจำนวนมากต้องหนีภัยสงครามดังกล่าวด้วยความทุกข์แระ ความยาวนานของสงครามระหว่างรัฐบาลพม่ากับชนกลุ่มน้อยที่ไม่มีที่พำนักจะเกิดขึ้น ให้ประชาชนกลุ่มน้อยพม่าจำนวนมากมีความจำเป็นที่ต้องอพยพคนในครอบครัวไปยังประเทศอื่นหนึ่งหนึ่งของทวีป ซึ่งเป็นดินแดนที่มีภาษาใหม่ และวัฒนธรรมแบบใหม่แตกต่างจากวิถีชีวิตดั้งเดิมของตน การอพยพในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นความหวังเดียวที่พวกเขาหวังว่าจะได้เสรีภาพและชีวิตใหม่ที่ดีขึ้น แม้ว่าจะต้องเผชิญความแตกต่างของสภาพแวดล้อมทางสังคมอย่างสุดตัวก็ตาม อันนำมาสู่การกลืนกลายทางวิถีวัฒนธรรมการดำรงอยู่ดั้งเดิมของตนไป • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้าย และความรุนแรงของทหารที่อยู่ในบรรยากาศทางการเมืองและการปกครองพม่า ซึ่งปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ทำให้ชนกลุ่มน้อยพม่าต่างอพยพออกจากพื้นที่เพื่อไปอยู่ที่แห่งใหม่ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่มีความแตกต่างในทุกด้าน โดยเฉพาะภาษา สามารถดังกล่าวจึงสะท้อนให้เห็นได้เป็นอย่างดีถึงความทุกข์ยากที่คนพม่าจำนวนมากเหล่านี้ต้องเผชิญ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นรูปผู้ชายซึ่งเป็นพ่อของเด็ก 2 คนที่นั่งอยู่ด้วยกัน เบื้องหลังเป็นบรรยากาศของสนามบินที่มีผู้โดยสารจำนวนมากนั่งรอเวลาเพื่อขึ้นเครื่องอพยพไปอีกฝั่งหนึ่งของทวีป อันเป็นลักษณะการลี้ภัยหรือหนีภัยสงครามที่เกิดขึ้น ลักษณะดังกล่าวสะท้อนให้เห็นการเมื่อภายในพม่าที่อยู่บรรยากาศของสงครามที่รุนแรงได้เป็นอย่างดี</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 44</p>	<p>1 มกราคม ถึง 15 กุมภาพันธ์ 2551</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 32 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ไม้ขีดไฟในพายุ ความหวังของเด็กๆของผู้ดีเชื้อเชื้อไอวี/เอชไอวี ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: แสดงให้เห็นถึงปัญหาร้ายแรงด้านระบบสาธารณสุขของพม่าที่ไม่คุ้มครองความปลอดภัยแก่ผู้ป่วย มีผู้ป่วยชนกลุ่มน้อยพม่าหลายคนติดเชื้อเอชไอวี หรือเอดส์จากการถ่ายเลือดในโรงพยาบาลที่ลำคัณฐีเชื้อเหล่านี้ได้ส่งผ่านจากเลือดของเธอไปยังลูกน้อยในครรภ์ หลังจากนั้นเธอก็เข้ารับการรักษาตัวที่คลินิกแม่เตวและคลินิกแพทยไร้พรมแดน ซึ่งก็ได้รับการแนะนำและการรักษาเป็นอย่างดี ซึ่งแม่จะอยู่ที่กวมกลางความมืดมืดที่ถูกพายุกระหน่ำเข้ามาในชีวิตก็ตาม แต่กระนั้นแสงจากไม้ขีดไฟก็กานเล็กๆ (คลินิกแม่เตวและคลินิกไร้พรมแดน) ได้ถูกจุดขึ้นเพื่อส่องทางให้กลุ่มผู้ดีเชื้อเหล่านี้ได้เดินต่อไปข้างหน้าอย่างเข้มแข็ง วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นภาพพูดถึงปัญหาเชิงนโยบายภายในพม่า ที่รัฐบาลไม่สามารถคุ้มครองในความปลอดภัยของชีวิตได้ ซึ่งในกรณีนี้เกิดจากระบบบริการสาธารณสุขในโรงพยาบาลรัฐที่ไม่มีความระมัดระวังเกี่ยวกับชีวิตของผู้ป่วยที่เข้าทำการรักษา จนทำให้ผู้ป่วยบางรายได้รับเชื้อร้ายจากกรปฏิบัติที่บกพร่องของแพทย์และพยาบาลในโรงพยาบาลของรัฐ ที่สำคัญยังปฏิเสธไม่รับฉีดวัคซีนในสิ่งที่ทำ จนผู้ป่วยไม่สามารถพึ่งพาโรงพยาบาลรัฐได้ก็ต่อไป
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นรูปไม้ขีดไฟที่ถูกจุดท่ามกลางความมืด มีสภาพปกฉบับนี้จึงเปรียบเปรยให้เห็นถึงแสงสว่างที่กลุ่มผู้ป่วยชนกลุ่มน้อยได้รับจากการเข้ารับบริการทางการแพทย์ที่ดีจากสถานพยาบาลชายแดน เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าแม้จะอยู่ท่ามกลางความมืดมิดที่เกิดจากการกระทำของสถานพยาบาลของรัฐพม่า แต่กลุ่มคนเหล่านี้ก็ยังมีความหวังที่จะดำเนินชีวิตต่อไปข้างหน้า</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 45</p>	<p>16 กุมภาพันธ์ ถึง 31 มีนาคม 2551</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 33 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: คนนอกแห่งเรย์ถ้า นาฏกรรม ชีวิตบนแผ่นดินใหม่ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: แสดงให้เห็นถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ที่หลากหลาย โดยเฉพาะชนเผ่ากะเหรี่ยงสะกอว์ ที่อาศัยอยู่ใน "เรย์ถ้า" ซึ่งเป็นชื่อหมู่บ้านแม่แพะ (อ.แม่สะเรียง จ.แม่ฮ่องสอน) กลุ่มชาติพันธุ์โดยส่วนใหญ่ในที่แห่งนี้ล้วนเป็นคนไร้สัญชาติที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่ดังกล่าว โดยมีสาเหตุมาจากการหนีภัยสงครามของรัฐบาลทหารพม่าที่กระทำต่อชนกลุ่มน้อย พื้นที่ตรงนี้จึงเป็นเสมือนพื้นที่รองรับคนนอกซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ ให้เข้ามาอยู่ร่วมกัน หน้าปกของวารสารฉบับนี้จึงต้องการนำเสนอให้เห็นถึงวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของคนนอก (กลุ่มชาติพันธุ์) ที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานในพื้นที่เรย์ถ้า รวมถึงสะท้อนให้เห็นปัญหาต่างๆ มากมายที่กลุ่มคนนอกเหล่านี้ต้องเผชิญ โดยเฉพาะปัญหาต่างๆ ที่มีรากเหง้ามาจากกรณีมีสัญชาติ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปบรรดาเด็กๆ ที่อยู่ในศูนย์การเรียนรู้ชาวไทยภูเขา ซึ่งเด็กที่มีโดยส่วนใหญ่เป็นคนไร้สัญชาติที่อพยพเข้ามาพร้อมกับพ่อแม่ซึ่งหนีภัยสงครามกลางเมืองจากรัฐบาลทหารพม่า ภาพเด็ก ๆ บนปกจึงสะท้อนให้เห็นถึงความยากลำบากที่เกิดขึ้นจากสภาวะที่ไม่มีหลักประกันความปลอดภัยในชีวิต ที่สำคัญเป็นเครื่องตอกย้ำให้เห็นถึงความรุนแรง และความไร้สายทางการเมืองพม่าได้เป็นอย่างดี</p>	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความเลวร้ายและความรุนแรงทางการเมืองพม่า ที่ได้ส่งผลให้ชนกลุ่มน้อยหลายกลุ่มต้องอพยพหนีภัยสงครามที่เกิดขึ้น นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาเชิงนโยบายที่เกิดกับชนกลุ่มน้อยอันเนื่องมาจากกรณีสถานะทางกฎหมาย จึงทำให้พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงการบริการต่างๆ หรือการกระทำอื่นๆ ที่ต้องการได้ 		

รูปปก	ฉบับที่ 46	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 46	1 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม 2551	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 34 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: จากสิ้นนามถึงบาร์กิส เสียงร่ำไห้ที่ไม่มีใครได้ยิน ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: แสดงให้เห็นถึงผลกระทบที่เกิดจากภัยพิบัติทางธรรมชาติ ไม่ว่าจะเป็นผลกระทบที่เกิดจากเหตุการณ์สึนามิที่ทำให้แรงงานพม่าจำนวนมากต้องเสียชีวิตและอีก 3 ปีต่อมา ชาวพม่าก็ต้องพบกับความสูญเสียอีกครั้งอันเนื่องมาจากพายุไซโคลนนากรีทส์ที่พัดถล่ม ส่งผลให้ผู้เสียชีวิตกว่าแสนคน นอกจากนี้ประชาชนที่รอดก็ไม่ได้รับการช่วยเหลือใดๆ จากรัฐบาล ที่เลวร้ายไปกว่านั้นรัฐบาลทหารพม่าเองทั้งที่รู้ว่าไม่สามารถช่วยเหลือประชาชนของตนได้กลับปฏิเสธความช่วยเหลือจากนานาชาติอีกด้วย อันเป็นเพราะเหตุผลทางการเมือง ในสายตาของทหารพม่านั้น ความตายของประชาชนถือได้ว่าเป็นสิ่งที่ไร้ค่า ส่วนปัญหาต่างๆของผู้ประสบภัยก็ไม่ได้มีความสำคัญใดๆ ในทางกลับกันคิดแต่ผลประโยชน์ทางการเมืองของตนเอง
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปชาวบ้านผู้ประสบภัยธรรมชาติ (นาร์กิส) ที่ยืนอยู่ในน้ำ ซึ่งมีสีหน้าเศร้า เจ็บด้วยคราบน้ำตาที่ไม่มีทางออก สะท้อนให้เห็นความทุกข์ยากที่เกิดจากการไม่ได้รับความช่วยเหลือใดๆ จากรัฐบาลทหารพม่าและที่สำคัญรัฐบาลพม่ายังปิดรับความช่วยเหลือจากนานาชาติ ยิ่งเป็นการซ้ำเติมความทุกข์ยากให้กับชาวพม่าที่ประสบภัย ภาพปกจึงสะท้อนได้เป็นอย่างดีถึงความเลวร้ายของรัฐบาลฯ</p>	ฉบับที่ 46	1 เมษายน ถึง 15 พฤษภาคม 2551	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพ และชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงความเลวร้ายและความรุนแรงของทหารภายใต้รัฐบาลเผด็จการพม่า อย่างกรณีนี้ประชาชนผู้ประสบภัยได้รับความเดือดร้อนอย่างมาก แต่รัฐบาลกลับเมินเฉยและไม่รีบเข้าไปแก้ไขสถานการณ์ ที่สำคัญยังปิดการรับความช่วยเหลือจากนานาชาติประเทศ เพียงเพราะเหตุผลทางการเมือง ซึ่งยิ่งเป็นการซ้ำเติมให้ประชาชนเผชิญกับความทุกข์ยากลำบาก

รูปปก	ฉบับที่ 47	ช่วงเวลา 16 พฤษภาคม ถึง 31 มิถุนายน 2551	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปเด็กน้อย สีหน้าเศร้า ที่กำลังได้รับการช่วยเหลือจากประชาชนอยู่ โดยเฉพาะความช่วยเหลือในด้านอุปโภคบริโภค จึงทำให้เห็นหัวใจของประชาชนที่มีต่อผู้ประสบภัยน้ำท่วม แม้จะไม่ได้รับความช่วยเหลือใดๆ จากรัฐบาลทหารก็ตาม แต่แสดงให้เห็นถึงความเลื่อมล้าของรัฐบาลที่จะช่วยเหลือ แต่ที่จริงแล้วการช่วยเหลือล้วนมาจากน้ำใจคนอื่น</p>	<p>ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก</p> <ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 35 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: แสงสว่างจากดวงดาว น้ำใจประชาชนผู้ประสบภัยน้ำท่วม • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ยากลำบากของผู้ที่ประสบภัยน้ำท่วมที่ไม่ได้รับความช่วยเหลือใดๆ จากรัฐมีเพียงการสร้างภาพการช่วยเหลือของรัฐตามสื่อหลักของประเทศ อย่างไรก็ตามก็ไม่สามารถปิดกั้นหัวใจจากประชาชนที่ต่างเข้ามาให้ความช่วยเหลือ โดยเฉพาะพระสงฆ์ ถือได้ว่าเป็นที่พึ่งตัวจริงที่สำคัญของคนยากไร้ เห็นได้จากกรที่บรรดาพระสงฆ์ต่างร่วมกันนำของมาบริจาคให้ประชาชนผู้ประสบภัยได้ทันช่วงที่ แต่ขณะเดียวกันความมีน้ำใจของบรรดาคนกลุ่มคนเหล่านี้ก็ถูกจับกุม ได้จับ และถูกควบคุมตัวจากภาครัฐ ยิ่งสะท้อนให้เห็นความเลวร้ายของรัฐบาลพม่ามากยิ่งขึ้น แต่กระนั้นก็ไม่สามารถปิดกั้นการลักลอบในการให้ความช่วยเหลือจากประชาชนได้ รวมทั้งการลักลอบเข้ามาให้ความช่วยเหลือจากประชาชนนอกพรมแดน ซึ่งทำให้เห็นหัวใจของประชาชนที่เริ่มจะเห็นแสงสว่างมากขึ้น • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความเลวร้าย และความรุนแรงของทหารพม่าที่ยังคงเฉยชากับการเข้าไปให้ความช่วยเหลือผู้ประสบภัย แม้แต่การเข้าไปเพื่อช่วยเหลือก็มักนำสื่อหลักของรัฐบาลไปเพื่อทำข่าวเป็นการสร้างภาพที่ทำให้นานาชาติเห็นว่ารัฐบาลมีความกระตือรือร้นที่จะช่วยเหลือ แต่ที่จริงแล้วการช่วยเหลือล้วนมาจากน้ำใจคนอื่น 		

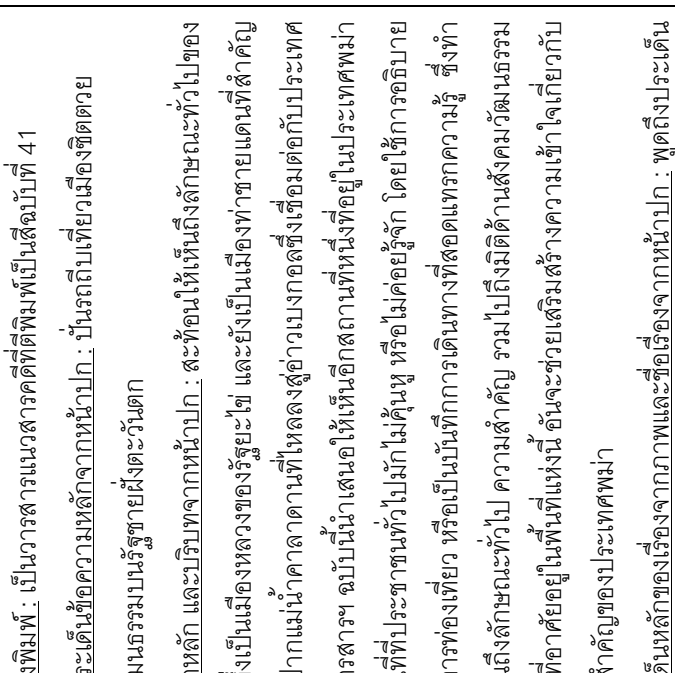
รูปปก	ฉบับที่ 48	ช่วงเวลา 1 กรกฎาคม ถึง 15 สิงหาคม 2551	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
		<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอน่าสนใจมาก: เป็นรูปหญิงสาวสีหน้าเศร้าใจยืนยิ้มแฉ่ง กำลังแสดงลิเกไทใหญ่ที่ถือได้ว่าเป็นประเด็นสำคัญของชาวไทยใหญ่ที่ยังคงได้รับการสืบทอดให้จนถึงอัตลักษณ์ได้เป็นอย่างดี ภาพก็จึงมุ่งเสนอให้เห็นความเป็นลักษณะเฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ไทใหญ่ เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจให้เกิดขึ้นแก่ผู้อ่าน เพื่อที่ผู้อ่านจะได้เข้าใจและข้ามพ้นอคติที่แอบแฝงไปได้</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 36 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ย้อนรอยจาดไต ลิเกไทใหญ่ในกระแสมเปลี่ยนแปลง • ประเด็นเนื้อหาของหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงวัฒนธรรมประเพณีสำคัญของชาวไทยใหญ่ (งานบอย) ที่ถือได้ว่าเป็นเอกลักษณ์ที่ผู้คนสามารถสัมผัสความเป็นไทหรือไทใหญ่ได้อีกครั้ง ซึ่งภายในงานสืบทอดประเพณีดังกล่าวมีการแสดงต่างๆ มากมาย โดยเฉพาะการแสดงจาดไต หรือลิเกไทใหญ่ ที่ถือได้ว่าเป็นศิลปะการแสดง การร้องรำทำเพลงได้ต่อกันสดๆ แบบคนไต้หวัน <p>เท่า รวมถึงการแสดงละครที่สอดแทรกด้วยแง่คิดทางพระพุทธศาสนาและนำเสนอมิติทางด้านสังคมวัฒนธรรมที่สะท้อนออกมาผ่านการแสดง ซึ่งถือเป็นประเด็นสำคัญของชาวไทยใหญ่ที่สนใจที่ข้ามพ้นมายาคติ ซึ่งในนี้เป็นการสร้างความในแง่ของอัตลักษณ์ในชนกลุ่มน้อยชาวไทย ผ่านการแสดงรูปแบบดังกล่าว แม้ว่าปัจจุบันจะอยู่ในบรรยากาศของความเปลี่ยนแปลงทางด้านทางสังคม แต่ก็ได้เป็นอุปสรรคต่อการสืบทอด และรักษาประเพณีดังกล่าว</p> <ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพ้นมายาคติ ซึ่งในนี้เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับอัตลักษณ์ที่แสดงถึงศิลปวัฒนธรรมของชาวไทยใหญ่คือ “จาดไต” : ลิเกไทใหญ่” การสร้างความเข้าใจจะทำให้ผู้คนได้ยอมรับในลักษณะเฉพาะของกลุ่มนี้ และข้ามพ้นอคติทางความคิด

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 49	กุมภาพันธ์ ถึง ตุลาคม 2551	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 37 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: มังกร หนึ่งในมิติผู้คิดได้ • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: เป็นการนำเสนอให้เห็นเกาะในทะเลกว่า 800 เกาะระหว่างทางจากเกาะสองถึงมังกร โดยได้บอกเล่าเรื่องราวบรรยากาศระหว่างการเดินทาง บางเกาะมีหาดทรายสีขาวสวยดุ๊กดู๊กตา บางเกาะเรียงรายด้วยหมู่บ้านชาวเล ซึ่งเป็นที่มาของภาพหน้าปกวารสารฯ ฉบับนี้นอกจากนั้นแล้วในบริบทเนื้อหาที่ได้สอดแทรกความรู้เกี่ยวกับประวัติศาสตร์ ความเปลี่ยนแปลงของสถานที่ต่างๆ ประกอบการบรรยายระหว่างการเดินทางผ่านจนถึงปลายทางที่มังกร ซึ่งผู้เขียนได้นำเสนอให้เห็นถึงประวัติศาสตร์ ความมีเอกลักษณ์เฉพาะของสถานที่ต่างๆ รวมถึงอัตลักษณ์ วิถีชีวิตการดำรงอยู่ของผู้คนทั้งระหว่างการเดินทาง และเมื่อไปถึงเมืองมังกรแล้ว โดยเรียงเรียงนำเสนอในลักษณะของสารคดีการท่องเที่ยว ที่มีรูปแบบการเขียนในลักษณะบันทึกการเดินทาง • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนที่ซึ่งในขั้นนี้ได้บอกเล่าให้เห็นถึงอัตลักษณ์เฉพาะ รวมถึงวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของกลุ่มทางสังคมที่อาศัยอยู่ในเมืองมังกรในลักษณะบันทึกการเดินทาง ซึ่งได้บอกเล่าบรรยายให้เห็นถึงลักษณะบรรยากาศทางสังคม รวมถึงอาคารบ้านเรือนที่มีเอกลักษณ์เฉพาะเพื่อที่จะได้สร้างความเข้าใจและลดอคติทางความคิด
<p>รูปภาพปกที่นำเสนอหน้าปก: เป็นภาพอาวูธที่ทหารไทใหญ่สามารถยึดได้จากฐานทัพของกั๊กรัฐบาดทหารพม่า นั่นหมายความว่ารัฐบาดฯ เป็นกลุ่มสำคัญที่มีการสะสมอาวูธไว้ทำการสู้รบกับกลุ่มชาติพันธุ์ต่างๆ สะท้อนให้เห็นถึงประสิทธิภาพที่เหนือกว่าในการสู้รบระหว่างกองกำลังชนชาติต่างๆ กับรัฐบาล</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 50</p>	<p>พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2551</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 38 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ลุ่มน้ำสาละวิน สายธารที่ใกล้ถูกจมน้ำ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญของแม่น้ำสาละวินที่ถือได้ว่าเป็นเสมือนเส้นเลือดที่หล่อเลี้ยงชีวิตชาวพม่ามาอย่างช้านาน ไม่ว่าจะเป็นวิถีชีวิต อาชีพ หรืออื่นๆ นอกจากนั้นแม่น้ำสาละวินยังถือได้ว่าเป็นต้นกำเนิด และแหล่งพันธุ์ปลานานาชนิดที่มีความสำคัญต่อการรักษาระบบนิเวศ เป็นอย่างมกและในทางกลับกันก็แสดงให้เห็นถึงปัญหาที่เริ่มเข้ามา นั่นคือ การรุกคืบเข้ามาของระบบทุนนิยมที่ต้องการใช้แม่น้ำสาละวินสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า ซึ่งกรณีนี้อาจส่งผลให้เกิดการสร้างความขัดแย้งระหว่างสองกลุ่มทั้งภาครัฐและประชาชนได้ เพราะการกระทำดังกล่าวได้กระทบถึงวิถีชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนที่มีแม่น้ำสาละวินเป็นเสมือนเลือดที่หล่อเลี้ยง วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความเลวร้ายและความไม่ยุติธรรมของรัฐพม่า ที่มีแผนการจะเข้ามาบุกพื้นที่ในแม่น้ำสาละวินเพื่อผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจที่เกิดจากการสร้างเขื่อนเพื่อผลิตกระแสไฟฟ้า การกระทำเพื่อแสวงหาผลประโยชน์ในลักษณะดังกล่าวจึงเป็นสิ่งที่ไม่ยุติธรรมต่อประชาชนที่อยู่สองฟากฝั่งแม่น้ำสาละวินและมีชีวิตที่ผูกติดอยู่กับแม่น้ำสาละวิน ถือได้ว่าเป็นการละเมิดสิทธิมนุษยชนและเป็นการทำร้ายบุกรุกพื้นที่ทางสังคมดั้งเดิมของประชาชนที่อาศัยในพื้นที่แห่งนี้
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปแม่น้ำสาละวินที่กว้างใหญ่และโอบล้อมไปด้วยเทือกเขา ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางธรรมชาติของแม่น้ำและวิถีชีวิตของผู้คนที่ผูกติดกับแม่น้ำสาละวิน ปกสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญ แต่ไม่นานานแม่น้ำสาละวินอาจเปลี่ยนแปลงไป จากความคิดของรัฐพม่าที่จะใช้แม่น้ำสาละวินสร้างเขื่อนเพื่อผลิตไฟฟ้าซึ่งเป็นผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 51	มกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2552	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 39 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: มอแกน ชาวเลที่ถูกกลืน • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึง ลักษณะวิถีชีวิตและอัตลักษณ์ที่สะท้อนความเป็นตัวตนของกลุ่มชาติพันธุ์อีกกลุ่มหนึ่งที่มีพรมแดนอยู่ในน่านน้ำทางทะเลที่ก้ำกึ่งระหว่างไทยและพม่า ด้วยความก้ำกึ่งที่ไม่ชัดเจนเรื่องพม่าและไม่ชัดเจนเมืองไทยจึงกลายมาเป็นที่มาของปัญหาการไร้สถานะทางกฎหมาย ลักษณะดังกล่าวเป็นรากฐานของปัญหาเชิงนโยบาย เห็นได้จากปัญหาที่พวกเขาไม่สามารถเข้าถึงบริการต่างๆ ของรัฐได้ รวมทั้งการขอความช่วยเหลือต่างๆ ก็มักได้รับการปฏิเสธอยู่เสมอ อันเป็นการสร้างทัศนคติและมุมมองให้เกิดกับผู้คน โดยมองว่ากลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าวเป็นกลุ่มชนที่ล้าหลัง ไร้การศึกษาและไร้รัฐ เพียงเพราะทะเลที่พวกเขาอาศัยอยู่นั้นมีพื้นที่ก้ำกึ่งระหว่างเขตแดนสองประเทศ จึงทำให้พวกเขากลายเป็นชาวเลที่ถูกกลืนและไม่ได้สิทธิใดๆ เช่นพลเมืองของรัฐ อย่างไรก็ตามไม่ยุติธรรม • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พุดถึงปัญหาเชิงนโยบายของรัฐสากลไทยและพม่า ที่ไม่มีแนวทางแก้ไขปัญหาคอนกรีตที่ชัดเจน ชาวมอแกนจึงเป็นบุคคลที่ไม่มีสถานะทางกฎหมาย เป็นเหตุสำคัญที่ทำให้ไม่สามารถเข้าถึงการบริการขั้นพื้นฐานที่ดีของรัฐได้ รวมทั้งเป็นการพูดถึงประเด็นส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนและยอมรับความแตกต่างที่เราอคติ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปเด็กชายชาวมอแกน มีลักษณะผิวดำ แก้วก้นงอนนั้นได้ที่จะขึ้นไปยังบ้าน โดยที่ภายใต้บ้านปกคลุมไปด้วยน้ำทะเล ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของกลุ่มชาติพันธุ์มอแกนที่มีลักษณะผูกพันอยู่กับท้องทะเล รวมทั้งสะท้อนให้เห็นสภาพวิถีชีวิตที่เป็นปัญหาเชิงนโยบายอันเกิดมาจากการไม่มีสถานะทางกฎหมาย จึงทำให้ไม่ได้รับการดูแลจากรัฐฯ</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 52	มีนาคม ถึง เมษายน 2552	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ 40 ชื่อเรื่อง หรือชื่อประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: จากพระอภัยมณีสู่ สะพาน เส้นทางจากทิวสน ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะพานให้เห็นถึงอัตลักษณ์วิถีวัฒนธรรมของชาวพม่าระหว่างการเดินทางจากพะอานไปยังมะละแหม่ง <p>วารสารฉบับนี้เป็นภาษาไทยในเชิงบันทึกการเดินทางที่ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับวิถีชีวิตและความหลากหลายของผู้คน มีลักษณะการเขียนในเชิงสารคดี การท่องเที่ยว มีการเรียบเรียงเสมือนเป็นบันทึกการเดินทางเล่มหนึ่ง สะท้อนให้เห็นภาพวิถีชีวิตและวัฒนธรรมของคนทั้งสองพื้นที่ รวมถึงสถานที่สำคัญที่ปัจจุบันมีการเปลี่ยนแปลงไปอันเนื่องมาจากการควบคุมหรือสั่งการโดยรัฐบาล แต่กระนั้นก็ได้ว่าการเขียนประเด็นนี้ทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจในรากเหง้าความเป็นมาทางประวัติศาสตร์ ความสำคัญของสถานที่ รวมถึงคุณค่าทางศิลปวัฒนธรรมของคนสองพื้นที่ได้เป็นอย่างดี</p> <ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พุทธถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดน ในแง่ของวิถีชีวิต อัตลักษณ์ทางสังคม และวัฒนธรรมของคนในพื้นที่พะอานและมะละแหม่ง ซึ่งจะช่วยเสริมสร้างความเข้าใจให้แก่ผู้อ่านได้ทราบถึงคุณค่าทางสังคมวัฒนธรรมที่มีเอกลักษณ์เฉพาะตัว ซึ่งมีความแตกต่างจากวัฒนธรรมเพื่อสร้างการยอมรับที่ปราศจากอคติ
<p>รูปปกหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปภาพสถาปัตยกรรมตะวันตกที่ถ่ายทอดผ่านอาคารสถานที่ รวมทั้งบ้านเรือนที่มีการสร้างในรูปแบบตะวันตก อาคารบางหลังยังคงมีรั้วระเบียงเหล็กดัดที่มีลวดลายสวยงามแตกต่างกันไปจากบ้านเรือนของพม่าที่มักใช้วัสดุเรียบง่าย ภาพดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นถึงมรดกตกทอดจากการเป็นเมืองท่าในยุคอาณานิคมที่ยังคงหลงเหลือ</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 53	ช่วงเวลา พฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2552	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 53</p>	<p>พฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2552</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 41 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: บ้านคนสองวัฒนธรรม • ต้นฉบับของวัฒนธรรมโบราณ • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทั่วไปของเมืองชิตตเวย ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐยะไข่ และยังเป็นเมืองท่าชายแดนที่สำคัญตั้งอยู่บริเวณแม่น้ำคาลาดานที่ไหลลงสู่อ่าวเบงกอลซึ่งเชื่อมต่อกับประเทศบังกลาเทศ วารสารฯ ฉบับนี้นำเสนอให้เห็นอีกสถานที่หนึ่งที่อยู่ในประเทศไทย และเป็นสถานที่ที่ประชาชนทั่วไปมักไม่คุ้นหู หรือไม่ค่อยรู้จัก โดยใช้การอธิบายในเชิงสารคดีการท่องเที่ยว หรือเป็นบันทึกการเดินทางที่สอดแทรกความรู้ ซึ่งทำให้ผู้อ่านได้เห็นถึงลักษณะทั่วไป ความสำคัญ รวมไปถึงมิติด้านสังคมวัฒนธรรมของประชาชนที่อาศัยอยู่ในพื้นที่แห่งนี้ อันจะช่วยให้เสริมสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่หนึ่งที่สำคัญของประเทศไทย • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พุดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนชาติ ซึ่งในที่นี้เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับสถานที่ หรือเมืองชิตตเวย ซึ่งเป็นพื้นที่ที่คนส่วนใหญ่ โดยเฉพาะคนไทยไม่ค่อยรู้จัก การนำเสนอเพื่อบอกเล่าเรื่องราวประวัติศาสตร์ความเป็นมา รวมถึงลักษณะวิถีชีวิตทางสังคมและวัฒนธรรม เป็นแนวทางหนึ่งที่สามารถทำให้ผู้อ่านได้เข้าใจในเรื่องราวของพม่าเพิ่มขึ้น เพื่อให้ตระหนักในความสำคัญและยอมรับในคุณค่าของวัฒนธรรมแตกต่าง
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปภาพบรรยากาศของเมืองชิตตเวยหรือเมืองชิตเตว (ในภาษายะไข่) ซึ่งเป็นเมืองหลวงของรัฐยะไข่ ที่สำคัญเป็นเมืองท่าชายแดนที่สำคัญ ภาพจึงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางภูมิศาสตร์ของพื้นที่ที่อยู่ติดริมชายฝั่งทะเล นอกจากนี้ภาพยังได้สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะทางสังคมและวัฒนธรรมของผู้คนในพื้นที่อีกด้วย เห็นได้จากลักษณะการแต่งกายและอาชีพการเลี้ยงโค ฯลฯ</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 54	กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2552	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 42 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ตามรอยหมู่บ้านชิน ริมฝั่งน้ำเลมโไร ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของผู้คนในหมู่บ้านชิน ริมฝั่งน้ำเลมโไร ซึ่งตั้งอยู่ในเมืองชิตตเวทย บริเวณนี้มีผู้คนหลายชนชาติอาศัยอยู่ ไม่ว่าจะเป็นชาวพม่า ยะไข่ และชาวมุสลิม ที่สำคัญยังเป็นถิ่นที่อยู่ของอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่ง โดยเอกลักษณ์หรือลักษณะที่สำคัญของชนเผ่านี้คือ จะมีรอยสักอยู่บนใบหน้าเป็นเอกลักษณ์ ซึ่งพวกเขาจะเรียกตัวเองว่า “โซมิ (Zomi)” หรือที่รู้จักกันในนามกลุ่มชาติพันธุ์ “ชิน” วารสารฉบับนี้สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์เฉพาะ ลักษณะทั่วไป วิถีชีวิตการดำรงอยู่ของอีกกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่มีถิ่นฐานอยู่ในประเทศพม่า เพื่อที่จะช่วยในการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับประเทศพม่าได้อีกมิติหนึ่ง ซึ่งเป็นมิติด้านสังคมวัฒนธรรม วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พุดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนชาติ อธิบายให้เห็นถึงลักษณะวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของกลุ่มชาติพันธุ์ชิน ซึ่งตั้งถิ่นฐานอยู่ในประเทศพม่า มีเอกลักษณ์เฉพาะตัวนั่นคือ ‘มีรอยสักบนใบหน้า’ โดยคนทั่วไปที่ไม่รู้จักและเข้าใจมักมองว่าเป็นเรื่องแปลกประหลาด นั่นหมายความว่า เป็นการมองในเชิงลบที่มีอคติ หน้าปกจึงสะท้อนได้เป็นอย่างดีว่าต้องการสร้างความเข้าใจใหม่ให้กับผู้อ่านทั่วไป อันจะช่วยให้สร้างการยอมรับและข้ามพ้นอคติทางความคิด
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปชนเผ่า “ชิน” หรือ “โซมิ” ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งที่สืบทอดอยู่ในบริเวณริมฝั่งแม่น้ำเลมโไร มีการตั้งถิ่นฐานบ้านเรือนเป็นกลุ่มนั่นคือ เป็นหมู่บ้านชิน ลักษณะของชนเผ่านี้ที่สังเกตเห็นได้ชัดเลยก็คือ จะมีรอยสักบนใบหน้า ซึ่งถือเป็นเอกลักษณ์สำคัญที่มีเฉพาะในกลุ่มชาติพันธุ์นี้เท่านั้น หน้าปกวารสารฯ จึงสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะดังกล่าว เพื่อที่จะสร้างความเข้าใจและการยอมรับจากผู้คน</p>			

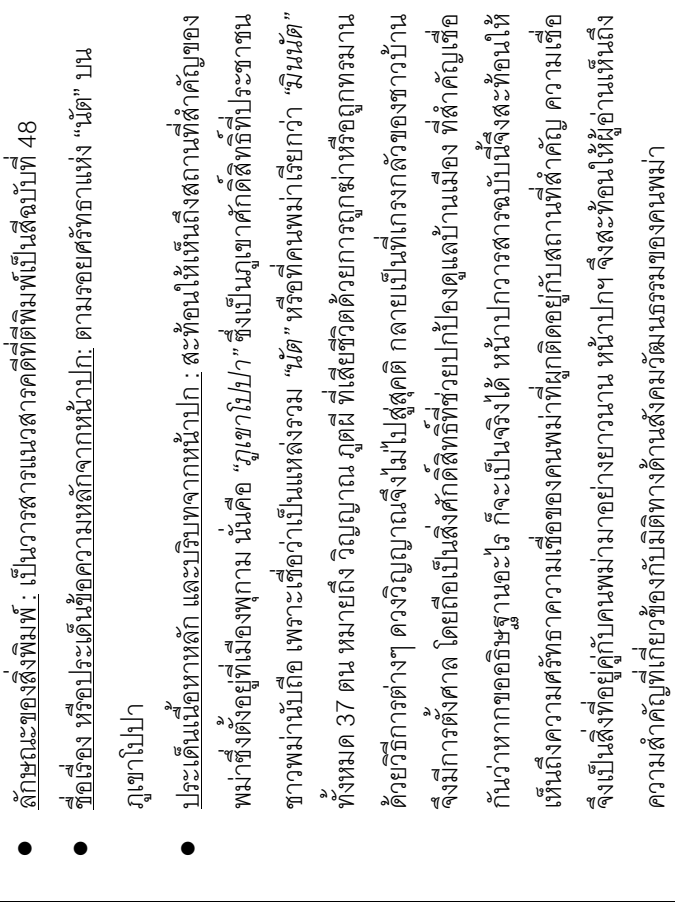
รูปปก	ฉบับที่ 55	ช่วงเวลา กันยายน ถึง ตุลาคม 2552	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 55</p>	<p>เป็นรูปหญิงชนกลุ่มน้อยสวมผ้าถุงนั่งอยู่และลูกที่ยืนข้างกันในพื้นที่ที่โอบล้อมไปด้วยป่าในสภาพที่ร่างกายอิดโรย สีหน้าเศร้าอมทุกข์ มีกระเป๋าลูกหนึ่งใบ สะท้อนให้เห็นถึงสภาพความเลวร้ายของสงครามกลางเมืองที่ต้องอพยพหนีตายตลอดเวลา จึงทำให้หลายคนต้องอพยพมาตั้งหลักในพื้นที่ฝั่งไทย ภาพจึงสะท้อนให้เห็นได้ถึงความทุกข์ยากลำบากที่เกิดขึ้นจากการกระทำที่รุนแรงของทหารพม่า</p>	<p>ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก</p> <ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 43 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ชะตากรรมได้กระบอกปืน และควันไฟบนแผ่นดินกะเหรี่ยงและไทใหญ่ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงสภาพชีวิตของชนกลุ่มชาติพันธุ์ที่ตกอยู่ในสภาวะสงครามกลางเมือง ไม่ว่าจะเป็นเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในรัฐกะเหรี่ยงที่ส่งผลให้ชาวกะเหรี่ยงต้องตัดสินใจทิ้งบ้านข้ามพรมแดนเพื่อหนีตายจากรัฐกะเหรี่ยงสู่แผ่นดินไทย ในเวลาเดียวกันยังมีเหตุการณ์สู้รบในบริเวณทางเหนือของรัฐฉาน ส่งผลให้ชีวิตชาวไทใหญ่ต้องเผชิญกับการถูกคุกคามทำลายบ้านเรือน และขับไล่ออกจากผืนดินที่พวกเขาอาศัยอยู่ ภาพหน้าปกของวารสารฯ ฉบับนี้ต้องการแสดงให้เห็นบริบทของความเลวร้ายในสงครามเมืองที่ทำให้คนทั้งสองกลุ่มชาติพันธุ์ (ชาวกะเหรี่ยงและชาวไทใหญ่) ต้องพลัดพรากจากคนที่รักด้วยความเจ็บปวดหรือหนีตายจากแผ่นดินที่ตัวเองอาศัยอยู่มาช้านาน ซึ่งแม้คนทั้งสองกลุ่มจะต่างชาติพันธุ์ หากแต่กลับมีชะตากรรมที่เหมือนกันตกอยู่ในสภาพสงครามกลางเมืองอันเกิดจากการกระทำของรัฐบาลทหารพม่า วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความเลวร้ายและความรุนแรงของทหารพม่า ที่ทำให้ชนกลุ่มน้อยกลุ่มต่างๆ ในฐานะเป้าหมายของทหาร ต่างดิ้นรนอพยพหนีเอาตัวรอดมาตั้งหลักในประเทศไทย สะท้อนให้เห็นถึงความทุกข์ยาก ลำบากที่เกิดจากการเมืองที่ร้อนระอุ เต็มไปด้วยสงครามและความรุนแรง จึงทำให้กลุ่มชาติพันธุ์นี้ไม่สามารถอยู่ในพม่าได้

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 56	พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2552	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 44 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: พิธีกินข้าวใหม่ ตัวตนที่ไม่เคยเดียนหายของชาวคะฉิ่น ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงประเพณีวัฒนธรรมของชาวคะฉิ่น ซึ่งเป็นกลุ่มชาติพันธุ์หนึ่งในพม่าที่อพยพเข้ามาตั้งถิ่นฐานอยู่ในฝั่งประเทศไทย บริเวณ อ.เชียงดาว จ.เชียงใหม่ ภาพจึงสะท้อนให้เห็นว่าแม้สภาพถิ่นฐานที่อยู่จะเปลี่ยนแปลงไป หากแต่ความเป็นอัตลักษณ์ของกลุ่มตนก็ยังคงได้รับการรักษาและสืบทอดเหมือนเดิม ปกวารสารฉบับนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงการสืบทอดประเพณีที่มีชื่อว่า “พิธีกินข้าวใหม่” หรือในภาษาคะฉิ่นเรียกว่า “อินลง อินนัง เจตุคัมปอย” ซึ่งเป็นประเพณีที่สะท้อนให้เห็นถึงอัตลักษณ์เฉพาะของกลุ่มชาติพันธุ์ดังกล่าว เป็นการฉลองการเก็บเกี่ยวและแสดงความขอบคุณต่อเทพเจ้าที่ได้มอบผลผลิตและอาหารที่อุดมสมบูรณ์แก่พวกเขาตลอดทั้งปี แสดงถึงวัฒนธรรมประเพณีของชาวคะฉิ่นที่ยังคงได้รับการสืบทอดรักษา
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นภาพหญิงชาวคะฉิ่น สวมชุดประจำเผ่า เสื้อแขนยาวสีดำประดับด้วยกระดุมเงิน นุ่งผ้าซิ่นสีแดง ยกตะกร้าไม้ใส่ทรงสูงที่บรรจุพืชผลต่างๆ ยืนเรียงแถว ซึ่งเป็นการสะท้อนให้เห็นถึงลักษณะของประเพณีดังกล่าวที่สะท้อนถึงความ เป็นชาวคะฉิ่น หน้าปกจึงสะท้อนให้เห็นอัตลักษณ์ทางสังคมวัฒนธรรมคะฉิ่น เพื่อสร้างความเข้าใจในความแตกต่าง/ อดอดิต</p>	<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนชาติ ในที่นี้เป็นการอธิบายเพื่อให้ทราบถึงอัตลักษณ์ทางสังคมวัฒนธรรมของชาวคะฉิ่น ผ่านรูปแบบประเพณีที่ยังคงได้รับการสืบทอด เพื่อให้คนทั่วไปที่ไม่รู้ ได้เข้าใจในวิถีทางวัฒนธรรมที่มีความแตกต่าง พร้อมทั้งสร้างการยอมรับในอัตลักษณ์ที่แตกต่างเหล่านั้น เพื่อก้าวผ่านมายาคติทางความคิดที่แอบแฝงอยู่ 		

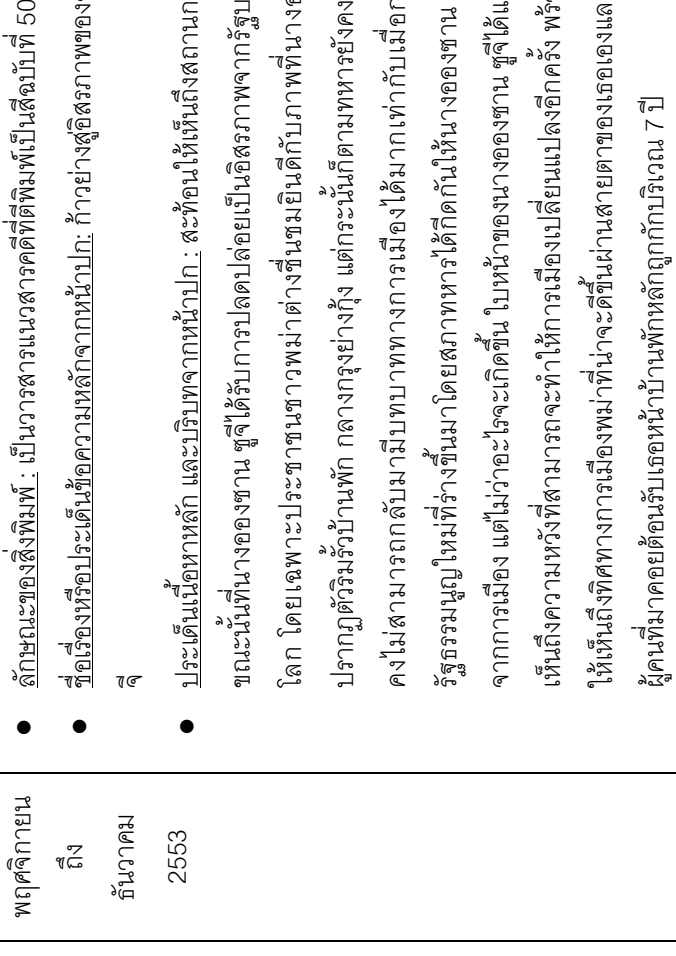
รูปปก	ฉบับที่ 57	ช่วงเวลา มกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2553	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>รูปภาพที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นภาพที่สะท้อนให้เห็นถึงวิถีชีวิตของชาวบ้านที่ผูกติดอยู่กับแม่น้ำอิรวดีมาอย่างช้านาน ประกอบกับต้องประสบกับภัยน้ำท่วมที่เกิดขึ้นจากกรมโยธาธิการและผังเมือง ซึ่งหน่วยงานนี้มีความสำคัญอย่างมากในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในบริเวณนี้ นั่นหมายความว่าชาวบ้านในพื้นที่นี้มีความเสี่ยงที่จะประสบกับภัยน้ำท่วมได้ตลอดเวลา</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 45 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ลงหมายใจวาระวันบั้งน้ำอิรวดี ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่กำลังเกิดขึ้นบริเวณต้นแม่น้ำอิรวดี หรือสบน้ำ ซึ่งมีความอุดมสมบูรณ์ เป็นแม่น้ำที่หล่อเลี้ยงชาวพม่ามาอย่างช้านาน แต่ปัจจุบันแม่น้ำสายนี้มีสภาพป่าแยมิหน้ำชาที่รัฐบาลพม่าเองก็กำลังมีนโยบายสร้างเขื่อนในบริเวณนี้ โดยไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้แสดงความคิดเห็นใดๆ นอกจากนี้ยังมีบางหมู่บ้านในบริเวณนั้นถูกบังคับให้ย้ายออกไป เพื่อให้แรงงานจากประเทศจีนเข้ามาอยู่อาศัยในระหว่างการทำงาน สร้างความเดือดร้อนเป็นอย่างมากให้แก่กลุ่มชาวบ้านที่อาศัยในพื้นที่ดังกล่าว ทำให้วิถีชีวิตของชาวบ้านที่อาศัยแม่น้ำแห่งนี้เปลี่ยนแปลงไป เพราะรัฐบาลฯ ได้ผลักดันให้พื้นที่ให้ออกไปตั้งถิ่นฐานที่อื่น วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความรุนแรง และความไม่ยุติธรรมของทหารรัฐบาลพม่า เห็นได้จากการพยายามบุกพื้นที่ซึ่งเป็นต้นน้ำของแม่น้ำอิรวดีด้วยการออกนโยบายสร้างเขื่อนในแม่น้ำนี้ โดยในบางพื้นที่มีการบังคับให้คนย้ายออกไป ความรุนแรงและความไม่ยุติธรรมในที่นี้คือ การไม่เปิดโอกาสให้ประชาชนในพื้นที่ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจ การดำเนินการของรัฐบาลฯ จึงเป็นไปในด้านเดียว โดยใช้อำนาจของตนสั่งการขับไล่คนในพื้นที่ 	

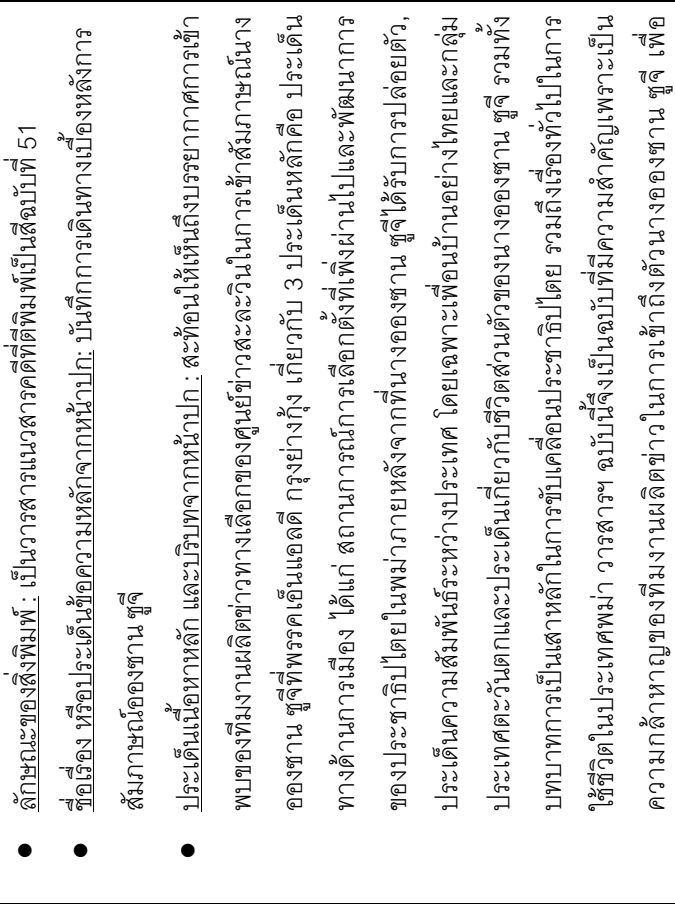
รูปปก	ฉบับที่ 58	ช่วงเวลา มีนาคม ถึง เมษายน 2553	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
 <p>รูปภาพหลักที่นำเสนองานหน้าปก : เป็นภาพเมืองเนปโตล เมืองหลวงใหม่ของพม่าที่ถ่ายมุมมองจากเจ็ดยักษ์ดินทิภาพ ทำให้เห็นถึงการจัดวางผังเมืองแบบใหม่ที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ทางการทหารและยังเป็นระเบียบ เห็นได้จากการจัดสถานที่เป็นโซนต่างๆ เช่น โซนทหาร โซนที่ตั้งของกระทรวงต่างๆ โซนโรงแรม โซนการค้า ฯลฯ สะท้อนให้เห็นการวางผังเมืองที่เป็นระเบียบเขตติดต่อการปกครองฯ</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 46 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ครั้งหนึ่งในเนปโตล ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: ต่องการแนะนำเมืองหลวงใหม่ของประเทศพม่า นั่นคือ เมือง "เนปโตล" โดยมีการเขียนเรียงในเชิงสารคดีการท่องเที่ยว เป็นเสมือนบันทึกการเดินทางเพื่อออกเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับสภาพทั่วไป ไม่ว่าจะเป็นสภาพทางภูมิศาสตร์ สถานที่สำคัญ รวมถึงแหล่งท่องเที่ยวและอาหารการกินที่มีอยู่ในเมืองนี้ และแสดงให้เห็นถึงการจัดวางผังเมืองแบบใหม่ที่มีความสำคัญต่อยุทธศาสตร์ทางการทหาร และเป็นระเบียบ ง่ายต่อการจัดการปกครอง เป็นศูนย์รวมของระบบราชการและระบบการบริหารใหม่ของพม่า เห็นได้จากการจัดสถานที่เป็นโซนๆ พร้อมทั้งมีภาพประกอบเกี่ยวกับเมืองใหม่แห่งนี้ เสมือนว่าผู้อ่านได้ไปเยือนด้วยตนเอง เป็นการเรียนรู้สถานที่ใหม่ เพื่อสร้างความใจเพิ่มเติมเรื่องใหม่เกี่ยวกับพม่า วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อบทจากหน้าปก: พุดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจเรื่องใหม่เกี่ยวกับประเทศพม่า รวมทั้งเมื่อวิเคราะห์ออกมาแล้วอาจทำให้เห็นยุทธศาสตร์ที่แยบยลทางความคิดของผู้คนพม่า ซึ่งจะใช้พื้นที่ตรงนี้ในการรักษาอำนาจทางการเมืองของตนเอง นั้นหมายความว่า การสร้างเมืองหลวงให้เป็ศูนย์กลางราชการแห่งใหม่นั้น วัตถุประสงค์อยู่ในมือของรัฐบาล โดยเฉพาะยุทธศาสตร์ทางการทหารที่จะมีประสิทธิภาพมากขึ้น ยกต่อการต่อต้าน หรือการถูกรุกรานของกลุ่มผู้ไม่เห็นด้วยทางความคิด 		

รูปปก	ฉบับที่ 59	ช่วงเวลา พฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2553	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>รูปปกหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นภาพหน้าปกวารสารสวัสดีวันโพสท์ รวมถึงภาพเนื้อหาที่อยู่ในวารสารฯ มาเรียงต่อกันเพื่อแสดงให้เห็นถึงความก้าวหน้าของการเดินทางครบรอบ 8 ปีของวารสารฯ รวมทั้งทิศทาง การนำเสนอเนื้อหาผ่านวารสารที่ทำให้เห็นถึงความก้าวหน้าหรือสถานการณ์ที่ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป โดยเฉพาะความก้าวหน้าของประเทศไทย รวมไปถึงปัญหาต่างๆ ที่รัฐบาลแก้ไขไม่ได้</p>	<p>ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 47 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ครบรอบ 8 ปีของการเดินทางข้ามกลางบ้านนอก</p> <p>ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: วารสารฉบับนี้ถูกเขียนขึ้นในช่วงเวลาครบรอบ 8 ปีของการผลิตสวัสดีวันโพสท์ ดังนั้นจึงต้องการสะท้อนให้เห็นภาพรวมของประเด็นต่างๆ เกี่ยวกับสถานการณ์พม่าในรอบ 8 ปี เพื่อให้ผู้อ่านได้เข้าใจในสถานการณ์ที่เกิดขึ้น ซึ่งโดยสรุปได้สะท้อนออกมาให้เห็นว่าสถานการณ์พม่าโดยรวมไม่ได้เปลี่ยนแปลงไปในทางที่ดีขึ้น ในทางกลับกันปัญหาบางอย่างกำลังทวีความรุนแรง และซับซ้อนขึ้นเรื่อยๆ โดยเฉพาะปัญหาด้านสุขภาพของประชาชนพม่าที่ไม่ได้รับการดูแล นอกจากนี้ยังสะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์บ้านเมืองที่ไม่เปลี่ยนแปลง รัฐบาลยังคงมุ่งนโยบาย หรือทำทุกอย่างเพื่อประโยชน์ของตนเอง ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความขัดแย้งต่างๆ มากมาย</p> <p>วารสารฉบับนี้จึงเป็นการสรุปทุกเรื่องในประเทศพม่าที่ผ่านมา 8 ปี ไม่ว่าจะเป็นสถานการณ์บ้านเมือง ระบบสาธารณสุข ปัญหาแรงงาน ปัญหาความขัดแย้งระหว่างรัฐกับประชาชน รวมถึงผู้นำ นักต่อสู้คนสำคัญที่มีบทบาททุกๆ ด้าน วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงทุกเรื่องในรอบ 8 ปีที่ผ่านมา อาทิ ความเดรัจฉาย ความรุนแรง การเมือง ความไม่ยุติธรรม ปัญหาต่างๆ โดยเฉพาะปัญหาเชิงนโยบาย รวมถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนในเรื่องราวทุกๆ ด้านของพม่า</p>	

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 60</p>	<p>กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2553</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 48 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ตามรอยศรัทธาแห่ง “มนต์” บนภูเขาโปปา ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงสถานที่สำคัญของพม่าที่ตั้งอยู่ริมฝั่งพุกาม นั่นคือ “ภูเขาโปปา” ซึ่งเป็นภูเขาศักดิ์สิทธิ์ที่ประชาชนชาวพม่านั้นถือ เพราะเชื่อว่าเป็นแหล่งรวม “มนต์” หรือที่คนพม่าเรียกว่า “มนต์” ทั้งหมด 37 ตน หมายถึง วิญญาณ ภูตผี ที่เสียชีวิตด้วยการถูกฆ่าหรือถูกพรมาณด้วยวิธีการต่างๆ ดวงวิญญาณจึงไม่ไปสู่สุคติ กลายเป็นที่เกรงกลัวของชาวบ้าน จึงมีการตั้งศาล โดยถือเป็นที่ศักดิ์สิทธิ์ที่ช่วยปกป้องดูแลบ้านเมือง ที่สำคัญเชื่อกันว่าหากขออธิษฐานอะไร ก็จะเป็นจริงได้ หน้าปกวารสารฉบับนี้จึงสะท้อนให้เห็นถึงความศรัทธาความเชื่อของคนพม่าที่ผูกติดอยู่กับสถานที่สำคัญ ความเชื่อจึงเป็นสิ่งที่อยู่คู่กับคนพม่ามาอย่างยาวนาน หน้าปกฯ จึงสะท้อนให้เห็นถึงความสำคัญที่เกี่ยวข้องกับมิติทางด้านสังคมวัฒนธรรมของคนพม่า วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พุดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนชาติ เป็นการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความสัมพันธ์ระหว่างภูเขาศักดิ์สิทธิ์ กับความเชื่อความศรัทธาของคนพม่า ซึ่งถ้าคนที่ไม่เข้าใจจริงจะมองว่าเป็นเรื่องงมงาย แปลกประหลาด ไร้อารยะ ซึ่งเป็นมาภาคติทางความคิด วารสารฉบับนี้ต้องการละลายอคติทางความคิดของกลุ่มภายนอกให้เข้าใจและรับรู้ ยอมรับในความแตกต่าง
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นภาพภูเขาโปปา หรือที่ชาวพม่าเรียกว่า “สะกาดว” ซึ่งแปลว่าภูเขาดอกจำปา โดยมีความเชื่อว่าเป็นเสมือนเขาพระสุเมรุ ศูนย์กลางแห่งจักรวาลและเชื่อว่าเป็นที่สถิตของเหล่ามนต์ (วิญญาณ, ภูตผี) ภาพหน้าปกจึงสะท้อนให้เห็นมิติทางด้านความเชื่อของคนพม่าที่ผูกติดอยู่กับสถานที่อันศักดิ์สิทธิ์ที่คนทั่วไปต่างเคารพบูชา ภาพจึงต้องการให้ผู้อ่านเข้าใจในเรื่องราวที่มีความแตกต่างจากสิ่งทั่วไป</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 61	ช่วงเวลา กันยายน ถึง ตุลาคม 2553	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
			<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 49 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: เพื่อทะเลสาบอินเดไม่เหมือนเดิม • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นในทะเลสาบอินเด ไม่ว่าจะเป็นสาเหตุมาจากการเปลี่ยนแปลงตามธรรมชาติ การที่ทะเลสาบอินเดเหือดแห้งจนเห็นผืนดินที่แตกกระแหในช่วงฤดูร้อน หรือการเปลี่ยนแปลงที่เกิดจากน้ำมีมนุษย์ อันเนื่องมาจากประชาชนริมฝั่งแม่น้ำอินเดได้ใช้สารเคมีในการทำไร่เพาะปลูกมะเขือเทศ ซึ่งเป็นอันตรายทั้งต่อระบบนิเวศในแม่น้ำที่ทำให้เกิดภาวะน้ำเสีย รวมทั้งประชาชนผู้บริโภคมะเขือเทศส่งผลให้ประชาชนเจ็บป่วยล้มตายเป็นจำนวนมาก นอกจากนี้แม้รัฐบาลจะทราบปัญหาที่เกิดขึ้น แต่ก็ได้เข้ามาดูแลและหาแนวทางแก้ไขเพื่อพัฒนาไปแนวทางที่ดีขึ้น ในทางกลับกันคิดแต่จะขาย “ทะเลสาบอินเด” ให้เป็นสถานที่ท่องเที่ยวชื่อดัง หวังเพียงแต่ผลประโยชน์เบียดกันอกหน้าปาก จึงสะท้อนให้เห็นถึงปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของทะเลสาบแห่งนี้จากเดิมที่สวยงาม กลับกลายเป็นตรงกันข้ามที่สร้างความเสียหายและผลเสียต่างๆ • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: เป็นการพูดถึงปัญหาเชิงนโยบายของรัฐบาล ที่ไม่มีแนวทางในการฟื้นฟูแก้ไขหรือหาทางบรรเทาให้กับพื้นที่ที่ได้รับความเสียหาย รัฐบาลหวังเพียงต้องการที่จะขายพื้นที่นี้ให้เป็นที่สถานที่ท่องเที่ยวชื่อดัง แต่ในทางกลับกันกลับไม่ได้เข้ามาดูแลฟื้นฟู หรือพัฒนา ส่งผลให้คนในพื้นที่ต้องประสบกับอันตรายและความเสียหายต่อชีวิต
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นภาพทะเลสาบอินเด ที่ถือได้ว่าเป็นแม่น้ำสำคัญของชาวพม่าอีกแห่งหนึ่ง โดยนำเสนอผ่านภาพชาวบ้านที่ล่องเรือออกไปในแม่น้ำสายนี้ สะท้อนให้เห็นวิถีชีวิตการดำรงอยู่ของประชาชนที่ใช้แม่น้ำสายนี้ในการดำรงชีวิต แต่มาเสียตายเป็นจุดบ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไป ภาพจึงสะท้อนให้เห็นว่าแม้พื้นที่นี้จะได้รับความเสียหายเพียงไร แต่รัฐบาลก็ยังไม่ได้ให้ความสำคัญที่จะเข้ามาแก้ไขปัญหานี้</p>			

รูปปก	ฉบับที่ 62	ช่วงเวลา พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2553	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 62</p>	<p>พฤศจิกายน ถึง ธันวาคม 2553</p>	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 50 • ชื่อเรื่องหรือประเด็นที่ข้อความหลักจากหน้าปก: กำแพงสุขภาพของอวยพร ห้วย • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงสถานการณ์ในช่วงขณะนั้นที่นางอวยพร ห้วยได้รับการปลดปล่อยเป็นอิสระจากจลาจลรัฐบาลผู้คนทั่วโลก โดยเฉพาะประชาชนชาวพม่าต่างชนชั้นขมขื่นดีกับภาพที่นางอวยพร ห้วยได้ปรากฏตัวร่วมรื้อบ้านพัก กลางกรุงย่างกุ้ง แต่กระนั้นก็ตามทหาอย่างคงมองว่า เธอคงไม่สามารถกลับมามีบทบาททางการเมืองได้มากเท่ากับเมื่อก่อน เพราะรัฐธรรมนูญใหม่ที่ร่างขึ้นซึ่งสภาพทหารได้เกิดขึ้นในเงามองของประชาชน ผู้ชี้ห่างไกลจากการเมือง แต่ไม่ว่าอะไรจะเกิดขึ้น ใบหน้าของนางอวยพร ห้วยได้แสดงออกให้เห็นถึงความหวังที่สามารถจะทำให้การเมืองเปลี่ยนแปลงอีกครั้ง พร้อมทั้งแสดงให้เห็นถึงทิศทางการเมืองพม่าที่น่าจะดีขึ้นผ่านสายตาของเธอเองและสีหน้าของผู้คนที่มาคอยต้อนรับเธอหน้าบ้านพักหลังถูกกักบริเวณ 7 ปี • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย ความรุนแรงและความไม่เป็นธรรมที่ผ่านมากับนางอวยพร ห้วย ซึ่งแม้ว่าอวยพร ห้วยเพิ่งได้รับการปล่อยตัวให้เป็นอิสระ ทำให้ภาพลักษณะนี้ การเมืองพม่าดีขึ้น หากแต่การร่างรัฐธรรมนูญพม่าครั้งที่ผ่านมา ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเลวร้าย ความรุนแรง และความไม่เป็นธรรมต่างๆ ที่ยังคงมีอยู่ เห็นได้จากการไม่เปิดโอกาสให้นางอวยพร ห้วยกลับมามีบทบาทเด่นทางการเมืองได้
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปนางอวยพร ห้วย ซึ่งยื่นปากกูดาย อธิรมรื้อบ้านพักกลางกรุงย่างกุ้งต่อหน้าบรรดาประชาชนชาวพม่าจำนวนมากที่เดินทางไปต้อนรับหน้าบ้านพักของเธอ ภายหลังจากที่ได้รับการปล่อยตัวเป็นอิสระภาพ ใบหน้าของนางอวยพร ห้วย มีสีหน้าและสายตาเต็มไปด้วยความหวังที่จะเปลี่ยนแปลงการเมืองให้ดีขึ้น แม้ว่าว่าจะเป็นเรื่องยากก็ตาม</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 63	มกราคม ถึง กุมภาพันธ์ 2554	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 51 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: บันทึกการเดินทางเบื้องหลังการสัมภาษณ์ของชนชาติ • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงบรรยากาศการเข้าพบของทีมงานผลิตข่าวทางเลือกของศูนย์ข่าวสะละวินในการเข้าสู่สัมภาษณ์นางของชนชาติที่พรรคเอ็นแอลดี กรุงย่างกุ้ง เกี่ยวกับ 3 ประเด็นหลักคือ ประเด็นทางด้านการเมือง ได้แก่ สถานการณ์การเลือกตั้งที่เพิ่งผ่านไปและพัฒนาการของประชาธิปไตยในพม่าภายหลังจากที่นางของชนชาติได้รับการปล่อยตัว, ประเด็นความสัมพันธ์ระหว่างประเทศ โดยเฉพาะเพื่อนบ้านของไทยและกลุ่มประเทศตะวันตกและประเด็นเกี่ยวกับชีวิตส่วนตัวของนางของชนชาติ รวมทั้งบทบาทการเป็นเสาหลักในการขับเคลื่อนประชาธิปไตย รวมถึงเรื่องทั่วไปในการใช้ชีวิตในประเทศพม่า วารสารฯ ฉบับนี้จึงเป็นฉบับที่มีความสำคัญเพราะเป็นความกล้าหาญของทีมงานผลิตข่าวในการเข้าถึงตัวนางของชนชาติ เพื่อสอบถามถึงข้อเท็จจริงด้านต่างๆ ซึ่งไม่ใช่เรื่องง่ายเพราะมีความเสี่ยงตลอดเวลา
		<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปบรรยากาศการเข้าพบนางของชนชาติเพื่อสัมภาษณ์ประเด็นต่างๆ ภายในพรรคเอ็นแอลดี ณ กรุงย่างกุ้ง โดยมีคุณวันดี สันติวุฒิลเมธีเป็นตัวแทนหลักในการเข้าพบในครั้งนั้น รวมถึงทีมงานสะละวิน โพลด์และคณะทำงานภายในพรรค NLD การสัมภาษณ์ในครั้งดังกล่าวได้สะท้อนให้เห็นลักษณะทางการเมืองพม่าที่เปลี่ยนแปลงไปภายใต้มุมมองผู้นำที่มีบทบาทคนสำคัญในพม่า</p>	<p>วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงการเมืองพม่าที่เปลี่ยนแปลงไป โดยสัมภาษณ์ความคิดเห็นของนางของชนชาติ ทำให้รู้ว่าภาพลักษณะทางการเมืองพม่ามีการเปลี่ยนแปลงไป แต่พุทธศตวรรษที่ 25 การเมืองยังคงเหมือนเดิม รัฐบาลยังคงมีความพยายามรักษาสถานะอำนาจของการ ขณะเดียวกันก็เอาของชนชาติมาเป็นสัญลักษณ์ให้เกิดการยอมรับ</p>

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 64	มีนาคม ถึง เมษายน 2554	<ul style="list-style-type: none"> • ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 52 • ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: ธรรมชาติหรืออนาจาร? ในศิลปะชาวบ้านอุษาคเนย์ • ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงลักษณะภาพจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งถือได้ว่าเป็นศิลปะสำคัญในประวัติศาสตร์อุษาคเนย์ โดยมุ่งศึกษาในแง่ของจิตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในแต่ละพื้นที่นั้นมีความแตกต่างกัน ขึ้นอยู่กับค่านิยมและวัฒนธรรมในอดีตของแต่ละพื้นที่ ความแตกต่างของวัฒนธรรมแต่ละพื้นที่จึงทำให้การสื่อความหมายภาพศิลปะมีลักษณะแตกต่างกันไป เช่น ศิลปะชาวไทใหญ่ในเชิงสังวาสหรือเรื่องราวเกี่ยวกับเรื่องเพศนั้นถือได้ว่าเป็นเรื่องอนาจารที่ไม่สามารถยอมรับได้ ศิลปะของชาวไทยใหญ่จึงมีลักษณะปกปิดเร้นลับ ซึ่งตรงกันข้ามกับศิลปะของคนไทยสยามและคนลาวที่สะท้อนภาพศิลปะจิตรกรรมที่เกี่ยวข้องกับเรื่องเพศในเชิงสังวาสอย่างเด่นชัด แต่กระนั้นก็ทำให้เห็นว่า แม้เป็นเรื่องทางโลกก็จะมีสามารถอยู่ร่วมกับเส้นทางธรรมะได้อย่างราบรื่น โดยไม่กลั้วตัวไปเป็นเรื่องของอนาจาร
<p>รูปปกหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก : เป็นรูปจิตรกรรมฝาผนัง ซึ่งเป็นศิลปะที่สะท้อนให้เห็นถึงสังคัมวัฒนธรรมของประเทศต่างๆ ในอุษาคเนย์ โดยมีความแตกต่างกันไป ศิลปะในบางพื้นที่ฯ แสดงให้เห็นว่าเรื่องราวทางเพศสามารถอยู่ร่วมกับศาสนาได้โดยไม่อนาจาร แต่ในขณะที่บางพื้นที่เรื่องดังกล่าวไม่สามารถนำเสนอได้โดยจึงสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่างทางศิลปะอันเนื่องมาจากรากฐานทางวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน เพื่อสร้างการยอมรับที่ไรอคติให้ขึ้น</p>			<ul style="list-style-type: none"> • วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก : พูดถึงประเด็นการส่งเสริมความเข้าใจที่ข้ามพรมแดนชาติของกลุ่มต่างๆ ซึ่งในนี้เป็นเรื่องของ การสร้างความเข้าใจในแง่มุมทางศิลปะภาพวาดของคนในภูมิภาคเอเชียอาคเนย์ ซึ่งมีความแตกต่างกันไปในแต่ละพื้นที่ ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงความแตกต่าง เพื่อสร้างการยอมรับอย่างไรอคติในศิลปะดังกล่าวให้เกิดขึ้น

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	<p>ฉบับที่ 65</p>	<p>พฤษภาคม ถึง มิถุนายน 2554</p>	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 53 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: โรงเรียนของหนู การศึกษาที่ไม่มีทางเลือกในพม่า ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงระบบการศึกษา โดยเฉพาะในระดับประถมศึกษาของประเทศพม่าที่ถือได้ว่าเป็นระดับภาคบังคับ ซึ่งเป็นนโยบายของรัฐบาลให้มีการเรียนฟรี ซึ่งในแง่รัฐได้จัดสรรงบประมาณเพียงค่าเทอมเท่านั้น หากแต่ยังมีค่าอื่นๆ อีกมากมาย ดังนั้นจึงเป็นการผลักภาระให้กับผู้ปกครองโดยที่หลีกเลี่ยงไม่ได้ นอกจากนี้หากผู้ปกครองไม่ปฏิบัติตามนโยบายของรัฐก็จะถูกดำเนินคดี แต่ในช่องทางที่เกิดความต้องการให้บุตรหลานเข้าถึงระบบการศึกษาที่มากขึ้นแม้จะยากจน จึงจำเป็นต้องใช้ “วัด” เป็นสถานที่ทางเลือกในการส่งบุตรหลานเข้าเรียน แต่อย่างไรก็ตามระบบการศึกษาดังกล่าว รัฐบาลไม่ให้การรับรอง บางวัดถูกรัฐบาลสั่งปิด ซึ่งกรณีนี้ได้สะท้อนให้เห็นถึงความเหลื่อมล้ำในการเข้าถึงระบบการศึกษาที่มีคุณภาพของพม่า “คนมีเงิน” เท่านั้นที่จะได้รับการรับรอง “การศึกษา” อย่างถูกต้องจากรัฐบาล วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงปัญหาเชิงนโยบายที่เกิดขึ้นจากรัฐบาลพม่า ซึ่งไม่ใช่ปัญหาในระดับปัจเจก ในกรณีนี้เป็นปัญหาเรื่องการศึกษาถึงระบบการศึกษาที่ไม่ครอบคลุมของรัฐ จนเป็นการผลักภาระให้กับผู้ปกครอง รวมถึงการไร้ทางออกของคนที่ไม่มั่งคั่ง จึงต้องอาศัยวัด (ที่รัฐไม่รับรอง) เป็นสถานศึกษาจึงสะท้อนปัญหาของรัฐ
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอหน้าปก: เป็นรูปเด็กนักเรียนพม่าชั้นประถมฯ 4 คนยืนอยู่หน้าโรงเรียนรัฐ เพื่อสะท้อนให้เห็นว่าพวกเขาไม่มีเสรีภาพที่จะเลือกสถานศึกษา ไม่มีทางเลือกใดๆ เพราะรัฐออกกฎบังคับ ที่สำคัญการเข้าถึงระบบการศึกษาที่ได้รับการรับรองจากรัฐ ยังต้องมีเงินเพื่อเข้าถึงระบบดังกล่าว เพราะรัฐได้สนับสนุนงบประมาณด้านการศึกษาที่จำกัดและไม่เพียงพอ</p>			

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 66	กรกฎาคม ถึง สิงหาคม 2554	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ที่ 54 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: THIS PRISON WHERE I LIVE เมื่อตกต้องกลายเป็นนักโทษการเมือง ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงเนื้อหาในภาพยนตร์สารคดีเกี่ยวกับชีวิตจริงของศิลปินตลกชื่อดังในพม่า “ซาร์กานาร์” หรือชื่อจริงว่า “หม่องทูระ” ซึ่งเป็นคนที่เลือกเดินอยู่บนเส้นทาง “ตลกการเมือง” อันมีความมุ่งหวังที่จะเรียกร้องสิทธิเสรีภาพให้กับประชาชนพม่า แต่กระนั้นก็เป็นเป้าหมายดั้งเดิม เขาถูกจับขังคุกในฐานะนักโทษการเมืองเป็นเวลาถึง 35 ปี เพียงเพราะสาเหตุจากการออกมาช่วยเหลือผู้ประสบภัยนาร์กิสและประณามรัฐบาลทหารพม่าที่ไม่ให้การช่วยเหลือประชาชน ในสายตาของรัฐบาลมองเขาว่าเป็นบุคคลอันตรายและไม่ค่อยเป็นที่ชื่นชอบของบรรดานายพลทั้งหลายนัก เพราะมักตกส่วนใหญ่ของเขามีความหมายในเชิงเสียดสีล้อเลียนรัฐบาลทหารพม่าและการเมืองพม่า เขาจึงเป็นเสมือนตัวแทนของชาวบ้านที่กล้าพูดในสิ่งต่างๆ ทั้งยังแสดงให้เห็นถึงจุดยืนและความกล้าหาญที่ต้องการได้ประชาธิปไตยพม่าคืนมา ในขณะที่เดียวกันก็แสดงให้เห็นความเลวร้ายของรัฐบาล
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปโปสเตอร์ภาพยนตร์ที่มีรูปไมเคิล มิเตอร์ไมร์ ซึ่งเป็นคนศึกษาเรื่องราวชีวิตของซาร์กานาร์ ผู้เป็นตลกทางการเมืองที่พยายามเสียดสีหรือล้อเลียนรัฐบาลตลอดเวลา จนมีชื่อเสียงโด่งดัง เพราะเขามีจุดยืนเพื่อเรียกร้องเสรีภาพให้ประชาชนพม่า โดยถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ ออกมาเป็นภาพยนตร์สารคดี การนำเสนอในรูปแบบสื่อดังกล่าวจึงยังเป็นการตอกย้ำให้เห็นถึงความเลวร้ายของรัฐบาล</p>			<ul style="list-style-type: none"> วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พูดถึงความเลวร้าย ความร้ายแรงและปัญหาเชิงนโยบายต่างๆ ที่เป็นผลพวงมาจากการบริหารของรัฐบาลพม่า ผ่านการนำเสนอในรูปแบบตลกการเมืองที่ประณามรัฐบาลสะท้อนความเป็นจริงเกี่ยวกับหายนะที่เกิดจากกิจกรรมต่างๆ ของรัฐ

รูปปก	ฉบับที่	ช่วงเวลา	ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก
	ฉบับที่ 67	กัณยาน ถึง ตุลาคม 2554	<ul style="list-style-type: none"> ลักษณะของสิ่งพิมพ์: เป็นวารสารแนวสารคดีที่ตีพิมพ์เป็นสัปดาห์ 55 ชื่อเรื่อง หรือประเด็นข้อความหลักจากหน้าปก: สาละวินโพสท์ฉบับสุดท้าย เปิดใจบรรณาธิการ ถอดบทเรียนเก้าปี ประมวลภาพความประทับใจ ประเด็นเนื้อหาหลัก และบริบทจากหน้าปก: สะท้อนให้เห็นถึงความประทับใจ รวมถึงบทสรุปด้านต่างๆ ไม่ว่าจะเป็นด้านเนื้อหาที่น่าสนใจ หรือกระบวนการผลิตสื่อในรูปแบบดังกล่าวตลอดระยะเวลา 9 ปีนับตั้งแต่มีสาละวินโพสท์ โดยถ่ายทอดออกมาจากการเปิดใจของบรรณาธิการ “คุณวันดี สันติวุฒิมณี” ถึงบทเรียนที่ได้รับในช่วงเก้าปีที่ผ่านมา รวมถึงเป็นการชี้แจงเหตุผลที่ทำให้เกิดการยุติการผลิตสาละวินโพสท์ลง โดยเฉพาะปัญหาที่เกิดมาจากการขาดงบประมาณด้านทุนในการสนับสนุนการผลิตวารสารฯ นอกจากนี้เป็นการเปิดเผยให้เห็นถึงอุปสรรคมากมายที่เป็นสิ่งท้าทายและข้อใจตลอดเก้าปีที่ผ่านมา รวมทั้งเป็นการสรุปภาพรวมของเนื้อหาในคอลัมน์ต่างๆ ที่ผ่านมา โดยทุกๆ หน้าจะมีการประมวลภาพที่ผ่านมามาประกอบและในที่สุดทำเป็นภาพรวมวารสารทุกฉบับ วิเคราะห์ประเด็นหลักของเรื่องจากภาพและชื่อเรื่องจากหน้าปก: พุดถึงทุกเรื่องราวที่ผ่านมา ที่สาละวินโพสท์ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อทางเลือกเพื่อนำเสนอเรื่องราวความเป็นจริงในประเทศไทยมาให้ผู้ สนใจได้ทราบโดยเฉพาะเรื่องราวที่สะท้อนให้เห็นความเลวร้าย ความรุนแรงและความไม่ยุติธรรมที่เกิดขึ้นจากการกระทำของทหารพม่า รวมถึงปัญหาเชิงนโยบายที่สำคัญที่รัฐบาลไทยไม่เคยใส่ใจที่จะแก้ไข ฯลฯ สื่อสิ่งพิมพ์ที่ส่งผ่านปรากฏการณ์ความเป็นจริงให้สังคมรับรู้
<p>รูปภาพหลักที่นำเสนอผ่านหน้าปก: เป็นรูปผู้หญิงกำลังยกกล้องขึ้นมาถ่ายภาพสถานที่สำคัญของพม่า (พระราชอุทยานท้าวเวทน์) ซึ่งเป็นสัญลักษณ์หนึ่งที่แสดงให้เห็นถึงความประทับใจที่ได้ทำหน้าที่เป็นสื่อที่ถ่ายทอดเรื่องราวต่างๆ เพื่อสร้างความเข้าใจพม่าออกสู่สังคมตลอดระยะเวลา 9 ปีเต็มและหวังว่าลักษณะต่างๆ ที่ศทางทางการเมืองพม่า รวมถึงปัญหาต่างๆ จะได้รับการแก้ไขให้ดีขึ้น</p>			

ประวัติผู้เขียนวิทยานิพนธ์

นายบุญญวัฒน์ จิตประคอง เกิดเมื่อวันที่ 24 มกราคม พ.ศ. 2531 ณ อำเภอทุ่งสง จังหวัดนครศรีธรรมราช สำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญาศิลปศาสตรบัณฑิต สาขาเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ศึกษา คณะศิลปศาสตร์ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ เมื่อปีการศึกษา 2553 และสำเร็จการศึกษาหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรบัณฑิต สาขาการบริหารรัฐกิจ คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง เมื่อปีการศึกษา 2555 และได้เข้าศึกษาต่อหลักสูตรรัฐศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาการปกครอง ภาควิชาการปกครอง คณะรัฐศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2554 และสำเร็จการศึกษาในภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2556 โดยใช้เวลาในการศึกษา 2 ปี 4 เดือน